

Bilag

til

Betænkning

o m

børn og unges erhvervsarbejde ,

ex. 2

Oktober 1993

Bilagsfortegnelse

1. Folketingsbeslutning, herunder kommissorium.
2. Arbejdsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 9 af 25. marts 1993 fra Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg (L 172) om, hvorvidt børn og unge under 18 år er omfattet af lovforslag om ansættelsesbeviser, og på hvilken måde lovforslaget eventuelt påvirker de gældende regler for børn og unges arbejde fra Arbejdsministeriet.
3. Anmeldte arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser hos børn og unge i alderen fra 10-17 år marts 1993 fra Direktoratet for Arbejdstilsynet.
4. Notat af juli 1993 om anmeldte arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser blandt 10-17 årige børn og unge i 1988-1992 fra Direktoratet for Arbejdstilsynet.
5. Notat om alvorlige ulykker blandt 10-12 årige børn af 13. september 1993 fra Direktoratet for Arbejdstilsynet.
6. Børns arbejde, børnespørgeskema fra Socialforskningsinstituttet.
7. Børns arbejde, forældrespørgeskema fra Socialforskningsinstituttet.
8. Spørgeskema til folkeskolelærere.
9. Statistik, der for hvert af årene 1987 til 1991 belyser omfanget af 16-17 årige erhvervsarbejde af 25. november 1992 fra ATP.
10. Beskæftigelsestal og incidens for børn og unge i alderen 10-15 år af 17. marts 1993 fra Direktoratet for Arbejdstilsynets Arbejdsskaderregisteret.

11. Sammen drag af resultater fra spørgeskemaundersøgelse vedrørende børn og unges arbejde i landbruget af maj 1993 fra De danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug.
12. Arbejdsministeriets lovbekendtgørelse nr. 646 af 18. december 1985 om lov om arbejdsmiljø.
13. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 333 af 23. juni 1977 om børns lettere erhvervsmæssige arbejde.
14. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 25 af 22. januar 1964 om børns erhvervsmæssige medvirken ved offentlige forestillinger m.v.
15. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 524 af 19. juni 1992 om unges farlige arbejde.
16. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 465 af 25. oktober 1985 om unges aften- og natarbejde.
17. Arbejdsministeriets lovbekendtgørelse nr. 115 af 19. marts 1980 om medhjælperloven.
18. Arbejdsministeriets lovbekendtgørelse nr. 104 af 4. marts 1993 om Arbejdsmarkedets Tillægspension.
19. Arbejdsministeriets lovbekendtgørelse nr. 102 af 3. marts 1993 af lov om ferie.
20. Socialministeriets lov nr. 852 af 20. december 1989 om dagpenge ved sygdom eller fødsel.
21. Socialministeriets lov nr. 390 af 20. maj 1992 om forsikring mod følger af arbejdsskade.
22. Uddrag af Skatteministeriets lovbekendtgørelse nr. 778 af 17. september 1992 om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v.
23. Uddrag af Skatteministeriets bekendtgørelse af lov om indkomstskat og formueskat for personer m.v.

24. Skatteministeriets lovekendtgørelse nr. 1223 af 17. december 1992 om påligning af indkomst- og formueskat til staten.
25. Justitsministeriets lovekendtgørelse nr. 443 af 3. oktober 1985 af myndighedsloven.
26. Justitsministeriets cirkulære nr. 16 af 4. februar 1988 om offentlige forlystelser og cirkulære af 28. februar 1992 om ændring af Justitsministeriets cirkulære om offentlige forlystelser.
27. Undervisningsministeriets lovekendtgørelse nr. 541 af 21. august 1986 af lov om folkeskolen.
28. Industriministeriets lov nr. 256 af 6. maj 1993 af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.
29. Uddrag af bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets rettigheder.
30. Bekendtgørelse nr. 232 af 19. maj 1919 om Danmarks tiltrædelse af en af den internationale Arbejdskonference i Washington i året 1919 vedtagen konvention vedrørende lavalder for børns arbejde i industrielle virksomheder.
31. Bekendtgørelse nr. 233 af 19. maj 1919 om Danmarks tiltrædelse af en af den internationale Arbejdskonference i Washington i året 1919 vedtagen konvention angående unge menneskers natarbejde i industrien.
32. Bekendtgørelse nr. 200 af 8. juli 1920 om en af den internationale Arbejdskonference i Genua 1920 vedtagen konvention vedrørende lavalder for børns arbejde til søs.
33. Bekendtgørelse nr. 199 af 8. juli 1921 om en af den internationale Arbejdskonference i Geneve 1921 vedtagen konvention vedrørende fastsættelse af lavalder for anvendelse af unge mennesker om kullempere eller fyrbødere.
34. Bekendtgørelse af 12. april 1938 om Danmarks ratifikation af den af den internationale Arbejdskonference under dens tredje møde i Geneve fra den 25. oktober - 19. november

1921 vedtagne internationale konvention angående tvungen lægeundersøgelse af børn og unge mennesker, der arbejder om bord på skibe.

35. Bekendtgørelse af 3. maj 1955 om Danmarks ratifikation af konventionen angående lavalder for børns arbejde til søs.
36. Konvention nr. 112 om lavalder for adgang til beskæftigelse om bord på fiskerfartøjer.
37. ILO-konvention nr. 138 om mindre alder for adgang til beskæftigelse.

Herudover har bl.a. følgende undersøgelser været inddraget i kommissionens overvejelser:

"Skolebørns dagligdag". Dines Andersen, Socialforskningsinstituttet, 1989.

"Skolebørns erhvervsarbejde". Arbejdsmedicinsk klinik, Århus kommunehospital, 1990. (Århusundersøgelsen).

"Børn og unges erhvervsarbejde i Ringkøbing Amt". Arbejdsmedicinsk klinik, Herning Centralsygehus, 1990. (Ringkøbing-Undersøgelsen).

"Skoleelevers fritidsjob, arbejdsmiljø og helbred". Arbejdsmedicinsk klinik, Roskilde Amtssygehus og SiD-Køge, 1992. (Køgeundersøgelsen).

"Sorte pletter". Direktoratet for Arbejdstilsynet, Arbejdsskaderegistret, 1989.

HK/Handel: Udredning vedrørende omfanget af børn og unges arbejde indenfor butikshandelen, Aalborg Universitetscenter 1993.

Undersøgelse foretaget af "Pressehuset" for HK: De unge butiksansatte og vold og røveri, 1993.

Einige Aufgabenstellungen der Kommission zur Bearbeitung von
Anträgen

Die Kommission ist eine Einrichtung, die die Aufgaben der Bearbeitung von Anträgen wahrnimmt. Sie ist aus Mitgliedern der Verwaltung und der Bevölkerung gebildet. Die Kommission hat die Aufgabe, die Anträge der Bevölkerung zu prüfen und zu entscheiden, ob sie angenommen werden können. Die Kommission ist auch dafür zuständig, die Anträge der Bevölkerung zu bearbeiten, die von der Verwaltung eingereicht wurden. Die Kommission ist eine wichtige Einrichtung, die die Interessen der Bevölkerung wahrnimmt und die Aufgaben der Verwaltung wahrnimmt. Die Kommission ist eine Einrichtung, die die Aufgaben der Bearbeitung von Anträgen wahrnimmt. Sie ist aus Mitgliedern der Verwaltung und der Bevölkerung gebildet. Die Kommission hat die Aufgabe, die Anträge der Bevölkerung zu prüfen und zu entscheiden, ob sie angenommen werden können. Die Kommission ist auch dafür zuständig, die Anträge der Bevölkerung zu bearbeiten, die von der Verwaltung eingereicht wurden. Die Kommission ist eine wichtige Einrichtung, die die Interessen der Bevölkerung wahrnimmt und die Aufgaben der Verwaltung wahrnimmt.

Die Kommission ist eine Einrichtung, die die Aufgaben der Bearbeitung von Anträgen wahrnimmt. Sie ist aus Mitgliedern der Verwaltung und der Bevölkerung gebildet. Die Kommission hat die Aufgabe, die Anträge der Bevölkerung zu prüfen und zu entscheiden, ob sie angenommen werden können. Die Kommission ist auch dafür zuständig, die Anträge der Bevölkerung zu bearbeiten, die von der Verwaltung eingereicht wurden. Die Kommission ist eine wichtige Einrichtung, die die Interessen der Bevölkerung wahrnimmt und die Aufgaben der Verwaltung wahrnimmt. Die Kommission ist eine Einrichtung, die die Aufgaben der Bearbeitung von Anträgen wahrnimmt. Sie ist aus Mitgliedern der Verwaltung und der Bevölkerung gebildet. Die Kommission hat die Aufgabe, die Anträge der Bevölkerung zu prüfen und zu entscheiden, ob sie angenommen werden können. Die Kommission ist auch dafür zuständig, die Anträge der Bevölkerung zu bearbeiten, die von der Verwaltung eingereicht wurden. Die Kommission ist eine wichtige Einrichtung, die die Interessen der Bevölkerung wahrnimmt und die Aufgaben der Verwaltung wahrnimmt.

Awb

Vedtaget af Folketinget ved 2. (sidste) behandling den 13. maj 1992

ARBEJDSMINISTERETS 3. KT.

SAG NR.

13 MAJ 1992

2161-3

Folketingsbeslutning

BILAG

DOK. NR.

DOK. 17

om nedsættelse af en kommission om børns og unges
erhvervsarbejde

Folketinget opfordrer regeringen til at nedsætte en kommission, som skal foretage en samlet analyse af børns og unges erhvervsarbejde.

Arbejdsmarkedets parter, Arbejdsministeriet, Justitsministeriet, Socialministeriet, Undervisnings- og Forskningsministeriet og Skatteministeriet skal repræsenteres i kommissionen.

Kommissionens opgave er at belyse børns og unges erhvervsarbejde i en samlet landsdækkende redegørelse. Analysearbejdet bør omfatte arbejdsmiljølovgivningen, retningslinjer for ansættelse, økonomiske forhold for unge under uddannelse og skattelovgivningen.

Kommissionen bør endvidere overveje forslag til ændringer, der kan sikre børn og unge bedre i arbejdssituationen.

Kommissorium.

1. Kommissionen skal foretage en undersøgelse og tilvejebringe oplysninger om børns og unges erhvervsarbejde omfattende aldersgruppen 10-17 år opdelt på følgende aldersgrupper: 10-12 år, 13-14 år, 15-17 år. Der bør tilvejebringes oplysninger om jobtyper, og i hvilket antal timer børn og unge arbejder inden for de tre alderskategorier.
2. Der skal tilvejebringes oplysninger om arbejdsmiljøproblemer, om samfundsøkon-

omiske udgifter, der er forbundet med børns og unges erhvervsarbejde, og om de arbejds-skader, de pådrager sig. Endvidere bør kommissionen undersøge, hvilke konsekvenser erhvervsarbejdet har for skolegangen, fritiden, familielivet og valget af uddannelse og erhverv.

3. Kommissionen skal endvidere belyse, i hvilket omfang børns og unges erhvervsarbejde også er et udtryk for en konsekvens af den pressede økonomiske situation i familierne.
4. Kommissionen skal belyse de ansættelses-mæssige forhold for børn og unge, herunder lønforhold, udbetaling af sygedagpenge og feriepenge. Kommissionen skal på denne baggrund overveje forslag til ansættelseskontrakter for børn og unge på arbejdsmarkedet. Kommissionen skal i sine overvejelser om ansættelseskontrakter fremkomme med eksempler på, hvordan Danmark kan efterleve EF-direktivet af 14. oktober 1991 om arbejdstageres pligt til at underrette arbejds-kontrakter eller ansættelsesforholdet.

Kommissionen skal have mandat og økonomiske ressourcer til selv at iværksætte det nødvendige undersøgelsesarbejde.

Kommissionen skal afslutte sit arbejde den 1. juni 1993.

KAPITEL 1

1.1. Baggrund

- . Den 8. maj 1992 vedtog Folketinget en beslutning om at nedsætte en kommission om børns og unges erhvervsarbejde. Folketingsbeslutningen indeholdt en angivelse af, hvilke medlemmer og organisationer der skulle deltage i kommissionsarbejdet, samt hvilket kommissorium kommissionen skulle arbejde efter. Af folketingsbeslutningen fremgår endvidere, at kommissionen bør overveje forslag til ændringer, der kan sikre børn og unge i arbejdssituationen.

Kommissionen blev nedsat i september 1992 og påbegyndte sit arbejde i oktober 1992.

1.2. Kommissionens sammensætning

Kommissionen har under arbejdet med afgivelse af denne betænkning haft følgende sammensætning:

Medlemmer:

Nævnformand Karen Sejersdal Christensen (formand)

Landsorganisationen i Danmark;

LO sekretær Nina Ærenlund

Konsulent Ole Heegaard

Konsulent Mogens Jensen

Dansk Arbejdsgiverforening:

Underdirektør Thomas Philbert Nielsen

Fuldmægtig Flemming Dreesen

Lederens Hovedorganisation:

Konsulent Hanne Albinussen

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd:

Sekretær Anne Baastrup

Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger:

Kontorchef Per Laurents

Undervisningsministeriet:

Fagkonsulent Jette Stegmann

Socialministeriet:

Kontorchef Anders Lyng Madsen

Skatteministeriet:

Fuldmægtig Merete Helle Hansen

Justitsministeriet:

Fuldmægtig Janne Rostrup Hansen, Civilretsdirektoratet

Direktoratet for Arbejdstilsynet:

Kontorchef Henriette Steen

Arbejdsministeriet:

Kontorchef Henrik Grove

Sekretariatet for kommissionen:

Sekretariatskoordinator: Fuldmægtig Anne Marie Møller Larsen,
Arbejdsministeriet

Fuldmægtig Vibeke Peschardt, Arbejdsministeriet

Fuldmægtig Jes Knudsen, Direktoratet for Arbejdstilsynet

Seniorforsker Mogens Nord-Larsen, Socialforskningsinstituttet, har deltaget i kommissionens møder og i sekretariatsarbejdet, endvidere har seniorforsker Dines Andersen, Socialforskningsinstituttet, udarbejdet spørgeskema til og beskrevet undersøgelsesresultaterne af den af kommissionen iværksatte undersøgelse samt deltaget i flere møder.

Overassistent Jytte Gosvig, Arbejdsministeriet, har været udvalgets sekretær.

1.3. Kommissoriet

"1. Kommissionen skal foretage en undersøgelse og tilvejebringe oplysninger om børns og unges erhvervsarbejde omfattende aldersgruppen 10-17 år opdelt på følgende aldersgrupper: 10-12 år, 13-14 år, 15-17 år. Der bør tilvejebringes oplysninger om jobtyper, og i hvilket antal timer børn og unge arbejder inden for de tre alderskategorier.

2. Der skal tilvejebringes oplysninger om arbejdsmiljøproblemer, samfundsøkonomiske udgifter, der er forbundet med

børns og unges erhvervsarbejde, og om de arbejdsskader, de pådrager sig. Endvidere bør kommissionen undersøge, hvilke konsekvenser erhvervsarbejdet har for skolegangen, fritiden, familielivet og valget af uddannelse og erhverv.

3. Kommissionen skal endvidere belyse, i hvilket omfang børns og unges erhvervsarbejde også er et udtryk for en konsekvens af den pressede økonomiske situation i familierne.

4. Kommissionen skal belyse de ansættelsesmæssige forhold for børn og unge, herunder lønforhold, udbetaling af sygedagpenge og feriepenge. Kommissionen skal på denne baggrund overveje forslag til ansættelseskontrakter for børn og unge på arbejdsmarkedet. Kommissionen skal i sine overvejelser om ansættelseskontrakter fremkomme med eksempler på, hvordan Danmark kan efterleve EF-direktivet af 14. oktober 1991 om arbejdsgivernes pligt til at underrette arbejdstagerne om vilkårene for arbejdskontrakter eller ansættelsesforholdet.

Kommissionen skal have mandat og økonomiske ressourcer til selv at iværksætte det nødvendige undersøgelsesarbejde.

Kommissionen skal afslutte sit arbejde den 1. juni 1993." .

1.4. Afgrænsning af kommissoriet

På kommissionens første møde den 21. oktober 1992 behandlede man spørgsmålet om afgrænsning af indholdet af kommissoriet. Man enedes om at afgrænse børns arbejde til lønnet arbejde for en arbejdsgiver, således at undersøgelsen ikke kommer til at omfatte arbejde i forældrenes private husholdning. Man enedes endvidere om at opdele analysen i erhvervsarbejde i form af fritidsjob og erhvervsarbejde som primær beskæftigelse.

Vedrørende de samfundsøkonomiske udgifter, i forbindelse med skader som følge af børn og unges arbejde, blev det fastlagt at beskrive de samfundsøkonomiske omkostninger, der følger af arbejdsskader børn og unge pådrager sig i forbindelse med deres erhvervsarbejde. Der var endvidere fra visse sider ønske om at drøfte udgifterne i sundhedssektoren vedrørende børn og unges arbejde, beskæftigelsesmæssige konsekvenser af børn og unges arbejde samt omfanget af sort arbejde blandt, denne gruppe.

Kommissionen enedes endelig om at iværksætte et selvstændigt undersøgelses- og analysearbejde vedrørende de i kommissoriet rejste spørgsmål, der kunne danne grundlag for kommissionens overvejelser og forslag til ændringer, der kan sikre børn og unge bedre i arbejdssituationen.

1.5. Lov om ansættelsesbeviser

Kommissionen fik endvidere til opgave at belyse, om lovforslaget om ansættelsesbeviser, der skulle implementere EF-direktivet om arbejdsgiverens pligt til at underrette lønmodtagerne om vilkårene for ansættelsesforhold, direktiv nr. 91/533, eventuelt kunne suppleres med forslag fra kommissionen til ansættelsesbeviser for børn og unge. Direktivet er et minimumsdirektiv.

Lovforslaget til gennemførelse af direktivet blev fremsat i Folketinget den 14. januar 1993 og vedtaget den 22. juni 1993, som lov nr. 392.

Kommissionen skrev den 24. marts 1993 til arbejdsministeren, bl.a. "Kommissionen har bemærket sig, at lovforslaget er begrænset til en gennemførelse af direktivets minimumskrav og er opmærksom på, at forslag, der måtte strække sig ud over direktivets krav, vil kunne gribe ind i forhold, der er overladt til arbejdsmarkedets parter at træffe aftale om.

Kommissionen finder, at spørgsmålet om yderligere beskyttelse af børn og unge i arbejdsforhold i form af fx ansættelsesbrev eller lignende indeholdende oplysninger og forpligtelser, der måtte række ud over, hvad der er angivet i lovforslaget mest hensigtsmæssigt drøftes i tilslutning til kommissionens generelle overvejelser om forslag til ændringer, der kan sikre børn og unge bedre i arbejdssituationen."

Arbejdsministeren har herefter på en forespørgsel fra Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg meddelt udvalget, at arbejdsministeren kan tilslutte sig kommissionens anbefaling.

Arbejdsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 9 af 25. marts 1993 fra Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg (L 172 - bilag 1) bilagt kommissionens skrivelse af 24. marts 1993 er optaget i betænkningen som bilag x.

1.6. Udvalgets møder

Udvalget har holdt 17 møder.

Det har ikke været muligt at afslutte kommissionens omfattende undersøgelses-og analysearbejde, få det drøftet i kommissionen og få overvejet forslag til ændringer, der kan sikre børn og unge i arbejdssituationen inden den fastsatte frist den 1. juni 1993. Kommissionen anmodede derfor arbejdsministeren om en kortere udsættelse af fristen. Arbejdsministeren tog ~~denne~~ anmodning til efterretning.

3270 a
DOK 179

Folketingets
Arbejdsmarkedsudvalg
Christiansborg
124 Ø København K

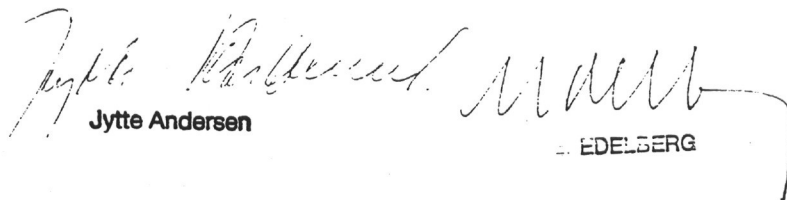

31 MRS. 1993

Dato
Kontor 1.
Sag nr. 1992-5242-1
Sagsben. LPE
Opgave nr. spg-7-9.flg

Modtagers
sag nr.

Vedlagt sendes i 80 eksemplarer besvarelse af spørgsmål nr. 7-9 af 25. marts 1993 fra Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg om forslag til lov om arbejdsgiverens pligt til at underrette lønmodtageren om vilkårene for ansættelsesforholdet (L 172 - bilag 8).

Jytte Andersen
EDELBERG

Arbejdsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 9 af 25. marts 1993 fra Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg (L 172 - bilag 8).

Spørgsmål nr. 91

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt børn og unge under 18 år er omfattet af lovforslaget og på hvilken måde lovforslaget eventuelt påvirker de gældende regler for børns og unges arbejde.

Svar:

Jeg kan oplyse, at børn og unge er omfattet af lovforslaget, hvis de arbejder mere end 8 timer om ugen i gennemsnit, og hvis ansættelsesforholdet har en varighed på mere end 1 måned.

Jeg har modtaget vedlagte brev fra Kommissionen om børns og unges erhvervsarbejde. I brevet redegøres for Kommissionens foreløbige overvejelser omkring sikring af børn og unge i ansættelsesforhold. Brevet vedlægges til orientering.

Kommissionen finder, at spørgsmålet om yderligere beskyttelse af børn og unge i arbejdsforhold i form af fx. ansættelsesbrev eller lignende indeholdende oplysninger og forpligtelser, der måtte række ud over, hvad der følger af L 172, mest hensigtsmæssigt drøftes i tilslutning til kommissionens generelle overvejelser om forslag til ændringer, der kan sikre børn og unge bedre i arbejds-situationen.

Jeg kan tilslutte mig Kommissionens anbefaling.

Arbejdets sikkerhed
og arbejdsmiljø
for børn og unge i alderen fra 10-17 år

marts 1993

Arbejdstilsynet

Anmeldte arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser hos børn og unge i alderen fra 10-17 år

marts 1993

Arbejdstilsynet

Forord

*Denne rapport behandler børn og unges arbejdsskader. Rapporten er blevet **til** på baggrund af en forespørgsel fra Branchekontor 4, Direktoratet for Arbejdstilsynet, og Børnekommissionen om arbejdsskader blandt **10-17** årige børn og unge.*

Rapportens tabelmateriale er udarbejdet på baggrund af arbejdsskader, der er anmeldt til Arbejdstilsynet. Der er lagt vægt på at belyse udviklingen i antallet af anmeldte arbejdsskader over en femårig periode samt at belyse sammenhænge mellem aldersgruppe, stilling, erhverv og arbejdsskade.

Tabelmaterialet dækker som sagt over en 5-årig periode. For arbejdsulykkerne gælder, at de er sket i perioden 1986-1989 samt i 1991. Registreringen af ulykker, der er sket i 1990, er endnu ikke afsluttet. For de arbejdsbetingede lidelser gælder, at de er anmeldt i perioden 1987-1991. Endvidere dækker materialet alle anmeldte arbejdsskader hos børn og unge i alderen 10-17 år.

I tolkningen af materialet skal der tages hensyn til, at beskæftigelsestallene varierer for de enkelte erhverv, og at beskæftigelsen kan variere over år. Endvidere skal der gøres opmærksom på, at der er en vis **underrapportering** af arbejdsskader til Arbejdstilsynet, og at denne underrapportering varierer mellem erhvervene.

Rapportens opbygning

Rapporten indledes med en sammenfatning. Derefter følger fire hovedafsnit:

Afsnit 1 behandler anmeldte arbejdsulykker. Det indledes med en beskrivelse og uddybning af de udarbejdede tabeller, som findes bagerst i afsnittet. Efter denne beskrivelse estimeres underrapporteringen af arbejdsulykker. Det sker på baggrund af Sundhedsstyrelsens 5-By-Projektet, som bl.a. registrerer arbejdsulykker behandlet på en række skadestuer. **Afsnit 2** behandler anmeldte arbejdsbetingede lidelser. Det indledes ligeledes med en beskrivelse og uddybning af efterfølgende tabeller. Uddybningen af tabellerne i afsnit 1 og 2 sker på baggrund af et bilagsmateriale der findes til rapporten, men som rapporten kan læses uafhængigt af.

Afsnit 3 indeholder en opgørelse af arbejdsskader blandt børn og unge, som er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen. I det omfang det er muligt sammenlignes disse erstatnings-sager med arbejdsskader, der er anmeldt til Arbejdstilsynet.

Afsnit 4 er et metodeafsnit. Det indeholder et afsnit om beskæftigelsestal og med en beskrivelse af, hvorledes incidensen beregnes for arbejdsskaderne i afsnit 1 og 2. Endvidere indeholder det et afsnit med en nærmere beskrivelse af antagelserne og metoderne der anvendes til at estimere underrapporteringen af arbejdsulykker i afsnit 1. Bagerst i afsnit 4 er en liste over de variabler, som er anvendt i rapportens tabeller.

Arbejdsskaderegistret, **marts 1993**

Indhold

	Sammenfatning	5
Afsnit 1	Arbejdsulykker blandt børn og unge	6
	Incidens	7
	Fordelingen på skadetype og ulykkesår	7
	Fordelingen på skadetype og aldersgruppe	8
	Fordelingen erhverv og ulykkesår samt erhverv og skadetype	8
	Fordelingen på skadetype (3 skadetyper), erhverv og ulykkesår	9
	Fordelingen på erhverv og aldersgruppe	10
	Fordelingen på stilling og ulykkesår samt stilling og skadetype	10
	Fordelingen på skadetype (3 grupper), stilling og ulykkesår	12
	Fordelingen på stilling og aldersgruppe	12
	Underrapporteringen af arbejdsulykker på baggrund af 5-By-Projektet	13
Tabel 1.1	Skadetype og ulykkesår	14
Tabel 1.2	Skadetype og aldersgruppe	15
Tabel 1.3	Erhverv og ulykkesår	16
Tabel 1.4	Erhverv og skadetype	18
Tabel 1.5	Skadetype (3 grupper) samt erhverv og ulykkesår	20
Tabel 1.6	Erhverv og aldersgruppe	25
Tabel 1.7	Stilling og ulykkesår	27
Tabel 1.8	Stilling og skadetype	29
Tabel 1.9	Skadetype (3 grupper) samt stilling og ulykkesår	31
Tabel 1.10	Stilling og aldersgruppe	36
Afsnit 2	Arbejdsbetingede lidelser blandt børn og unge	38
	Incidens	39
	Fordelingen på hoveddiagnose og registreringsår	39
	Fordelingen på hoveddiagnose og aldersgruppe	40
	Fordelingen på erhverv og registreringsår samt erhverv og hoveddiagnose	40
	Fordelingen på erhverv og aldersgruppe	41

	Fordelingen på <u>stilling</u> og registreringsår samt <u>stilling</u> og hoveddiagnose.	41
	Fordelingen på <u>stilling</u> og aldersgruppe.	43
Tabel 2.1	Hoveddiagnose og registreringsår.	44
Tabel 2.2	Hoveddiagnose og aldersgruppe.	45
Tabel 2.3	Erhverv og registreringsår.	46
Tabel 2.4	Erhverv og hoveddiagnose.	47
Tabel 2.5	Erhverv og aldersgruppe.	49
Tabel 2.6	Aldersgruppe samt erhverv og hoveddiagnose.	50
Tabel 2.7	Stilling og registreringsår.	54
Tabel 2.8	Stilling og hoveddiagnose.	56
Tabel 2.9	Stilling og aldersgruppe.	58
Afsnit 3	Anmeldte arbejdsskader til Arbejdsskadestyrelsen.	60
	Anmeldte arbejdsskader til Arbejdsskadestyrelsen.	60
	Formelt afgjorte arbejdsulykker.	61
	Anerkendte erhvervssygdomme	62
Afsnit 4	Metodeafsnit	64
	Beskæftigelsestal og beregning af incidens.	64
	Antagelser og metoder ved beregning af underrapportering af arbejdsulykker.	65
	Variabeloversigt	68

Sammenfatning

I en fem-årig periode anmeldes 6739 arbejdsskader blandt børn og unge i alderen 10-17 år. Heraf udgør arbejdsulykkerne 6172 anmeldelser i perioden 1986-1989 og 1991, og arbejdsbetingede lidelser udgør 567 i perioden 1987-1991.

Der er beskæftiget 137.164 børn og unge, og med 6739 anmeldte arbejdsskader er den årlig gennemsnitsincidens på 10 arbejdsskader for hver 1000 ansatte. For samtlige aldersgrupper er incidensen 25. Der er her ikke taget hensyn til, at børn og unge har kortere arbejdstid end gennemsnittet.

Der er sket et fald på 50% i antallet af anmeldte arbejdsulykker

Antallet af anmeldte arbejdsulykker blandt børn og unge er faldet med 50%. For samtlige aldersgrupper er faldet 30%. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser er faldet med 37%, mens den for samtlige er faldet med 21 %. Det større fald i antallet af arbejdsskader blandt børn og unge er sket i en periode, hvor Arbejdstilsynet har gjort en indsats på området.

Der er en underrapportering af arbejdsulykker på 75%

På baggrund af registreringer i 5-By-Projektet, er der en generel underrapportering af børn og unges arbejdsulykker på 75%.

269 børn har i 1985-1987 fået erstatning i forhold til arbejdsskadeforsikringsloven

Kun en meget lille del af arbejdsskaderne har ført til udbetaling af erstatning. Generelt har Arbejdsskadestyrelsen truffet afgørelser om 10% af arbejdsulykkerne anmeldt til Arbejdstilsynet, og heraf medførte halvdelen udbetaling af erstatning. 20% af de anmeldte lidelser er blevet anerkendt af Arbejdsskadestyrelsen, men kun halvdelen heraf førte til erstatning.

Blandt de meget alvorlige ulykker er anmeldt 14 dødsulykker, 108 amputationer og 734 knoglebrud. Sårskader udgør som den hyppigste skade 50% af de anmeldte arbejdsulykker. 2972 børn og unge har i forbindelse med deres arbejde pådraget sig en sårskade.

43 børn og unge har fået anmeldt en arbejdsbetinget lidelse med hjerneskadediagnose¹. Dominerende blandt de anmeldte arbejdsbetingede lidelser er hudsygdomme og bevægeapparatsygdomme. De udgør henholdsvis 1/2 og 1/5 af diagnoserne.

Ser man på de samlede arbejdsskader, kan det konstateres, at børn og unge i alderen 10-17 år udfører arbejde, der hvert år resulterer i at:

- 3 dør
- 7 har symptomer på en hjerneskade
- 22 mister en legemsdel
- 146 pådrager sig knoglebrud
- 113 får anmeldt en arbejdsbetinget lidelse
- 1234 får anmeldt en arbejdsulykke

¹ Hjerneskadediagnose anvendes i denne rapport som en samlet betegnelse for diagnoser, der spænder fra kroniske hjerneskader til kortvarige opløsningsmiddelforgiftninger.

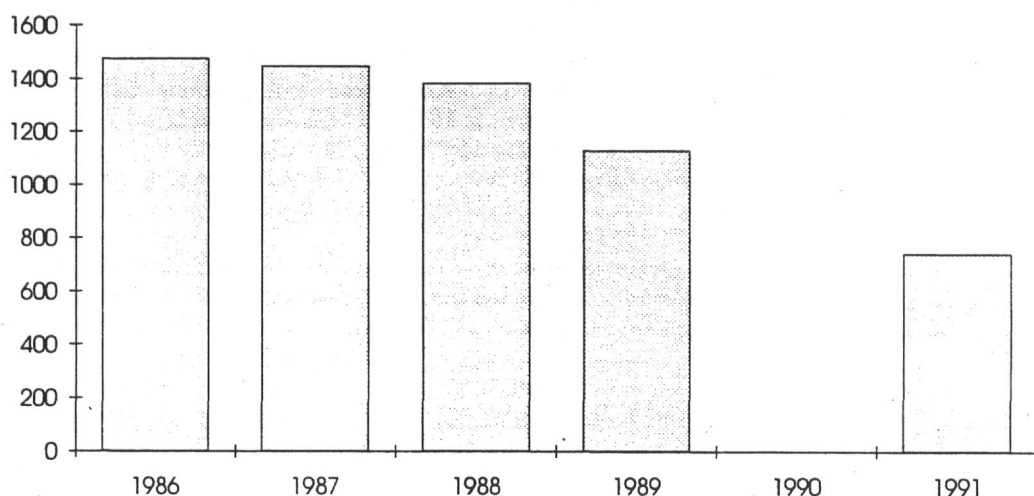
Afsnit 1

Arbejdsulykker blandt børn og unge

Tallene i det følgende materiale er baseret på arbejdsulykker, som er anmeldt til Arbejdstilsynet. Ifølge lovgivningen er arbejdsgiveren forpligtiget til at anmelde en arbejdsulykke, når den medfører mindst én dags uarbejdsdygtighed ud over den dag ulykken sker. Alle har ret til at anmelde arbejdsulykker.

I perioden 1986-1989 samt 1991 er anmeldt i alt 6172 ulykker blandt børn og unge. Antallet falder med 50% fra 1475 i 1986 til 741 i 1991.

Anmeldte arbejdsulykker hos 10-17 årige

I den samme periode er det samlede antal anmeldelser for alle aldersgrupper 253.949 og antallet er faldet med 30% fra 1986 til 1991.

Efter indførslen af karensgdagen i 1983 skete der en stigning i de årlige antal anmeldelser, men efter dens afskaffelse i 1987 vendte udviklingen og antallet er faldet i de efterfølgende år. Karensgdagens afskaffelse er sandsynligvis én af årsagerne til faldet i anmeldelser.

Det større fald i antallet af anmeldelser blandt børn og unge tyder på bedre arbejdsforhold. Arbejdstilsynet har i de seneste år ført kampagner omkring børn og unges arbejde. **Typisk** resulterer sådanne kampagner i et øget antal anmeldelser, hvilket ikke har været tilfældet hos børn og unge.

Incidens

Incidensen for arbejdsulykker hos børn og unge er 9. Det vil sige, at for hver 1000 ansatte anmeldes 9 ulykker. For alle aldersgrupper er incidensen 19, og dermed er incidensen hos børn og unge halv så stor som for alle aldersgrupper.

Fordelingen på skadetype og ulykkesår

Tabel 1.1 viser skadetyperne og deres antal samt udviklingen over år. Sårskaderne er den hyppigste skadetype. De udgør 48% (2972) af alle skaderne. Blandt de meget alvorlige ulykker er der anmeldt 108 amputationer og 734 knoglebrud. Der er anmeldt 14 dødsulykker.

I nedenstående tabel er skadetyperne inddelt i tre grupper og fordelt på ulykkesår. Til de meget alvorlige ulykker hører amputationer, knoglebrud samt andre skader, der omfatter større dele af legemet. De øvrige skader, inklusiv forgiftninger og smitte, er grupperet under andre skader. Antallet af anmeldte dødsulykker falder i den fem-årige periode, hvilket tyder på at antallet af dødsulykker falder. De meget alvorlige ulykker er faldet med 44% fra 200 til 112, og andre ulykker er faldet med 51 % fra 1271 til 627.

Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.
Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på skadetype (3 grupper) og ulykkesår

Skadetype	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
Død	4	4	1	3	2	14
Meget alvorlige ulykker	200	212	183	175	112	882
Andre ulykker	1271	1231	1197	950	627	5276
I alt	1475	1447	1381	1128	741	6172

Fordelingen på skadetype og aldersgruppe

Tabel 1.2 viser, at 96% (5896) af anmeldelserne er blandt unge i alderen 15-17 år.

I nedenstående tabel er skadetyperne inddelt i tre grupper og fordelt på aldersgruppe. Hos børn i alderen **10-12** år fordeler de anmeldte ulykker sig med **50%** meget alvorlige og 45% andre ulykker. Blandt de 13-14 årige er 33% meget alvorlige og 67% andre ulykker og endelig blandt de 15-17 årige er der 14% meget alvorlige og 85 % andre ulykker. Opgørelsen viser at når ulykkerne anmeldes hos de helt unge, så er det de alvorlige ulykker som anmeldes.

Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.
Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på skadetype (3 grupper) og aldersgruppe

Skadetype	Aldersgruppe			I alt
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	
Død	4	2	8	14
Meget alvorlige ulykker	30	70	782	882
Andre ulykker	27	143	5106	5276
I a l t	61	215	5896	6172

Fordelingen på erhverv og ulykkesår samt erhverv og skadetype

Tabel 1.3 viser antallet af anmeldelser inden for de enkelte erhverv, og hvorledes antallet har udviklet sig over år. I tabel 1.4 findes sammenhængen mellem erhverv og skadetype.

Ser man på de samlede antal anmeldelser, er der flest inden for:

- Jern- og metalindustri (20%)
- Nærings- og nydelsesmiddelindustri (15%)
- Undervisnings-, sundheds- og velfærdsinstitutioner (13%)
- Bygge og anlæg (11%)
- Detailhandel (10%)

I de angivne ulykkesår falder antallet af anmeldelser inden for jern- og metalindustri, nærings- og nydelsesmiddelindustri og bygge- og anlægsvirksomhed. Mens

udviklingen ikke er entydig for undervisnings-, sundheds- og velfærdsinstitutioner samt detailhandel.

- * Inden for erhvervsgruppen **jern- og metalindustri** er anmeldelserne fordelt på industriens mange forskellige fabrikker og fremstillingsvirksomheder. De hyppigste anmeldte skadetyper er 46% (568) sårskader, 13% (162) forstuvninger m.v., 12% (145) knoglebrud og 11% (138) bløddelsskader, i alt 83% af skaderne.
- * Inden for **nærings- og nydelsesmiddelindustrien** er 61 % (567) af anmeldelserne inden for svineslagterier og det næststørste antal på 12% (110) er inden for fiskeforarbejdningsfabrikker. De hyppigste anmeldte skadetyper er 71 % (663) sårskader, 9% (84) forstuvninger og 6% (53) bløddelsskader, i alt 86% af skaderne.
- * De største antal anmeldelser inden for undervisnings-, **sundheds- og velfærdsinstitutioner** er fra lærlingskoler som har 70% (538) af anmeldelserne. Dernæst følger 8% (62) fra fagskoler og andet samt 6% (46) fra hospitaler. De hyppigste anmeldte skadetyper er 43% (336) sårskader, 12% (92) forstuvninger, 11% (87) termiske skader og 10% (80) knoglebrud, i alt 76% af skaderne.
- * **Bygge og anlæg** har 38% (257) anmeldelser fra tømrer- og snedkervirksomheder, 23% (157) fra WS-virksomheder, 13% (88) fra entreprenører og 10% (68) fra **el-installatørforretninger**. De hyppigste skadetyper er 49% (336) sårskader, 14% (92) forstuvninger, 14% (92) knoglebrud og 10% bløddelsskader, i alt 87% af skaderne.
- * Inden for **detailhandlen** er 36% (218) af anmeldelserne fra supermarkeder, 28% (167) fra varehuse og 9% (57) fra bil- og motorcykelforretninger. De hyppigste skadetyper er 49% (293) sårskader, 15% (90) forstuvninger, 11% (69) knoglebrud og 9% (57) bløddelsskader, i alt 84% af skaderne.

Fordelingen på skadetype (3 skadetyper), erhverv og ulykkesår

I tabel 1.5 er skadetyperne inddelt i 3 grupper og fordelt på erhverv og ulykkesår. Tabellen giver et overblik over dels hvilke erhverv, der har anmeldt dødsulykker, dels inden for hvilke erhverv de meget alvorlige ulykker er anmeldt.

De 14 dødsulykker er anmeldt inden for følgende erhverv:

- Landbrug og jagt (4)
- Papir- og grafisk industri (3)
- Sten-, ler- og glasindustri (2)
- Transport-, pakhus-, og oplagingsvirksomhed (2)
- Bygge-, og anlægsvirksomhed (1)
- Engroshandel og vareformidling (1)
- Reparation og anden servicevirksomhed (1)

De meget alvorlige ulykker bliver især anmeldt inden for:

- Jern- og metalindustri 20% (173)
- Bygge- og anlægsvirksomhed 13% (114)
- Landbrug og jagt 11 % (99)
- Undervisnings-, sundheds-, og velfærdsinstitutioner 11% (93)
- ,Detailhandel9% (76)
- Papir- og grafisk industri 8% (70)

I alt 72% af de alvorlige ulykker.

Fordelingen på erhverv og aldersgruppe

Tabel 1.6 viser inden for hvilke erhverv, der er anmeldt arbejdsulykker i de tre aldersgrupper.

Blandt de 10-12 årige er 46% (28) anmeldelser inden for papir- og grafisk industri. De fleste tilskadekomne (72%) inden for papir- og grafisk industri er beskæftiget ved dagblade. Endvidere er 18% (16) af denne aldersgruppe beskæftiget inden for landbrug og jagt, nærmere bestemt landbrug og gartneri.

Blandt de 13-14 årige er 26% (55) anmeldelser inden for papir- og grafisk industri, 15% (33) er inden for landbrug og jagt, 13% (28) er inden for jern- og metalindustrien, og 12% (25) er inden for detailhandel.

Blandt de 15-17 årige, hvor de fleste anmeldelser er, er de dominerende erhverv som beskrevet side 9.

Fordelingen på stilling og ulykkesår samt stilling og skadetype

Tabel 1.7 viser antallet af anmeldelser inden for de enkelte stillingsgrupper og hvorledes antallet har udviklet sig over år. I tabel 1.8 findes sammenhængen mellem stilling og skadetype.

Ser man på de samlede antal anmeldelser, er der flest inden for:

- Specialarbejder og diverse uspecificerede (57%)
- Nærings- og nydelsesmiddelarbejdere (10%)
- Trafik- og transportarbejdere (4%)
- Rør-, plade- og stålkonstruktionsarbejde (4%)
- Restaurations-, hotel- og husholdningspersonale samt hjemmehjælpere (3)
- Bygge- og anlægsarbejdere (3%)
- Smed, værktøj smager, maskin- og metalarbejder (3%)

Disse erhverv har 84% af alle anmeldelser.

I de angivne ulykkesår falder antallet af anmeldelser inden for stillingsgruppen specialarbejder og diverse uspecificerede. Antallet af anmeldelser falder også for

de øvrige stillingsgrupper, men tendensen i udviklingen fra år til år er ikke entydig.

- * Stillingsgruppen **specialarbejdere og diverse uspecificerede** indeholder en række stillinger hvor ulykken er blevet anmeldt uden nærmere angivelse af fagområde. 46% (1597) af denne stillingsgruppe er angivet som arbejdspige/-dreng/mand, medhjælper, specialarbejder eller lignende. 34% (1176) er angivet som elev, lærling, efg-elev **eller** praktikant, 11% (398) som ung-arbejder og 5% (165) som skoleelever. De hyppigste skadetyper er 47% (1652) sårskader, 13% (467) forstuvninger m.v., 13% (449) **knoglebrud** og 10% bløddelsskader, i alt 83% af skaderne.
- * Blandt **nærings- og nydelsesmiddelarbejdere** er 60% (368) af de tilskadekomne slagterlærlinge eller -elever. Den næststørste gruppe af tilskadekomne er slagteriarbejdere med 15% (90). 81% (501) af skaderne er sårskader.
- * Blandt **trafik- og transportarbejdere** er den største gruppe af tilskadekomne avisbude/bladbude med 68 % (174) af anmeldelserne. Efterfølgende er **post-**arbejdere med 17% (44) og bude/bydrenge med 14% (36). De hyppigste skadetyperne er 31% (80) forstuvninger m.v., 28% (72) knoglebrud og 19% (49) sårskader, i alt 78% af skaderne.
- * Stillingsgruppen **rør-, plade- og stålkonstruktionsarbejde** har flest tilskadekomne blandt **kleinsmedlærlinge** med 47% (104) af anmeldelserne, og blandt blikkenslagerlærlinge med 18% (40). De hyppigste skadetyper er 42% (94) sårskader og 14% (31) termiske skader, i alt 56% af skaderne.
- * Blandt **restaurations-, hotel- og husholdningspersonale samt hjemmehjælpere** er 30% (59) af de tilskadekomne piccoliner/piccoloer, 13% (25) er opvaskere og 13% (25) er kokkeelever/lærlinge. De hyppigste skadetyper er 42% (83) sårskader og 21% (42) forstuvninger m.v., i alt 63% af skaderne.
- Blandt **bygge- og anlægsarbejdere** er 65% (114) af de tilskadekomne tømrerlærlinge og 12% (21) murerlærlinge. De hyppigste skadetyper er 49% (86) sårskader, 13% (23) knoglebrud, 13% (22) forstuvninger m.v. og 12% (21) bløddelsskader, i alt 87% af skaderne.

I stillingsgruppen **smed, værktøjsmager, maskin- og metalarbejder** er 57% (98) af de tilskadekomne maskmarbejderlærlinger og 32% (55) er smedelærlinge. De hyppigste skadetyper er 54% (93) sårskader, 10% (18) forstuvninger, 10% (17) knoglebrud og 10% (17) bløddelsskader, i alt 84% af skaderne.

En optælling inden for alle stillingsgrupper, som er foretaget på baggrund af bilagsmaterialet, viser at ca. 40% af anmeldelserne er elever eller lærlinge. De resterende 60% består af en lille gruppe faglærte og en stor gruppe, som er arbejdere, medhjælpere, assistenter eller lignende.

Fordelingen på skadetype (3 grupper), stilling og ulykkesår

I tabel 1.9 er skadetyperne inddelt i tre skadetyper som er fordelt på stilling og ulykkesår. Tabellen giver et indblik i dels i hvilke stillingsgrupper dødsulykkerne er anmeldt, dels inden for hvilke stillingsgrupper de meget **alvorlige ulykker** er anmeldt.

De 14 dødsulykker er anmeldt inden for følgende stillinger:

Specialarbejder og diverse usp. (8)

- arbejdsdreng (3)
- skoleelev (3)
- ungarbejder (1)
- EFG-elev (1)

Trafik- og transportmedarbejder, postbud mm. (3)

- avisbud (3)

Uoplyst stilling (2)

Nærings- og nydelsesmiddelarbejder (1)

- slagterlærling (1)

De meget alvorlige ulykker bliver især anmeldt inden for:

- Specialarbejder og diverse uspecificerede (60%)
- Trafik- og transportmedarbejder, postbud m.m. (9%)
- Bygge- og anlægsarbejder (4%)
- Beskæftiget ved landbrug og gartneri m.m. (4%)

I alt 77% af de meget alvorlige ulykker.

Fordelingen på stilling og aldersgruppe

Tabel 1.10 viser inden for hvilke stillingsgrupper, der er anmeldt arbejdsulykker i de tre aldersgrupper.

Blandt de 10-12 årige og de 13-14 årige er 52% (143) af de tilskadekomne i stillingsgruppen specialarbejder og diverse uspecificerede, heraf er de 46% (66) skoleelever, 27% (39) arbejdsdreng og 10% (14) medhjælpere. Endvidere er 33 % (92) af de tilskadekomne trafik- og transportmedarbejdere, heraf er de 95 % (87) avisbude og de resterende 3 % er bude/bydreng.

Blandt de 15-17 årige er de største stillingsgrupper som beskrevet på side 11.

Underrapporteringen af arbejdsulykker på baggrund af 5-By-Projektet

Arbejdstilsynets opgørelser over arbejdsulykker blandt børn og unge er som sagt baseret på de anmeldte arbejdsulykker, og spørgsmålet er, hvor mange anmeldte ulykker, der sker blandt børn og unge.

5-By-Projektet, som udføres under Sundhedsstyrelsen, indeholder registreringer af arbejdsulykker behandlet på skadestuer, og det giver mulighed for sammenligninger af skadestuebehandlede arbejdsulykker og anmeldte arbejdsulykker.

Der er dog en række forhold, som besværliggør en sammenligning af de skadestuebehandlede arbejdsulykker og de anmeldte arbejdsulykker. I 5-By-Projektet registreres ikke, hvor stor en del af de behandlede arbejdsulykker, der er anmeldte, og hvor mange af de anmeldte, der bliver anmeldt. En undersøgelse foretaget i 1980, "Arbejdsulykker i Århus", som blev udført af Ulykkes Analyse Centret for Århus Amtskommune indeholder de nødvendige oplysninger herom.

5-By-Projektet og Århus-undersøgelsen gør det muligt på baggrund af en række antagelser at beregne, hvor stor **underrapporteringen** er af arbejdsulykker blandt børn og unge. En nærmere beskrivelse af argumentation for antagelse og en beskrivelse af de egentlige beregninger findes i metodeafsnittet.

Underrapportering af arbejdsulykker

Underrapporteringen af arbejdsulykker blandt børn og unge er beregnet til 75 % i 1991. Det vil sige, at ud af 100 arbejdsulykker anmeldes 25.

Den høje underrapportering skal ses i lyset af, at børn og unge i nogle fritidsjob arbejder under arbejdsforhold, som betyder, at arbejdsulykker ikke bliver synlige for arbejdsgiveren. Et eksempel er avisbude, som får leveret aviser til udbringning på deres bopæl. De er ikke i kontakt med deres arbejdsgiver i løbet af arbejdsdagen, og hvis de unge ikke gør arbejdsgiveren opmærksom på eventuelle arbejdsulykker, vil vedkommende forblive uvidende herom.

Som tidligere nævnt, skal arbejdsulykker i følge loven anmeldes ved én dags uarbejdsdygtighed ud over tilskadekomstdagen. For børn og unge, der blot arbejder én til to dage om ugen, er det muligt, at uarbejdsdygtighed efter en arbejdsulykke ikke bliver synlig, fordi den unge under alle omstændigheder ikke skulle arbejde i de følgende dage efter ulykken.

På baggrund af betragtninger, der redegøres nærmere for i metodeafsnittet, konkluderes det endvidere, at **underrapporteringen** har ligget på samme niveau i de seneste år.

Tabel 1.1. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på skadetype og ulykkesår

Skadetype	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
01 Død	4	4	1	3	2	14
05 Amputation af andre kropsdele	1	1	1			3
03 Amputation af håndled, hånd					1	1
02 Amputation af finger, fingre	22	28	21	17	13	101
04 Amputation af nedre ekstremiteter		2	1			3
08 Knoglebrud på andre kropsdele	8	10	10	11	5	44
06 Knoglebrud på øvre ekstremiteter	93	113	102	81	57	446
07 Knoglebrud på nedre ekstremiteter	66	51	44	52	31	244
12 Forstuvning af andre kropsdele	8	7	5	7	5	32
09 Forstuvning af øvre ekstremiteter	84	76	76	65	42	343
10 Forstuvning af nedre ekstremiteter	79	85	92	80	52	388
11 Forstuvning af ryg og rygrad	21	23	28	14	12	98
16 Sårskade på andre kropsdele	101	89	86	76	66	418
14 Sårskade på håndled, hånd	131	139	108	88	62	528
13 Sårskade på finger, fingre	440	413	403	288	183	1727
15 Sårskade på nedre ekstremiteter	61	87	76	53	22	299
17 Varmeskade	63	62	56	68	48	297
18 Kuldeskade				1		1
21 Bløddelsskade på andre kropsdele	55	49	51	32	22	209
19 Bløddelsskade på øvre ekstremiteter	56	55	41	43	28	223
20 Bløddelsskade på nedre ekstremiteter	36	39	25	28	19	147
22 Ætsning	18	36	31	13	7	105
23 Forgiftning	11	4	10	1	1	27
24 Uoplyst og andet	117	74	113	107	63	474
I a l t	1475	1447	1381	1128	741	6172

Tabel 1.2. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på skadetype og aldersgruppe

Skadetype	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
01 Død	4	2	8	14
05 Amputation af andre kropsdele		1	2	3
03 Amputation af håndled, hånd			1	1
02 Amputation af finger, fingre	3	5	93	101
04 Amputation af nedre ekstremiteter		2	1	3
08 Knoglebrud på andre kropsdele	4	1	39	44
06 Knoglebrud på øvre ekstremiteter	16	31	399	446
07 Knoglebrud på nedre ekstremiteter	6	25	213	244
12 Forstuvning af andre kropsdele	1	2	29	32
09 Forstuvning af øvre ekstremiteter	1	9	333	343
10 Forstuvning af nedre ekstremiteter	3	15	370	388
11 Forstuvning af ryg og rygrad	1	2	95	98
16 Sårskade på andre kropsdele	8	27	383	418
14 Sårskade på håndled, hånd	1	11	516	528
13 Sårskade på finger, fingre	1	29	1697	1727
15 Sårskade på nedre ekstremiteter	2	11	286	299
17 Varmeskade	2	9	286	297
18 Kuldeskade			1	1
21 Bløddelsskade på andre kropsdele	1	4	204	209
19 Bløddelsskade på øvre ekstremiteter	1	3	219	223
20 Bløddelsskade på nedre ekstremiteter	1	8	138	147
22 Ætsning			105	105
23 Forgiftning		1	26	27
24 Uoplyst og andet	5	17	452	474
I alt	61	215	5896	6172

Tabel 1.3. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på erhverv og ulykkesår

Erhverv	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
11 Landbrug og jagt	49	57	57	50	25	238
12 Skovbrug mv.	5		1			6
13 Fiskeri		1	3			4
29 Anden råstofudvinding		1				1
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri	233	244	200	161	91	929
32 Tekstil-, beklædnings-, læderindustri	20	17	13	12	2	64
33 Træ- og møbelindustri	87	83	89	70	34	363
34 Papir- og grafisk industri	36	46	41	43	39	205
35 Kemisk industri	32	33	31	20	15	131
36 Sten-, ler- og glasindustri	21	19	15	14	14	83
37 Jern- og metalværker og støberier	8	9	8	6	5	36
38 Jern- og metalindustri	325	277	257	216	161	1236
39 Anden fremstillingsvirksomhed	6	5	3	1	2	17
41 El-, gas- og varmforsyning	6	1	3	1		11
50 Bygge- og anlægsvirksomhed	169	194	176	92	50	681
61 Engroshandel og vareformidling	43	38	49	41	16	187
62 Detailhandel	123	113	128	127	111	602
63 Restaurations- og hotelvirksomhed	28	38	31	19	17	133
71 Transport-, pakhus-, oplagingsvirks.	27	28	21	21	20	117
72 Post og telekommunikation	7	12	6	19	4	48
81 Bank- og finansieringsvirksomhed		3				3
82 Forsikringsvirksomhed		2				2
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.	7	5	6	8	1	27
91 Offentlig administration	13	11	6	8	9	47
92 Kloak-/renovationsvæsen, rengøring mv	12	13	24	14	7	70

(CONTINUED)

Tabel 1.3. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

17

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på erhverv og ulykkesår

Erhverv	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
93 Undervis., sundheds-, velfærdsinst.	175	158	173	167	100	773
94 Forlystelser, sport mv	5	6	3	4	2	20
95 Reparation og anden servicevirksomhed	38	33	37	14	16	138
I a l t	1475	1447	1381	1128	741	6172

Tabel 1.4. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på erhverv og skadetype

Erhverv	Skadetype											
	Død	on	brud	stuv	For	ter	Blød	For	Uop			
	tati	le	ning	ska	ska	ska	Æts	gift	& an			I alt
11 Landbrug og jagt	4	22	74	32	61	8	19	2		16		238
12 Skovbrug mv.					3		2		1			6
13 Fiskeri		1	1		2							4
29 Anden råstofudvinding								1				1
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri		3	33	84	663	26	53	22	6	39		929
32 Tekstil-, beklædnings-, læderindustri		2	8	6	30	4	6	2		6		64
33 Træ- og møbelindustri		13	46	54	183	3	41	6		17		363
34 Papir- og grafisk industri	3		64	36	50		21	2		29		205
35 Kemisk industri		4	11	19	56	7	19	4	2	9		131
36 Sten-, ler- og glasindustri	2	1	10	13	35	5	6	1		10		83
37 Jern- og metalværker og støberier			1	4	14	4	11	1		1		36
38 Jern- og metalindustri		25	145	162	568	63	138	18	4	113		1236
39 Anden fremstillingsvirksomhed			2	3	7	1	2			2		17
41 El-, gas- og varmforsyning			2	1	4		3			1		11
50 Bygge- og anlægsvirksomhed	1	15	92	92	336	18	66	9	1	51		681
61 Engroshandel og vareformidling	1	3	25	35	76	11	21	4		11		187
62 Detailhandel		6	69	90	293	29	57	7	2	49		602
63 Restaurations- og hotelvirksomhed			3	22	74	16	5			13		133
71 Transport-, pakhush-, oplagringsvirks.	2	1	24	39	29	1	10			11		117
72 Post og telekommunikation			2	26	8	1	6			5		48
81 Bank- og finansieringsvirksomhed				1	2							3
82 Forsikringsvirksomhed					2							2
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.		1	6	1	14		3			2		27
91 Offentlig administration			5	8	17	4	6	1	1	5		47

(CONTINUED)

Tabel 1.4. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på erhverv og skadetype

Erhverv	Skadetype											
				For	Ter	Blød			Uop			
				Ampu	Knog	stuv	Sår	misk	dels		For	lyst
				tati	le	ning	ska	ska	ska	Æts	gift	& an
				Død	on	brud	mv.	de	de	de	ning	ning
												det
												I alt
92 Kloak-/renovationsvæsen, rengøring mv			1	10	15	24	2	6	4	1	7	70
93 Undervis.-, sundheds-, velfærdsinst.			7	80	92	356	87	67	15	9	60	773
94 Forlystelser, sport mv				6	6	6		1			1	20
95 Reparation og anden servicevirksomhed		1	3	15	20	59	8	10	6		16	138
I a l t		14	108	734	861	2972	298	579	105	27	474	6172

Tabel 1.5. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt erhverv og ulykkesår

Skadetype: Død

Erhverv	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
11 Landbrug og jagt	1		1	2		4
34 Papir- og grafisk industri	1	1			1	3
36 Sten-, ler- og glasindustri	1	1				2
50 Bygge- og anlægsvirksomhed		1				1
61 Engroshandel og vareformidling				1		1
71 Transport-, pakhus-, oplagringsvirks.		1			1	2
95 Reparation og anden servicevirksomhed	1					1
I a l t	4	4	1	3	2	14

Tabel 1.5. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt erhverv og ulykkesår

Skadetype: Meget alvorlige ulykker

Erhverv	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
11 Landbrug og jagt	18	29	26	17	9	99
13 Fiskeri			2			2
29 Anden råstofudvinding		1				1
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri	11	10	3	11	3	38
32 Tekstil-, beklædnings-, læderindustri	4	2	1	2	1	10
33 Træ- og møbelindustri	7	18	14	12	8	59
34 Papir- og grafisk industri	8	17	13	16	16	70
35 Kemisk industri	5	2	4	2	2	15
36 Sten-, ler- og glasindustri	2	4	2	3		11
37 Jern- og metalværker og støberier	1					1
38 Jern- og metalindustri	50	32	39	27	25	173
39 Anden fremstillingsvirksomhed	1		1			2
41 El-, gas- og varmforsyning	2					2
50 Bygge- og anlægsvirksomhed	23	33	24	26	8	114
61 Engroshandel og vareformidling	9	7	7	4	3	30
62 Detailhandel	15	15	15	20	11	76
63 Restaurations- og hotelvirksomhed	3	1	1			5
71 Transport-, pakhus-, oplagrvirks.	6	8	5	3	6	28
72 Post og telekommunikation	2			1		3
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.	2	1	2	2	1	8
91 Offentlig administration	1	2			2	5
92 Kloak-/renovationsvæsen, rengøring mv	2	3	3	1	2	11
93 Undervis., sundheds-, velfærdsinst.	19	20	16	24	14	93
94 Forlystelser, sport mv	3	2	2	1		8
95 Reparation og anden servicevirksomhed	6	5	3	3	1	18

(CONTINUED)

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt erhverv og ulykkesår

Skadetype: Meget alvorlige ulykker

Erhverv	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
I alt	200	212	183	175	112	882

Tabel 1.5. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt erhverv og ulykkesår

Skadetype: Andre ulykker

Erhverv	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
11 Landbrug og jagt	30	28	30	31	16	135
12 Skovbrug mv.	5		1			6
13 Fiskeri		1	1			2
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri	222	234	197	150	88	891
32 Tekstil-, beklædnings-, læderindustri	16	15	12	10	1	54
33 Træ- og møbelindustri	80	65	75	58	26	304
34 Papir- og grafisk industri	27	28	28	27	22	132
35 Kemisk industri	27	31	27	18	13	116
36 Sten-, ler- og glasindustri	18	14	13	11	14	70
37 Jern- og metalværker og støberier	7	9	8	6	5	35
38 Jern- og metalindustri	275	245	218	189	136	1063
39 Anden fremstillingsvirksomhed	5	5	2	1	2	15
41 El-, gas- og varmforsyning	4	1	3	1		9
50 Bygge- og anlægsvirksomhed	146	160	152	66	42	566
61 Engroshandel og vareformidling	34	31	42	36	13	156
62 Detailhandel	108	98	113	107	100	526
63 Restaurations- og hotelvirksomhed	25	37	30	19	17	128
71 Transport-, pakhus-, oplagringsvirks.	21	19	16	18	13	87
72 Post og telekommunikation	5	12	6	18	4	45
81 Bank- og finansieringsvirksomhed		3				3
82 Forsikringsvirksomhed		2				2
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.	5	4	4	6		19
91 Offentlig administration	12	9	6	8	7	42
92 Kloak-/renovationsvæsen, rengøring mv	10	10	21	13	5	59
93 Undervis., sundheds-, velfærdinst.	156	138	157	143	86	680

(CONTINUED)

Tabel 1.5. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt erhverv og ulykkesår

Skadetype: Andre ulykker

Erhverv	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
94 Forlystelser, sport mv	2	4	1	3	2	12
95 Reparation og anden servicevirksomhed	31	28	34	11	15	119
I a l t	1271	1231	1197	950	627	5276

Tabel 1.6. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på erhverv og aldersgruppe

Erhverv	Aldersgruppe			I alt
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	
11 Landbrug og jagt	16	33	189	238
12 Skovbrug mv.			6	6
13 Fiskeri			4	4
29 Anden råstofudvinding			1	1
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri		5	924	929
32 Tekstil-, beklædnings-, læderindustri		2	62	64
33 Træ- og møbelindustri		7	356	363
34 Papir- og grafisk industri	28	55	122	205
35 Kemisk industri		4	127	131
36 Sten-, ler- og glasindustri		2	81	83
37 Jern- og metalværker og støberier		1	35	36
38 Jern- og metalindustri	1	28	1207	1236
39 Anden fremstillingsvirksomhed			17	17
41 El-, gas- og varmforsyning			11	11
50 Bygge- og anlægsvirksomhed		7	674	681
61 Engroshandel og vareformidling		7	180	187
62 Detailhandel	2	25	575	602
63 Restaurations- og hotelvirksomhed		4	129	133
71 Transport-, pakhus-, oplagringsvirks.	4	9	104	117
72 Post og telekommunikation	1		47	48
81 Bank- og finansieringsvirksomhed			3	3
82 Forsikringsvirksomhed			2	2
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.	2	2	23	27
91 Offentlig administration		3	44	47
92 Kloak-/renovationsvæsen, rengøring mv		1	69	70

(CONTINUED)

Tabel 1.6. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på erhverv og aldersgruppe

Erhverv	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
93 Undervis., sundheds-, velfærdsinst.	7	11	755	773
94 Forlystelser, sport mv		4	16	20
95 Reparation og anden servicevirksomhed		5	133	138
I a l t	61	215	5896	6172

Tabel 1.7. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på stilling og ulykkesår

Stilling	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
Naturvid.forsker, -tekniker, laborant mm	1					1
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm	4	6	5	4	4	23
Socialarb., pædagog, soc.rådgiver mm	2	1	1	2	1	7
Lærere				1		1
Formgiver, fotograf, kunstner mm	4		1	2		7
Administrativ leder		1				1
Kontorfunkt.,-chef,-ass,fuldm.,sekr. mm	1	4	2			7
Trafik- og transportmedarb., postbud mm	47	56	50	63	39	255
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm	3	1	2	2	1	9
Butikspersonale, agent, ejendomshandler	13	21	20	24	27	105
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp	45	48	49	28	27	197
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.	16	16	28	14	7	81
Rednings- og inspektionspers., politi mm	1	2		1	1	5
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm	1	1	2	1		5
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm	23	23	11	28	15	100
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug	1	2	2	4		9
Arbejdsleder industri/håndværk mm	1					1
Jern- og metalværks-, støberi- mm		1	1	2	1	5
Papirmasse- og papirindustriarb.				1		1
Procesarbejder mm i kemisk industri	1		1			2
Tekstilarbejder		1	5	2		8
Garver, pelsbereder mm	1					1
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere	139	153	124	131	69	616
Skrædder, buntmager, tilskærer, syer mm	1					1
Lædervare- og skotøjsarbejder	1	1				2

(CONTINUED)

Tabel 1.7. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på stilling og ulykkesår

Stilling	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm	22	31	14	38	12	117
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.	33	33	44	36	27	173
Maskinmontør, mekaniker mm	19	36	31	30	17	133
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm	11	19	13	14	5	62
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm	52	39	43	59	30	223
Guld- og sølvarbejder mm	1					1
Glas-, keramik- og teglarbejder	1			1	2	4
Gummi- og plastindustriarbejder	1		1	2	1	5
Papirvare- og kartonnagearbejder	1				2	3
Sætter, trykker, bogbinder mm	2	4	2	3	1	12
Maler, gulvbelægningsarb. mm	6	2	4	4	4	20
Øvr fremst.virk; fabrikarbejder mm	17	16	23	9	1	66
Bygge- & anlægsarbejder	33	49	45	33	15	175
Maskinmester, motor-, kedelpasser mm	1			8	1	10
Transportarbejder mm	27	28	19	25	16	115
Militær- og civilforsvarspersonale	1					1
Specialarbejder & diverse usp.	922	845	822	520	392	3501
Uoplyst stilling	19	7	16	36	23	101
I alt	1475	1447	1381	1128	741	6172

Tabel 1.8. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på stilling og skadetype

Stilling	Skadetype											
	Død	on	brud	mv.	de	de	de	ning	ning	det	I alt	
Naturvid.forsker, -tekniker, laborant mm						1						1
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm		1		6	6	1	4	2	1	2		23
Socialarb., pædagog, soc.rådgiver mm			3	2			2					7
Lærere				1								1
Formgiver, fotograf, kunstner mm			3		3		1					7
Administrativ leder			1									1
Kontorfunkt., -chef, -ass, fuldm., sekr. mm			1		5	1						7
Trafik- og transportmedarb., postbud mm	3	1	72	80	49		21			29		255
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm			1	2	4		1			1		9
Butikspersonale, agent, ejendomshandler		1	14	28	34	4	12			12		105
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp		2	11	42	83	27	10	1		21		197
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.		1	9	21	27	4	4	8	1	6		81
Rednings- og inspektionspers., politi mm				2	2					1		5
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm			1	1	1			2				5
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm		6	24	16	28	4	15	1		6		100
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug			1	2	4		2					9
Arbejdsleder industri/håndværk mm					1							1
Jern- og metalværks-, støberi- mm				1	2		2					5
Papirmasse- og papirindustriarb.					1							1
Procesarbejder mm i kemisk industri			1			1						2
Tekstilarbejder			1	2	2		3					8
Garver, pelsbereder mm					1							1
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere	1	2	12	28	501	18	25	10	2	17		616
Skrædder, buntmager, tilskærer, syer mm					1							1

(CONTINUED)

Tabel 1.8. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på stilling og skadetype

Stilling	Skadetype											
	Død	on	brud	mv.	de	de	de	ning	ning	det	I alt	
Lædvare- og skotøjsarbejder			2								2	
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm		7	9	10	73	1	13	1		3	117	
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.		2	17	18	93	10	17	5		11	173	
Maskinmontør, mekaniker mm		5	16	20	52	10	17	5	1	7	133	
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm			12	9	24	3	6	2		6	62	
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm		2	17	26	94	31	26	2		25	223	
Guld- og sølvarbejder mm				1							1	
Glas-, keramik- og teglarbejder					3		1				4	
Gummi- og plastindustriarbejder			2	1	2						5	
Papirvare- og kartonnagearbejder			1	1			1				3	
Sætter, trykker, bogbinder mm			1	2	2		3	1		3	12	
Maler, gulvbelægningsarb. mm			2	2	6	3	4	1	1	1	20	
Øvr fremst.virk; fabrikarbejder mm			2	8	42	1	4	2	3	4	66	
Bygge- & anlægsarbejder		6	23	22	86	1	21	6		10	175	
Maskinmester, motor-, kedelpasser mm		1	1	1	4	1				2	10	
Transportarbejder mm			16	30	37	2	16		3	11	115	
Militær- og civilforsvarspersonale							1				1	
Specialarbejder & diverse usp.	8	68	449	467	1652	168	338	56	15	280	3501	
Uoplyst stilling	2	3	9	9	47	6	9			16	101	
I alt	14	108	734	861	2972	298	579	105	27	474	6172	

Tabel 1.9. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt stilling og ulykkesår

Skadetype: Død

Stilling	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
Trafik- og transportmedarb., postbud mm	1	1			1	3
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere	1					1
Specialarbejder & diverse usp.	1	3		3	1	8
Uoplyst stilling	1		1			2
I alt	4	4	1	3	2	14

Tabel 1.9. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt stilling og ulykkesår

Skadetype: Meget alvorlige ulykker

Stilling	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm		1				1
Socialarb., pædagog, soc.rådgiver mm	1			1	1	3
Formgiver, fotograf, kunstner mm	3					3
Administrativ leder		1				1
Kontorfunkt., -chef, -ass, fuldm., sekr. mm		1				1
Trafik- og transportmedarb., postbud mm	15	18	18	17	15	83
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm				1		1
Butikspersonale, agent, ejendomshandler	3	2	3	3	4	15
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp	8	6	3		2	19
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.	2	1	4	1	2	10
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm		1				1
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm	6	8	3	8	6	31
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug			1	1		2
Procesarbejder mm i kemisk industri	1					1
Tekstilarbejder				1		1
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere	4	3		5	3	15
Lødvare- og skotøjsarbejder	1	1				2
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm	1	5	2	5	3	16
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.	2		10	5	2	19
Maskinmontør, mekaniker mm	4	5	3	8	2	22
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm	3	5	1	3	1	13
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm	4	3	3	8	3	21
Gummi- og plastindustriarbejder	1		1			2
Papirvare- og kartonnagearbejder					1	1
Sætter, trykker, bogbinder mm	1					1

(CONTINUED)

Tabel 1.9. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

33

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt stilling og ulykkesår

Skadetype: Meget alvorlige ulykker

Stilling	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
Maler, gulvbelægningsarb. mm	1			1		2
Øvr fremst.virk; fabrikarbejder mm			2			2
Bygge- & anlægsarbejder	3	11	8	8	2	32
Maskinmester, motor-, kedelpasser mm				2		2
Transportarbejder mm	3	5	2	3	3	16
Specialarbejder & diverse usp.	132	135	117	89	58	531
Uoplyst stilling	1		2	5	4	12
I a l t	200	212	183	175	112	882

Tabel 1.9. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt stilling og ulykkesår

Skadetype: Andre ulykker

Stilling	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
Naturvid.forsker, -tekniker, laborant mm	1					1
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm	4	5	5	4	4	22
Socialarb., pædagog, soc.rådgiver mm	1	1	1	1		4
Lærere				1		1
Formgiver, fotograf, kunstner mm	1		1	2		4
Kontorfunkt., -chef, -ass, fuldm., sekr. mm	1	3	2			6
Trafik- og transportmedarb., postbud mm	31	37	32	46	23	169
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm	3	1	2	1	1	8
Butikspersonale, agent, ejendomshandler	10	19	17	21	23	90
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp	37	42	46	28	25	178
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.	14	15	24	13	5	71
Rednings- og inspektionspers., politi mm	1	2		1	1	5
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm	1		2	1		4
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm	17	15	8	20	9	69
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug	1	2	1	3		7
Arbejdsleder industri/håndværk mm	1					1
Jern- og metalværks-, støberi- mm		1	1	2	1	5
Papirmasse- og papirindustriarb.				1		1
Procesarbejder mm i kemisk industri			1			1
Tekstilarbejder		1	5	1		7
Garver, pelsbereder mm	1					1
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere	134	150	124	126	66	600
Skrædder, buntmager, tilskærer, syer mm	1					1
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm	21	26	12	33	9	101
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.	31	33	34	31	25	154

(CONTINUED)

Tabel 1.9. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) samt stilling og ulykkesår

Skadetype: Andre ulykker

Stilling	Ulykkesår					I alt
	1986	1987	1988	1989	1991	
Maskinmontør, mekaniker mm	15	31	28	22	15	111
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm	8	14	12	11	4	49
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm	48	36	40	51	27	202
Guld- og sølvarbejder mm	1					1
Glas-, keramik- og teglarbejder	1			1	2	4
Gummi- og plastindustriarbejder				2	1	3
Papirvare- og kartonnagearbejder	1				1	2
Sætter, trykker, bogbinder mm	1	4	2	3	1	11
Maler, gulvbelægningsarb. mm	5	2	4	3	4	18
Øvr fremst.virk; fabrikarbejder mm	17	16	21	9	1	64
Bygge- & anlægsarbejder	30	38	37	25	13	143
Maskinmester, motor-, kedelpasser mm	1			6	1	8
Transportarbejder mm	24	23	17	22	13	99
Militær- og civilforsvarspersonale	1					1
Specialarbejder & diverse usp.	789	707	705	428	333	2962
Uoplyst stilling	17	7	13	31	19	87
I alt	1271	1231	1197	950	627	5276

Tabel 1.10. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på stilling og aldersgruppe

Stilling	Aldersgruppe			I alt
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	
Naturvid.forsker, -tekniker, laborant mm			1	1
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm	1		22	23
Socialarb., pædagog, soc.rådgiver mm			7	7
Lærere			1	1
Formgiver, fotograf, kunstner mm		1	6	7
Administrativ leder			1	1
Kontorfunkt., -chef, -ass, fuldm., sekr. mm		1	6	7
Trafik- og transportmedarb., postbud mm	32	60	163	255
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm			9	9
Butikspersonale, agent, ejendomshandler		3	102	105
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp		4	193	197
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.		5	76	81
Rednings- og inspektionspers., politi mm	1		4	5
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm			5	5
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm	2	4	94	100
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug			9	9
Arbejdsleder industri/håndværk mm			1	1
Jern- og metalværks-, støberi- mm			5	5
Papirmasse- og papirindustriarb.			1	1
Procesarbejder mm i kemisk industri	1		1	2
Tekstilarbejder			8	8
Garver, pelsbereder mm			1	1
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere		3	613	616
Skredder, buntmager, tilskærer, syer mm			1	1
Lædervare- og skotøjsarbejder			2	2

(CONTINUED)

Tabel 1.10. Anmeldte arbejdsulykker 1986-1989 samt 1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på stilling og aldersgruppe

Stilling	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm		2	115	117
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.			173	173
Maskinmontør, mekaniker mm			133	133
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm			62	62
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm			223	223
Guld- og sølvarbejder mm			1	1
Glas-, keramik- og teglarbejder			4	4
Gummi- og plastindustriarbejder			5	5
Papirvare- og kartonnagearbejder			3	3
Sætter, trykker, bogbinder mm			12	12
Maler, gulvbelægningsarb. mm			20	20
Øvr. fremst.virk; fabrikarbejder mm			66	66
Bygge- & anlægsarbejder		1	174	175
Maskinmester, motor-, kedelpasser mm			10	10
Transportarbejder mm		4	111	115
Militær- og civilforsvarspersonale			1	1
Specialarbejder & diverse usp.	21	122	3358	3501
Uoplyst stilling	3	5	93	101
I alt	61	215	5896	6172

Afsnit 2

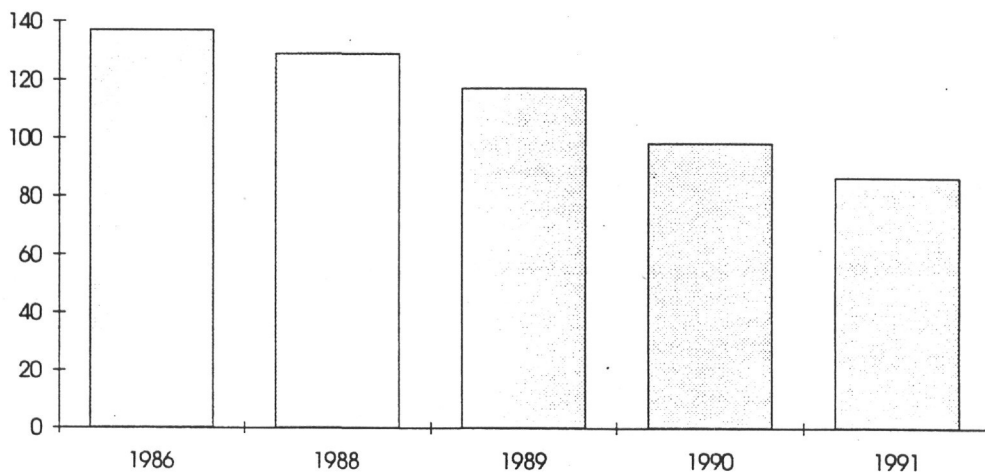
Arbejdsbetingede lidelser blandt børn og unge

Tallene i det følgende er baseret på de arbejdsbetingede lidelser, som er anmeldt til Arbejdstilsynet. Læger og tandlæger er i følge lovgivningen forpligtiget til at anmelde mistænkte eller konstaterede arbejdsbetingede lidelser. Alle andre, f.eks. skadelidte selv, fagforening eller arbejdsgiver, har ret til at anmelde.

Det totale antal anmeldte arbejdsbetingede lidelser er forholdsvis lille, og derfor vil den detaljerede del af følgende beskrivelse fremhæve de absolutte tal frem for procentdele.

I perioden 1987-1991 er der anmeldt i alt 567 arbejdsbetingede lidelser hos børn og unge i alderen **10-17** år. Antallet er faldet med ca. 37% fra 137 i 1987 til 86 i 1991.

Anmeldte arbejdsbetingede lidelser hos 10-17 årige

I den samme periode er det samlede antal anmeldelser for alle aldersgrupper 79.749 og antallet er faldet med 21 % fra 1987-1991.

Det større fald i antallet af anmeldelser hos børn og unge kan ~~tolkes~~ som en følge af et forbedret arbejdsmiljø. **Arbejdstilsynet** ~~har~~ omkring 1990 ført kampagner omkring børn og unges arbejde. En sådan øget offentlighed omkring børn og unges arbejdsforhold kan skærpe opmærksomheden hos lægerne og resultere i flere anmeldelser. Det er derfor bemærkelsesværdigt positivt, at antallet af anmeldelser er faldet så meget.

Incidens

Incidensen for arbejdsbetingede lidelser hos børn og unge beregnet til 0,8. Det vil sige, at for hver 1000 ansatte anmeldes ca. 1 lidelse om året. For alle aldersgrupper er incidensen beregnet til 6, og dermed er incidensen hos børn og unge er ca 1/6 af, hvad den er for alle aldersgrupper.

Fordelingen på hoveddiagnose og registreringsår

Tabel 2.1 viser hoveddiagnoser og deres antal samt udviklingen over år. Hudsygdomme er den hyppigste hoveddiagnose med 298 tilfælde. Faldet i anmeldelserne er rimeligt fordelt mellem de enkelte hoveddiagnosegrupper, bortset fra gruppen af hudsygdomme der ligger **på** et fortsat højt niveau. Antallet af anmeldte hjemeskader er faldet med ca. halvdelen. Dette kan være en følge af Arbejdstilsynets særlige indsats omkring børns arbejde med opløsningsmidler i slutningen af 80'erne.

- * Blandt de i alt 12 anmeldte **infektionssygdomme** er 7 svinerosen.
- * I gruppen af **hjerneskade-diagnoser** er 7 anmeldt som organisk betingede hjerneskader. 36 er anmeldt som akutte forgiftninger af opløsningsmidler, og en særlig undersøgelse har vist, at der ikke er tale om kroniske skader.
- * Blandt de 22 **allergiske lidelser**, eksklusiv hudsygdomme, er 12 astma og 8 høfeber.
- * I den store gruppe af hudsygdomme er eksem dominerende. 173 diagnoser er toksisk eksem, 43 er allergisk eksem og 52 er uspecificeret eksem.
- * For **bevægapparatssygdomme** er 8 diskusprolaps og 22 ondt i ryggen (lumbago og lændesmerter). Endvidere er 35 myoser og 59 er senelidelser (tendovagmitis).
- * I gruppen af **mangelfuldt definerede tilstande** er 12 ud af de 19 registreret som hovedpine.

- * I gruppen med **traumer og toksiske påvirkninger** er dels registret 9 legemsbeskædigelser, der er af en karakter, der kan tolkes som både en arbejdsbetinget lidelse og som en arbejdsulykke, dels 7 påvirkninger af toksiske stoffer.

Fordelingen på hoveddiagnose og aldersgruppe

Tabel 2.2 viser fordelingen mellem hoveddiagnose og aldersgruppe. Langt den største del af anmeldelserne findes i aldersgruppen af 15-17 **årige**: 543 ud af de i alt 567. De dominerende lidelser i denne gruppe er som beskrevet ovenfor. Blandt de 23 anmeldelser blandt 13-14 årige er hudsygdomme dominerende.

Fordelingen på erhverv og registreringsår samt erhverv og hoveddiagnose

Tabel 2.3 viser antallet af anmeldelser inden for de enkelte erhverv, og tabel 2.4 sammenhængen mellem erhverv og hoveddiagnoser.

Ser man på de samlede antal anmeldelser er der flest inden for:

Detailhandel (91)
 Nærings- og **nydelsesmiddelindustri** (87)
 Jern- og metalindustri (65)
 Restaurations- og hotelvirksomhed (59)

Antallet af anmeldelser falder inden for erhvervsgrupperne landbrug og jagt, bygge- og anlæg, engroshandel og vareformidling, og undervisnings-, sundheds- og velfærdsinstitutioner. Tallene er relative små, hvorfor de skal vurderes med forsigtighed. Inden for jern- og metalindustri er faldet dog tydeligere. For de øvrige erhvervsgrupper er der ikke en entydig udvikling i antallet af anmeldelser.

- * **Detailhandel:** Det største antal anmeldelser er på 21 inden for supermarkeder, 12 for slagterforretninger, 12 for varehuse og 10 for købmandshandel. De resterende 36 anmeldelser er jævnt fordelt blandt øvrige forretninger. Ud af de 91 hoveddiagnoser er 54 hudsygdomme og 26 bevægapparat sygdomme.
- * **Nærings- og nydelsesmiddelindustri:** De største grupper er 20 anmeldelser inden for slagterier, 11 inden for fiskeforarbejdningsfabrikker og 43 inden for bagerforretninger og konditorier. I alt 74 ud af de 87 anmeldelser. De hyppigste hoveddiagnoser er 60 hudsygdomme og 11 bevægapparat sygdomme.
- * **Jern- og metalindustri:** Anmeldelserne er jævnt fordelt inden for de enkelte erhverv i denne gruppe. Blandt de 65 hoveddiagnoser er 21 hudsygdomme, 15 bevægapparat sygdomme og 11 hjerneskade-diagnoser.
- * **Restaurations- og hotelvirksomhed:** Anmeldelserne fordeler sig med 36 inden for restaurationsvirksomhed og 23 for hotelvirksomhed. Hoveddiagnoser fordeler sig med 55 hudsygdomme og 15 bevægapparat sygdomme.

- * **Reparation og anden servicevirksomhed:** 21 anmeldelser er fra gruppen af frisører og skønhedssaloner, 11 fra autoreparation, -værksteder og -service og 5 er fra autolakereri. I alt 37 ud af de 41 anmeldelser. Den hyppigste hoveddiagnose er hudsygdomme med 31 anmeldelser.
- * **Undervisnings-, sundheds- og velfærdsinstitutioner:** Den største gruppe er 13 anmeldelser fra lærlinge- og andre fagskoler. De resterende 16 er jævnt fordelt på de øvrige institutioner. Blandt de 29 hoveddiagnoser er 13 hudsygdomme og 6 bevægapparatssygdomme.
- * **Landbrug og jagt:** Anmeldelserne fordeler sig med 16 inden for landbrug og 12 inden for gartneri. Den hyppigst hoveddiagnose er hudsygdomme med 21 anmeldelser.

Tabel 2.7 kan også anvendes til at få uddybet inden for hvilke erhverv de enkelte hoveddiagnoser bliver anmeldt. Her skal nævnes inden for hvilke erhverv der er blevet anmeldt flest hjerneskade-diagnoser:

Jern- og metalindustri (11)
 Træ- og møbelindustri (7)
 Tekstil-, beklædnings- og læderindustri (5)

I alt 23 ud af de 43 hjerneskade-diagnoser.

Ønsker man en uddybning af sammenhængen mellem de enkelte aldersgrupper, erhverv og hoveddiagnoser findes denne i tabel 2.6.

Fordelingen på erhverv og aldersgruppe

Tabel 2.5 viser inden for hvilke erhverv, der er anmeldt arbejdsbetingede lidelser i de tre aldersgrupper.

Blandt de 13-14 årige er 5 anmeldt inden for landbrug og gartneri, 5 inden for restaurations- og hotelvirksomhed, 4 inden for detailhandel, 3 inden for jern- og metalindustri og 2 inden for papir- og grafisk industri, i alt 19 ud af de 23 anmeldelser.

Blandt de 15-17 årige findes de fleste anmeldelser inden for erhvervene beskrevet side 39 og 40.

Fordelingen på stilling og regiistreringsår samt stilling og hoveddiagnose

Tabel 1.7 viser i hvilke stillingsgrupper børn og unge, som har fået anmeldt en arbejdsbetinget lidelse, befinder sig. I tabel 2.8 findes sammenhængen mellem stilling og skadetype.

De største stillingsgrupper er:

Specialarbejder og diverse uspecificerede (128)
 Restaurations-, hotel- og husholdningspersonale samt hjemmehjælpere (84)
 Nærings- og nydelsesmiddelarbejdere (80)
 Ejendomsfunktionær, pedel og rengøringspersonale (51)
 Butikspersonale, agent, ejendomshandler (27)
 Beskæftiget ved landbrug, gartneri m.m. (27)
 Turistmedarbejder, frisør, vaskeripersonale m.m. (23)

I alt 420 ude af de 567 anmeldelser.

- * **Specialarbejder og diverse uspecificerede:** 61 er registreret som arbejdsdreng, 13 som arbejdsmænd, 10 som medhjælpere og 9 som EFG elever. I alt 93 ud af de 125 anmeldelser. De hyppigste hoveddiagnoser er 41 hudsygdomme, 38 bevægapparatsygdomme og 21 hjerneskade-diagnoser, i alt 100 hoveddiagnoser.
- * **Restaurations-, hotel og husholdningspersonale samt hjemmehjælp:** 13 anmeldte er kokkelever, 13 køkkenarbejdere/medhjælpere, 18 opvaskere, 4 tjenerlever og 8 piccoler/piccoliner, i alt 56 ud af de 84 anmeldelser. De hyppigste hoveddiagnoser er 62 hudsygdomme og 20 bevægapparatsygdomme, i alt 82 hoveddiagnoser.
- * **Nærings- og nydelsesmiddelarbejdere:** Inden for bagerfaget er anmeldelserne fordelt med 3 bagere, 34 bagerlærlinge og 6 bagerarbejdere/medhjælpere. Inden for slagterfaget er 4 slagtere, 16 slagterlever/lærlinge og 9 slagterarbejdere/medhjælpere. Den største hoveddiagnosegruppe er hudsygdomme med 59 anmeldelser.
- * **Ejendomsfunktionær, pedel og rengøringspersoner:** Ud af de 51 anmeldelser er 49 registreret som rengøringsarbejdere/medhjælpere. Den største hoveddiagnosegruppe er hudsygdomme med 59 anmeldelser.
- * **Butikspersonale:** De 27 anmeldelser er fordelt med 6 elever/lærlinge, 12 ekspedienter og 9 butiksarbejdere/medhjælpere. De hyppigste hoveddiagnoser er 16 hudsygdomme og 10 bevægapparatsygdomme.
- * **Beskæftiget ved landbrug og gartneri m.m.:** Både inden for landbrug og gartneri gælder at de fleste anmeldelser er arbejdere/medhjælpere. Den største hoveddiagnose er hudsygdomme med 21 anmeldelser.
- * **Turistmedarbejder, frisør, vaskeripersonale m.m.:** Af de 23 anmeldelser er 20 inden for frisørfaget. 5 er frisører, 13 er frisørløvere/lærlinge og 2 er frisørmedhjælpere. Den hyppigste hoveddiagnose er hudsygdomme med 21 anmeldelser.

En optælling inden for alle stillingsgrupper, som er foretaget på baggrund af bilagsmaterialet, viser at ca. 24% af anmeldelserne er elever/lærlinge og ca. 60% er arbejdere/medhjælpere. De resterende er en blandet grappe af faglærte, uspecificerede og stillingsbetegnelser, som ikke har kunnet grupperes umiddelbart.

Tabel 2.6 kan endvidere anvendes til at få uddybet inden for hvilke stillingsgrupper de enkelte hoveddiagnoser anmeldes. Her skal fremhæves stillingsgrupper med flest hjerneskade-diagnoser uddybes:

Specialarbejder og diverse uspecificerede (21)

arbejdsdreng/arbejdsmand/medhjælp (16)

specialarbejder (3)

EFG-elever (2) ..

Uoplyst stilling (4)

Træindustriarbejder, værkstedssnedker m.m. (3)

limer (1)

træindustriarbejder (1)

møbelarbejder (1)

Sætter, trykker, bogbinder m.m. (3)

trykkerimedhjælper (1)

serigraf (1)

reprokopist (1)

Fordelingen på stilling og aldersgruppe

Tabel 1.9 viser inden for hvilke stillingsgrupper, der er anmeldt arbejdsulykker i de tre aldersgrupper.

Blandt de 13-14 årige er 6 tilskadekomne i stillingsgruppen rest-, hotel og husholdningspersonale, heraf er 3 opvaskere, 1 køkkenmedhjælp og 1 grillarbejder. Blandt de øvrige **tilskadekomne** er 6 beskæftiget som gartnermedhjælper, 3 som arbejdsdreng/medhjælper, 2 som avisbude, 2 som rengøringsassistenter, 1 som metalreenser, 1 som limer inden for træindustriarbejde m.m. og 1 som industrilakerer. Den sidste af de 23 anmeldelser er uoplyst.

Blandt de 15-17 årige er stillingerne som beskrevet side 41.

Tabel 2.1. Anmeldte **arbejdsbetingede** lidelser 1987-1991. .
Vedrørende børn i alderen 10-17 år.
Fordelt på hoveddiagnose og registreringsår.

Hoveddiagnose	Registreringsår					I alt
	1987	1988	1989	1990	1991	
01 Infektionssygdomme	4	5	1		2	12
05 Sygdomme i nerver og sanseorganer	2	1	2			5
06 Hjerneskade-diagnoser	17	9	7	4	6	43
07 Høreskader		2	1			3
09 Luftvejssygdomme, excl. allergiske	7	1		3		11
10 Allergiske lid., excl. hudsygdomme	5	2	6	6	3	22
11 Mave-tarmkanalsygdomme	4				2	6
14 Hudsygdomme	55	65	68	58	52	298
15 Bevægeapparatssygdomme	32	38	24	20	18	132
17 Mangelfuldt def. tilstande	6	5	5	3		19
18 Traumer og toksiske påvirkninger	5	1	3	4	3	16
I a l t	137	129	117	98	86	567

Tabel 2.2. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på hoveddiagnose og aldersgruppe.

Hoveddiagnose	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
01 Infektionssygdomme			12	12
05 Sygdomme i nerver og sanseorganer			5	5
06 Hjerneskade-diagnoser		2	41	43
07 Høreskader		1	2	3
09 Luftvejssygdomme, excl. allergiske			11	11
10 Allergiske lid., excl. hudsygdomme			22	22
11 Mave-tarmkanalsygdomme			6	6
14 Hudsygdomme	1	16	281	298
15 Bevægeapparatsygdomme		2	130	132
17 Mangelfuldt def. tilstande		1	18	19
18 Traumer og toksiske påvirkninger		1	15	16
I a l t	1	23	543	567

Tabel 2.3. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på erhverv og registreringsår.

Erhverv	Registreringsår					I alt
	1987	1988	1989	1990	1991	
11 Landbrug og jagt	9	5	6	3	5	28
13 Fiskeri				2		2
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri	11	29	18	15	14	87
32 Tekstil-, beklædnings-, læderindustri	5	7	4	1	5	22
33 Træ- og møbelindustri	6	4	9	5	4	28
34 Papir- og grafisk industri	3	2	1	3		9
35 Kemisk industri	4	3		2		9
36 Sten-, ler- og glasindustri	2	2	3		1	8
37 Jern- og metalværker og støberier	1			1		2
38 Jern- og metalindustri	21	10	15	12	7	65
39 Anden fremstillingsvirksomhed	2			1		3
50 Bygge- og anlægsvirksomhed	7	3	1	3	3	17
61 Engroshandel og vareformidling	8	6	2	2	3	21
62 Detailhandel	22	18	19	13	19	91
63 Restaurations- og hotelvirksomhed	10	14	19	8	8	59
71 Transport-, pakhus-, oplagringsvirks.		4	1	1	2	8

Tabel 2.4. Armeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

47

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.
Fordelt på erhverv og hoveddiagnose.

Erhverv	Hoveddiagnose												I alt
	01	05	06	07	09	10	11	14	15	17	18		
	Infek-	Nerve-	Hjern-	Høres-	Luftv-	Aller-	Mave-	Hudsy-	Bevæg-	Mgl	Traum-		
	tions-	r/san-	eskad-	kader	ejssy-	gisk	armka-	gdomme	eappa-	def	e/tox		
	syg	ser	er		g.	lid	nal		rat	tilst	på		
11 Landbrug og jagt			1	1		2	2		19	2		1	28
13 Fiskeri									2				2
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri		9				1	3	2	60	11		1	87
32 Tekstil-, beklædnings- og læderindustri				5					8	8	1		22
33 Træ- og møbelindustri				7		2	2		4	10	3		28
34 Papir- og grafisk industri				3		1				3	1	1	9
35 Kemisk industri				2		1	1		1	2	2		9
36 Sten-, ler- og glasindustri									2	6			8
37 Jern- og metalværker og støberier				1						1			2
38 Jern- og metalindustri			1	11		3	3		21	15	4	7	65
39 Anden fremstillingsvirksomhed				1					1	1			3
50 Bygge- og anlægsvirksomhed			1	2			3		6	5			17
61 Engroshandel og vareformidling		1		1	1			1	6	9	2		21
62 Detailhandel		1	1	2			1	3	54	26	2	1	91
63 Restaurations- og hotelvirksomhed									44	15			59
71 Transport-, pakhus-, oplagringsvirks.				2			1		3	2			8
82 Forsikringsvirksomhed									1				1
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.				1			1		3	1	1	1	8

(CONTINUED)

Tabel 2.4. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på erhverv og hoveddiagnose.

Erhverv	Hoveddiagnose												I alt
	01 Infek- tions- syg	05 Nerve- r/san- ser	06 Hjern- eskad- er	07 Høres- kader	09 Luftv- ejssy- g.	10 Aller- gisk lid	11 Mavet- armka- nal	14 Hudsy- gdomme	15 Bewæg- eappa- rat	17 Mgl tilst	18 Traum- e/tox på		
91 Offentlig administration								3	1				4
92 Kloak- /renovationsvæsen, rengøring mv						1		12	4				17
93 Undervis., sundheds- -, velfærdsinst.		1		2		1	2	13	6		3	1	29
94 Forlystelser, sport mv								1	1				2
95 Reparation og anden servicevirksomhed			1	2		2		31	2			3	41
00 Uoplyst erhverv					2			3	1				6
I a l t	12	5	43	3	11	22	6	298	132	19	16		567

Tabel 2.5. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser .1987-1991. ,
Vedrørende børn i alderen 10-17 år.
Fordelt på erhverv og aldersgruppe.

Erhverv	Aldersgruppe			I alt
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	
11 Landbrug og jagt		5	23	28
13 Fiskeri			2	2
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri			87	87
32 Tekstil-, beklædnings-, læderindustri			22	22
33 Træ- og møbelindustri			28	28
34 Papir- og grafisk industri		2	7	9
35 Kemisk industri			9	9
36 Sten-, ler- og glasindustri			8	8
37 Jern- og metalværker og støberier			2	2
38 Jern- og metalindustri		3	62	65
39 Anden fremstillingsvirksomhed		1	2	3
50 Bygge- og anlægsvirksomhed			17	17
61 Engroshandel og vareformidling			21	21
62 Detailhandel		4	87	91
63 Restaurations- og hotelvirksomhed		5	54	59
71 Transport-, pakhus-, oplagringsvirks.			8	8
82 Forsikringsvirksomhed			1	1
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.			8	8
91 Offentlig administration			4	4
92 Kloak-/renovationsvæsen, rengøring mv		1	16	17
93 Undervis., sundheds-, velfærdsinst.			29	29
94 Forlystelser, sport mv			2	2
95 Reparation og anden servicevirksomhed	1	1	39	41
00 Uoplyst erhverv		1	5	6
I alt	1	23	543	567

Tabel 2.6. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.
 Vedrørende børn i alderen 10-17 år.
 Fordelt på aldersgruppe samt erhverv og hoveddiagnose.

50

Aldersgruppen 10-12. år

Erhverv	Hoved-	
	diagn-	
	ose	

	14	
	Hudsy-	
	gdomme	I alt

95 Reparation og anden		
servicevirksomhed	1	1

I a l t	1	1

Tabel 2.6. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17' år.

Fordelt på aldersgruppe samt erhverv og hoveddiagnose.

Aldersgruppen 13-14 år

Erhverv	Hoveddiagnose						
	06	07	14	15	17	18	
	Hjern-	Høres-	Hudsy-	Bevæg-	Mgl	Traum-	
	eskad-	er	gdomme	eappa-	def	e/tox	
	er	kader	rat	tilst	på	I alt	
11 Landbrug og jagt	1		4				5
34 Papir- og grafisk industri					1	1	2
38 Jern- og metalindustri	1		2				3
39 Anden fremstillingsvirksomhed			1				1
62 Detailhandel			4				4
63 Restaurations- og hotelvirksomhed			4	1			5
92 Kloak- /renovationsvæsen, rengøring mv			1				1
95 Reparation og anden servicevirksomhed				1			1
00 Uoplyst erhverv		1					1
I a l t	2	1	16	2	1	1	23

Tabel 2.6. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på aldersgruppe samt erhverv og hoveddiagnose.

Aldersgruppen 15-17 år

Erhverv	Hoveddiagnose												I alt
	01 Infek- tions- syg	05 Nerve- r/san- ser	06 Hjern- eskad- er	07 Høres- kader	09 Luftv- ejssy- g.	10 Aller- gisk lid	11 Mavet- armka- nal	14 Hudsy- gdomme	15 Bevæg- eappa- rat	17 Mgl tilst	18 Traum- e/tox på		
11 Landbrug og jagt			1		2	2		15	2		1		23
13 Fiskeri								2					2
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri	9				1	3	2	60	11		1		87
32 Tekstil-, beklædnings- og læderindustri			5					8	8	1			22
33 Træ- og møbelindustri			7		2	2		4	10	3			28
34 Papir- og grafisk industri			3		1				3				7
35 Kemisk industri			2		1	1		1	2	2			9
36 Sten-, ler- og glasindustri								2	6				8
37 Jern- og metalværker og støberier			1						1				2
38 Jern- og metalindustri		1	10		3	3		19	15	4	7		62
39 Anden fremstillingsvirksomhed			1						1				2
50 Bygge- og anlægsvirksomhed		1	2			3		6	5				17
61 Engroshandel og vareformidling	1		1	1			1	6	9	2			21
62 Detailhandel	1	1	2			1	3	50	26	2	1		87
63 Restaurations- og hotelvirksomhed								40	14				54
71 Transport-, pakhus-, og oplagringsvirks.			2			1		3	2				8
82 Forsikringsvirksomhed								1					1

(CONTINUED)

Tabel 2.6. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på aldersgruppe samt erhverv og hoveddiagnose.

Aldersgruppen 15-17 år

Erhverv	Hoveddiagnose												I alt
	01	05	06	07	09	10	11	14	15	17	18		
	Infek- syg	Nerve- r/san- ser	Hjern- eskad- er	Høres- ejssy- kader	Luftv- ejssy- g.	Aller- gisk lid	Mavet- armka- nal	Hudsy- gdomme	Bevæg- eappa- rat	Mgl def tilst	Traum- e/tox på		
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.			1			1		3	1	1	1		8
91 Offentlig administration								3	1				4
92 Kloak- /renovationsvæsen, rengøring mv						1		11	4				16
93 Undervis.-, sundheds- , velfærdsinst.		1	2		1	2		13	6	3	1		29
94 Forlystelser, sport mv								1	1				2
95 Reparation og anden servicevirksomhed			1	2		2		30	1		3		39
00 Uoplyst erhverv					1			3	1				5
I a l t	12	5	41	2	11	22	6	281	130	18	15		543

Tabel 2.7. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på stilling og registreringsår.

Stilling	Registreringsår					
	1987	1988	1989	1990	1991	I alt
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm	1	1				2
Socialarb., pædagog, soc.rådgiver mm	1					1
Formgiver, fotograf, kunstner mm			1			1
Administrativ leder			1			1
Kontorfunkt., -chef, -ass, fuldm., sekr. mm		1				1
Databehandlingspersonale, tasteoperatør				1		1
Trafik- og transportmedarb., postbud mm			1	2		3
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm	1	1				2
Butikspersonale, agent, ejendomshandler	2	9	8	3	5	27
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp	15	20	21	13	15	84
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.	11	9	14	8	9	51
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm	2	3	3	11	4	23
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm	7	5	7	3	5	27
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug			1	2		3
Jern- og metalværks-, støberi- mm	1		1			2
Tekstilarbejder		2	1	1	1	5
Garver, pelsbereder mm	1					1
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere	13	21	15	17	14	80
Skrædder, buntmager, tilskærer, syer mm	1	1	2		1	5
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm	1		2	5		8
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.	3	2	2	3	2	12
Maskinmontør, mekaniker mm	5	3	1	2	1	12
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm	3		1			4
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm	4		3	1	3	11
Gummi- og plastindustriarbejder				1		1

(CONTINUED)

Tabel 2.7. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på stilling og registreringsår.

Stilling	Registreringsår					I alt
	1987	1988	1989	1990	1991	
Sætter, trykker, bogbinder mm	3		1	1		5
Maler, gulvbelægningsarb. mm	6	4	1		1	12
Øvr fremst.virk; fabrikarbejder mm	6	3	6	2	2	19
Bygge- & anlægsarbejder	2	1		1		4
Transportarbejder mm	3	5	2	3	3	16
Specialarbejder & diverse usp.	39	34	20	16	19	128
Uoplyst stilling	6	4	2	2	1	15
I a l t	137	129	117	98	86	567

Tabel 2.8. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på stilling og hoveddiagnose.

Stilling	Hoveddiagnose											I alt
	01 Infek- tions- syg	05 Nerve- r/san- ser	06 Hjern- leskad- er	07 Høres- kader	09 Luftv- ejssy- g.	10 Aller- gisk lid	11 Mavet- armka- nal	14 Hudsy- gdomme	15 Bevæg- eappa- rat	17 Mgl def tilst	18 Traum- e/tox på	
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm									2			2
Socialarb., pædagog, soc.rådgiver mm									1			1
Formgiver, fotograf, kunstner mm										1		1
Administrativ leder										1		1
Kontorfunkt., -chef, - ass, fuldm., sekr. mm										1		1
Databehandlingspersona- le, tasteoperatør								1				1
Trafik- og transportmedarb., postbud mm									1	1	1	3
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm								1	1			2
Butikspersonale, agent, ejendomshandler							1	16	10			27
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp						1		62	20	1		84
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.	2				1	2		40	6			51
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm								21	1		1	23
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm			1			2		21	2		1	27
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug	1							2				3
Jern- og metalværks-, støberi- mm								2				2
Tekstilarbejder								2	3			5

(CONTINUED)

Tabel 2.8. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

57

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på stilling og hoveddiagnose.

Stilling	Hoveddiagnose												I alt
	01	05	06	07	09	10	11	14	15	17	18		
	Infek- tions- syg	Nerve- r/san- ser	Hjern- eskad- er	Høres- kader	Luftv- ejssy- g.	Aller- gisk lid	Mavet- armka- nal	Huds- gdomme	Bevæg- eappa- rat	Mgl def tilst	Traum- e/tox på		
Garver, pelsbereder mm								1				1	
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere	5				1	4	4	59	7			80	
Skrædder, buntmager, tilskærer, syer mm			2					1	2			5	
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm			3		1	1		2	1			8	
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.		1	1			2		2	5		1	12	
Maskinmontør, mekaniker mm			2					7	3			12	
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm								1	1	2		4	
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm			2		1	2		2	2		2	11	
Gummi- og plastindustriarbejder								1				1	
Sætter, trykker, bogbinder mm			3						1		1	5	
Maler, gulvbelægningsarb. mm		1	2		1	2		2	3	1		12	
Øvr fremst.virk; fabrikarbejder mm			2		1	1	1	4	7	2	1	19	
Bygge- & anlægsarbejder								2	2			4	
Transportarbejder mm	1				1				13		1	16	
Specialarbejder & diverse usp.	3	2	21	1	2	5		41	38	8	7	128	
Uoplyst stilling		1	4	2	2			3	2	1		15	
I alt	12	5	43	3	11	22	6	298	132	19	16	567	

Tabel 2.9. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på stilling og aldersgruppe.

Stilling	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm			2	2
Socialarb., pædagog, soc.rådgiver mm			1	1
Formgiver, fotograf, kunstner mm			1	1
Administrativ leder			1	1
Kontorfunkt., -chef, -ass, fuldm., sekr. mm			1	1
Databehandlingspersonale, tasteoperatør			1	1
Trafik- og transportmedarb., postbud mm		2	1	3
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm			2	2
Butikspersonale, agent, ejendomshandler			27	27
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp		6	78	84
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.		2	49	51
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm	1		22	23
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm		6	21	27
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug			3	3
Jern- og metalværks-, støberi- mm		1	1	2
Tekstilarbejder			5	5
Garver, pelsbereder mm			1	1
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere			80	80
Skrædder, buntmager, tilskærer, syer mm			5	5
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm		1	7	8
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.			12	12
Maskinmontør, mekaniker mm			12	12
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm			4	4
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm			11	11
Gummi- og plastindustriarbejder			1	1

(CONTINUED)

Tabel 2.9. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1987-1991.
Vedrørende børn i alderen 10-17 år.
Fordelt på stilling og aldersgruppe.

Stilling	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
Sætter, trykker, bogbinder mm			5	5
Maler, gulvbelægningsarb. mm		1	11	12
Øvr fremst.virk; fabrikarbejder mm			19	19
Bygge- & anlægsarbejder			4	4
Transportarbejder mm			16	16
Specialarbejder & diverse usp.		3	125	128
Uoplyst stilling		1	14	15
I a l t	1	23	543	567

Afsnit 3

Anmeldte arbejdsskader til Arbejdsskadestyrelsen

Arbejdsskadestyrelsen har til denne rapport udarbejdet et materiale om arbejdsskader blandt børn og unge, som er blevet anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen. I det omfang det er muligt, sammenlignes dette materiale med de til Arbejdstilsynet anmeldte arbejdsskader.

I følge lov om arbejdsskadeforsikring skal arbejdsgiveren anmelde arbejdsskader, der antages at kunne begrunde krav om erstatningsydelse. Skaderne skal anmeldes til arbejdsgiverens forsikringsselskab - eller når forsikring ikke er tegnet til Arbejdsskadestyrelsen. Forsikringsselskabet oversender derefter anmeldelsen til Arbejdsskadestyrelsen hvis arbejdsskaden 1) har medført eller må antages at ville medføre skadelidtes død, 2) antages at ville medføre erstatning for tab af erhvervsevne eller godtgørelse for varigt mén, eller 3) har medført, at skadelidte endnu 5 uger efter skadens indtræden ikke har genoptaget sit sædvanlige arbejde i fuldt omfang.

Både formodede og konstaterede arbejdsbetingede lidelser skal anmeldes af læger og tandlæger til Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen. Endvidere er arbejdsgiveren i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven forpligtiget til at anmelde erhvervssygdomme, som **han/hun** bliver bekendt med, og som antages at kunne medføre ydelser efter loven.

Materialet fra Arbejdsskadestyrelsen indeholder anmeldte arbejdsskader til arbejdsskadeforsikringen fra skadeårene 1985-1987, og det bemærkes, at **skade**-året 1987 ikke er fuldstændig. **Årsagen** til at 1987 ikke er fuldstændig, og at skadeårene efter 1987 ikke er medtaget er, at sager i Arbejdsskadestyrelsen indtil 1991 først er blevet registreret til statistisk behandling efter endt sagsbehandling. For børn og unge er genoptagelsesfristen 5 år, og det betyder, at der i praksis kan gå mere end 5 år, før en sag er endelig afsluttet. Den lange genoptagelsesfrist skyldes at i nogle tilfælde kan erhvervsevnetabet ikke vurderes, før barnet er helt udvokset, idet det er muligt at vokse fra visse skader.

Materialet fra Arbejdsskadestyrelsen skal endvidere ses med det forbehold, at sager, hvor aldersoplysninger ikke er registreret, ikke har kunnet medtages.

Anmeldte arbejdsskader til Arbejdsskadestyrelsen

I 1985-1987 er 526 arbejdsskader anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen, hvilket omfatter både ulykker og arbejdsbetingede lidelser. Heraf er 47 erhvervssygdomme blevet afvist. 3 erhvervssygdomme er anerkendt men henlagt. Det drejer

sig om erhvervssygdomme, som er omfattet af loven, men hvor skadelidte ikke har ønsket at medvirke til sagens videre behandling. Tilbage er 476 arbejdsulykker og anerkendte **erhvervssygdomme**, hvor der er truffet afgørelse om erstatning/ikke erstatning. Af de 476 arbejdsskader udgør 401 arbejdsulykker.

I det følgende behandles de 479 anerkendte erhvervssygdomme og formelt behandlede arbejdsulykker. I følge Arbejdsskadestyrelsen illustrerer tallene for 1986-1987 meget godt størrelsesordenen for de årlige anerkendte arbejdsskader blandt børn og unge.

Formelt afgjorte arbejdsulykker

Nedenfor gengives Arbejdsskadestyrelsens opgørelse over arbejdsulykker, hvorom der er truffet en formel afgørelse, fordelt på kendelse og skadeår.

Ved kendelsen "nulafgørelse" forstås arbejdsulykker, hvor der er truffet en formel afgørelse om, at skadelidte ikke har sådanne mén eller et sådant erhvervsevnetab, at det berettiger til erstatning.

Tabel 3.1 Formelt afgjorte arbejdsulykker fordelt på kendelse og skadeår

KENDELSE	SKADEÅR			I alt
	1985	1986	1987*	
Erstatning	77	75	77	229
Nulafgørelse	40	77	55	172
I alt	117	152	132	401

* I 1987 er ikke fuldt medtaget

Antallet af arbejdsulykker der resulterer i udbetaling af erstatning ligger konstant i 1985-1987.

Over en tre-årig periode træffer Arbejdsskadestyrelsen formel afgørelse om gennemsnitlig 10% af de anmeldte arbejdsulykker til Arbejdstilsynet, og heraf medfører ca. halvdelen udbetaling af erstatning.

Den gennemsnitlige méngrad for de 229 arbejdsulykker, der har medført erstatning er 11,12. Blandt disse har 13 arbejdsulykker medført erhvervsevnetab, og det gennemsnitlige erhvervsevnetab er 31,54%.

Det er ikke muligt at lave direkte sammenligninger af skaderne, der har medført en formel afgørelse i Arbejdsskadestyrelsen og de anmeldte arbejdsskader til Arbejdstilsynet, da Arbejdsskadestyrelsen registrerer diagnosen for skaden og Arbejdstilsynet skadetyper. Men det er muligt at sammenligne erhverv. Arbejds-

skadestyrelsen har opdelt erhvervene efter **ISIC** 1. ciffer, og på dette niveau sammenlignes med fordelingen af de anmeldte arbejdsulykker til Arbejdstilsynet.

De 401 formelt afgjorte arbejdsulykker er fordelt på følgende erhverv angivet **med** ISIC 1. ciffer:

- 3 Fremstillingsindustri **159** (40%)
- 1 Landbrug, skovbrug og fiskeri 90 (22%)
- 6 Handel og restauration 57 (14%)
- 5 Bygge og anlæg 40 (10%)
- 9 Tjenesteydelser 40 (10%)
- 7 Transport 13 (3%)
- 2 Råstofindvinding 1 (< 1 %)
- 8 Bank og finansieringsvirksomhed m.v. 1 (< 1 %)

Denne fordeling af de afgjorte arbejdsulykker stemmer godt overens med fordelingen af de anmeldte arbejdsulykker i tabel 1.3., bortset fra fremstillingsindustri, der har 50% af anmeldelserne, og landbrug, skovbrug og fiskeri, der har 4% af anmeldelserne. At der findes forholdsvis flere afgørelser inden for landbrug m.v. kan hænge sammen med, at de meget alvorlige ulykker bl.a. anmeldes inden for dette erhverv, som beskrevet side 9-10. For fremstillingsindustrien kan de forholdsvis færre afgørelser hænge sammen med, at de anmeldte arbejdsulykker er af en karakter der i mindre omfang fører til erstatningssager i forhold til de øvrige erhverv.

Anerkendte erhvervssygdomme

I tabel 3.2 er opgivet erhvervssygdomme anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen fordelt på kendelse og skadeår. Ved kendelsen "nulafgørelse" forstås lidelser, hvor der er truffet formel afgørelse om, at skadelidte ikke sådanne mén eller et sådant erhvervsevnetab, at det berettiger til erstatning.

Tabel 3.2 Erhvervssygdomme fordelt på kendelse og skadeår.

KENDELSE	SKADEÅR			I alt
	1985	1986	1987*	
Afviste	9	15	23	47
Erstatning	21	15	4	40
Henlagt erstatning	-	3	-	3
Nulafgørelse	10	14	11	35
I alt	40	47	38	125

*) 1987 er ikke fuldstændig.

Tabel 3.2 viser, at der i 1987 er afvist forholdsvis flere end de øvrige år, og at antallet af sager, der **medfører** erstatning falder i 1985-1987.

Over en perioden på 3 år anerkender Arbejdsskadestyrelsen **gennemsnitlig** 30% af de arbejdsbetingede lidelser der anmeldes til Arbejdstilsynet, og heraf medfører ca. halvdelen erstatning.

For de 40 arbejdsbetingede lidelser, som har fået tilkendt erstatning, er den gennemsnitlige méngrad 9,0, og blandt disse har ingen fået erhvervsevnetab.

Blandt de anerkendte erhvervssygdomme er den største diagnosegruppe **hud-** lidelser med 66 tilfælde. De øvrige anerkendte erhvervssygdomme er fordelt med 3 på hoveddiagnosen lungelidelser, 2 på andre bevægapparatssygdomme, 2 på opløsningsmidler og 5 på andre erhvervssygdomme.

Lidelserne er blevet anerkendt inden for følgende erhverv angivet med **ISIC** 1. ciffer:

- 3 **Fremstillingsvirksomhed** ~~30~~ (38%)
- 6 Handel og restauration 28 (36%)
- 1 Landbrug, skovbrug og fiskeri 9 (12%)
- 9 Tjenesteydelser 10 (13%)
- 5 Bygge og anlæg 1 (1 %)

De anmeldte arbejdsbetingede lidelser til Arbejdstilsynet er fordelt med 5 % inden for landbrug m.v. og med 30% inden for handel og restauration. For de øvrige erhverv svarer fordelingen af de anerkendte lidelser til fordelingen af anmeldte lidelser til Arbejdstilsynet. At der anerkendes flere lidelser inden for landbrug m.v. og handel og restauration skal bl.a. ses i lyset af, hvilke lidelser, der opstår og anmeldes inden for de enkelte erhverv, og hvilke lidelser der anerkendes.

Inden for landbrug m.v. og handel og restauration er de anerkendte erhvervssygdomme hudlidelser. Dette er også tilfældet inden for tjenesteydelser. Inden for fremstillingsvirksomhed er den største gruppe hudlidelser, men derudover er der også anerkendt lungelidelser, andre bevægapparatssygdomme, opløsningsmidler og andre erhvervssygdomme. Inden for bygge og anlæg er den anerkendte erhvervssygdom hoveddiagnosen opløsningsmidler.

Afsnit 4 - metoder

Beskæftigelsestal og beregning af incidens

I dette afsnit skal kort redegøres for beskæftigelsestal for børn og **unge** i alderen 10-17 år og hvorledes incidensen, som er angivet i de tidligere afsnit, beregnes på baggrund af beskæftigelsestallene.

Beskæftigelsestallene baseret på den seneste opgørelse fra Danmarks Statistik og tallene stammer fra tabel 2 i publikationen "Arbejdsmarked 1992:15, Registerbaseret arbejdsstyrkestatistik ultimo november 1990".

I opgørelsen har Danmarks Statistik sat en løngrænse, der betyder, at personer med lavere indkomst end 5.335 kr./år (svarende til 80 timer på mindsteløn) ikke er registreret. I tabellen er beskæftigelsestallene opgjort for personer under 15 år og for hver af aldrene 15, 16 og 17 år. Det antages, at der er registreret meget få eller ingen børn under 10 år i gruppen af personer under 15 år, da lovgivningen siger at børn under 10 år ikke må have erhvervsarbejde.

Opgørelsen viser, at ultimo november 1990 er 26.128 børn under 15 år beskæftiget og 111.036 15-17 årige unge. I alt 137.164 børn og unge mellem 10 og 17 år.

Det totale beskæftigelsestal for alle aldersgrupper er 2.650.094.

Incidenstallet udtrykker hvor mange arbejdsulykker eller arbejdsbetingede lidelser der anmeldes pr. 1000 beskæftiget. Det gennemsnitlige incidenstal pr. 5 år beregnes på følgende måde:

$$\text{Incidens} = (\text{antal anmeldte skader: (5 år x antal beskæftiget)}) \times 1000$$

Antagelser og metoder ved beregning af underrapportering af arbejdsulykker

I afsnit 1 er beskrevet, hvor stor underrapporteringen er for arbejdsulykker blandt børn og unge og i det følgende redegøres for, hvilke antagelser og beregningsmetoder der ligger til grund. En del af denne redegørelse er lavet på baggrund af en ikke offentliggjort rapport om underrapportering af arbejdsulykker lavet i Arbejdsskaderegisteret.

Antagelser

5-By-Projektet blev sat i gang i 1990 af Sundhedsstyrelsen som et led i regeringens forebyggelsesprogram, og med det formål at reducere antallet af færdsels- og arbejdsulykker samt hjemme- og fritidsulykker. I projektet indsamles ulykkesdata fra 5 skadestuer i henholdsvis Glostrup, Eterlev, Frederikssund, Randers og Esbjerg. Til estimering af underrapporteringen inddrages data, der stammer fra et samlet optageområde på 32 kommuner, hvilket er de kommuner, som deltog i 1990. Senere er der blevet inddraget flere kommuner i 5-By-Projektet. Der ligger en række antagelser til grund for, at tallene i 5-By-Projektet kan konverteres til hele landet:

- * 5-By-Projektets tal for denne rapport dækker som sagt 32 kommuner med en befolkning i 1989 på ca. 675.000. Det svarer til ca. 13% af Danmarks befolkning. I følge "Statusrapport, september 1991" fra 5-By-Projektet er de 0-14 årige og de 15-64 årige overrepræsenteret i forhold til resten af landet med henholdsvis 1,2% og 3,2%. Overrepræsentationen er dog ikke større, end at den vil påvirke de endelige resultater af beregningerne meget lidt. Det antages derfor, at andelen af de 10-17 årige svarer til den øvrige del af landet.
- * I følge den tidligere omtalte rapport fra Arbejdsskaderegisteret, viser opgørelser fra Danmarks Statistik i 1990, at arbejdsstyrken i de 32 kommuner udgør ca. 13% af landets samlede arbejdsstyrke. Endvidere viser sammenligninger, at erhvervsstrukturen, defineret som antallet af beskæftigede i hvert erhverv og den indbyrdes størrelsesfordeling mellem erhvervene, er sammenlignelig med resten af landet. Det antages, at disse forhold også gælder for gruppen af de 10-17 årige.
- * Tilbøjeligheden til at anvende skadestuer ved arbejdsulykker kan afhænge af afstanden til skadestuen, og dermed vil antallet af behandlede arbejdsulykker være afhængig af optageområdets land-by struktur. Endvidere kan tendensen til at anvende skadestuer variere mellem aldersgrupperne. Her antages at sådanne forskelle ikke påvirker konverteringen fra de 5 skadestuer til hele landet.

Begrænsningerne ved **5-By-Projektet** er manglende oplysninger om andelen af anmeldepligtige arbejdsulykker blandt de skadestuebehandlede arbejdsulykker, og hvor mange af disse, der er blevet anmeldt. Derfor inddrages oplysninger fra undersøgelsen, "Arbejdsulykker i **Århus**", foretaget i 1980, som **blev** udført af Ulykkes Analyse Centret for **Århus** Amtskommune. Århus-undersøgelsen viste, at **48 %** af de skadestuebehandlede arbejdsulykker var anmeldepligtige, og af disse blev 49% anmeldt. Endvidere viste undersøgelsen, at 36% af ulykkerne, der blev anmeldt til Arbejdstilsynet i **Århus-området**, ikke var blevet behandlet på skadestuerne.

For at løse problemet med de manglende oplysninger i 5-By-Projektet antages det, at tallene fra Århus-undersøgelsen i 1980 stadig er gældende i 1991. Dermed antages det blandt andet, at tilskadekomne ved arbejdsulykker i 1991 i samme omfang benytter sig af skadestuer frem for egen læge som i 1980.

Endvidere er en nødvendig antagelse, at resultaterne fra Århus-undersøgelsen kan anvendes på gruppen af børn og unge, som betragtes isoleret fra de øvrige aldersgrupper. Der dog det forbehold, at børn nok oftere kommer på skadestuen ved mindre ulykker end voksne gør. På denne baggrund kan andelen af **anmeldepligtige** arbejdsulykker for børn og unge, blandt arbejdsulykkerne behandlet på skadestuerne, ligge lavere end de 48 %.

Beregning af underrapporteringen i 1991

En opgørelse fra 5-By-Projektet lavet til denne rapport viser, at 861 børn og unge i alderen 10-17 år er blevet behandlet på skadestuerne for følgerne af en arbejdsulykke i 1990 og 686 er behandlet i 1991. Det er et fald på 20%.

I det følgende beregnes underrapporteringen på baggrund af tallene for 1991, da tallene for arbejdsulykkerne i 1990 endnu ikke er registreret færdig. Antallet af behandlede arbejdsulykker i 1990 vil blive anvendt til at vurdere, hvorledes niveauet for underrapporteringen har ligget de forrige år.

De 686 behandlede arbejdsulykker i 1991 svarer til 5276 ulykker på landsplan, idet indbyggerne i området svarer til 13 % af Danmarks befolkning. Af disse 5276 antages, på baggrund af Århus-undersøgelsen, at 48% er anmeldepligtige. Det vil sige, at 2532 arbejdsulykker skulle være anmeldt på baggrund af de skadestuebehandlede arbejdsulykker.

I 1991 er der anmeldt 741 arbejdsulykker, og set i forhold til de 2532 giver det en underrapportering på ca. 70%. Det vil sige, at for hver 100 anmeldepligtige arbejdsulykker behandlet på skadestuerne bliver 30 arbejdsulykker anmeldt til Arbejdstilsynet.

I underrapporteringen på 70% er ikke medtaget arbejdsulykker, som ikke er blevet behandlet på skadestuerne. Århus-undersøgelsen viser som sagt, at 36% af de anmeldte arbejdsulykker ikke er blevet behandlet på skadestuerne, og det antages derfor, at ca. 266 ud af de 741 anmeldte arbejdsulykker blandt børn og

unge ikke har været behandlet på en skadestue. Endvidere antages det, at **underrapporteringen** for arbejdsulykker, der ikke er behandlet på skadestuerne, ligger på samme niveau, 51 %, som for arbejdsulykker behandlet på skadestuerne. (49% af de anmeldtepligtige arbejdsulykker fra skadestuerne anmeldes). **Herefter** kan det totale antal anmeldtepligtige arbejdsulykker, der ikke er blevet behandlet på skadestuer, beregnes til 542. Lægges hertil de 2532 arbejdsulykker, der er behandlet på skadestuerne, giver det 3074 anmeldtepligtige arbejdsulykker. I forhold til de 741 anmeldte, giver det en underrapportering på ca. 15%.

Beregningerne viser altså, at i 1991 blev der for hver 100 anmeldtepligtige arbejdsulykker anmeldt 25.

Den høje underrapportering **skal** ses i lyset af, at børn og unge i nogle fritidsjob arbejder under arbejdsforhold, som betyder, at arbejdsulykker ikke bliver synlige for arbejdsgiveren. Et eksempel er avisbude, som får leveret aviser til udbringning på deres bopæl. De er **ikke** i kontakt med deres arbejdsgiver i løbet af arbejdsdagen, og hvis de unge ikke gør arbejdsgiveren opmærksom på eventuelle arbejdsulykker, vil vedkommende forblive uvidende herom.

Som tidligere nævnt, skal arbejdsulykker i følge loven anmeldes ved én dags uarbejdsdygtighed ud over **tilskadekomstdagen**. For børn og unge, der blot arbejder én til to dage om ugen, er det muligt, at uarbejdsdygtighed efter en arbejdsulykke ikke bliver synlig, fordi den unge under alle omstændigheder ikke skulle arbejde i de følgende dage efter ulykken.

De nævnte forhold giver en del af forklaringen på, hvorfor underrapporteringen blandt børn og unge ligger så højt, men med de beskrevne forudsætninger og forklaringer taget i betragtning, er der stadig tale om en ikke uvæsentlig **underrapportering**.

Underrapporteringen i de seineste år

Underrapporteringen er beregnet på baggrund af talmaterialet for 1991, mens det øvrige materiale i denne rapport dækker en fem-årig periode. Spørgsmålet er på hvilket niveau, underrapporteringen har ligget i de øvrige år. Ifølge tal fra 5-By-Projektet var antallet af arbejdsulykker behandlet på skadestuerne i 1990 på 861. Det vil sige, at antallet af arbejdsulykker behandlet på skadestuerne blandt de 10-17 årige er faldet med 20% fra 1990 til 1991. Som tidligere nævnt, er de **anmeldte** arbejdsulykker i 1990 endnu ikke færdigregistreret, men betragtes det gennemsnitlige antal anmeldte arbejdsulykker for 1989 og 1991, og sammenholdes faldet i antallet af anmeldte arbejdsulykker med faldet i antallet af arbejdsulykker behandlet på skadestuerne, må konklusionen være, at underrapporteringen de seneste år har ligget på samme niveau.

Variabeloversigt

Variabler/begreber i Arbejdsskaderegisterets statistik vedr. anmeldte arbejdsulykker

Ulykkesår

Herved forstås det kalenderår, hvor arbejdsulykken indtraf.

Branche/erhverv

Den virksomhed, hvor skadelidte var ansat på ulykkestidspunktet, grupperes i henhold til virksomhedens økonomiske hovedaktivitet. Grupperingen bygger på Danmarks Statistiks erhvervsgrupperingskode af 1. april 1977 (4. udgave 1986).

Stilling/fag

Oplysning om stilling bygger på den stillingsbetegnelse, der er anført for skadelidte på anmeldeblanketten. Stillingsbetegnelserne grupperes således, at personer, der udfører nogenlunde samme arbejde kommer i samme gruppe.

Skadetype

Herved forstås arten af den skade, der blev en følge af arbejdsulykken.

Variabler/begreber i Arbejdsskaderegistrets statistik vedr. anmeldte arbejdsbetingede lidelser

Registreringsår

Herved forstås det kalenderår, hvor lidelsen blev anmeldt til Arbejdstilsynet.

Branche/erhverv

Den virksomhed, hvor skadelidte var ansat i påvirkningsperioden, grupperes i henhold til virksomhedens økonomiske hovedaktivitet. Brancheopdelingen bygger på Danmarks Statistiks erhvervsgrupperingskode af 1. april 1977 (4. udgave 1986).

Stilling/fag

Stilling angiver skadelidtes stillingsbetegnelse i påvirkningsperioden, således som den er anført på anmeldeblanketten. Stillingsbetegnelserne grupperes således, at personer, der udfører nogenlunde samme arbejde kommer i samme gruppe.

Hoveddiagnose/bidiagnose

På anmeldeblanketten er der mulighed for at angive op til fire diagnoser. I registret kodes den, der vurderes som den væsentligste som hoveddiagnose. Evt. andre diagnoser kodes som bidiagnoser 1-3.

Notat om anmeldte arbejdsskader
og arbejdsskade tilfælde
blandt 10-17 årige børn og unge i 1988-1992

Arbejdsmiljøstyrelsen

Bilag 16/03

**Notat om anmeldte arbejdsulykker
og arbejdsbetingede lidelser
blandt 10-17 årige børn og unge i 1988-1992**

Arbejdstilsynet

Forord

Notatet behandler de seneste anmeldte arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser blandt børn og unge i alderen, fra 10 til 17 år. Materialet dækker perioden 1988-1992 og beskriver udviklingen i antallet af anmeldelser både i absolutte tal og i forhold til antallet af beskæftigede, samt fordelingen af anmeldelser på skadetype, branche og stillingsgruppe. Hovedtabellerne, som bl.a. danner grundlag for notatet, findes i et bilag.

Materialet følger opdelingen i rapporten "Anmeldte arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser hos børn og unge i alderen fra 10-17 år", Arbejdstilsynet januar 1993, og kan derfor sammenlignes hermed. Rapporten kan anvendes til yderligere fordybning i de anmeldte arbejdsskader blandt børn og unge, da der findes en detaljeret beskrivelse af de enkelte brancher og stillings grupper samt hvilke skader og lidelser, der anmeldes inden for disse.

Arbejdsskaderegistret, juli 1993

Indhold

Sammenfatning	4
1. Anmeldte arbejdsulykker	5
1.1 Udviklingen i anmeldte arbejdsulykker og incidens	5
1.2 Fordelingen på skadetyper og aldersgruppe	6
1.3 Dødsulykker	7
1.4 Fordelingen på branche og aldersgruppe	7
1.5 Fordelingen på stillingsgruppe og aldersgruppe	8
2. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser	10
2.1 Udviklingen i anmeldte arbejdsbetingede lidelser og incidens	10
2.2 Fordelingen på hoveddiagnose og aldersgruppe	11
2.3 Fordeling på branche og aldersgruppe	11
2.4 Fordeling på stillingsgruppe og aldersgruppe	12

Bilag

Sammenfatning

Antallet af anmeldte arbejdsulykker blandt børn og unge i alderen 10-17 år falder med **51 %** fra 1988 til 1992. Blandt samtlige aldersgrupper er det tilsvarende fald på **14 %**. Faldet blandt børn og unge er ikke blot et fald i absolutte tal men også et fald i antallet af arbejdsulykker pr. 1000 beskæftiget. Incidensen falder fra 9,3 i 1988 til 5,3 i 1992. Denne positive udvikling er sket i en periode, hvor Arbejdstilsynet har gjort en indsats på området "børn og unge", men i betragtning af den høje underrapportering, som Arbejdstilsynet vurderer til være 75 %, sker der stadig mange arbejdsulykker blandt børn og unge.

Langt de fleste arbejdsulykker sker blandt de 15-17 årige. 96% af arbejdsulykkerne anmeldes i denne aldersgruppe. Betragtes **fordelingen** af arbejdsulykker på skadetyperne "meget alvorlige ulykker" og "andre ulykker", ses det, at blandt de helt unge, er det især de alvorlige ulykker, som anmeldes. Blandt de 10-12 årige udgør de meget alvorlige ulykker 45 %, mens de udgør 14% blandt de 15-17 årige.

I perioden 1988-1992 er der anmeldt i alt 511 arbejdsbetingede lidelser. I perioden falder antallet af anmeldte lidelser med 37% blandt børn og unge, mens faldet blandt samtlige aldersgrupper er 13%. Som tilfældet er for de anmeldte arbejdsulykker, sker der også et fald i incidensen for de arbejdsbetingede lidelser fra 0,9 i 1988 til 0,6 i 1992.

Blandt hoveddiagnoserne skal her fremhæves hjerneskadediagnoserne, hvor faldet i antallet blandt samtlige aldersgrupper også kan ses i aldersgruppen 10-17 årige. Antallet af hjerneskadediagnoser blandt børn og unge falder fra 9 i 1988 til 4 i 1992. Der skal pointeres, at begrebet "hjerneskadediagnose" her anvendes som en samlet **betegnelse** for diagnoser, der spænder fra kroniske hjerneskader til kortvarige opløsningsmiddelforgiftninger.

1. Anmeldte arbejdsulykker

Arbejdsskaderegistret indeholder de arbejdsulykker, som er blevet anmeldt til Arbejdstilsynet. Ifølge lovgivningen har arbejdsgiveren pligt til at anmelde en arbejdsulykke, når den medfører mindst én dags uarbejdsdygtighed ud over den dag, **ulykken sker**. Alle, f.eks. skadelidte selv eller dennes fagforening, har ret til at anmelde en arbejdsulykke. Endvidere skal ulykker, der sker i forbindelse med tekniske hjælpemidler, anmeldes af hjælpemidlets ejer til Arbejdstilsynet, også selv om der ikke er tale om et ansættelsesforhold, hvorfor denne type ulykker også indgår i statistikken.

I den før omtalte rapport til Børnekommissionen vurderer Arbejdstilsynet, at kun 25 ud af 100 anmeldepligtige arbejdsulykker blandt de 10-17 årige blev anmeldt til Arbejdstilsynet i 1991. Med andre ord, Arbejdstilsynet vurderer, at der er en generel underrapportering på 75 %. Vurderingen er lavet på baggrund af tal fra 5-By-Projektet, hvor arbejdsulykker behandlet på en række skadestuer er blevet registreret. Den generelle underrapportering på 75 % tager ikke hensyn til varierende underrapportering er inden for de enkelte erhverv eller af de forskellige skadetyper, hvilket naturligvis medfører skævheder i det statistiske materiale, som man skal være opmærksom på.

1.1 Udviklingen i anmeldte arbejdsulykker og incidens

Antallet af anmeldte arbejdsulykker blandt 10-17 årige toppede i 1986 og har været fortsat faldende siden da. Udsvinget i 1986 er et udsvining, der også ses blandt samtlige aldersgrupper, og en væsentlig kilde hertil var karensdagens indførsel i 1983, som gav et større incitament til at anmelde arbejdsulykker. Dette incitament bortfaldt, da man i 1986 ophævede reglen om karensdagen.

I den 5-årige periode fra 1988 til 1992 er der anmeldt i alt 4829 arbejdsulykker blandt børn og unge. I perioden er antallet faldet med 51 % fra 1.381 i 1988 til 683 i 1992 (se figur 1.1 s.3). Til sammenligning falder antallet af anmeldte arbejdsulykker blandt samtlige aldersgrupper fra 1988 til 1991, hvorefter det igen stiger i 1992. Det samlede fald for samtlige aldersgrupper er på 14% fra 1988 til 1992. Faldet blandt børn og unge er altså væsentlig større, og det er sket i en periode, hvor Arbejdstilsynet har gjort en indsats på området "børn og unge", men taget den høje underrapportering i betragtning sker der stadig mange arbejdsulykker blandt børn og unge.

Figur 1.1 Beskæftigelsestal¹, anmeldte arbejdsulykker og incidens for børn og unge i alderen 10-17 år i perioden 1988-1992.

	1988	1989	1990	1991	1992*)
Beskæftigelsestal	147.748	142.977	137.164	129.628	-
Anmeldte arbejdsulykker	1.381	1.128	896	741	683
Incidens	9,3	7,9	6,5	5,7	~5,3

*) Beskæftigelsestal for 1992 er endnu ikke opgjort, hvorfor beskæftigelsestallet for 1991 anvendes til beregning af incidensen i 1992. Fortsætter det hidtidige fald i beskæftigelsen, vil incidensen i 1992 ligge højere end beregnet.

Incidensen, beregnet som antal anmeldte arbejdsulykker pr. 1000 beskæftiget i figur 1.1, viser, at der ikke kun sker et fald i det absolutte antal arbejdsulykker, men også i forhold til antallet af beskæftiget. Incidensen falder med 43% fra 9,3 i 1988 til 5,3 i 1992. Blandt alle aldersgrupper falder incidensen med 11 % fra 19 i 1988 til 17 i 1992, hvor beskæftigelsestallet i 1991 tilsvarende er anvendt til **beregning** af incidensen i 1992.

1.2 Fordelingen på skadetyper og aldersgruppe

I figur 1.2 er de anmeldte arbejdsulykker fordelt på skadetype og aldersgruppe. De meget alvorlige ulykker er knoglebrud, amputationer samt andre skader der omfatter større dele af legemet.

Figur 1.2 Anmeldte arbejdsulykker blandt 10-17 årige i perioden 1988-1992 fordelt på skadetype og aldersgruppe samt den procentmæssige fordeling.

SKADETYPE	ALDERSGRUPPE			I ALT
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	
Død	3 (5%)	1 (<1%)	3 (<1%)	7 (<1%)
Meget alvorlige ulykker	25 (45%)	48 (31%)	638 (14%)	711 (15%)
Andre ulykker	27 (49%)	108 (69%)	3976 (86%)	4111 (85%)
I ALT	55 (~100%)	157 (100%)	4617 (100%)	4829 (100%)

¹ Beskæftigelsestallene er fra Danmarks Statistiks **arbejdsstyrkestatistik**. I opgørelsen anvender Danmarks Statistik bl.a. en nedre løngrænse, som i 1990 var 5.335 kr./år (svarende til 80 timer på mindsteløn), hvilket betyder, at børn og unge med en indtægt under løngræsen ikke er medtaget. Beskæftigelsestallene opgøres for personer under 15 år og for hver af de efterfølgende årgange derover. Ved beregningen af incidensen for de 10-17 årige antages det, at der er registreret meget få eller ingen børn under 10 år, da børn under 10 år ikke må have erhvervsarbejde (i den aktuelle periode).

I den 5-årige periode er der anmeldt 7 dødsulykker, som beskrives nærmere i afsnit 1.3.

Andelen af alvorlige ulykker er forholdsvis større blandt de 10-12 årige end blandt de 15-17 årige (blandt de helt unge udgør de meget alvorlige ulykker 45%, mens de udgør 14% blandt de 15-17 årige). Dette viser, at når ulykkerne anmeldes blandt de helt unge, så er det de alvorlige ulykker, der anmeldes.

På baggrund af bilagsmaterialet kan der suppleres med, at blandt samtlige 711 meget alvorlige ulykker er 83 amputationer og 594 knoglebrud.

Blandt de andre ulykker er der anmeldt 724 forstuvninger og 2.272 sårskader, som dermed er den hyppigste anmeldte skadetype.

1.3 Dødsulykker

I den 5-årige periode er der, som nævnt, anmeldt 7 dødsulykker. Heraf blev 3 anmeldt inden for landbruget, og de dræbte var henholdsvis 10, 12 og 13 år gamle. Ulykkerne skete i forbindelse med en vandingsmaskine, en roeskærer og en tipvogn.

To dødsulykker er avisbude på 11 og 15 år ansat ved henholdsvis et dagblad og en transportforretning. Begge avisbude blev dræbt ved trafikuheld.

En 17 årig EFG-elev ansat ved jernbane, blev dræbt af et tog i forbindelse med arbejde på jernbaneterræn, og den sidste af de 7 dødsulykke, er en 17-årig ungarbejder, der blev dræbt ved lagerarbejde (af en pallestabler) i en engrosforretning.

I figur 1.2 ses det, at der anmeldes forholdsvis flere dødsulykker blandt de 10-12 årige set i forhold til antallet af anmeldelser, end i de to øvrige aldersgrupper.

1.4 Fordelingen på branche og aldersgruppe

Betragtes anmeldelserne blandt de 10-17 årige samlet, er der flest anmeldelser inden for følgende brancher:

Jern- og metalindustrien	958 (20%)
Undervisnings-, sundheds- og velfærdsinstitutioner	708 (15%)
Næring- og nydelsesmiddelindustrien	644 (13%)
Detailhandel	564 (12%)
Bygge- og anlægsvirksomhed	411 (9%)
Træ- og møbelindustri	290 (6%)
Landbrug og jagt	201 (4%)
Papir- og grafisk industri	189 (4%)
Engroshandel og vareformidling	146 (3%)

I alt 86% af anmeldelserne.

Fordelingen af arbejdsulykkerne blandt de 10-12 årige er 31 (56%) inden for papir- og grafisk industri, 14 (25%) inden for landbrug og 6 (11%) inden for undervisnings-, sundheds- og velfærdsinstitutioner. I alt 51 af de 55 **arbejdsulykker**.

Blandt de 13-14 årige er de fleste; anmeldelser inden for papir- og grafisk industri med 57 (30%) anmeldelser, landbrug med 21 (13%), jern- og metalindustrien med 18 (11%), detailhandel med 13 (8%) samt undervisnings-, sundheds- og velfærdsinstitutioner med 9 (6%) anmeldelser. I alt 118 ud af de 157 anmeldelser.

Blandt de 15-17 årige fordeler arbejdsulykkerne sig på de enkelte branchersom beskrevet for samtlige arbejdsulykker blandt 10-17 årige, bortset fra papir- og grafisk industri hvis andel af anmeldelser er lavere (2 %), hvilket hænger samme med, at de yngste hovedsageligt får anmeldt arbejdsulykker inden for dette område (se også afsnit 1.5)

1.5 Fordeling på stillingsgruppe og aldersgruppe

Betragtes anmeldelserne blandt de 10-17 årige samlet, er der flest anmeldelser i følgende stillingsgrupper:

Specialarbejdere og diverse uspecificerede ²	2596 (54%)
Nærings- og nydelsesmiddelarbejdere	485 (10%)
Trafik- og transportmedarbejdere	230 (5%)
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarbejdere m.m.	195 (4%)
Rest-, hotel- og husholdningspersonale, hjemmehjælpere	174 (4%)
Smed, værktøj smager, maskin- og metalarbejdere	158 (3 %)
Bygge-og anlægsarbejdere	124(3%)

I alt 83 % af samtlige anmeldelser.

Arbejdsulykkerne blandt de 10-12 årige fordeler sig med 33 (60%)i stillingsgruppen trafik- og transportmedarbejdere, hvoraf 31 er avisbude/bladomdelere og 2 er bude. 16 (29%) befinder sig i gruppen af specialarbejdere og diverse uspecificerede, hvoraf 14 er skoleelever, 1 er elev og 1 er arbejdsdreng. De resterende fordeler sig med 2 landbrugsmedhjælpere, 1 inden for industriarbejde og 3 er uoplyste.

Blandt de 13-14 årige er de fleste anmeldelser inden for stillingsgrupperne specialarbejdere og diverse uspecificerede med 76 (48%) anmeldelser, samt inden for trafik- og transportmedarbejdere med 64 (40%) anmeldelser. De resterende fordeler sig blandt andet med nogle enkelte tilfælde inden for butikspersonale, rest-, hotel- og husholdningspersonale, rengøringspersonale i forbindelse med ejendomme samt ansatte ved landbrug og gartneri.

² Stillingsgruppen "specialarbejdere og diverse uspecificerede" kræver en nærmere forklaring. Skadelidtes stillingsbetegnelse registreres i arbejdsskaderegistret som angivet på anmeldebblanketten, og på baggrund af stillingsbetegnelsen inddeles disse i stillingsgrupper efter Dansk Fagkode. I nogle tilfælde er stillingsbetegnelsen opgivet som arbejdsdreng, lærling eller skoleelev, hvilket er for upræcist til, at de kan placeres i de enkelte faggrupper, og derfor samles de i gruppen "Specialarbejdere og diverse uspecificerede".

For de 15-17 årige er anmeldelserne i store træk fordelt som for de 10-17 årige og betragtet som en samlet gruppe med undtagelse af at stillingsgruppen trafik- og transportmedarbejdere, hvor andelen af anmeldelser er lavere (3%).

2. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser

Statistikken over de arbejdsbetingede lidelser er baseret på de anmeldelser, som især læger og tandlæger foretager. Det er læger og tandlægers pligt at anmelde de arbejdsbetingede lidelser, men der kommer dog også et mindre anted anmeldelser fra arbejdsgivere, fagforeninger og fra skadelidte selv. Da læger og tandlæger i følge lovgivningen skal foretage en anmeldelse alene på mistanken, indeholder registret både formodede og konstaterede arbejdsbetingede lidelser.

Der er foretaget undersøgelser, der tyder på, at ikke alle læger overholder deres pligt til at anmelde, hvorfor man må regne med, at ikke alle arbejdsbetingede lidelser anmeldes. Endvidere skal man være **opmærksom** på, at øget offentlighed omkring et erhverv, en faggruppe eller bestemt lidelse kan skærpe lægernes opmærksomhed og dermed øge antallet af anmeldelser på det pågældende område.

2.1 Udviklingen i anmeldte arbejdsbetingede lidelser og incidens

Antallet af arbejdsbetingede lidelser blandt 10-17 årige toppede ligeledes i 1986 og har været fortsat faldende siden da.

I den 5-årige periode fra 1988 til 1992 er der anmeldt i alt 511 arbejdsbetingede lidelser blandt børn og unge. I perioden er antallet faldet med 37% fra 129 i 1988 til 81 i 1992. Udviklingen blandt børn og unge har været et jævnt fald, mens det for samtlige aldersgrupper har været svingende men med et samlet fald fra 1988 til 1992 på 13%.

Figur 2.1 Anmeldte arbejdsbetingede lidelser og incidens for børn og unge i alderen 10-17 år i perioden 1988-1992.

	<u>1988</u>	<u>1989</u>	<u>1990</u>	<u>1991</u>	<u>1992«)</u>
Beskæftigelsestal	147.748	142.977	137.164	129.628	
Anmeldte arbejdsbetingede lidelser	129	117	98	86	81
Incidens	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6

*) Beskæftigelsestal for 1992 er endnu ikke opgjort, hvorfor beskæftigelsestallet for 1991 anvendes til beregning af incidensen. Fortsætter det lidt tidlige fald i beskæftigelsen, vil incidensen i 1992 ligge højere end beregnet.

Incidensen, som fortsat beregnes som antallet af anmeldte arbejdsbetingede lidelser pr. 1000 beskæftiget i figur 2.1, viser, at også antallet af anmeldte lidelser falder i forhold til antallet af beskæftiget. **Incidensen** falder med 33% fra 0,9 i 1988 til 0,6 i 1992. For samtlige aldersgrupper falder incidensen fra 1988 til 1991, hvorefter den igen stiger, men det samlede fald er på 12% fra 6,6 i 1988 til 5,8 i 1992 (hvor incidensen i 1992 er beregnet ud fra beskæftigelsestallet i 1991).

2.2 Fordelingen på hoveddiagnose og aldersgruppe

Langt de fleste **arbejdsbetingede** lidelser er anmeldt blandt de 15-17 årige unge. Der er anmeldt én lidelse blandt de 10-12 årige, 20 blandt de 13-14 årige og 490 (96%) blandt de 15-17 årige.

Her fremhæves væsentlige hoveddiagnosegrupper:

- * Antallet af hjerneskadediagnoser falder fra 9 i 1998 til 4 i 1992. (I den 5-årige periode er der anmeldt i alt 30.) Faldet i hjemmeskader ses også blandt samtlige aldersgrupper og kan ses som et resultat af mange års indsats over for opløsningsmidler. I Arbejdsskaderregistret anvendes begrebet hjemmeside som en samlet betegnelse for diagnoser, der spænder fra kroniske hjemmeskader til kortvarige opløsningsmiddelgiftninger.
- * Der er anmeldt 19 **allergiske lidelser**, når man ser bort fra allergiske hudsygdomme. Blandt disse er 10 astmatisk bronchitis og 8 høfeber.
- * I hoveddiagnosegruppe **traumer og toksiske påvirkninger** er der 14 anmeldelser. Heraf er 8 tilfælde legmensbeskadigelser som følge af (mekaniske) påvirkninger over længere tid, 3 er forgiftninger og 3 er forbrændinger/ætsninger.
- * Den hyppigste anmeldte lidelse er **hudsygdomme** med 289 anmeldelser. Heriblandt er 170 toksisk eksem, 41 allergisk eksem og 47 uspecificeret eksem.
- * **Bevægapparatsygdomme** er med 122 tilfælde den næsthypigste lidelse. Blandt bevægapparatsygdommene er der 60 tilfælde af senelidelser m.v., 27 med myoser, 12 med lændesmerter, 9 med lumbago og 7 med diskusprolaps lumbago.

Blandt de 13-14 årige er de fleste anmeldelser hudsygdomme med 15 tilfælde. De resterende 5 anmeldelser fordeler sig på 5 andre hoveddiagnosegrupper.

2.3 Fordeling på branche og aldersgruppe

Blandt de 10-17 årige anmeldes de arbejdsbetingede lidelser især inden for følgende brancher:

Detailhandel	90
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	82
Restaurations- og hotelvirksomhed	58
Jem- og metalindustri	50
Reparation og anden servicevirksomhed	41
Landbrug og jagt	28
Træ- og møbelindustri	24
Undervisnings- og velfærdsinstitutioner	22

I alt 395 af de 511 anmeldte lidelser.

Blandt de 13-14 årige sker anmeldelserne især inden for landbrug og jagt (5), detailhandel (4), restaurations- og hotelvirksomhed (3), papir- og grafisk industri (2) samt reparation og anden servicevirksomhed (2). I alt 16 ude af de i alt 20 anmeldelser.

Hjerneskedidiagnoserne er anmeldt inden for følgende erhverv:

Jern- og metalindustri	8
Træ- og møbelindustri	8
Tekstil-, beklædnings-, og læderindustri	4
Kemisk industri	3
Transport-, pakhus-, og oplagringsvirksomhed	2
Landbrug og jagt	1
Papir- og grafisk industri	1
Bygge- og anlægsvirksomhed	1
Detailhandel	1
Undervisnings-, og sundheds og velfærdsinstitutioner	1

2.4 Fordeling på stillingsgruppe og aldersgruppe

Blandt de 10-17 årige anmeldes de arbejdsbetingede lidelser især inden for følgende stillingsgrupper:

Specialarbejdere og diverse uspecificerede	110
Rest-, hotel- og husholdningspersonale , hjemmehjælp	79
Nærings- og nydelsesmiddelarbejdere	72
Ejendomsfunktionærer, pedel og rengøringspersonale	47
Butikspersonale, agent og ejendomshandlere	30
Beskæftiget ved landbrug og gartneri m.m.	29
Turistmedarbejder, frisør, vaskeripersonale m.m.	27

I alt 394 ud af de 511 anmeldte lidelser.

Indholdet af stillingsgruppen "**specialarbejdere** og diverse uspecificerede" er beskrevet tidligere i afsnit 1.5.

De 13-14 årige har især fået anmeldt arbejdsbetingede lidelser i stillingsgrupperne beskæftiget ved landbrug og gartneri m.m. (6), restaurations-, hotel og husholdningspersonale (5), specialarbejdere og diverse uspecificerede (3), trafik- og transportmedarbejdere (2), ejendomsfunktionærer, pedel og rengøringspersonale (2). I alt 18 ud af de 20 anmeldte lidelser.

Hjerneskedidiagnoserne er anmeldt inden for følgende stillingsgrupper:

Specialarbejder og diverse uspecificerede	15
Uoplyst stillingsbetegnelse	4
Træindustriarbejder, værkstedssnedker m.m.	3
Skrædder, bundtmager, tilskærer, syer m.m.	2

Beskæftiget ved landbrug og gartneri	1
Smed. værktøj smager, maskin- og metalarbejdere	1
Maskinmontør, mekaniker m.m.	1
Sætter, trykker, bogbinder m.m.	1
Øvrig fremstillingsvirksomhed, fabriksarbejder m.m.	1
Bygge- og anlægsarbejder	1

Bilag til

**Notat om anmeldte arbejdsulykker
og arbejdsbetingede lidelser
blandt 10-17 årige børn og unge i 1988-1992**

Indhold

Afsnit 1	Tabelmateriale vedrørende arbejdsulykker	
	blandt 10-17 årige for perioden 1988-1992.	3
Tabel 1.1	Skadetype (3 grupper) og ulykkesår.	4
Tabel 1.2	Skadetype (3 grupper) og aldersgruppe.	5
Tabel 1.3	Skadetype og ulykkesår.	6
Tabel 1.4	Skadetype og aldersgruppe.	7
Tabel 1.5	Branche og aldersgruppe.	8
Tabel 1.6	Stillingsgruppe og aldersgruppe	10
Afsnit 2	Tabelmateriale vedrørende arbejdsbetingede lidelser	
	blandt 10-17 årige for perioden 1988-1992.	12
Tabel 2.1	Hoveddiagnose og registreringsår.	13
Tabel 2.2	Hoveddiagnose og aldersgruppe.	14
Tabel 2.3	Branche og registreringsår.	15
Tabel 2.4	Stillingsgruppe og registreringsår.	16
Variabeloversigt.		18

Afsnit 1

Tabelmateriale vedrørende
arbejdsulykker blandt 10-17 årige børn og unge
for perioden
1988-1992

Tabel 1.1. Anmeldte arbejdsulykker 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) og ulykkesår

Skadetype (3 grupper)	Ulykkesår					I alt
	1988	1989	1990	1991	1992	
Død	1	3		2	1	7
Meget alvorlige ulykker	183	175	131	112	110	711
Andre ulykker	1197	950	765	627	572	4111
I a l t	1381	1128	896	741	683	4829

Tabel 1.2. Anmeldte arbejdsulykker 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på skadetype (3 grupper) og aldersgruppe

Skadetype (3 grupper)	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
Død	3	1	3	7
Meget alvorlige ulykker	25	48	638	711
Andre ulykker	27	108	3976	4111
I a l t	55	157	4617	4829

Tabet 1.3. Anmeldte arbejdsulykker 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på skadetype og ulykkesår

Skadetype	Ulykkesår					
	1988	1989	1990	1991	1992	I alt
01 Død	1	3		2	1	7
05 Amputation af andre kropsdele	1		1			2
03 Amputation af håndled, hånd				1	1	2
02 Amputation af finger, fingre	21	17	17	13	8	76
04 Amputation af nedre ekstremiteter	1		2			3
08 Knoglebrud på andre kropsdele	10	11	8	5	4	38
06 Knoglebrud på øvre ekstremiteter	102	81	65	57	73	378
07 Knoglebrud på nedre ekstremiteter	44	52	32	31	19	178
12 Forstuvning af andre kropsdele	5	7	2	5	4	23
09 Forstuvning af øvre ekstremiteter	76	65	44	42	35	262
10 Forstuvning af nedre ekstremiteter	92	80	65	52	63	352
11 Forstuvning af ryg og rygrad	28	14	16	12	17	87
16 Sårskade på andre kropsdele	86	76	64	66	51	343
14 Sårskade på håndled, hånd	108	88	77	62	56	391
13 Sårskade på finger, fingre	403	288	264	183	182	1320
15 Sårskade på nedre ekstremiteter	76	53	34	22	33	218
17 Varmeskade	56	68	54	48	38	264
18 Kuldeskade		1				1
21 Bløddelsskade på andre kropsdele	51	32	16	22	15	136
19 Bløddelsskade på øvre ekstremiteter	41	43	25	28	20	157
20 Bløddelsskade på nedre ekstremiteter	25	28	22	19	15	109
22 Ætsning	31	13	10	7	5	66
23 Forgiftning	10	1	3	1	7	22
24 Uoplyst og andet	113	107	75	63	36	394
I a l t	1381	1128	896	741	683	4829

Tabel 1.4. Anmeldte arbejdsulykker 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på skadetype og aldersgruppe

Skadetype	Aldersgruppe			I alt
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	
01 Død	3	1	3	7
05 Amputation af andre kropsdele			2	2
03 Amputation af håndled, hånd			2	2
02 Amputation af finger, fingre	1	4	71	76
04 Amputation af nedre ekstremiteter		1	2	3
08 Knoglebrud på andre kropsdele	1	1	36	38
06 Knoglebrud på øvre ekstremiteter	16	20	342	378
07 Knoglebrud på nedre ekstremiteter	6	18	154	178
12 Forstuvning af andre kropsdele	1	2	20	23
09 Forstuvning af øvre ekstremiteter	1	6	255	262
10 Forstuvning af nedre ekstremiteter	4	16	332	352
11 Forstuvning af ryg og rygrad	1	1	85	87
16 Sårskade på andre kropsdele	5	20	318	343
14 Sårskade på håndled, hånd	2	6	383	391
13 Sårskade på finger, fingre	2	19	1299	1320
15 Sårskade på nedre ekstremiteter	3	11	204	218
17 Varmeskade	1	6	257	264
18 Kuldeskade			1	1
21 Bløddelsskade på andre kropsdele		3	133	136
19 Bløddelsskade på øvre ekstremiteter	1	2	154	157
20 Bløddelsskade på nedre ekstremiteter		4	105	109
22 Ætsning		1	65	66
23 Forgiftning		1	21	22
24 Uoplyst og andet	7	14	373	394
I a l t	55	157	4617	4829

Tabel 1.5. Anmeldte arbejdsulykker 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på branche og aldersgruppe

Branche	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
11 Landbrug og jagt	14	21	166	201
12 Skovbrug mv.			7	7
13 Fiskeri			3	3
22 Udvind./efterforsk. af olie/naturgas			1	1
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri	1	5	638	644
32 Tekstil-, beklædnings-, læderindustri		1	33	34
33 Træ- og møbelindustri		4	286	290
34 Papir- og grafisk industri	31	57	101	189
35 Kemisk industri		4	94	98
36 Sten-, ler- og glasindustri		2	53	55
37 Jern- og metalværker og støberier			34	34
38 Jern- og metalindustri		18	940	958
39 Anden fremstillingsvirksomhed			11	11
41 El-, gas- og varmforsyning			6	6
50 Bygge- og anlægsvirksomhed		1	410	411
61 Engroshandel og vareformidling		6	140	146
62 Detailhandel		13	551	564
63 Restaurations- og hotelvirksomhed		4	106	110
71 Transport-, pakhus-, oplagringsvirks.		5	101	106
72 Post og telekommunikation	1		32	33
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.	2	4	14	20
91 Offentlig administration		2	26	28
92 Kloak-/renovationsvæsen, rengøring mv			56	56
93 Undervis.-, sundheds-, velfærdsinst.	6	9	693	708
94 Forlystelser, sport mv		1	17	18

(CONTINUED)

Tabel 1.5. Anmeldte arbejdsulykker 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på branche og aldersgruppe

Branche	Aldersgruppe			I alt
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	
95 Reparation og anden servicevirksomhed			98	98
I a l t	55	157	4617	4829

Tabel 1.6. Anmeldte arbejdsulykker 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år
Fordelt på stillingsgruppe og aldersgruppe

Stillingsgruppe	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
Prod-/bygtekniker			2	2
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm			17	17
Socialarb., pædagog, soc.rådgiver mm			5	5
Lærere			2	2
Formgiver, fotograf, kunstner mm			6	6
Kontorfunkt., -chef, -ass, fuldm., sekr. mm		1	3	4
Trafik- og transportmedarb., postbud mm	33	64	133	230
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm			9	9
Butikspersonale, agent, ejendomshandler		3	111	114
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp		3	171	174
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.		2	65	67
Rednings- og inspektionspers., politi mm			2	2
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm			5	5
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm	2	2	84	88
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug			7	7
Jern- og metalværks-, støberi- mm			6	6
Papirmasse- og papirindustriarb.			2	2
Procesarbejder mm i kemisk industri			1	1
Tekstilarbejder			8	8
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere		1	484	485
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm			86	86
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.		1	157	158
Maskinmontør, mekaniker mm			100	100
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm			45	45
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm			195	195

(CONTINUED)

Tabel 1.6. Arvnelde arbejdsulykker 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år

Fordelt på stillingsgruppe og aldersgruppe

Stillingsgruppe	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
Glas-, keramik- og teglarbejder			5	5
Gummi- og plastindustriarbejder			5	5
Papirvare- og kartonnagearbejder			3	3
Sætter, trykker, bogbinder mm			6	6
Maler, gulvbelægningsarb. mm			14	14
Øvr fremst.virk; fabrikarbejder mm	1		37	38
Bygge- & anlægsarbejder			124	124
Maskinmester, motor-, kedelpasser mm			13	13
Transportarbejder mm		1	85	86
Specialarbejder & diverse usp.	16	76	2504	2596
Uoplyst stilling	3	3	115	121
I a l t	55	157	4617	4829

Afsnit 2

Tabelmateriale vedrørende
arbejdsbetingede lidelser
blandt 10-17 årige børn og unge
for perioden
1988-1992

Tabel 2.1. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på hoveddiagnose og registreringsår.

Hoveddiagnose	Registreringsår						I alt
	1988	1989	1990	1991	1992		
01 Infektionssygdomme	5	1		2			8
04 Psykiske lidelser, andre					1		1
05 Sygdomme i nerver og sanseorganer	1	2					3
06 Hjerneskade-diagnoser	9	7	4	6	4		30
07 Høreskader	2	1					3
09 Luftvejssygdomme, excl. allergiske	1		3				4
10 Allergiske lid., excl. hudsygdomme	2	6	6	3	2		19
11 Mave-tarmkanalsygdomme				2			2
14 Hudsygdomme	65	68	58	52	46		289
15 Bevægeapparatssygdomme	38	24	20	18	22		122
17 Mangelfuldt def. tilstande	5	5	3		3		16
18 Traumer og toksiske påvirkninger	1	3	4	3	3		14
I alt	129	117	98	86	81		511

Tabel 2.2. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på hoveddiagnose og aldersgruppe.

Hoveddiagnose	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
01 Infektionssygdomme			8	8
04 Psykiske lidelser, andre			1	1
05 Sygdomme i nerver og sanseorganer			3	3
06 Hjerneskade-diagnoser		1	29	30
07 Høreskader		1	2	3
09 Luftvejssygdomme, excl. allergiske			4	4
10 Allergiske lid., excl. hudsygdomme			19	19
11 Mave-tarmkanalsygdomme			2	2
14 Hudsygdomme	1	15	273	289
15 Bevægeapparatsygdomme		1	121	122
17 Mangelfuldt def. tilstande		1	15	16
18 Traumer og toksiske påvirkninger		1	13	14
I a l t	1	20	490	511

Tabel 2.3. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1988-1992.

Vedrørende tårn i alderen 10-17 år.

Fordelt på branche og aldersgruppe.

Branche	Aldersgruppe			I alt
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	
11 Landbrug og jagt		5	23	28
13 Fiskeri			2	2
31 Nærings- og nydelsesmiddelindustri			82	82
32 Tekstil-, beklædnings-, læderindustri			19	19
33 Træ- og møbelindustri			24	24
34 Papir- og grafisk industri		2	4	6
35 Kemisk industri			6	6
36 Sten-, ler- og glasindustri			6	6
37 Jern- og metalværker og støberier			1	1
38 Jern- og metalindustri		1	49	50
39 Anden fremstillingsvirksomhed		1	1	2
50 Bygge- og anlægsvirksomhed			13	13
61 Engroshandel og vareformidling			17	17
62 Detailhandel		4	86	90
63 Restaurations- og hotelvirksomhed		3	55	58
71 Transport-, pakhush-, oplagringsvirks.			9	9
83 Ejendomsadm./-handel, forretningsser.			7	7
91 Offentlig administration			5	5
92 Kloak-/renovationsvæsen, rengøring mv		1	13	14
93 Undervis., sundheds-, velfærdsinst.			22	22
94 Forlystelser, sport mv			2	2
95 Reparation og anden servicevirksomhed	1	2	38	41
00 Uoplyst erhverv		1	6	7
I a l t	1	20	490	511

Tabel 2.4. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1988-1992.

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på stillingsgruppe og aldersgruppe.

Stillingsgruppe	Aldersgruppe			
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	I alt
Læge, sygeplej, hosp.portør, tandplej mm			3	3
Formgiver, fotograf, kunstner mm			1	1
Administrativ leder			1	1
Kontorfunkt., -chef, -ass, fuldm., sekr. mm			1	1
Databehandlingspersonale, tasteoperatør			1	1
Trafik- og transportmedarb., postbud mm		2	2	4
Lagerekspedient, toldass., kt.betjent mm			1	1
Butikspersonale, agent, ejendomshandler			30	30
Rest- hotel- & hush.pers., hjemmehjælp		5	74	79
Ejendomsfunkt., pedel, rengøringspers.		2	45	47
Turistmedarb., frisør, vaskeripers. mm	1		26	27
Beskæft. ved landbrug og gartneri mm		6	23	29
Beskæft. ved fiskeri og skovbrug			3	3
Jern- og metalværks-, støberiarb. mm			1	1
Tekstilarbejder			6	6
Nærings- & nydelsesmiddelarbejdere			72	72
Skrædder, buntmager, tilskærer, syer mm			4	4
Træindustriarbejder, værkstedssnedker mm		1	8	9
Smed, værktøjsmager, maskin- & metalarb.			10	10
Maskinmontør, mekaniker mm			7	7
El-mekaniker, elektriker, el-montør mm			1	1
Rør-, plade- og stålkonstruktionsarb. mm			8	8
Gummi- og plastindustriarbejder			1	1
Sætter, trykker, bogbinder mm			2	2
Maler, gulvbelægningsarb. mm			6	6

(CONTINUED)

Tabel 2.4. Anmeldte arbejdsbetingede lidelser 1988-1992.

17

Vedrørende børn i alderen 10-17 år.

Fordelt på stillingsgruppe og aldersgruppe.

Stillingsgruppe	Aldersgruppe			I alt
	10-12 år	13-14 år	15-17 år	
Øvr. fremst.virk; fabrikarbejder mm			15	15
Bygge- & anlægsarbejder			4	4
Transportarbejder mm			13	13
Specialarbejder & diverse usp.		3	107	110
Uoplyst stilling		1	14	15
I a l t	1	20	490	511

Variabeloversigt

Variabler/begreber i Arbejdsskaderegisterets statistik vedr. anmeldte arbejdsulykker

Ulykkesår

Herved forstås det kalenderår, hvor arbejdsulykken indtraf.

Amt

Inddelingen i amter følger Arbejdstilsynets kredse. Det er adressen på den virksomhed hvor ulykken er sket, der har betydning for hvilket amt, der er registreret.

Branche/erhverv

Den virksomhed, hvor skadelidte var ansat på ulykkestidspunktet, grupperes i henhold til virksomhedens økonomiske hovedaktivitet. Grupperingen bygger på Danmarks Statistiks erhvervsgrupperingskode af 1. april 1977 (4. udgave 1986).

Stilling/fag

Oplysning om stilling bygger på den stillingsbetegnelse, der er anført for skadelidte på anmeldebblanketten. Stillingsbetegnelserne grupperes således, at personer, der udfører nogenlunde samme arbejde kommer i samme gruppe.

Skadetype

Herved forstås arten af den skade, der blev en følge af arbejdsulykken.

Skadens følger

Her kan dels være tale om dødsfald og dels om længden af fravær efter ulykken.

Variabler/begreber i Arbejdsskaderegistrets statistik vedr. anmeldte arbejdsbetingede lidelser

Amt

Inddelingen i amter svarer til Arbejdstilsynets kredse. Det er adressen på den virksomhed, hvor skadelidte har været udsat for de sygdomsfremkaldende påvirkninger, der har betydning for hvilken amt, der er registreret. .

Registreringsår

Herved forstås det kalenderår, hvor lidelsen blev anmeldt til Arbejdstilsynet.

Branche/erhverv

Den virksomhed, hvor skadelidte var ansat i påvirkningsperioden, grupperes i henhold til virksomhedens økonomiske hovedaktivitet. Brancheopdelingen bygger på Danmarks Statistiks erhvervsgrupperingskode af 1.april 1977 (4. udgave 1986).

Stilling/fag

Stilling angiver skadelidtes stillingsbetegnelse i påvirkningsperioden, således som den er anført på anmeldeblanketten. Stillingsbetegnelserne grupperes således, at personer, der udfører nogenlunde samme arbejde kommer i samme gruppe.

Arbejdets art

Arbejdets art betegner arten af det arbejde, skadelidte udførte i påvirkningsperioden

Hoveddiagnose/bidiagnose

På anmeldeblanketten er der mulighed for at angive op til fire diagnoser, *f* registret kodes' den, der vurderes som den væsentligste som hoveddiagnose. Evt. andre diagnoser kodes som bidiagnoser 1-3.

Eksponering

Ved eksponering forstås de påvirkninger, der fremkaldte lidelsen. På anmeldeblanketten er der mulighed for at anføre flere eksponeringer, og i registret kodes op til 3 eksponeringer.

Notat om alvorligeulykker blandt 10-12 årige børn

Notatet er udarbejdet for at belyse de alvorligeulykker, som er sket blandt 10-12 årige børn i Danmark i 1982. I forbindelse med undersøgelsen af årsagerne til ulykkerne er der foretaget en række interviews med de pårørende og de berørte myndigheder.

I 1982 er der sket 10 alvorligeulykker blandt 10-12 årige børn i Danmark. De alvorligeulykker er defineret som ulykker, hvor der er sket alvorlig skade eller død. De alvorligeulykker er sket i forbindelse med sport, leg og fritidsaktiviteter.

Blandt de 10 alvorligeulykker er der 5 sket i forbindelse med sport og 5 sket i forbindelse med leg og fritidsaktiviteter. De alvorligeulykker er sket i forbindelse med sport og leg og fritidsaktiviteter.

I de ovenfor nævnte 10 alvorligeulykker er der sket skade på 10-12 årige børn. De alvorligeulykker er sket i forbindelse med sport og leg og fritidsaktiviteter. De alvorligeulykker er sket i forbindelse med sport og leg og fritidsaktiviteter.

Det fremgår af de ovenfor nævnte 10 alvorligeulykker, at der er sket skade på 10-12 årige børn i Danmark i 1982. De alvorligeulykker er sket i forbindelse med sport og leg og fritidsaktiviteter.

Beskrivelse af de alvorligeulykker blandt 10-12 årige

I de ovenfor nævnte 10 alvorligeulykker er der sket skade på 10-12 årige børn i Danmark i 1982. De alvorligeulykker er sket i forbindelse med sport og leg og fritidsaktiviteter.

Blandt de 10 alvorligeulykker er der sket skade på 10-12 årige børn i Danmark i 1982. De alvorligeulykker er sket i forbindelse med sport og leg og fritidsaktiviteter.

13. september 1993

UB

ASR/1992-07-52

3ilag 167 Ola

Notat om alvorlige ulykker blandt 10-12 årige børn

Notatet er udarbejdet på baggrund af en henvendelse fra Branchekontor 4 og foranlediget af den aktuelle diskussion i Børnekommissionen om ændringen af aldersgrænsen for børns erhvervsarbejde fra 10 til 13 år.

I "**Notat** om anmeldte arbejdsulykker og **arbejdsbetingede** lidelser blandt **10-17** årige børn og unge i 1988-1992", Arbejdstilsynet, juli 1993, viser opgørelser, at blandt de 10-12 årige udgør de meget alvorlig ulykker (inklusive dødsulykker) ca. 50% af de anmeldte arbejdsulykker. Blandt de 13-14 årige udgør de meget alvorlig ulykker 31 % og blandt de 15-17 årige 14%.

Blandt de **10-12** årige er mere end halvdelen arbejdsulykkerne anmeldt inden for grafisk industri, en fjerdedel anmeldes inden for landbruget, og de resterende ulykker **anmeldes** blandt andet inden for undervisnings-, sundheds-, og velfærdsinstitutioner.

I det ovenfor nævnte notat er **anmeldeincidensen** for de **10-17** årige beregnet for samtlige brancher, men det er ikke muligt at beregne anmeldeincidensen for de **10-12** årige alene og inden for de her aktuelle brancher, grafisk industri og landbrug. Beskæftigelsestallene fra Danmarks Statistik er ikke tilgængelige på et detaljeringsniveau der beskriver antallet af beskæftiget i alderen 10 til 12 år og inden for enkelte erhverv, og af samme grund er det ikke muligt at konkludere på anmeldeincidensen inden for grafisk industri og **landbruget**. ..

På baggrund af de anmeldte arbejdsulykker kan det dog konstateres, at det især er de alvorlig ulykker der anmeldes blandt de 10-12 årige. I det følgende beskrives dødsulykkerne og de meget alvorlige ulykker blandt de **10-12** årige med det formål at afdække ulykkernes karakter.

Beskrivelse af de meget alvorlige ulykker blandt de 10-12 årige

Der er som sagt anmeldt i alt 55 arbejdsulykker blandt de **10-12** årige i perioden 1988-1992. Blandt disse er der 3 dødsulykker og 25 alvorlige ulykker, i alt 28 meget alvorlige ulykker.

Blandt de 28 ulykker er 4 tilskadekomne 10 år, 5 er 11 år og 19 er 12 år gamle.

14 af de tilskadekomne børn er ansat som avisbude ved dagblade, endvidere er 4 ansat som avisbude ved adresseringsbureauer, bogtrykkerier og post og telekommunikation. Disse i alt 18 ulykker, hvoraf én er en dødsulykke, beskrives samlet nedenfor.

De resterende meget alvorlige ulykker fordeler sig med 9 inden for landbruget, hvoraf 2 er dødsulykker, og 1 inden for undervisningsinstitutioner.

1. Dagblade m.v.

10 ulykker, inklusive dødsulykken, er ulykker der sker i trafikken. De øvrige 8 ulykker sker i forbindelse med færden på fortove, trapper m.v.

101 Ulykker i trafikken

Dødsulykken er

- * Et avisbud som påkøres af lastbil på fortov.

De meget alvorlige ulykker kan overordnet beskrives ved at:

- * 5 mister kontrollen over deres cykel og vælter
- * 4 rammes af biler/motorcykler

1.2 Ulykker ved færden på fortove, trapper m.v.

- * 4 snubler ved færden på trapper
- * 3 snubler og falder i forbindelse med fortove og kantsten
- * 1 falder ved spring over hegn

2. Landbruget

I følge arbejdsmiljøloven skal arbejdsulykker anmeldes, når de medfører uarbejdsdygtighed i 1 dag eller mere ud over tilskadekomstdagen. Endvidere tirai ulykker, der sker i forbindelse med tekniske hjælpemidler anmeldes, også selv om der ikke er tale om et ansættelsesforhold.

Som følge af loven findes der i opgørelsen af anmeldte ulykkerne inden for landbruget både ulykker sket i situationer, som kan karakteriseres ved et ansættelsesforhold, og i forbindelse med tekniske hjælpemidler. I beskrivelsen af de enkelte ulykker vil det derfor i parentes blive bemærket, hvorvidt der er tale om el: ansættelsesforhold.

Inden for landbruget sker 8 af ulykkerne, inklusive de to dødsulykker, i forbindelse med maskiner og redskaber. Den niende ulykke sker i forbindelse ved håndtering af dyr.

2.1 Maskiner/redskaber

Dødsulykkerne er

- * Et barn som bliver dræbt ved ophold på vandingsmaskine. (I følge anmeldeblanketten legede drengen på naboens vandingsmaskine).
- * Et barn som bliver klemt og dræbt under tipvogn. (Drengen var i **et** i ansættelsesforhold).

De meget alvorlig ulykker drejer sig om:

- * Et barn der kommer tilskade da vedkommende bliver fanget af et tandhjul på en kartoffeloptager. (Ansættelsesforhold).
- * Et barn kommer til skade da vedkommende får hånden i en roerasper. (Ansættelsesforhold).
- * Et barn kommer til skade da vedkommende **får** hånden i en transportør. (**Det** er uklart om der er tale om et ansættelsesforhold, i følge blanketten opholder barnet **sig** i nærheden er transportøren).
- * Et barn kommer til skade da vedkommende skal sætte en fræser på plads **og** bliver **fanget** af **maskinen** (Ansættelsesforhold).
- * Et barn **kommer** tilskade **da** vedkommende falder **ned af en tallerkenharve der trækkes** efter en traktor. (Der er tilsyneladende ikke tale **om** et ansættelsesforhold).
- * **Et barn komme tilskade** da vedkommende snubler **ved** gylletank **og** griber ud efter en mekanisk gylleomrører i funktion. (**Det er ikke muligt at afgøre om der er tale om et ansættelsesforhold**).

2.1 Håndtering af dyr

- * Et barn **komme** tilskade ved flytning af grise.

3. Skoler

- * Et barn **komme tilskade** ved ophold på udvendig brandtrappe, der løsner sig fra muren og **falder ned**. Opholdet sker som **et led** i undervisningen.

Konklusion

De meget alvorlige ulykker blandt 10-12 årige børn sker blandt avisbude (ved dagblade m.v.) og blandt børn i landbruget. Blandt avisbudene sker mere end halvdelen af de meget alvorlige ulykker i trafikken, og de resterende sker ved færden på trapper, fortove m.v. I landbruget sker hovedparten af de meget alvorlige ulykker i forbindelse med maskiner.

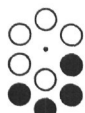
SOCIAL
FORSKNINGS
INSTITUTTET

Barns arbeid

BARNESKEMA

1911-1912

SOCIAL
FORSKNINGS
INSTITUTTET

Løbenummer

Interviewnummer

Børns arbejde

BØRNESKEMA

us.nr. 5171

Generelle baggrundoplysninger

1. Du er en

Dreng 1 ☐

Pige 2 ☐

2. Hvad er din alder?

År

3. Hvor bor du?

Kun ét svar

Hjemme hos (en af) forældrene 1 ☐

På skolehjem (kostskole, efterskole) 2 ☐

I plejefamilie 3 ☐

Bor for mig selv (egen bolig, hos kæreste) . 4 ☐

Andet 7 ☐

Skriv hvad: _____

4. Hvilke voksne bor du sammen med?

Er det din rigtige (biologiske) far/mor?

Far

Kun ét svar

Mor

Kun ét svar

Biologisk forælder 1 ☐ ☐

Stedforælder 2 ☐ ☐

Plejeforælder 3 ☐ ☐

Findes ikke 4 ☐ ☐

5. Har dine forældre erhvervsarbejde?

	Far Kun ét svar	Mor Kun ét svar
Ja, fuldtidsbeskæftigelse	1 ☐	☐
Ja, deltid	2 ☐	☐
Nej	3 ☐	☐
Ved ikke	8 ☐	☐

6. Hvad bestiller du?

	Kun ét svar	
Går i skole (op til 10. klasse) Klassetrin: _____	1 ☐	
Går i gymnasiet, hf, HTX, HHX e.l. Klassetrin: _____	2 ☐	Gå til spm 11
I gang med erhvervsuddannelse (med eller uden uddannelsesaftale)	3 ☐	Gå til spm 8
Skriv hvilken _____		
Har alm. erhvervsarbejde	5 ☐	Gå til spm 44
Har ikke noget at bestille (arbejdsløs, bistand, venter på ...)	6 ☐	Gå til spm 81

7. Hvad synes du om at gå i skole? Synes du "godt", "nogenlunde godt" eller "ikke så godt" om det?

	Kun ét svar
Godt	1 ☐
Nogenlunde godt	2 ☐
Ikke så godt	3 ☐

Fortsæt med spm 11

8. Efter hvilken klasse forlod du skolen?

Notér fuldført klassetrin:

(1.G: skriv 10)

(2.G, 1.hf, 1.HHX, 1.HTX: skriv 11)

(student, hf-eksamen etc.: skriv 12)

9. Har du en uddannelsesaftale med en arbejdsgiver?Ja 1 ☐Nej 2 ☐**10. Går du for tiden på skole - eller er du i praktik?**På skole 1 ☐På skole i praktikpladskompens. undervisn. . 2 ☐I praktik 3 ☐

Gå til spm 44

I skole eller skoleperiode under erhvervsuddannelse**11. Hvor mange undervisningstimer har du på de forskellige dage i ugen?**

(Timer = lektioner)

Et svar i hver linje

a. Mandag b. Tirsdag c. Onsdag d. Torsdag e. Fredag **12. Har du - i forbindelse med undervisningen - noget hjemmearbejde?**Ja 1 ☐Nej 2 ☐

Gå til spm 15

**13. Hvor lang tid bruger du i gennemsnit på dit hjemmearbejde?
(læse lektier)**

Et svar i hver linje

Timer: Min:

a. På skoledage

b. På lørdage

c. På søndage

**14. Synes du selv, at du bruger for meget, passende eller for lidt tid
på dit skolearbejde hjemme?**

Kun ét svar

For meget

1

☐

Passende

2

☐

For lidt

3

☐

Ved ikke

8

☐**15. Hvordan synes du selv, at du klarer dig - rent fagligt - i skolen?
Klarer du dig:**

Kun ét svar

Meget godt

1

☐

Godt

2

☐

Nogenlunde

3

☐

Ikke så godt

4

☐

Ved ikke

8

☐**16. Hvor tidligt plejer du at stå op - når du skal møde klokken 8?
(Hvis IP altid møder til en anden tid, så korriger svaret tilsvarende)**

Timer Min

Plejer at stå op klokken

**17. Plejer du at spise morgenmad, før du tager hjemmefra?
(I skole/på arbejde)**

Kun ét svar

Ja, for det meste 1 ☐

Nej, normalt ikke 2 ☐

Det er meget forskelligt 3 ☐

18. Hvornår plejer du at gå i seng - når du skal møde klokken 8 næste dag?

(Hvis IP altid møder til en anden tid, så korriger svaret tilsvarende)

Timer Min

Plejer at gå i seng klokken

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Filter A:

Hvis IP går i skole/gymnasium, dvs. kode 1 eller 2 i spørgsmål 6, så gå til spørgsmål 20.
Ellers fortsæt med næste spørgsmål (spørgsmål 19).

19. Hvad får du i løn og/eller uddannelsesstøtte?

Kr. om måneden

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Fortsæt m. spm 21

20. Ved du, hvad du vil, når du er færdig med skolen (gymnasiet/hf)?

Kun ét svar

Vil i gymnasiet/hf e.l. 1 ☐

Vil i gang med en erhvervsuddannelse 2 ☐

Vil læse videre 3 ☐

Vil ud og tjene penge (have arbejde) 4 ☐

Skal være soldat, vil have et
sabbatår (o.l. hvor perspektivet
ikke rækker videre) 5 ☐

Ved ikke 8 ☐

Om fritidsjob

(børn i skole, gymnasium eller skoleperiode under erhvervsuddannelse)

21. Har du et fritidsjob?

Kun ét svar

- Fast job 1 ☐ Gå til spm 26
- Af og til (fx afløser ved ferie,
sygdom, eller fordi der kun er noget
at lave en gang imellem) 2 ☐ Gå til spm 78
- Intet fritidsjob 3 ☐

22. Hvorfor har du ikke noget fritidsjob?

Gerne flere svar

- a. Jeg er ikke gammel nok 1 ☐
- b. Har ikke tid 1 ☐
- c. Har (for tiden) ikke brug
for det (pengene) 1 ☐
- d. Må ikke for forældrene 1 ☐
- e. Ikke interesseret i det arbejde
jeg kan få 1 ☐
- f. Man tjener ikke nok ved det 1 ☐
- g. Der er ikke noget arbejde at få 1 ☐
- h. Har for nylig sluttet ét job,
men endnu ikke fundet et nyt 1 ☐
- j. Andet 1 ☐

skriv hvad: _____

23. Vil du gerne have et fritidsjob?

- Ja 1 ☐
- Nej 2 ☐
- Ved ikke 8 ☐

Gå til spm 77

24. Har du søgt et job?

- Ja 1 ☐
- Nej 2 ☐

25. Hvorfor vil du gerne have et job?

Gerne flere svar

- a. Vil gerne tjene nogle penge 1 ☐
- b. Vil gerne kunne bruge lige så mange penge som mine kammerater 1 ☐
- c. For at få råd til nogle af de ting, mine forældre ikke vil/kan give mig 1 ☐
- d. Vil gerne spare op til en større ting, som jeg ønsker mig (cykel, computer, ferie) 1 ☐
- e. Vil gerne have noget at lave 1 ☐
- f. For at prøve at have et arbejde 1 ☐
- g. For at få erfaring, så jeg lettere kan få job, når jeg går ud af skolen 1 ☐
- h. Det har mine kammerater 1 ☐
- i. Det synes mine forældre, at jeg skulle .. 1 ☐

Fortsæt med spm 77

26. Arbejder du for fremmede eller for dine forældre?Både for fremmede og for forældre 1 ☐Kun for fremmede 2 ☐Kun for mine forældre 3 ☐**27. Har du mere end ét job? (Hvor mange i alt?)**

Antal:

Ja 1 ☐ ☐Nej 2 ☐*Instruktion: Gå videre med det vigtigste job.**1. Job for fremmede er vigtigere end job for forældre (uanset timetal)**2. Dernæst er jobbet med flest timer vigtigst.*

28. Hvad slags arbejde er det?

Gerne flere svar

- a. Går med morgenaviser 1 ☐
- b. Går med aviser/reklamer 1 ☐
- c. Budtjeneste i øvrigt 1 ☐
- d. Rengøring på virksomhed, institution ... 1 ☐
- e. Rengøring for private 1 ☐
- f. Havearbejde for private 1 ☐
- g. Passer børn for private 1 ☐
- h. Passer dyr i landbrug 1 ☐
- i. Passer dyr i øvrigt (fx rideskole) 1 ☐
- j. **Kundebetjening** i kiosk, bager, grønthandel 1 ☐
- k. på benzintank 1 ☐
- l. i øvrige detailforretninger 1 ☐
- m. grillbar, restaur. med spiritusbevilling . 1 ☐
- n. grillbar, restaur. uden spiritusbevilling . 1 ☐
- o. **Medhjælp** i forretning, kiosk (flaskedreng) 1 ☐
- p. i grillbar, restaurant (opvask, afrydning) 1 ☐
- q. på kontor (piccolo) 1 ☐
- r. institution (plejehj., sygehus, børnehave) 1 ☐
- s. på værksted, fabrik 1 ☐

angiv nærmere: _____

- t. i landbrug 1 ☐
- u. i gartneri (bærplukning) 1 ☐
- v. Andet 1 ☐
- skriv hvad: _____

29. Hvor længe har du haft dette fritidsjob?

Antal år:

Antal måneder

30. Sker det i dit fritidsjob, at du arbejder:

Et svar i hver linje

1	2	3
Ja	Ja	Nej
ofte	sjældent	

a. Senere end kl. 20

☐☐☐

b. Senere end kl. 22

☐☐☐

c. Senere end kl. 24

☐☐☐

d. Før kl. 04 om morgenen

☐☐☐

e. Før kl. 06 om morgenen

☐☐☐

f. Senere end et kvarter efter lukketid ...

☐☐☐

31. Arbejder du selv i dit fritidsjob med noget af følgende:

	Et svar i hver linje		
	1	2	3
	Ja	Ja	Nej
	ofte	sjældent	
a. Kontormaskiner	☐	☐	☐
b. Plæneklipper, traktor eller andre landbrugsmaskiner	☐	☐	☐
c. Maskiner i øvrigt, hvor du kan få noget i klemme	☐	☐	☐
d. I nærheden af (tæt på) maskiner, hvor du kan få noget i klemme	☐	☐	☐
e. Rengøringsmidler, som ikke er faremærket	☐	☐	☐
f. Kemikalier, herunder rengøringsmidler, som er faremærket (syre, giftig, brandfarlig)	☐	☐	☐
g. I lokaler, hvor andre arbejder med faremærkede kemikalier	☐	☐	☐
h. I siloer, gylle- og ajlebeholdere	☐	☐	☐

32. Sker det i dit (praktik)job, at du løfter eller bærer byrder, som enkeltvis vejer mere end 12 kg?

(Lille kasse øl med 24 flasker = 16 kg)

	Kun ét svar	
Ja, næsten hele tiden	1	☐
Ja, ca. halvdelen af tiden	2	☐
Ja, men meget lidt	3	☐
Nej	4	☐

Gå til spm 34

33. Er det ting, man har et godt greb om: fx med håndtag - eller er det uhåndterlige ting som fx sække?

Kun ét svar

Let håndterlig (ølkasse o.l.
med godt greb eller håndtag) 1 ☐

Uhåndterlig (sække og andre "runde"
eller "store" ting) 2 ☐

Ved ikke 8 ☐

34. Er du alene eller sammen med nogen på dit arbejde?

Kun ét svar

Alene 1 ☐

Sammen med andre børn/unge 2 ☐

Sammen med voksne 3 ☐

Sammen med børn/unge og voksne 4 ☐

35. Hvilke dage plejer du at være på arbejde i fritidsjobbet? - Og hvor længe varer det normalt?

Gerne flere svar

	På arbejde:	Varighed:
		Timer: Min:
a. Mandag 1 ☐	☐	
b. Tirsdag 1 ☐	☐	
c. Onsdag 1 ☐	☐	
d. Torsdag 1 ☐	☐	
e. Fredag 1 ☐	☐	
f. Lørdag 1 ☐	☐	
g. Søndag 1 ☐	☐	

36. Hvor meget plejer du at tjene på dit fritidsjob?

Kroner om måneden

(månedsløn = 4 gange ugeløn)

--	--	--	--	--

37. Har du en skriftlig ansættelseskontrakt?

Kun ét svar

Ja 1 ☐Nej 2 ☐Ved ikke 8 ☐**38. Får du en lønseddel?**Ja 1 ☐Nej 2 ☐**39. Får du feriepenge?**

Kun ét svar

Ja 1 ☐Ikke aktuelt endnu 2 ☐Nej 3 ☐Ved ikke 8 ☐**40. Får du løn, når du er syg?**

Kun ét svar

Ja 1 ☐Ikke aktuelt endnu 2 ☐Nej 3 ☐Ved ikke 8 ☐

41. Betaler du noget hjemme?

Kr. om måneden

- Ja 1 ☐

--	--	--	--	--
- Nej 2 ☐

42. Er indtægten fra dit fritidsjob skyld i, at du får færre lommepenge, end du ellers ville få?

- Ja 1 ☐
- Nej 2 ☐
- Ved ikke 8 ☐

43. Hvordan har du fået det job, du har nu?

Gerne flere svar

- a. Så en annonce i blad og henvendte mig 1 ☐
- b. Kom tilfældigt forbi og så, at de manglede arbejdskraft 1 ☐
- c. Skaffet (delvis) ved hjælp af kammerats anbefaling 1 ☐
- d. Kendte arbejdsgiver i forvejen, tog selv kontakt til arbejdsgiver 1 ☐
- e. Forældrene skaffede jobbet 1 ☐
- f. På anden måde 1 ☐

Skriv hvilken: _____

Fortsæt med spm 75

Unge med praktikplads eller almindeligt erhvervsarbejde

44. Hvad laver man på den virksomhed, hvor du er ansat/i praktik?

Branchekode:

--	--

45. Hvad er dit eget arbejde på virksomheden?

Gerne flere svar

a. Går med morgenaviser	1	☐
b. Går med aviser/reklamer	1	☐
c. Budtjeneste i øvrigt	1	☐
d. Rengøring på virksomhed, institution ...	1	☐
e. Rengøring for private	1	☐
f. Havearbejde for private	1	☐
g. Passer børn for private	1	☐
h. Passer dyr i landbrug	1	☐
i. Passer dyr i øvrigt (fx rideskole)	1	☐
j. Kundebetjening i kiosk, bager, grønthandel	1	☐
k. på benzintank	1	☐
l. i øvrige detailforretninger	1	☐
m. grillbar, restaur. med spiritusbevilling .	1	☐
n. grillbar, restaur. uden spiritusbevilling .	1	☐
o. Medhjælp i forretning, kiosk (flaskedreng)	1	☐
p. i grillbar, restaurant (opvask, afrydning)	1	☐
q. på kontor (piccolo)	1	☐
r. institution (plejehj., sygehus, børnehave)	1	☐
s. på værksted, fabrik	1	☐

angiv nærmere: _____

t. i landbrug	1	☐
u. i gartneri (bærplukning)	1	☐
v. Andet	1	☐

skriv hvad:

46. Hvor mange timer om ugen arbejder du?

Timer

47. Hvor tidligt plejer du at stå op - når du skal møde klokken 8?

(Hvis IP altid møder til en anden tid, så korriger svaret tilsvarende)

Timer Min

Plejer at stå op klokken

48. Plejer du at spise morgenmad, før du tager hjemmefra?

(I skole/på arbejde)

Kun ét svar

Ja, for det meste 1 ☐Nej, normalt ikke 2 ☐Det er meget forskelligt 3 ☐**49. Hvornår plejer du at gå i seng - når du skal møde klokken 8 næste dag?**

(Hvis IP altid møder til en anden tid, så korriger svaret tilsvarende)

Timer Min

Plejer at gå i seng klokken

50. Sker det i dit (praktik)job, at du arbejder:

Et svar i hver linje

1	2	3
Ja	Ja	Nej
ofte	sjældent	

a. Senere end kl. 20 ☐ ☐ ☐b. Senere end kl. 22 ☐ ☐ ☐c. Senere end kl. 24 ☐ ☐ ☐d. Før kl. 04 om morgenen ☐ ☐ ☐e. Før kl. 06 om morgenen ☐ ☐ ☐f. Senere end et kvarter efter lukketid ... ☐ ☐ ☐

51. Arbejder du selv med noget af følgende:

	Et svar i hver linje		
	1	2	3
	Ja ofte	Ja sjældent	Nej
a. Kontormaskiner	☐	☐	☐
b. Plæneklipper, traktor eller andre landbrugsmaskiner	☐	☐	☐
c. Maskiner i øvrigt, hvor du kan få noget i klemme	☐	☐	☐
d. I nærheden af (tæt på) maskiner, hvor du kan få noget i klemme	☐	☐	☐
e. Rengøringsmidler, som ikke er faremærket	☐	☐	☐
f. Kemikalier, herunder rengøringsmidler, som er faremærket (syre, giftig, brandfarlig)	☐	☐	☐
g. I lokaler, hvor andre arbejder med faremærkede kemikalier	☐	☐	☐
h. I siloer, gylle- og æblebeholdere	☐	☐	☐

52. Sker det i dit (praktik)job, at du løfter eller bærer byrder, som enkeltvis vejer mere end 12 kg?

(Lille kasse øl med 24 flasker = 16 kg)

	Kun ét svar	
Ja, næsten hele tiden	1	☐
Ja, ca. halvdelen af tiden	2	☐
Ja, men meget lidt	3	☐
Nej	4	☐

Gå til spm 54

53. Er det ting, man har et godt greb om: fx med håndtag - eller er det uhåndterlige ting som fx sække?

Kun ét svar

Let håndterlig (ølkasse o.l.
med godt greb eller håndtag) 1 ☐

Uhåndterlig (sække og andre "runde"
eller "store" ting) 2 ☐

Ved ikke 8 ☐

54. Er du alene eller sammen med nogen på dit arbejde?

Kun ét svar

Alene 1 ☐

Sammen med andre børn/unge 2 ☐

Sammen med voksne 3 ☐

Sammen med børn/unge og voksne 4 ☐

55. Hvad får du i løn?

Kr. om måneden

56. Har du en skriftlig ansættelseskontrakt?

Kun ét svar

Ja 1 ☐

Nej 2 ☐

Ved ikke 8 ☐

57. Får du en lønseddel?

Ja 1 ☐

Nej 2 ☐

58. Får du feriepenge?

Kun ét svar

- Ja 1 ☐
- Ikke aktuelt endnu 2 ☐
- Nej 3 ☐
- Ved ikke 8 ☐

59. Får du løn, når du er syg?

Kun ét svar

- Ja 1 ☐
- ikke aktuelt endnu (= ved ikke) 2 ☐
- Nej 3 ☐
- Ved ikke 8 ☐

60. Betaler du noget hjemme?

Kr. om måneden

- Ja 1 ☐
- Nej 2 ☐

61. Er din indtægt fra jobbet skyld i, at du får færre lommepenge, end du ellers ville få?

Kun ét svar

- Ja 1 ☐
- Nej 2 ☐
- Ved ikke 8 ☐

62. Hvordan har du fået det job/den praktikplads, du har nu?

Gerne flere svar

- a. Så en annonce i blad og henvendte mig 1 ☐
- b. Kom tilfældigt forbi og så, at de manglede arbejdskraft 1 ☐
- c. Skaffet (delvis) ved hjælp af kammerats anbefaling 1 ☐
- d. Kendte arbejdsgiver i forvejen, tog selv kontakt til arbejdsgiver 1 ☐
- e. Forældrene skaffede jobbet 1 ☐
- f. Skolen skaffede pladsen 1 ☐
- g. På anden måde 1 ☐

Skriv hvilken: _____

Filter B:

Hvis IP er "i praktik", dvs. kode 3 i spørgsmål 10:
Ellers fortsæt med næste spørgsmål (spm 63).

gå til spørgsmål 66

63. Er du - i din fritid - i gang med nogen form for uddannelse?

- Ja 1 ☐
- Nej 2 ☐

Gå til spm 66

64. Hvilken uddannelse er det?

Kun ét svar

Folkeskolens 9. kl. afgangsprøve	1	☐
Folkeskolens 10. kl. afgangsprøve	2	☐
Hf-enkeltfag	3	☐
Anden kortv. almen udd. max 1 år	4	☐
Kortv. erhv.kompetencegivende uddannelse	5	☐

65. Hvor mange timer om ugen bruger du på uddannelsen?Timer om ugen (inkl. hjemmearb.) **Om bijob**

(unge med praktikplads eller almindeligt erhvervsarbejde)

66. Har du et bijob?

Kun ét svar

Fast job	1	☐	
Af og til (fx afløser ved ferie,
sygdom, eller fordi der kun er noget
at lave en gang imellem)	2	☐	Gå til spm 75
Intet bijob	3	☐	Gå til spm 77

67. Hvad slags arbejde er det?

Gerne flere svar

Gerne flere svar

- a. Går med morgenaviser 1 ☐
- b. Går med aviser/reklamer 1 ☐
- c. Budtjeneste i øvrigt 1 ☐
- d. Rengøring på virksomhed, institution ... 1 ☐
- e. Rengøring for private 1 ☐
- f. Havearbejde for private 1 ☐
- g. Passer børn for private 1 ☐
- h. Passer dyr i landbrug 1 ☐
- i. Passer dyr i øvrigt (fx rideskole) 1 ☐
- j. **Kundebetjening** i kiosk, bager, grønthandel 1 ☐
- k. på benzintank 1 ☐
- l. i øvrige detailforretninger 1 ☐
- m. grillbar, restaur. med spiritusbevilling . 1 ☐
- n. grillbar, restaur. uden spiritusbevilling . 1 ☐
- o. **Medhjælp** i forretning, kiosk (flaskedreng) 1 ☐
- p. i grillbar, restaurant (opvask, afrydning) 1 ☐
- q. på kontor (piccolo) 1 ☐
- r. institution (plejehj., sygehus, børnehave) 1 ☐
- s. på værksted, fabrik 1 ☐

angiv nærmere: _____

- t. i landbrug 1 ☐
- u. i gartneri (bærplukning) 1 ☐
- v. Andet 1 ☐
- skriv hvad:

68. På hvilke dage og tidspunkter ligger dit bijob?

(Hvis start- og sluttidspunkt ikke ligger fast, så notér kun varighed)

Gerne flere svar

	På arbejde:	Varighed:
		Timer: Min:
a. Mandag	1 ☐	
b. Tirsdag	1 ☐	
c. Onsdag	1 ☐	
d. Torsdag	1 ☐	
e. Fredag	1 ☐	
f. Lørdag	1 ☐	
g. Søndag	1 ☐	

69. Er du alene eller sammen med nogen på dit arbejde?

Kun ét svar

Alene	1 ☐
Sammen med andre børn/unge	2 ☐
Sammen med voksne	3 ☐
Sammen med børn/unge og voksne	4 ☐

70. Hvor meget plejer du at tjene på dit bijob?

Kroner om måneden

(månedsløn = 4 gange ugeløn)

71. Har du en skriftlig ansættelseskontrakt?

Kun ét svar

Ja	1 ☐
Nej	2 ☐
Ved ikke	8 ☐

72. Får du en lønseddel?Ja 1 ☐Nej 2 ☐**73. Får du feriepenge?**

Kun ét svar

Ja 1 ☐Ikke aktuelt endnu 2 ☐Nej 3 ☐Ved ikke 8 ☐**74. Får du løn, når du er syg?**

Kun ét svar

Ja 1 ☐Ikke aktuelt endnu 2 ☐Nej 3 ☐Ved ikke 8 ☐

Alle børn og unge med fritidsjob / bijob

75. Nu kommer nogle meninger om *fordele* ved et bi-/fritidsjob. Du skal sige, om du synes, at de passer på dit job.

Et svar i hver linje

Ja	Nej
1	2

Det gode ved mit job er, at:

a. Jeg tjener nogle penge	☐	☐	
b. Jeg kan bruge lige så mange penge som mine kammerater	☐	☐	
c. Jeg kan få råd til nogle af de ting, mine forældre ikke vil give mig (luksus)	☐	☐	
d. Jeg kan spare op til en større ting, jeg ønsker mig (cykel, computer, ferie)	☐	☐	
e. Jeg har noget at lave	☐	☐	
f. Jeg har prøvet at have arbejde	☐	☐	
g. Jeg får noget erfaring, så jeg lettere kan få job, når jeg går ud af skolen ...	☐	☐	
h. Jeg kan godt lide det arbejde, jeg udfører	☐	☐	
i. Jeg kan lægge arbejdet på den tid af dagen, som passer mig	☐	☐	
j. Jeg kan arbejde i det tempo, som passer mig	☐	☐	
k. Arbejdet er ikke beskidt eller støjende	☐	☐	
l. Arbejdet er ikke farligt	☐	☐	

76. Nu kommer nogle meninger om *dårlige* sider ved et bi-/fritidsjob. Du skal sige, om du synes, at de passer på dit job.

Et svar i hver linje

	Ja 1	Nej 2
Det dårlige ved mit job er, at:		
a. lønnen er for lav	☐	☐
b. jeg ikke kan arbejde flere timer (tjene mere)	☐	☐
c. jeg ikke kan arbejde færre timer	☐	☐
d. arbejdet ligger på de forkerte dage i ugen	☐	☐
e. jeg har mindre tid til skolearbejdet ...	☐	☐
f. jeg har mindre tid til fritids- interesser	☐	☐
g. jeg har mindre tid til kammerater	☐	☐
h. jeg ikke bryder mig om det arbejde, jeg udfører	☐	☐
i. Jeg gør det samme om og om igen ...	☐	☐
j. tempoet er for hårdt	☐	☐
k. Der er for få pauser	☐	☐
l. arbejdsgiveren ser meget strengt på, at jeg møder til tiden	☐	☐
m. arbejdet er beskidt eller støjende	☐	☐
n. arbejdet er ikke helt ufarligt	☐	☐
o. arbejdsgiveren overholder ikke arbejds miljølovens regler	☐	☐

77. Har du tidligere haft bi-/fritidsjob?

Ja 1 ☐

Nej 2 ☐ Gå til spm 90

78. Hvad var dit sidste job (før det du har nu)? Hvor gammel var du dengang?

	Jobtype	Alder
a. Seneste job (før nuværende)		
b. Næstseneeste job		
c. Tredjeseneeste job		
d. Det første job		

Kodeværdier for jobtype:

- 01 Går med morgenaviser
- 02 Går med aviser/reklamer
- 03 Budtjeneste i øvrigt
- 04 Rengøring på virksomhed, institution
- 05 Rengøring for private
- 06 Havearbejde for private
- 07 Passer børn for private
- 08 Passer dyr i landbrug
- 09 Passer dyr i øvrigt (fx rideskole)
- 10 Kundebetjening i kiosk, bager, grønthandel
- 11 Kundebetjening på benzintank
- 12 Kundebetjening i øvrige detailforretninger
- 13 kundebetjening i grillbar, restaurant *med* spiritusbevilling
- 14 grillbar, restaurant *uden* spiritusbevilling
- 15 Medhjælp i forretning, kiosk (flaskedreng)
- 16 Medhjælp i grillbar, restaurant (opvask/afrydning)
- 17 Medhjælp på kontor (piccolo)
- 18 Medhjælp i institution (plejehjem, sygehus, børnehave)
- 19 Medhjælp på værksted, fabrik
- 20 Medhjælp i landbrug
- 21 Medhjælp i gartneri (bærplukning)
- 22 Andet

79. Hvor mange forskellige bi-/fritidsjob har du haft?Har haft ☐ fritidsjob

(skriv 6, hvis svaret er 6 eller flere)

80. Har nogle af disse været sommerferiejob?Ja, sommerjob ☐Nej ☐

Fortsæt med spm 90

Ikke noget at bestille (arbejdsløs)**81. Hvor længe er det siden, du gik ud af skolen?**

Notér antal

År Måneder **82. Efter hvilken klasse forlod du skolen?**Fuldført: klassetrin

(1G: skriv 10)

(2G, 1hf, 1HHX, 1HTX: skriv 11)

(student, hf-eksamen etc.: skriv 12)

83. Har du - siden du forlod skolen - været i gang med nogen form for uddannelse?

(Hvis flere svar mulige: vælg det højest placerede)

Fuldført en erhvervsuddannelse 1 ☐

hvilken:

Fuldført efg-basisår/skoleperiode,
men fik ikke praktikplads 2 ☐Ikke fuldført efg-basisår/skoleperiode 3 ☐Startet på anden erhvervsuddannelse,
men ikke fuldført 4 ☐Fuldført (med prøve) fag under
almen uddannelse 5 ☐Ikke fuldført fag under almen uddannelse .. 6 ☐Fuldført kursus (uden prøve)
kursets varighed: måneder 7 ☐Ikke påbegyndt nogen uddannelse/ kursus . 8 ☐

**84. Hvornår plejer du at gå i seng på en almindelig hverdag?
Og hvornår plejer du at stå op?**

Et svar i hver linje

Timer Min

a. Plejer at gå i seng klokken

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

b. Plejer at stå op klokken

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

85. Har du - siden du forlod skolen - haft erhvervsarbejde?

Ja 1 ☐ (Samlet) varighed: mdr.

Nej 2 ☐

86. Havde du på noget tidspunkt fritidsjob, da du gik i skole?

Ja 1 ☐

Nej 2 ☐

Filter:

Hvis der er svaret NEJ i både spørgsmål 85 og 86

gå til spm 94

Ellers fortsæt med næste spørgsmål (spm 87)

87. Hvad var dit sidste job? Hvor gammel var du dengang?

	Jobtype	Alder
a. Seneste job (før nuværende)		
b. Næstseneste job		
c. Tredjeseneste job		
d. Det første job		

Kodeværdier for jobtype:

- 01 Går med morgenaviser
- 02 Går med aviser/reklamer
- 03 Budtjeneste i øvrigt
- 04 Rengøring på virksomhed, institution
- 05 Rengøring for private
- 06 Havearbejde for private
- 07 Passer børn for private
- 08 Passer dyr i landbrug
- 09 Passer dyr i øvrigt (fx rideskole)
- 10 Kundebetjening i kiosk, bager, grønthandel
- 11 Kundebetjening på benzintank
- 12 Kundebetjening i øvrige detailforretninger
- 13 kundebetjening i grillbar, restaurant *med* spiritusbevilling
- 14 grillbar, restaurant *uden* spiritusbevilling
- 15 Medhjælp i forretning, kiosk (flaskedreng)
- 16 Medhjælp i grillbar, restaurant (opvask/afrydning)
- 17 Medhjælp på kontor (piccolo)
- 18 Medhjælp i institution (plejehjem, sygehus, børnehave)
- 19 Medhjælp på værksted, fabrik
- 20 Medhjælp i landbrug
- 21 Medhjælp i gartneri (bærplukning)
- 22 Andet

88. Hvor mange forskellige bi-/fritidsjob har du haft?Har haft fritidsjob

(skriv 6, hvis svaret er 6 eller flere)

89. Har nogle af disse været sommerferiejob?Ja, sommerjob ☐Nej ☐

Alle børn og unge som har eller har haft erhvervsarbejde (fritidsjob)**90. Er du nogensinde kommet til skade i dit arbejde?**

Har aldrig haft job	0	☐	Gå til spm 94
Ja, en enkelt gang	1	☐	
Ja, to gange	2	☐	
Ja, flere gange	3	☐	
Nej	4	☐	Gå til spm 93
Husker/ved ikke	8	☐	Gå til spm 93

91. Var skaden så slem, at du måtte søge læge eller tage på skadestuen?

Ja	1	☐
Nej	2	☐
Husker/ved ikke	8	☐

92. Hvad skete der, da du kom til skade?

(Hvis flere skader: den værste af dem)

Færdselsuheld (alle slags) 01 ☐Faldet, væltet (i samme niveau) 02 ☐Faldet ned (til lavere niveau) 03 ☐Forstuvning, forstrækning 04 ☐Ramt af genstand
(fået noget i hovedet, på kroppen) 05 ☐Forbrænding 06 ☐Ætsning 07 ☐Skåret sig 08 ☐Andet 77 ☐Skriv hvad: _____

93. Er du nogensinde blevet skidt tilpas eller syg af dit arbejde?

(Svimmel, udslæt på huden, ondt i ryggen, hovedpine, kvalme)

Ja, ofte 1 ☐Ja, af og til 2 ☐Ja, sjældent 3 ☐Nej, aldrig 4 ☐Husker/ved ikke 8 ☐

Alle

94. Det er ikke alle slags arbejde, børn og unge må udføre. Jeg vil stille dig en række spørgsmål og bede dig svare, om du mener, det er tilladt eller ej.

Ét svar i hver linje

	Ja 1	Nej 2	Ved ikke 8
a. Må en 10-årig dele reklamer ud alene?	☐	☐	☐
b. Må en 12-årig bringe aviser ud før skoletid?	☐	☐	☐
c. Må en 12-årig arbejde som flaskedreng i supermarkedet?	☐	☐	☐
d. Må en 13-årig sætte priser på varerne i supermarkedet?	☐	☐	☐
e. Må en 14-årig ekspedere i en tøjforretning?	☐	☐	☐
f. Må en 14-årig sælge brød hos bageren søndag morgen?	☐	☐	☐
g. Må en 14-årig arbejde i supermarkedet fra kl. 15 til kl. 18 på en almindelig torsdag?	☐	☐	☐
h. Må en 15-årig tage et arbejde, uden at forældrene ved det?	☐	☐	☐
i. Må en 16-årig arbejde alene i en forretning om aftenen?	☐	☐	☐
j. Må en 17-årig arbejde på en tankstation indtil kl. 23?	☐	☐	☐
k. Må en 17-årig servitric udskænke spiritus på den lokale kro? ..	☐	☐	☐

95. Har du i folkeskolen fået undervisning i emnet: arbejdsmiljø?

Kun ét svar

Ja 1 ☐Nej 2 ☐Husker/ved ikke 8 ☐

96. Får du lommepenge?

Kun ét svar

Ja

Nej

1

2

Kroner om måneden: ☐☐

97. Hvilke 3 af disse ting bruger du flest af dine egne penge på?

Notér kodetallet på de 3 ting:

A	B	C

01. Tegneserier, bøger og blade
02. Musikkbånd og CD'er
03. Biografbilletter og videofilm
04. Tøj og sko
05. Sportsudstyr
06. Klubkontingenter
07. Slik og drikkevarer
08. Fester/gå i byen
09. Opsparing til større ting
10. Andet

98. Hvor ofte plejer du at være sammen med dine kammerater i fritiden?

Ét svar i hver linje

	Mindst 4 gange om ugen	Mindst 1 gang om ugen	Mindre end 1 gang om ugen	Aldrig
	1	2	3	4
a. Hjemme hos dig selv				
1. om eftermiddagen	☐	☐	☐	☐
2. om aftenen	☐	☐	☐	☐
b. Hos dine kammerater				
1. om eftermiddagen	☐	☐	☐	☐
2. om aftenen	☐	☐	☐	☐

99. Hvor kan du bedst lide at være sammen med dine kammerater?

- Hjemme hos dig selv 1 ☐
- Hjemme hos kammeraterne 2 ☐
- I sports- eller fritidsklub 3 ☐
- Andre steder 4 ☐
-

100. Hvilken af disse 3 beskrivelser passer bedst på dig?

Kun ét svar

- I fritiden er jeg meget tit
sammen med én *bestemt* kammerat 1 ☐
- I fritiden er jeg tit sammen med
én *bestemt gruppe* af kammerater 2 ☐
- Det er *meget forskelligt*, hvem
jeg er sammen med i fritiden 3 ☐
-

101. Hvor ofte er du helt alene hjemme?

Ét svar i hver linje

- | | Mindst
4 gange
om
ugen
1 | Mindst
1 gang
om
ugen
2 | Mindre
end 1
gang om
ugen
3 | Aldrig
4 |
|---------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------|---|--------------------------|
| a. Om eftermiddagen | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| b. Om aftenen | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
-

102. Hvor ofte gør du nogle af disse ting sammen med din mor og/eller far?

Ét svar i hver linje

	Mindst 4 gange om ugen	Mindst 1 gang om ugen	Mindre end 1 gang om ugen	Aldrig
	1	2	3	4
a. Spiser morgenmad	☐	☐	☐	☐
b. Drikker eftermiddagste, kakao eller andet	☐	☐	☐	☐
c. Spiser aftensmad	☐	☐	☐	☐

103. Hvor ofte spiser hele familien aftensmad sammen?

Mindst 4 gange om ugen	1	☐
Mindst 1 gang om ugen	2	☐
Mindre end 1 gang om ugen	3	☐
Aldrig	4	☐

104. Har du nogle pligter hjemme - altså en aftale med din mor eller far om, at du skal gøre nogle af følgende ting?

Gerne flere svar

a. Nej, ingen pligter	1	☐
Ja:		
b. Købe ind til aftensmad (mindst 1 g/ugtl.)	1	☐
c. Lave aftensmad (mindst 1 g/ugtl.)	1	☐
d. Dække bord/tage ud	1	☐
e. Fylde/tømme opvaskemaskine	1	☐
f. Vaske op i balje	1	☐
g. Vaske tøj/hænge tøj til tørre	1	☐
h. Stryge tøj/lægge tøj på plads	1	☐
i. Gøre rent	1	☐
j. Rydde op på eget værelse	1	☐
k. Passe søskende	1	☐
l. Gå tur med hund	1	☐

105. Hvor lang tid bruger du i gennemsnit på at hjælpe til hjemme - ligegyldigt om det er dine pligter eller ej?

Et svar i hver linje

	Timer	Min
a. På skoledage/arbejdsdage/hverdage ..	____ ____	____ ____
b. På lørdage	____ ____	____ ____
c. På søndage	____ ____	____ ____

106. Har du nogle faste fritidsinteresser, som du går til på bestemte ugedage og tidspunkter? Fx sport, spejder, dramatik, klaverspil, korsang, filmklub, ridning, syning, dans.

Ja Nej
1 2

☐
☐

Hvis nej gå til spm 108

Aktivitet	Kode	Ugedag	Timer	Min
a. _____	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐
b. _____	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐
c. _____	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐
d. _____	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐
e. _____	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐
f. _____	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐
g. _____	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐

107. Hvorfor går du til disse ting (du lige har nævnt)?

Gerne flere svar

- a. Det var mine forældres idé 1 ☐
- b. Kammeraterne går til det 1 ☐
- c. Det er min store interesse 1 ☐
- d. Det var det bedste jeg kunne
finde på de tidspunkter, hvor
jeg har tid 1 ☐
- e. Andet 1 ☐

skriv hvad: _____

108. Gik du sidste år til noget, som du ikke går til i år?

Ja Nej

1 2

☐☐

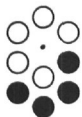
Hvilket:

Slut

Born ardebe
PORTDRECKEMA

1710 1111

SOCIAL
FORSKNINGS
INSTITUTTET

Løbenummer

Interviewnummer

Børns arbejde

FORÆLDRESKEMA

Us.nr. 5171

1. Er De

Kun ét svar

Mand 1 ☐Kvinde 2 ☐**2. Er De ...'s (IP-barns) rigtige (biologiske) mor / far?**

Kun ét svar

Biologisk forælder 1 ☐Sted-forælder 2 ☐Pleje-forælder 3 ☐Andet 7 ☐
skriv hvad:**3. Hvilket år er De selv født?**Er født i 19 **4. Bor ... (IP-barn) her hos Dem?**

Kun ét svar

Ja Nej

1 2

☐ ☐

Hvis NEJ:

4 a. Hvor bor barnet?

Kun ét svar

Bor på skolehjem (kostskole, efterskole) ... 1 ☐Bor for sig selv (i egen bolig, hos kæreste) . 2 ☐Bor i familiepleje 3 ☐ **stop interview**Bor hos sin far/mor (der bor et andet sted) . 4 ☐ **stop interview**Bor på anden måde 7 ☐ **stop interview**
skriv hvordan:

5. Hvem bor De sammen med?

a. Ægtefælle/samlever

Ja	Nej
1	2
☐	☐

Hvis JA:

a.1. Er det ...'s rigtige (biologiske) far/mor?

Kun ét svar

Biologisk forælder	1	☐
Sted-forælder	2	☐
Pleje-forælder	3	☐
Andet	7	☐

skriv hvad:

b. Hjemmeboende børn

Antal hjemmeboende børn (inkl. IP-barn) ... ☐

c. Hvor gamle er børnene?

Yngste barns alder (nr. 1)	
Næst yngste barns alder (nr. 2)	
Tredje yngste barns alder (nr. 3)	
Fjerde yngste barns alder (nr. 4)	
Femte yngste barns alder (nr. 5)	

d. Hvem af dem er ... (IP-barn)?

IP-barn er nr. ☐ regnet fra neden (yngste = nr. 1)
(hvis IP-barn ikke bor hjemme kodes: 0)

e. Bor De sammen med andre? (end ægtefælle og børn)

Gerne flere svar

- a. IP's eller ægtefælle/samlevers far
(dvs. IP-barns bedstefar) 1 ☐
- b. IP's eller ægtefælle/samlevers mor
(dvs. IP-barns bedstemor) 1 ☐
- c. IP's barnebarn (= IP-barns eget barn) ... 1 ☐
- d. IP's svigersøn/-datter
(dvs. IP-barns kæreste/samlever) 1 ☐
- e. Andre 1 ☐
-

6. Hvad bor De i?

Kun ét svar

- Landejendom/hus på landet*) 1 ☐
- Parcelhus i bymæssig bebyggelse
(villa/enfamilienshus/rækkehus) 2 ☐
- Etagehus i bymæssig bebyggelse
(udlejnings- eller ejerlejlighed) 3 ☐
- Andet 4 ☐

*) kun hvis der er mere end 200 meter til nærmeste hus

7. Hvilken skoleuddannelse har De selv? – Og Deres ægtefælle/samlever?

		A Dem selv (kun ét kryds)	B Ægtefællen (kun ét kryds)
7. klasse eller mindre	01	☐	☐
8. klasse/mellemskole uden eksamen	02	☐	☐
9. klasse statskontrolleret prøve/ folkeskolens afgangsprøver	03	☐	☐
Teknisk forberedelseseksamen	04	☐	☐
10. klasse statskontrolleret prøve/ folkeskolens udvidede afgangsprøve	05	☐	☐
Udvidet teknisk forberedelseseksamen	06	☐	☐
1. real	07	☐	☐
2. real	08	☐	☐
3. real	09	☐	☐
Realkursus uden eksamen	10	☐	☐
Mellemskoleeksamen	11	☐	☐
Real-, pigeskole- og præliminæreksamen ..	12	☐	☐
Gymnasium/hf uden eksamen	13	☐	☐
Studenter-/hf-eksamen	14	☐	☐
Andet	77	☐	☐
skriv hvad:			

8. Har De (Deres ægtefælle/samlever), siden De forlod skolen, fuldført en erhvervsuddannelse?

		A Dem selv (kun ét kryds)	B Ægtefællen (kun ét kryds)
Nej, ingen erhvervsuddannelse	11	☐	☐
Ja, specialarbejderudd. tillæring	21	☐	☐
Læringleuddannelse	22	☐	☐
Kortvarig uddannelse, evt. teoretisk, under 1 års varighed	23	☐	☐
Egentlig uddannelse 1–3 år, evt. med med praktisk uddannelse	24	☐	☐
Egentlig teknikeruddannelse, pædagoguddannelse og lignende (3 år) ...	25	☐	☐
Videregående teoretisk uddannelse	26	☐	☐
(lærer, journalist og lignende)			
Akademisk uddannelse og lignende	27	☐	☐
Andet	77	☐	☐
skriv hvad:			

9. Hvad er Deres (ægtefælle/samlevers) hovedbeskæftigelse?

		A Dem selv (kun ét kryds)	B Ægtefællen (kun ét kryds)
Selvstændig	11	☐	☐
Medhjælpende ægtefælle	12	☐	☐
Faglært arbejder	21	☐	☐
Ufaglært arbejder	22	☐	☐
Funktionær	23	☐	☐
Lærling, efg-elev, elev i erhvervsuddannelse.	24	☐	☐
Studerende/elev	31	☐	☐
Efterlønsmodtager	41	☐	☐
Pensionist (inkl. førtidspensionist)	42	☐	☐
Arbejdsløs/bistandsmodtager	51	☐	☐
Husmor (-far)	61	☐	☐
Andet	77	☐	☐
skriv hvad:			

10. Hvor lang er Deres (ægtefælles) samlede arbejdstid om ugen, når De regner transporttiden med? (inkl. eventuelle bijob)

A Dem selv timer	B Ægtefællen timer

11. Har De (eller Deres ægtefælle/samlever) regelmæssigt aften- eller nat-arbejde? (efter kl. 19)

Kun ét svar

Ja, af og til samtidig	1	☐
Ja, men aldrig samtidigt	2	☐
Nej	3	☐

12. Hvad bestiller Deres barn?

Kun ét svar

Går i skole (op til 10.klasse)	1	☐	
Går i gymnasiet, på hf eller lignende	2	☐	gå til spm 14
I gang med erhvervsuddannelse. Går på skole	3	☐	gå til spm 16
I gang med erhvervsuddannelse. I praktik ..	4	☐	gå til spm 16
Har almindeligt erhvervsarbejde	5	☐	gå til spm 17
Har ikke noget at bestille (arbejdeløs, bistand, venter på ...)	6	☐	gå til spm 44

13. Er (enten) De (eller Deres ægtefælle/samlever) normalt hjemme om eftermiddagen, når Deres barn kommer fra skole?

Kun ét svar

Ja, alle 5 hverdage	1	☐
Ja, 4 hverdage	2	☐
Ja, 2-3 hverdage	3	☐
Ja, én hverdag	4	☐
Nej	5	☐

14. Hvordan synes De Deres barn klarer sig - rent fagligt - i skolen?

Kun ét svar

Meget godt	1	☐
Godt	2	☐
Nogenlunde	3	☐
Ved ikke	8	☐

15. Synes De, at Deres barn bruger for meget, passende eller for lidt tid på sit skolearbejde hjemme?

Kun ét svar

- For meget 1 ☐
- Passende 2 ☐
- For lidt 3 ☐
- Ved ikke 8 ☐

16. Har ... (IP-barn) for tiden et erhvervsarbejde/fritidsjob?

(se bort fra evt. praktikplads under erhvervsuddannelse)

Kun ét svar

- Ja, for fremmede 1 ☐
- Ja, for (én af) forældrene 2 ☐
- Ja, både for fremmede og for forældre 3 ☐
- Nej 4 ☐ gå til spm 44

17. Har ... (IP-barn) mere end ét job?

Kun ét svar

Antal:

- Ja 1 ☐
- Nej 2 ☐

18. Hvor mange timer om ugen vil De anslå, at ... (barnet) bruger på fritidsjob? (Hvis flere job: samlet tidsforbrug)

Timer om ugen

("Ved ikke" kodes: 88)

Filter A:

Hvis barnet har flere job, dvs. der er svaret "ja" i **spm 17**, så gå videre med **det vigtigste job**:

1. Job for fremmede er vigtigere end job for forældre (uanset timetal).
2. Dernæst er jobbet med flest timer vigtigst.

Undtagelse:

Hvis barnet har erhvervsarbejde som hovedbeskæftigelse, dvs. **kode 5 i spm 12**, så gå **under alle omstændigheder** videre med **det job, der giver flest timer**.

19. Hvad slags arbejde er det, Deres barn har?

Gerne flere svar

a. Går med morgenaviser	1	☐
b. Går med aviser/reklamer	1	☐
c. Budtjeneste i øvrigt	1	☐
d. Rengøring på virksomhed, institution ...	1	☐
e. Rengøring for private	1	☐
f. Havearbejde for private	1	☐
g. Passer børn for private	1	☐
h. Passer dyr i landbrug	1	☐
i. Passer dyr i øvrigt (fx rideskole)	1	☐
j. Kundebetjening i kiosk, bager, grønthandel	1	☐
k. på benzintank	1	☐
l. i øvrige detailforretninger	1	☐
m. grillbar, restaur. med spiritusbevilling .	1	☐
n. grillbar, restaur. uden spiritusbevilling .	1	☐
o. Medhjælp i forretning, kiosk (flaskedreng)	1	☐
p. i grillbar, restaurant (opvask, afrydning)	1	☐
q. på kontor (piccolo)	1	☐
r. institution (plejehj., sygehus, børnehave)	1	☐
s. på værksted, fabrik	1	☐
angiv nærmere:
_____		
t. i landbrug	1	☐
u. i gartneri (bærplukning)	1	☐
v. Andet	1	☐
skriv hvad:
_____		
-

20. På hvilke dage og tidspunkter arbejder Deres barn? (i dette job)
 (Hvis start- og sluttidspunkt ikke ligger fast, så notér kun varighed)

Gérne flere svar

	Fra:	Til:	På arbejde:	Varighed:
				Timer: Min:
a. Mandag			1	
b. Tirsdag			1	
c. Onsdag			1	
d. Torsdag			1	
e. Fredag			1	
f. Lørdag			1	
g. Søndag			1	

Filter B

Hvis barnet kun har job for sine forældre, dvs. der er kodet 2 i spørgsmål 16, så gå til spørgsmål 39

Ellers fortsæt med næste spørgsmål (spm 21)

21. Hvad synes De selv om, at Deres barn har fritidsjob?

Gerne flere svar

Godt på grund af:

a. — jobbets art	1	☐
b. — noget at bruge sin tid til	1	☐
c. — sundt at tjene sine egne penge	1	☐
d. — skolearbejdet er ikke det eneste	1	☐
e. — har godt af at prøve et job	1	☐
f. — af andre grunde	1	☐

Ikke så godt på grund af:

a. — jobbets art	1	☐
b. — tager for lang tid	1	☐
c. — ikke sundt at tjene så meget	1	☐
d. — går ud over skolearbejdet	1	☐
e. — for ung til at have fritidsjob	1	☐
f. — af andre grunde	1	☐

22. Hvor gammel var ... (barnet), da han/hun startede i dette fritidsjob?

("Ved ikke" kodes: 88)

år gammel

23. Var De (eller Deres ægtefælle) inddraget i ... (barnets) beslutning om at tage dette job?

Kun ét svar

Ja, ellers havde barnet ikke fået lov 1 ☐Ja, jeg/vi blev spurgt til råds, men bestemte ikke 2 ☐Nej, det ønskede barnet ikke 3 ☐Nej, det måtte være barnets egen sag 4 ☐Ved/husker ikke 8 ☐**24. Var De (eller Deres ægtefælle) med til at aftale ... (barnets) løn og arbejdsvilkår?**

Kun ét svar

Ja 1 ☐ gå til spm 26Nej 2 ☐Ved ikke 8 ☐

25. Overvejede De (eller Deres ægtefælle) at gøre det?

Kun ét svar

Ja	1	☐
Nej	2	☐
Ved ikke	8	☐

26. Har De (eller Deres ægtefælle) nogensinde været på arbejdspladsen og set, hvad Deres barn arbejder med?

Kun ét svar

Ja	1	☐
Nej	2	☐
Ved ikke	8	☐

27. Hvordan vil De karakterisere Deres eget kendskab til det arbejde ... (barnet) udfører i sit fritidsjob? Vil De sige, at De:

Kun ét svar

kender alle arbejdsopgaver
(indgående kendskab)	1	☐
kender de vigtigste arbejdsopgaver
(godt kendskab)	2	☐
kender arbejdet i hovedtræk
(nogenlunde kendskab)	3	☐
kender lidt til arbejdet
(mangelfuldt kendskab)	4	☐
kender ikke til arbejdet (uden kendskab) ..	5	☐

28. Har Deres barn en skriftlig ansættelseskontrakt?

Kun ét svar

Ja	1	☐
Nej	2	☐
Ved ikke	8	☐
-

29. Får Deres barn en lønseddel?

Kun ét svar

Ja	1	☐
Nej	2	☐
Ved ikke	8	☐
-

30. Får Deres barn feriepenge?

Kun ét svar

Ja	1	☐
Ikke aktuelt endnu	2	☐
Nej	3	☐
Ved ikke	8	☐
-

31. Får Deres barn løn, når han/hun er syg?

Kun ét svar

Ja	1	☐
Ikke aktuelt endnu	2	☐
Nej	3	☐
Ved ikke	8	☐
-

32. Ved De, om Deres barn i sit arbejde af og til laver noget, som efter arbejdsmiljøloven eller restaurationsloven ikke er tilladt?

Kun ét svar

Ja, overtræder af og til regler	1	☐	
Nej, mener ikke regler overtrædes	2	☐	gå til spm 35
Ved ikke	8	☐	gå til spm 35

33. Hvad består overtrædelsen i?

Gerne flere svar

- Noget med:
a. Arbejdstiden (placering)	1	☐
b. Udskænkning af alkohol	1	☐
c. Ikke gammel nok til den slags arbejde ..	1	☐
d. Maskiner (forbudt for børn/afskærmning) .	1	☐
e. Farlige opløsningsmidler	1	☐
f. Tunge løft	1	☐
g. Arbejder alene	1	☐
- (ikke altid en overtrædelse)

34. Har De overvejet at påtale overtrædelsen over for arbejdsgiveren?

Kun ét svar

Ja, men afstod på grund af frygt for
fyring af barnet	1	☐
Ja, men barnet vil ikke have,
at jeg blander mig	2	☐
Ja	3	☐
Nej	4	☐

35. Er Deres barn nogensinde kommet til skade på sit fritidsjob?

Kun ét svar

Ja, blev behandlet af læge/skadestue	1	☐
Ja, ikke nødvendigt at gå til læge	2	☐
Ja	3	☐
Nej	4	☐
Husker/ved ikke	8	☐

36. Er Deres barn nogensinde blevet skidt tilpas eller syg af sit arbejde?

(Svimmel, hovedpine, kvalme, ondt i ryggen, udslæt på huden)

Kun ét svar

Ja, ofte	1	☐
Ja, af og til	2	☐
Ja, sjældent	3	☐
Nej, aldrig	4	☐
Husker/ved ikke	8	☐

37. Mener De, at Deres barns fritidsjob er en belastning for

Kun ét svar

- | | Ja
1 | Nej
2 | Ved ikke
8 |
|---|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| a. familielivet? | ☐ | ☐ | ☐ |
| b. hans/hendes fritidsinteresser? | ☐ | ☐ | ☐ |
| c. skolearbejdet? | ☐ | ☐ | ☐ |

Filter C

Hvis barnet går i skole eller gymnasium/hf (kode 1 eller 2 i spørgsmål 12),
 så fortsæt med næste spørgsmål.
 Ellers gå til spørgsmål 39.

38. Har Deres barns erhvervsarbejde nogensinde været drøftet med skolen?

Kun ét svar

Ja, skolens initiativ	1	☐
Ja, familiens initiativ	2	☐
Ja	3	☐
Nej	4	☐
Husker/ved ikke	8	☐

39. Hvor meget tjener ... (barnet) ved sit/sine fritidsjob?

(Hvis flere job: den samlede indtægt)

("Ved ikke" kodes: 88888)
 (månedsløn = 4 gange ugeløn)

kr. om måneden

40. Skal Deres barn aflevere nogen del af indtægten hjemme?

Kun ét svar

Ja, beløbet indgår i familiens
almindelige indkomst	1	☐
Ja, beløbet lægges til side som
barnets opsparing	2	☐
Nej, men barnet skal sætte et vist beløb
ind på sin bankbog	3	☐
Nej, barnet disponerer over hele beløbet ...	4	☐

Hvis kode 2 eller 3:

40 a Hvor meget spares op?

Opsparingen udgør

kr. om måneden

41. Får Deres barn lommepenge?

Ja 1 kr. om måneden
(månedspenge = 4 gange ugepenge)

Nej 2 ☐

42. Ville Deres barn få mere i lommepenge, hvis han/hun ikke tjente penge selv?

Ja 1 ☐

Nej 2 ☐

Ved ikke 8 ☐

43. Hvor meget mere ville Deres barn få?

("Ved ikke" kodes: 88888) kr. om måneden

Fortsæt med spm 45

44. Får Deres barn lommepenge?

Ja (månedspenge = 4 gange ugepenge) ... 1 kr. om måneden

Nej 2 ☐

45. Hvilke udgifter skal Deres barn selv dække - med sine egne penge?

(indtægt + lømmepenge)

Gerne flere svar

a. Ikke noget specielt	1	☐
b. Alt	1	☐
c. Al beklædning	1	☐
d. Sko og tøj ud over et vist niveau (luksus)	1	☐
e. Tegneserier, bøger og blade	1	☐
f. Musikbånd og CD'er	1	☐
g. Biografbilletter og videofilm	1	☐
h. Sportsudstyr	1	☐
i. Klubkontingenter	1	☐
j. Ture/rejser med skolen	1	☐
k. Ture/rejser med klub	1	☐
l. Andet	1	☐

skriv hvad:

46. Nu kommer nogle meninger om børn og unges fritidsjob. Er De enig eller uenig i disse?

	Enig	Uenig	Ved ikke
	1	2	8
a. Børn har godt af at prøve hvad det vil sige at have et arbejde . . .	☐	☐	☐
b. Så længe børnene går i skole, skal de ikke have arbejde. Det går ud over skolearbejdet	☐	☐	☐
c. De unge er ikke så krævende, når de selv skal tjene pengene til deres forbrug . .	☐	☐	☐
d. Når skolebørn får fritidsjob, kan de ikke passe deres fritidsinteresser	☐	☐	☐
e. Børn på 10-12 år er slet ikke store nok til at have fritidsjob	☐	☐	☐
f. Hvad angår de store skolebørn, er det bedre, at de har et fritidsjob, end at de farer omkring og laver gale streger	☐	☐	☐
g. Det er i orden, at børn har fritidsjob, men de fleste arbejder nu for meget . .	☐	☐	☐

47. Det er ikke alle slags arbejde, børn og unge må udføre. Jeg vil stille Dem en række spørgsmål og bede Dem svare, om De mener, det er tilladt eller ej.

Ét svar i hver linje

	Ja 1	Nej 2	Ved ikke 8
a. Må en 10-årig dele reklamer ud alene?	☐	☐	☐
b. Må en 12-årig bringe aviser ud før skoletid?	☐	☐	☐
c. Må en 12-årig arbejde som flaskedreng i supermarkedet?	☐	☐	☐
d. Må en 13-årig sætte priser på varerne i supermarkedet?	☐	☐	☐
e. Må en 14-årig ekspedere i en tøjforretning?	☐	☐	☐
f. Må en 14-årig sælge brød hos bageren søndag morgen?	☐	☐	☐
g. Må en 14-årig arbejde i supermarkedet fra kl. 15 til kl. 18 på en almindelig torsdag?	☐	☐	☐
h. Må en 15-årig tage et arbejde, uden at forældrene ved det?	☐	☐	☐
i. Må en 16-årig arbejde alene i en forretning om aftenen?	☐	☐	☐
j. Må en 17-årig arbejde på en tankstation indtil kl. 23?	☐	☐	☐
k. Må en 17-årig servitrice udskænke spiritus på den lokale kro? ..	☐	☐	☐

48. Hvor stor var familiens samlede indkomst i 1992 brutto, dvs. før skat og fradrag er trukket fra? Lå den i intervallet: (læs op)

Op til 99.000 kr.	01	☐
100.000–149.000 kr.	02	☐
150.000–199.000 kr.	03	☐
200.000–249.000 kr.	04	☐
250.000–299.000 kr.	05	☐
300.000–399.000 kr.	06	☐
400.000–499.000 kr.	07	☐
500.000 kr. og derofter	08	☐
Vil ikke oplyse det	87	☐
Ved ikke	88	☐
-

Slut

IP.nr.:

--	--	--	--	--

Kommissionen om børns og unges erhvervsarbejde

Skema 1

Til skoleinspektøren.

Til brug for Kommissionens arbejde vil vi gerne bede dig om at besvare nedenstående spørgsmål anonymt:

1. Har skolen en politik for så vidt angår børns erhvervsarbejde, således at der tages hensyn hertil ved den tidsmæssige placering af aktiviteter ud over den tvungne skolegang, fx med hensyn til lejrskole, ekskursioner og frivillige valgfag?

(Sæt et kryds i hver linje)

	Ja	Nej
Er der en politik vedr. børn på 10-12 år	☐	☐
Er der en politik vedr. børn på 13-14 år	☐	☐
Er der en politik vedr. børn på 15-17 år	☐	☐

Februar 1993

Us. 6001

IP.nr.:

--	--	--	--	--	--

Kommissionen om børns og unges erhvervsarbejde

Skema 2

Februar 1993

Us. 6001

Spørgsmålene i dette skema bedes besvaret vedrørende den klasse, du er klasselærer for.

Hvis du er klasselærer for flere klasser, bedes du besvare spørgsmålene vedrørende **den klasse, du kender bedst, og som har elever i alderen 10-17 år.**

Kryds derefter af, hvor gamle eleverne **hovedsagelig** er i den klasse, du derefter besvarer spørgeskemaet for:

1. Eleverne er hovedsagelig:

(Kun ét kryds)

10-12 år ☐

13-14 år ☐

15-17 år ☐

2. Inddrages børnenes erhvervserfaringer i skolearbejdet?

Ja, meget ☐

Ja, noget ☐

Nej ☐

3. Mener du, at erhvervsarbejde generelt styrker eller svækker børnene i skolearbejdet?

Styrker meget ☐

Styrker noget ☐

Hverken styrker eller svækker ☐

Svækker noget ☐

Svækker meget ☐

Ved ikke ☐

-
4. Oplever du, at børns kontakt med en arbejdsgiver har en opdragende effekt, fx med henblik på tidsmæssig præcision?

Ja, meget ☐

Ja, noget ☐

Nej ☐

Ved ikke ☐

-
5. Oplever du, at skolegangen forsømmes på grund af erhvervsarbejde?

A. Af hvor mange børn?

Mange ☐

Få ☐

Ingen ☐

Ved ikke ☐

B. Hvor ofte forsømmes?

Ofte ☐

Nu og da ☐

Sjældent ☐

Aldrig ☐

Ved ikke ☐

-
6. Oplever du, at lektielæsningen forsømmes forsømmes på grund af erhvervsarbejde?

A. Af hvor mange børn?

Mange ☐

Få ☐

Ingen ☐

Ved ikke ☐

B. Hvor ofte?

Ofte ☐

Nu og da ☐

Sjældent ☐

Aldrig ☐

Ved ikke ☐

7. Oplever du, at lejrskoler/ekskursioner forsømmes på grund af erhvervsarbejde?

A. Af hvor mange børn?

Mange ☐

Få ☐

Ingen ☐

Ved ikke ☐

B. Hvor ofte?

Ofte ☐

Nu og da ☐

Sjældent ☐

Aldrig ☐

Ved ikke ☐

8. Hvis lejrskoler/ekskursioner forsømmes på grund af erhvervsarbejde, iværksætter man da:

(Et kryds i hver linje)

	Ja	Nej
Praktik	☐	☐
Skriftligt arbejde	☐	☐
Giver fri	☐	☐
Andet	☐	☐

Hvis andet, hvad? _____

9. Efter Arbejdstilfølsloven må den daglige tid i erhvervsarbejde højst være 2 timer på skoledage og 8 timer daglig på fridage og i ferier.

Den samlede ugentlige arbejdstid må højst være 12 timer.

I ferier, der er længere end 1 uge, må børn, der er fyldt 10 år, højst arbejde 20 timer om ugen, og børn, der er fyldt 13 år, må højst arbejde 40 timer om ugen.

Er disse arbejdstidsregler?

For restriktive? ☐

Passende? ☐

For lempelige? ☐

Ved ikke ☐

10. Tages spørgsmålet om børns erhvervsarbejde op i samarbejdet mellem skole og hjem?

Ja ☐ → Ga til spm. 12

Nej ☐ → Ga til spm. 11

11. Hvorfor tages spørgsmålet ikke op?

Intet problem ☐

Forældrene ønsker det ikke ☐

Børnene ønsker det ikke ☐

Andre grunde ☐

Hvis andre grunde, hvilke? _____

-
12. Hvor stor en andel af eleverne i klassen, tror du, har erhvervsarbejde eller har haft det inden for det sidste år?

0-10 procent ☐

11-25 procent ☐

26-50 procent ☐

51-75 procent ☐

76-100 procent ☐

Arbejdsministeriet
Laksegade 19
1063 København K.

Arbejdsmarkedets
Tillægspension

ATP-huset
Kongens Vænge 8
3400 Hillerød

Tlf. 48 20 48 20
Fax 48 20 48 00

Dato
25. november 1992

Ref.nr.
U 99 99 99-9600
(bedes anført ved henvendelse)

ARBEJDSMIN.ETS 1. KT.
SAG NR. 92-2161-7
26 NOV. 1992

BILAG 1 DOK. NR. 6

Under henvisning til Arbejdsministeriets henvendelse af 2. november 1992 (1. kt., sag nr. ~~2163-3~~ 2161-7) fremsendes vedlagt en statistik, der for hvert af årene 1987 til 1991 belyser omfanget af 16- og 17-åriges erhvervsarbejde.

Til statistikken skal knyttes følgende bemærkninger:

På grund af helårlig indberetning af ATP-bidrag er det ikke muligt at angive den nøjagtige beskæftigelse i løbet af et kalenderår. Det er kun muligt at angive, hvor mange unge, der har betalt et (større eller mindre) ATP-bidrag i det pågældende år.

Som eksempel kan oplyses, at rubrikken "under 1/3 årsbidrag" angiver de unge, der har været beskæftiget i det pågældende år, men ikke i et omfang, der svarer til 10 - 19 timer om ugen i hele året. I dette interval kan der fx. være tale om deltidsbeskæftigelse i perioder, men også om fuldtidsbeskæftigelse i en begrænset periode, fx. skolernes sommerferie.

Tilsvarende gælder for de øvrige intervaller, dog med undtagelse af den sidste, der angiver antallet af unge, der har været fuldtidsbeskæftiget i hele kalenderåret.

Venlig hilsen

Keld Nicolaisen
afdelingschef

UNGES ERHVERVSARBEJDE

INDBETALT ATP-BIDRAG	ANTAL 16-ÅRIGE	ANTAL 17-ÅRIGE
BESKÆFTIGELSE I 1987		
UNDER 1/3 ÅRSBIDRAG	25.763	27.124
1/3 - 2/3 AF ÅRSBIDRAG	3.773	12.082
2/3 - 3/3 AF ÅRSBIDRAG	543	4.115
1 ÅRSBIDRAG ELLER MERE	48	2.695
BESKÆFTIGELSE I 1988		
UNDER 1/3 ÅRSBIDRAG	25.782	29.949
1/3 - 2/3 AF ÅRSBIDRAG	3.312	11.831
2/3 - 3/3 AF ÅRSBIDRAG	450	3.673
1 ÅRSBIDRAG ELLER MERE	78	2.486
BESKÆFTIGELSE I 1989		
UNDER 1/3 ÅRSBIDRAG	24.036	30.265
1/3 - 2/3 AF ÅRSBIDRAG	2.511	10.687
2/3 - 3/3 AF ÅRSBIDRAG	326	3.122
1 ÅRSBIDRAG ELLER MERE	57	1.901
BESKÆFTIGELSE I 1990		
UNDER 1/3 ÅRSBIDRAG	22.956	28.879
1/3 - 2/3 AF ÅRSBIDRAG	2.030	9.186
2/3 - 3/3 AF ÅRSBIDRAG	258	2.590
1 ÅRSBIDRAG ELLER MERE	28	1.465
BESKÆFTIGELSE I 1991		
UNDER 1/3 ÅRSBIDRAG	22.085	27.833
1/3 - 2/3 AF ÅRSBIDRAG	1.787	8.367
2/3 - 3/3 AF ÅRSBIDRAG	215	2.194
1 ÅRSBIDRAG ELLER MERE	17	1.259

*** SLUT PÅ LISTE 999301 ***

1. 1988
2. 1989
3. 1990

1988-1990

for year of age 1988-1990

The following table shows the number of persons in the population of the country in 1988, 1989 and 1990. The population of the country in 1988 was 1,100,000. The population of the country in 1989 was 1,110,000. The population of the country in 1990 was 1,120,000.

1988	1989	1990
1,100,000	1,110,000	1,120,000

1988-1990

1988	1989	1990
1,100,000	1,110,000	1,120,000

1988-1990

1988	1989	1990
1,100,000	1,110,000	1,120,000

The following table shows the number of persons in the population of the country in 1988, 1989 and 1990. The population of the country in 1988 was 1,100,000. The population of the country in 1989 was 1,110,000. The population of the country in 1990 was 1,120,000.

Arbejdsskaderegisteret

UB/17. marts 1993

jour.nr. 1992-0760-52

Beskæftigelsestal og incidens for børn og unge i alderen 10-15 år

Beskæftigelsestallene stammer fra Danmarks Statistik, som på nuværende tidspunkt har opgjort tallene frem til november 1990. Der henvises til rapporten om arbejdsskader hos børn og unge side 64 omkring en nærmere beskrivelse af beskæftigelsestal og incidens. Der skal endvidere gøres opmærksom på, at incidensen i rapporten er beregnet på baggrund af det gennemsnitlige årlige antal anmeldte arbejdsskader og beskæftigelsestallene for 1990.

Beskæftigelsestal

1986	1987	1988	1989	1990
138.905	147.005	147.748	142.977	137.164

Incidens for arbejdsulykkerne

	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Anmeldte ulykker	1475	1447	1381	1128	-	741
Incidens	10,6	9,8	9,3	7,9	6,8*)	-

*) Er beregnet på baggrund af det gennemsnitlige antal anmeldte arbejdsulykker i 1989 og 1990 og beskæftigelsestallene for 1990.

Incidens for arbejdsbetingede lidelser

	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Anmeldte lidelser	-	137	129	117	98	86
Incidens	-	0,9	0,9	0,8	0,7	-

Opgørelsen viser altså at incidensen falder, og dermed at faldet i antallet af anmeldte arbejdsskader ikke blot afspejler et fald i antallet af beskæftiget.

**Sammendrag af resultater
fra spørgeskemaundersøgelse vedr,
børn og unges arbejde i landbruget
Maj 1993**

1. INDLEDNING

Formål

Formålet med undersøgelsen har været at afdække:

- omfanget af børn og unges arbejde,
- hvilke opgaver, børn og unge udfører,
- årsagerne til, at børn og unge beskæftiges, og
- kendskabet til gældende arbejdsmiljøregler vedr. børn og unges arbejde.

Undersøgelsen vedrører kun børn og unges fritidsjob, d.v.s. job der udføres sideløbende med skolegang eller anden uddannelse.

Gennemførelse af undersøgelsen

Undersøgelsen er gennemført som stikprøve. Et spørgeskema udarbejdet af en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Landbrugsrådet, SALA, Dansk Familielandbrug og De danske Landboforeninger er udsendt til halvdelen af de aktive medlemmer i 5 lokale landbo- og husmandsforeninger fordelt over hele landet. Spørgeskemaet er optrykt som bilag til sammendraget. Der blev ialt udsendt 1924 skemaer. Svarprocenten var 57 pct., hvilket må betragtes som tilfredsstillende.

Anvendelse af datamaterialet

For at kunne benytte datamaterialet som grundlag for udarbejdelse af bl.a. tal for den samlede beskæftigelse af børn og unge på landsplan, er der foretaget en statistisk vægtning efter bedriftsstørrelse i de enkelte landsdele.

Tallene for landsplan er beregnet med udgangspunkt i, at der er 72.200 bedrifter (excl. gartnerier) på landsplan i 1992. Kilde: Statistiknyt marts 1993, med udgangspunkt i Danmarks Statistiks landbrugstælling for 1992.

Undersøgelsen

Selve undersøgelsen er opdelt i følgende tre dele:

- Omfanget af egne børns arbejde
- Omfanget af arbejde udført af unge udenfor familiens husstand
- Kendskabsspørgsmål

Der er stillet de samme spørgsmål til omfanget af egne børns arbejde og omfanget af arbejde, der udføres af unge udenfor familiens husstand.

Vedr. egne børns arbejde har der været mulighed for at give oplysninger om op til 3 børn i alderen 10-17 år. Det viste sig, at ingen af de adspurgte havde mere end 3 børn i denne aldersgruppe, som arbejdede på bedriften. Derfor indgår alle egne børn, som har udført arbejde på familiens bedrift, i undersøgelsen.

For unge udenfor familiens husstand er der kun stillet spørgsmål om ojnrfanget af arbejde for den unge, som har arbejdet flest timer i det forløbne år. I undersøgelsen er der 149 bedrifter med unge udenfor familiens husstand ansat, og ialt var der 333 unge ansat. I undersøgelsen indgår der således kun oplysninger for de ca. 45 pct. af de unge uden for familiens husstand, der har arbejdet flest timer i det forløbne år.

For begge grupper, egne børn og unge udenfor familiens husstand, erfyldet spørgsmål om alder og køn, hvorfor egne børn arbejder/den unge beskæftiges, hvordan arbejdet er fordelt på jævnt **fordelt/sæsonfordelt**, arten af arbejdet samt om egne **børn/unge** arbejder alene. Besvarelsene af disse spørgsmål er direkte sammenlignelige.

I den sidste del af undersøgelsen er der stillet 7 spørgsmål med henblik på at afdække, hvilket kendskab landmændene på de undersøgte bedrifter har til reglerne om børn og unges arbejde.

2. OMFANGET AF EGNE BØRNS ARBEJDE

Denne del af undersøgelsen beskæftiger sig kun med egne børns arbejde, som er udført i 1992.

Tabel 1 viser antallet af bedrifter med egne børn, antallet af børn samt antallet af børn der arbejder.

Besvarelsene viser, at halvdelen af egne børn i alderen 10-17 år udfører arbejde på bedriften. Da fordelingen af unge på aldersgrupper i undersøgelsen svarer til fordelingen på landsplan i henhold til andre undersøgelser, er landsplantallene ret sikre.

Tabel 1: Bedrifter med børn

	Undersøgelsen	Landsplan (beregnet)
Bedrifter ialt	1053	72200
Heraf bedrifter med børn	405	27770
Bedrifter med børn 10-17 år	244	16730
Antal børn på bedrifterne 10-17 år	358	24550
Antal egne børn på bedrifterne 10-17 år som udfører arbejde	180	12340

Til spørgsmålet: "Hvorfor arbejder familiens **barn/børn** med i bedriften?" var der 6 svarmuligheder, og resultatet fra spørgeskemaerne er angivet i tabel 2. Der var mulighed for at krydse flere svarmuligheder af, og i gennemsnit blev der sat 2,5 kryds pr. besvarelse. I tabellen er fordelingen sat i relation til samtlige afkrydsninger, hvorfor opsummeringen giver 255%.

Af tabellen fremgår, at det er de ikke-økonomiske motiver, der er de væsentligste for beskæftigelse af egne børn.

Tabel 2: Hvorfor arbejder eget **barn/egne** børn med i bedriften

	% af totale antal afkrydsninger
Jeg mener, at børnene har godt af at hjælpe til	86
Børnene har selv lyst til at arbejde med i bedriften	85
Der er ikke arbejde nok til en (eller til en ekstra) fast medhjælper	46
Det er nødvendigt af økonomiske årsager	22
Det er svært at få fremmede medhjælpere	4
Andet	12

I tabel 3 vises hvor stor en andel af egne børn og unge, der udfører arbejde på bedrifterne. Andelen af egne børn der arbejder med på bedrifterne er stigende med alderen. Således arbejder 38 pct. af de 10-12-årige og 65 pct. af de 16-17 årige.

Det fremgår samtidig, at andelen af drenge, der deltager i arbejdet, er næsten dobbelt så stor som andelen for piger.

Tabel 3: Fordelingen af egne børn i aldersgrupper

	% egne børn der arbejder	% egne drenge der arbejder	% egne piger der arbejder
Børn 10-12 år	38	48	29
Børn 13-14 år	44	51	31
Børn 15 år	58	70	44
Børn 16-17 år	65	78	45
Ialt	50	62	36

Fordelingen af egne børn, som udfører arbejde på bedriften jævnt fordelt over hele året henholdsvis sæsonfordelt fremgår af tabel 4. Der er procentfordelt indenfor de enkelte aldersgrupper. På grund af afrundinger giver summen af procenterne ikke altid 100%.

Af tabellen fremgår det, at for de yngste børn (aldersgrupperne 10-12 år og 13-14 år) er jævnt fordelt arbejde mest fremherskende, mens sæsonarbejde er mest udbredt blandt de ældre aldersgrupper. Det kan tages som et udtryk for, at der bliver flere lektier for de ældre aldersgrupper, og dermed mindre tid til arbejde på hverdage. Dermed blive arbejdsindsatsen sæsonmæssigt koncentreret i f.eks. ferieperioder.

Tabel 4: Fordelingen af egne børns arbejde på jævnt fordelt arbejde og sæsonarbejde

	Arbejder jævnt fordelt i %	Arbejder i sæsoner i %
Børn 10-12 år	64	36
Børn 13-14 år	60	40
Børn 15 år	45	55
Børn 16-17 år	42	58

Tabel 5 viser den gennemsnitlige arbejdstid for egne børn, der arbejder jævnt fordelt over hele året.

Arbejdstiden er stigende op til 15-års alderen for så at falde i 16-17-års alderen. Ikke overraskende viser det sig, at den gnst. arbejdstid er længst i weekenderne, hvor børnene/de unge holder fri fra skolen.

Tabel 5: Egne børns arbejde, jævnt fordelt over året

	Gnst. t/uge	Gnst. t/hverdage	Gnst. t/weekend
Børn 10-12 år	4,6	1,2	1,6
Børn 13-14 år	8,0	1,7	2,6
Børn 15 år	12,6	1,6	3,3
Børn 16-17 år	9,4	1,6	2,8
Ialt	7,9	1,5	2,5

Tabel 6 viser den gennemsnitlige arbejdstid for egne børn, der arbejder i sæsoner. Ved vurdering heraf må det iøvrigt bemærkes, at sæsonarbejdet primært udføres i skoleferier.

Ved det sæsonmæssige arbejde er der ikke foretaget en opdeling på hverdage og weekender, men udelukkende set på den gnst. daglige arbejdstid i sæsonen.

Det sæsonmæssige arbejde udviser samme tendens som det jævnt fordelte arbejde, dog er den gennemsnitlige arbejdstid længst for de 16-17-årige. Overraskende nok ligger børn 10-12 år højt, når der ses på det gnst. antal uger, som de arbejder pr. år. Der er ikke umiddelbart nogen logisk forklaring på dette forhold.

Den daglige arbejdstid for unge, der arbejder sæsonfordelt, er længere end for unge, der arbejder jævnt fordelt over hele året.

Tabel 6: Egne børns arbejde, sæsonfordelt

	Gnst. uger/år	Gnst. t/dag
Børn 10-12 år	6,2	3,5
Børn 13-14 år	4,9	5,3
Børn 15 år	6,6	5,0
Børn 16-17 år	6,1	5,6
Ialt	6,0	5,1

Arten af det arbejde, som egne børn udfører er angivet i tabel 7. I undersøgelsen har de enkelte besvarelser i gennemsnit indeholdt 2,1 kryds til de 5 spørgsmål. I tabellen ses de enkelte grupperinger i forhold til det samlede antal besvarelser, hvorfor tabellen opsummeret ialt giver 210%.

Af tabellen ses det, at det lettere arbejde er mest fremherskende for de yngre aldersgrupper, hvorimod arbejde som traktorkørsel er mest udbredt blandt de ældre aldersgrupper. En ikke ubetydelig andel i aldersgruppen op til 15 år udfører dog traktorkørsel, selv om dette ikke er tilladt i henhold til de gældende regler.

Tabel 7: Arten af egne børns arbejde

	10-12 år i %	13-14 år i %	15 år i %	16-17 år i %	Ialt i % af total
Hjælper med fodring og pasning af dyr	76	69	69	60	67
Rengørings- og rensningsarbejde	48	45	45	45	46
Lugning, hakning, bær- og frugtplukning e.l.	20	24	8	13	17
Traktorkørsel	30	61	49	73	57
Andet	18	18	28	28	24

Det er videre undersøgt, i hvilket omfang egne børn og unge arbejder alene, sammen med andre unge eller sammen med voksne. Resultatet heraf fremgår af tabel 8.

Undersøgelsen viser, at langt over 80% af børnene arbejder sammen med voksne.

Tabel 8: Arbejder eget barn alene

	10-12 år i %	13-14 år i %	15 år i %	16-17 år i %	% af total
Arbejder alene	5	11	8	18	12
Arbejder sammen med unge	0	0	4	2	1
Arbejder sammen med voksne	95	89	88	80	87

3. OMFANGET AF ARBEJDE. DER UDFØRES AF UNGE UDENFOR FAMILIENS HUSSTAND

Denne del af undersøgelsen omfatter kun arbejde, der udføres af unge udenfor familiens husstand. Tallene er direkte sammenlignelige med de tilsvarende tal for egne børns arbejde, idet spørgsmålene har været formuleret på samme måde.

Tabel 9 viser antallet af bedrifter, hvor der er ansat unge udenfor familiens husstand, fordelt på antal ansatte unge. Ud fra undersøgelsen er tallene på landsplan beregnet.

De fleste bedrifter, som beskæftiger unge udenfor familiens husstand, har ansat 1 eller 2 unge. Det er de færreste bedrifter, som har over 3 unge ansat. I undersøgelsen er der kun spurgt om omfanget af arbejdet for den unge på den pågældende bedrift, der har arbejdet flest timer i det forløbne år. I undersøgelsen indgår således kun oplysninger om 149 ud af de 333 unge, der ialt var beskæftiget, og undersøgelsen er derfor ikke repræsentativ for den samlede gruppe af unge, der arbejder i landbruget.

I tabellen ses, at ca. 14% af bedrifterne har beskæftiget unge, og at der i gennemsnit er beskæftiget 2,2 unge pr. bedrift. Enkelte bedrifter, der har beskæftiget 15-40 unge (**jordbærplukning** eller lign.), er med til at trække gennemsnittet op.

Tabel 9: Bedrifter der beskæftiger unge uden for familiens husstand

	Undersøgelsen	Landsplan (beregnet)
Bedrifter ialt	1053	72200
Bedrifter med unge	149	10210
Bedrifter med 1 ung ansat	81	5550
Bedrifter med 2 unge ansat	40	2740
Bedrifter med 3 unge ansat	12	820
Bedrifter med over 3 unge ansat	16	1100
Antal unge ansat ialt	333	22800

Til spørgsmålet: "Hvad er årsagen til, at du har beskæftiget unge under 18 år?" var der 6 svarmuligheder, og resultatet fra spørgeskemaerne er angivet i tabel 10. Der var mulighed for at krydse flere svarmuligheder af, og i gennemsnit blev der sat 2,5 kryds pr. besvarelse. I tabellen er fordelingen sat i relation til samtlige afkrydsninger, hvorfor opsummeringen giver 250%.

Sammenlignes der med tabel 2, de tilsvarende tal for egne børns arbejde, ses den samme tendens, nemlig at det er de ikke-økonomiske motiver, der er de væsentligste for beskæftigelsen af unge.

Tabel 10: Hvorfor beskæftiges unge under 18 år udenfor familiens husstand i bedriften

	% af totale antal afkrydsninger
Den/de unge har spurgt om job - vil gerne hjælpe dem	70
Der er kun arbejde nogle få timer om ugen	54
Der har kun været behov for ekstra arbejdskraft i en kort periode	53
Den/de unge har godt af at prøve et job	42
Det er billigere end ansættelse af voksne	19
Andet	12

Tabel 11 viser aldersfordelingen for de unge udenfor familiens husstand, som arbejder. Af tabellen fremgår det, at 70 pct. af de unge, der indgår i denne del af undersøgelsen, er i alderen 15-17 år.

Tabel 11: Fordelingen af unge udenfor familiens husstand i aldersgrupper

	%-fordeling på alder
Unge 10-12 år	5
Unge 13-14 år	25
Unge 15 år	20
Unge 16-17 år	50

Tabel 12 viser fordelingen af unge, som udfører arbejde på bedriften jævnt fordelt over hele året henholdsvis sæsonfordelt. Der er procentfordelt indenfor de enkelte aldersgrupper. På grund af afrundinger giver summen af procenterne ikke altid 100%.

Af tabellen fremgår det, at for de yngste unge (aldersgrupperne 10-12 år og 13-14 år) er jævnt fordelt arbejde mest fremherskende, mens sæsonarbejde er mest udbredt blandt de ældre aldersgrupper. Det kan tages som et udtryk for, at der bliver flere lektier for de ældre aldersgrupper, og dermed mindre tid til arbejde på hverdage. Dermed blive arbejdsindsatsen sæsonmæssigt koncentreret, når der er ferie eller i weekender.

Nøjagtigt det samme mønster gør sig gældende for egne børn, jf. tabel 4.

Tabel 12: Fordelingen af unge uden for familiens husstands arbejde på jævnt fordelt arbejde og sæsonarbejde

	Arbejder jævnt fordelt i %	Arbejder i sæsoner i %
Børn 10-12 år	61	39
Børn 13-14 år	51	49
Børn 15 år	50	50
Børn 16-17 år	47	53

Tabel 13 viser den gennemsnitlige arbejdstid for unge, der arbejder jævnt fordelt over året.

Tabellen viser, at den gennemsnitlige arbejdstid er størst for unge i alderen 13-15 år.

Tabel 13: Den gennemsnitlige arbejdstid for unge uden for familiens husstand, der arbejder jævnt fordelt over året

	Gnst. t/uge	Gnst. t/hverdage	Gnst. t/weekend
Unge 10-12 år	4,5	2,0	2,5
Unge 13-14 år	11,9	2,2	3,9
Unge 15 år	11,3	2,4	4,4
Unge 16-17 år	9,8	2,8	3,7
Ialt	10,3	2,5	3,9

Tabel 14 viser den gennemsnitlige arbejdstid for unge, der arbejder i sæsoner.

Ved det sæsonmæssige arbejde er der ikke foretaget en opdeling på hverdage og weekender, men udelukkende set på den gnst. daglige arbejdstid i sæsonen.

Det sæsonmæssige arbejde udviser samme tendens som det jævnt fordelte arbejde, dog er den gennemsnitlige arbejdstid længst for de 16-17-årige.

Den daglige sæsonmæssige arbejdstid er længere end ved jævnt fordelt arbejde, bl.a. som følge af, at arbejdet typisk udføres i skoleferier.

Sammenlignes med tabel 6, egne børns sæsonfordelte arbejde, ses der, at der arbejdes stort set lige mange uger/år både af egne børn og af de unge udenfor familiens husstand. Den gnst.

arbejdstid er ligeledes sammenfaldende (5,1 t/dag og 5 t/dag). Det er de 16-17 årige, der i begge tilfælde har den længste gnst. arbejdstid pr. dag, men som også arbejder færrest uger pr. år.

Tabel 14: Gennemsnitlige arbejdstid for unge uden for familiens husstand, der arbejder sæsonfordelt

	Gnst. uger/år	Gnst. t/dag
Unge 10-12 år	7,1	3,7
Unge 13-14 år	7,5	4,5
Unge 15 år	7,5	4,3
Unge 16-17 år	5,7	5,4
Ialt	6,7	5,0

. Arten af det arbejde, som de unge udenfor familiens husstand udfører, er angivet i tabel 15. I undersøgelsen har de enkelte besvarelser i gennemsnit indeholdt 2,1 kryds til de 5 spørgsmål. I tabellen ses de enkelte grupperinger i forhold til det samlede antal besvarelser, hvorfor tabellen opsummeret ialt giver 210%.

Af tabellen ses at fodring/pasning af dyr samt traktorkørsel er de mest udbredte arbejdsopgaver for de unge.

Tabel 15: Arten af det arbejde, der udføres af børn og unge udenfor familiens husstand

	10-12 år i %	13-14 år i %	15 år i %	16-17 år i %	% af total
Hjælper med fodring og pasning af dyr	62	60	66	52	57
Rengørings- og rensningsarbejde	21	56	41	46	46
Lugning, hakning, bær- og frugtplukning e.l.	0	20	8	20	17
Traktorkørsel	41	53	37	68	57
Andet	41	30	37	39	37

Det er endelige undersøgt, i hvilket omfang denne gruppe af unge arbejder alene, arbejder sammen med andre unge eller sammen med voksne. Resultatet heraf fremgår af tabel 16.

Undersøgelsen viser, at 85% arbejder sammen med voksne.

Tabel 16: Arbejder den unge uden for familiens husstand alene

	10-12 år i %	13-14 år i %	15 år i %	16-17 år i %	% af total
Arbejder alene	0	7	4	17	11
Arbejder sammen med unge	0	7	0	5	4
Arbejder sammen med voksne	100	86	96	78	85

3. Kendskabsspørgsmål

Som den afsluttende del er landmændenes; kendskab til gældende arbejdsmiljøregler vedr. børn og unges arbejde undersøgt.

Tabel 17 viser resultatet af besvarelserne fra landmaend, som beskæftiger egne børn eller unge uden for familiens husstand, opgivet i %. På grund af afrundinger er det ikke alle sammentællinger, som giver 100%.

De skraverede felter angiver det korrekte svar på spørgsmålet.

Spørgsmålet "Må et barn på 14 år, der ikke tilhører familiens husstand, arbejde 41 om dagen på skolefridage" blev forkert formuleret. I stedet for "skolefridag" skulle der have stået "efter skoletid", hvilket ville have givet spørgsmålet en helt anden betydning. Informationsværdien af dette spørgsmål er derfor begrænset.

Tabel 17: Kendskabsspørgsmål

	Tilladt i %	Ikke til- ladt i %	Ved ikke i %
Må et barn på 11 år hjælpe med lugning og hakning?	84	7	9
Må et barn på 13 år, der ikke tilhører familiens husstand, arbejde 8 t. om dagen på skolefridage?	23	49	27
Må et barn på 14 år køre traktor?	11	84	5
Må et barn på 14 år, der ikke tilhører familiens husstand, arbejde 4 t. om dagen på skolefridage?	81	7	12
Må en ung på 16 år, der tilhører familiens husstand, køre med mejetærsker?	52	34	14
Må en ung på 16 år arbejde med giftige stoffer eller materialer, mærket med (giftig)-symbolet?	1	94	5
Må en ung på 17 år arbejde med motorsav?	12	67	20

Generelt må det konstateres, at landmænd har en rimelig god fornemmelse af reglerne om børn og unges arbejde.

Det må i øvrigt konstateres, at landmænd i et ikke ubetydeligt omfang lader børn og unge under 15-16 år udføre traktorkørsel, selvom de er bekendt med, at dette ikke er tilladt. **Årsagen** hertil er formentlig, at reglerne vedr. traktorkørsel - både af landmændene og de unge - opfattes som urimelige.

Spørgeskemaundersøgelse vedr. børn og unges arbejde i landbruget

Skemaet bedes udfyldt og returneret i vedlagte svarkuvert senest den 8. marts 1993.

Oplysninger om brugeren og bedriften

Oplys venligst:

1. Din alder

2. Har du/I nogen børn under 18 (sæt kryds)?

☐ JA

☐ NEJ

Hvis NEJ, gå til punkt 8.

Hvis JA, angiv deres alder og køn
(sæt kryds ved dreng/pige):

3. Første barn

ALDER	DRENG	PIGE
	☐	☐

4. Andet barn

ALDER	DRENG	PIGE
	☐	☐

5. Tredje barn

ALDER	DRENG	PIGE
	☐	☐

6. Fjerde barn

ALDER	DRENG	PIGE
	☐	☐

7. Øvrige børns alder/køn: _____

Bedriftens størrelse:

8. Dyrket areal - Areal ha

9. Antal malkekøer

10. Antal søer

11. Antal producerede slagtesvin i 1992

12. Produceres der specialafgrøder (eksempelvis frilandsgroen-sager, frugt, bær eller lignende på ejendommen) (sæt kryds)?

☐ JA
☐ NEJ

Oplysninger om medhjælp på ejendommen

13. Har der inden for det seneste år været en eller flere fastansatte medhjælpere/ansatte på ejendommen (sæt kryds)?

☐ JA
☐ NEJ

**FRTIDSIJOB: Job sideløbende
med skolegang/anden uddannelse.**

14. Har der inden for det seneste år været børn eller unge under 18 år (herunder jeres egne børn), som har udført arbejde på bedriften som fritidsjob sideløbende med skolegangen (sæt kryds)?

☐ JA
☐ NEJ

Hvis du har svaret NEJ til spørgsmål 14, gå til punkt 65.

Oplysninger om egne børns arbejde

15. Har familiens egne børn under 18 år udført arbejde på bedriften som fritidsjob inden for det seneste år (sæt kryds)?

☐ JA
☐ NEJ

Hvis NEJ, gå til punkt 50.

Hvis JA,

16. Hvorfor arbejder familiens barn/børn med i bedriften?
(Anfør 1 ud for det, som du mener er den væsentligste grund til at børnene arbejder med, 2 ud for den nærvæsentligste grund og 3 ud for den tredje væsentligste grund)

Børnene har selv lyst til at arbejde med i bedriften

☐

Jeg mener, at børnene har godt af at hjælpe til

☐

Det er nødvendigt af økonomiske årsager

☐

Der er ikke arbejde nok til en (eller til en ekstra) fast medhjælper

☐

Det er svært at få fremmede medhjælpere

☐

Andet: _____

Oplys for hvert af familiens børn der udfører arbejde i bedriften omfang og opgaver

Der oplyses for max. 3 børn.

Første barn, der har udført arbejde i 1992:

ALDER DRENG PIGE

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

17. Alder/køn (sæt kryds ved dreng/pige):

18. Har arbejdet været jævnt fordelt over hele året, eller har det været sæsonarbejde (sæt kryds)?

☐	Jævn fordelt	☐	Sæson- arbejde	☐
--------------------------	-----------------	--------------------------	-------------------	--------------------------

Hvis sæsonarbejde, gå til punkt 22.

19. Hvis jævnt fordelt, hvor mange timer pr. uge?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Hvad er den gennemsnitlige daglige arbejdstid?

20. Hverdage (mandag-fredag)
excl. skoleferie (timer pr. dag)

☐	☐
--------------------------	--------------------------

21. Weekender (timer pr. dag)

☐

Gå til punkt 26.

Hvis sæsonarbejde:

22.

Hvor mange uger om året har arbejdet haft et væsentligt omfang?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

23.

Hvor mange timer arbejder den unge typisk om dagen i de perioder, hvor arbejdet udføres i skoleferier?

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Hvad er den gennemsnitlige daglige arbejdstid i sæsonen?

24.

Hverdage (mandag-fredag) (timer pr. dag)

☐

25.

Weekender (timer pr. dag)

☐

26.

Hvilke opgaver udfører den unge (der må gerne sættes flere krydser)?

Hjælper med fodring og pasning af dyr

☐

Rengørings- og rensningsarbejde

☐

Lugning, hakning, bær- og frugtplukning e.l.

☐

Traktorkørsel

☐

Andet: _____

☐

27.

Arbejder den unge (kun et kryds):
fortrinsvis alene

☐

fortrinsvis sammen med/

☐

i nærheden af andre under 18 år

☐

fortrinsvis sammen med/

☐

i nærhed af en eller flere voksne

Hvis et barn, gå til punkt 30.
Ellers forættles der med punkt 28.

Andet barn, der har udført arbejde i 1992:

ALDER DRENG PIGE

28. Alder/køn (sæt kryds ved dreng/pige):

☐ ☐ ☐ ☐

29. Har arbejdet været jævnt fordelt over hele året, eller har det været sæsonarbejde (sæt kryds)?

☐ Jævnt
fordelt
☐ Sæson-
arbejde

Hvis sæsonarbejde, gå til punkt 33.

30. Hvis jævnt fordelt, hvor mange timer pr. uge?

☐ ☐

Hvad er den gennemsnitlige daglige arbejdsstid?

31. Hverdage (mandag-fredag)
excl. skoleferie (timer pr. dag)

☐

32. Weekender (timer pr. dag)

☐

Gå til punkt 37.

Hvis sæsonarbejde:

33. Hvor mange uger om året har arbejdet haft et væsentligt omfang?

☐ ☐

34. Hvor mange timer arbejder den unge typisk om dagen i de perioder, hvor arbejdet udføres i skoleferier?

☐ ☐

Hvad er den gennemsnitlige daglige arbejdsstid i sæsonen?

35. Hverdage (mandag-fredag) (timer pr. dag)

☐

36. Weekender (timer pr. dag)

☐

37. Hvilke opgaver udfører den unge (der må gerne sættes flere krydser)?

Hjælper med fodring og pasning af dyr

☐

Rengørings- og rensningsarbejde

☐

Lugning, hakning, ber- og frugtplukning e.l.

☐

Traktorkørsel

☐

Andet: _____

☐

38. Arbejder den unge (kun et kryds):
fortrinsvis alene

☐

fortrinsvis sammen med/
i nærheden af andre under 18 år
fortrinsvis sammen med/
i nærheden af en eller flere voksne

☐

Hvis to børn, gå til punkt 50.
Ellers fortsættes der med punkt 39.

Tredje barn, der har udført arbejde i 1992:

ALDER DRENG PIGE

39. Alder/køn (sæt kryds ved dreng/pige):

☐ ☐ ☐ ☐

40. Har arbejdet været jævnt fordelt over hele året, eller har det været sæsonarbejde (sæt kryds)?

☐ Jævnt
fordelt
☐ Sæson-
arbejde

Hvis sæsonarbejde, gå til punkt 44.

41. Hvis jævnt fordelt, hvor mange timer pr. uge?

☐ ☐

Hvad er den gennemsnitlige daglige arbejdsstid?

42. Hverdage (mandag-fredag)
excl. skoleferie (timer pr. dag)

☐

43. **Weekender (timer pr. dag)** ☐
- Gå til punkt 48.**
- Hvis sæsonarbejde:
44. Hvor mange uger om året har arbejdet haft et væsentligt omfang? ☐
45. Hvor mange timer arbejder den unge typisk om dagen i de perioder, hvor arbejdet udføres i skoleferier? ☐
- Hvad er den gennemsnitlige daglige arbejdstid i sæsonen? ☐
46. Hverdage (mandag-fredag) (timer pr. dag) ☐
47. Weekender (timer pr. dag) ☐
48. Hvilke opgaver udfører den unge (der må gerne sættes flere kryds)?
- Hjælper med fodring og pasning af dyr ☐
- Rengørings- og rensningsarbejde ☐
- Lugning, hakning, hø- og frugtplukning e.l. ☐
- Traktorkørsel ☐
- Andet: ☐
49. Arbejder den unge (kun et kryds):
- fortrinsvis alene ☐
- fortrinsvis sammen med/ i nærheden af andre under 18 år ☐
- fortrinsvis sammen med/ i nærheden af en eller flere voksne ☐

Oplysninger om børn og unge, der ikke tilhører familiens husstand

50. Har der inden for det seneste år været børn og unge uden for familiens husstand, der har udført arbejde på bedriften som fridsjob (sideløbende med skolegang eller i skoleferier) (sæt kryds)? ☐ JA ☐ NEJ

Hvis NEJ, gå til punkt 65.

51. Hvis JA, hvor mange forskellige børn/unge? ☐

52. Hvor mange timer har de i gennemsnit arbejdet inden for det seneste år? ☐

53. Hvad er årsagen til, at du har beskæftiget unge under 18? (Anfør 1 ud for det, som er den væsentligste årsag til, at du har beskæftiget unge under 18 år, 2 ud for den næstvæsentligste grund og 3 ud for den tredje væsentligste grund)

Det er billigere end ansættelse af voksne ☐

Der er kun arbejde nogle få timer om ugen ☐

Der har kun været behov for ekstra arbejdskraft i en kort periode ☐

Den/de unge har godt af at prøve et job ☐

Den/de unge har spurgt om job - vil gerne hjælpe dem ☐

Andet: ☐

Oplys for den person der har arbejdet flest timer i det forløbne år:

54. Alder/køn (sæt kryds ved dreng/pige): ☐ ALDER DRENG ☐ PIGE

55. Har arbejdet været jævnt fordelt over hele året, eller har det været sæsonarbejde (sæt kryds)? ☐ Jævnt fordelt ☐ Sæsonarbejde

Hvis sæsonarbejde, gå til punkt 59.

56. Hvis jævnt fordelt, hvor mange timer pr. uge?

Hvad er den gennemsnitlige daglige arbejdstid?

57. Hverdage (mandag-fredag)
excl. skoleferie (timer pr. dag)

58. Weekender (timer pr. dag)

Gå til punkt 63.

Hvis sæsonarbejde:

59. Hvor mange uger om året har arbejdet haft et væsentligt omfang?

60. Hvor mange timer arbejder den unge typisk om dagen i de perioder, hvor arbejdet udføres i skoleferier?

Hvad er den gennemsnitlige daglige arbejdstid i sæsonen?

61. Hverdage (mandag-fredag) (timer pr. dag)

62. Weekender (timer pr. dag)

63. Hvilke opgaver udfører den unge (der må gerne sættes flere krydser)?

Hjælper med fodring og pasning af dyr

☐

Rengørings- og rensningsarbejde

☐

Lugning, hakning, bær- og frugtplukning e.l.

☐

Traktorkørsel

☐

Andet: _____

☐

64. Arbejder den unge (kun et kryds):

fortrinsvis alene

☐

fortrinsvis sammen med/

i nærheden af andre under 18 år

☐

fortrinsvis sammen med/

i nærheden af en eller flere voksne

☐

Oplysninger om kendskabet til regler vedr. børn og unges arbejde i landbruget

Det er ikke alle slags arbejde, børn og unge må udføre som fritidsjob. Oplys, om du mener følgende er tilladt eller ej (sæt et kryds i Tilladt/Ikke tilladt/Ved ikke for hvert spørgsmål):

Tilladt Ikke tilladt Ved ikke

65. Må et barn på 11 år hjælpe med lugning og hakning?

☐ ☐ ☐

66. Må et barn på 13 år, der ikke tilhører familiens husskand, arbejde 8 t. om dagen på skolefridage?

☐ ☐ ☐

67. Må et barn på 14 år køre traktor?

☐ ☐ ☐

68. Må et barn på 14 år, der ikke tilhører familiens husskand, arbejde 4 t. om dagen på skolefridage?

☐ ☐ ☐

69. Må en ung på 16 år, der tilhører familiens egen husskand, køre med mejlerersker?

☐ ☐ ☐

70. Må en ung på 16 år arbejde med giftige stoffer eller materialer, mærket med symbolet ?

☐ ☐ ☐

71. Må en ung på 17 år arbejde med motorsav?

☐ ☐ ☐

Bekendtgørelse af Lov om arbejdsmiljø

Herved bekendtgøres lov nr. 681 af 23. december 1975 om arbejdsmiljø med de ændringer, der følger af lov nr. 158 af 12. april 1978 og lov nr. 247 af 8. juni 1979.

Kapitel 1

Formål og område

§ 1. Ved loven tilstræbes at skabe

- 1) et sikkert og sundt arbejdsmiljø, der til enhver tid er i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling i samfundet, samt
- 2) grundlag for, at virksomhederne selv kan løse sikkerheds- og sundhedsspørgsmål med vejledning fra arbejdsmarkedets organisationer og vejledning og kontrol fra arbejdstilsynet.

§ 2. Loven omfatter arbejde for en arbejdsgiver.

Stk. 2. Undtaget er

- 1) arbejde i arbejdsgiverens private husholdning,
- 2) arbejde, der udelukkende udføres af de medlemmer af arbejdsgiverens familie, som hører til hans husstand, jfr. dog § 59, stk. 1-3,
- 3) arbejde, der udføres af militære, og som kan henregnes til egentlig militærtjeneste.

Stk. 3. Følgende bestemmelser omfatter også arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver, samt det arbejde, der er nævnt i stk. 2:

- 1) § 20 om flere arbejdsgivere m.v. på samme arbejdssted, §§ 30-36 om leverandører m.fl. og § 37 om bygherrer m.v.,

- 2) §§ 38 og 39, for så vidt angår de i § 39, stk. 1, nr. 1 og 2, omhandlede arbejder, samt § 41,
- 3) §§ 45-47 om tekniske hjælpemidler m.v.,
- 4) kapitel 8 om stoffer og materialer,
- 5) § 58 om vejtransport.

§ 3. Loven gælder kun for luftfart for så vidt angår arbejde på landjorden.

Stk. 2. Loven gælder kun for søfart og fiskeri for så vidt angår

- 1) lastning og losning af skibe, herunder fiskefartøjer,
- 2) værftsarbejde om bord i skibe og arbejde, der må ligestilles hermed.

§ 4. Arbejdsministeren kan fastsætte, at loven kun i begrænset omfang skal gælde for arbejde, som udføres i den ansattes hjem.

Kapitel 2

Virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde

Personlig kontakt

§ 5. I virksomheder med 1-9 ansatte skal virksomhedens arbejde for sikkerhed og sundhed udføres ved personlig kontakt mellem arbejdsgiveren, eventuelle arbejdsledere, jfr. § 24, og de øvrige ansatte. Arbejdsministeren kan dog give regler om opbygning af

en sikkerhedsorganisation, hvor dette findes særligt påkrævet, jfr. § 8.

Sikkerhedsorganisation

§ 6. I virksomheder med 10 ansatte eller derover skal virksomhedens arbejde for sikkerhed og sundhed organiseres.

Stk. 2. Arbejdslederen for en afdeling eller et arbejdsområde skal sammen med sikkerhedsrepræsentanten danne en sikkerhedsgruppe for den pågældende afdeling eller det pågældende arbejdsområde.

Stk. 3. De ansatte skal vælge en sikkerhedsrepræsentant for hver afdeling eller hvert arbejdslederområde til at indtræde i sikkerhedsgruppen og repræsentere sig i spørgsmål om de ansattes sikkerhed og sundhed.

§ 7. I virksomheder med 20 ansatte eller derover, jfr. dog § 8, stk. 2, skal der oprettes et sikkerhedsudvalg. Er der i virksomheden oprettet en eller to sikkerhedsgrupper, udgør sikkerhedsgruppens eller -gruppernes medlemmer og virksomhedens leder eller en ansvarlig repræsentant for denne sikkerhedsudvalg. Er der oprettet flere sikkerhedsgrupper, vælger sikkerhedsrepræsentanterne imellem sig 2 medlemmer og arbejdslederne i sikkerhedsgrupperne imellem sig 2 medlemmer til et sikkerhedsudvalg, hvori virksomhedens leder eller en ansvarlig repræsentant for denne indtræder. Sikkerhedsudvalget skal planlægge, lede, rådgive og orientere om samt føre kontrol med sikkerheds- og sundhedsarbejdet inden for virksomheden.

Stk. 2. Den tilsynsførende fra arbejdstilsynet skal ved besøg i virksomheden jævnligt træde i forbindelse med vedkommende sikkerhedsrepræsentanter, sikkerhedsgrupper og repræsentanter for sikkerhedsudvalget. Disse har fri adgang til at forelægge spørgsmål af sikkerheds- og sundhedsmæssig art for tilsynet.

§ 8. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler for opbygning og funktion af virksomhedernes arbejde for sikkerhed og sundhed, herunder regler om valg af sikkerhedsrepræsentanter, om deres rettigheder og pligter, om oprettelse af sikkerhedsgrupper og sikkerhedsudvalg og om disses opgaver samt om daglig ledelse af sikkerhedsarbejdet.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan for fag, faglige områder eller arbejdssteder, for hvis vedkommende det skønnes upåkrævet eller uhensigtsmæssigt at opbygge sikkerhedsarbejdet efter reglerne i § 6 og § 7, stk. 1, § 9, stk. 4, og § 10, stk. 2, gøre undtagelse fra disse regler eller tillempe idem efter de særlige forhold.

§ 9. Arbejdsgiveren har pligt til, hvis han ikke selv er medlem af sikkerhedsudvalget, at lade sig repræsentere ved en ansvarlig person.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal sørge for, at medlemmerne af sikkerhedsgrupperne og sikkerhedsudvalget får en efter forholdene rimelig tid til rådighed til at varetage deres pligter i sikkerhedsarbejdet.

Stk. 3. Arbejdsgiveren skal give såvel sikkerhedsudvalgets som sikkerhedsgruppernes medlemmer lejlighed til at erhverve sig den fornødne viden om eller uddannelse i sikkerhedsmæssige spørgsmål.

Stk. 4. Arbejdsgiveren skal give sikkerhedsgrupperne og sikkerhedsudvalget lejlighed til at deltage i planlægningen for så vidt angår spørgsmål om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen.

Stk. 5. I virksomheder, hvor der i medfør af § 6 er oprettet en eller flere sikkerhedsgrupper, men ikke skal oprettes sikkerhedsudvalg efter § 7, skal arbejdsgiveren sørge for, at de opgaver, som hører under et sikkerhedsudvalg, varetages effektivt i samarbejde med sikkerhedsgruppen eller -grupperne.

§ 10. Arbejdsgiveren afholder udgifterne ved sikkerhedsrepræsentantens hverv og godtgør sikkerhedsrepræsentanten tab af indtægt.

Stk. 2. Sikkerhedsrepræsentanten er beskyttet mod afskedigelse og anden forringelse af sine forhold på samme måde som tillidsmænd inden for vedkommende eller tilsvarende faglige områder.

Stk. 3. Uoverensstemmelser om beskyttelsen efter stk. 1 og 2, herunder spørgsmål om hvilke regler, der finder anvendelse, og om brud på eller fortolkning af reglerne afgøres ved fagretlig behandling, jfr. § 22 i lov nr. 317 af 13. juni 1973 om arbejdsretten.

§ 11. Såfremt en arbejdsleder i sikkerhedsgruppen afskediges efter udløbet af en even-

tuel prøvetid, og det af en af parterne gøres gældende, at afskedigelsen er begrundet i sikkerhedsmæssige forhold, kan hans ansættelsesforhold i opsigelsesperioden ikke afbrydes, før spørgsmålet har været undergivet organisationsmæssig forhandling efter reglerne inden for det pågældende overenskomstområde eller behandlet i overensstemmelse med funktionærlovens regler om forhandling og mægling. Forhandlingen og mæglingen skal fremmes mest muligt

§ 12. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder skal stille sagkyndig bistand til rådighed for sikkerhedsarbejdet, hvor hensynet til de ansattes sikkerhed eller sundhed taler for det.

Bedriftssundhedstjeneste

§ 13. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, at der ved virksomheder, hvor hensynet til de ansattes sikkerhed eller sundhed taler for det, skal oprettes en bedriftssundhedstjeneste.

Stk. 2. For grupper af virksomheder kan arbejdsministeren under tilsvarende betingelser fastsætte regler om, at der skal oprettes en fælles bedriftssundhedstjeneste.

Stk. 3. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om bedriftssundhedstjenestens opbygning, opgaver, funktion og finansiering. Dette gælder såvel bedriftssundhedstjenester efter stk. 1 og 2 som bedriftssundhedstjenester, der etableres frivilligt.

Stk. 4. Staten yder tilskud til etablering af bedriftssundhedstjenester, der opfylder reglerne, der er fastsat i medfør af stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter de nærmere regler om tilskuddet.

Stk. 5. Kommuner og amtskommuner kan yde tilskud til bedriftssundhedstjenester, der opfylder reglerne, der er fastsat i medfør af stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter efter forhandling med indenrigsministeren de nærmere vilkår for kommunernes og amtskommunernes adgang til at yde tilskud.

Kapitel 3

Branchesikkerhedsråd

§ 14. Arbejdsministeren kan godkende branchesikkerhedsråd, der er repræsentativt sammensat og oprettet for at medvirke ved

løsning af sikkerheds- og sundhedsspørgsmål inden for en eller flere brancher.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan yde et godkendt branchesikkerhedsråd tilskud til konsulenttjeneste, der enten knyttes direkte til rådet eller til en eller flere af de organisationer, der er repræsenteret gennem branchesikkerhedsrådet.

Stk. 3. Et godkendt branchesikkerhedsråd kan stille forslag og udtale sig om nye regler samt om enkelte sager, som arbejdsmiljørådet eller direktøren for arbejdstilsynet forelægger for det

Stk. 4. Arbejdsmiljørådet skal, inden det udtaler sig om regler, der er særlige for en branche, jfr. § 66, stk. 1, nr. 3, indhente udtalelse fra vedkommende godkendte branchesikkerhedsråd.

Stk. 5. Det er branchesikkerhedsrådets opgave at give oplysning og vejledning om de regler og bestemmelser, der gælder for vedkommende branche. Et branchesikkerhedsråd kan give indstilling til arbejdsmiljørådet om ændringer i branchens regler og bestemmelser.

Stk. 6. Arbejdsministeren kan i øvrigt fastsætte regler om branchesikkerhedsrådenes opbygning, opgaver, funktion og finansiering.

Kapitel 4

Almindelige pligter

Arbejdsgiveren

§ 15. Arbejdsgiveren skal sørge for, at arbejdsforholdene sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarlige. Der henvises her særligt til

- 1) kapitel 5 om arbejdets udførelse,
- 2) kapitel 6 om indretning af arbejdsstedet,
- 3) kapitel 7 om tekniske hjælpemidler m.v.,
- 4) kapitel 8 om stoffer og materialer.

§ 16. Arbejdsgiveren skal sørge for, at der føres effektivt tilsyn med, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt

§ 17. Arbejdsgiveren skal gøre de ansatte bekendt med de ulykkes- og sygdomsfarer, der eventuelt er forbundet med deres arbejde.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal endvidere sørge for, at de ansatte får nødvendig oplæring

og instruktion i at udføre arbejdet på farefri måde.

Stk. 3. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler om arbejdsgiverens pligter efter stk. 1 og 2.

§ 18. Arbejdsgiveren har pligt til at gøre de ansattes sikkerhedsrepræsentanter og tillidsmænd inden for vedkommende område bekendt med de påbud, som arbejdstilsynet skriftligt har afgivet. Tilsvarende pligt påhviler arbejdsgiveren over for andre sikkerhedsrepræsentanter og tillidsmænd, der fremsætter anmodning om at blive gjort bekendt med påbudet, jfr. § 78.

§ 19. Arbejdsgiveren skal sørge for, at samarbejde om sikkerhed og sundhed efter kapitel 2 kan finde sted, samt deltage i samarbejdet.

§ 20. Flere arbejdsgivere, der lader arbejde udføre på samme arbejdssted, og alle, der er beskæftigede på samme arbejdssted, skal samarbejde om at skabe sikre og sunde arbejdsforhold for alle beskæftigede.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler om samarbejdet herom.

§ 21. Når arbejdstilsynet forlanger det, eller når forholdene i øvrigt giver anledning dertil, skal arbejdsgiveren lade foretage undersøgelser, prøver og besigtigelser, eventuelt ved særligt sagkyndige, for at konstatere, om arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige.

§ 22. Arbejdsgiveren skal foretage anmeldelse til arbejdstilsynet og føre registre efter regler, som fastsættes af arbejdsministeren.

Stk. 2. Direktøren for arbejdstilsynet kan til statistisk brug forlange oplysninger af arbejdsgiveren om

- 1) de ansattes antal, køn, alder og sundhedsforhold,
- 2) maskiner, maskindele, beholdere, præfabrikerede konstruktioner, apparater, redskaber og andre tekniske hjælpemidler,
- 3) stoffer og materialer,
- 4) andre forhold af arbejdsmiljømæssig betydning.

Stk. 3. Hvis statistikken offentliggøres, må navn eller firma ikke nævnes.

§ 23. Arbejdsgiveren kan ved aftale overføre det strafferetlige ansvar, der er pålagt ham i lovens § 82, til driftsledere, arbejdsledere eller andre kvalificerede overordnede. Det er en betingelse for aftalens gyldighed, at den er skriftlig, og at den tydeligt angiver, i hvilket omfang ansvaret overdrages, herunder hvilke lokale eller faglige områder den omfatter.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal i rimeligt omfang føre tilsyn med hvervets udførelse.

Arbejdslederen

§ 24. Ved arbejdsleder forstås den, hvis arbejde udelukkende eller i det væsentlige består i på arbejdsgiverens vegne at lede eller føre tilsyn med arbejdet i en virksomhed eller en del deraf.

§ 25. Arbejdslederen skal deltage i samarbejdet om sikkerhed og sundhed, jfr. kapitel 2, § 20 og § 37.

§ 26. Arbejdslederen skal medvirke til, at arbejdsforholdene sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarlige inden for det arbejdsområde, som han leder. Han skal herunder påse, at de foranstaltninger, der træffes for at fremme sikkerhed og sundhed, virker efter deres hensigt.

Stk. 2. Bliver arbejdslederen bekendt med fejl eller mangler, som kan medføre fare for ulykker eller sygdom, skal han sørge for at afværge faren. Kan faren ikke afværges ved hans indgriben på stedet, skal han straks gøre arbejdsgiveren bekendt med forholdet.

Ansatte

§ 27. De ansatte skal deltage i samarbejdet om sikkerhed og sundhed, jfr. kapitel 2.

§ 28. De ansatte skal medvirke til, at arbejdsforholdene sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarlige inden for deres arbejdsområde, herunder at de foranstaltninger, der træffes for at fremme sikkerhed og sundhed, virker efter deres hensigt.

Stk. 2. Bliver de ansatte opmærksomme på fejl eller mangler, som kan forringe sikkerheden eller sundheden, og som de ikke selv kan rette, skal de meddele det til et medlem

af sikkerhedsgruppen, arbejdslederen eller arbejdsgiveren.

Stk. 3. Den, som for at udføre et arbejde såsom reparation eller installation midlertidigt må fjerne en sikkerhedsforanstaltning, skal påse, at denne umiddelbart efter arbejdsprocessens afslutning sættes på plads, eller at anden lige så sikker beskyttelsesforanstaltning foretages.

§ 29. De, der arbejder på et arbejdssted, hvor flere arbejdsgivere lader arbejde udføre, skal rette sig efter de regler, der gælder for virksomhedernes samarbejde, jfr. §§ 20 og 37, foruden efter de regler, der gælder for det arbejde, de skal udføre.

Stk. 2. De, der arbejder på en fremmed virksomheds område, skal rette sig efter de regler om sikkerhed og sundhed, der gælder for denne virksomhed, foruden efter de regler, der gælder for det arbejde, de skal udføre.

Leverandører, installatører, reparatører og planlæggere m.fl.

§ 30. Den, der overdrager, overlader eller udstiller maskiner, maskindele, beholdere, præfabrikerede konstruktioner, apparater, redskaber eller andre tekniske hjælpemidler, skal sørge for, at genstandene, når de udleveres til brug eller udstilles, er forsynet med nødvendigt beskyttelsesudstyr og kan anvendes efter deres hensigt uden at være farlige for sikkerhed eller sundhed, jfr. kapitel 7. Nødvendige og let forståelige anvisninger om betjening, vedligeholdelse, transport og opstilling skal følge med ved leveringen.

Stk. 2. Overdrages eller overlades brugsfærdige tekniske hjælpemidler til videresalg, udlejning eller udlån, gælder samme pligter.

Stk. 3. Når arbejdstilsynet forlanger det, eller når forholdene i øvrigt giver anledning dertil, skal importøren eller fremstilleren lade foretage undersøgelser, prøver eller besigtigelser, eventuelt ved særligt sagkyndige, for at konstatere, om det tekniske hjælpemiddel er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Stk. 4. Hvis et teknisk hjælpemiddel fremstilles efter bestillerens skriftlige, udførlige anvisninger, er importøren eller fremstilleren ikke omfattet af pligterne i stk. 1-3.

§ 31. Enhver maskine, der udleveres eller udstilles her i landet, skal være forsynet med fremstillers eller for importerede maskiners vedkommende importørens navn og adresse eller med anden markering, som gør det let at identificere fremstilleren, henholdsvis importøren.

§ 32. Den, der som selvstændig virksomhed installerer, ombygger eller hovedreparerer et teknisk hjælpemiddel, skal påse, at de sikkerhedsmæssige forskrifter og anvisninger, der gælder for hjælpemidlet, er opfyldt.

Stk. 2. Hvis en reparation kun berører én eller nogle dele af det, der repareres, skal reparatøren påse, at de sikkerhedsmæssige forskrifter og anvisninger, som gælder for delene, er opfyldt. Bliver reparatøren under sit arbejde opmærksom på andre fejl eller mangler, der har sikkerhedsmæssig betydning, skal han gøre ejeren eller brugeren bekendt med dem.

§ 33. Den, der leverer et projekt til et teknisk hjælpemiddel, et produktionsanlæg eller et bygge- eller anlægsarbejde, skal i projektet tage hensyn til sikkerhed og sundhed ved arbejdets udførelse og driften af det færdige byggeri eller anlæg m.v. Det samme gælder den, der på lignende måde rådgiver om arbejdsmiljømæssige forhold.

§ 34. Reglerne i §§ 30, 31, 33 og 35, stk. 2, gælder også for leverandører m.fl. af stoffer og materialer med egenskaber, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed.

§ 35. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler om de i §§ 30-34 omhandlede forhold.

Stk. 2. Reglerne i §§ 30-34 fritager ikke brugeren for forpligtelser efter loven.

§ 36. Arbejdsministeren kan, når særlige forhold foreligger, fastsætte regler eller træffe bestemmelser, der fraviger kravene i §§ 30-34. Sådanne bestemmelser kan endvidere i enkelttilfælde, når særlige forhold foreligger, træffes af direktøren for arbejdstilsynet.

Bygherrer m.v.

§ 37. Ved bygge- og anlægsvirksomhed, som udføres af mere end 10 personer, skal bygherren eller en person, som han overdrager det til, samordne de foranstaltninger til fremme af de beskæftigedes sikkerhed og sundhed, der skal udføres af arbejdspladsens forskellige arbejdsgivere.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Kapitel 5

Arbejdets udførelse

§ 38. Arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte normer eller standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

§ 39. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke krav der skal være opfyldt, for at arbejdet kan anses for fuldt forsvarligt planlagt, tilrettelagt og udført, herunder om

- 1) sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger vedrørende arbejder, arbejdsprocesser og -metoder, f.eks. for at **undgå** sammenstyrtning, nedstyrtning, **sammen**-skridning, rystelser, **stråling**, støj eller eksplosions-, brand- eller sundhedsfare ved luftarter, dampe, støv og røg, hede, kulde eller lugt, sygdomssmitte eller forkerte arbejdsstillinger, bevægelser eller belastninger,
- 2) forbud mod særligt farlige arbejder, arbejdsprocesser og -metoder,
- 3) opslag eller egnet markering.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan endvidere fastsætte regler om særligt arbejdstøj og personlige værnemidler, herunder om hvem der skal afholde udgifterne hertil.

§ 40. Hvor hensynet til de ansattes sikkerhed eller sundhed kræver det, kan arbejdsministeren fastsætte regler om,

- 1) at der skal udarbejdes planer over arbejdsgange, arbejdsprocesser og -metoder, og
- 2) at **sådanne** planer og ændringer i dem skal forelægges arbejdstilsynet til udtalelse

eller godkendelse, før de bringes til udførelse.

§ 41. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om,

- 1) at arbejder, der ~~kan~~ medføre betydelig fare for ulykker eller sygdom, kun må udføres af personer, der har gennemgået en nærmere angivet uddannelse, aflagt en prøve eller opnået en bestemt alder,
- 2) beskæftigelse af personer med legemlige eller åndelige mangler eller lidelser, der kan indebære øget fare for ulykker eller sygdom ved visse arbejder,
- 3) begrænsninger i adgangen til at lade ansatte arbejde alene.

Stk. 2. For international vejtransport, herunder for kørsel i udlandet, kan arbejdsministeren fastsætte regler om

- 1) køretøjernes bemanning,
- 2) de betingelser, som skal opfyldes af førere af køretøjerne, herunder om mindstealder,
- 3) tilladelige kørselsperioder for førere og besætningsmedlemmer på køretøjerne,
- 4) kontrolbøger og kontrolapparater til optegnelse af arbejdstider, hvileperioder m.v.

Kapitel 6

Arbejdsstedets indretning

§ 42. Arbejdsstedet skal indrettes således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte normer og standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning skal følges.

§ 43. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om indretning af faste, midlertidige, skiftende og udendørs arbejdssteder, herunder **om**

- 1) arbejdsrum, f.eks. loftshøjde, luftrum, gulve, vægge, lofter, belysning, temperatur, luftfornyelse og støj,
- 2) velfærdsforanstaltninger m.v., f.eks. opholds- og spiserum, garderober, omklædningsrum, toiletter, vaske- og baderum samt sovesteder og stole,
- 3) udgangsforhold, f.eks. færdselsveje, trappe og udgange.

Stk. 2. Det kan i reglerne i medfør af stk. 1 fastsættes, at de gælder for udlejere af bygninger, lokaler, arealer m.v.

§ 44. Hvor hensynet til de ansattes sikkerhed eller sundhed kræver det, kan arbejdsministeren fastsætte regler om, at

- 1) projekter og lignende til opførelse eller ombygning af virksomheder skal forelægges arbejdstilsynet til udtalelse eller godkendelse, før de bringes til udførelse,
- 2) planer om indretning eller ændring af lokaler, tekniske anlæg og hjælpemidler m.v. skal forelægges arbejdstilsynet til udtalelse eller godkendelse, før de bringes til udførelse,
- 3) bygninger, lokaler, arealer m.v. ikke må udlejes til erhvervsvirksomhed, før spørgsmålet, om lokalerne m.v. kan anvendes til det påtænkte formål, har været forelagt arbejdstilsynet til udtalelse eller godkendelse.

Kapitel 7

Tekniske hjælpemidler m.v.

§ 45. Maskiner, maskindele, beholdere, præfabrikerede konstruktioner, apparater, redskaber og andre tekniske hjælpemidler skal være indrettet og skal anvendes således, at de sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarlige.

Stk. 2. Anerkendte normer og standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning skal følges.

§ 46. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om indretning og anvendelse af tekniske hjælpemidler m.v., herunder om

- 1) konstruktion, udførelse, opstilling, anmeldelse og afprøvning,
- 2) forelæggelse for arbejdstilsynet til udtalelse eller godkendelse af planer for konstruktion, udførelse og opstilling,
- 3) godkendelse fra arbejdstilsynet af et teknisk hjælpemiddel m.v., før det overdrages eller overlades til brugeren eller tages i brug,
- 4) anvendelse, vedligeholdelse og pasning.

§ 47. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om forbud mod at fremstille, importere,

overdrage, overlade, udstille eller anvende særligt farlige tekniske hjælpemidler.

Kapitel 8

Stoffer og materialer

§ 48. Stoffer og materialer med egenskaber, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, må kun fremstilles og anvendes ved arbejdsprocesser og -metoder, der effektivt sikrer de beskæftigede mod ulykker og sygdomme.

Stk. 2. Anerkendte nonner eller standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

§ 49. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremstilling, import, oplagring, transport og anvendelse af stoffer og materialer med egenskaber, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, herunder om emballering, omfyldning og mærkning.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan give regler om forbud imod fremstilling, import og anvendelse af særligt farlige stoffer og materialer.

§ 49 a. Med henblik på at forebygge og imødegå sundheds- og ulykkesskader i arbejdsmiljøet kan arbejdsministeren fastsætte regler om, at den, der fremstiller eller importerer et stof eller materiale, skal foretage undersøgelser eller fremskaffe fornøden dokumentation for allerede foretagne undersøgelser og indgive anmeldelse. Der kan herunder fastsættes regler for alle stoffer og materialer, for enkelte stoffer og materialer, for bestemte grupper af stoffer og materialer eller for stoffer og materialer til særlige anvendelser.

Stk. 2. Det **kan** fastsættes, at anmeldelsen skal indeholde:

- 1) Oplysninger om forhold, som har betydning for vurdering af stoffets eller materialets egenskaber og virkninger, herunder om det har egenskaber, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed.
- 2) Forslag til klassificering, emballering og mærkning.
- 3) Oplysninger om forebyggende foranstaltninger, der effektivt sikrer de beskæftigede mod forringelse af sikkerhed og sund-

hed.

Stk. 3. Det kan endvidere fastsættes, at nye stoffer og materialer tidligst må tages i brug en måned efter anmeldelsen. Denne frist skal kunne forlænges for tilfælde, hvor **anmeldelsen** er mangelfuld eller fejlagtig, således at stoffet eller materialet tidligst må tages i brug en måned efter, at de oplysninger, anmeldelsen skal indeholde, er **modtaget**.

Stk. 4. Arbejdsministeren fastsætter regler om oprettelse, drift og brug af et register for stoffer og materialer. Lov nr. 294 af 8. juni 1978 om offentlige myndigheders registre finder ikke anvendelse på dette register.

§ 49 b. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, at tekniske datablade og lignende, som udsendes af fremstillere eller importører af stoffer og materialer, skal indeholde alle væsentlige oplysninger om stoffets eller materialets virkninger på sikkerhed og sundhed i arbejdsmiljøet.

§ 49 c Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, at et stof eller materiale, der kan være farligt for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes, hvis det kan erstattes af et ufarligt, mindre farligt eller mindre generende stof eller materiale.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, at stoffer og materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller inden for særlige områder, før arbejdstilsynets udtalelse eller godkendelse foreligger.

Kapitel 9

Hviletid og fridøgn

§ 50. Arbejdstiden skal tilrettelægges således, at der i hvert døgn, regnet fra normal arbejdstids begyndelse, gives den ansatte **en** sammenhængende hvileperiode på mindst 11 timer.

Stk. 2. Hvileperioden kan nedsættes til 8 timer ved

- 1) holdskifte i virksomheder, der arbejder i flerholdsdrift,
- 2) landbrugsarbejde indtil 30 dage i et kalenderår.

Stk. 3. Lastning og losning, der fortrinsvis udføres af løsarbejdere, og nødvendige arbejder i tilslutning hertil, såsom lager- og **pak-**husarbejde, omfattes ikke af stk. 1 og 2. Såfremt det ved sådant arbejde udføres overarbejde, bortset fra arbejde, der udføres med skiftende hold, samt **arbejde** ved de indenrigske rutebåde og landbrugseksportbådene, skal der fra overarbejdets ophør være mindst 9 timers samlet hvil, forinden de pågældende arbejdere atter beskæftiges.

§ 51. Når naturomstændigheder, ulykker, maskinsammenbrud eller lignende uforudsete begivenheder forstyrrer eller har forstyrret **den** regelmæssige drift af virksomheden, kan bestemmelserne i § 50 fraviges i det omfang, det er nødvendigt, indtil regelmæssig drift er genoprettet. Fravigelsen skal noteres i tilsynsbogen eller anden tilsvarende dokumentation, jfr. § 78.

§ 52. Fravigelser fra § 50 kan i øvrigt tillades af direktøren for arbejdstilsynet, når

- 1) arbejdets udførelse efter dets art ikke kan opsættes, eller
- 2) særlige arbejdsformer gør en fravigelse nødvendig.

Stk. 2. Fravigelser for en enkelt hvileperiode kan i disse tilfælde ske uden forudgående tilladelse, hvor denne ikke kan indhentes i rette tid. Fravigelsen skal da snarest muligt meddeles skriftligt til arbejdstilsynet.

Stk. 3. For fag og faglige områder eller særlige arbejdsformer, hvor forholdene gør det nødvendigt, kan arbejdsministeren fastsætte regler om den daglige hvileperiode, herunder om

- 1) nedsættelse af den daglige hvileperiodes længde til 8 timer,
- 2) hvileperiodens beliggenhed.

Stk. 4. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, under hvilke vilkår bestemmelserne om den daglige hvileperiode kan fraviges ved aftale.

§ 53. Inden for hver periode på 7 døgn skal de ansatte have et ugentligt fridøgn, der skal ligge i umiddelbar tilslutning til en daglig hvileperiode. Det ugentlige fridøgn skal så vidt muligt falde på søndage og så vidt

muligt samtidigt for alle, der er ansat i virksomheden.

Stk. 2. Reglen i stk. 1, 2. pkt., gælder ikke for landbrug og gartneri.

Stk. 3. Hvis det er påkrævet, kan det ugentlige fridøgn udskydes og erstattes af tilsvarende frihed senere

- 1) ved arbejde med pasning af mennesker, dyr og planter,
- 2) ved arbejde, der er nødvendigt for at bevare værdier.

Stk. 4. Stk. 1 kan endvidere fraviges, når naturomstændigheder, ulykker, maskinsammenbrud eller lignende uforudsete begivenheder forstyrrer eller har forstyrreret den regelmæssige drift af virksomheden. Fravigelsen skal noteres i tilsynsbogen eller anden tilsvarende dokumentation, jfr. § 78.

§ 54. Fravigelse fra § 53, stk. 1, kan i øvrigt tillades af direktøren for arbejdstilsynet, når

- 1) arbejdets udførelse efter dets art ikke kan opsættes, eller
- 2) særlige arbejdsformer gør en fravigelse nødvendig.

Stk. 2. Fravigelse for et enkelt fridøgn kan i disse tilfælde ske uden forudgående tilladelse, hvorpå denne ikke kan indhentes i rette tid. Fravigelsen skal da snarest muligt meddeles skriftligt til arbejdstilsynet.

Stk. 3. Under særlige forhold kan arbejdsministeren fastsætte tidsbegrænsede undtagelser fra reglen om det ugentlige fridøgn i § 53.

§ 55. For fag og faglige områder eller særlige arbejdsformer, hvor forholdene gør det nødvendigt, kan arbejdsministeren fastsætte regler om det ugentlige fridøgn, herunder om omlægning af det ugentlige fridøgn.

§ 56. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, under hvilke vilkår bestemmelserne om det ugentlige fridøgn kan fraviges ved aftale.

Stk. 2. Personer i overordnede stillinger samt repræsentanter og agenter, der arbejder uden for virksomhedens faste arbejdssted, omfattes kun af §§ 50 og 53 i det omfang, det nærmere fastsættes af arbejdsministeren.

§ 57. For arbejde, der i særlig grad kan bringe sikkerhed og sundhed i fare, kan arbejdsministeren fastsætte regler om begrænset arbejdstid for dette arbejde.

§ 58. Regler, der fastsættes efter § 52, stk. 3, § 55 og § 57, kan uanset § 2, stk. 1 og 2, omfatte enhver, der fører eller er besætningsmedlem på et køretøj, herunder køretøjer i international vejtransport, såvel her i landet som i udlandet.

Kapitel 10

Unge under 18 år

§ 59. Unge mennesker under 15 år må ikke anvendes til erhvervsmæssigt arbejde bortset fra let hjælpearbejde i 2 timer daglig. For unge af arbejdsgiverens familie, som hører til hans husstand, gælder forbudet kun arbejde med tekniske anlæg, maskiner, hjælpemidler, stoffer eller materialer, der kan frembyde fare for dem.

Stk. 2. For landbrug kan arbejdsministeren fastsætte regler om en lavere aldersgrænse end 15 år for beskæftigelse af unge af arbejdsgiverens familie, som hører til hans husstand, ved arbejde med tekniske anlæg, maskiner, hjælpemidler, stoffer eller materialer, der kan frembyde fare for dem.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter regler om højere aldersgrænse end 15 år for beskæftigelse ved arbejde, som efter sin beskaffenhed eller de omstændigheder, hvorunder det udføres, kan være farligt for de unges sikkerhed, sundhed eller udvikling. Disse regler kan også omfatte de under stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 omhandlede unge.

Stk. 4. Arbejdsministeren kan i øvrigt fastsætte regler om, at unge under 15 år

- 1) kan have lettere, erhvervsmæssigt arbejde,
- 2) kan optræde i offentlige forestillinger eller ved optagelse af film eller lignende.

Stk. 5. Der skal ved udformningen af regler i henhold til stk. 4 tages hensyn til de unges alder, udvikling og helbredstilstand samt til skole- eller anden uddannelse.

§ 60. Arbejdstiden for unge under 18 år må normalt ikke overstige den sædvanlige arbejdstid for voksne, der er beskæftiget i samme fag, jfr. § 62, nr. 1.

Stk. 2. De unge må ikke beskæftiges mere end i alt 10 timer pr. dag. Arbejdstiden skal ligge samlet, kun afbrudt af passende spise- og hvilepauser.

§ 61. Unge under 18 år skal have en samlet hvileperiode på mindst 12 timer i døgnet. Hvileperioden skal i almindelighed omfatte tidsrummet mellem kl. 20 og kl. 6.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan give særlige regler om hvileperiodens varighed og beliggenhed for fag eller faglige områder, hvor forholdene gør det nødvendigt eller ønskeligt.

§ 62. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om,

- 1) i hvilket omfang unge under 18 år må beskæftiges ud over fagets sædvanlige arbejdstid,
- 2) begrænsninger i adgangen til at beskæftige unge under 18 år i de i § 53, stk. 3, og § 54, stk. 1, nævnte tilfælde.

Kapitel 11

Lægeundersøgelse m.v.

§ 63. For virksomheder, fag, faglige områder eller andre grupper af ansatte, hvis arbejde er forbundet med fare for de ansattes sundhed, kan arbejdsministeren fastsætte regler om,

- 1) at de ansatte skal lægeundersøges før ansættelsen, under ansættelsen og efter ansættelsens ophør, eventuelt ved regelmæssige undersøgelser, og
- 2) at der regelmæssigt eller i enkelte tilfælde skal foretages arbejdsmedicinske, arbejds-hygieniske eller andre undersøgelser af sundhedsforholdene.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om tilsvarende undersøgelser med henblik på, om et arbejde kan medføre fare for sundheden.

Stk. 3. Udgifterne ved undersøgelserne afholdes af arbejdsgiveren, den ansatte eller staten efter regler, der fastsættes af arbejdsministeren.

Stk. 4. Arbejdsgiveren skal sørge for, at undersøgelserne kan forgå uden tab af indtægt for de ansatte og så vidt muligt i arbejdstiden.

Stk. 5. De ansatte og tidligere ansatte har pligt til at lade sig undersøge i overensstemmelse med de fastsatte regler.

§ 64. Arbejdsministeren kan fastsætte særlige regler om lægeundersøgelse af unge under 18 år med henblik på deres påbegyndelse af arbejde for en arbejdsgiver. § 63, stk. 3-5, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. I reglerne kan det fastsættes, at en skolelæge på grundlag af en undersøgelse, foretaget før eleven forlader skolen, skal afgive en erklæring, om eleven lider eller har lidt af sygdomme, der kan have indflydelse på hans sikkerhed og sundhed under erhvervsarbejde. Tilsvarende regler kan fastsættes for unge under 18 år, der er under faglig uddannelse.

Stk. 3. I reglerne kan det endvidere fastsættes, at arbejdsgivere ved ansættelse af en ung under 18 år skal sikre sig, at det arbejde, den unge antages til, er foreneligt med hans helbredstilstand.

§ 65. Arbejdsministeren kan nedsætte et repræsentativt sammensat, sagkyndigt nævn til at træffe afgørelser efter de regler, der udstedes i medfør af loven i spørgsmål om, hvorvidt en ung under 18 år må udføre et arbejde under hensyn til pågældendes helbredstilstand.

Stk. 2. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter regler om nævnets sammensætning, virksomhed samt om finansiering af nævnets virksomhed.

Kapitel 12

Arbejdsmiljørådet og arbejdsmiljøfondet

*A*rbjdsmiljørådet

§ 66. Formålet med arbejdsmiljørådet er at give arbejdsmarkedets parter medindflydelse på indsatsen for et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Rådet har følgende opgaver:

- 1) Rådet drøfter på eget initiativ spørgsmål, som det finder af betydning for arbejdsmiljøet, og udtaler sig herom til arbejdsministeren og direktøren for arbejdstilsynet
- 2) Rådet udtaler sig om og giver forslag til lovændringer og nye regler samt om de enkelte sager, som arbejdsministeren eller

direktøren for arbejdstilsynet forelægger for rådet.

- 3) Ved udarbejdelse af regler i henhold til bemyndigelse i denne lov skal arbejdsmiljørådet medvirke gennem repræsentanter, udpeget af rådet inden for eller uden for dets medlemskreds. Endvidere skal rådets udtalelse indhentes, forinden reglerne fastsættes.
- 4) Før godkendelse af branchesikkerhedsråd efter § 14, stk. 1, fastsættelse af undtagelser efter § 54, stk. 3, samt afgørelse af klager efter § 81, stk. 2, skal rådets udtalelse indhentes.
- 5) Rådet følger branchesikkerhedsrådenes arbejde.
- 6) Rådet afgiver hvert år en indstilling til arbejdsministeren om udviklingen inden for arbejdsmiljøområdet og om de forbedringer, som det finder *ønskelige*.

Stk. 2. Rådet kan nedsætte arbejdsudvalg og udpege medlemmer til disse, også uden for rådets medlemskreds.

Stk. 3. Rådet nedsætter et stående udvalg til at følge branchesikkerhedsrådenes arbejde.

Stk. 4. Rådet kan indhente erklæringer fra sagkyndige og iværksætte undersøgelser til brug for sit arbejde.

Stk. 5. Arbejdsministeren godkender rådets forretningsorden.

§ 67. Arbejdsmiljørådet består af en formand, 12 repræsentanter for de ansatte, 10 repræsentanter for arbejdsgiverne, en læge og en videnskabelig medarbejder ved Danmarks tekniske højskole. Arbejdsministeren udnævner rådets formand og øvrige medlemmer og stedfortrædere for disse.

Stk. 2. Af repræsentanterne for de ansatte skal 3 repræsentere industri og transport, 2 håndværk, 2 landbrug, 1 handel, 1 de tekniske funktionærer, 1 de merkantile funktionærer og 2 de offentligt ansatte. Af repræsentanterne for arbejdsgiverne skal 3 repræsentere industri og transport, 2 håndværk, 2 landbrug, 1 handel og 2 det offentlige.

Stk. 3. Repræsentanterne og stedfortræderne indstilles af de mest repræsentative organisationer inden for hver gruppe. En af repræsentanterne for arbejdsgiverne indstilles dog af finansministeren, og en indstilles af Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommuner-

nes Landsforening, Københavns kommune og Frederiksberg kommune i fællesskab. Lægen og en stedfortræder for ham indstilles af sundhedsstyrelsen. Den videnskabelige medarbejder ved Danmarks tekniske højskole indstilles af denne.

Stk. 4. Medlemmerne og stedfortræderne udnævnes normalt for en periode af 6 år.

Stk. 5. Arbejdsministeriet, arbejdstilsynet, sikringsstyrelsen og miljøstyrelsen deltager hver med en repræsentant uden stemmeret i arbejdsmiljørådets møder.

Arbejdsmiljøfondet

§ 68. Arbejdsmiljøfondets formål er gennem oplysning og uddannelse og på anden egnet måde at fremme et bedre arbejdsmiljø.

Stk. 2. Fondets midler tilvejebringes ved bidrag fra staten, fra de forsikringsselskaber, der er godkendt til tegning af arbejds-skadeforsikring, samt fra de kommuner og arbejdsgivere, der ikke har tegnet forsikring efter loven om arbejds-skadeforsikring, jfr. dennes § 41 og § 68, stk. 1.

Stk. 3. Bidragene udgør årligt 30 mill. kr., der reguleres af arbejdsministeren efter indstilling fra arbejdsmiljørådet og tilslutning fra folketingets finansudvalg.

Stk. 4. Statens bidrag beregnes som en andel af det samlede bidrag svarende til den andel, de statsansatte udgør af det samlede antal arbejdstagere inden for lovens område. Forsikringsselskabernes bidrag fordeles på de enkelte selskaber i forhold til præmieindtægt af pligtig arbejds-skadeforsikring i det regnskabsår, fordelingen vedrører. For kommuner og arbejdsgivere, der ikke har tegnet forsikring, fastsættes bidraget i forhold til et af sikringsstyrelsen skønsmæssigt beregnet præmiebeløb svarende til den pågældendes risiko efter loven om arbejds-skadeforsikring.

Stk. 5. Til dækning af bidraget til arbejdsmiljøfondet kan forsikringsselskaberne forhøje præmierne for lovpligtig arbejds-skadeforsikring forholdsmæssigt uanset de truffe forsikringsaftaler.

Stk. 6. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler for beregning og indbetaling af bidragene.

Stk. 7. Arbejdsmiljørådet er fondets øverste myndighed og godkender fondets budget, regnskab og arbejdsplan. Revisionen af regn-

skabet varetages af statens revisionsmyndighed.

Stk. 8. Fondets daglige ledelse varetages af bestyrelsen, som består af direktøren for arbejdstilsynet som formand og 3 medlemmer, valgt af arbejdsmiljørådet. Medlemmerne skal repræsentere henholdsvis arbejdere, arbejdsgivere og funktionærer.

Stk. 9. Fondets forretningsorden fastsættes af arbejdsministeren efter forhandling med arbejdsmiljørådet.

Stk. 10. Fondets bestyrelse afgiver hvert år beretning om sin virksomhed til arbejdsmiljørådet og arbejdsministeren.

Kapitel 13 Arbejdstilsynet

§ 69. Arbejdsministeren er øverste administrative myndighed vedrørende arbejdsmiljøspørgsmål.

§ 70. Arbejdstilsynet består af et direktorat, et arbejdsmiljøinstitut samt tilsynskredse.

Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter regler om landets inddeling i tilsynskredse.

§ 71. Arbejdstilsynet ledes af direktøren for arbejdstilsynet.

§ 72. Arbejdstilsynet har til opgave at

- 1) vejlede virksomheder, branchesikkerhedsråd, arbejdsmarkedets organisationer og offentligheden om arbejdsmiljømæssige spørgsmål,
- 2) bistå arbejdsministeriet med forberedelse af regler i henhold til loven,
- 3) udstede forskrifter i henhold til bemyndigelse fra arbejdsministeren,
- 4) holde sig orienteret om den tekniske og sociale udvikling med henblik på forbedring af arbejdet for sikkerhed og sundhed i arbejdsmiljøet,
- 5) behandle planer for arbejdsprocesser, arbejdssteder, tekniske hjælpemidler m.v. samt stoffer og materialer og meddele tilfaldelser i henhold til loven eller administrative regler,
- 6) påse, at loven og de forskrifter, der gives med hjemmel i loven, overholdes.

§ 73. Arbejdsministeren kan bemyndige direktøren for arbejdstilsynet til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt arbejds-

nisteren. Arbejdsministeren kan i forbindelse hermed efter forhandling med arbejdsmiljørådet bestemme, at § 66, stk. 1, nr. 3 og 4, kan fraviges.

§ 74. Arbejdsministeren kan bestemme, at arbejdstilsynets opgaver i nærmere angivet omfang henlægges til anden offentlig myndighed eller privat institution, samt i hvilket omfang arbejdstilsynet skal føre kontrol med sådant tilsyn.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om anerkendelse af prøvninger og anden dokumentation for, at forskrifter om sikkerhed og sundhed er fulgt.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter regler om betaling, eventuelt i form af takstmæssigt fastsatte afgifter for undersøgelser m.v. foretaget eller iværksat af arbejdstilsynet.

§ 75. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om pligt til anmeldelse af arbejdsulykker, forgiftningstilfælde, erhvervssygdomme og andre forhold af arbejdsmiljømæssig betydning.

Stk. 2. Den, som under udøvelse af offentlig tjeneste eller hverv får kendskab til forhold, der strider mod denne lov eller regler udstedt i henhold til loven, skal underrette arbejdstilsynet herom.

Stk. 3. En læge, der konstaterer eller får mistanke om, at en person har været udsat for skadelige påvirkninger på sin arbejdsplads, skal underrette arbejdstilsynet. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 76. Arbejdstilsynets medarbejdere har adgang til offentlige og private arbejdssteder i det omfang, det er påkrævet, for at de kan varetage deres hverv.

Stk. 2. Politiet yder om fornødent bistand hertil. Nærmere regler om bistanden kan fastsættes af arbejdsministeren efter forhandling med justitsministeren.

Stk. 3. Arbejdstilsynets medarbejdere skal forevise legitimation på forlangende.

§ 77. Arbejdstilsynet kan påbyde, at forhold, der strider mod loven eller mod regler eller afgørelser i medfør af loven, bringes i orden straks eller inden en frist.

Stk. 2. Skønner arbejdstilsynet det nødvendigt for at afværge en overhængende, betyde-

lig fare for de ansattes eller andres sikkerhed eller sundhed, kan det påbyde, at faren straks **imødegås**, herunder

- 1) at de tilstedeværende øjeblikkeligt fjerner sig fra farezonen,
- 2) at brugen af en maskine, en maskindel, en beholder, en præfabrikeret konstruktion, et apparat, et redskab, et andet teknisk hjælpemiddel eller et stof eller et materiale standses, eller
- 3) at arbejde i øvrigt standses.

§ 78. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, at der på arbejdssteder skal findes en tilsynsbog eller anden tilsvarende dokumentation for tilsynets inspektioner, påbud og andre meddelelser om arbejdsmiljømæssige forhold og om anvendelse og opbevaring af tilsynsbogen eller dokumentationen.

§ 79. Myndigheder og personer, der udfører opgaver efter §§ 13–14 og kap. 11–14, samt enhver, der i øvrigt yder bistand hertil, er underkastet tavshedspligt efter borgerlig straffelovs § 152 og § 264 b.

Stk. 2. En medarbejder ved arbejdstilsynet må ikke over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant oplyse, at et tilsynsbesøg foretages som følge af en klage.

§ 80. Efter forhandling med pågældende minister fastsætter arbejdsministeren regler om arbejdstilsynets samarbejde med andre offentlige myndigheder.

Kapitel 14 Klageadgang

§ 81. Tilsynskredsens afgørelser kan indbringes for direktøren for arbejdstilsynet inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 2. Direktørens afgørelse kan indbringes for arbejdsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 3. Rettidig klage har opsættende virkning, indtil klagemyndighedens afgørelse foreligger, eller klagemyndigheden bestemmer andet. Klage over afgørelser efter § 77, stk. 2, har ikke opsættende virkning.

Stk. 4. Når særlige grunde taler derfor, kan klagemyndigheden behandle en klage og tillægge denne opsættende virkning, selv om

klagen først fremkommer efter udløbet af den frist, der er nævnt i stk. 1 og 2.

Kapitel 15 Straf

§ 82. Med bøde eller hæfte straffes den, der

- 1) overtræder §§ 15–19, § 20, stk. 1, § 21, § 23, stk. 2, §§ 25–34, § 37, stk. 1, § 38, stk. 1, § 42, stk. 1, § 45, stk. 1, § 48, stk. 1, § 63, stk. 5, eller § 75, stk. 3,
- 2) lader arbejde udføre i strid med kapitel 9 og 10, leder eller fører tilsyn med sådant arbejde eller udfører arbejde i strid med kapitel 9,
- 3) ikke efterkommer påbud efter § 77 eller
- 4) undlader at meddele oplysninger efter § 22, stk. 2.

§ 83. For overtrædelse af § 15, § 16, § 38, stk. 1, § 42, stk. 1, § 45, stk. 1, § 48, stk. 1, § 82, nr. 2 og 3, kan der pålægges en arbejdsgiver bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. For bødeansvaret fastsættes ingen forvandlingsstraf.

§ 84. I forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne og påbud eller forbud i henhold til forskrifterne. Det kan endvidere fastsættes, at en arbejdsgiver, der overtræder bestemmelser, påbud eller forbud som anført, kan pålægges bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. For sådant bødeansvar fastsættes ingen forvandlingsstraf.

§ 85. Arbejdsgiveren er fritaget for ansvar i det omfang, han efter § 23, stk. 1, har overdraget sine pligter til driftsledere, arbejdsledere eller andre kvalificerede overordnede.

§ 86. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant **bødeansvar**.

§ 87. Når unge under 18 år beskæftiges i strid med bestemmelserne i denne lov eller de i henhold til loven fastsatte forskrifter, kan forældremyndighedens indehavere straf-

fes med bøde, såfremt arbejdet er foregået med deres viden.

Kapitel 16

Ikrafttræden m.v.

§ 88. Loven træder i kraft den 1. juli 1977.

§ 13 træder i kraft den 1. maj 1978.

Stk. 2. (Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 89. Lovene nr. 226, 227 og 228 af 11. juni 1954 om henholdsvis almindelig arbejderbeskyttelse, arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed og arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri ophæves.

Stk. 2. For så vidt angår forhold, hvorom

der efter loven skal eller kan fastsættes nærmere regler administrativt, kan arbejdsministeren bestemme, at reglerne herom i de i stk. 1 nævnte love forbliver i kraft indtil de afløses af bestemmelser fastsat i henhold til denne lov. Det samme gælder regler, der er fastsat med hjemmel i de nævnte love samt regler, der er holdt i kraft ved § 76 i lov om almindelig arbejderbeskyttelse.

Stk. 3. Overtrædelse af de bestemmelser, der forbliver i kraft efter stk. 2, straffes med bøde eller hæfte. §§ 83 og 85–87 finder tilsvarende anvendelse.

§ 90. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Arbejdsministeriet, den 18. december 1985

GRETHE FENGER MØLLER

/ Henrik Grove

Bekendtgørelse om børns lettere erhvervsmæssige arbejde.

I medfør af § 59, stk. 4, nr. 1, i lov nr. 681 af 23. december 1975 om arbejdsmiljø fastsættes:

§ 1. Bekendtgørelsen omfatter beskæftigelse af børn under 15 år ved lettere erhvervsmæssigt arbejde og let hjælpearbejde.

Stk. 2. Bekendtgørelsen omfatter ikke

- 1) arbejde i en arbejdsgivers private husholdning, jfr. lov om arbejdsmiljø § 2, stk. 2, nr. 1,
- 2) beskæftigelse af børn af arbejdsgiverens familie, som hører til hans husstand, jfr. lov om arbejdsmiljø § 59, stk. 1 og 2.

§ 2. Børn, der er fyldt 10 år, må beskæftiges med følgende former for lettere erhvervsmæssigt arbejde:

- 1) Lettere fodrings- og rensningsarbejde i landbruget.
- 2) Pasning af mindre husdyr (dog ikke indfangning og aflivning af pelsdyr som for eksempel mink).
- 3) Lugning og hakning.
- 4) Kartoffelopsamling.
- 5) Bær- og frugtplukning.
- 6) Plantning, opbinding og lignende arbejde.
- 7) Lettere arbejde med specialafgrøder, såsom afplukning af tulipanhoveder, optagning af løg o.lign.
- 8) Koglesamling.
- 9) Lettere budtjeneste, dog ikke udbringning af aviser før skoletid.

§ 3. Børn, der er fyldt 13 år, må beskæftiges med følgende former for lettere erhvervsmæssigt arbejde:

- 1) **Rutinemæssig** prismærkning af varer.

- 2) Arbejde i visse specialforretninger, såsom kiosker, bagerbutikker og grøntforretninger.
- 3) Modtagelse og pakning samt sortering og optælling af lettere varer og tom emballage.
- 4) Lettere rengøring og oprydning samt borddækning.
- 5) Lettere manuel montering, dog ikke lodning, svejsning eller arbejde med farlige klæbemidler.
- 6) Malearbejde med ufarlig maling, dog ikke sprøjtemaling.
- 7) Lettere manuelt arbejde, såsom håndsyning, ilægning i poser, foldning af papir samt pudsnings af færdige keramik- og glasvarer.
- 8) Mærkning og sortering af rent vasketøj.
- 9) Eftersyn og kontrol af produkter uden brug af maskiner o.lign.
- 10) Internt piccoloarbejde.
- 11) Lettere budtjeneste, herunder udbringning af aviser før skoletid.
- 12) Salg af aviser o.lign.

§ 4. Børn under 15 år må ikke beskæftiges ved arbejde, der kan være farligt for deres sundhed, sikkerhed eller udvikling. Børnene må derfor f.eks. ikke beskæftiges med

- 1) arbejde med maskiner, herunder traktorer,
- 2) arbejde med farlige stoffer og materialer,
- 3) arbejde i siloer, gylle- og ajlebeholdere,
- 4) håndtering af tunge byrder,
- 5) betjening af mekaniske anlæg,
- 6) arbejde i farlig nærhed af maskiner og mekaniske anlæg,
- 7) arbejde i lokaler, hvor der arbejdes med farlige stoffer og materialer.

§ 5. De i §§ 2 og 3 omtalte former for lettere erhvervsmæssigt arbejde samt let hjælpearbejde må kun udføres indtil 2 timer daglig på skoledage og 8 timer daglig på skolefridage og i ferier.

Stk. 2. Den samlede ugentlige arbejdstid må højst være 12 timer. I skoleferier på mindst 1 uge må den samlede ugentlige arbejdstid dog højst være

- 1) 20 timer for børn, der er fyldt 10 år,
- 2) 40 timer for børn, der er fyldt 13 år.

Stk. 3. Børn under 15 år, som lovligt er udkrevet af skolen, eller som har fået tilladelse til at opfylde undervisningspligten ved at deltage i erhvervsmæssig uddannelse eller beskæftigelse, må udføre det i stk. 1 nævnte arbejde i indtil 8 timer daglig, dog højst 40 timer ugentlig. Gives der kun tilladelse til delvis at opfylde undervisningspligten på den angivne måde, nedsættes den højeste arbejdstid forholdsmæssigt, idet der dog før nedsættelsen fratrækkes 12 timer, jfr. stk. 2.

§ 6. Direktoratet for arbejdstilsynet kan tillade, at andre lignende former for arbejde som det i §§ 2 og 3 nævnte udføres af børn under 15 år, når det skønnes rimeligt og forsvarligt.

Stk. 2. Tilsynskredsene kan i enkelt-tillælde, hvor det skønnes rimeligt og forsvarligt, tillade, at et barn under 15 år udfører arbejde af lignende art som det i §§ 2 og 3 nævnte.

§ 7. I henhold til lov om arbejdsmiljø § 81 kan tilsynskredsenes afgørelser efter denne bekendtgørelse indbringes for direktøren for arbejdstilsynet inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 2. Direktørens afgørelser efter denne bekendtgørelse kan indbringes for arbejdsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 3. Rettidig klage har opsættende virkning, indtil klagemyndighedens afgørelse foreligger, eller klagemyndigheden bestemmer andet. Klage over afgørelser efter lov om arbejdsmiljø § 77, stk. 2, har ikke opsættende virkning.

Stk. 4. Når særlige grunde taler derfor, kan klagemyndigheden behandle en klage og tillægge den opsættende virkning, selv om klagen først fremkommer efter udløbet af den frist, der er nævnt i stk. 1 og 2.

§ 8. Den, der lader arbejde udføre i strid med denne bekendtgørelses §§ 2-5 eller leder eller fører tilsyn med sådant arbejde, straffes med bøde eller hæfte, jfr. lov om arbejdsmiljø § 82, nr. 2.

Stk. 2. En arbejdsgiver kan pålægges bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. For bødeansvaret fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar, jfr. lov om arbejdsmiljø § 86.

Stk. 4. Forældremyndighedens indehavere kan efter lov om arbejdsmiljø § 87 straffes med bøde for overtrædelser, såfremt arbejdet er foregået med deres viden.

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1977.

Arbejdsministeriet, den 23. juni 1977.

Erling Jensen.

/ Vibeke Lomholt.

Bekendtgørelse om børns erhvervsmæssige medvirken ved offentlige forestillinger m. v.

I medfør af § 38., stk. 4, i lov nr. 226 af 11. juni 1954 om almindelig arbejderbeskyttelse fastsætter arbejdsministeren herved efter forhandling med justitsministeren og ministeren for kulturelle anliggender følgende regler for *erhvervsmæssig* medvirken af børn under 14 år ved offentlige forestillinger m. v.

§ 1. Politiet kan efter ansøgning i hvert enkelt tilfælde tillade, at børn under 14 år erhvervsmæssigt optræder i offentlige teaterforestillinger, ved offentlige koncerter, i offentlige varieté- eller cirkusforestillinger, i radio og fjernsyn eller i andre offentlige forestillinger eller medvirker som skuespillere eller statister ved optagelse af film. Sådant tilladelse må kun meddeles, såfremt barnets medvirken i den pågældende forestilling eller filmoptagelse skønnes forsvarlig; der vil herved navnlig være at tage hensyn til barnets alder, helbredstilstand og miljø, dets skolegang, arten og hyppigheden af dets medvirken, den til forberedelse, prøver og optræden nødvendige daglige arbejdstid, arbejdsstedet samt engagementets varighed.

Stk. 2. Tilladelse meddeles af politimesteren i den politikreds, hvor den pågældende forestilling finder sted, eller den pågældende filmproducent har forretningslokale, i København af politidirektøren. Skal barnet medvirke i forestillinger, der gives af et omrejsende teaterselskab, cirkus el. lign., eller i filmoptagelser, der iværksættes af en udenlandsk filmproducent, meddeles tilladeisen af politimesteren i den politikreds, hvor den første forestilling eller optagelse finder sted.

§ 2. Tilladelse i henhold til § 1 kan normalt kun meddeles efter forevisning af en i overensstemmelse med nævnte lovs § 41

inden for det sidste halve år udstedt lægeattest for barnet vedrørende arbejde af lignende art. Politiet kan dog uden at kræve lægeerklæring tilvejebragt meddele den omhandlede tilladelse for et tidsrum af indtil 4 uger; forlængelse af tilladelsen ud over 4 uger vil ikke kunne gives, forinden barnet har været underkastet lægeundersøgelse i overensstemmelse med den nævnte lovbestemmelse.

Stk. 2. Lægeattest udstedes på den i socialministeriets bekendtgørelse nr. 231 af 14. juli 1955 om lægeundersøgelse af personer under 18 år foreskrevne blanket, der udleveres arbejdsgiveren af politiet.

Stk. 3. Forinden tilladelse meddeles, skal barnets alder dokumenteres ved forevisning af fødsels- eller dåbsattest eller på anden betryggende måde.

§ 3. Tilladelsen skal nøje angive det tidsrum inden for døgnet, i hvilket barnet må beskæftiges, således at der sikres det tilstrækkelig nattehvil og lejlighed til at passe skoleundervisningen. For tilladelsen kan i øvrigt fastsættes sådanne vilkår, som i det enkelte tilfælde findes påkrævede.

§ 4. Den i lov nr. 226 af 11. juni 1954 om almindelig arbejderbeskyttelse § 40 omhandlede arbejdsbog skal ikke benyttes ved børns medvirken ved offentlige forestillinger m. v.

§ 5. Politiet fører det almindelige tilsyn med overholdelsen af foranstående bestemmelser og af de vilkår, der er opstillet i tilladelser i henhold hertil.

§ 6. Denne bekendtgørelse træder i kraft den 1. april 1964, således at den finder anvendelse ved forestillinger m. v., der finder sted efter denne dato.

Arbejdsministeriet, den 22. januar 1964.

Erling Dinesen.

/ Lundbeck.

Bekendtgørelse om unges farlige arbejde

I medfør af § 59, stk. 3, **samt § 17**, stk. 3, § 41, stk. 1, nr. 1, § 57 og § 84 i lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 646 af 18. december 1985, som ændret ved lov nr. 220 af 22. april 1987, lov nr. 380 af 13. juni 1990 og lov nr. 273 af 8. maj 1991 fastsættes:

Kapitel 1

Område

§ 1. Bekendtgørelsen omfatter erhvervsmæssig beskæftigelse af unge fra 15 til 18 år ved arbejde med tekniske hjælpemidler, stoffer og materialer samt andet arbejde forbundet med fare for unges sikkerhed, sundhed eller udvikling.

Stk. 2. Inden for landbrug er beskæftigelse af unge, der hører til arbejdsgiverens familie og husstand og som er fyldt 15 år, ikke omfattet af bekendtgørelsens bestemmelser, med undtagelse af § 7, stk. 2, og § 8. Disse bestemmelser gælder også ved sådan beskæftigelse af unge under 18 år.

Stk. 3. Unge under 15 år må ikke beskæftiges med erhvervsmæssigt arbejde, medmindre det er tilladt efter arbejdsmiljølovens § 59 eller Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 333 af 23. juni 1977 om børns lettere erhvervsmæssige arbejde eller Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 25 af 22. januar 1964 om børns erhvervsmæssige medvirken ved offentlige forestillinger m.v.

§ 2. Arbejde der indgår som et nødvendigt led i en uddannelsesaftale efter lov om erhvervsuddannelse eller tilsvarende uddannelse af mindst 2 års varighed, som giver erhvervskompetence er undtaget fra forbudene i § 7, stk.

1, og 3, § 8 og § 13, stk. 1, §§ 14, 15 og 20 i det omfang dette er nødvendigt for den konkrete uddannelses gennemførelse. For arbejde efter uddannelsens afslutning gælder samme undtagelser i det omfang de er nødvendige for den unges beskæftigelse i faget.

§ 3. For så vidt der i regler for særlige former for arbejde findes bestemmelser om unges beskæftigelse, herunder aldersgrænser, gælder disse bestemmelser forud for denne bekendtgørelse.

Kapitel 2

Almindelige bestemmelser

§ 4. Ved beskæftigelse af unge skal der ved valg af arbejdsopgaver og ved arbejdets tilrettelæggelse drages omsorg for, at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Der skal tages særligt hensyn til fysiske og psykiske påvirkninger på såvel kort som langt sigt.

§ 5. Arbejdsgiveren skal sørge for, at de unge får en grundig oplæring og instruktion i at udføre deres arbejde på farefri måde.

Stk. 2. Hvor der skal findes brugsanvisninger vedrørende stoffer og materialer, tekniske hjælpemidler m.v. til brug for de ansatte under arbejdet skal arbejdsgiveren sørge for, at de unge er fortrolige med de oplysninger, der fremgår af brugsanvisningen.

Stk. 3. Arbejdet skal udføres under effektivt tilsyn af en person, der er fyldt 18 år og har fornøden indsigt i arbejdets art.

§ 6. Arbejdsgiveren skal inddrage medarbejderne og sikkerhedsorganisationen i det omfang denne findes i planlægning, gennemførelse og kontrol af de sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold vedrørende de unges arbejde.

Kapitel 3

Ulykkesfarer

§ 7. Unge må ikke beskæftiges med de tekniske hjælpemidler, anlæg eller arbejdsprocesser, der er angivet i bilag 1 eller med arbejde af tilsvarende farlighed.

Stk. 2. Arbejde med motorkædesave må ikke udføres af personer under 18 år. Dette gælder også unge inden for landbrug, skovbrug og gartneri, som er arbejdsgiverens familie, og som hører til hans husstand. Motorkædesave kan dog anvendes af unge, der er fyldt 16 år, og som har gennemgået en uddannelse, som direktøren for Arbejdstilsynet har anerkendt som tilstrækkelig, for så vidt angår brug og sikkerhed ved motorkædesave.

Stk. 3. Dog må unge, der er fyldt 16 år beskæftiges ved arbejde inden for landbrug og gartneri med de tekniske hjælpemidler og anlæg, der er angivet i bilag 2 eller ved arbejde af tilsvarende mindre farlighed.

Kapitel 4

Sundhedsfarer ved arbejde med visse stoffer og materialer

§ 8. Unge må ikke arbejde med eller på anden måde udsættes for påvirkninger fra de stoffer og materialer, der er angivet i bilag 3, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Unge kan beskæftiges ved arbejdsprocesser, hvori de stoffer og materialer, der er nævnt i bilag 3 indgår, hvis processerne befinder sig i lukkede systemer, eller de unge på anden lignende måde er sikret mod påvirkninger.

Stk. 3. Inden for landbrug kan unge uanset bilag 3, nr. 7 beskæftiges med følgende arbejde:

- 1) Desinfektion af koyvere og lignende med milde desinfektionsmidler og andre midler, der er godkendt til dette formål af Veterinærdirektoratet.
- 2) Lejlighedsvis malearbejder med maling, hvor kodenummeret er 00 eller 0 før bindestregen og 1 efter bindestregen. Kodenummeret fastsættes i henhold til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om kodenumre.

- 3) Brændstoftilfyldning på maskiner, som unge må betjene og faktisk benytter.

Stk. 4. På rengøringsområdet kan unge på betingelse af, at de under arbejdet er under professionelt tilsyn og instruktion i overensstemmelse med denne bekendtgørelses § 5 uanset bilag 3, nr. 7 beskæftiges med følgende arbejde:

- 1) Fortyndning med vand af rengøringsmidler med organiske opløsningsmidler til den ansattes eget brug, hvis den brugsklare blanding ikke indeholder mere end 0,5 vægtprocent af organiske opløsningsmidler.
- 2) Lejlighedsvis anvendelse af polermidler med op til 15 pct. ethanol eller 5 pct. propa-nol.

Kapitel 5

Andre sikkerheds- og sundhedsfarer Fysiske belastninger

§ 9. Unge må ikke ved arbejde udsættes for fysiske belastninger, der på kort eller lang sigt er skadelige for deres sundhed eller udvikling.

Stk. 2. Ved arbejdets planlægning, tilrettelæggelse og udførelse skal der tages hensyn til den unges alder, fysiske udvikling, indsigt, arbejdsevne og øvrige **forudsætninger**. Unødvige fysiske belastninger samt uhensigtsmæssige arbejdsstillinger eller bevægelser skal undgås.

§ 10. Egnede og effektive hjælpemidler, såsom løfteanordninger og transportsmidier m.v., skal være tilgængelige i det omfang, det er nødvendigt, for at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

§ 11. Det skal i videst muligt omfang undgås, at unge løfter eller bærer byrder over 12 kg.

Stk. 2. Dette kan dog fraviges ved arbejde, der foregår under ergonomisk hensigtsmæssige forhold, men det skal tilstræbes, at byrder for den enkelte højst udgør 25 kg.

§ 12. Det bør undgås, at unge ved andet arbejde udsættes for større belastninger end de, **der** er nævnt i § 11.

Vibrationer

§ 13. Unge må ikke udsættes for vibrationsbelastning fra vibrerende håndværktøjer over

130 dB (HA), som defineret i den internationale standard ISO/DIS 5349, 1986-05-15.

Stk. 2.1 tilfælde, hvor det efter § 2 er tilladt unge at udføre arbejde med vibrerende håndværktøjer, skal det daglige arbejde tilrettelægges, så der er hyppige afbrydelser.

Ned- og sammenstyrtningsfarer

§ 14. Hvis et arbejde er forbundet med risiko for ned- eller sammenstyrtning, må unge ikke beskæftiges hermed før faren er effektivt imødegået ved tekniske foranstaltninger, der ikke indebærer brug af personlige værnemidler.

Kryogene væsker og nedkølede genstande

§ 15. Unge må ikke beskæftiges ved arbejde, der kan medføre kontakt med kryogene væsker (væsker med kogepunkter under -153° C ved 1 bars tryk), eller genstande, der er kølet ned til tilsvarende farligt lave temperaturer.

Risiko for vold

§ 16. Arbejde, der indebærer en særlig risiko for vold, må kun varetages af unge sammen med en person over 18 år.

Kvælningsfare

§ 17. Unge må ikke beskæftiges ved arbejde, der kan medføre kvælningsfare i ilt (oxygen)-fattig atmosfære.

Brandfarlige gasser

§ 18. Unge må ikke beskæftiges med tømning og påfyldning af brandfarlige gasser. Dette gælder dog ikke påfyldning af F-gas på beholdere, der indgår i køretøjers brændstofanlæg, opvarmnings- eller belysningsanlæg eller andet lignende anlæg, når disse beholdere er indrettet med godkendt udstyr til selvtankning.

Eksplodingsfare

§ 19. Unge må ikke beskæftiges ved arbejdsprocesser, der kan medføre fare for eksplosion, medmindre der er truffet effektive tekniske foranstaltninger til hindring af personskade.

Åndedrætsværn

§ 20. Unge må højst beskæftiges 4 timer dag-

ligt ved arbejde, hvor der benyttes friskluftforsynet åndedrætsværn.

Kapitel 6

Forbud

§ 21. Skønner Arbejdstilsynet, at beskæftigelsen af unge under 18 år ved et bestemt arbejde medfører overhængende betydelig fare for deres sikkerhed eller sundhed, kan det nedlægge foreløbigt forbud mod beskæftigelsen, selv om det pågældende forhold ikke er omfattet af kapitel 3, 4 eller 5.

Kapitel 7

Bemyndigelse og dispensation

§ 22. Direktøren for Arbejdstilsynet kan fastsætte en lavere aldersgrænse end 18 år for unges beskæftigelse ved stoffer og materialer omfattet af § 8, stk. 1, som anses for mindre farlige, såfremt de unge har gennemgået en af direktøren for Arbejdstilsynet godkendt uddannelse.

Stk. 2. Hvis der fremkommer oplysninger om en særlig risiko ved andre stoffer og materialer end de i § 8, stk. 1 nævnte, kan direktøren for Arbejdstilsynet bestemme, at disse stoffer og materialer skal være omfattet af denne bestemmelse.

§ 23. Direktøren for Arbejdstilsynet kan tillade fravigelser fra bekendtgørelsen for bestemte fag, faglige områder eller i enkelttilfælde, når forholdene gør det rimeligt og fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Arbejdstilsynets kredse kan tillade fravigelser fra bekendtgørelsen i enkelttilfælde, hvor særlige forhold gør det rimeligt og fuldt forsvarligt.

Kapitel 8

Klageadgang

§ 24. Afgørelser efter denne bekendtgørelse kan påklages efter § 81 i lov om arbejdsmiljø.

Kapitel 9

Straf

§ 25. Medmindre højere straf er forskyldt efter lov om arbejdsmiljø eller anden lovgivning, straffes med bøde eller hæfte den, der

1) lader arbejde udføre i strid med §§4-10, el-

- 1er §§ 13-20, leder eller fører tilsyn med sådant arbejde,
- 2) ikke efterkommer påbud eller forbud, som er udsendt i henhold til bekendtgørelsen eller
- 3) tilsidesætter vilkår for tilladelser i henhold til bekendtgørelsen.

Stk. 2. For overtrædelse af de bestemmelser, der er nævnt under stk. 1, kan der pålægges **en** arbejdsgiver bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. For bødeansvaret fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. For overtrædelser begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Stk. 4. Når unge under 18 år beskæftiges i strid med bestemmelserne i denne bekendtgørelse kan forældremyndighedens indehavere straffes med bøde, såfremt arbejdet er foregået med deres viden.

Kapitel 10

Ikrafttræden

§ 26. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1992.

Stk. 2. Følgende bestemmelser, optaget i bekendtgørelse nr. 611 af 18. december 1985 om regler efter den tidligere arbejderbeskyttelseslovgivning, der med mindre ændringer forbliver i kraft efter arbejdsmiljølovens ikrafttræden ophæves:

- 1) Under§2,nr. 1:
Lov om almindelig arbejderbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 4. juni 1968, som ændret senest ved lov nr. 330 af 19. juni 1974, § 19, stk. 5.
 - 2) Under§2,nr.3:
Lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 298 af 4. juli 1968, som ændret senest ved lov nr. 153 af 31. marts 1973, § 11, stk. 1, for så vidt angår dennes henvisning til foranstående bestemmelse i lov om almindelig arbejderbeskyttelse.
 - 3) Under § 2,nr. 4:
Lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri, jf. lovbekendtgørelse nr. 299 af 4. juli 1968, som ændret senest ved lov nr. 153 af 31. marts 1973, § 11, stk. 5, § 19 A, stk. 4 og § 22,1. pkt.
 - 4) §3,litraB,nr.16:
Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 31 af 12. februar 1969 om unge menneskers farlige arbejde.
 - 5) §3,litraB,nr.17:
Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 80 af 13. marts 1969 om børn og unge menneskers farlige arbejde inden for landbrug, skovbrug og gartneri.
- Stk. 3.* Endelig ophæves følgende bestemmelser og bekendtgørelser:
- 1) § 7 i Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 529 af 11. november 1983 om motorkædesave.
 - 2) Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 103 af 15. februar 1989 om unges farlige arbejde.
 - 3) Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 883 af 21. december 1989 om ændring af Arbejdsministeriets bekendtgørelse om unges farlige arbejde.

Arbejdsministeriet, den 19. juni 1992

KNUD ERIK KIRKEGAARD

/ Henrik Grove

130 dB (HA), som defineret i den internationale standard ISO/DIS 5349, 1986-05-15.

Stk. 2.1 tilfælde, hvor det efter § 2 er tilladt unge at udføre arbejde med vibrerende håndværktøjer, skal det daglige arbejde tilrettelægges, så der er hyppige afbrydelser.

Ned- og sammenstyrtningsfarer

§ 14. Hvis et arbejde er forbundet med risiko for ned- eller sammenstyrtning, må unge ikke beskæftiges hermed før faren er effektivt imødegået ved tekniske foranstaltninger, der ikke indebærer brug af personlige værnemidler.

Kryogene væsker og nedkølede genstande

§ 15. Unge må ikke beskæftiges ved arbejde, der kan medføre kontakt med kryogene væsker (væsker med kogepunkter under 153° C ved 1 bars tryk), eller genstande, der er kølet ned til tilsvarende farligt lave temperaturer.

Risiko for vold

§ 16. Arbejde, der indebærer en særlig risiko for vold, må kun varetages af unge sammen med en person over 18 år.

Kvælningsfare

§ 17. Unge må ikke beskæftiges ved arbejde, der kan medføre kvælningsfare i ilt (oxygen)-fattig atmosfære.

Brandfarlige gasser

§ 18. Unge må ikke beskæftiges med tømning og påfyldning af brandfarlige gasser. Dette gælder dog ikke påfyldning af F-gas på beholdere, der indgår i køretøjers brændstofanlæg, opvarmnings- eller belysningsanlæg eller andet lignende anlæg, når disse beholdere er indrettet med godkendt udstyr til selvtankning.

Eksplodingsfare

§ 19. Unge må ikke beskæftiges ved arbejdsprocesser, der kan medføre fare for eksplosion, medmindre der er truffet effektive tekniske foranstaltninger til hindring af personskade.

Åndedrætsværn

§ 20. Unge må højst beskæftiges 4 timer dag-

ligt ved arbejde, hvor der benyttes friskluftforsynet åndedrætsværn.

Kapitel 6

Forbud

§ 21. Skønner Arbejdstilsynet, at beskæftigelsen af unge under 18 år ved et bestemt arbejde medfører overhængende betydelig fare for deres sikkerhed eller sundhed, kan det nedlægge foreløbigt forbud mod beskæftigelsen, selv om det pågældende forhold ikke er omfattet af kapitel 3, 4 eller 5.

Kapitel 7

Bemyndigelse og dispensation

§ 22. Direktøren for Arbejdstilsynet kan fastsætte en lavere aldersgrænse end 18 år for unges beskæftigelse ved stoffer og materialer omfattet af § 8, stk. 1, som anses for mindre farlige, såfremt de unge har gennemgået en af direktøren for Arbejdstilsynet godkendt uddannelse.

Stk. 2. Hvis der fremkommer oplysninger om en særlig risiko ved andre stoffer og materialer end de i § 8, stk. 1 nævnte, kan direktøren for Arbejdstilsynet bestemme, at disse stoffer og materialer skal være omfattet af denne bestemmelse.

§ 23. Direktøren for Arbejdstilsynet kan tillade fravigelser fra bekendtgørelsen for bestemte fag, faglige områder eller i enkelttilfælde, når forholdene gør det rimeligt og fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Arbejdstilsynets kredse kan tillade fravigelser fra bekendtgørelsen i enkelttilfælde, hvor særlige forhold gør det rimeligt og fuldt forsvarligt.

Kapitel 8

Klageadgang

§ 24. Afgørelser efter denne bekendtgørelse kan påklages efter § 81 i lov om arbejdsmiljø.

Kapitel 9

Straf

§ 25. Medmindre højere straf er forskyldt efter lov om arbejdsmiljø eller anden lovgivning, straffes med bøde eller hæfte den, der

1) lader arbejde udføre i strid med §§ 4–10, el-

- 1er §§ 13-20, leder eller fører tilsyn med sådant arbejde,
- 2) ikke efterkommer påbud eller forbud, som er udsendt i henhold til bekendtgørelsen eller
- 3) tilsidesætter vilkår for tilladelser i henhold til bekendtgørelsen.

Stk. 2. For overtrædelse af de bestemmelser, der er nævnt under stk. 1, kan der pålægges en arbejdsgiver bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. For bødeansvaret fastsættes ingen forvaldningsstraf.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. For overtrædelser begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Stk. 4. Når unge under 18 år beskæftiges i strid med bestemmelserne i denne bekendtgørelse kan forældremyndighedens indehavere straffes med bøde, såfremt arbejdet er foregået med deres viden.

Kapitel 10

Ikrafttræden

§ 26. bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1992.

Stk. 2. Følgende bestemmelser, optaget i bekendtgørelse nr. 611 af 18. december 1985 om regler efter den tidligere arbejderbeskyttelseslovgivning, der med mindre ændringer forbliver i kraft efter arbejdsmiljølovens ikrafttræden ophæves:

- 1) Under§2,nr. 1:
Lov om almindelig arbejderbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 4. juni 1968, som ændret senest ved lov nr. 330 af 19. juni 1974, § 19,stk. 5.
 - 2) Under§2,nr.3:
Lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 298 af 4. juli 1968, som ændret senest ved lov nr. 153 af 31. marts 1973, § 11, stk. 1, for så vidt angår dennes henvisning til foranstående bestemmelse i lov om almindelig arbejderbeskyttelse.
 - 3) Under§2,nr.4:
Lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri, jf. lovbekendtgørelse nr. 299 af 4. juli 1968, som ændret senest ved lov nr. 153 af 31. marts 1973, §11, stk. 5, § 19 A, stk. 4 og § 22,1. pkt.
 - 4) §3,litraB,nr. 16:
Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 31 af 12. februar 1969 om unge menneskers farlige arbejde.
 - 5) §3,litraB,nr.17:
Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 80 af 13. marts 1969 om børn og unge menneskers farlige arbejde inden for landbrug, skovbrug og gartneri.
- Stk. 3.* Endelig ophæves følgende bestemmelser og bekendtgørelser:
- 1) § 7 i Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 529 af 11. november 1983 om motorkædesave.
 - 2) Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 103 af 15. februar 1989 om unges farlige arbejde.
 - 3) Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 883 af 21. december 1989 om ændring af Arbejdsministeriets bekendtgørelse om unges farlige arbejde.

Arbejdsministeriet, den 19. juni 1992

KNUD ERIK KIRKEGAARD

/ Henrik Grove

**Fortegnelse over tekniske hjælpemidler, anlæg og arbejdsprocesser,
som unge under 18 år ikke må beskæftiges med**

1) Maskinelt drevne tekniske hjælpemidler.

- a) ¹ Maskiner med hurtigtgående skærende værktøj, som f.eks. bånd-, ramme- og rundsage, metalrundsage. Kædestemme-, klippe- og skæremaskiner, afbarknings-, fælde-, kappe-, kløve-, huggemaskiner, kvas- og flishuggere samt fræse- og høvlemaskiner til træbearbejdning.
- b) ¹ Maskiner med stempellignende bevægelser, som f.eks. hydrauliske og pneumatiske presser, mekaniske presser, friktionspresser, stansemaskiner, maskinhamre, limpresser, kantlimemaskiner, trykstøbemaskiner, brostanser, betonvaremaskiner, plastsprøjter, støbemaskiner, digelpresser, prægemaskiner, affaldspresser og tøjpresser.
- c) ¹ Maskiner med åbne valser eller snegle.
- d) ^{1, 3} Blande-, male-, knuse- og hakkemaskiner, afsværmingsmaskiner, rivemaskiner og centrifuger.
- e) Motorrydningssave og motorhækklipere.
- f) Slående værktøj, som f.eks. mejselhamre, slagmøtrikspændere, betonvibratører og nittehamre, ² slagboremaskiner og rystepudsere.
- g) Søm- og boltepistoler med undtagelse af sømpistoler til hæfteklammer med en masse på højst 0,3 g.
- h) ³ Apparater til rengøring, maling, rustbeskyttelsesbehandling eller lignende med et arbejdstryk på over 70 bar (7MPa).

2) Traktorer, motorredskaber m.m.

- a) Traktorer, selvkørende mejertærskere og traktorer med jordfræsere for så vidt an-

går arbejde, som fører eller operatør. Hvis den unge har traktorkørekort gælder dog en 16-års aldersgrænse.

- b) ³ Traktorer, som er forsynet med spil, læsse- eller graveaggregater eller med speciel løfteanordning, for så vidt angår arbejdet som fører eller operatør.
- c) Grave- og læssemaskiner, for så vidt angår arbejdet som fører eller operatør.
- d) ³ Industritruck samt gaffelstablere og gaffeltruck, for så vidt angår arbejdet som fører eller operatør.
- e) Skovningsmaskiner.
- f) ³ Håndførte motorredskaber.
- g) ³ Jordfræsere, slåmaskiner, finsnitte og sneslynger.

3) Maskinelt drevne løfteanordninger eller transportører.

Elevatører, kraner mobile personløftere og arbejdsplatforme, hængerstilladser, bagsmækløftere, spil og slæbeskovle, for så vidt angår arbejdet som fører eller operatør. Det er dog tilladt unge at betjene trykknapelevatører.

4) Arbejdsprocesser i forbindelse med tilsyn, vedligeholdelse og reparation.

Smøring, rengøring, reparation og lignende arbejde ved igangværende motorer, maskiner, transmissioner og andre maskinelle anordninger, hvor de bevægelige dele er tilgængelige og kan forårsage personskader.

- 1) Det er dog tilladt unge at anvende de under pkt. 1, a) til d) nævnte tekniske hjælpemidler, der er udformet eller afskærmet således, at de bevægelige og bearbejdende dele er utilgængelige under drift.
- 2) Det er dog tilladt unge at udføre kortvarigt arbejde, det vil sige mindre end 30 min. på en 8-timers arbejdsdag med slagboremaskiner og rystepudsere.
- 3) Lempelse fra 18-års aldersgrænsen findes i bilag 2.

bende fornys med skriftligt samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden.

§ 9. Ved staldarbejde inden for landbruget skal hvileperioden omfatte tidsrummet mellem kl. 19 og kl. 4.

§ 10. Direktøren for arbejdstilsynet kan tillade fravigelser fra hvileperiodens varighed og beliggenhed for fag eller faglige områder, når særlige forhold gør det rimeligt og fuldt forsvarligt.

§ 11. Tilsynskredsens afgørelser kan indbringes for direktøren for arbejdstilsynet inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 2. Direktørens afgørelse kan indbringes for arbejdsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 3. Rettidig klage har opsættende virkning, indtil klagemyndighedens afgørelse foreligger, eller klagemyndigheden bestemmer andet. Klage over afgørelser efter lov om arbejdsmiljø § 77, stk. 2, har ikke opsættende virkning.

Stk. 4. Når særlige grunde taler herfor, kan klagemyndigheden behandle en klage og tillægge den opsættende virkning, selv om klagen først fremkommer efter udløbet af den frist, der er nævnt i stk. 1 og 2.

§ 12. Med bøde eller hæfte straffes den, der

- 1) fører tilsyn med eller lader arbejde udføre i strid med §§ 2-9 eller de fravigelser, der er fastsat efter § 10,
- 2) undlader at efterkomme påbud, som arbejdstilsynet har udstedt i henhold til bekendtgørelsen.

Stk. 2. For overtrædelse af §§ 2-9, samt de fravigelser, der er fastsat efter § 10, kan der pålægges en arbejdsgiver bødeansvar, selv

om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. For bødeansvaret fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber el.lign., kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 4. Forældremyndighedens indehavere kan efter lov om arbejdsmiljø § 87 straffes med bøde for overtrædelser, såfremt arbejdet er foregået med deres viden.

§ 13. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. november 1985.

Stk. 2. Samtidig ophæves følgende bestemmelser optaget i arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 392 af 8. august 1983 om regler efter den tidligere arbejderbeskyttelseslovgivning, der med mindre ændringer forbliver i kraft efter arbejdsmiljølovens ikrafttræden: Under § 2, nr. 1:

Lov om almindelig arbejderbeskyttelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 297 af 4. juli 1968 § 43, stk. 1, nr. 2, 4-5 og 7.

Under § 2, nr. 3:

Lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed, jfr. lovbekendtgørelse nr. 298 af 4. juli 1968 § 20, stk. 1, nr. 1 og 2.

Stk. 3. Samtidig ophæves endvidere følgende bekendtgørelser:

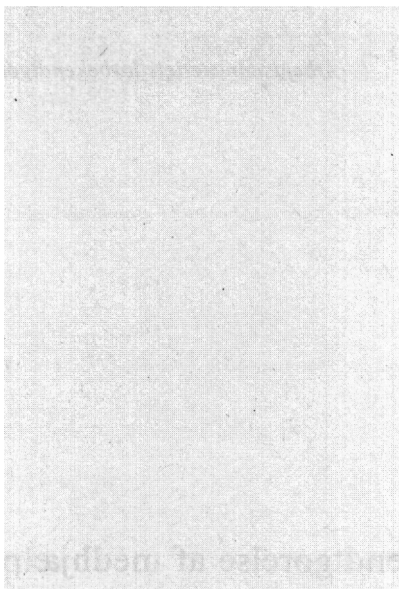
- 1) Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 61 af 18. februar 1980 om hviletid for unge under 18 år i restaurations- og hotelvirksomhed m.v.
- 2) Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 166 af 8. april 1983 om hvileperiodens beliggenhed ved unges udbringning af dagblade.

Stk. 4. Endelig ophæves den 15. februar 1986 arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 587 af 17. december 1981 om hviletid for unge under 18 år, der gennemgår en EFG-stationsbetjentuddannelse inden for DSB.

Arbejdsministeriet, den 25. oktober 1985

GRETHE FENGER MØLLER

/ Henrik Grove

10/10

Bekendtgørelse af medhjælperlov

Herved bekendtgøres medhjælperlov nr. 156 af 31. maj 1961 med de ændringer, der følger af lov nr. 149 af 13. maj 1964, lov nr. 333 af 18. juni 1969 § 8, lov nr. 292 af 9. juni 1971, lov nr. 299 af 8. juni 1977 § 9, lov nr. 162 af 12. april 1978 § 2 og lov nr. 146 af 4. april 1979.

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Denne lov vedrører retsforholdet mellem arbejdsgivere og sådanne medhjælpere, der mod vederlag udfører landbrugsarbejde eller husligt arbejde, og som får enten kost og logi eller kost alene hos arbejdsgiveren som en del af vederlaget.

Kapitel 2

Medhjælper under 18 år

Bestemmelsernes ufravigelighed

§ 2. Bestemmelserne i nærværende kapitel finder anvendelse på arbejdsforhold, der tiltrædes af medhjælperen inden dennes fyldte 18. år. De kan ikke ved overenskomst fraviges til ugunst for medhjælperen. De finder - bortset fra bestemmelserne i § 5, stk. 1, 1. punktum, § 6, § 8, § 9, § 13, stk. 4, og § 19 - ikke anvendelse, når arbejdsforholdet er indgået for kortere tid end en måned.

Arbejdsaftalen

§ 3. I arbejdsforhold, der indgås for et halvt år eller længere tid, kan ved aftale indgåelse enhver af parterne forlange, at der oprettes skriftlig kontrakt med angivelse af

løn- og arbejdsvilkår samt arbejdsforholdets varighed. Det påhviler i så fald arbejdsgiveren at sørge for udfærdigelsen af kontrakten i to eksemplarer, af hvilke han selv beholder det ene, medens det andet overgives til den, der har forældremyndigheden over medhjælperen, eller til medhjælperen selv, såfremt denne er berettiget til at indgå arbejdsaftaler.

§ 4. Aftaler om arbejdsforhold kan ikke gyldigt indgås for længere tid end et år.

Stk. 2. Er arbejdsforholdet indgået for en måned (månedsviis), fortsættes det, indtil det opsiges af en af parterne senest den 15. i en måned til ophør ved månedens udgang. Opsigelsen skal dog altid ske så betids, at medhjælperen inden arbejdsforholdets ophør kan holde hele den ham tilkommende ferie, jfr. § 11.

Stk. 3. Er arbejdsforholdet indgået for længere tid end en måned, ophører det ved udløbet af den vedtagne tid, medmindre ny aftale om arbejdsforholdets fortsættelse er indgået.

Stk. 4. Kan det ikke oplyses, for hvilket tidsrum et arbejdsforhold er indgået, anses det for at være indgået for en måned.

Stk. 5. Når et arbejdsforhold, der er indgået for et halvt år eller for længere tid, skal ophøre i henhold til aftale eller opsigelse, har

medhjælperen krav på indtil 2 halve dages frihed med løn til at søge nyt arbejde. Tidspunktet vælges af medhjælperen, der dog herunder skal tage tilbørligt hensyn til arbejdsgiverens ønsker.

A arbejdsgiverens forpligtelser

§ 5. Er ingen aftale truffet om lønnens størrelse, kan medhjælperen kræve et sådant vederlag, som er sædvanligt for medhjælpere i lignende stilling. For medhjælpere i landbruget, der har indgået aftale om arbejdsforhold for et helt år, anses, såfremt anden aftale ikke er truffet, Vs af lønnen for hele året som løn for sommerhalvåret og $\frac{2}{3}$ som løn for vinterhalvåret.

Stk. 2. Medhjælperen kan uanset arbejdsforholdets varighed kræve lønnen udbetalt månedsvis bagud.

§ 6. Arbejdsgiveren er pligtig at yde god, sund, tilstrækkelig og veltilberedt kost, der indeholder de nødvendige næringsbestanddele i fornødne mængder.

§ 7. Kostpenge, jfr. § 11, § 14, § 16, § 21, § 23, § 26, stk. 2, § 28, stk. 1, § 30¹⁾, § 31¹⁾ og § 32, stk. 1, fastsættes i mangel af mindelig overenskomst efter rettens skøn under hensyntagen til arbejdsforholdets beskaffenhed og de stedlige forhold, dog ikke under de beløb, der er fastsat af socialministeren i henhold til § 44, stk. 2²⁾, i lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde, jfr. bekendtgørelse nr. 142 af 8. maj 1959.

§ 8. En medhjælper, som modtager logi hos arbejdsgiveren, skal have et tæt og fugt-frit og i øvrigt vel vedligeholdt, lyst og luftigt værelse med mindst ét let åbneligt vindue af et lysningsareal, der i indvendigt karmmaal udgør mindst 10 pct. af gulvarealet. Vinduet må ikke vende ud til mødding, svinestald eller lignende. Hvis væggene er hvidkalkede, skal de kalkes mindst én gang årligt. Værelset skal rumme mindst 15 m³ for 1 person og 25 m³ for 2 personer samt have et gulvareal af mindst henholdsvis 6 m² og 10 m² og en bredde af mindst 2 m. Intet værelse må anvendes til natophold for flere end 2 medhjælpere. Værelser, der indrettes eller tages i brug efter denne lovs ikrafttræden, må kun benyttes til natophold for 1 medhjælper. Gulvet

må ikke være af sten eller lignende materiale. Værelset må ikke have sin eneste adgang gennem rum, der tjener til natophold for noget af husstandens øvrige medlemmer, og det må ikke udgøre eneste adgang til noget af den øvrige husstand anvendt rum. Udgangsforholdene skal være forsvarlige, og såfremt værelset ikke ligger i stueetagen, skal adgangen være ad let passabel trappe med rækværk. Såfremt værelset er beliggende i en loftsetage, må etageåbningen over trappen ikke være lukket med faldlem, men den skal på de 3 sider være omgivet med rækværk. Findes værelset i en staldbygning, må der ikke være adgang fra stalden.

Stk. 2. Er værelset beliggende i tagetagen i en bygning, der er tækket med strå, rør eller andet lige så let antændeligt materiale, skal arbejdsgiveren inden 2 år fra nærværende lovs ikrafttræden træffe sådanne sikringsforanstaltninger med hensyn til udgangsforholdene, som det stedlige arbejdstilsyn, jfr. kapitel 10 i lov nr. 226 af 11. juni 1954 om almindelig arbejderbeskyttelse³⁾, finder påkrævet. Forinden sådanne medhjælperværelser indrettes eller tages i brug efter nærværende lovs ikrafttræden, skal der træffes tilsvarende sikringsforanstaltninger med hensyn til udgangsforholdene.

Stk. 3. Værelset skal kunne aflåses og skal være forsynet med tilstrækkelige belysnings- og opvarmningsindretninger. Hver medhjælper skal have eget sengested og stol og - hvis han ikke selv medbringer skab eller kommode - et aflåseligt klædeskab, og værelset skal derhos være forsynet med et godt bord. Såfremt medhjælperen ikke har adgang til behørigt indrettet vaskerum, skal der i værelset findes et vaskestel med fornødent udstyr eller en vaskekumme.

Stk. 4. Rent sengelinned skal gives mindst en gang om måneden, rent håndklæde mindst en gang om ugen.

§ 9. Tvivlsspørgsmål om, hvorvidt et værelse opfylder forskrifterne i § 8 eller de i medfør af denne paragraf meddelte pålæg, kan af begge parter forelægges for det stedlige arbejdstilsyn. Finder tilsynet efter en undersøgelse af forholdene, at bestemmelserne i § 8, stk. 1, 2 eller 3, eller pålæg meddelt i medfør af § 8, stk. 2, er overtrådt, skal tilsynet pålægge arbejdsgiveren at afhjælpe

manglerne inden for en nærmere fastsat rimelig frist. Kan afhjælpning ikke ske, skal det pålægges arbejdsgiveren straks at ophøre med brugen af værelset som medhjælperværelse.

Stk. 2. Bliver tilsynet i øvrigt bekendt med, at bestemmelserne i § 8, stk. 1, 2 eller 3, eller pålæg meddelt i medfør af § 8, stk. 2, er overtrådt, kan tilsynet meddele arbejdsgiveren pålæg som omhandlet i stk. 1.

Stk. 3. Tilsynets afgørelser efter nærværende paragraf og § 8, stk. 2, kan inden for en frist af 14 dage indankes for direktøren for arbejdstilsynet til endelig afgørelse.

Stk. 4. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler for arbejdstilsynets virksomhed efter nærværende paragraf.

§ 10. Såfremt medhjælperen modtager logi hos arbejdsgiveren, er denne pligtig at holde medhjælperens ejendele på arbejdsstedet forsikret mod ildsvåde indtil et beløb af 2.500 kr. Har arbejdsgiveren ikke tegnet sådan forsikring, hæfter han for indtrufne skader indtil det nævnte beløb.

§ 11.⁴⁾ En medhjælper, der har indgået aftale om arbejdsforhold for et halvt år, eller som har tjent i et halvt år, har krav på ferie i 15 hverdage, og en medhjælper, der har indgået aftale om arbejdsforhold for et helt år, eller som har tjent i et helt år, har krav på ferie i 30 hverdage. Ferien skal gives inden udløbet af arbejdsforholdet. Arbejdsgiveren bestemmer efter forhandling med lønmodtageren, hvornår ferien holdes.

Stk. 2. En medhjælper, der har ret til 15 dages ferie, kan forlange, at 9 dage gives i sammenhæng. Er det efter arbejdsforholdets løbetid muligt, skal disse dage gives i tiden fra 2. maj til 30. september. Resten af ferien gives efter hans ønske enten samlet eller delt.

Stk. 3. En medhjælper, der har ret til 30 dages ferie, kan forlange, at 9 dage gives i sammenhæng i tiden fra 2. maj til 30. september og 9 dage i sammenhæng i tiden fra 1. november til 30. april. Resten af ferien gives efter hans ønske enten samlet eller delt med 6 dage i tiden fra 1. maj til 31. oktober og med 6 dage i tiden fra 1. november til 30. april.

Stk. 4. Fratræder en medhjælper et arbejdsforhold af en sådan varighed, at det har omfattet en periode, der ikke har givet ham

ret til ferie i henhold til stk. 1, tilkommer der ham ret til ferie i 2 1/2 dag for hver måned, denne periode har været. Ferien skal gives inden udløbet af arbejdsforholdet.

Stk. 5. Medhjælperen har krav på i ferien at oppebære løn og kostpenge, jfr. § 7. Medhjælperen har yderligere krav på et tillæg til ferielønnen på 1 pct. af lønnen for den periode, på grundlag af hvilken der erhverves ret til ferie i henhold til stk. 1 og stk. 4. Ved beregningen af tillægget bortses der fra værdien af kost og logi samt sådanne lønningsandele, der ydes på grundlag af virksomhedens overskud, som overarbejdsbetaling eller på andet variabelt grundlag. Tillægget udbetales til medhjælperen, når ferien holdes. Såfremt ferien deles, udbetales tillægget forholdsmæssigt efter dageantallet.

Stk. 6. Det kan ved arbejdsaftalens indgåelse aftales, at tillægget til ferielønnen indregnes i den for arbejdsforholdet aftalte løn og udbetales sammen med denne, jfr. § 5, stk. 2.

Stk. 7. De i nærværende paragraf indeholdte regler kommer ikke til anvendelse, såfremt der ved aftale eller overenskomst er sikret medhjælperen ferie med løn efter regler, der stiller ham gunstigere end foranstående bestemmelser.

§ 12. I arbejdsforhold indgået for et halvt år eller længere tid er medhjælperen, dersom han modtager logi hos arbejdsgiveren, berettiget til at fratræde arbejdsforholdet kl. 12 på skiftedagen.

§ 13. Hvis en medhjælper, der modtager logi hos arbejdsgiveren, efter at have tiltrådt arbejdet bliver syg eller kommer til skade, er arbejdsgiveren pligtig, så længe arbejdsforholdet består, at drage omsorg for hans forsvarende pleje.

Stk. 2. Såfremt arbejdsgiveren ikke ønsker at beholde medhjælperen i sit eget hus og medhjælperen ikke selv anviser en forsvarende pleje, er arbejdsgiveren berettiget til at lade ham indlægges på et offentligt sygehus; derimod må han ikke uden medhjælperens samtykke lade ham anbringe andetsteds.

Stk. 3. Såfremt plejen i arbejdsgiverens hjem ikke er forsvarende, er medhjælperen berettiget til over for arbejdsgiveren at kræve sig overført til sygehus eller til en af ham anvist forsvarende pleje.

Stk. 4. Såfremt flytning af en syg eller tilskadekommen medhjælper, der er sengelig-gende, må antages at medføre fare for hans helbred eller for udbredelse af smitte, må flytning kun ske **enten** på grundlag af en læges erklæring eller til et offentligt sygehus.

§ 14. Hvis medhjælperen efter at have tiltrådt arbejdet bliver syg eller kommer til skade, er arbejdsgiveren pligtig, indtil arbejdsforholdet lovligt ophører, at yde ham løn, jfr. dog § 15, samt kost og logi, for så vidt og så længe medhjælperen forbliver i hans hus, og i modsat fald kostpenge, jfr. § 7. Ydelsen af kostpenge bortfalder dog for den tid, i hvilken medhjælperen er indlagt på offentligt sygehus eller lignende for en sygekasses) regning eller uden betaling for almindelig kur og pleje.

Stk. 2. Såfremt medhjælperen ikke modtager logi hos arbejdsgiveren, har denne i tilfælde af medhjælperens sygdom af mere end 6 dages varighed krav på lægeerklæring fra medhjælperens læge.

Stk. 3: En kvindelig medhjælper fravær fra arbejde på grund af graviditet og fødsel er lovligt forfald i den periode, hvori hun er berettiget til dagpenge i henhold til lov om dagpenge ved sygdom og fødsel.

§ 15. Hvis medhjælperens sygdom eller tilskadekomst er uforvoldt af ham selv ved forsæt eller grov uagtsomhed, er arbejdsgiveren pligtig at yde ham kost og logi, så længe han er i arbejdsgiverens hus, men derimod ikke kostpenge, når han ikke er i dette. Medhjælperen har ikke krav på løn for den tid, i hvilken han er arbejdsudygtig.

§ 16. Hvis medhjælperen er blevet arbejdsudygtig på grund af sygdom eller **tilskade**komst, kan enhver af parterne efter en måneds forløb, såfremt arbejdsudygtigheden vedvarer, opsige arbejdsforholdet med 14 dages varsel til ophør på et hvilket som helst tidspunkt i en måned. Såfremt medhjælperen ikke inden arbejdsforholdets ophør har kunnet holde den ham tilkommende ferie, jfr. § 11, tilkommer der ham i stedet løn og kostpenge, jfr. § 7, for hver mistet feriedag samt det i § 11, stk. 5, nævnte tillæg til ferielønnen, jfr. dog § 11, stk. 6.

Medhjælperens forpligtelser

§ 17. I arbejdsforhold indgået for et halvt år eller for længere tid er medhjælperen, dersom han efter arbejdsaftalen skal modtage logi hos arbejdsgiveren, pligtig at tiltræde arbejdsforholdet senest kl. 22 på skiftedagen, jfr. § 12. Skal han ikke modtage logi hos arbejdsgiveren, eller er forholdet indgået for kortere tid, skal medhjælperen påbegynde arbejdet ved normal arbejdstids begyndelse den dag, på hvilken arbejdsforholdet ifølge aftalen skal påbegyndes.

Stk. 2. Tiltræder medhjælperen ikke rettidigt, kan arbejdsgiveren betragte aftalen om arbejdsforholdet som ophævet, medmindre medhjælperen ved en ham utilregnelig omstændighed har været hindret i at møde i rette tid, og arbejdsgiveren får meddelelse derom senest den følgende dag. Modtager arbejdsgiveren sådan meddelelse, er han pligtig at vente i 8 dage efter mødedagen, såfremt arbejdsforholdet er indgået for et halvt år eller længere tid, og i 2 dage efter mødedagen, dersom forholdet er indgået for kortere tid. Medhjælperen har i disse tilfælde kun krav på løn fra tiltrædelsesdagen.

§ 18. Selv om medhjælperen er antaget til en vis art af arbejde, skal han dog være pligtig midlertidigt at deltage i anden til hans stilling og evner passende gerning, når de, som skulle have udført dette arbejde, ved sygdom, ferie eller andet forfald for en tid er forhindret deri. Medhjælperen bliver dog ikke derved forpligtet til at udføre arbejde, for hvilket han ved aftalen har betinget sig fritagelse, eller til under en lovlig arbejds-konflikt at udføre arbejde, der ikke er hans normale arbejde.

§ 19. Medhjælperen må ikke beskæftiges ved arbejde, der i forhold til hans alder skønnes at overstige hans kræfter. En medhjælper under 15 år må endvidere ikke anvendes til arbejde, der vil indvirke skadeligt på hans skolegang eller konfirmationsundervisning, og han skal have den fornødne tid til forberedelse hertil, jfr. § 57 i lov om folkeskolen, jfr. bekendtgørelse nr. 220 af 18. juni 1958).

Stk. 2. Den ugentlige såvel som den daglige arbejdstid må ikke overstige det antal arbejdstimer, som ved almindeligt gældende

overenskomst er fastsat for voksne medhjælpere, eller som i øvrigt normalt er gældende henholdsvis i by eller på land.

Stk. 3. Ud over den ifølge stk. 2 gældende arbejdstid kan arbejdsgiveren pålægge medhjælperen før arbejdets påbegyndelse at foretage det fornødne til tilrettelægning af dette og efter arbejdets ophør at foretage fornøden oprydning på arbejdsstedet. Den til tilrettelægning og oprydning medgåede tid må ikke udgøre mere end sammenlagt *Vi* time daglig.

Stk. 4. Ud over den ifølge stk. 2, jfr. stk. 3, gældende arbejdstid kan medhjælperen over 16 år anvendes til arbejde i tilfælde, hvor naturomstændigheder, ulykker, maskinsammenbrud eller andre lignende uforudsete begivenheder har forstyret den regelmæssige drift eller udsat den for forstyrrelser. Har en medhjælper udført sådant arbejde, har han krav på tilsvarende frihed, så snart forholdene gør det muligt.

Stk. 5. Medhjælperen må ikke uden gyldig grund anvendes til natarbejde. Har en medhjælper udført sådant arbejde, har han krav på tilsvarende hvile den følgende dag.

Stk. 6. For medhjælpere, der søger fagskole, ungdomsskole for de 14-18-årige, aftenskole eller tilsvarende skole, og hvem der ikke ved anden lovgivning er sikret frihed til at følge sådan undervisning, jfr. bekendtgørelse nr. 257 af 14. juni 1960 af lov om ungdomsskoler og aftenskoler m.v.⁷⁾, skal arbejdstiden, medmindre der ved aftalen er taget forbehold med hensyn til bestemte arbejder, lægges således, at den ikke hindrer dem i at deltage i undervisningen i sådan skole.

§ 19 a. Med henblik på arbejdsgiverens tilrettelæggelse af arbejdet skal medhjælperen senest 3 måneder før det forventede fødselstidspunkt give oplysning om, hvornår hun påregner at begynde sin barselorlov.

Arbejdsforholdets ophør

§ 20. Arbejdsgiveren er pligtig at modtage medhjælperen i sin tjeneste til den aftalte tid. Dog kan han nægte at modtage medhjælperen, når:

1. medhjælperen er fundet skyldig i et strafbart forhold, der begrunder nærliggende

fare for misbrug af hans stilling som medhjælper,

2. den, der har indgået aftalen om arbejdsforholdet, ved dennes indgåelse har forevist falske anbefalinger,
3. medhjælperen mangler den særlige til arbejdets udførelse nødvendige færdighed, som han ved arbejdsforholdets indgåelse udtrykkeligt har opgivet at besidde, og som arbejdsgiveren med rimelighed har kunnet påregne, at medhjælperen var i besiddelse af,
4. medhjælperen lider af en smitsom sygdom eller på grund af sygdom eller legemsskade er uskikket til det påtagne arbejde.

Det er dog en betingelse, at det ikke kan godtgøres, at arbejdsgiveren ved aftalens indgåelse var vidende om det pågældende forhold.

Stk. 2. Bliver arbejdsgiveren først efter, at arbejdsforholdet er tiltrådt, vidende om, at han af en af de ovenfor nævnte grunde havde været berettiget til at nægte at modtage medhjælperen, kan han uden varsel ophæve arbejdsforholdet, dog at han må gøre dette inden 14 dage efter, at han er blevet vidende om den pågældende omstændighed.

§ 21. Har arbejdsgiveren uden lovlig grund vægret sig ved at modtage medhjælperen, har denne, når arbejdsforholdet er indgået for en måned, krav på en erstatning svarende til lønnen samt kostpenge, jfr. § 7, indtil det tidspunkt, til hvilket han ved arbejdsforholdets ophævelse lovligt kunne have været opsagt. Er arbejdsforholdet indgået for længere tid, udgør erstatningen et beløb svarende til 2 måneders løn samt kostpenge, jfr. § 7, medmindre almindelige erstatningsregler hjemler et højere beløb.

§ 22. Arbejdsgiveren kan uden varsel ophæve arbejdsforholdet, når medhjælperen:

1. groft tilsidesætter sine pligter,
2. groft krænker husordenen.

Stk. 2. Når arbejdsgiveren i henhold til § 20, stk. 2, eller nærværende paragrafs stk. 1 ophæver arbejdsforholdet, er han pligtig at betale medhjælperen den aftalte løn for den tid, i hvilken medhjælperen har udført arbejde.

§ 23. Har arbejdsgiveren uden lovlig grund bortvist medhjælperen, har denne, når arbejdsforholdet er indgået for en måned, krav på en erstatning svarende til lønnen samt kostpenge, jfr. § 7, indtil det tidspunkt, til hvilket han ved arbejdsforholdets ophævelse lovligt kunne have været opsagt, eller, såfremt han allerede var opsagt, indtil fratrædelsestidspunktet i henhold til opsigelsen. Er arbejdsforholdet indgået for længere tid, udgør erstatningen et beløb svarende til 2 måneders løn samt kostpenge, jfr. § 7, medmindre almindelige erstatningsregler hjemler et større beløb.

§ 24. Medhjælperen er berettiget til at undlade at tiltræde arbejdsforholdet, når:

1. arbejdsgiveren i det sidste år groft har tilsidesat sine pligter over for sine medhjælpere,
2. arbejdsgiveren er dømt for et strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af hans stilling som arbejdsgiver.

Det er dog en betingelse, at det ikke kan godtgøres, at den, der har indgået aftalen, da var vidende om det pågældende forhold.

Stk. 2. Bliver medhjælperen først efter, at arbejdsforholdet er tiltrådt, vidende om, at han havde været berettiget til at undlade at tiltræde dette, jfr. stk. 1, er han berettiget til uden varsel at ophæve det, dog at han må gøre dette inden 14 dage efter, at han er blevet vidende om den pågældende omstændighed. Medhjælperen har i dette tilfælde kun krav på løn i forhold til den tid, i hvilken han har udført arbejde.

§ 25. Når medhjælperen :

1. uden at være hindret ved sygdom eller andet lovligt forfald, og uden at der har foreligget nogen grund, som berettiger ham til at hæve arbejdsforholdet, har undladt at tiltræde dette i rette tid og af den grund er blevet afvist,
 2. helt er udeblevet,
- er han, når arbejdsforholdet er indgået for en måned, pligtig at betale arbejdsgiveren et beløb svarende til en måneds løn. Er arbejdsforholdet indgået for længere tid, udgør beløbet, hvad der svarer til 2 måneders løn, medmindre almindelige erstatningsregler hjemler et højere beløb.

Det samme gælder, når den, der træffer bestemmelse om medhjælperens personlige forhold, utvetydigt har tilkendegivet, at medhjælperen ikke vil tiltræde arbejdsforholdet.

§ 26. Medhjælperen kan ophæve arbejdsforholdet uden varsel, når arbejdsgiveren:

1. har undladt trods påkrav at betale medhjælperen forfalden løn,
2. har nægtet at give medhjælperen sådan frihed, som denne efter lov eller særlig aftale har krav på,
3. anvender medhjælperen til arbejde i strid med lov eller særlig aftale,
4. yder medhjælperen kost eller værelse, der er i strid med lov eller særlig aftale, eller som er egnet til at udsætte hans helbred for fare,
5. i øvrigt har gjort sig skyldig i grov tilsidesættelse af sine pligter over for medhjælperen, samt når
6. medhjælperen har været genstand for vold eller trusler om vold eller for utilbørlige tilnærmelser fra andre til husstanden hørende personer uden trods henvendelse at kunne opnå arbejdsgiverens beskyttelse derimod.

Stk. 2. Er arbejdsforholdet ophævet i medfør af stk. 1, har medhjælperen, når arbejdsforholdet er indgået for en måned, krav på en erstatning svarende til lønnen samt kostpenge, jfr. § 7, indtil det tidspunkt, til hvilket han ved arbejdsforholdets ophævelse lovligt kunne have været opsagt, eller, såfremt han allerede var opsagt, indtil fratrædelsestidspunktet i henhold til opsigelsen. Er arbejdsforholdet indgået for længere tid, udgør erstatningen et beløb svarende til 2 måneders løn samt kostpenge, jfr. § 7, medmindre almindelige erstatningsregler hjemler et højere beløb.

§ 27. Dersom medhjælperen ulovligt forlader tjenesten, ifalder han erstatningsansvar efter reglerne i § 25.

Arbejdsgiverens flytning

§ 28. Flytter en arbejdsgiver, hos hvem medhjælperen efter arbejdsaftalen skal modtage logi, efter at aftalen om arbejdsforholdet er indgået, længere end 7 km bort fra det

sted, hvor arbejdsforholdet efter aftalen med medhjælperen måtte forudsættes at skulle tiltrædes, eller flytter han fra by til land eller omvendt, er medhjælperen ikke pligtig at tiltræde arbejdsforholdet. Er arbejdsgiveren flyttet til Færøerne, Grønland eller udlandet, kan medhjælperen i arbejdsforhold indgået for en måned fordre løn og kostpenge, jfr. § 7, for en måned, medmindre han har fået underretning om flytningen, senest 14 dage inden arbejdsforholdet efter aftalen skulle påbegyndes. Er medhjælperen i arbejdsforhold indgået for længere tid end en måned ikke inden 4 uger før tidspunktet for arbejdets tiltrædelse underrettet om arbejdsgiverens flytning til Færøerne, Grønland eller udlandet, har han krav på løn og kostpenge, jfr. § 7, for 2 måneder, medmindre almindelige erstatningsregler hjemler et højere beløb. Hvis medhjælperen tiltræder arbejdsforholdet, uagtet arbejdsgiveren er flyttet fra det sted, hvor det skulle tiltrædes, er arbejdsgiveren pligtig at betale ham de derved foranledigede rejse- og flytteomkostninger til arbejdsstedet.

Stk. 2. Flytter arbejdsgiveren som i stk. 1 nævnt efter, at medhjælperen er tiltrådt, kan medhjælperen ophæve arbejdsforholdet uden varsel. Finder sådan ophævelse sted, gælder med hensyn til erstatning tilsvarende regler som fastsat i § 26, stk. 2. Hvis medhjælperen flytter med arbejdsgiveren fra det sted, hvor arbejdsforholdet er tiltrådt, skal arbejdsgiveren bekoste hans tilbagerejse ved arbejdsforholdets ophør.

Stk. 3. Flytter en arbejdsgiver, hos hvem medhjælperen efter arbejdsaftalen ikke skal modtage logi, efter at aftalen er indgået, bort fra det sted, hvor arbejdsforholdet efter aftalen med medhjælperen måtte forudsættes; at skulle tiltrædes, er medhjælperen ikke pligtig at tiltræde arbejdsforholdet.

Stk. 4. Flytter en arbejdsgiver, hos hvem medhjælperen ikke modtager logi, efter at medhjælperen er tiltrådt, kan medhjælperen, såfremt flytningen medfører en væsentlig byrde for ham, ophæve arbejdsforholdet uden varsel. Finder sådan ophævelse sted, gælder med hensyn til erstatning tilsvarende regler som fastsat i § 26, stk. 2.

„Stk. 5. Såfremt arbejdsgiveren fraflytter arbejdsstedet i tilfælde af ejendomssalg, overgang til forpagtning, forpagtningsskifte eller lignende, og medhjælperen fortsætter ar-

bejdsforholdet med den nye besidder, kan medhjælperen hos sin tidligere arbejdsgiver kun kræve løn for tiden indtil tidspunktet for den nye besidders faktiske overtagelse af ejendommen.

Arbejdsgiverens død, konkurs m.v.

§ 29. Dør arbejdsgiveren, fortsættes arbejdsforholdet med den efterlevende ægtefælle, arvingerne eller boet, således som det oprindeligt var indgået. Er arbejdsforholdet indgået for længere tid end en måned, kan hver af parterne dog opsige det med 3 måneders varsel til ophør ved en måneds udgang. Reglen i andet punktum anvendes også i tilfælde af arbejdsgiverens konkurs.

§ 30. (Ophævet).

§ 31. (Ophævet).

§ 32. Når arv og gæld ikke vedgås i arbejdsgiverens bo, eller når udlæg til forauktionering gøres i en ejendom, der varigt er indrettet med en særlig erhvervsvirksomhed for øje, jfr. § 37 i lov nr. 111 af 31. marts 1926 om tinglysning, skal en medhjælper, som på den tid har arbejde hos arbejdsgiveren eller på den udlagte ejendom, være berettiget til uden varsel at ophæve arbejdsforholdet, såfremt der ikke senest 8 dage efter den pågældendes til boet eller udlægshaveren rettede begæring bliver stillet sikkerhed for løn og kostpenge, jfr. § 7, for tidsrummet, indtil arbejdsforholdet ved opsigelse kan bringes til ophør.

Stk. 2. Er der tvist mellem parterne om sikkerhedens art eller tilstrækkelighed, afgøres tvisten i tilfælde af dødsbobehandling af skifteretten, i tilfælde af udlæg af fogden.

Medhjælperens adgang til dagpenge efter lov om den offentlige sygeforsikring)*

§ 33. Udtræder en medhjælper af arbejdsforholdet på et tidspunkt, da medhjælperen er sygemeldt, eller på grund af forestående fødsel, har medhjælperen ret til dagpenge efter reglerne i afsnit II i lov nr. 239 af 10.

juni 1960 om den offentlige sygeforsikring⁷), jfr. navnlig § 50, stk. 2, og § 54, stk. 2.

Kapitel 3

Medhjælperen over 18 år

§ 34. Retsforholdet mellem arbejdsgiveren og medhjælperen, der ved arbejdsforholdets tiltrædelse er fyldt 18 år, beror på parternes aftale. Dog gælder for sådanne arbejdsforhold følgende af de i kap. 2 indeholdte bestemmelser, således at de ikke ved aftale kan fraviges til ugunst for medhjælperen:

§ 5, stk. 2, om medhjælperens ret til at kræve lønnen udbetalt månedsvis bagud,

§ 6 om medhjælperens kost,

§§ 8 og 9 om medhjælperens værelse,

§ 10 om arbejdsgiverens pligt til at holde medhjælperens ejendele forsikret,

§ 11 om medhjælperens ret til ferie og

§§13-16 om medhjælperens stilling i tilfælde af sygdom eller tilskadekomst.

§ 35. Medhjælperen er pligtig at underrette arbejdsgiveren, så snart han modtager meddelelse om tidspunktet for indkaldelse til aftjening af civil eller militær værnepligt. Er arbejdsforholdet ikke indgået for en bestemt tid, er medhjælperen dog kun pligtig at give underretning senest den 15. i den måned, der ligger forud for indkaldelsestidspunktet. Undlader medhjælperen at give behørig underretning, er arbejdsgiveren berettiget til at kræve erstatning for det herved forvoldte tab og ved den første indkaldelse tillige at ophæve arbejdsforholdet fra indkaldelsesdagen at regne uden iagttagelse af sædvanligt opsigelsesvarsel. Ønsker arbejdsgiveren at påberåbe sig misligholdelsen, er han pligtig at underrette medhjælperen herom umiddelbart efter, at han er blevet bekendt med misligholdelsen.

Stk. 2. Ved den første indkaldelse kan arbejdsforholdet - bortset fra det i stk. 1, 3.-4. punktum, omtalte tilfælde - kun bringes til ophør ved opsigelse på normal måde.

Stk. 3. Efter genindkaldelse har medhjælperen ret til at genindtræde i sin stilling. Hvis han vil benytte sig af denne ret, påhviler det ham samtidig med, at han giver behørig underretning om indkaldelsen, jfr. stk. 1, at meddele arbejdsgiveren dette, og medhjæl-

peren er i så tilfælde forpligtet til ved hjemsendelsen at genindtræde i stillingen.

§ 36. Udtræder en medhjælper af arbejdsforholdet på et tidspunkt, da medhjælperen er sygemeldt, eller på grund af forestående fødsel, har medhjælperen ret til dagpenge efter reglerne i afsnit II i lov nr. 239 af 10. juni 1960 om den offentlige sygeforsikring⁸), jfr. navnlig § 50, stk. 2, og § 54, stk. 2. Udtræder en medhjælper af arbejdsforholdet på grund af forestående fødsel, kræves den i nævnte lovs § 50, stk. 2, 3. punktum, indeholdte forudsætning om medlemskab i en anerkendt arbejdsløshedskasse ikke opfyldt.

Kapitel 4

Straffebestemmelser

§ 37. Overtrædelser af forskrifterne i § 6, § 8, stk. 1, 3 og 4, § 11, § 13, stk. 1, og § 19 straffes med bøde. Det samme gælder undladelse af at efterkomme et pålæg, der er meddelt i henhold til § 8, stk. 2, og § 9, stk. 1 og 2.

Kapitel 5

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 38. For medhjælperværelser, der er i brug ved lovens ikrafttræden, kan direktøren for arbejdstilsynet fritage arbejdsgiveren for overholdelse af de i § 8 indeholdte bestemmelser, for så vidt disse stiller strengere krav end fastsat i § 8 i lov nr. 343 af 6. maj 1921 om retsforholdet mellem husbond og medhjælper eller i den stedlige sundhedsvedtægt. Sådant fritagelse kan dog længst meddeles som gældende indtil den 1. november 1966, og der kan ikke meddeles fritagelse for at opvarme et medhjælperværelse.

§ 39. Denne lov træder i kraft den 1. november 1961.

Fra samme dag ophæves lov nr. 343 af 6. maj 1921 om retsforholdet mellem husbond og medhjælper med senere ændringer.

Stk. 2. Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lov nr. 146 af 4. april 1979 om ændring af medhjælperloven (Forlængelse af ferie) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse :

Stk. 2. Er arbejdsforholdet begyndt før den 1. september 1979, har medhjælperen for tiden indtil denne dato alene ret til ferie i 2 dage for hver måned.

§2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. september 1979.

Arbejdsministeriet, den 19. marts 1980

SVEND **AUKEN**

/ E. Edelberg

Note:

¹⁾ §§ 30 og 31 er ophævet.

²⁾ Fra 1. april 1978 § 37, stk. 2, i lov nr. 79 af 8. marts 1978 om arbejdsskadeforsikring.

³⁾ Nu kapitel 13 i lov nr. 681 af 23. december 1975 om arbejdsmiljø.

⁴⁾ Som ændret ved lov nr. 146 af 4. april 1978¹⁾ om ændring af medhjælperloven (Forlængelse af ferie). Ikrafttrædelsesbestemmelse medtaget i **lovbekendtgørelsen**.

⁵⁾ Sygekasserne blev afviklet 1. april 1973, jfr. lov nr. 311 af 9. juni 1971 om offentlig sygesikring.

⁶⁾ Afløst af lov nr. 313 af 26. juni 1975 om **folkeskolen**.

⁷⁾ Afløst af lov nr. 233 af 6. juni 1968 om fritidsundervisning.

⁸⁾ Afløst af lov nr. 262 af 7. juni 1972 om dagpenge ved sygdom eller fødsel.

Bekendtgørelse af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension

Herved bekendtgøres lov nr. 46 af 7. marts 1964 om Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. lovbekendtgørelse nr. 693 af 6. august 1992, med de **ændringer**, der følger af § 32 i lov nr. 1090 af 23. december 1992.

Kapitel I

Indledning

§ 1. Med det formål at udbetale lønmodtagere m.fl. tillægspension i overensstemmelse med denne lov oprettes Arbejdsmarkedets **Tillægspension**.

Kapitel II

Personkreds

§ 2. Medlemmer af Arbejdsmarkedets Tillægspension er, jf. dog § 3,

- a) lønmodtagere i alderen **16–66** år, der er beskæftiget her i landet;
- b) danske lønmodtagere i alderen **16–66** år, der er beskæftiget i udlandet for den danske stat, danske virksomheder og institutioner samt på danske skibe.

Stk. 2. Personer, der som lønmodtagere i henhold til stk. 1 har været medlemmer af tillægspensionsordningen sammenlagt i mindst 3 år, og som derudover har betalt bidrag svarende til 3 årsbidrag i henhold til § 4 a eller § 15, stk. 1, kan efter eget ønske bevare deres medlemskab, selv om de måtte overgå til selvstændig erhvervsvirksomhed. De nærmere regler herom fastsættes af bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter efter forhandling med de interesserede arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer regler, der sikrer,

at persongrupper, der typisk har beskæftigelse hos flere arbejdsgivere inden for en enkelt uge (løsarbejdere), omfattes af ordningen.

§ 2 a. Lønmodtagere og nyuddannede, som er ledige, omfattes af ordningen under arbejdsløshed, hvis de er berettiget til dagpenge efter lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. Endvidere omfattes ledige arbejdsløshedsforsikrede, som modtager **kursusgodtgørelse** efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser, af ordningen.

Stk. 2. Lønmodtagere omfattes af ordningen under arbejdsfravær på grund af sygdom, barsel eller adoption, hvis de er berettiget til dagpenge efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. Det samme gælder ledige, som ville være omfattet af stk. 1, hvis sygdom, barsel eller adoption ikke havde foreligget.

Stk. 3. Lønmodtagere i beskæftigelse omfattes af ordningen under kursusdeltagelse efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser, hvis de modtager løn fra en arbejdsgiver eller **kursusgodtgørelse** fra en arbejdsløshedskasse.

Stk. 4. De nærmere regler om bidragspligt efter bestemmelserne i stk. 1-3 fastsættes af arbejdsministeren efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

§ 3. Arbejdsministeren fastsætter efter samråd med bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Til-

lægspension regler om, hvorvidt følgende grupper skal omfattes af loven:

- a) udenlandske lønmodtagere, der er kortvarigt beskæftiget her i landet;
- b) udenlandske lønmodtagere, der under længere tids beskæftigelse her i landet for udenlandske selskaber er dækket af en pensionsordning i deres hjemland;
- c) udenlandske lønmodtagere beskæftiget på danske diplomatiske repræsentationer i udlandet eller på danske skibe og
- d) danske lønmodtagere, der af danske virksomheder er beskæftiget i udlandet og omfattet af en dér gældende pensionsordning.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan fravige lovens bestemmelser om medlemskab af Arbejdsmarkedets Tillægspension og om bidrag for så vidt angår statsborgere i andre stater eller dele af disse og danske statsborgere, der opholder sig i andre stater eller dele af disse, såfremt der med de pågældende stater er opnået gensidig overenskomst angående disse personers adgang til tillægspension.

§ 4. (Ophævet)

Kapitel II a

Deling af medlemskredsen

§ 4 a. I kollektive overenskomster og aftaler, som en minister eller en kommunal myndighed har indgået eller godkendt, og som er opsagt eller kan opsiges til udløb senest med udgangen af 1987, kan det inden dette tidspunkt aftales, at de pr. 1. januar 1982 gældende bidragssatser ikke skal kunne forhøjes efter bestemmelsen i § 15, stk. 1.

Stk. 2. I almindelige bestemmelser om løn- og arbejdsforhold, som en offentlig myndighed har fastsat eller godkendt i perioden fra 1. januar til 31. december 1987, kan det bestemmes, at de pr. 1. januar 1982 gældende bidragssatser ikke skal kunne forhøjes efter bestemmelsen i § 15, stk. 1.

Stk. 3. Arbejdsgiveren betaler bidrag efter stk. 1 og 2 for alle lønmodtagere, der er omfattet af de nævnte overenskomster, aftaler eller almindelige bestemmelser.

Stk. 4. Årsbidraget i henhold til stk. 1 og 2 for et fuldtidsbeskæftiget medlem udgør 1.166,40 kr.

Kapitel III

Egenpension

§ 5. Tillægspension i form af egenpension ydes fra det fyldte 67. år, jf. § 9.

§ 6. Til medlemmer, der er indtrådt i ordningen senest den 31. marts 1965, ydes årlig tillægspension af den inden den 1. januar 1982 erhvervede anciennitet, dog højst 17¼ år, jf. § 7, efter følgende skala:

Født i	Årlig pension pr. anciennitetsår
April 1898.	600,00 kr.
- 1899.	312,00 kr.
- 1900.	216,00 kr.
- 1901.	168,00 kr.
- 1902.	139,20 kr.
- 1903.	120,00 kr.
- 1904.	111,43 kr.
- 1905.	105,00 kr.
Oktober 1905-april 1917.	108,00 kr.
April 1918.	109,71 kr.
- 1919.	111,82 kr.
- 1920.	113,74 kr.
- 1921.	115,50 kr.
- 1922.	117,12 kr.
- 1923.	118,62 kr.
- 1924.	120,00 kr.
- 1925.	119,14 kr.
- 1926.	118,34 kr.
- 1927.	117,60 kr.
- 1928.	116,90 kr.
- 1929.	116,25 kr.
- 1930.	115,64 kr.
- 1931.	115,06 kr.
- 1932.	114,51 kr.
- 1933.	111,33 kr.
- 1934.	108,32 kr.
- 1935.	105,47 kr.
- 1936.	102,77 kr.
- 1937 og senere.	100,20 kr.

Stk. 2. Til medlemmer, der er indtrådt i ordningen den 1. april 1965 eller senere, ydes tillægspension med 60 kr. om året for hvert års anciennitet, jf. § 7, der er erhvervet i tiden før den 1. oktober 1972, og med 100 kr. om året for hvert års anciennitet, der er erhvervet i tiden fra den 1. oktober 1972 til den 31. december 1981. Der kan i alt højst opnås anciennitet svarende til tiden fra indtrædelsen til 1. januar 1982.

§ 7. For tiden før den 1. januar 1982 svarer et års anciennitet til indbetaling i årets løb af bidrag, jf. § 15, for 11 måneder før det fyldte 60. år og 9 måneder efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bidragsindbetalinger i det enkelte år ud over de i stk. 1 nævnte godskrives medlemmet i andre bidragsår i det omfang, det måtte være nødvendigt for at opnå anciennitet som angivet i stk. 1, eller for at opnå pension som angivet i § 8, stk. 2. Eventuelle overskydende bidrag anses som indbetalt efter den 1. juli 1992.

Stk. 3. Uger eller måneder, for hvilke der i medfør af § 15 er betalt 2/3 eller 1/3 bidrag, medregnes forholdsmæssigt.

§ 8. Af bidrag, der vedrører tiden fra den 1. januar 1982 til den 1. juli 1992, ydes en årlig pension på 100 kr. for hvert bidragsbeløb på 396 kr., der indbetales før det fyldte 60. år, og 100 kr. for hvert bidragsbeløb på 324 kr., der indbetales efter dette tidspunkt.

Stk. 2.1 den i stk. 1 nævnte periode kan der højst opnås en pension svarende til 11 måneders bidrag om året før det fyldte 60. år og 9 måneders bidrag om året efter dette tidspunkt. Eventuelle overskydende bidrag godskrives efter tilsvarende regler som i § 7, stk. 2.

§ 8 a. Af bidrag, der vedrører tiden fra den 1. juli 1992, ydes en årlig pension på 100 kr. for hvert indbetalt bidragsbeløb på 396 kr.

§ 9. Tillægspension i form af egenpension ydes efter anmodning fra den 1. i måneden efter det fyldte 67. år og udbetales månedsvis forud. Bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension kan dog bestemme, at mindre pensionsbeløb med tillæg af bonuspension, jf. § 19, stk. 2, udbetales enten for længere perioder ad gangen eller som kapitaliserede engangsbeløb. Regler til bestemmelse af kapitaliseringsværdier fastsættes af bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension med Finanstilsynets godkendelse. Ved kapitaliseringen anvendes samme forventede restlevetid for mænd og kvinder.

Stk. 2. Den beregnede årlige pension med tillæg af bonuspension afrundes til det nærmeste med 12 delelige kronebeløb.

Stk. 3. Efter det 67. år kan der for tiden inden anmodningens indgivelse højst ydes 6 måneders tillægspension.

Stk. 4. Ønskes tillægspension udbetalt fra et tidspunkt, der ligger 6 måneder eller mere efter

det fyldte 67. år, forhøjes pensionen med 5 pct. for hvert halve år regnet fra det 67. år, dog ikke ud over det fyldte 70. år.

§ 10. Arbejdsministeren kan efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension fastsætte regler om beregning og udbetaling af tillægspension.

Kapitel IV

Ydelser ved dødsfald

§ 11. Til efterlevende ægtefæller efter medlemmer af tillægspensionsordningen, der er født den 1. juli 1925 eller senere, og som dør den 1. juli 1992 eller senere, udbetales der ved dødsfaldet et engangsbeløb. Retten til engangsbeløbet berøres ikke af, at separation mellem ægtefællerne har fundet sted.

Stk. 2. Beløbet svarer til den kapitaliserede værdi af en pensionsydelse, der beregningsmæssigt forudsættes udbetalt til en med det afdøde medlem jævnaldrende person. Pensionsydelsen forudsættes endvidere udbetalt livsværdigt fra dødsfaldet, dog tidligst fra den pågældendes 67. år. Ved kapitaliseringen anvendes samme forventede restlevetid for mænd og kvinder.

Stk. 3. Pensionsydelsen, jf. stk. 2, udgør 35 pct. af den egenpension og bonuspension, som det pågældende medlem ved dødsfaldet har optjent ret til.

Stk. 4. Engangsbeløbet, der ikke er begæret udbetalt senest 5 år efter dødsfaldet, tilfalder Arbejdsmarkedets Tillægspension.

§ 11 a. Til børn efter medlemmer af tillægspensionsordningen, der er født den 1. juli 1925 eller senere, og som dør den 1. juli 1992 eller senere, udbetales der ved dødsfaldet et engangsbeløb.

Stk. 2. Beløbet udgør for hvert barn under 18 år én gang den pensionsret i form af egenpension og bonuspension fra det 67. år, som medlemmet havde optjent ret til ved dødsfaldet.

Stk. 3. Det i stk. 2 nævnte beløb udbetales til værger for det eller de berettigede børn.

Stk. 4. For engangsbeløbet efter denne bestemmelse gælder det samme som nævnt i § 11, stk. 4.

§ 12. Ud over beløbet efter § 11 udbetales der til efterlevende ægtefæller efter medlemmer af tillægspensionsordningen født i perioden 1. ju-

li 1925 - 30. juni 1941, som dør den 1. juli 1992 eller senere, et engangsbeløb.

Stk. 2. Beløbet svarer til den kapitaliserede værdi af en pensionsydelse til den efterlevende ægtefælle. Ved beregningen forudsættes pensionsydelsen udbetalt fra dødsfaldet, dog tidligst fra den efterlevendes 62. år. Ved kapitaliseringen anvendes samme forventede restlevetid for mænd og kvinder, jf. stk. 4.

Stk. 3. Pensionsydelsen, jf. stk. 2, efter et medlem, der er født senest den 30. juni 1931, udgør 15 pct. af den egenpension og bonuspension, som det pågældende medlem den 1. juli 1992 har optjent ret til. For medlemmer født i perioden 1. juli 1931 - 30. juni 1941 aftrappes procenten jævnt, således at der for medlemmer, der er født den 1. juli 1941 eller senere, ikke beregnes nogen pensionsydelse.

Stk. 4. Ved kapitaliseringen medregnes fra den efterlevende ægtefælles 67. år kun den del af pensionsydelsen efter stk. 3, der sammenlagt med pensionsydelsen efter § 11, stk. 3, overstiger den efterlevendes eventuelle egenpension (inklusive bonuspension), jf. kapitel III. Er den efterlevende ved dødsfaldet ikke fyldt 67 år, medregnes ved beregningen af egenpensionen forventede bidrag indtil 67-året, beregnet på grundlag af den forudgående bidragsbetaling.

Stk. 5. For engangsbeløbet efter denne bestemmelse gælder det samme som nævnt i § 11, stk. 4.

§ 13. Til efterlevende ægtefæller efter medlemmer af tillægspensionsordningen, som er født senest den 30. juni 1925, og som dør den 1. juli 1992 eller senere, udbetales der ved dødsfaldet et engangsbeløb, jf. stk. 3.

Stk. 2. Til efterlevende ægtefæller, som er født den 1. juli 1930 eller senere, efter medlemmer, der er døde før den 1. juli 1992, udbetales der ved den efterlevendes 62. år et engangsbeløb, jf. stk. 3.

Stk. 3. Engangsbeløbene efter stk. 1 og 2 beregnes som den kapitaliserede værdi af en pensionsydelse til den efterlevende ægtefælle, der svarer til enten halvdelen af afdødes egenpension og bonuspension eller halvdelen af den egenpension og bonuspension, som afdøde ville være berettiget til at få udbetalt fra sit fyldte 67. år på grundlag af de indbetalte bidrag og bonustilskrivning.

Stk. 4. Ved kapitaliseringen forudsættes pensionsydelsen udbetalt fra dødsfaldet, dog tidligst fra den efterlevende ægtefælles 62. år,

jf. stk. 5. Ved kapitaliseringen anvendes samme forventede restlevetid for mænd og kvinder.

Stk. 5. Ved kapitaliseringen medregnes fra den efterlevende ægtefælles 67. år dog kun den del af pensionsydelsen, jf. stk. 3, der overstiger ægtefællens egenpension (inklusive bonuspension, jf. kapitel III). Er den efterlevende ægtefælle ved dødsfaldet ikke fyldt 67 år, medregnes ved beregningen af egenpensionen forventede bidrag indtil 67-året beregnet på grundlag af den forudgående bidragsindbetaling.

Stk. 6. Engangsbeløbene efter stk. 1 og 2 udbetales på betingelse af, at ægteskabet har varet i 10 år, og at afdøde har opnået ret til fuld pension, jf. §§ 6, 7 og 8, for i alt 10 år.

§ 14. Hvor retten til udbetaling af ægtefællepension og bonuspension er opnået før den 1. juli 1992, ydes pensionen efter de hidtil gældende regler. Retten bortfalder ved indgåelse af nyt ægteskab, men genindtræder efter anmodning, hvis ægteskabet ophører.

Stk. 2. Opfylder den efterlevende ægtefælle samtidig betingelserne for at modtage tillægspension i form af egenpension i henhold til kapitel III, har pågældende kun ret til den største af pensionerne.

Stk. 3. Ægtefællepensionen udbetales i øvrigt i overensstemmelse med reglerne i § 9, stk. 1 og 2.

§ 14 a. Udbetaling af engangsbeløb efter §§ 11, 11 a, 12 og 13 sker efter anmodning fra den berettigede.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension fastsætte regler for beregning og udbetaling af engangsbeløb efter §§ 11, 11 a, 12 og 13 samt beregning af egenpension efter § 12, stk. 4, og § 13, stk. 5. Bestyrelsen fastsætter med Finanstilsynets godkendelse regler for bestemmelse af kapitaliseringsværdier.

Kapitel V

Bidrag

§ 15. Bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension fastsætter størrelsen af årsbidraget, som er det bidrag, der for beskæftigelse hos samme arbejdsgiver årligt skal betales for et fuldtidsbeskæftiget medlem. Beslutning herom skal godkendes af repræsentantskabet ved simpelt flertal, dog at såvel et flertal af arbejdsgiverrepræsentanter som et flertal af lønmodta-

gerrepræsentanter skal stemme for beslutningen.

Stk. 2. For medlemmer, der ikke er fuldtids-beskæftigede, betales der for beskæftigelse hos samme arbejdsgiver enten 2/3, 1/3 eller intet bidrag afhængig af beskæftigelsens omfang.

Stk. 3. For at sikre at medlemmer med samme beskæftigelsesgrad uanset beskæftigelsesform og aflønningsperiode får indbetalt bidrag af samme størrelse, jf. dog § 4 a, fastsætter arbejdsministeren efter forhandling med finansministeren og bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension regler for beregning af bidrag under beskæftigelse hos samme arbejdsgiver, herunder nærmere regler om

- 1) årsbidragets opdeling på lønperioder samt de timegrænser, der er afgørende for, hvornår der skal betales fuldt, 2/3, 1/3 eller intet bidrag,
- 2) beregning af det timetal, der lægges til grund for bidragsbetalingen for medlemmer, hvis arbejdstid ikke kendes, og
- 3) bidragets størrelse for persongrupper, der typisk har beskæftigelse hos flere arbejds-givere inden for en enkelt uge.

Stk. 4. Arbejdsgiveren betaler 2/3 af bidraget og medlemmet 1/3.

Stk. 5. Medlemmer, der bevarer deres medlemskab i medfør af § 2, stk. 2, betaler selv det samlede bidrag efter stk. 1.

Stk. 6. Bidragsbetaling for et medlem ophører ved dettes fyldte 67. år.

§ 16. (Ophævet)

§ 17. Arbejdsgiveren tilbageholder medlem-mets del af bidraget ved løndbetaling og ind-betaler det samlede bidrag til Arbejdsmarke-dets Tillægspension efter hvert kvartals udløb.

Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsmarke-dets Tillægspension de nærmere regler om be-taling af bidrag, herunder om frist for beta-ingen. Det kan ved disse regler bestemmes, at Ar-bejdsmarkedets Tillægspension kan give hen-stand med indbetaling samt eftergive bidrag og renter.

Stk. 3. Sker indbetaling af bidrag ikke retti-digt, skal arbejdsgiveren betale renter af bidra-get med 1 ½ pct. for hver påbegyndt måned fra kvartalets udløb, jf. stk. 1.

Stk. 4. Arbejdsmarkedets Tillægspension har udpantningsret for bidrag og renter.

Stk. 5. Krav, der tilkommer Arbejdsmarke-dets Tillægspension i medfør af dette kapitel, forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. de-cember 1908 om forældelse af visse fordringer.

Stk. 6. Stk. 2-5 finder tilsvarende anvendelse på bidrag for medlemmer, der i medfør af § 15, stk. 5, selv betaler det samlede bidrag.

Stk. 7. Hvis der ikke opnås dækning hos ar-bejdsgiveren for skyldige bidrag eller disse ef-tergives, tillægges der lønmodtageren pen-sionsret for det manglende bidrag.

Kapitel V a

Kompensation til arbejdsgiverne

§ 17 a. Som kompensation for arbejdsgiver-nes bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspen-sion ydes et beløb til arbejdsgivere, der er regi-streret efter merværdiafgiftsloven (momsloven) eller lov om afgift af lønsum m.v. Der ydes ikke kompensation til offentlige arbejdsgivere.

Stk. 2. Beløbet beregnes af Arbejdsmarke-dets Tillægspension på grundlag af de samlede bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension, som er modtaget fra arbejdsgiveren i en forud-gående 3 måneders periode. Beløbet udgør 1.166,40 kr. om året for hver gang arbejdsgive-ren indbetaler et beløb, der svarer til årsbidrag efter § 15, stk. 1. Beløb under 25 kr. udbetales ikke.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter efter for-handling med bestyrelsen for Arbejdsmarke-dets Tillægspension nærmere regler om bereg-ning og udbetaling af beløb samt om klage over afgørelser om udbetaling. Der kan herunder fastsættes regler om, at klager ikke kan indbrin-ges for anden administrativ myndighed.

Kapitel VI

Forsikringsplan og reguleringsbestemmelser

§ 18. Ledelsen for Arbejdsmarkedets Til-lægspension skal udarbejde en forsikringsplan, som skal indeholde oplysninger om ordningens forsikringstekniske beregningsgrundlag.

Stk. 2. Forsikringsplan - og ændringer heri - skal godkendes aktuarmæssigt af Finanstilsy-net.

§ 19. Bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Til-lægspension skal lade foretage regelmæssige aktuarmæssige opgørelser over status for Ar-bejdsmarkedets Tillægspension i overensstem-melse med den godkendte forsikringsplan. Så-

danne opgørelser skal foretages, så ofte bestyrelsen skønner det nødvendigt, dog mindst hvert tredje år.

Stk. 2. Såfremt det ved disse opgørelser viser sig, at indtægterne overstiger de beregnede pensionsudgifter, skal ledelsen overveje at anvende overskuddet helt eller delvist til forhøjelse af pensionsbeløbene. Ved vurderingen af, om en sådan forhøjelse bør gennemføres, skal der tages hensyn til den skete prisudvikling samt udviklingen i landets og befolkningens økonomiske forhold.

Stk. 3. Såfremt det ved opgørelserne viser sig, at de beregnede pensionsudgifter overstiger indtægterne, skal ledelsen fremkomme med en indstilling til arbejdsministeren om at nedsætte pensionsbeløbene for fremtidige tillægspensionister efter § 4 a.

Kapitel VII

Administration

§ 20. Arbejdsmarkedets Tillægspension ledes af et repræsentantskab, en bestyrelse og en direktør.

§ 21. Repræsentantskabet består af 15 arbejdsgiverrepræsentanter og 15 lønmodtagerrepræsentanter samt en formand.

Stk. 2. Arbejdsgiverrepræsentanterne udpeges således, jf. § 25 a:

8 efter indstilling af Dansk Arbejdsgiverforening,

2 efter indstilling af Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger,

1 efter indstilling af finansministeren,

1 efter indstilling af indenrigsministeren efter samråd med Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune,

3 af arbejdsministeren efter samråd med arbejdsgiverorganisationer, der ikke er tilknyttet ovennævnte arbejdsgivergrupper.

Stk. 3. Lønmodtagerrepræsentanterne udpeges således, jf. § 25 a:

9 efter indstilling af Landsorganisationen i Danmark, hvoraf en skal repræsentere lønmodtagere inden for butiks-, handels- og kontorvirksomhed, en skal repræsentere lønmodtagere inden for landbrugsområdet, og en skal repræsentere lønmodtagere ansat i stat og kommuner,

2 efter indstilling af Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, hvor en skal repræsentere lønmodtagere ansat i stat og kommuner,

1 efter indstilling af FR-Hovedorganisation for Arbejdsleder- og tekniske **Funktionærforeninger** i Danmark,

3 af arbejdsministeren efter samråd med lønmodtagerorganisationer, der ikke er tilsluttet Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd eller FR-Hovedorganisation for Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger i Danmark.

Stk. 4. Repræsentantskabet udnævner selv sin formand, som ikke må have tilknytning til nogen arbejdsgiver- eller lønmodtagerorganisation.

Stk. 5. Repræsentantskabets medlemmer udpeges for tre år ad gangen, jf. dog § 42. Genvalg kan finde sted.

Stk. 6. Arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer, der ønsker at komme i betragtning ved arbejdsministerens udpegning af henholdsvis arbejdsgiver- og lønmodtagerrepræsentanter i henhold til stk. 2 og 3, retter henvendelse herom til arbejdsministeren inden en af denne fastsat frist.

§ 22. Repræsentantskabet skal have forelagt til godkendelse det årlige regnskab og behandle de sager, som bestyrelsen eller mindst 4 bestyrelsesmedlemmer måtte ønske at forelægge for repræsentantskabet.

Stk. 2. Repræsentantskabet afholder møde én gang årligt samt i øvrigt, når bestyrelsen, mindst 4 bestyrelsesmedlemmer eller 10 medlemmer af repræsentantskabet måtte ønske det.

§ 23. Bestyrelsen består af formanden for repræsentantskabet som formand og 10 andre medlemmer, der vælges blandt repræsentantskabets medlemmer, og som udpeges således, jf. § 25 a:

3 efter indstilling af Dansk Arbejdsgiverforening,

1 efter indstilling af Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger,

1 efter indstilling af finansministeren,

3 efter indstilling af Landsorganisationen i Danmark,

1 efter indstilling af Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd og FR-Hovedorganisation for Arbejdsleder- og tekniske

Funktionærforeninger i Danmark i fællesskab og

1 efter indstilling af repræsentantskabets lønmodtagerrepræsentanter, repræsenterende lønmodtagere ansat i stat og kommuner.

Stk. 2. Bestyrelsens medlemmer udpeges for tre år ad gangen. Genvalg kan finde sted.

Stk. 3. Bestyrelsen skal lede administrationen af Arbejdsmarkedets Tillægspension i overensstemmelse med reglerne i denne lov og den godkendte forsikringsplan.

Stk. 4. Bestyrelsen kan tillade direktøren at sælge administrative ydelser til et datterselskab, der er oprettet efter § 26, stk. 4, litra d. Salget skal ske efter tilsvarende regler, som gælder for indtægtsdækket virksomhed i statsinstitutioner under finansloven. Denne virksomhed skal regnskabsmæssigt være adskilt fra ATP's øvrige regnskab. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler om vilkår og tilsyn.

Stk. 5. Bestyrelsen ansætter direktøren og andet ledende personale og fastsætter retningslinjer for deres arbejde, herunder også den løbende anbringelse af fondsmidler. Generelle forskrifter og vejledninger, der udsendes til medlemmerne og deres arbejdsgivere, skal godkendes af bestyrelsen.

§ 24. Direktøren forestår den daglige administration af Arbejdsmarkedets Tillægspension under ansvar over for bestyrelsen.

§ 25. Regnskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension skal revideres af mindst to regnskabskyndige revisorer, hvoraf mindst én skal være statsautoriseret revisor. Repræsentantskabet udnævner revisorerne for tre år ad gangen, men kan til enhver tid trække udnævnelsen tilbage.

§ 25 a. Repræsentantskabet og bestyrelsen bør så vidt muligt have en afbalanceret sammensætning af mænd og kvinder.

Stk. 2. Når der skal indstilles medlemmer efter § 21, stk. 2 og 3, og § 23, stk. 1, skal der indstilles både en mand og en kvinde. Hvis der skal indstilles flere medlemmer, skal der indstilles lige mange mænd og kvinder. Skal der indstilles et ulige antal, skal der indstilles en mere af det ene køn end af det andet. Organisationerne angiver i deres indstillinger, hvem de foretrækker, og arbejdsministeren skal følge denne indstilling, medmindre repræsentantskabet eller bestyrelsen derved ville få en køns-

mæssigt skæv sammensætning. I så fald er arbejdsministeren berettiget til blandt de indstillede at udpege andre, således at repræsentantskabet og bestyrelsen så vidt muligt får en afbalanceret sammensætning af mænd og kvinder. Arbejdsministeren afgør, hvem af de indstillede der skal udpeges som medlem af repræsentantskabet og bestyrelsen.

Stk. 3. Foreligger der særlige grunde, kan myndigheden eller organisationen fravige bestemmelsen i stk. 2. Myndigheden eller organisationen skal i så fald angive begrundelsen herfor.

Kapitel VIII

Fondsanbringelse

§ 26. Bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension skal forvalte fondsmidlerne således, at de bliver til størst mulig gavn for tillægspensionsordningen. Ved midlernes placering skal herved tilstræbes en betryggende sikkerhed, en opretholdelse af midlernes realværdi samt højst mulig forrentning.

Stk. 2. Fondsmidlerne skal anbringes på følgende måde:

- a) i obligationer eller fondsaktiver udstedt eller garanteret af den danske stat eller af danske kommuner;
- b) i obligationer, fondsaktiver, indeksobligationer eller indeksregulerede fondsaktiver udstedt af danske kreditforeninger og hypotekforeninger eller af finansieringsinstitutter, der er godkendt af staten ;
- c) som indestående i danske banker eller sparekasser;
- d) i værdipapirer, som i øvrigt efter deres art og sikkerhed kan stilles i klasse med de under litra a)-c) nævnte, og
- e) i faste ejendomme, som fonden ejer, dog i intet tilfælde ud over fire femtedele af den offentlige vurdering til ejendomsværdi.

Stk. 3. Fondsmidlerne kan endvidere anvendes som lån til arbejdsgivere, der har indbetalt bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension, dog aldrig ud over 50 pct. af det indbetalte bidrag og aldrig under 500 kr. Lånene ydes gennem banker og sparekasser til den for disse institutioner sædvanlige udlånsrente, og pengeinstitutterne er ansvarlige over for Arbejdsmarkedets Tillægspension for lånets tilbagebetaling.

Stk. 4. Af midlerne kan indtil 25 pct. anbringes således:

- a) til erhvervelse af fast ejendom ;
- b) til aktiviteter vedrørende efterforskning og udvinding i den danske undergrund samt til forskning og udvikling, tilsammen ikke over 1 pct. af fondsmidlerne;
- c) til indskud i en investeringsforening godkendt af det offentlige, til køb af aktier i et investeringsselskab godkendt af det offentlige og i øvrigt til køb af børsnoterede aktier, garantiandele, konvertible eller udbyttegivende gældsbreve samt til anbringelse i risikoprægede aktiver, f.eks. i form af erhvervsobligationer, certifikater eller ejerkapital i og udlån til erhvervsvirksomheder.
- d) i et aktieselskab, som fonden ejer fuldt ud, og som har til formål at tilbyde administrative ydelser, bortset fra formueforvaltning, til pensionskasser og tilsvarende ordninger i livsforsikringsselskaber, der er omfattet af lov om forsikringsvirksomhed. Et eventuelt salg af ydelser fra fonden til et sådant selskab skal ske efter reglerne i § 23, stk. 4.

Stk. 5. Fondens samlede anbringelse af midler efter stk. 4, litra c, i en enkelt virksomhed må ikke overstige 2 pct. af fondens samlede fondsmidler. Tilsvarende regler gælder for fondens samlede anbringelse af midler hos virksomheder, mellem hvilke der er en sådan forbindelse, at anbringelserne udgør en samlet risiko for fonden.

Stk. 6. Fondens anbringelse af midler efter stk. 4, litra c, i en enkelt virksomhed må endvidere ikke tage et sådant omfang, at fonden alene eller sammen med Lønmodtagernes Dyrstidsfond eller datterselskaber, som de ejer fuldt ud, kan udøve en ejers indflydelse eller i øvrigt kan udøve bestemmende indflydelse på virksomheden. Dette gælder dog ikke anbringelse af midler i datterselskaber, som fonden ejer fuldt ud, og hvis midler anbringes efter de regler, der gælder for fonden selv.

Kapitel IX

Tilsyn

§ 27. De af bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension i henhold til § 19, stk. 1, foretagne aktuarmæssige opgørelser skal sendes til Finanstilsynet. Opgørelserne skal foretages af en af tilsynet godkendt aktuar.

Stk. 2. Finanstilsynet er berettiget til at afkræve Arbejdsmarkedets Tillægspension enhver oplysning, som tilsynet anser for fornøden til den aktuarmæssige bedømmelse af ordnin-

gen. Tilsynet skal til enhver tid have adgang til at gøre sig bekendt med institutionens bøger, regnskaber og hele virksomhed.

Stk. 3. Efter at Finanstilsynet har gennemgået opgørelsen, jf. stk. 1, afgiver tilsynet indberetning herom til arbejdsministeren og underretter Arbejdsmarkedets Tillægspension om indberetningens indhold.

Stk. 4. Finder Finanstilsynet, at Arbejdsmarkedets Tillægspension ikke på det foreliggende grundlag fuldt ud vil kunne fyldestgøre sine forpligtelser, afgiver tilsynet efter at have forhandlet med Arbejdsmarkedets Tillægspension indberetning herom til arbejdsministeren.

Stk. 5. Til dækning af udgifterne ved Finanstilsynets tilsyn i henhold til stk. 1-4 fastsætter arbejdsministeren efter samråd med industriministeren et gebyr, der udredes af Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 6. Det reviderede årsregnskab indsendes efter godkendelse af repræsentantskabet i medfør af § 22, stk. 1, til arbejdsministeren.

Stk. 7. Reglerne om tilsyn med pensionskasser gælder ikke for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

§ 27 a. Finanstilsynet fører tilsyn med Arbejdsmarkedets Tillægspensions anbringelse af fondsmidler efter § 26.

Stk. 2. Arbejdsmarkedets Tillægspension indsender det reviderede årsregnskab, som repræsentantskabet har godkendt efter § 22, stk. 1, til Finanstilsynet.

Stk. 3. Tilsynet er berettiget til at afkræve Arbejdsmarkedets Tillægspension enhver oplysning, som tilsynet anser for fornøden. Tilsynet skal til enhver tid have adgang til at gøre sig bekendt med institutionens bøger, regnskaber og hele virksomhed.

Stk. 4. Finanstilsynet kan give Arbejdsmarkedets Tillægspension påbud om inden for en fastsat frist at foretage de foranstaltninger, som tilsynet skønner nødvendige med henblik på, at anbringelsen af fondsmidler sker i overensstemmelse med § 26. Tilsynet afgiver en årlig beretning.

Stk. 5. Til dækning af udgifter ved Finanstilsynets tilsyn i henhold til stk. 1-4 fastsætter Finanstilsynet et gebyr, der udredes af Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 6. Afgørelser truffet af Finanstilsynet i henhold til loven kan indbringes for Industriministeriets Erhvervsankenævn senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Kapitel X

Ankenævn

§ 28. Arbejdsmarkedets Tillægspensions afgørelser i henhold til denne lov om

- a) medlemskab,
- b) bidrag, herunder om beregning og opkrævning,
- c) pension, eller
- d) beregning og udbetaling af beløb efter § 17 a, stk. 2

kan - bortset fra beslutninger truffet i henhold til § 15, stk. 1, og § 19, stk. 2 - inden for en frist af 4 uger fra den dag, hvor afgørelsen er meddelt, indbringes for et ankenævn.

Stk. 2. Ankenævnet består af 5 medlemmer, der tillige med en suppleant for hvert medlem udnævnes af arbejdsministeren for en periode af 3 år. For tre medlemmers vedkommende sker udnævnelsen efter indstilling af henholdsvis højesterets præsident, sø- og handelsrettens præsident og arbejdsretten og for to medlemmers vedkommende efter indstilling af henholdsvis arbejdsgiverrepræsentanterne og lønmodtagerrepræsentanterne i repræsentantskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 3. Ankenævnet fastsætter selv sin forretningsorden.

Kapitel XI

Forskellige bestemmelser

§ 29. Krav på ydelser i medfør af denne lov kan ikke gøres til genstand for arrest, eksekution eller anden retsforfølgning. Retshandler, der afsluttes af den berettigede med hensyn til disse krav, er ugyldige.

§ 30. Enhver, der beskæftiger en eller flere lønmodtagere, der er omfattet af denne lov, skal foretage indberetning herom efter de nærmere regler, som arbejdsministeren måtte fastsætte efter indstilling af bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 2. Offentlige myndigheder, forsikringselskaber, der tegner arbejdsskadeforsikringer samt arbejdsgivere, lønmodtagere og faglige organisationer skal på begæring overlade Arbejdsmarkedets Tillægspension og ankenævnet enhver oplysning, som er af betydning for afgørelsen af pensionsspørgsmål i henhold til denne lov.

§ 31. (Ophævet)

§ 32. Med bøde eller hæfte straffes, hvis strengere straf ikke er forskyldt efter anden lovgivning, den, der som medlem af bestyrelse eller repræsentantskab eller som direktør, aktuar eller revisor for Arbejdsmarkedets Tillægspension,

- a) undlader at opfylde de pligter, der påhviler ham efter loven,
- b) giver urigtige eller vildledende oplysninger til arbejdsministeren, Finanstilsynet eller andre offentlige myndigheder eller til ledelsen om forhold, der vedrører Arbejdsmarkedets Tillægspension,
- c) gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed, der kan medføre tab for Arbejdsmarkedets Tillægspension eller medlemmerne.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte personer samt ansatte i Arbejdsmarkedets Tillægspension er under ansvar efter borgerlig straffelov § 152 og § 264 b, forpligtet til over for uvedkommende at hemmeligholde, hvad de gennem deres virksomhed bliver vidende om.

§ 33. Med bøde straffes

- a) den arbejdsgiver, der undlader i rette tid at foretage indberetning som nævnt i § 30, stk. 1, eller undlader rettidigt at indbetale det samlede bidrag for et hos ham beskæftiget medlem af Arbejdsmarkedets Tillægspension,
- b) den, der undlader at efterkomme en begæring fra Arbejdsmarkedets Tillægspension eller ankenævnet om oplysninger i medfør af § 30, stk. 2, eller som giver Tillægspensionen eller ankenævnet urigtige eller vildledende oplysninger om forhold af betydning for afgørelser i henhold til loven.

Stk. 2. Er forholdet begået med forsæt til at unddrage Tillægspensionen bidrag, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 3. Sagerne behandles som politisager. Angår sigtelsen forhold af den i stk. 2 nævnte art, finder de i lov om rettens pleje, kapitel 68, 69, 71 og 72 omhandlede retsmidler anvendelse i samme omfang som i sager, som det efter de almindelige regler tilkommer statsadvokaten at forfølge.

§ 34.1 forskrifter, der udfærdiges af arbejdsministeren med hjemmel i loven, kan der fast-

sættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 35. Er en af de i §§ 33 og 34 nævnte overtrædelser begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 36. Indsigelser mod størrelsen af de for et medlem konterede bidrag kan ikke fremsættes, når der er forløbet 3 år efter modtagelsen af kontoudskrift fra Arbejdsmarkedets Tillægspension vedrørende bidraget.

Stk. 2. Såfremt tilkendt tillægspension ikke er hævet i et sammenhængende tidsrum af 3 år, bortfalder den del af tillægspensionen, som har stået uhævet i mere en 3 år. Bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension kan dog fravige denne bestemmelse i det enkelte tilfælde.

§ 37. Ydelser i henhold til denne lov medtages ikke ved beregningen af de indtægter, der lægges til grund ved fastsættelsen af grundbeløbet for folkepension.

§ 38. Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Danske lønmodtagere, der ikke er hjemmehørende på Færøerne, og som er beskæftiget på Færøerne for den danske stat eller for virksomheder og institutioner, der har sæde eller styrelse i den øvrige del af riget, er omfattet af loven, for så vidt de i øvrigt opfylder betingelser for medlemskab.

Stk. 3. Lønmodtagere, der ikke er hjemmehørende i Grønland, og som beskæftiges i Grønland for den danske stat eller for danske virksomheder og institutioner, er omfattet af loven, for så vidt de i øvrigt opfylder dennes betingelser for medlemskab af Arbejdsmarkedets Tillægspension. Tilsvarende regler gælder for danske lønmodtagere, der ikke er hjemmehørende i Grønland, og som beskæftiges for udenlandske virksomheder og institutioner i Grønland.

Kapitel XII

Ikrafttræden

§ 39. Der tilbageholdes i løn og svares arbejdsgiverbidrag af løn, der indtjenes fra og med begyndelsen af den lønningsuge, i hvilken den 1. april 1964 falder, for månedslønnede dog fra og med den 1. april 1964.

§ 40. Personer, født i marts måned 1898, oppebærer tillægspension i overensstemmelse med reglerne i denne lov fra 1. april 1965 at regne, uanset bestemmelse i §§ 5, stk. 1, og 9, stk. 1, for så vidt de opfylder betingelserne i § 8 for opnåelse af pensionsanciennitet.

§ 41. Udbetaling af tillægspension begynder den 1. april 1965.

§§ 42-43. (Overgangsbestemmelser, udeladt).

§ 44. Denne lov træder i kraft **straks**.

Lov nr. 372 af 20. maj 1992 om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension m.v. (Omlægning af ægtefællepensionsordningen m.v.) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juli 1992. § 1, nr. 4, træder dog først i kraft, når den fornødne **følge**-lovgivning er gennemført, dog tidligst den 1. januar 1993. Arbejdsministeren drager omsorg for, at tidspunktet for ikrafttræden heraf bekendtgøres i Lovtidende.

Lov nr. 1090 af 23. december 1992 om Arbejdsgivernes Elevrefusion indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelser for så vidt angår § 32:

§ 33

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1993.

Arbejdsministeriet, den 4. marts 1993

Upplysningar om Lön och Lön

Upplysningar om lön och lön, som är av betydelse för den som är anställd i en kommun, ska lämnas av kommunen. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser.

1. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser.

2. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser.

3. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser.

4. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser. Upplysningarna ska lämnas i enlighet med följande bestämmelser.

Bekendtgørelse af lov om ferie

Herved bekendtgøres lov om ferie, jf. lovbekendtgørelse nr. 736 af 25. august 1992 med de ændringer, der følger af lov nr. 1038 af 23. december 1992.

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Lønmodtagere i offentlig eller privat tjeneste har ret til ferie og feriegodtgørelse eller løn efter reglerne i denne lov.

§ 2. Loven gælder dog ikke for

- 1) lønmodtagere i statens, folkeskolens eller folkekirkens tjeneste, der er ansat som tjenestemænd,
- 2) lønmodtagere, hvis pension er sikret" gennem medlemskab af en pensionsordning, for hvis forpligtelse staten indestår, og som har ret til ferie med løn efter samme regler som de i nr. 1 nævnte tjenestemænd, og
- 3) lønmodtagere, der hører under **medhjælperloven**.

Stk. 2. De i stk. 1, nr. 2, nævnte personer, der fratræder, uden at pensionsudbetaling påbegyndes i forbindelse hermed, har ret til feriegodtgørelse efter § 14, stk. 3.

§ 3. Direktøren for arbejdstilsynet kan bestemme, at loven, bortset fra §§ 22, 23, 24 og 27, ikke gælder for lønmodtagere, der er ansat i staten eller kommuner eller inden for fag eller faglige områder, for så vidt der ved regulativ eller overenskomst er sikret dem ferie og feriegodtgørelse eller løn efter regler, der stiller dem lige så godt som denne lov.

§ 4. Denne lov indskrænker ikke videregående ferieret efter andre love og bestemmelser, efter overenskomster mellem arbejdsgivere og lønmodtagere, voldgiftskendelser eller sædvaner.

§ 5. Tvivlsspørgsmål om, hvorvidt en person omfattes af denne lov, afgøres af direktøren for arbejdstilsynet.

Kapitel 2

Optjeningsår og feriens længde

§ 6. Ferien udgør 28 Vi dag for hver måneds beskæftigelse i et kalenderår (optjeningsår). Ved beskæftigelse af kortere varighed end 1 måned beregnes ferien på tilsvarende måde i forhold til beskæftigelsens længde.

Stk. 2. Ved beregning af feriens længde side-tilles med beskæftigelse ferie efter denne lov og fravær på grund af sygdom og tilskadekomst, hvorunder der ydes feriegodtgørelse, jf. § 13.

Stk. 3.1 virksomheder med 5 dages arbejdsuge indgår et forholdsmæssigt antal arbejdsfrie dage i ferien.

§ 6 a. Har en lønmodtager ikke optjent ret til 30 dages ferie med feriegodtgørelse eller løn, har lønmodtageren ret til at få antallet af feriedage suppleret op til 30 dage, uden at der hertil er knyttet ret til feriegodtgørelse eller løn.

Stk. 2. En lønmodtager kan dog højst kræve 12 dages ferie uden feriegodtgørelse eller løn efter ferieperiodens udløb den 30. september.

§ 7. Elever med uddannelsesaftale efter lov om erhvervsuddannelser har ret til betalt ferie i 30 dage i det første og andet hele ferieår, efter at ansættelsesforholdet er påbegyndt. Arbejdsgiveren betaler løn under ferien i det omfang, eleven ikke har optjent løn under ferie eller feriegodtgørelse.

Stk. 2. Er ansættelsesforholdet påbegyndt inden 1. juli i et ferieår, har eleven en tilsvarende ret til betalt ferie i 30 dage i dette ferieår.

Stk. 3. Er ansættelsesforholdet påbegyndt 1. juli eller senere, har eleven i forbindelse med at virksomheden holder lukket under ferie i tiden mellem 1. oktober og 1. maj, ret til højst 6 dages betalt ferie i dette ferieår.

Kapitel 3

Ferieår og ferieperiode

§ 8. Ferien skal holdes i det efter optjeningsåret følgende år, der går fra 2. maj til 1. maj (ferieåret).

Stk. 2. Ferie optjent efter reglerne i § 6 skal holdes forud for ferie efter § 6 a.

§ 9. Af ferien skal mindst 18 dage gives i sammenhæng i tiden mellem den 2. maj og den 30. september (ferieperioden). Er feriedagenes antal under 18, skal hele ferien gives i sammenhæng i ferieperioden.

Stk. 2. Resterende feriedage skal også gives i sammenhæng, men kan lægges uden for ferieperioden. Hvor hensynet til virksomhedens drift gør det ønskeligt, kan denne del af ferien dog gives i form af enkelte feriedage.

Stk. 3. For personer, der er beskæftiget i landbrug, skal mindst 12 feriedage gives i sammenhæng i ferieperioden. Af de øvrige feriedage skal mindst 3 gives samlet eller delt i tiden fra 2. maj-31. oktober. Såfremt der i kollektiv overenskomst er en bestemmelse herom eller aftale træffes mellem lønmodtageren og arbejdsgiveren, kan de i 1. og 2. pkt. nævnte feriedage, i alt 15, gives i sammenhæng i tiden fra 2. maj-31. oktober. De øvrige feriedage kan lægges uden for ferieperioden, men således at mindst 9 feriedage gives i sammenhæng.

Stk. 4. Såfremt der i en kollektiv overenskomst er en bestemmelse derom eller aftale træffes mellem lønmodtageren og arbejdsgive-

ren, kan den ferie, der efter stk. 1 skal gives i sammenhæng i ferieperioden, gives i sammenhæng uden for ferieperioden. Den kan under samme betingelser deles således, at mindst 12 dage gives i sammenhæng i eller uden for ferieperioden og de resterende dage ligeledes gives i sammenhæng i eller uden for ferieperioden.

Stk. 5. Under aftjening af værnepligt kan lønmodtageren holde optjent ferie uden for ferieperioden, ligesom ferien kan deles.

§ 10. Arbejdsgiveren fastsætter efter forhandling med lønmodtageren, hvornår ferien skal holdes, idet arbejdsgiveren under hensyntagen til virksomhedens tarv så vidt muligt skal imødekomme lønmodtagerens ønske om feriens placering. Arbejdsgiveren giver lønmodtageren meddelelse herom så tidligt som muligt, dog senest 3 måneder før ferien begynder for den ferie, der skal gives i sammenhæng i ferieperioden, jf. § 9, stk. 1, og senest 1 måned før ferien begynder for resterende feriedage, jf. § 9, stk. 2, medmindre særlige omstændigheder hindrer dette.

Stk. 2. Uden lønmodtagerens samtykke kan den ferie, der efter § 9, stk. 1, skal gives i sammenhæng i ferieperioden, dog ikke ligge i tiden mellem en af arbejdsgiveren meddelt opsigelse og fratrædelsestidspunktet, medmindre adgang dertil følger af bestemmelse i kollektiv overenskomst eller det efter lov eller overenskomst gældende opsigelsesvarsel er længere end 3 måneder eller opsigelsesvarslet er forlænget med antallet af feriedage.

§ 11. Vil bestemmelserne i § 9, stk. 1, som følge af arbejdets sæsonbetonede karakter eller af andre grunde medføre ulempe inden for fag eller faglige områder, kan direktøren for arbejdstilsynet efter forhandling med fagets arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer tillade, at denne del af ferien gives uden for ferieperioden. Direktøren kan under samme betingelse tillade, at den deles således, at mindst 12 dage gives i sammenhæng i eller uden for ferieperioden og de resterende dage ligeledes gives i sammenhæng i eller uden for ferieperioden.

Stk. 2. Når omstændighederne taler derfor, kan direktøren for arbejdstilsynet tillade det samme med hensyn til enkelte virksomheder eller personer, for så vidt angår virksomheder dog først efter forhandling med de organisationer, der er nævnt i stk. 1.

Kapitel 4

Feriegodtgørelse og ferie med løn

§ 12. Arbejdsgiveren yder feriegodtgørelse med 12½ pct. af lønnen.

§ 13. Arbejdsgiveren yder tillige feriegodtgørelse under lønmodtagerens fravær af mere end 3 dages varighed på grund af sygdom eller tilskadekomst i virksomheden, således at feriegodtgørelsen beregnes på grundlag af lønmodtagerens løn i de sidste 4 uger før fraværet.

Stk. 2. Ret til feriegodtgørelse under fravær på grund af sygdom er betinget af, at lønmodtageren forud for sygdommens indtræden har været beskæftiget hos arbejdsgiveren i mindst 12 måneder. Heri medregnes tidligere beskæftigelse inden for de sidste 24 måneder, såfremt fratræden ikke skyldes lønmodtagerens egne forhold.

Stk. 3. Feriegodtgørelse efter stk. 1 ydes for sammenlagt højst 4 måneder inden for et optjeningsår og for højst 4 måneder på grund af samme sygdom eller tilskadekomst.

Stk. 4. Arbejdsgiveren kan kræve, at en lønmodtager dokumenterer, at fraværet skyldes sygdom eller tilskadekomst i virksomheden.

§ 14. Lønmodtagere, der er antaget månedsvis eller for længere tid og således, at der ikke sker fradrag i lønnen for søgnehelldage, sygedage o.lign., får i stedet for feriegodtgørelse løn under ferie, eventuelt tillagt værdien af kost beregnet efter reglen i § 16, stk. 2. Endvidere ydes et ferietillæg på 1 pct. af den løn, der er indtjent i det foregående optjeningsår.

Stk. 2. Sådanne lønmodtagere kan dog forud for et optjeningsårs begyndelse kræve feriegodtgørelse af lønnen i dette optjeningsår, dog kun med 12 pct.

Stk. 3. Ved fratræden ydes feriegodtgørelse efter § 12 for det løbende optjeningsår samt for den del af tidligere optjeningsår, for hvilken lønmodtageren ved sin fratræden endnu ikke har holdt ferie.

§ 15. Ved beregning af feriegodtgørelse og ferietillæg ses der bort fra løn, der er udbetalt under ferien, ydet feriegodtgørelse eller udbetalt ferietillæg.

§ 16. Ved beregning af feriegodtgørelse og ferietillæg ses der bort fra sådanne tillæg til lønnen eller sådanne lønningsandele, som ikke er

indkomstskattepligtige. Arbejdsgiveren yder dog feriegodtgørelse og ferietillæg af lønmodtagerens bidrag til de pensionsordninger m.v., der er omfattet af afsnit I i lov om beskattningen af pensionsordninger m.v. samt af lønmodtagerens bidrag til arbejdsmarkedssuddannelsesfonden i medfør af lov om en arbejdsmarkedssuddannelsesfond.

Stk. 2. Består lønnen helt eller delvis af kost og logi, beregnes værdien heraf på grundlag af de af ligningsrådet for optjeningsåret fastsatte satser, medmindre værdien ved aftale mellem parterne er fastsat til højere beløb.

§ 17. Holdes en virksomhed lukket under ferie, kan lønmodtagere, der ikke er berettigede til ferie i alle de dage, i hvilke virksomheden holdes lukket, ikke i anledning af lukningen kræve særlig godtgørelse ud over den feriegodtgørelse, der tilkommer dem efter foranstående bestemmelser.

§ 17 a. (Ophævet)

§ 17 b. Holdes en virksomhed lukket på hverdage mellem jul og nytår, skal arbejdsgiveren bestemme, at lønmodtageren holder ferie disse dage i det omfang, lønmodtageren er berettiget til mere end 18 feriedage efter reglerne i § 6. Træffer arbejdsgiveren ikke sådan bestemmelse, skal arbejdsgiveren betale lønmodtageren løn for de pågældende dage. Lønnen beregnes på grundlag af lønmodtagerens løn i de sidste 4 uger før jul.

§ 18. Arbejdsministeren fastsætter regler for beregning af feriegodtgørelse for lønmodtagere, som ikke oppebærer løn direkte fra den virksomhed, for hvilken arbejdet udføres, men aflønnes med betjeningsafgift eller på anden måde, der afviger fra de almindelige lønningssystemer.

§ 19. Medmindre andet følger af loven, ydes feriegodtgørelse gennem et system, FerieKonto, der sikrer, at feriegodtgørelsen udbetales til lønmodtageren, når ferien holdes. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 2. Arbejdsministeren bestemmer inden den 31. januar 1993 og inden den 31. december 1993, hvor stor en del af renteafkastet af FerieKonto i hvert af årene 1993 og 1994 der skal tilfalde Arbejdsmarkedets Feriefond, og hvor stor en del der skal anvendes til uddannelses-

formål til lønmodtagere. Der kan for 1993 og 1994 tilsammen anvendes op til 200 mio. kr. til uddannelsesformål. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler om overførsel af rentefkastet.

§ 19 a. Arbejdsministeren fastsætter regler, hvorefter der ved forsinket betaling af feriegodtgørelse efter §§ 12 og 14, stk. 2 og 3, skal betales renter heraf med VA pet. for hver påbegyndt måned fra forfaldsdagen.

§ 19 b. Feriegodtgørelse for et optjeningsår udbetales ved ferieårets begyndelse til en lønmodtager, uanset om ferie holdes

- 1) når beløbet er 500 kr. eller mindre,
- 2) når lønmodtageren er fyldt 67 år,
- 3) når lønmodtageren er fyldt 60 år og oppebærer pension efter lov om social pension,
- 4) når lønmodtageren er fyldt 60 år og oppebærer alders- eller invalidepension fra en godkendt pensionsordning, der er oprettet efter aftale mellem en lønmodtager og dennes arbejdsgiver eller hjemlet i henhold til kollektiv overenskomst, regulativ m.v., eller
- 5) når lønmodtageren oppebærer efterløn efter kapitel 1 i a i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

§ 19 c Lønmodtagere, der flytter til udlandet for at tage varig bopæl dér, kan ved flytningen få udbetalt al optjent feriegodtgørelse, uanset om ferie holdes.

Stk. 2. Lønmodtagere, der ved ferieårets begyndelse havde midlertidigt ophold i udlandet, kan fra dette tidspunkt, og så længe de fortsat har ophold i udlandet, få udbetalt optjent feriegodtgørelse svarende til 18 feriedage, uanset om ferie holdes.

§ 19 d. Arbejdsministeren fastsætter de nærmere regler om udbetaling af feriegodtgørelse efter §§ 19 b og 19 c.

§ 20. Arbejdsministeren fastsætter regler, hvorefter udbetaling af tidligere optjent feriegodtgørelse kan ske, uden at ferie holdes, for så vidt angår personer, der på grund af aftjening af værnepligt, sygdom, ophold i udlandet eller andre særlige forhold helt eller delvis er afskåret fra at holde ferie.

Kapitel 5

Almindelige bestemmelser

§ 21. Krav på feriegodtgørelse, løn under ferie eller ferietillæg forældes, hvis det ikke rejses over for arbejdsgiveren inden den 1. april i det ferieår, i hvilket ferien skal holdes.

Stk. 2. Efterkommer arbejdsgiveren ikke kravet, forældes det, såfremt lønmodtageren ikke uden ugrundet ophold søger kravet gennemført.

Stk. 3. Er kravet forældet, tilfalder beløbet Arbejdsmarkedets Feriefond.

§ 22. Feriegodtgørelse, der ikke er hævet af lønmodtageren inden udløbet af det ferieår, inden for hvilket ferien skulle have været holdt, tilfalder Arbejdsmarkedets Feriefond. Direktøren for arbejdstilsynet kan dog for områder, for hvilke der efter § 3 er godkendt regulativ eller overenskomst, tillade, at beløbene anvendes til andet ferieformål.

Stk. 2. Direktøren kan endvidere under særlige omstændigheder tillade, at indtjent feriegodtgørelse udbetales til lønmodtageren efter ferieårets udløb.

§ 22 a. (Ophævet)

§ 23. Enhver aftale, hvorved der gives afkald på den i denne lov hjemlede ret til ferie, feriegodtgørelse, løn under ferie eller ferietillæg, er ugyldig.

Stk. 2. Aftaler om overdragelse af beviser for indtjent feriegodtgørelse er ugyldige, ligesom sådanne beviser ikke kan gøres til genstand for retsforfølgning.

§ 24. Påtager lønmodtageren sig under ferie arbejde mod vederlag, kan direktøren for arbejdstilsynet kræve lønmodtagerens feriegodtgørelse, løn under ferie og ferietillæg for hele eller en del af ferien indbetalt til Arbejdsmarkedets Feriefond.

§ 25. For søfarende udøver industriministerne de beføjelser, der ved denne lov er henlagt til arbejdsministeren eller direktøren for arbejdstilsynet.

Stk. 2. I øvrigt kan industriministerne efter indhentet udtalelse fra redernes og de søfarendes organisationer foretage sådanne afvigelser fra lovens bestemmelser, som findes nødvendi-

ge eller hensigtsmæssige som følge af de særlige forhold, der gælder for søfarende.

§ 25 a. Arbejdsministeren fastsætter regler om ret til ferie uden feriegodtgørelse eller løn på grundlag af aftjening af værnepligt.

Kapitel 6

Arbejdsmarkedets Feriefond

§ 26. Arbejdsmarkedets Feriefond er en selv-
ejende institution.

Stk. 2. Fondens midler består af renter og andet afkast af kapitalen, renteafkast fra Ferie-Konto, jf. § 19, forældet feriegodtgørelse, beløb, som ikke har kunnet anvises, og andre beløb, som i medfør af loven tilfalder fonden.

Stk. 3. Fondens midler anvendes til feriefor-
mål for lønmodtagere, herunder særligt gen-
nem støtte til institutioner eller organisationer,
der tilvejebringer feriemuligheder for lønmod-
tagere.

Stk. 4. Arbejdsministeren udpeger fondens
bestyrelse, herunder dennes formand. Bestyrel-
sen udpeges for 3 år ad gangen.

Stk. 5. Den kapital, som **fonden** råder over
pr. 1. juli 1974, skal forblive urørt. Arbejds-
ministeren kan dog under særlige omstændighe-
der godkende, at der af denne kapital ydes stø-
te i form af lån.

Stk. 6. Fondens regnskab skal revideres af
mindst 2 revisorer, hvoraf mindst én skal være
statsautoriseret revisor. Bestyrelsen udnævner
revisorerne for 3 år ad gangen, men kan til en-
hver tid trække udnævnelsen tilbage.

Stk. 7. Det reviderede årsregnskab indsen-
des, efter godkendelse af bestyrelsen til ar-
bejdsministeren.

Stk. 8. Arbejdsministeren fastsætter vedtæg-
ter for fonden, herunder bestemmelse om af-
holdelse af udgifter til fondens administration.

Kapitel 7

Straffebestemmelser

§ 27. Med bøde straffes

- 1) den arbejdsgiver, der trods påkrav uden ri-
melig grund undlader at yde skyldig ferie-
godtgørelse, løn under ferie eller ferietillæg,
- 2) den arbejdsgiver, der indgår aftale om af-
kald på ret til ferie, feriegodtgørelse, løn un-
der ferie eller ferietillæg,

- 3) den, der indgår aftale om overdragelse af
beviser for indtjent feriegodtgørelse.

Stk. 2.1 forskrifter, der udstedes i henhold til
loven, kan der fastsættes straf af bøde for over-
trædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. For overtrædelse, der begås af et ak-
tieselskab, andelsselskab eller lignende, kan
der pålægges selskabet som sådant bødean-
svar.

Kapitel 8

Rekurs

§ 28. De af direktøren for arbejdstilsynet
trufne afgørelser kan inden 4 uger indbringes
for arbejdsministeren.

Kapitel 9

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 29. Loven træder i kraft den 1. januar 1971.

Stk. 2. Lov om ferie med løn jf. lovbekendt-
gørelse nr. 197 af 3. juni 1967, ophæves.

§ 30-32. (Overgangsbestemmelser, udeladt).

§ 33. Loven gælder ikke for Færøerne og
Grønland. Ved kgl. anordning kan loven sættes
i kraft for Grønland med de afvigelser, som de
særlige grønlandske forhold tilsiger.

Lov nr. 204 af 22. maj 1985, hvis § 1 har æn-
dret § 16, stk. 1, indeholder følgende ikrafttræ-
delsesbestemmelse :

§ 2

Loven har virkning fra den 1. januar 1985.

Lov nr. 271 af 2. maj 1990, hvis § 5 har ændret
§ 25, stk. 2 indeholder følgende ikrafttrædelses-
bestemmelse :

§ 6

Loven træder i kraft den 1. juli 1990.

Lov nr. 226 af 8. april 1992, hvis § 1 har æn-
dret § 7 og ophævet § 17 a, indeholder følgende
ikrafttrædelsesbestemmelser :

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 2. maj 1992.

Stk. 2. Lærlinge med lærlingekontrakt, ind-
gået inden den 1. januar 1991 efter den dagæl-

dende lærlingelovs § 1 og personer, der har indgået aftale om læreforhold efter den dagældende lærlingelovs § 30, samt elever med uddannelsesaftale, indgået inden den 1. januar 1991 efter den dagældende lov om erhvervsfaglige grunduddannelser, har ret til betalt ferie efter bestemmelserne i lovens § 7.

Lov nr. 1038 af 23. december 1992, hvis § 1 har ændret § 19 og § 26, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse :

§2

Loven træder i kraft den 1. januar 1993.

Arbejdsministeriet, den 3. marts 1993

JYTTE ANDERSEN

/ E. Edelberg

For the College of Education

THE UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN
 DEPARTMENT OF EDUCATION
 1900 N. BRUNNEN
 AUSTIN, TEXAS 78712

Admission

Application

Admission Requirements

1. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
2. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
3. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
4. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
5. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
6. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
7. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
8. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
9. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
10. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.

11. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
12. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
13. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
14. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
15. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
16. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
17. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
18. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
19. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.
20. The applicant must have completed the minimum number of college credit hours required for admission to the College of Education.

Admission

Application

Admission

Application

Admission

Application

Admission

Application

Admission

Application

Admission

Application

Admission

Application

Lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Afsnit I

Kapitel 1

Almindelige betingelser

§ 1. Dagpenge efter denne lov ydes **på** grund af sygdom, herunder tilskadekomst, eller ved barsel og adoption.

Stk. 2. Dagpenge ydes af:

- 1) Arbejdsgivere, der er omfattet af lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion (private arbejdsgivere), til ansatte ved sygefravær i 2 uger fra 1. hele fraværsdag.
- 2) Offentlige arbejdsgivere til ansatte ved sygefravær fra 1. hele fraværsdag.
- 3) Kommunen i øvrige tilfælde.

§ 2. Dagpenge ydes **på** grundlag af lønindtægt og anden indtægt, der erstatter lønindtægt, jf. stk. 2, og selvstændig erhvervsindtægt.

Stk. 2. Socialministeren kan fastsætte regler om,

- 1) hvilke indtægter der skal henregnes til lønindtægt og hvilke til selvstændig erhvervsindtægt,
- 2) i hvilket omfang personer med indtægter, som ikke er skattepligtige her i landet, har ret til dagpenge, og
- 3) at personer, der har ret til dagpenge i et andet land, ikke har ret til dagpenge her i landet.

Afsnit II

Dagpenge under sygdom til lønmodtagere

Kapitel 2

Beskæftigelseskrav

§ 3. Lønmodtagere, som ikke far udbetalt

fuld løn under sygdom, har ret til dagpenge fra arbejdsgiveren, hvis de

- 1) har været ansat i de sidste 13 uger før **fra** va ret hos den pågældende arbejdsgiver og
- 2) i denne periode har været beskæftiget ho arbejdsgiveren i mindst 120 timer.

Stk. 2. Har lønmodtageren tidligere været be skæftiget hos den nuværende arbejdsgiver, o udgør den samlede beskæftigelse hos denn mindst 120 timer inden for de sidste 13 ugei gælder betingelsen i stk. 1, nr. 1, dog ikke.

Stk. 3. Retten til dagpenge fra arbejdsgivere gælder, uanset om ansættelsen ophører inde; for de første 2 uger, fra 1. fraværsdag.

Stk. 4. Retten til dagpenge fra en offentlig ai bejdsgiver **består** herudover, så længe lønmod tageren er ansat, jf. dog §§ 22 og 23.

§ 4. Ret til dagpenge fra kommunen har løn modtagere, der

- 1) har været tilknyttet arbejdsmarkedet i d sidste 13 uger før sygdommens **indtræde** og i denne periode har været beskæftiget mindst 120 timer samt ikke har ret til dag penge fra arbejdsgiveren for samme period og beskæftigelsesforhold eller
- 2) ville have været berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, uddannelses- eller iværk sætterydelse eller kursusgodtgørelse yde som erstatning for arbejdsløshedsdagpenge jf. § 9, stk. 3, hvis **uarbejdsdygtigheden** ikk var indtrådt,
- 3) inden for den seneste måned har afsluttet ei erhvervsmæssig uddannelse af mindst 13 måneders varighed eller
- 4) er lærlinge med lærekontrakt eller er i prak tik hos en arbejdsgiver som led i en er hvervsfaglig uddannelse.

Stk. 2. Retten til dagpenge fra kommunen indtræder fra 1. hele fraværdsdag eller 1. fraværdsdag efter, at retten til dagpenge fra arbejdsgiveren er ophørt.

Stk. 3. Socialministeren kan fastsætte regler om udbetaling af dagpenge fra arbejdsgiveren og kommunen, herunder dagpenge til nyansatte og til personer, der har modtaget godtgørelse for tabt arbejdsindtægt efter bistandsloven.

§ 5. Dagpenge ydes ved fuld uarbejdsdygtighed på grund af sygdom. Udbetaling af dagpenge ophører den dag, lønmodtageren er arbejdsdygtig, uanset om den pågældende undlader at træde i arbejde eller at raskmelde sig.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om adgangen til

- 1) nedsatte dagpenge ved delvis uarbejdsdygtighed og
- 2) dagpenge ved deltagelse i erhvervsmæssig uddannelse af begrænset omfang.

Kapitel 3

Anmeldelse og dokumentation

§ 6. Sygdomstilfælde skal hurtigst muligt anmeldes til arbejdsgiveren.

Stk. 2. Sygdomstilfælde skal anmeldes til kommunen senest en uge efter 1. fraværdsdag eller, hvis arbejdsgiveren har udbetalt dagpenge, senest en uge efter, at udbetalingen fra arbejdsgiveren er ophørt.

§ 7. Arbejdsgiveren kan forlange, at lønmodtageren inden for en rimelig frist ved en skriftlig erklæring eller på anden måde dokumenterer, at fraværet skyldes sygdom.

Stk. 2. Arbejdsgiveren eller kommunen kan, hvis det skønnes nødvendigt, forlange en lægeerklæring af lønmodtageren. Erklæringen, som skal afgives på en blanket godkendt af chefen for Socialstyrelsen, betales af arbejdsgiveren henholdsvis kommunen.

Stk. 3. Socialministeren kan fastsætte nærmere regler om anmeldelse og dokumentation af sygefravær samt om anmodning om dagpenge.

Kapitel 4

Bortfald af dagpenge

§ 8. Retten til dagpenge bortfalder,

- 1) hvis den sikrede mod lægens opfordring hertil nægter at lade sig indlægge på syge-

hus eller at modtage nødvendig lægebehandling eller mod lægens og kommunens opfordring at deltage i hensigtsmæssig optræning for at generhverve arbejdssevnen, eller

- 2) hvis den sikrede ved sin adfærd forhaler helbredelsen.

Stk. 2. Retten til dagpenge bortfalder endvidere, så længe den sikrede ikke opfylder sin pligt til anmeldelse af eller dokumentation for fraværet, jf. §§ 6, 7 og 10, stk. 4. Dette gælder dog ikke, hvis der foreligger en fyldestgørende begrundelse for, at den sikrede ikke har opfyldt kravet, eller for dagpenge fra arbejdsgiveren, hvis denne ikke hurtigst muligt gør indsigelse mod for sen anmeldelse eller mod dokumentationens form eller forsinkelse.

Stk. 3. Socialministeren kan fastsætte regler om udbetaling af dagpenge fra kommunen ved for sen anmeldelse og ved for sen eller manglende dokumentation, når særlige grunde taler derfor.

Stk. 4. Retten til dagpenge fra arbejdsgiveren bortfalder,

- 1) hvis lønmodtageren har pådraget sig sygdommen ved forsæt eller grov uagtsomhed,
- 2) hvis lønmodtageren har fortiet helbredsoplysninger, der har væsentlig betydning for ansættelsesforholdet, herunder for arbejdsgiverens mulighed for ved aftale at kunne opnå refusion for dagpenge til lønmodtageren, jf. § 28, og
- 3) under strejke eller lockout.

Stk. 5. Retten til dagpenge fra en privat arbejdsgiver bortfalder, hvis lønmodtageren har pådraget sig sygdommen under tjeneste, som er omfattet af lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m.fl.

Kapitel 5

Dagpengenes størrelse

§ 9. Dagpengene beregnes på grundlag af den timeindtægt, som lønmodtageren ville have været berettiget til under sygefraværet. Hvis denne indtægt i det enkelte tilfælde ikke er egnet til beregning af dagpenge, anvendes i stedet den gennemsnitlige indtægt inden for de seneste 4 uger før sygdommens indtræden. Dagpenge fra arbejdsgiveren ydes dog kun på grundlag af indtægt hos den pågældende arbejdsgiver.

Stk. 2. Dagpenge efter stk. 1 kan ikke udgøre mere end 2.397 kr. divideret med den normale

overenskomstmæssige arbejdstid i timer pr. uge. Beløbet reguleres én gang årligt den 1. juli med en procent, der fastsættes på finansloven for det pågældende år. Beløbet afrundes til nærmeste hele kronebeløb. Reguleringen sker med virkning fra den mandag, der ligger nærmest reguleringstidspunktet. Socialministeren bekendtgør de regulerede beløb, herunder timetallet efter 1. pkt.

Stk. 3. Dagpenge til et ledigt medlem af en anerkendt arbejdsløshedskasse udgør samme beløb, som den sikrede kunne have modtaget i arbejdsløshedsdagpenge, hvis den pågældende ikke havde været syg. Tilsvarende gælder for personer, der modtager uddannelses- eller iværksætterydelse efter lov om arbejdstilbud til ledige, og for personer, der ved deltagelse i kurser efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser modtager godtgørelse som erstatning for arbejdsløshedsdagpenge.

Stk. 4. Ved udbetaling af dagpenge for fraværperioder efter de første 2 uger kan den samlede dagpengeudbetaling pr. uge ikke overstige det i stk. 2 nævnte beløb.

Stk. 5. Udbetaler arbejdsgiveren løn under sygdom med et beløb, der overstiger de dagpenge, som beregnes efter stk. 1-4, bortfalder dagpengene fra arbejdsgiveren. Er lønnen mindre end de beregnede dagpenge, udbetales det manglende beløb som supplement til lønnen.

Stk. 6. Socialministeren kan fastsætte regler om,

- 1) i hvilke tilfælde den gennemsnitlige indtjening inden for de seneste 4 uger kan anvendes, jf. stk. 1,
- 2) i hvilke tilfælde der kan anvendes andre beregningsperioder end fastsat i nr. 1, og
- 3) at reglerne i stk. 1-3 kan fraviges for lønmodtagere med skiftende arbejdstid.

Afsnit III

Dagpenge under sygdom til selvstændige erhvervsdrivende

Kapitel 6

§ 10. Personer, der har indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed, har ret til dagpenge fra kommunen fra 1. fraværdsdag efter 3 ugers sygdom. Er der tegnet en frivillig sikring efter § 20, har vedkommende dog ret til dagpenge fra 1. hele fraværdsdag efter sygdommens indtræden.

Stk. 2. Det er en betingelse for ret til dagpenge, at der inden for de sidste 12 måneder har

været tale om udøvelse af selvstændig erhvervs virksomhed i væsentligt omfang i mindst 6 måneder, heraf den seneste måned forud for fraværdsperioden.

Stk. 3. Dagpenge beregnes for en uge ad gangen og kan pr. uge ikke udgøre mere end det beløb, der er nævnt i § 9, stk. 2. Er der tegnet en frivillig sikring efter § 20, udgør **dagpengen** mindst $\frac{1}{3}$ af det beløb, der er nævnt i § 9, stk. 2

Stk. 4. Sygdomstilfælde skal anmeldes til kommunen senest en uge efter 3 ugers sygdom. Personer, der har sikret sig dagpenge fra først fraværdsdag, skal anmelde sygdomstilfældet senest en uge efter denne dag.

Stk. 5. Socialministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved beregning af dagpenge på grundlag af **arbejdsfortjenesten** ved selvstændig erhvervsvirksomhed, herunder om anvendelse af indtægtsoplysninger fra skatetvæsenet og om betydningen af en forudgående beskæftigelse som lønmodtager.

Stk. 6. Bestemmelserne i § 5, § 7, stk. 2 og § 8, stk. 1-3, finder tilsvarende anvendelse ved udbetaling af dagpenge efter dette kapitel

Afsnit IV

Dagpenge til lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende ved graviditet, barsel og adoption

Kapitel 7

Betingelser for udbetaling

§ 11. Kommunen udbetaler dagpenge under fravær fra arbejdet på grund af graviditet, barsel og adoption.

§ 12. En kvinde er berettiget til dagpenge fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være 4 uger til fødslen.

Stk. 2. Kvinden er berettiget til dagpenge inden den 4-ugers-perioden før fødslen, hvis

- 1) det efter en lægelig bedømmelse skønnes, at graviditeten har et sygeligt forløb, der ved fortsat beskæftigelse vil medføre risiko for kvindens helbred eller fosteret, eller
- 2) arbejdets særlige karakter medfører risiko for fosteret, eller graviditeten på grund af of fentligt fastsatte bestemmelser forhindrer hende i at varetage sit arbejde og arbejdsgiveren ikke har tilbudt hende anden passende beskæftigelse.

§ 13. Der kan ydes dagpenge i de første 24 uger efter fødslen.

Stk. 2. Moderen har ret til dagpenge i de første i 4 uger efter fødslen. Faderen har i samme periode ret til dagpenge i 2 uger.

Stk. 3. Herudover har forældrene tilsammen ret til dagpenge i yderligere 10 uger efter udløbet af den 14. uge efter fødslen. Faderen har dog kun ret til dagpenge, **såfremt** begge forældre har lønindtægt eller selvstændig erhvervsindtægt. Dagpenge kan kun ydes til en af forældrene ad gangen.

§ 14. Der kan ydes dagpenge ved adoption i de første 24 uger efter modtagelsen af barnet, når de adoptionssøgende myndigheder bestemmer, at den adoptionssøgende eller den ene af de adoptionssøgende ægtefæller i **en** periode skal være i hjemmet.

Stk. 2. Dagpenge til adoptionssøgende ægtefæller kan dog, bortset fra i 2 uger, kun ydes til en af ægtefællerne ad gangen, og kun **såfremt** begge har lønindtægt eller selvstændig erhvervsindtægt.

§ 15. Hvis barnet er indlagt på sygehus, kan den periode, hvor der er ret til dagpenge, forlænges eller udsættes.

Stk. 2. **Såfremt** dagpengemodtageren ikke genoptager arbejdet, forlænges den periode, hvor der er ret til dagpenge, med indlæggelsesperioden, hvis indlæggelsen finder sted under de første 24 uger efter fødslen eller modtagelsen. Dagpengeperioden kan dog højst forlænges i 3 måneder. Retten til at forlænge dagpengeperioden gælder ikke faderens ret til dagpenge i 2 uger efter § 13, stk. 2, eller de adoptionssøgendes ret til samtidig at modtage dagpenge, jf. § 14, stk. 2.

Stk. 3. Hvis dagpengemodtageren fortsætter eller genoptager arbejdet ved indlæggelsen, udsættes retten til dagpenge for den resterende periode. Det er en betingelse, at den **pågældende** ophører med arbejdet ved udskrivelsen, og at udskrivelsen finder sted inden 9 måneder fra fødslen eller modtagelsen.

§ 16. Når ganske særlige omstændigheder taler for det, kan den ene af barnets forældre indtræde i den andens ret til dagpenge.

Stk. 2. Den sikrede kan uden at miste retten til dagpenge deltage i fritidsundervisning af begrænset omfang, når hensynet til barnet ikke taler imod dette.

Stk. 3. Dagpenge kan nedsættes eller bortfalde under delvis fravær fra arbejdet

- 1) ved sygeligt forløbende graviditet,
- 2) i 4-ugers-perioden før fødslen,
- 3) ved adoption,
- 4) ved deltagelse i undervisning og lignende af begrænset varighed og med erhvervsmæssigt formål og
- 5) under varetagelse af borgerligt ombud af begrænset omfang.

Stk. 4. Socialministeren fastsætter nærmere regler om ret til dagpenge efter stk. 1-3.

§ 17. Dagpenge efter dette kapitel udbetales til lønmodtagere, **der ved** påbegyndelsen af fraværet

- 1) opfylder de beskæftigelseskrav, der er nævnt i § 4,
- 2) ville have været berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, uddannelses- eller iværksætterydelse eller kursusgodtgørelse ydet som erstatning for arbejdsløshedsdagpenge, jf. § 9, stk. 3, **såfremt** fraværet på grund af barsel m.v. ikke fandt sted, eller
- 3) inden for den seneste måned har afsluttet en erhvervsmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed.

Stk. 2. Dagpenge efter dette kapitel udbetales til personer med indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed, der ved begyndelsen af fraværet opfylder beskæftigelseskravet i § 10, stk. 2.

Stk. 3. Ved opgørelse af beskæftigelseskravet efter stk. 1, nr. 1, og stk. 2 medregnes perioder, hvor den sikrede på grund af arbejdsforholdets særlige karakter har måttet ophøre med arbejdet inden 4 uger før fødslen, eller det efter en lægelig bedømmelse skønnes nødvendigt, at den sikrede var skånet for arbejde, selv om betingelserne i § 12, stk. 2, ikke var opfyldt.

§ 18. § 9 og § 10 finder tilsvarende anvendelse ved beregning af dagpenge efter dette kapitel. Dog kan den samlede dagpengeudbetaling pr. uge ikke overstige det i § 9, stk. 2, nævnte beløb.

§ 19. Anmodning om dagpenge efter dette kapitel skal indgives til kommunen senest 9 måneder efter fødslen eller modtagelsen af barnet. Hvis anmodningen ikke er indgivet inden denne frist, bortfalder retten til dagpenge.

Afsnit V

Kapitel 8

Frivillig sikring

§ 20. Personer, der har indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed, kan sikre sig dagpenge fra kommunen i de første 3 uger af sygeperioden.

Stk. 2. Dagpengene udgør mindst $\frac{3}{4}$ af det beløb, der er nævnt i § 9, stk. 2, fra 1. hele fraværsdag under sygdom, barsel og adoption.

Stk. 3. Dagpengene kan udgøre et højere beløb end nævnt i stk. 2, hvis der er tegnet forsikring for det beløb, der er nævnt i § 9, stk. 2, og indtægten berettiger til det.

Stk. 4. Ved udbetaling af dagpenge efter de første 3 uger af sygeperioden og i fraværperioder ved barsel og adoption kan den samlede dagpengeudbetaling ikke overstige det beløb, der er nævnt i § 9, stk. 2.

Stk. 5. Socialministeren fastsætter nærmere regler om den frivillige sikring.

Afsnit VI

Kapitel 9

Dagpenget ved arbejdsskader

§ 21. Enhver, der **pådrager** sig en arbejdsskade, som omfattes af lovgivningen om arbejdsskadeforsikring, har ret til dagpenge fra 1. hele fraværsdag fra arbejdsskadens indtræden.

Stk. 2. For personer, der ikke er fuldt beskæftigede ved erhvervsmæssigt arbejde, eller som normalt er uden erhvervsmæssig beskæftigelse, fastsættes den indtægt, dagpenge beregnes på grundlag af, efter et skøn.

Kapitel 10

Varighedsbegrænsning og opfølgning

§ 22. Udbetalingen af dagpenge ophører, når der er udbetalt dagpenge eller løn under sygdom for mere end 52 uger i de 18 forudgående kalendermåneder, medmindre

- 1) det anses for overvejende sandsynligt, at revalidering vil blive iværksat,
- 2) den sikrede er under eller venter på lægebehandling, som må antages inden for en kortere tid at kunne genskabe arbejdsdygtigheden, eller
- 3) særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om forlængelse af dagpengeperioden.

Stk. 3. Ved beregningen af dagpengeperioder efter stk. 1 medregnes ikke de dage, for hvilke der er udbetalt dagpenge eller løn

1) fra arbejdsgiveren eller kommunen i de første 2 uger af fraværperioden ved sygdom eller

2) i anledning af graviditet, barsel eller adoption efter kapitel 7.

Stk. 4. Hvis dagpengeretten er opbrugt under en sammenhængende sygeperiode på 52 uger er det en betingelse for fornyet udbetaling, at den sikrede godtgør arbejdsdygtighed i mindst 13 uger efter dagpengerettens ophør.

§ 23. Udbetalingen af dagpenge ophører efter udløbet af en kalendermåned, når der er udbetalt dagpenge eller løn under sygdom for mere end 13 uger i de 12 forudgående **kalendermå**neder til personer, der:

- 1) modtager social pension eller forskud **herpå** bortset fra invaliditetsydelse,
- 2) opfylder de helbredsmaessige betingelser for at kunne få social pension bortset fra invaliditetsydelse eller
- 3) er fyldt **67** år.

Stk. 2. Ved beregningen af dagpengeperioder efter stk. 1 medregnes ikke de dage, for hvilke der er udbetalt dagpenge eller løn

1) fra arbejdsgiveren eller kommunen i de første 2 uger af fraværperioden ved sygdom eller

2) i anledning af graviditet, barsel eller adoption efter kapitel 7.

Stk. 3. Hvis dagpengeretten er opbrugt under en sammenhængende sygeperiode på mere end 13 uger, er det en betingelse for fornyet udbetaling, at den sikrede godtgør arbejdsdygtighed i mindst 13 uger efter dagpengerettens ophør.

Stk. 4. Dagpenge kan ikke ydes fra den 1. i måneden efter det fyldte 70. år.

Stk. 5. Kommunen kan rejse sag om, hvorvidt den sikrede skal overgå til at modtage social pension på grund af svigtende helbred.

Stk. 6. Kommunen kan forlænge dagpengeperioden for de personer, der er nævnt i stk. 1. Socialministeren fastsætter regler herom.

§ 24. Kommunen skal senest efter 3 måneder og derefter mindst hver 3. måned tage den sikredes forhold op til vurdering med henblik på, om der er behov for behandling, optræning, revalidering, overgang til pension eller andre former for bistand til den sikrede og dennes familie. Dette må ske i fornødent samarbejde med læger, hospitals- og revalideringsinstitutioner samt arbejdsformidlingen.

Stk. 2. Offentlige arbejdsgivere skal indbetale sygdomstilfælde til kommunen senest, når disse har været i 2 måneder.

Stk. 3. Socialministeren kan fastsætte nærmere regler om opfølgningen aflangvarige dagpengetilfælde.

Kapitel 11

Finansiering og refusion

§ 25. Private arbejdsgivere afholder udgifterne til dagpenge i de første 2 uger af en fraværperiode under sygdom, mens de øvrige udgifter til dagpenge afholdes af den kommune, hvor den sikrede har bopæl.

Stk. 2. Offentlige arbejdsgivere afholder udgifterne til dagpenge under sygdom i hele fraværperioden, jf. dog § 3.

§ 26. En arbejdsgiver, der yder løn under fravær fra arbejdet, er berettiget til at få udbetalt de dagpenge, som den sikrede ellers ville have ret til fra kommunen vedrørende samme arbejdsforhold, dog højst med et beløb svarende til den udbetalte løn for samme tidsrum.

Stk. 2. Har den sikrede løn under fravær fra flere arbejdsgivere, deles dagpengene mellem arbejdsgiverne i forhold til de dagpengebeløb, som de enkelte arbejdsforhold berettiger til.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter regler om anmeldelse af refusionskrav efter stk. 1 og om anmeldelse af sygefravær.

§ 27. Socialministeren fastsætter regler om, at private arbejdsgivere, hvis samlede årlige lønsum ikke overstiger et nærmere fastsat beløb, kan tegne en forsikring, som giver arbejdsgiveren ret til at få refunderet et beløb fra kommunen, som svarer til de dagpenge, som lønmodtageren har ret til fra arbejdsgiveren. De samlede præmier til forsikringen fastsættes således, at de dækker 50 pct. af udgifterne til ordningen.

§ 28. Socialministeren fastsætter regler om, at en arbejdsgiver med kommunens godkendelse i særlige tilfælde kan indgå en aftale med lønmodtageren, hvorefter arbejdsgiveren kan få refunderet et beløb, som svarer til de dagpenge, som den sikrede har ret til fra arbejdsgiveren.

§ 29. Socialministeren fastsætter præmien til den frivillige sikring efter § 20 i forhold til stør-

relsen af de sikrede dagpenge. De samlede præmiebeløb fastsættes således, at de skønnes at dække 40 pct. af udgifterne til den periode, der er angivet i § 20, stk. 1, samt den i § 10, stk. 1, nævnte periode.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om indbetaling af forsikringsbidrag efter stk. 1 samt efter § 27. Bidragene samt påløbne renter kan inddrives ved udlæg.

§ 30. Staten afholder 75 pct. af kommunens samlede udgifter til dagpenge.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden for anvisningen, regnskabsaflæggelse og revision.

Kapitel 12

Klageadgang m.v.

§ 31. Kommunen træffer afgørelse om retten til dagpenge. Hvis en arbejdsgiver helt eller delvis undlader at udbetale dagpenge og kommunen skønner, at dette er uberettiget, udbetaler kommunen forskud på dagpengene og underretter arbejdsgiveren herom.

Stk. 2. Når kommunen har udbetalt forskud efter stk. 1, skal arbejdsgiveren refundere forskuddet inden 4 uger efter, at underretning herom er modtaget. Beløbet kan inddrives ved udlæg.

§ 32. Kommunens afgørelser om dagpenge efter denne lov kan indbringes for Dagpengeudvalget. Dagpengeudvalgets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klage til Dagpengeudvalget skal indgives inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Dagpengeudvalget kan se bort fra overskridelse af fristen, når der er særlig grund hertil. Afgørelsen herom træffes af formanden for Dagpengeudvalget.

Stk. 3. Træffer Dagpengeudvalget afgørelse om, at arbejdsgiveren har pligt til at yde dagpenge, når kommunen har udbetalt forskud efter stk. 1, skal arbejdsgiveren refundere forskuddet inden 4 uger efter, at underretning herom er modtaget. Beløbet kan inddrives ved udlæg.

Stk. 4. Socialministeren kan fastsætte nærmere regler om behandling af klagesager.

§ 33. Dagpengeudvalget består af 4 medlemmer samt en opmand, der alle udnævnes af so-

cialministeren. 1 medlem udnævnes efter indstilling fra Dansk Arbejdsgiverforening, 1 medlem efter indstilling fra Landsorganisationen i Danmark og 1 medlem efter indstilling fra Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg Kommuner. Opmanden, der skal have indsigt i arbejdsretlige forhold, udnævnes efter indstilling fra Arbejdsrettens formandskab. Socialministeren udnævner på samme måde suppleanter for medlemmer og opmand. Medlemmer, opmand og suppleanter udnævnes for en periode af 3 år.

Stk. 2. Dagpengeudvalgets afgørelser træffes af de 4 medlemmer. Ved stemmelighed er formandens stemme afgørende. Ethvert af medlemmerne kan forlange, at opmanden tilkaldes, og i så fald træffes Dagpengeudvalgets afgørelse af denne.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter udvalgets forretningsorden og bestemmer, hvem der skal være formand for udvalget. Ministeren kan bemyndige udvalget til efter nærmere fastsatte regler at henvise sager, i hvilke afgørelse ikke skønnes at frembyde tvivl, til formandens afgørelse.

§ 34. Uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser efter denne lov afgøres af Den Sociale Ankestyrelse.

Kapitel 13

Administration m.v.

§ 35. Kommunalbestyrelsen i bopælskommunen varetager administrationen af denne lov, medmindre andet er bestemt.

§ 36. Den myndighed, der behandler en sag efter denne lov, kan kræve de oplysninger fra arbejdsgivere, sikrede, offentlige myndigheder, arbejdsløshedskasser, sygehuse, klinikker, behandlende læger m.v., der er nødvendige for afgørelse om dagpenge og beregning heraf, herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Stk. 2. Socialministeren kan pålægge kommunen og den offentlige arbejdsgiver at tilvejebringe statistiske oplysninger.

§ 37. Personer, der modtager ydelser efter denne lov, skal underrette arbejdsgiveren og kommunen om forandringer i deres økonomiske forhold, der kan medføre ændring eller bortfald af ydelserne.

Stk. 2. Hvis en person har tilsidesat sin oplysningspligt efter stk. 1 eller i øvrigt rørt bedrøvet har modtaget ydelser efter denne lov, skal denne tilbagebetale det beløb, der er modtaget med urette.

Stk. 3. Inddrivelsen sker efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 4. Krav på tilbagebetaling af for meget udbetalte ydelser efter denne lov kan modregnes i ydelser efter loven, i delpension og i social pension.

§ 38. Med bøde eller hæfte straffes, medmindre strengere straf er forskyldt efter den borgerlige straffelov, den, der giver urigtige eller villende oplysninger til brug ved afgørelser efter denne lov eller fortier oplysninger af betydning for sådanne afgørelser.

Stk. 2. Med bøde straffes den arbejdsgiver, der undlader at

- 1) opfylde pligten til at udbetale dagpenge, jf. j 1, stk. 2, eller
- 2) efterkomme et krav om oplysninger efter j 36.

Stk. 3. Er lovovertrædelsen begået af et aktieselskab, et andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 4. Med bøde straffes den sikrede, der undlader at efterkomme et krav om oplysninger efter § 36.

§ 39. Krav på ydelser efter denne lov kan ikke gøres til genstand for udlæg eller anden retsforfølgning, medmindre der er forløbet 3 måneder fra den dag, hvor ydelserne kunne kræves udbetalt. Aftaler om sådanne krav er ugyldige.

§ 40. Socialministeren fastsætter særlige regler om dagpenge til søfarende.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter regler om i hvilket omfang der kan ydes dagpenge under ophold i udlandet.

§ 41. Efter overenskomster med andre stater kan socialministeren fastsætte regler om fravigelse af bestemmelser om indtægt og beregningsperioder.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter bestemmelser om fravigelse af lovens regler i det omfang, det er nødvendigt for anvendelse af De Europæiske Fællesskabers forordninger om social sikring for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende.

§ 42. Loven træder i kraft den 2. april 1990. Samtidig ophæves lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 205 af 28. marts 1989. Med virkning fra den 1. januar 1990 ophæves lov nr. 271 af 3. maj 1989.

Stk. 2. Ved fravær på grund af sygdom finder loven anvendelse på tilfælde, hvor første hele fraværsdag er den 2. april 1990 eller senere. Ved fravær på grund af barsel eller adoption finder loven anvendelse på tilfælde, hvor fødslen eller modtagelsen af barnet finder sted den 2. april 1990 eller senere. I tilfælde, hvor en sikret opnår ret til dagpenge i ét arbejdsforhold før lovens ikrafttræden og senere under samme fraværsperiode bliver berettiget til dagpenge i et andet arbejdsforhold eller ved selvstændig erhvervsvirksomhed fra et tidspunkt efter lovens ikrafttræden, anvendes de hidtil gældende regler for hele fraværsperioden.

Stk. 3. § 22 har dog virkning for sygdomstilfælde, der er indtrådt den 1. oktober 1989 eller senere. Ved optælling til varighedsbegrænsning medregnes for perioder, der ligger før den 2. april 1990, kun de dage, der efter de hidtil gældende regler blev medregnet ved varighedsbegrænsningen. For sygdomstilfælde, der er indtrådt før den 1. oktober 1989, ophører dagpengeretten senest den 30. september 1990, såfremt betingelserne i lovens § 22 i øvrigt er opfyldt.

Stk. 4. For personer, der tilmelder sig den frivillige sikring efter kapitel 8 i indtil 3 måneder efter lovens ikrafttræden, indtræder retten til

dagpenge 3 måneder efter, at der er fremsat ansøgning om optagelse i forsikringsordningen.

Stk. 5. § 16 har virkning fra den 2. april 1990, uanset om fødslen eller modtagelsen af barnet har fundet sted før den 2. april 1990.

Stk. 6. Personer, der ved lovens ikrafttræden har ret til at modtage dagpenge før fødslen under fravær på grund af graviditet, vil i den resterende del af fraværsperioden være berettiget til at modtage dagpenge med mindst samme beløb pr. uge som i tiden inden lovens ikrafttræden.

Stk. 7. Ved beregningen af beskæftigelsesperioder efter §§ 3, 4, 10, stk. 2, og 17 medregnes beskæftigelse, der ligger før lovens ikrafttræden.

Stk. 8. § 32 får virkning for afgørelser, der er truffet efter denne lov. Afgørelser vedrørende fravær, hvor første hele fraværsdag er før lovens ikrafttræden, træffes efter de hidtil gældende bestemmelser.

Stk. 9. Det Dagpengeudvalg, der er nedsat efter de hidtil gældende regler, fortsætter funktionsperioden ud. Det kommunale medlem udpeges for den resterende funktionsperiode.

Stk. 10. Socialministeren fastsætter efter de hidtil gældende regler en procentsats for reguleringen af de årlige dagpengegivende indtægter efter indkomstudviklingen for personer, der modtager dagpenge efter de hidtil gældende regler.

§ 43. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Amalienborg, den 20. december 1989

Under Vor Kongelige Hind og Segl

MARGRETHE R.

/ Aase Olesen

■

Lov om forsikring mod følger af arbejdsskade

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Lovens område

Den forsikringsberettigede personkreds

§ 1. Enhver, der mod løn eller som ulønnet medhjælper antages til i en arbejdsgivers tjeneste varigt, midlertidigt eller forbigående at udføre arbejde her i landet, er forsikret mod følgerne af arbejdsskade efter denne lov, jf. § 9. Forsikret er endvidere medlemmer af arbejdsgiverens familie, for så vidt de efter beskaffenheden og omfanget af deres arbejde i arbejdsgiverens virksomhed kan sidestilles med andre arbejdere. Arbejdsgiverens ægtefælle er kun forsikret, hvis der er indgået lønaftale, der kan tillægges skattemæssig virkning efter kildeskatteloven ved sidste lønudbetaling forud for arbejdsskaden.

Stk. 2. Ligestillet med en person, der er antaget til udførelse af arbejde her i landet, er søfarende, der gør tjeneste på dansk skib.

Stk. 3. Et levendefødt barn, der inden fødslen har pådraget sig en sygdom som følge af moderens arbejde under graviditeten, er forsikret mod følgerne af sygdommen efter denne lov.

Stk. 4. Hvis det senere godtgøres, at påvirkninger af forældrene før befrugtningen eller efter fødslen har skadende effekt på foster eller barn, vil sådanne skader kunne henføres under loven i overensstemmelse med § 10.

§ 2. Forsikringen omfatter alt arbejde for arbejdsgiveren, herunder arbejde i dennes virksomhed, erhvervsmæssig eller ej, i arbejdsgiverens personlige husholdning og ved udførelse

af privat tjeneste for arbejdsgiveren og dennes familie.

§ 3. Lovens regler finder tillige anvendelse på personer

- 1) under udøvelse af borgerlige eller kommunale ombud,
- 2) under varetagelse af tillidshverv i forbindelse med de ansattes arbejdsforhold på virksomheden,
- 3) under forsøg på redning af menneskeliv, forebyggelse af ulykker eller afværgelse af større materielle og kulturelle tab, når forsøget uden at kunne anses for arbejde efter § 1 dog sker i sammenhæng med sådant arbejde, og
- 4) under forsøg på redning af menneskeliv her i landet, uden at forsøget indgår som en naturlig del af den pågældendes arbejde.

§ 4. Socialministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang loven skal gælde for den personkreds, der er omfattet af afsnit VI og VII i lov om social bistand.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang loven skal gælde for uddannelsessøgende, der opholder sig på en arbejdsplads som led i uddannelsen.

Stk. 3. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen fastsætter regler om anvendelse af loven på personer, der i arbejdsgiverens tjeneste udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet.

Den forsikringspligtige arbejdsgiver

§ 5. Enhver arbejdsgiver, som i sin tjeneste beskæftiger personer som nævnt i § 1, har for-

sikringspligt efter loven for disse personer, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Reder for et skib, som er indført eller skal indføres i Det Danske Skibsregister eller Dansk Internationalt Skibsregister, har forsikringspligt for enhver person omfattet af § 1, der er antaget til efter skibsførerens anvisninger at udføre arbejde om bord på skibet, uanset om den pågældende er ansat eller aflønnet af andre end rederen, og uanset om arbejdet vedrører andet end skibets drift. Forsikringspligten omfatter også personer, der helt eller delvis ejer skibet, og som udfører arbejde på dette, medmindre skibet udelukkende anvendes til lystsejlsads.

Stk. 3. Forsikringspligten omfatter ikke medhjælp under arbejde i privat husholdning eller under udførelse af privat tjeneste, hvis den samlede beskæftigelse herved ikke overstiger 400 timer i et kalenderår. Ydelser i anledning af arbejdsskader, der overgår sådan medhjælp, udbetales forskudsvis af **Arbejdsskadestyrelsen** og fordeles for hvert kalenderår på samtlige forsikringsselskaber, som har koncession til at tegne arbejdsskadeforsikringer. Arbejdsskadestyrelsen fastsætter i samarbejde med Finanstilsynet nærmere regler for denne fordeling.

§ 6. Forsikringspligtig arbejdsgiver for en skadelidt er den arbejdsgiver, i hvis virksomhed eller tjeneste arbejdsskaden er indtrådt, jf. dog stk. 2 og 3 samt § 5, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Forsikringspligtig arbejdsgiver for en skadelidt, der har pådraget sig sygdom som nævnt i § 10, er arbejdsgiveren i den virksomhed, i hvilken den sygdomsramte senest før sygdommens påvisning har været udsat for skadelige påvirkninger, der antages at have medført den pågældende sygdom. Dette gælder dog ikke, såfremt det godtgøres, at sygdommen skyldes arbejde i anden virksomhed.

Stk. 3. Kan en forsikringspligtig arbejdsgiver efter stk. 2 ikke med rimelig sandsynlighed udpeges, udbetales ydelserne efter loven forskudsvis af Arbejdsskadestyrelsen og fordeles for hvert finansår på de forsikringsselskaber, som har koncession til at drive **arbejdsskadeforsikringsvirksomhed**, Ulykkesforsikringsforbundet for Dansk Søfart, staten og de kommuner, der ikke har tegnet forsikring efter denne lov, jf. § 45. Arbejdsskadestyrelsen fastsætter i samarbejde med Finanstilsynet nærmere regler for denne fordeling.

§ 7. En arbejdsgiver, der har overtaget udførelsen af et arbejde, er forsikringspligtig arbejdsgiver også for de personer, som kontrahenten overlader den pågældende til arbejdets udførelse.

Stk. 2. Den, der driver virksomhed eller udfører arbejde, hvortil der er knyttet forsikringspligt, anses som forsikringspligtig arbejdsgiver for dem, der er beskæftiget ved virksomheden eller arbejdet, uanset om de er antaget af en anden arbejdsgiver, der har overtaget udførelsen af en del af **arbejdet**. Såfremt den anden arbejdsgiver selv har sine ansatte forsikret, anses denne som forsikringspligtig arbejdsgiver.

§ 8. Enhver, for hvem sædvanlig mindst 3/5 af årsindtægten stammer fra personligt arbejde ved fiskeri, skal i det omfang, erhvervet drives for egen regning, tegne forsikring for sin egen person.

Kapitel 2

Arbejdsskaden

§ 9. Ved arbejdsskade forstås i denne lov

- 1) ulykkestilfælde, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder dette foregår,
- 2) skadelige påvirkninger af højst 5 dages varighed, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder dette foregår, og
- 3) erhvervssygdomme, jf. § 10.

§ 10. Ved erhvervssygdomme forstås i denne lov

- 1) sygdomme, som efter medicinsk og teknisk erfaring er forårsaget af særlige påvirkninger, som bestemte persongrupper gennem deres arbejde eller de forhold, hvorunder dette foregår, er udsat for i højere grad end personer uden sådant arbejde. Endvidere sygdomme hos et levendefødt barn, der er pådraget inden fødslen som følge af moderns arbejde under graviditeten. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen fastsætter i en fortegnelse, hvilke sygdomme der anses for at være af denne karakter. Det kan herved bestemmes, at sygdomme kun anses for omfattet, når de er forårsaget af arbejde i bestemte arbejdsområder eller andre særlige vilkår er opfyldt.
- 2) andre sygdomme, herunder sygdomme hos et levendefødt barn pådraget inden fødslen, hvis det godtgøres, enten at sygdommen efter den nyeste medicinske erfaring opfylder

Kapitel 3

Anmeldelse og sagsoplysning

de krav, som er nævnt i nr. 1, 1. og 4. pkt., eller at den må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art.

Stk. 2. Sygdomme som følge af påvirkninger af forældrene før befrugtningen eller efter fødslen vil kunne henføres under loven ved ændring af fortegnelsen nævnt i stk. 1, nr. 1, eller efter stk. 1, nr. 2, hvis det senere godtgøres, at disse påvirkninger har skadende effekt på foster eller barn.

Stk. 3. Sygdomme, der er omfattet af stk. 1, nr. 2, og stk. 2, kan kun anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, jf. § 58. Disse sygdomme skal forelægges Erhvervssygdomsudvalget, medmindre **Arbejdsskadestyrelsen** skønner, at forelæggelsen vil være udsigtsløs.

§ 11. En person, der har pådraget sig en sygdom, som er optaget i fortegnelsen, jf. § 10, stk. 1, nr. 1, har krav på ydelser efter loven, medmindre det anses for overvejende sandsynligt, at sygdommen skyldes andre forhold end de erhvervsmæssige.

Stk. 2. Hvor der i denne lov er knyttet retsvirkninger til dagen for en arbejdsskades indtræden, gælder disse for erhvervssygdomme fra den dag, hvor sygdommen anmeldes, jf. kapitel 3.

§ 12. Forsikringsdækningen efter denne lov omfatter den persons skade, som er forvoldt af arbejdsskaden, selv om den er beskeden i forhold til skadelidtes samlede helbredstilstand.

Stk. 2. Godtgøres det, at den anmeldte persons skade ikke udelukkende er forvoldt af den anmeldte skade, skal skadelidte underrettes herom senest samtidig med meddelelsen om skadetilfældets anerkendelse, jf. § 23.

§ 13. Et påvist tab af erhvervsevne, et varigt men eller en persons død anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejen- de sandsynlighed taler herimod.

§ 14. Er Danmark i krig, anses skade som følge af krigshandlinger ikke som arbejdsskade, medmindre skaden rammer personer, der er forsikret i de ulykkesforsikringsforbund, som er nævnt i § 52.

§ 15. En arbejdsskade, der antages at kunne begrunde krav på ydelser efter loven, skal anmeldes snarest muligt og senest 9 dage efter skadens indtræden.

Stk. 2. En arbejdsskade, der ikke er anmeldt efter stk. 1, og som har medført, at skadelidte endnu ikke på 5-ugers-dagen for skadens indtræden kan genoptage sædvanligt arbejde i fuldt omfang, skal anmeldes senest 9 dage her- efter.

Stk. 3. For erhvervssygdomme, jf. § 10, reg- nes anmeldelsesfristerne fra det tidspunkt, hvor den anmeldelsespligtige har fået kend- skab til, at sygdommen må antages at være er- hvervsbetinget.

Stk. 4. Arbejdsskadestyrelsen skal inden 48 timer underrettes om dødsfald, der kan være forårsaget af en arbejdsskade, herunder et- hvert dødsfald indtruffet på en arbejdsplads. Underretning skal finde sted, selv om den ar- bejdsskade, der kan have medført dødsfaldet, allerede er anmeldt eller skal anmeldes efter stk. 1-3.

§ 16. Anmeldelsespligten påhviler den for- sikringspligtige arbejdsgiver.

Stk. 2. For erhvervssygdomme, jf. § 10, på- hviler anmeldelsespligten den arbejdsgiver, hos hvem skadelidte senest var ansat, da syg- dommen blev påvist, selv om denne er en an- den end den forsikringspligtige.

Stk. 3. For personer under arbejde i privat husholdning eller under udførelse af privat tjene- ste, og for hvem der ikke er forsikringspligt, jf. § 5, stk. 3, påhviler anmeldelsespligten ar- bejdsgiveren.

Stk. 4. For personer, som har tegnet forsik- ring for sig selv efter § 8, og for personer om- fattet af § 3, nr. 4, skal anmeldelsen foretages af de pågældende eller deres efterladte.

§ 17. Arbejdsgiveren anmelder arbejdsska- der til det forsikringselskab, hvor forsikring er tegnet, jf. § 46.

Stk. 2. Arbejdsgiveren anmelder arbejdsska- der til Arbejdsskadestyrelsen, når

- 1) arbejdsgiveren ikke har tegnet forsikring, jf. § 5, stk. 3, og § 45, eller
- 2) arbejdsgiveren har undladt at opfylde sin forsikringspligt, jf. § 48.

Stk. 3. Skadetilfælde omfattet af § 3, nr. 4, anmeldes til Arbejdsskadestyrelsen.

§ 18. Socialministeren fastsætter regler om, at læger og tandlæger til Arbejdsskadestyrelsen og Arbejdstilsynet skal anmelde såvel klare som formodede tilfælde af erhvervssygdomme, som de pågældende gennem deres erhverv bliver bekendt med.

§ 19. Socialministeren fastsætter retningslinier for samarbejdet mellem Arbejdsskadestyrelsen, forsikringsselskaber og kommuner m.fl. med henblik på koordinering af hjælpeforanstaltningerne for de skadelidte.

Stk. 2. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen fastsætter regler for, hvilke oplysninger anmeldelsen skal indeholde, og hvorledes anmeldelse skal ske, herunder hvilke anmeldelser forsikringsselskabet skal videresende til Arbejdsskadestyrelsen samt tidspunktet herfor.

Stk. 3. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen fastsætter, hvilke blanketter der skal benyttes ved anmeldelse og ved afgivelse af lægeerklæringer, der er nødvendige til sagens behandling. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen fastsætter endvidere regler for, i hvilket omfang lægeerklæringer og lægeattester, jf. stk. 4, skal honoreres med fast takst, samt størrelsen af denne takst.

Stk. 4. Forsikringsselskabet afholder udgifterne til lægeerklæringer, herunder speciallægeerklæringer og obduktionserklæringer, og til udtalelser og dokumentationer i øvrigt, herunder til nødvendige revisionsopgørelser.

§ 20. Er anmeldelse ikke indsendt rettidigt, kan krav om erstatning efter loven dog rejses af skadelidte eller de efterladte inden for en frist af 1 år fra arbejdsskadens indtræden. For erhvervssygdomme, jf. § 10, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor skadelidte eller de efterladte har fået kendskab til, at sygdommen må antages at være erhvervsbetinget. Når der er særlig grund dertil, kan der ses bort fra fristen.

§ 21. Arbejdsskadestyrelsen kan udsende sagkyndige til at foretage undersøgelse på stedet.

Stk. 2. Arbejdsskadestyrelsen kan af arbejdsgivere, ansatte, kommuner og andre vedkommende, herunder sygehuse, institutter og behandlende læger m.v., forlange meddelt enhver oplysning, styrelsen skønner er af betyd-

ning, herunder eventuelle politirapporter, sygehusjournaler med hvad dertil hører, produktionsprocedurer, produkters og stoffers kemiske bestanddele eller afskrift af sådanne rapporter, journaler og formler. Arbejdsskadestyrelsen kan forlange retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018, få udskrift heraf samt forlange, at der foretages obduktion efter reglerne om lovmæssige obduktioner.

Stk. 3. For personer, der er nævnt i § 5, stk. 2, påhviler det skibsføreren at tilføje skibsdagbogen fyldige oplysninger om arbejdsskadens indtræden og omstændighederne i forbindelse hermed.

§ 22. Skadelidte skal snarest muligt efter arbejdsskadens indtræden lade sig undersøge af en læge og derefter gennemgå den lægebehandling eller den optræning, som lægen eller Arbejdsskadestyrelsen finder nødvendig. Skadelidte skal om nødvendigt lade sig indlægge til observation på sygehus eller lignende institution. Skadelidte skal endvidere efter Arbejdsskadestyrelsens bestemmelse lade sig undersøge af en læge udpeget af styrelsen, lade sig arbejdsprøve og efter anmodning afgive mundtlig forklaring for Arbejdsskadestyrelsen.

Stk. 2. Forsikringsselskabet skal afholde rejseudgifterne, når skadelidte får lægebehandling m.v., jf. stk. 1, efter Arbejdsskadestyrelsens anmodning. Forsikringsselskabet skal endvidere yde erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, 2. og 3. pkt., hvis fraværet er af mindst 2 timers varighed. Som grundlag for beregningen kan højst anvendes den timefortjeneste, der svarer til den i § 41, stk. 3, nævnte årsløn.

Stk. 3. Stk. 2 gælder også, når Den Sociale Ankestyrelse har begæret de oplysninger, der er nævnt i stk. 1.

Kapitel 4

Arbejdsskadens anerkendelse

§ 23. Arbejdsskadestyrelsen skal senest 3 måneder efter at have modtaget anmeldelse om ulykkestilfælde eller kortvarige skadelige påvirkninger, jf. § 9, nr. 1 og 2, meddele skadelidte eller dennes efterladte, om tilfældet er omfattet af loven. Fristen er 9 måneder for sygdomme på fortegnelsen over erhvervssygdomme, jf. § 10, stk. 1, nr. 1.

Stk. 2. Afgår skadelidte ved døden efter skadens anmeldelse, finder fristerne i stk. 1 tilsvarende anvendelse for meddelelse til de efterladte om, hvorvidt dødsfaldet er omfattet af loven. Fristerne regnes her fra underretningen om dødsfaldet til Arbejdsskadestyrelsen.

Stk. 3. Skønner Arbejdsskadestyrelsen, at stillingtagen til anerkendelsesspørgsmålet ikke er mulig inden for de frister, der er nævnt i stk. 1 og 2, skal skadelidte eller de efterladte underrettes herom.

§ 24. Har skadelidte eller de efterladte fået meddelelse om, at skadetilfældet eller dødsfaldet ikke er omfattet af loven, kan sagen genoptages inden 5 år fra meddelelsens dato.

Stk. 2. Har Arbejdsskadestyrelsen meddelt, at en anmeldt sygdom ikke hører under loven, og optages sygdommen senere på fortegnelsen nævnt i § 10, stk. 1, nr. 1, kan sagen genoptages, selv om der er forløbet mere end 5 år fra Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Stk. 3. Kan et anmeldt tilfælde ikke behandles på grund af forhold, der skyldes skadelidte eller dennes efterladte, bortfalder kravet efter loven efter 5 år regnet fra arbejdsskadens indtræden.

Kapitel 5

Ydelserne

§ 25. Ydelserne efter loven er

- 1) betaling af udgifter til sygebehandling, optræning og hjælpemidler m.m., jf. § 30,
- 2) erstatning for tab af erhvervsevne, jf. § 32,
- 3) godtgørelse for varigt men, jf. § 33,
- 4) overgangsbetrag ved dødsfald, jf. § 35,
- 5) erstatning for tab af forsørger, jf. §§ 36-38.

Almindelige regler om fastsættelse af erstatning m.v.

§ 26. Erstatning efter §§ 30 og 32 samt godtgørelse efter § 33 i denne lov fastsættes på grundlag af arbejdsskadens følger. Erstatningen kan således nedsættes eller efter omstændighederne bortfalde, hvis skadelidtes aktuelle lægelige og sociale situation ikke udelukkende kan henføres til arbejdsskaden.

§ 27. Når Arbejdsskadestyrelsen har meddelt parterne, at en sag om en anmeldt arbejdsskade må anses for afsluttet uden erstatningsberettigende følger, kan krav efter loven ikke

rejses efter 5 år fra meddelelsens dato, medmindre styrelsen skønner, at ganske særlige omstændigheder taler herfor.

§ 28. Efterkommer skadelidte ikke de krav, der er nævnt i § 22, eller modarbejder skadelidte sin helbredelse ved tilsidesættelse af givne forskrifter, kan retten til erstatning helt eller delvis bortfalde.

Stk. 2. Hvis de efterladte modsætter sig obduktion, kan retten til erstatning bortfalde.

§ 29. Har skadelidte forsætligt eller ved retsstridig handling eller undladelse fremkaldt eller væsentligt bidraget til arbejdsskadens indtræden, kan krav på erstatning for tab af erhvervsevne og godtgørelse for varigt men nedsættes eller helt bortfalde. Skadelidte skal i givet fald udtrykkeligt gøres opmærksom herpå.

Sygebehandling, optræning og hjælpemidler m.m.

§ 30. Er sygebehandling eller optræning under sagens behandling nødvendig for at opnå bedst mulig helbredelse, kan udgifterne hertil betales i det omfang, udgifterne ikke kan afholdes efter lov om offentlig sygesikring eller som led i behandlingen på offentligt sygehus. Optræningen skal foretages som efterbehandling under lægelig kontrol i umiddelbar tilknytning til sygebehandlingen.

Stk. 2. Er anskaffelse af proteser, briller og lignende hjælpemidler samt sygevoгне under sagens behandling nødvendig for at sikre sygebehandlingens eller genoptræningens resultater, for at formindske arbejdsskadens følger eller for nøjere at kunne bestemme omfanget af erhvervsevnetabet og graden af varigt men, kan udgifterne herved betales.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder også ved genoptagelse af sagen med henblik på en ændret vurdering af erhvervsevnetabet og det varige men.

Stk. 4. Har en forsikret under arbejdet anvendt et af de hjælpemidler, der er nævnt i stk. 2, og er hjælpemidlet blevet beskadiget som følge af arbejdet eller de forhold, hvorunder arbejdet foregår, kan udgifterne til reparation, eventuelt fornyelse af hjælpemidlet, betales.

Stk. 5. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen fastsætter regler om, i hvilket omfang der kan ske dækning af udgifter efter stk. 1-4. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen fastsætter endvidere

regler om, at sådanne udgifter under særlige omstændigheder kan dækkes, selv om sagen ikke er under behandling.

§ 31. Når der efter sygebehandling, optræning eller revalidering er grundlag for at skønlige over skadelidtes fremtidige helbredstilstand og erhvervsmuligheder, afgør **Arbejdsskade**styrelsen, om der tilkommer skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne og godtgørelse for varigt men. Afgørelsen skal så vidt muligt træffes inden 1 år og senest inden 2 år efter arbejdsskadens anmeldelse.

Stk. 2. Har arbejdsskaden medført døden, fastsættes inden for samme frister som nævnt i stk. 1 regnet fra anmeldelsen af dødsfaldet, om der tilkommer skadelidtes efterladte overgangsbetrag ved dødsfald og erstatning for tab af forsørger.

Stk. 3. Forskud på erstatning for tab af erhvervsevne og på godtgørelse for varigt men kan udbetales i tiden, indtil der er truffet endelig afgørelse i sagen.

Erstatning for tab af erhvervsevne

§ 32. Har arbejdsskaden medført nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde, tilkommer der den pågældende erstatning for tab af erhvervsevne. Der ydes ikke erstatning, hvis erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct.

Stk. 2. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og optræning.

Stk. 3. Erstatning for tab af erhvervsevne til et barn med fosterskade, jf. § 10, stk. 1, nr. 2, eller til et barn med sygdomme som følge af påvirkning af forældrene før befrugtningen eller efter fødslen, jf. § 10, stk. 2, kan tidligst ydes fra skadelidtes 15. år.

Stk. 4. Erstatningen tilkendes som en løbende ydelse, medmindre denne kapitaliseres efter reglerne i § 43.

Stk. 5. Ved fuldstændigt tab af erhvervsevne udgør den løbende ydelse årlig 4/5 af skadelidtes årsløn, jf. § 41, og ved nedsættelse af erhvervsevnen en forholdsvis del heraf.

Stk. 6. Den årlige ydelse udbetales med 1/12 månedlig forud og løber fra tidspunktet for af-

gørelsen, medmindre særlige omstændigheder taler for et andet tidspunkt.

Stk. 7. Fra udgangen af den måned, hvor den erstatningsberettigede fylder 67 år, afløses den løbende ydelse af et engangsbetrag på 2 gange den årlige ydelse efter stk. 5. Er en erstatningsberettiget på tidspunktet for afgørelsen fyldt 67 år, udbetales erstatningen som anført i 1. pkt.

Godtgørelse for varigt men

§ 33. Har en arbejdsskade påført skadelidte varigt men, tilkommer der den pågældende godtgørelse herfor. Godtgørelse ydes dog ikke, hvis mengraden fastsættes til mindre end 5 pct.

Stk. 2. Mengraden fastsættes på grundlag af skadens medicinske art og omfang og under hensyn til de af arbejdsskaden forvoldte ulemper i skadelidtes personlige livsførelse.

Stk. 3. Mengodtgørelsen udbetales som et kapitalbeløb og udgør ved en mengrad på 100 pct. 340.000 kr. Beløbet reguleres efter § 42. Ved lavere mengrader udgør godtgørelsen en forholdsvis del af 340.000 kr.

Stk. 4. I ganske særlige tilfælde kan mengodtgørelsen fastsættes til et højere beløb, dog højst 120 pct. af 340.000 kr. reguleret efter § 42.

Stk. 5. Var skadelidte ved arbejdsskadens indtræden fyldt 60 år, nedsættes den efter stk. 3 eller 4 beregnede godtgørelse med 5 pct. for hvert år, skadelidte på tidspunktet for arbejdsskadens indtræden var over 59 år. Mengodtgørelsen nedsættes dog ikke yderligere efter det fyldte 69. år.

Genoptagelse af erstatningsspørgsmål

§ 34. Efter anmodning fra skadelidte eller på Arbejdsskadestyrelsens foranledning kan erstatnings- og godtgørelsesspørgsmålene, jf. §§ 30, 32 og 33, genoptages inden for en frist af 5 år fra første fastsættelse, hvis der er sket væsentlige ændringer af de forhold, der blev lagt til grund for fastsættelsen. Fristen for genoptagelse kan forlænges inden udløbet af 5-årsfristen. Når ganske særlige omstændigheder taler herfor, kan der ses bort fra fristerne.

Stk. 2. Modtageren af løbende ydelse efter § 32 skal underrette forsikringsselskabet eller Arbejdsskadestyrelsen om enhver forandring i sine forhold, som kan formodes at medføre en nedsættelse eller bortfald af ydelsen, ligesom forsikringsselskabet eller Arbejdsskadestyrel-

sen skal være opmærksom på, om der indtræder sådanne forandringer i modtagerens forhold.

Overgangsbetøb ved dødsfald

§ 35. Har en arbejdsskade medført døden, tilkommer der den efterladte ægtefælle et overgangsbetøb én gang for alle på 88.500 kr., hvis ægteskabet var indgået før arbejdsskadens indtræden og samlivet bestod på tidspunktet for skadelidtes død. Betøbet reguleres efter § 42.

Stk. 2. Er ægteskabet indgået efter arbejdsskadens indtræden, har den efterladte ægtefælle krav på samme overgangsbetøb, hvis ægteskabet på tidspunktet for skadelidtes død havde bestået de sidste 5 år og ægtefællerne levede sammen på tidspunktet for skadelidtes død.

Stk. 3. Overgangsbetøbet tilkommer endvidere en efterladt, som før arbejdsskadens indtræden levede sammen med skadelidte i et ægteskabslignende forhold, hvis samlivet på tidspunktet for dødens indtræden havde bestået de sidste 5 år.

Stk. 4. Efterlader afdøde sig ingen, der er berettiget til overgangsbetøb efter stk. 1-3, kan overgangsbetøbet tilkendes en anden efterladt person, når særlige omstændigheder taler derfor.

Erstatning for tab af forsørger

§ 36. Den, der er berettiget til overgangsbetøb efter § 35, stk. 1-3, og som ved skadelidtes død har mistet en forsørger, eller som ved dødsfaldet på anden måde har fået sine forsørgelsesmæssige forhold forringet, har ret til erstatning herfor. Erstatningen fastsættes under hensyn til forsørgelsens omfang og den efterlattes muligheder for at forsørge sig selv, når alder, helbredstilstand, uddannelse, beskæftigelse samt forsørgerforhold og økonomiske forhold tages i betragtning.

Stk. 2. Erstatningen ydes i form af en tidsbestemt løbende ydelse, som årlig udgør 30 pct. af afdødes årsløn, jf. § 41, og som udbetales med 1/12 månedlig forud. Perioden kan højst fastsættes til 10 år. Udbetales der i anledning af dødsfaldet efterindtægt, udbetales ydelsen dog først fra udløbet af efterindtægtsperioden.

Stk. 3. Ydelse efter stk. 2 løber uændret i den fastsatte periode, medmindre ydelsen helt eller delvis omsættes til kapitalbetøb eller den berettigede afgår ved døden.

Stk. 4. Fra udgangen af den måned, hvor den erstatningsberettigede fylder 67 år, afløses den løbende ydelse af et engangsbetøb på 2 gange den årlige ydelse. Er en erstatningsberettiget på tidspunktet for skadelidtes død fyldt 67 år, udbetales erstatningen som anført i 1. pkt.

Stk. 5. Er en efterladt ikke anset for erstatningsberettiget efter stk. 1, kan den pågældende inden for en frist på 5 år fra modtagelsen af meddelelsen herom kræve erstatningsspørgsmålet genoptaget. På samme måde kan en efterladt, der har fået tilkendt erstatning efter stk. 1, jf. stk. 2, inden for en frist på 5 år efter ydelsens ophør kræve erstatningsspørgsmålet genoptaget med henblik på tilkendelse af yderligere tidsbestemt løbende ydelse.

§ 37. Efterlader afdøde sig børn, over for hvilke den pågældende havde forsørgelsespligt efter lov om social bistand, tilkommer der hvert barn, som har den anden af sine forældre i live, en løbende årlig ydelse på 10 pct. af afdødes årsløn, jf. § 41, stk. 3, indtil barnets fyldte 18. år.

Stk. 2. Mister et barn, som modtager løbende ydelse efter stk. 1, den anden af sine forældre, tilkommer der for den resterende tid barnet en årlig ydelse på 20 pct. af afdødes årsløn. Samme årlige ydelse tilkommer indtil barnets fyldte 18. år hvert barn, for hvilket skadelidte ved sin død stod som eneforsørger efter lov om social bistand.

Stk. 3. Er barnet ved det fyldte 18. år under uddannelse og forholdene i øvrigt taler derfor, kan ydelsen forlænges til tidspunktet for uddannelsens afslutning, dog længst til pågældendes fyldte 21. år. Samme ret har afdødes barn, som på tidspunktet for dødens indtræden var fyldt 18 år og under uddannelse.

Stk. 4. Hvis ydelserne efter stk. 1-3 udregnes til mere end 50 pct. af afdødes årsløn, nedsættes de enkelte ydelser til samlet 50 pct. af afdødes årsløn. Ydes der samtidig erstatning efter § 36, nedsættes ydelserne tilsvarende til 40 pct. af afdødes årsløn.

Stk. 5. Ydelserne efter stk. 1-3 udbetales med virkning fra dødsfaldet med 1/12 månedlig forud. Udbetales der i anledning af dødsfaldet efterindtægt, udbetales ydelsen dog først fra udløbet af efterindtægtsperioden.

§ 38. Hvis de samlede årlige ydelser efter §§ 36 og 37 udgør mindre end 70 pct. af afdødes

årsløn, kan der inden for denne begrænsning under særlige omstændigheder tillægges erstatning til andre, som afdøde helt eller delvis forsørgede, da arbejdsskaden indtraf. Erstatningen kan bortset fra erstatning til afdødes stedbørn under 21 år udbetales som kapitalbeløb, jf. § 43.

Fælles bestemmelser

§ 39. Tilkommer der som følge af arbejdsskaden den skadelidte pension efter lov om tjenestemandspension, nedsættes værdien af skadelidtes erstatning for tab af erhvervsevne efter denne lov. Nedsættelsen sker med 2/3 af værdien af det beløb, hvormed tjenestemandspensionen er forhøjet ud over den pension, der svarer til tjenestealderen på tidspunktet for pensioneringen.

Stk. 2. Medfører arbejdsskaden døden, og tilkommer der som følge af dødsfaldet de efterladte pension efter lov om tjenestemandspension, nedsættes erstatning for tab af forsørger efter denne lov med 2/3 af det beløb, hvormed tjenestemandspensionen er forhøjet ud over den pension, der svarer til afdødes tjenestealder på tidspunktet for dødsfaldet.

Stk. 3. Ved beregning af den tjenestemandspension, som efter stk. 1 og 2 lægges til grund for fastsættelse af erstatningen efter denne lov, ses der bort fra det samordningsfradrag, der er nævnt i kapitel 9 i lov om tjenestemandspension.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 anvendes tilsvarende på andre erstatningsberettigede efter denne lov, for hvem der med hensyn til pension er fastsat regler, der svarer til reglerne i lov om tjenestemandspension. I disse tilfælde betaler forsikringsselskabet til pensionsgiveren et beløb svarende til det beregnede fradrag i skadelidtes eller de efterlades erstatning efter denne lov.

§ 40. Hvis skadelidte eller de efterladte har fået udbetalt ydelser efter lov om social pension eller lov om social bistand for en periode, hvor der senere tilkendes erstatning som løbende ydelse for tab af erhvervsevne, jf. § 32, eller tab af forsørger, jf. §§ 36-38, har kommunen krav på refusion fra forsikringsselskabet. Refusionskravet omfatter forskellen mellem det beløb, som efter de nævnte love er udbetalt, og det beløb, som ville være blevet udbetalt, hvis erstatningen var blevet udbetalt sam-

tidig med de sociale ydelser. Kommunens krav kan dog ikke overstige det beløb, der efter denne lov er tilkendt den pågældende for samme tidsrum.

Stk. 2. Er der som følge af arbejdsskaden udbetalt skadelidte eller dennes efterladte erstatning af en erstatningsansvarlig skadevolder eller dennes forsikringsselskab, har skadevolderen henholdsvis forsikringsselskabet krav på af arbejdsskadeforsikringsselskabet at få godtgjort det erstatningsbeløb af samme art, som arbejdsskadeforsikringsselskabet har pligt til at betale på det tidspunkt, hvor kravet fremsættes.

Kapitel 6

Årslønsfastsættelsen

§ 41. Som årsløn regnes skadelidtes samlede arbejdsfortjeneste i året før arbejdsskadens indtræden. Årslønnen fastsættes efter et skøn, når særlige ansættelsesforhold gør sig gældende, eller når skadelidte på grund af en erhvervssygdom ikke har været beskæftiget til samme løn i hele det foregående år, eller hvis skadelidte har været ude af erhverv i en kortere eller længere periode før datoen for sygdommens anmeldelse.

Stk. 2.1 årslønnen medregnes værdien af fri kost og logi samt værdien af andre naturalydelser. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen fastsætter værdien af kost og logi for personer, der har ophold hos arbejdsgiveren.

Stk. 3. Årslønnen kan ikke sættes højere end 280.500 kr. Beløbet reguleres efter § 42.

Stk. 4. Er skadelidte under 21 år eller under uddannelse, kan der ved årslønsfastsættelsen tages hensyn til den erhvervsindtægt, skadelidte kunne forvente at opnå efter det fyldte 21. år eller efter uddannelsens afslutning, hvis arbejdsskaden ikke havde fundet sted. Årslønnen skal dog ansættes til mindst 104.500 kr. reguleret efter § 42, medmindre skadelidtes erhvervsevne allerede forud for arbejdsskadens indtræden var nedsat i væsentlig grad.

Stk. 5. For personer, der er forsikret efter § 8, beregnes erstatningen efter en årsløn på 104.500 kr. reguleret efter § 42.

Stk. 6. Til brug ved beregning og regulering af erstatning for tab af erhvervsevne som løbende ydelse fastsættes en grundløn. Denne beregnes ved at gange den årsløn, der er fastsat efter reglerne i stk. 1-5, med forholdet mellem

280.500 kr. og det maksimale årslønsbeløb, der var gældende, da arbejdsskaden indtraf.

§ 42. De i §§ 33, 35 og 41, stk. 3-5, nævnte beløb reguleres med samme procent, som ugelønnen er steget eller faldet i forhold til april kvartal 1991. Ugelønnen beregnes som den af Danmarks Statistik offentliggjorte gennemsnitlige timefortjeneste (inkl. dyrtidstillæg, men bortset fra alle andre tillæg) for alle arbejdere inden for håndværk og industri i hele landet i april kvartal ganget med det ugentlige antal arbejdstimer ved fuld sædvanlig arbejdstid. De herefter fremkomne beløb afrundes til nærmeste med 1.000 delelige kronebeløb.

Stk. 2. Grundlønnen, jf. § 41, stk. 6, reguleres med samme procent som de beløb, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen bekendtgør hvert år inden udgangen af januar måned, hvilke reguleringer der skal finde sted. Ændringerne har gyldighed fra den følgende 1. april.

Stk. 4. Ved fastsættelsen af løbende erstatningsydelse, kapitalerstatning samt godtgørelsesbeløb beregnes erstatningen og godtgørelsen, som om arbejdsskaden var indtruffet på afgørelsens tidspunkt.

Stk. 5. Løbende årlige ydelser, der ikke er delelige med 12, forhøjes til nærmeste med 12 delelige kronebeløb.

Kapitel 7

Erstatningsforvaltning og erstatningsudbetaling

§ 43. Løbende årlig erstatning tilkendt efter § 32 for tab af erhvervsevne på mindre end 50 pct. skal normalt og uden den erstatningsberettigedes samtykke omsættes til et kapitalbeløb. Af løbende årlig erstatning tilkendt for tab af erhvervsevne på 50 pct. og derover omsættes efter den erstatningsberettigedes begæring herom den del af erstatningen, der svarer til 50 pct. erhvervsevnetab, til kapitalbeløb. Erstatning efter § 36 for **tab** af forsørger omsættes til kapitalbeløb efter den erstatningsberettigedes begæring.

Stk. 2. Omsætning af løbende ydelse til kapitalbeløb finder sted på grundlag af ydelsens størrelse på omsætningstidspunktet. Socialministeren fastsætter efter indstilling fra Arbejdsskadestyrelsen de nærmere regler for omsætning af den løbende ydelse til kapitalbeløb.

§ 44. Erstatninger og godtgørelsesbeløb efter denne lov udbetales til den berettigede.

Stk. 2. Skønner Arbejdsskadestyrelsen, at modtageren af en løbende ydelse ikke bør have fri rådighed over ydelsen, træffes bestemmelse om, på hvilken måde ydelsen skal komme den pågældende til gode.

Stk. 3. I særlige tilfælde kan **Arbejdsskadestyrelsen** udbetale erstatnings- og godtgørelsesbeløb til den berettigede og derefter kræve det udlagte beløb ind hos forsikringsselskabet.

Stk. 4. Udbetales de i stk. 1 omhandlede beløb senere end 14 dage fra datoen for underretningen om beløbets tilkendelse, forrentes beløbet fra udløbet af 14-dages-fristen, til betaling sker, med en årlig rente på 1 pct. over Nationalbankens diskonto. I de i § 40, stk. 1, omhandlede tilfælde løber fristen fra datoen for kommunens meddelelse om **refusionskravet**.

Kapitel 8

Forsikringspligtens ordning

§ 45. Staten og kommunerne har ikke pligt til at afgive risikoen efter denne lov. Det samme gælder civillisten.

§ 46. Forsikringspligtige arbejdsgivere skal overføre deres risiko efter loven til et forsikringsselskab eller et forsikringsforbund, jf. § 52, der af Finanstilsynet er meddelt koncession til at tegne arbejdsskadeforsikring.

§ 47. Efter Arbejdsskadestyrelsens bestemmelse skal en arbejdsgiver, som har undladt at tegne pligtig forsikring efter loven eller at holde sådan forsikring i kraft, betale den præmie, der er unddraget forsikringsselskabet. Beløbet skal indbetales til Arbejdsskadestyrelsen og godskrives samtlige forsikringsselskaber, som har koncession til at drive arbejdsskadeforsikringsvirksomhed, efter regler fastsat af Arbejdsskadestyrelsen i samarbejde med Finanstilsynet.

Stk. 2. Beløb svarende til ubetalte præmier, jf. stk. 1, kan med tillæg af omkostninger indrives af Kongeriget Danmarks Hypotekbank og **Finansforvaltning** (Hypotekbanken). Skyldige beløb kan inddrives ved udpantning, og Hypotekbanken kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Socialministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne. Bestemmelsen i § 67, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Hypotekbanken kan indhente de oplysninger hos skattemyndigheder og andre offentlige myndigheder om den pågældende, som er nødvendige for at varetage inddrivelsen af skyldige beløb efter stk. 1, herunder oplysninger om indkomst- og formueforhold.

§ 48. Foreligger der en arbejdsskade, og har arbejdsgiveren undladt at opfylde sin forsikringspligt, udbetaler Arbejdsskadestyrelsen forskudsvis ydelser efter loven til skadelidte eller dennes efterladte.

Stk. 2. Arbejdsgiveren skal refundere Arbejdsskadestyrelsen det udbetalte beløb, medmindre styrelsen skønner, at der har foreligget sådanne undskyldende omstændigheder for arbejdsgiveren, at den pågældende helt eller delvis bør fritages for betaling.

Stk. 3. Arbejdsskadestyrelsen kan i det omfang, det skønnes rimeligt, eftergive arbejdsgiveren beløbet.

Stk. 4. De beløb, som Arbejdsskadestyrelsen har udbetalt efter stk. 1, fordeles efter reglerne i § 5, stk. 3, med fradrag af eventuelt refunderet beløb efter stk. 2 på samtlige forsikringsselskaber, som har koncession til at tegne arbejdsskadeforsikring.

Stk. 5. Reglerne i § 47, stk. 2-4, finder tilsvarende anvendelse for refusionskrav efter stk. 2 og renter heraf efter § 50, 1. pkt.

§ 49. Når et forsikringsselskab, der er meddelt koncession til at tegne arbejdsskadeforsikring af Finanstilsynet, har overtaget en forsikringspligtig arbejdsgivers risiko, hæfter selskabet, selv om det ved forsikringsaftalen er gået ud fra urigtige forudsætninger vedrørende forsikringsansvarets art og omfang.

§ 50. De beløb, der forskudsvis er udlagt af Arbejdsskadestyrelsen efter § 5, stk. 3, § 6, stk. 3, § 48, stk. 1 og 4, og § 51, stk. 2, forrentes med en årlig rente, der svarer til gennemsnittet af den af Nationalbanken opgjorte dag til dagpengemarkedsrente. De nærmere regler for beregningen af renten fastsættes af chefen for Arbejdsskadestyrelsen.

§ 51. Tilbagekaldes et forsikringsselskabs koncession, tages bestanden af **arbejdsskadeforsikringer** under administration af Arbejdsskadestyrelsen, og samtlige skader, der anmeldes til forsikringsselskabet efter datoen for tilbagekaldelsen, sendes til Arbejdsskadestyrelsen. Samtidig overdrages til Arbejdsskadestyrelsen de kapitaler, som selskabet har reserveret i medfør af lov om forsikringsvirksomhed, og som vedrører selskabets bestand af forsikringer efter loven på tidspunktet for tilbagekaldelsen af koncessionen.

Stk. 2. De udgifter, der følger af forsikringsbestandens administration, betales forskudsvis af Arbejdsskadestyrelsen og fordeles efter reglerne i § 5, stk. 3, for hvert kalenderår på samtlige forsikringsselskaber, som har koncession til at tegne arbejdsskadeforsikring. De overtagne kapitaler fordeles efter samme regler.

§ 52. Forsikringspligtige arbejdsgivere for personer antaget til arbejde om bord på fartøj af enhver art, der sædvanligvis anvendes i fiskerierhverv, er under gensidigt ansvar medlemmer af Ulykkesforsikringsforbundet for Dansk Fiskeri.

Stk. 2. Forsikringspligtige arbejdsgivere for personer antaget til arbejde om bord på fartøj af enhver art, der sædvanligvis anvendes i anden virksomhed end fiskerierhverv, er under gensidigt ansvar medlemmer af Ulykkesforsikringsforbundet for Dansk Søfart.

Stk. 3. Ulykkesforsikringsforbundene overtager tillige forsikringsrisikoen efter loven for arbejdsgivere, der er forpligtet til at tegne forsikring for sig selv, jf. § 5, stk. 2, 2. pkt, og § 8.

Stk. 4. Stk. 1 og 2 gælder ikke for forsikringspligtige arbejdsgivere for personer antaget til arbejde om bord på fartøj, der udelukkende anvendes til lystsejlsads, og som er målt til under 4 bruttoregistertons.

§ 53. Forsikringsselskaber og forsikringsforbund, som har koncession til at tegne arbejdsskadeforsikring, samt kommuner og statsinstitutioner, der ikke har tegnet forsikring efter loven, jf. § 45, skal betale for Arbejdsskadestyrelsens og Den Sociale Ankestyrelses administration af de forhold, der er omfattet af loven, og som vedrører de pågældende.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter regler for betalingen og opkrævningen heraf.

Stk. 3. Chefen for Arbejdsskadestyrelsen kan pålægge de forsikringsselskaber m.v., der

er nævnt i stk. 1, at tilvejebringe statistiske oplysninger og lignende.

Kapitel 9

Afgørelser og klageadgang

§ 54. Arbejdsskadestyrelsen træffer, medmindre andet er fastsat, afgørelse om alle spørgsmål efter denne lov.

§ 55. Arbejdsskadestyrelsens afgørelser efter § 54 kan af skadelidte, dennes efterladte og forsikringsselskabet samt arbejdsgiveren indklages for Den Sociale Ankestyrelse. Arbejdsgiveren kan dog alene indbringe Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om, hvorvidt et anmeldt tilfælde er omfattet af loven, for Ankestyrelsen. Arbejdsgiverens aktindsigt er begrænset til oplysninger, der alene vedrører virksomhedens forhold.

Stk. 2. Klage efter stk. 1 skal indgives inden 4 uger efter, at klageren har modtaget afgørelsen. For skadelidte eller efterladte, der på afgørelsens tidspunkt opholder sig på Færøerne eller i det øvrige Europa uden for Danmark, er fristen dog 6 uger. Opholder skadelidte eller de efterladte sig uden for Europa, er fristen 3 måneder.

Stk. 3. Ankestyrelsen kan se bort fra overskridelse af klagefristerne, når der er særlig grund hertil.

Stk. 4.1 det omfang arbejdsgiveren eller forsikringsselskabet har adgang til at anke Arbejdsskadestyrelsens afgørelser til Ankestyrelsen og udnytter denne adgang, har anken opsættende virkning.

§ 56. Den i medfør af lov om forsikringsvirksomhed oprettede erhvervssygdomspool har ankeadgang som nævnt i § 55 i erhvervssygdomssager, som af Arbejdsskadestyrelsen henføres under fordelingen i § 6, stk. 3.

§ 57. Hypotekbankens afgørelser efter § 47, stk. 2-4, og § 48, stk. 5, kan indbringes for finansministeren.

Kapitel 10

Erhvervssygdomsudvalget

§ 58. Socialministeren nedsætter et udvalg, med hvilket Arbejdsskadestyrelsen mindst hvert andet år skal optage forhandling med henblik på en almindelig revision af, hvilke

sygdomme der opfylder kravene for at blive optaget på den i § 10, stk. 1, nr. 1, nævnte fortegnelse.

Stk. 2. Udvalget består af en formand og 8 andre medlemmer, der udnævnes for 3 år ad gangen.

Stk. 3. Socialministeren udnævner udvalgets formand og medlemmer samt stedfortrædere for disse. Formanden udnævnes efter indstilling fra Arbejdsskadestyrelsen, et medlem efter indstilling fra Sundhedsstyrelsen, et medlem efter indstilling fra Direktoratet for Arbejdssynet, et medlem efter indstilling fra de offentlige arbejdsgivere, et medlem efter indstilling fra Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, to medlemmer efter indstilling fra Dansk Arbejdsgiverforening og to medlemmer efter indstilling fra Landsorganisationen i Danmark.

Stk. 4. Socialministeren fastsætter udvalgets forretningsorden.

Kapitel 11

Forskellige bestemmelser

§ 59. Ydelser i henhold til loven kan ikke danne grundlag for regreskrav mod en skadevolder, der har pådraget sig erstatningspligt over for skadelidte eller dennes efterladte. Skadelidtes eller dennes efterladtes krav mod den erstatningsansvarlige nedsættes i det omfang, forsikringsselskabet har betalt eller er pligtigt at betale erstatning til de pågældende efter denne lov.

§ 60. Aftaler mellem forsikringspligtige og forsikringsberettigede er ugyldige, når de går ud på eller fører til, at bestemmelser i loven ikke skal gælde, eller at den forsikrede skal udrede en forsikringspræmie, som efter loven påhviler arbejdsgiveren, eller at pligtige ydelser ikke skal beregnes efter loven. Ligeledes er aftaler om tilbageholdelse i løn i anledning af forsikring efter loven ugyldige.

§ 61. Krav, som efter loven tilkommer en skadelidt eller dennes efterladte, kan ikke gøres til genstand for arrest, eksekution eller anden retsforfølgning. Retshandler, der afsluttes af de pågældende med hensyn til sådanne krav, er ugyldige.

§ 62. Efter overenskomst med andre stater kan socialministeren fastsætte regler om, i

hvilket omfang lovens bestemmelser eller bestemmelserne i den fremmede stats tilsvarende lovgivning skal anvendes på forhold, der reguleres i loven.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter bestemmelser om fravigelse af lovens regler i det omfang, det er nødvendigt for anvendelse af De Europæiske Fællesskabers forordninger om social sikring for arbejdstagere m.v.

§ 63. Når en skade er indtruffet som følge af forsikrede personers forsøg på redning af menneskeliv, jf. § 3, nr. 3, godtgøres vedkommende forsikringsselskabs ydelser af statskassen.

Stk. 2. Hvis en person, der ikke i øvrigt er forsikret efter loven, pådrager sig skade ved forsøg på redning af menneskeliv, jf. § 3, nr. 4, betaler statskassen ydelserne efter loven.

Stk. 3.1 de tilfælde, der omfattes af stk. 1 og 2, beregnes skadelidtes årsløn efter lovens almindelige regler, uanset om pågældende samtidig er forsikret efter § 8. Dette gælder dog ikke, hvis anvendelse af § 41, stk. 5, fører til fastsættelse af en højere årsløn.

§ 64. Staten og kommunerne udreder ydelser efter loven for skade, som er en følge af udøvelse af borgerlige eller kommunale ombud.

§ 65. Arbejdsskadestyrelsens tjenestemænd og dermed ligestillede, herunder de til Arbejdsskadestyrelsen knyttede læger, må ikke være ansat i eller tage del i ledelsen af et forsikringsselskab, som har koncession til at drive arbejdsskadeforsikringsvirksomhed.

§ 66. Efter anmodning kan Arbejdsskadestyrelsen under anvendelse af denne lovs bestemmelser i øvrigt afgive udtalelser om spørgsmål vedrørende personskaade, der ikke er omfattet af loven. Styrelsen kan tillige afgive udtalelser efter § 10 i lov om erstatningsansvar.

Stk. 2. For sådanne udtalelser betales et beløb, der fastsættes af socialministeren.

§ 67. En forsikringspligtig arbejdsgiver, der undlader at tegne forsikring efter loven eller at holde forsikringen i kraft, straffes med bøde.

Stk. 2. På samme måde straffes en arbejdsgiver, som ikke rettidigt anmelder en indtruffet arbejdsskade, jf. kapitel 3.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber, anpartsselskaber

eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 4. Er overtrædelserne begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 68. Staten yder erstatning efter loven til sine tjenestemænd, der er beskæftiget på Færøerne, samt til de af staten beskæftigede arbejdere, der ikke har fast bopæl dér.

Stk. 2. Afgørelse truffet af Det Færøske Ulykkesforsikringsråd efter den færøske ulykkesforsikringslovgivning kan i overensstemmelse med de heri fastsatte regler indbringes for Den Sociale Ankestyrelse.

§ 69. Arbejdsskadestyrelsen aflægger skriftlig beretning med statistiske oversigter én gang årligt. Beretningen og statistikken skal også omfatte Erhvervssygdomsudvalgets arbejde.

Kapitel 12

Slutnings- og overgangsbestemmelser

§ 70. Loven træder i kraft den 1. januar 1993.

Stk. 2. Loven anvendes på

- 1) arbejdsulykker og kortvarige skadelige påvirkninger, der indtræder på ikrafttrædelsesdatoen eller senere, og
- 2) erhvervssygdomme, der anmeldes på ikrafttrædelsesdatoen eller senere.

§ 71. Samtidig ophæves lov om arbejdsskadeforsikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 450 af 25. juni 1987 med senere ændringer.

Stk. 2. Lov om arbejdsskadeforsikring anvendes dog fortsat på

- 1) arbejdsulykker og kortvarige skadelige påvirkninger, der er indtruffet før denne lovs ikrafttræden, og
- 2) erhvervssygdomme m.v., der er anmeldt før denne lovs ikrafttræden.

Stk. 3. I sager, der er omfattet af stk. 2, anvendes denne lovs §§ 43, 44, 54 og 55 i stedet for §§ 39, 40, 53 og 54 i lov om arbejdsskadeforsikring

- 1) ved omsætning af løbende årlig erstatning for tab af erhvervsevne og for tab af forsørg til efterladt ægtefælle m.fl. til kapitalbeløb,

- 2) ved udbetaling af erstatning og godtgørelsesbeløb,
- 3) ved høring af sagens parter og
- 4) ved aktindsigt og klageadgang for sagens parter og arbejdsgiveren.

Stk. 4.1 sager, der er omfattet af lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 137 af 26. april 1968 med se- nere ændringer, som blev ophævet ved den i stk. 1 nævnte lov med bemærkning om, at lo- ven fortsat anvendes på ulykkestilfælde, der er indtrådt før den 1. april 1978, anvendes denne lovs § 34, stk. 1, og § 43, stk. 1, i stedet for § 34, stk. 4, og § 36, stk. 1 og 2, i lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde

- 1) ved genoptagelse til revision af invaliditets- erstatningen og
- 2) ved omsætning af årlig invaliditetserstat- ning til kapitalbeløb.

Stk. 5. Personer, der er fyldt 67 år, og som modtager løbende erstatning efter lov om for- sikring mod følger af ulykkestilfælde, kan for- lange, at erstatningen, efter at den er nedsat efter ulykkesforsikringslovens § 32, stk. 4, eller § 39, stk. 6, bliver omsat til et kapitalbeløb.

Stk. 6. Fristen, inden for hvilken den i stk. 5 nævnte omsætning af løbende erstatning til ka- pital kan ske, fastsættes af chefen for Arbejds- skadestyrelsen, der ligeledes fastsætter regler for omsætning af rente til efterladte.

§ 72. Rente efter lov om forsikring mod føl- ger af ulykkestilfælde samt løbende ydelse ef- ter lov om arbejdsskadeforsikring forhøjes fra den 1. januar 1993 til 260,8 pct. af den rente eller løbende ydelse, der svarer til grundløn-

nen. Renterne og de løbende ydelser reguleres efter denne lovs § 42.

Stk. 2. For efterladte, der som følge af skade- lidtes død efter denne lovs ikrafttræden har krav på erstatning efter lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde eller lov om arbejds- skadeforsikring, beregnes og reguleres erstat- ningen på grundlag af den årsløn, der svarer til det efter stk. 1 fastsatte rente- eller ydelsesbe- løb.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder ikke for forsikrin- ger, der er tegnet efter §§ 55, 58, 59 og 74 i lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde.

§ 73. Socialministeren fastsætter, hvilke ad- ministrative forskrifter udstedt efter den tidli- gere lov der forbliver i kraft efter den 1. januar 1993.

§ 74. De godkendelser af forsikringsselska- ber, der er meddelt efter den tidligere ulykkes- forsikringslovgivning og arbejdsskadeforsik- ringslovgivning, har fortsat gyldighed. Det samme gælder en arbejdsgivers fritagelse for at afgive risikoen efter ulykkesforsikringsloven, meddelt i medfør af ulykkesforsikringslovens § 15, stk. 13. Sådanne arbejdsgivere har samme retsstilling efter denne lov som et forsikrings- selskab. Fordeling af bidrag efter denne lovs §§ 5, stk. 3, 6, stk. 3, 48, stk. 4, og 51, stk. 2, foreta- ges efter nærmere regler fastsat af Arbejdsska- destyrelsen i samarbejde med Finanstilsynet.

§ 75. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft i Grønland med de ændringer, som følger af de særlige grønlandske forhold.

Givet på Amalienborg, den 20. maj 1992

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Else Winther Andersen

Uddrag af

Lovbekendtgørelse nr. 778 af 17/9 1992 om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v.

(Kildeskat)^(Da)

Afsnit I

Skattepligten

b)

§ 1. Pligt til at svare indkomst- og formueskat til staten i overensstemmelse med reglerne i denne lov påhviler:

1. personer, der har bopæl her i landet,
2. personer, der inden for de sidste 4 år har haft bopæl her i landet, medmindre de godtgør at være undergivet indkomstbeskatning til fremmed stat, Færøerne eller Grønland. Det er dog en betingelse, at beskatningen ikke sker efter regler, der er åbenbart lempeligere end reglerne i Danmark. Afgørelsen af, hvorvidt indkomstbeskatning til fremmed stat, Færøerne eller Grønland kan anses for åbenbart lempeligere end efter reglerne i Danmark, foretages på grundlag af en samlet vurdering. Der henses tillige til, om en egentlig indkomstbeskatning foretages, om indkomstbeskatningen i princippet omfatter de samlede indtægter, uanset hvorfra de hidrører, og om indkomstbeskatningen sker efter reglerne for derboende personer,
3. personer, der uden at have bopæl her i landet opholder sig her i et tidsrum af mindst 6

måneder, heri medregnet kortvarige ophold i udlandet på grund af ferie eller lignende,

4. danske statsborgere, der uden at være omfattet af bestemmelserne under nr. 1-3 gør tjeneste eller varigt opholder sig om bord på skibe med hjemsted her, medmindre de godtgør, at de har bopæl i udlandet, eller at de aldrig har haft bopæl her i landet. Udenlandsk statsborger, der inden sin tjeneste eller sit ophold om bord senest har været skattepligtig her i landet i medfør af bestemmelserne i nærværende paragraf, sidestilles i denne forbindelse med dansk statsborger,
5. danske statsborgere, som af den danske stat er udsendt til tjeneste uden for riget, og som ikke er omfattet af bestemmelserne foran under nr. 1-3, samt de med disse personer samlevende ægtefæller og de hos dem hjemmeværende børn, der ikke er fyldt 18 år ved indkomstårets begyndelse, når de pågældende ægtefæller og børn er danske statsborgere, og de ikke er undergivet indkomstbeskatning til fremmed stat efter reglerne for derboende personer,
6. dødsboer, der skiftes her i landet.

Stk. 2. Skatteministeren kan bestemme, hvorvidt indkomstbeskatning til en fremmed stat,

a) **Se cirk. nr. 135 af 4/11 1988, der indeholder kommentarer** til de fleste af lovens bestemmelser. Hvor andre cirkulærer stadig er gældende, henvises der til dem i noter til de enkelte

paragraffer. Evt. nyt cirkulære søges optaget under »Seneste bekendtgørelser og cirkulærer«.

b) Om §§ 1-3 se cirk. nr. 237 af 30/12 1987 (skatteflugt).

Færøerne eller Grønland opfylder betingelserne i stk. 1, nr. 2, 3. og 4. pkt.^{c)}

§ 2. Pligt til at svare indkomst- og formueskat til staten påhviler endvidere personer, der ikke omfattes af bestemmelserne i § 1, og dødsboer, der behandles i udlandet, for så vidt de pågældende personer eller dødsboer

- a) oppebærer indkomst her fra landet af den i § 43, stk. 1, nævnte art hidrørende fra virksomhed udført heri **landet**,^{d)}
- b) oppebærer indkomst her fra landet, der i medfør af § 43, stk. 2, litra a)-g) og litra i), skal henregnes til A-indkomst,
- c) oppebærer indkomst hidrørende fra virksomhed udført her i landet, der i medfør af § 43, stk. 2, litra h), skal henregnes til A-indkomst
- d) - udøver et erhverv med fast driftssted her i landet eller deltager i en erhvervsvirksomhed med fast driftssted her, eller
- er berettiget til løbende ydelser hidrørende fra en sådan virksomhed eller fra afståelsen af en sådan virksomhed, når ydelserne ikke er udbytte, afdrag på et tilgodehavende, renter eller royalties, eller
- har bortforpagtet en sådan virksomhed,
- e) ejer fast ejendom her i landet eller nyder indtægter af samme eller af her i landet oprettet familiefideikommis øf. lov nr. 139 af 1. maj 1954 § 2, stk. 1), herunder kapital båndlagt i overensstemmelse med reglerne i § 4 i lov nr. 563 af 4. oktober 1919 eller i § 6 i lov nr. 139 af 1. maj 1954,
- 0 oppebærer udbytteindtægter, i hvilke der i henhold til § 65 skal foretages indeholdelse af udbytteskat, modtager udbytter i øvrigt omfattet af ligningslovens § 16 A, stk. 1, eller modtager afståelsessummer omfattet af ligningslovens § 16 B, stk. 2,
- g) (Ophævet)
- h) oppebærer renter fra kilder her i landet som nævnt i stk. 5,
- i) oppebærer royalty hidrørende fra kilder her i landet, jf. § 65 C, stk. 4,
- j) oppebærer indkomst af den i § 43, stk. 1, nævnte art for arbejde udført om bord på skib med hjemsted her i landet. Med skib med hjemsted her i landet sidestilles skib, der har hjemsted på Færøerne, i Grønland eller i udlandet, såfremt det uden besætning overtages til befragtning af dansk re-

deri. Skib med hjemsted her i landet, som uden besætning overtages til befragtning af udenlandsk rederi, anses ikke for et skib med hjemsted her i landet.

Stk. 2. Indkomstskattepligten i medfør af stk. 1, litra a), b), d) og e), omfatter alene de dér nævnte indtægter, ligesom udgifter kun kan fratrækkes i det omfang, de vedrører disse indtægter.

Stk. 3. Indkomstskattepligten i medfør af stk. 1, litra c), er endeligt opfyldt ved den i henhold til § 48 B foretagne indeholdelse af A-skat.

Stk. 4.²⁾ Indkomstskattepligten i medfør af stk. 1, litra f), er endeligt opfyldt ved den i henhold til § 65 foretagne indeholdelse af **udbytteskat** eller den skat, som skal betales i henhold til § 65 A, stk. 1.

Stk. 5. Indkomstskattepligten i medfør af stk. 1, litra h), omfatter kun personer, som har været skattepligtige efter § 1 i én eller flere perioder på i alt mindst 5 år inden for de seneste 10 år før ophør af skattepligten efter § 1. Indkomstskatten beregnes som 30 pct. af renteindtægten. Indkomstskattepligten er endeligt opfyldt ved den erlagte skat. Reglerne i 1.-3. punktum gælder dog ikke for renter af fordringer, som er knyttet til et fast driftssted omfattet af stk. 1, litra d). Renter medregnes til den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori de forfalder til betaling. Ved indtræden eller ophør af indkomstskattepligt i medfør af stk. 1, litra h), finder ligningslovens § 5 B tilsvarende anvendelse. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler for påligningen og opkrævningen af **renteskatten**.^{d)}

Stk. 6. Indkomstskattepligten i medfør af stk. 1, litra i), er endeligt opfyldt ved den i henhold til § 65 C foretagne indeholdelse af royaltyskat.

Stk. 7. Indkomstskattepligten i medfør af stk. 1, litra j), omfatter alene de dér nævnte indtægter. Udgifter kan kun fratrækkes i det omfang, de vedrører disse indtægter. Foretages der indeholdelse af skat i henhold til § 48 C, stk. 1, indrømmes der dog ikke fradrag ved indkomstopgørelsen. Ved indeholdelsen af skat i henhold til § 48 C, stk. 1, er indkomstskattepligten i medfør af stk. 1, litra j), endelig opfyldt.

Stk. 8. Formueskattepligten omfatter alene formue, hvorfra de under stk. 1, litra d) og e), nævnte indtægter hidrører, ligesom gæld og andre byrder kun kan fratrækkes i det omfang, de hviler på denne formue.

§ 3. Undtaget fra skattepligten er:

c) Se bekg. nr. 646 af 22/9 1987. Evt. ny bekg. soges optaget under »Seneste beke. og cirk.«

d) Se S.D.-cirk. nr. 24 af 27/7 1981.

d¹⁾ Se bekg. nr. 330 af 28/5 1991 samt cirk. nr. 237 af 30/12 1987 (skatteflugt) kap. 1 G.

- 1) Kongen og dennes ægtefælle.
- 2) Medlemmer af det kongelige hus, som er børn af danske konger, eller for hvem der i henhold til grundlovens § 11 er fastsat årpenge, samt deres ægtefæller.
- 3) Dødsboer efter de under 1) og 2) nævnte personer.

Stk. 2. Fremmede staters herværende diplomatiske repræsentanter, repræsentationernes personale, disse persongruppers familiemedlemmer samt tjenestepersonale og privat tjenerskab beskattes i overensstemmelse med reglerne i Wienerkonventionen om diplomatiske forbindelser, jf. lov nr. 252 af 18. juni 1968 om diplomatiske forbindelser samt Udenrigsministeriets bekendtgørelser nr. 355 af 18. oktober 1968 og nr. 107 af 11. november 1968 (Lovtidende C).

Stk. 3. Fremmede staters herværende konsulære repræsentanter, repræsentationernes personale, disse persongruppers familiemedlemmer samt repræsentationernes tjenestepersonale beskattes i overensstemmelse med reglerne i Wienerkonventionen om konsulære forbindelser, jf. lov nr. 67 af 8. marts 1972 om konsulære forbindelser.

§ 4. Ægtefæller beskattes hver af deres indkomst og formue.

Stk. 2. For samlevende ægtefæller, der begge er skattepligtige her i landet efter § 1, foretages opgørelsen af deres skattepligtige indkomst og formue og beregningen af deres indkomst- og formueskat efter reglerne i denne lovs afsnit III og efter personskatteloven.

Stk. 3. Ved separation eller skilsmisse mellem samlevende ægtefæller anses samlivet i skattemæssig henseende for ophævet på tidspunktet for separationen eller skilsmissen.

Stk. 4. Ved samlivsophævelse uden separation eller skilsmisse anses samlivet i skattemæssig henseende for ophævet med udgangen af det indkomstår, i hvilket ophævelsen af samlivet har fundet sted.

Stk. 5. Genoptager ægtefæller samlivet efter separation eller samlivsophævelse, anses samlivet også i skattemæssig henseende for genoptaget på dette tidspunkt.

Stk. 6. Bortfalder skattepligten efter § 1 foren af ægtefællerne eller for begge, anses samlivet i skattemæssig henseende for ophævet på tidspunktet for skattepligtens **bortfald**.^{e)}

§ 5. Børn ansættes selvstændigt til skat.⁰

Stk. 2. Har barnet modtaget en indtægtsnydelse eller formue som gave fra sine forældre, stedforældre eller plejeforældre, beskattes indtægtsnydelsen eller formuen og dennes afkast hos giveren, hvis denne er fuldt 'skattepligtig' her til landet. Dette gælder dog kun til udløbet af det kalenderår, i hvilket barnet fylder 18 år, eller til barmet indgår ægteskab. Har barnet modtaget gaven før den 1. januar 1969, og var barnet ved modtagelsen af gaven selvstændigt skattepligtig som følge af, at det forinden havde modtaget en formue ved arv eller gave fra andre end forældrene, sker beskatningen fortsat hos barnet.

Stk. 3. Hvis et barn, der ved begyndelsen af indkomståret ikke er fyldt 15 år, har arbejde i en erhvervsvirksomhed, der drives af dets forældre, stedforældre eller plejeforældre, kan disse ikke fradrage lønnen til barnet ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, og lønnen skal ikke medregnes ved opgørelsen af barnets skattepligtige indkomst.

Stk. 4. Til et barns indtægt medregnes ikke, hvad forældre, stedforældre eller plejeforældre har ydet barnet i helt eller delvis underhold, medmindre det udgør vederlag for arbejde i en af forældrenes erhvervsvirksomhed og kan fradrages i yderens skattepligtige indkomst eller ydes i form af underholdsbidrag, jf. dog ligningslovens §§ 10 og 11.

Stk. 5. Beløb, der i henhold til lov om uddannelsesopsparing er indsat på en uddannelses-konto eller i henhold til lov om boligsparekontrakter er opsparet i henhold til en boligsparekontrakt, samt renter heraf medregnes alene ved opgørelsen af barnets skattepligtige formue og indkomst. *Stk. 2* finder dog tilsvarende anvendelse på indskud og renter heraf, der i henhold til §§ 7 og 11 i lov om uddannelsesopsparing og i henhold til §§ 6 og 7 i lov om boligsparekontrakter frigives uden præmie.

Afsnit II

Skattepligtens omfang, dens indtræden og ophør

§ 6. Indkomst- og formueskattepligten består med de af de nedenstående bestemmelser følgende modifikationer i den periode, i hvilken de i § 1 eller § 2 angivne betingelser for skattepligt er opfyldt.

§ 7. For en person, der erhverver bopæl her i landet uden samtidig at tage ophold her, indtræder skattepligt i henhold til bestemmelsen i

c) Se cirk. nr. 22 af 9/12 1986 (under personskattelov) og cirk. nr. 135 af 4/11 1988, pkt. 18-19.

f) Se cirk. nr. 135 af 4/11 1988, pkt. 27-31.

§ 1, nr. 1, først, når han tager ophold her i landet. Som sådant ophold anses ikke kortvarigt ophold her i landet på grund af ferie eller lignende.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 1, nr. 2, finder ved fraflytning til fremmed stat, Færøerne eller Grønland alene anvendelse, når den tidligere bopæl her i landet har strakt sig over et sammenhængende tidsrum af mindst 4 år.

§ 76.1 forskrifter, der udfærdiges i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 77. Er en af de i §§ 74 og 76 nævnte lovovertrædelser begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 78. Sager angående overtrædelserne behandles som politisager. De i lov om rettens pleje kapitel 72 og 73 omhandlede retsmidler finder anvendelse i samme omfang som i sager, som det efter de almindelige regler tilkommer statsadvokaten at forfølge.

§ 79. Såfremt overtrædelserne ikke skønnes at ville medføre højere strafend bøde, kan skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt han erkender sig skyldig i overtrædelserne og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet **bøde**.^{d)}

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen i retsplejeloven om indholdet af anklageskrift i politisager tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter stedfunden vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Afsnit IX

Forskellige bestemmelser

§ 80.²⁾ Samlevende ægtefæller har ret til at blive gjort bekendt med hinandens selvangivelser i udfyldt stand, forinden de indsendes til ligningsmyndigheden. Hver ægtefælle kan ved henvendelse til ligningsmyndigheden begære oplysning om indholdet af selvangivelsen og om skatteansættelsen for indkomståret, i hvilke de er samlevende.

Stk. 2. Enhver af ægtefællerne kan i overensstemmelse med de regler, der, i øvrigt gælder herom, klage over den anden ægtefælles ansættelse eller over, at ansættelse ikke har fundet sted.^{d)}

§ 81. Skattepligtige personer, som modtager en selvangivelse, der er udfyldt af skattemyndighederne, kan undlade at indsende den, hvis de finder, at de anvendte oplysninger er korrekte og fyldestgørende.

§ 82. Børn, der ved begyndelsen af indkomståret ikke er fyldt 15 år, er ikke pligtige at indgive selvangivelse og skal ikke medtages ved skatteansættelsen, medmindre de i indkomståret har haft skattepligtig indkomst eller ved indkomstårets udløb ejer skattepligtig formue.

§ 83. Når A-indkomst udbetales gennem Lønmodtagernes Garantifond, påhviler det den, der skulle have foretaget indeholdelse, såfremt udbetalingen ikke var foretaget af fonden, at indbetale som A-skat til det offentlige det beløb, som fonden efter § 2, stk. 1, 3. pkt., i loven om Lønmodtagernes Garantifond fratrækker for kildeskat forinden udbetalingen. Reglerne om indeholdelse finder herved anvendelse i det omfang, de efter deres indhold er forenelige med foranstående.

Stk. 2. I forhold til A-indkomstmotageren træder det beløb, som fonden fratrækker for kildeskat, i stedet for A-skat af indkomsten.

§ 84. Den indeholdelsespligtige skal skriftligt holde motageren af A-indkomst underrettet om indeholdelserne efter regler, der fastsættes af skatteministeren.

Stk. 2. Vægrer den indeholdelsespligtige sig ved at give den i stk. 1 nævnte underretning til motageren af A-indkomst, kan denne ved henvendelse til skattemyndigheden begære, at underretningen søges tilvejebragt ved skattemyndighedens mellemkomst. Underretningen kan fremtvinges ved pålæg af daglige bøder, der fastsættes af skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil.

Stk. 3. Skatteministeren bestemmer, hvor lang **tid** de indeholdelsespligtige skal opbevare de for underretningen fornødne bilag **m.v.**^{e)}

c) Se S.D.-cirk. nr. 20 af 18/4 1988 og nr. 47 af 4/11 1988.

d) Se bekg. nr. 330 af 28/5 1991 § 56, cirk. nr. 221 af 26/11 1990 pkt. 7 og S.D.-ark. nr. 46 af 30/12 1985. Om inddrivelse se endvidere bekg. nr. 490 af 25/6 1991 (under inddrivelses-

e) § 80, stk. 2, om pligt for en ægtefælle, der ikke har haft skattepligtig indkomst eller formue, til at afgive erklæring herom er ophævet som overflødig ved lov nr. 227 af 14/5 1992 § 2 med virkning fra 1/8 1992.

Uddrag af

Bekendtgørelse af lov om indkomstskat og formueskat for personer m.v. (personskatteloven)¹⁾

Herved bekendtgøres lov om indkomstskat og formueskat for personer m.v. (personskatteloven), jf. lov-bekendtgørelse nr. 582 af 7. august 1991 med de ændringer, der følger af lov nr. 835 af 18. december 1991, lov nr. 887 af 21. december 1991, lov nr. 895 af 21. december 1991, lov nr. 234 af 8. april 1992, lov nr. 489 af 24. juni 1992, lov nr. 491 af 24. juni 1992, lov nr. 492 af 24. juni 1992, lov nr. 499 af 24. juni 1992 og lov nr. 569 af 24. juni 1992.

Opgørelse af skattepligtig indkomst

§ 1. For personer, der er skattepligtige her til landet, opgøres den skattepligtige almindelige indkomst efter skattelovgivningens almindelige regler med de ændringer, der følger af denne lov.

§ 2. Foruden den skattepligtige almindelige indkomst opgøres personlig indkomst, kapitalindkomst og udbytteindkomst.

§ 3. Personlig indkomst omfatter alle de indkomster, der indgår i den skattepligtige indkomst, og som ikke er kapitalindkomst.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den personlige indkomst fradrages

- 1) udgifter, som i årets løb er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed, dog med undtagelse af de i § 4, stk. 1, nr. 1, 2, 7 og 8, og ligningslovens § 13 nævnte udgifter,
- 2) udgifter, som nævnt i ligningslovens §§ 8, stk. 1, 8 B, 8 C, 8 I, 8 J, 8 K, 8 L, 14, stk. 1, 14 F og 27 B, stk. 4, og overført indkomst efter kildeskatteovens § 25 A, stk. 3-5, ved selvstændig erhvervsvirksomhed,
- 3) bidrag og præmier til pensionsordninger m.v. i samme omfang som nævnt i pensionsbeskatningslovens §§ 18 og 52,

- 4) henlæggelser efter investeringsfundsloven,
- 5) forskelsbeløb og nedskrivning på husdyrbesætninger efter lov om den skattemæssige behandling af husdyrbesætninger §§ 2 og 8,
- 6) nedskrivning af varelager efter **varelagerlovens § 1, stk. 4.**

§ 4. Kapitalindkomst omfatter det samlede nettobeløb af

- 1) renteindtægter og renteudgifter,
- 2) skattepligtige gevinster og fradragsberettigede tab efter kursgevinstloven,
- 3) beregnet kapitalafkast i selvstændig erhvervsvirksomhed efter virksomheds-skatteovens § 7,
- 4) aktieudbytte omfattet af ligningslovens § 16 A bortset fra beløb omfattet af § 4 a, **stk. 1, nr. 1 og 3,**
- 5) skattepligtig fortjeneste eller skattepligtige afståelsessummer efter aktieavancebeskatningslovens §§ 2, 2 a og 2 c eller ligningslovens § 16 B bortset fra beløb omfattet af § 4 a, **stk. 1, nr. 2,**
- 5a) skattepligtig fortjeneste og fradragsberettiget tab ved udlodning af likvidationsprovenu og afståelse af andelsbeviser m.v. efter aktieavancebeskatningslovens § 2 b,

- 6) overskud eller underskud af en- eller to-familiehus m.v., fritidshuse, ejerlejligheder, grunde og **lignende**, jf. ligningslovens § 15 A,
- 7) de i ligningslovens § 8, stk. 3, omhandlede provisioner m.v.,
- 8) beiøb efter virksomhedsskattelovens § 11, stk. 4, **sidste** pkt.,
- 9) nedslag efter lov om nedslag i skatteansættelsen for renteindtægter m.v. §§ 3 og 4,
- 10) indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed, når antallet af ejere er større end 10 og den skattepligtige ikke deltager i virksomhedens drift i væsentligt omfang,
- 11) indbetalinger som nævnt i ligningslovens § 14 A, **stk. 1**,
- 12)⁴⁾ indkomst fra udlejning af andre aktiver end ikke afskrivningsberettiget fast ejendom og inventar heri uanset antallet af ejere, når formidling eller administration af udlejning varetages af en anden virksomhed for flere end 10 personer og den skattepligtige ikke deltager i virksomhedens drift i væsentligt omfang. Ligningsrådet kan tillade, at denne regel ikke skal anvendes for afskrivningsberettiget fast ejendom og inventar heri, når det efter rådets skøn må anses for godtgjort, at udlejningen ikke udgør en del af en fælles udlejning for ejerne, og omstændighederne i øvrigt taler derfor,
- 13) indkomst fra udlejning af andre aktiver end ikke afskrivningsberettiget fast ejendom og inventar heri uanset antal ejere, når flere end 10 personer som led i en fælles udlejning udlejer aktiver til samme lejer og den skattepligtige ikke deltager i virksomhedens drift i væsentligt omfang,
- 14) vederlag, der omfattes af ligningslovens § 5 C,
- 15)⁵⁾ afkast efter pensionsbeskatningslovens § 53 A, **stk. 3**.

Stk. 2. Fradragsberettigede omkostninger, der i årets løb er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde kapitalindkomst, fradrages ved opgørelsen af denne.

Stk. 3. Personer skal medregne indtægter og udgifter som nævnt i stk. 1-2 ved opgørelsen af den personlige indkomst, hvis de driver virksomhed som bankierer eller vekselerere og indtægterne og udgifterne hidrører fra denne virksomhed.

Det samme gælder, hvis de i øvrigt udøver næring ved køb og salg af fordringer eller driver næringsvirksomhed ved finansiering. Endvidere medregnes i den personlige indkomst gevinster og tab på fordringer og kontrakter, som omfattes af § 4 i lov om skattemæssig behandling af gevinst og tab på fordringer og gæld.

Stk. 4. Uanset bestemmelsen i **stk. 1**, nr. 4, medregnes udlodninger, bortset fra normal forrentning af en indbetalt medlemskapital, fra selskaber og foreninger som nævnt i aktieavancebeskatningslovens § 2 b dog til **den personlige** indkomst.

Stk. 5. Stk. 1, nr. 13, gælder dog ikke udlejning af aktiver til privat benyttelse.

§ 4 a. Udbytteindkomst omfatter det samlede beløb af:

- 1) aktieudbytte efter ligningslovens § 46 A fra selskaber, der er skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1 og 2,
- 2) afståelsessummer efter ligningslovens § 16 B, der modtages fra selskaber, der er skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, **stk. 1**, nr. 1-2,
- 3) udlodninger fra investeringsforeninger, der udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, og som ifølge deres vedtægter er forpligtet til inden fristen for indgivelse af selvangivelse at udlodde de i indkomståret indtjente renter, udbytter, kursgevinster og aktieavancer som nævnt i selskabsskattelovens § 1, **stk. 1**, nr. 5 a, litra a-c. Det gælder dog kun den del af beløbet, der svarer til forholdet mellem foreningens samlede indtægt ved udbytte fra selskaber omfattet af selskabsskattelovens § 1, **stk. 1**, nr. 1-2, og foreningens samlede udlodning.

Stk. 2. Udbytteindkomst indgår ikke i den skattepligtige indkomst.

Beregning af indkomstskat

§ 5. Indkomstskatten til staten opgøres som summen af

- 1) almindelig indkomstskat efter § 6,
- 2) 12 pct.s indkomstskat efter § 7,
- 3) 6 pct.s indkomstskat efter § 8 og
- 4) skat af udbytteindkomst **efter** § 8 a.

§ 6. Almindelig indkomstskat beregnes med 22 pct. af den skattepligtige indkomst.

§ 7. Skatten efter § 5, nr. 2, beregnes med 12 pct. af den del af den personlige indkomst, der overstiger et grundbeløb på 200.000 kr. Grundbeløbet reguleres efter § 20.

§ 8. Skatten efter § 5, nr. 3, beregnes med 6 pct. af den personlige indkomst med tillæg af positiv kapitalindkomst, i det omfang denne sum overstiger et bundfradrag på 140.000 kr. Bundfradraget reguleres efter § 20.

Stk. 2. Hvis en gift persons personlige indkomst med tillæg af positiv kapitalindkomst er lavere end det i stk. 1 nævnte bundfradrag, forhøjes den anden ægtefælles bundfradrag med forskelsbeløbet. Forhøjelsen kan dog højst udgøre et til bundfradraget svarende beløb. Er kapitalindkomsten negativ, fragår den i den anden ægtefælles positive kapitalindkomst ved beregningen af skat efter § 5, nr. 3. Det er en forudsætning, at ægtefællerne er samlevende ved indkomstårets udløb.

Stk. 3. Dør en gift person, der levede sammen med sin ægtefælle ved dødsfaldet, indrømmes der to fradrag efter *stk. 1* ved beregningen af afdødes skat, når afdøde er omfattet af kildeskattelovens § 14, *stk. 1-9*. Den længstlevende ægtefælle er i samme tilfælde berettiget til to fradrag efter *stk. 1* ved beregningen af skatten for dødsåret, medmindre længstlevende lever sammen med en ny ægtefælle ved udgangen af dødsåret. Overførsel af uudnyttede fradrag mellem afdødes og ægtefællens ansættelser foretages ikke.

Stk. 4. Hvis der efter kildeskattelovens §§ 13 eller 20 C, *stk. 1,2. pkt.*, foretages en ansættelse af afdødes og længstlevendes indkomst i dødsåret, kan et eventuelt uudnyttet fradrag efter *stk. 1* overføres til forhøjelse af den anden ægtefælles fradrag efter *stk. 1*. Det er en forudsætning, at ægtefællerne var samlevende ved dødsfaldet, og at den længstlevende ægtefælle ikke lever sammen med en ny ægtefælle ved udgangen af dødsåret.

§ 8 a. Skat af udbytteindkomst, der ikke overstiger et grundbeløb på 26.400 kr., beregnes som en endelig skat på 30 pct. Indeholdt udbytteskat efter kildeskattelovens § 65 af udbytteindkomst, der ikke overstiger grundbeløbet, er endelig betaling af skatten, og udbytteskatten modregnes ikke i slutskatten efter kildeskattelovens § 67.

Stk. 2. Skat af udbytteindkomst, der overstiger et grundbeløb på 26.400 kr., beregnes med

45 pct. Skat af udbytteindkomst, der overstiger grundbeløbet, indgår i slutskatten, og den udbytteskat, der er indeholdt i denne del af udbyttet efter kildeskattelovens § 65, modregnes i slutskatten efter kildeskattelovens § 67.

Stk. 3. Er en gift persons udbytteindkomst lavere end det i stk. 1-2 nævnte grundbeløb, forhøjes den anden ægtefælles grundbeløb med forskelsbeløbet. Det er en forudsætning, at ægtefællerne er samlevende ved indkomstårets udløb.

Stk. 4. Stk. 3 finder tilsvarende anvendelse, såfremt en gift person dør og der foretages en ansættelse af afdødes og længstlevendes indkomst i dødsåret efter kildeskattelovens §§ 13 eller 20 C, *stk. 1,2. pkt* Det er en forudsætning, at ægtefællerne var samlevende ved dødsfaldet, og at den længstlevende ægtefælle ikke lever sammen med en ny ægtefælle ved udgangen af dødsåret.

Stk. 5. Grundbeløb i *stk. 1-2* reguleres efter § 20.

§ 9. Den efter §§ 6-8 og 8 a, *stk. 2*, nævnte beregnede indkomstskat til staten skal, efter at skattebeløbene er reguleret efter § 13, nedsættes med skatteværdien af personfradrag. I det omfang skatteværdien ikke kan fradrages i den almindelige indkomstskat efter § 6, fragår den i nævnte rækkefølge i skatterne efter §§ 7, 8 og 8 a, *stk. 2*. Personfradrag opgøres efter §§ 10-11 og skatteværdien heraf efter § 12. Indkomstskatterne til kommune og amtskommune samt kirkelige afgifter nedsættes på tilsvarende måde. Nedsættelsen beregnes dog på grundlag af de i § 5, *stk. 1*, i lov om kommunal indkomstskat og § 8 i lov om udskrivning af skat til amtskommunen nævnte personfradrag.

Personfradrag

§ 10. For her i landet fuldt skattepligtige personer udgør personfradragets grundbeløb ved beregning af indkomstskat til staten 27.100 kr., jf. dog *stk. 2-4*.

Stk. 2.⁶⁾ For personer, som ved udgangen af indkomståret opfylder aldersbetingelsen efter lov om social pension for at modtage folkepension, er personfradragets grundbeløb 27.100 kr. Det samme gælder for personer, der modtager eller får forskud på førtidspension eller modtager invaliditetssydelse med bistands- eller plejetillæg. Dog udgør personfradragets grundbeløb 48.300 kr., såfremt

- 1) den skattepligtige ved indkomstårets udløb er enlig som nævnt i stk. 3,
- 2) den skattepligtige i lobet af indkomståret har indgået et samlivsforhold eller
- 3) den skattepligtige i løbet af indkomståret har indgået ægteskab, medmindre den skattepligtige ved udløbet af det forudgående indkomstår levede i et samlivsforhold.

Stk. 3. Som enlig anses en person, der ikke lever i et samlivsforhold, hvor parterne gennem kontante bidrag, arbejde i hjemmet eller på anden måde bidrager til den fælles husholdning, og hvor samlivet kan føre til ægteskab efter dansk ret. Den skattepligtige skal ved ansøgning om førtidspension m.v., eller når aidersbetingelsen opfyldes for folkepension efter lov om social pension, afgive erklæring herom til den myndighed, der varetager administrationen af lov om social pension. Den skattepligtige skal underrette denne myndighed, hvis betingelsen for personfradrag med grundbeløb 48.300 kr. bortfalder eller ikke opfyldes. Den nævnte myndighed giver meddelelse til skattemyndigheden om de personer, som opfylder eller ikke længere opfylder betingelsen.

Stk. 4. For personer, som ved indkomstårets udløb ikke er fyldt 18 år og ikke har indgået ægteskab, udgør personfradragets grundbeløb 17.000 kr.

Stk. 5. I det omfang en gift person, der er samlevende med ægtefællen ved indkomstårets udløb, ikke kan udnytte skatteværdien af personfradragene, benyttes den ikke udnyttede del af skatteværdien til nedsættelse efter § 9 af den anden ægtefælles skatter.

Stk. 6.) For personer, som har valgt beskattning efter kildeskattelovens § 48 E, finder reglerne i stk. 1-4 ikke anvendelse ved beregningen af skatten af den indkomst, der omfattes af kildeskattelovens § 48 E.

Stk. 7.) For personer, som er skattepligtige efter kildeskattelovens § 2, nedsættes de beregnede skatter med skatteværdien af et personfradrag efter reglerne i **stk. 1-4** hvis de skattepligtige indtægter er omfattet af kildeskattelovens § 43, **stk. 1** eller **stk. 2**, litra b, c, d og f. Kildeskattelovens § 4, stk. 6, finder ikke anvendelse ved tildeling af personfradrag efter **stk. 2**. Bestemmelserne i 1. pkt. finder ikke anvendelse, i det omfang de skattepligtige indtægter beskattes efter reglerne i kildeskattelovens § 48 C.

Stk. 8. Dør en ugift person eller en gift person, der ikke levede sammen med sin ægtefælle ved dødsfaldet, skal den skat, der beregnes for

tiden fra indkomstårets begyndelse til dødsfaldet, nedsættes med skatteværdien af et personfradrag.

Stk. 9. Dør en gift person, der levede sammen med sin ægtefælle ved dødsfaldet, skal den skat, der beregnes for tiden fra indkomstårets begyndelse til dødsfaldet, nedsættes med skatteværdien af to personfradrag, når afdøde er omfattet af **kildeskattelovens § 14, stk. 1-9**. Den længstlevende ægtefælle er i samme tilfælde berettiget til to personfradrag ved beregningen af skatten for dødsåret, medmindre **længstlevende** lever sammen med en ny ægtefælle ved udgangen af dødsåret. Overførsel af uudnyttede personfradrag efter stk. 5 mellem afdødes og længstlevendes ansættelser foretages ikke.

Stk. 10. Hvis der efter kildeskattelovens §§ 13 eller 20 C, stk. 1, 2. pkt., foretages en ansættelse af afdødes og længstlevendes indkomst i **dødsåret**, skal den skat, der beregnes af afdødes indkomst for tiden fra indkomstårets begyndelse til dødsfaldet, nedsættes med skatteværdien af et personfradrag. Skatten af længstlevendes indkomst nedsættes ligeledes med skatteværdien af et personfradrag. Hvis afdøde og længstlevende ikke var samlevende ved dødsfaldet, overføres uudnyttede personfradrag ikke mellem afdødes og længstlevendes ansættelser. Hvis de derimod var samlevende ved dødsfaldet, kan overførsel ske, medmindre længstlevende lever sammen med en ny ægtefælle ved udgangen af dødsåret.

Stk. 11. Ved nedsættelse af afdødes skat efter **stk. 8-10** bruges de personfradrag, som afdøde var berettiget til forud for dødsfaldet. Ved nedsættelse af længstlevendes skat efter **stk. 8-10** bruges de personfradrag, som længstlevende var berettiget til forud for dødsfaldet.

Stk. 12. De nævnte grundbeløb reguleres efter § 20.

§ 11.) Hvis den skattepligtige i indkomståret har modtaget ydelser efter kapitel 9 i lov om social bistand, nedsættes personfradraget, herunder eventuelt overført fradrag efter § 10, stk. 5. Nedsættelsen udgør en så stor del af personfradraget, som svarer til forholdet mellem på den ene side de modtagne ydelser efter bistandslovens kapitel 9 og på den anden side den skattepligtige indkomst med tillæg af de modtagne ydelser. Nedsættelsen kan dog ikke udgøre et større beløb end ydelserne. Ydelser til samlevende ægtefæller henføres ved denne beregning til den ægtefælle, der har den højeste skat-

tepligtige **indkomst**. Reglerne i 1.-4. pkt. finder tilsvarende anvendelse, hvis den skattepligtige i indkomståret modtager udligningstillæg efter § 49 b, stk. 2, ydelser efter § 49 b, stk. 5, og § 49 f, stk. 3, i lov om social bistand.

Skatteværdi

§ 12. Skatteværdien af de i §§ 10–11 omhandlede personfradrag opgøres som en procentdel af de nævnte fradrag. Ved opgørelsen anvendes samme procent som ved beregningen af indkomstskat til kommunen og amtskommunen samt kirkelige afgifter. Ved beregningen af indkomstskat til staten beregnes skatteværdien af ovennævnte fradrag med beskatningsprocenten for almindelig indkomstskat til staten.

Stk. 2. Hvis skatteværdien af personfradraget ikke kan udnyttes ved beregningen af en eller flere af de i § 9 nævnte skatter, anvendes den ikke udnyttede del til nedsættelse af de øvrige skatter.

Underskud

§ 13. Hvis den skattepligtige indkomst udviser underskud, skal skatteværdien af underskuddet - beregnet med de i § 12, stk. 1, nævnte procenter - så vidt muligt modregnes i de beregnede skatter efter §§ 7, 8 og 8 a, **stk. 2**. Et herefter resterende underskud fremføres til fradrag i den skattepligtige indkomst for de følgende 5 indkomstår. Inden for 5 års perioden kan fradraget for underskud i skattepligtig indkomst dog kun fremføres til et senere indkomstår, hvis det ikke kan rummes i skattepligtig indkomst eller modregnes med skatteværdien i skat efter §§ 7, 8 og 8 a, **stk. 2**, for et tidligere indkomstår.

Stk. 2. Hvis en gift persons skattepligtige indkomst udviser underskud, og ægtefællerne er samlevende ved indkomstårets udløb, skal underskud, der ikke er modregnet efter **stk. 1**, 1. pkt., i størst muligt omfang fradrages i den anden ægtefælles skattepligtige **indkomst**. Derefter modregnes skatteværdien af udnyttet underskud i ægtefællens beregnede skatter efter §§ 7, 8 og 8 a, **stk. 2**. Et herefter overskydende beløb fremføres til fradrag i de 5 følgende indkomstår efter **stk. 1, 3. pkt.** Hvert år fradrages underskud først i den **skattepligtiges** indkomst og i øvrigt efter samme regler, som gælder for underskudsåret.

Stk. 5. Hvis den personlige indkomst er negativ, modregnes den ved opgørelsen af bereg-

ningsgrundlaget efter § 8 i indkomstårets positive kapitalindkomst. Et resterende negativt beløb fremføres til fradrag først i kapitalindkomst og derefter i personlig indkomst for de nærmest følgende 5 indkomstår ved opgørelsen af beregningsgrundlaget efter §§ 7–8. I denne periode kan fradraget for negativ personlig indkomst dog kun fremføres til et senere indkomstår, hvis det ikke kan rummes i kapitalindkomst og personlig indkomst for et tidligere indkomstår.

Stk. 4. Hvis en gift persons personlige indkomst er **negativ**, og ægtefællerne er samlevende ved indkomstårets udløb, skal det negative beløb ved opgørelsen af beregningsgrundlaget efter §§ 7–8 fradrages i den anden ægtefælles personlige **indkomst**. Et resterende negativt beløb modregnes i ægtefællernes positive kapitalindkomst opgjort under ét. Har begge ægtefæller positiv kapitalindkomst, modregnes det negative beløb fortrinsvis i den skattepligtiges kapitalindkomst og derefter i ægtefællens kapital**indkomst**. Et negativt beløb, der herefter ikke er fradraget, fremføres inden for de følgende 5 indkomstår efter **stk. 3**, sidste **pkt.** Hvert år fradrages negativ personlig indkomst først i ægtefællernes positive kapitalindkomst opgjort under **ét**, derefter i den skattepligtiges personlige indkomst og endelig i ægtefællens personlige indkomst. 3. pkt. finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Ved overførsel efter stk. 2 eller 4 af underskud mellem ægtefæller ses der ved opgørelsen af ægtefællernes skattepligtige indkomst og personlige indkomst i denne forbindelse bort fra indtægter, der beskattes i udlandet og ikke her i landet. Bestemmelsen finder dog ikke anvendelse, hvor skatten af den udenlandske indkomst er nedsat i henhold til bestemmelsen i ligningslovens § 33 A eller § 33 C.

Stk. 6.¹⁰⁾ Underskud i almindelig eller særlig indkomst fra en virksomhed som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 10, 12 eller 13, skal fratrækkes i samme indkomstårs positive særlige eller almindelige indkomst fra virksomheden. Et resterende underskud i almindelig eller særlig indkomst kan ikke fratrækkes i den skattepligtiges øvrige almindelige eller særlige indkomst, men fremføres til modregning i positiv almindelig eller særlig indkomst i et senere indkomstår fra samme virksomhed. 1. og 2. **pkt.** gælder også for forskudsafskrivinger efter afskrivningsloven på aktiver, der efter færdiggørelsen benyttes i virksomheden. Bestemmelserne i 1.-3. pkt. gælder dog ikke underskud fra skibsvirksomhed omfattet af § 4, **stk. 1**, nr. 10, 12 eller 13, når

industriministeren senest den 31. december 1993 har godkendt skibsprojektet.

§ 13 a. Opnår en person i et indkomstår en tvangsakkord eller en gældssanering, nedsættes uudnyttede, fradragsberettigede underskud hos den skattepligtige fra det pågældende og tidligere indkomstår med det beløb, hvormed gælden er nedsat. Nedsættelsesbeløbet formindskes med den del af skyldnerens indkomst, der hidrører fra hans frigørelse for gældsforpligtelser. Det beløb, hvormed underskud skal nedsættes, formindskes med det beløb, hvormed virksomhedsunderskud er nedsat efter virksomhedsskattelovens § 13, stk. 6, på grund af samme akkord eller gældssanering. Nedsættelsen af underskud sker med virkning for det indkomstår, hvori tvangsakkord stadfæstes eller kendelse om gældssanering afsiges, og for senere indkomstår. Hvis underskud fra flere indkomstår skal nedsættes efter 1.-3. pkt., nedsættes underskud fra et tidligere år før underskud fra et senere år.

Stk. 2.1 det omfang det beløb, hvormed underskuddet skal nedsættes efter stk. 1, ikke er blevet anvendt til nedsættelse af underskud hos skyldneren, skal det bruges til at nedsætte underskud efter reglerne i stk. 1 og efter virksomhedsskattelovens § 13, stk. 6, vedrørende skyldnerens virksomhed hos den samlevende ægtefælle, hvis denne driver den pågældende virksomhed.

Stk. 3. Ved opgørelsen af virksomhedens underskud hos skyldnerens ægtefælle nedsættes ægtefællens indtægter, der ikke vedrører virksomheden, med ægtefællens udgifter, der ikke vedrører virksomheden.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på aftaler om en samlet ordning mellem en skyldner og dennes kreditorer om bortfald eller nedsættelse af skyldnerens gæld (frivillig akkord).

Omregning

§ 14. Omfatter indkomstansættelsen for en person en kortere periode end 1 år, omregnes såvel den skattepligtige indkomst som den personlige indkomst og kapitalindkomsten således, at beløbene kommer til at svare til et helt års indkomster. På grundlag af de opgjorte helårsindkomster beregnes helårsskat efter §§ 6-9. Den beregnede helårsskat nedsættes efter for-

holdet mellem delårsbeløbene og helårsbeløbene.

Dødsboer

§ 15. For dødsboer, der er skattepligtige efter kildeskattelovens § 1, nr. 6, eller § 2, stk. 1, litra a, b, d og e, beregnes der indkomstskat med 50 pct. af den skattepligtige indkomst.

Stk. 2. Udbytteindkomst som nævnt i § 4 a, der ikke overstiger et grundbeløb på 26.400 kr., indgår ikke i den skattepligtige indkomst, men beskattes endeligt med 30 pct. Dette gælder, uanset om boet iøvrigt er fritaget for at betale indkomstskat efter kildeskattelovens § 16, stk. 1. Indeholdt udbytteskat efter kildeskattelovens § 65 af udbytteindkomst, der ikke overstiger grundbeløbet, er endelig betaling af skatten, og udbytteskatten modregnes ikke i boets skat efter kildeskattelovens § 67.

Stk. 3. Udbytteindkomst, der overstiger et grundbeløb på 26.400 kr., indgår i boets skattepligtige indkomst med 75 pct. af det overskydende beløb. Den udbytteskat, der er indeholdt i denne del af udbyttet efter kildeskattelovens § 65, modregnes i boets skat efter kildeskattelovens § 67.

Stk. 4. I den beregnede skat indrømmes et bofradrag med et grundbeløb på 3.500 kr. for hver måned, ved hvis begyndelse skattepligt har foreligget. Skiftes et fællesbo og afdødes særeje samtidig, tilkommer der hvert af boerne halvt bofradrag. Grundbeløbet reguleres efter § 20.

§ 16. Grundbeløbene for beløbsgrænserne for dødsboers skattefrihed efter kildeskattelovens § 16, stk. 1, fastsættes således

- 1) boets aktiver ved dødsfaldet .. 650.000 kr.
- 2) boets nettoformue ved
dødsfaldet 500.000 kr,

Stk. 2. Grundbeløbet for beløbsgrænsen i kildeskattelovens § 16, stk. 2, nr. 3, fastsættes til 600.000 kr.

Stk. 3. De nævnte grundbeløb reguleres efter § 20.

§ 17. Af indkomstskatten for dødsboer tilfalder $\frac{1}{3}$ den kommune, hvortil afdøde efter § 2 i loven om kommunal indkomstskat svarede kommuneskat på dødsfaldets tidspunkt. Findes ingen sådan kommune, tilfalder andelen af

skatten den kommune, hvori boets **indkomst-**ansættelse finder sted. Når afdødes skat for det indkomstår, hvori dødsfaldet har fundet sted, afgøres endeligt efter kildeskattelovens § 14, stk. 1, med betalingen af foreløbige **skatter**, tilfalder Vi af disse beløb den kommune, som er berettiget til andel i indkomstskatten af dødsboet.

Formueskat

§ 18. For personer og dødsboer, der er skattepligtige efter kildeskattelovens § 1 eller § 2, **stk.** 1, litra d og e, beregnes formueskat efter reglerne i stk. 2-5. Formueskatten beregnes på grundlag af den skattepligtige formue.

Stk. 2. Har formueskattepligt kun foreligget i en del af et år, betales formueskat alene med så stor en del af helårsskatten, som forholdsmæssigt svarer til det antal dage, hvori skattepligten har bestået.

Stk. 3. Formueskatten udgør for indkomståret 1989 1,5 **pct.**, for indkomståret 1990 1,2 **pct.** og fra og med indkomståret 1991 1 **pct.** af den del af den skattepligtige formue, der overstiger bundfradragene i **stk.** 4 og 5. Bundfradragene reguleres **efter** § 20.

Stk. 4. Bundfradraget udgør et grundbeløb på 1.278.700 kr.

Stk. 5. For gifte personer, der er samlevende i hele indkomståret, og dette omfatter en periode af et helt år, samt for ægtefæller, der omfattes af 3. **pkt.**, udgør bundfradragets grundbeløb for hver af ægtefællerne for indkomståret 1989 750.000 kr., for indkomståret 1990 900.000 kr., for indkomståret 1991 1.100.000 kr. og fra og med indkomståret 1992 1.278.700 kr. Har den ene ægtefælle et udnyttet bundfradrag, kan den udnyttede del overføres til den anden ægtefælle, ligesom den ene ægtefælles negative formue kan fratrækkes i den anden ægtefælles positive formue. Dør en gift person, der ikke var separeret fra sin ægtefælle ved dødsfaldet, overføres den afdøde ægtefælles bundfradrag til den længstlevende ved beregningen af formueskatten for dødsåret og for de efterfølgende 4 indkomstår. Bundfradrag kan dog ikke overføres fra og med det indkomstår, hvori længstlevende indgår nyt ægteskab.

Skatteloft

§ 19. Hvis **en** skatteydere indkomstskat til staten, kommunale indkomstskat og amtskom-

munale indkomstskat tilsammen beregnes med mere end 68 **pct.** af en del af den personlige indkomst, nedsættes indkomstskatten til staten med det overskydende beløb. Ved beregningen af de nævnte indkomstskatter betragtes den øverste del af beskatningsgrundlagene som personlig indkomst, og der ses bort fra skattemedsættelse efter stk. 2-5.

Stk. 2. Såfremt de i stk. 1 nævnte indkomstskatter m.v. nedsat efter **stk.** 1 og § 9 og forhøjet med skat af **udbytteindkomst** efter § 8 a, stk. 2, og **formueskat**, **øverstiger** 78 **pct.** af skatteyderens skattepligtige indkomst med tillæg af udbytteindkomst efter § 8 a, stk. 2, nedsættes skatten. Først nedsættes formueskatten og herefter **indkomstskatten** til staten bortset fra den del af skatten efter § 8 a, stk. 2, der afregnes over for kommunerne efter kildeskattelovens § 64, stk. 8, således at det samlede skattebeløb udgør 78 **pct.** af den skattepligtige indkomst med tillæg af udbytteindkomst efter § 8 a, stk. 2. Formueskatten kan dog højest nedsættes med 60 **pct.** Det samlede nedslag i formueskatten og indkomstskatten til staten kan ikke overstige den samlede formueskat.

Stk. 3. Når gifte personer er samlevende i hele indkomståret og dette omfatter en periode af et helt år, opgøres en særlig indkomst (skatte-loftsindkomsten) hos den ægtefælle, der har den største personlige **indkomst**. Opgørelsen af **skatte-loftsindkomsten** sker på grundlag af den skattepligtige indkomst med tillæg af udbytteindkomst efter § 8 a, stk. 2, idet der ses bort fra underskud, der er overført fra ægtefællen, og fra underskud, der er fremført fra tidligere indkomstår. Skatte-loftsindkomsten forhøjes med den anden ægtefælles positive kapitalindkomst og udbytteindkomst efter § 8 a, stk. 2. Er den anden ægtefælles kapitalindkomst negativ, nedsættes skatte-loftsindkomsten med et tilsvarende beløb.

Stk. 4. Ved beregning af nedsættelsen efter **stk.** 2 for ægtefæller omfattet af stk. 3 benyttes følgende skattebeløb :

- 1) **Ægtefællernes samlede formueskat.**
- 2) Almindelig indkomstskat til staten, skat af udbytteindkomst efter § 8 a, stk. 2, samt kommunal og amtskommunal indkomstskat beregnet af skatte-loftsindkomsten. Er ægtefællernes samlede skattepligtige indkomst med tillæg af udbytteindkomst efter § 8 a, **stk.** 2, mindre end skatte-loftsindkomsten, beregnes de nævnte skatter af ægtefællernes

samlede skattepligtige indkomst med tillæg af udbytteindkomst efter § 8 a, stk. 2.

- 3) Skat efter § 7 beregnet af den personlige indkomst hos den ægtefælle, der har den største personlige indkomst.
- 4) Skat efter § 8 beregnet med ét bundfradrag af den personlige indkomst hos den ægtefælle, der har den største personlige indkomst, med tillæg af ægtefællernes samlede positive **nettokapitalindkomst**.
- 5) Er skatteiftsindkomsten negativ, modregnes skatteværdien af det negative beløb i de i nr. 3 og 4 nævnte skattebeløb.
- 6) De i nr. 2-5 nævnte indkomstskattebeløb nedsættes dels efter stk. 1, dels med **skatteværdien** af ét personfradrag.

Stk. 5. Udgør de indkomst- og formueskatter, der beregnes efter **stk. 4**, mere end 78 pct. af skatteiftsindkomsten, der opgøres efter stk. 3, nedsættes ægtefællernes samlede formueskat og indkomstskat til staten bortset fra den del af skatten efter § 8 a, **stk. 2**, der afregnes over for kommunerne efter kildeskatteovens § 64, stk. 8, med det overskydende beløb. Er ægtefællernes samlede skattepligtige indkomst med tillæg af udbytteindkomst efter § 8 a, stk. 2, mindre end skatteiftsindkomsten, nedsættes de nævnte skatter dog med det beløb, hvormed indkomst- og formueskatterne overstiger 78 pct. af ægtefællernes samlede skattepligtige indkomst med tillæg af udbytteindkomst efter § 8 a, stk. 2. Først nedsættes formueskatten, dog højst med 60 pct, og derefter nedsættes indkomstskatten til staten. Det samlede nedslag kan ikke overstige ægtefællernes samlede formueskat. **Nedsættelserne i formueskatten og statsindkomstskatten fordeles mellem ægtefællerne efter forholdet mellem deres skattepligtige formuer. Uudnyttet nedslag i formueskatten og statsindkomstskatten hos den ene ægtefælle nedsætter den anden ægtefælles formueskat henholdsvis statsindkomstskat.**

Stk. 6. Hvis ægtefæller, der er omfattet af stk. 3, har lige store personlige indkomster, anses den af ægtefællerne for at have den største personlige indkomst, som har de største udgifter af den art, der fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, men ikke ved opgørelsen af personlig indkomst og kapitalindkomst.

Stk. 7. Ved beregning af skattenedsættelse efter **stk. 2-4** ses der bort fra opsparet overskud og virksomhedsskat heraf efter virksomhedsskatteovens § 10. Dette gælder, uanset om virksomhedsskatten opkræves eller tilbagebetales.

§ 19 a. Den del af formueskatten, der vedrører hovedaktionæraktier i selskaber omfattet af **selskabsskatteovens § 1**, stk. 1, nr. 1-2, nedsættes med 60 pct., jf. **stk. 2-4**.

Stk. 2. Som hovedaktionæraktier anses aktier eller anparter, der ejes af skattepligtige omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 4, stk. 2-3, og hvor fortjeneste og tab ved afståelse opgøres efter aktieavancebeskatningslovens § 6.

Stk. 3. Formueskat vedrørende hovedaktionæraktier beregnes som den del af den ~~efter §§~~ 18-19 beregnede formueskat, der efter forholdet mellem den formueskattepligtige værdi af aktierne og den skattepligtige formue kan henføres til aktierne. Opnår den skattepligtige nedslag i indkomstskatten til staten efter § 19, stk. 2, nedsættes den efter §§ 18 og 19 beregnede formueskat med et tilsvarende beløb inden beregningen af den del, der kan henføres til aktierne.

Stk. 4. For ægtefæller omfattet af § 19, stk. 3, foretages nedsættelsen i ægtefællernes samlede formueskat efter nedslag i henhold til § 19, **stk. 5**.

Regulering

§ 20. De i §§ 7, 8 a, 10, 15, 16 og 18 nævnte grundbeløb og det i § 8 nævnte bundfradrag reguleres efter et årligt beregnet reguleringsstal. Reguleringsstallet beregnes som det foregående års reguleringsstal forhøjet med 2,0 pct. tillagt eller fratrullet den af finansministeren bekendtgjorte tilpasningsprocent for det pågældende finansår efter lov om en satsreguleringsprocent. Reguleringsstallet beregnes med én decimal.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte indkomst- og fradragbeløb forhøjes eller nedsættes med samme procent som den, hvormed årets reguleringsstal afviger fra 100. De således regulerede beløb afrundes opad til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100.

Stk. 3. Reguleringsstallet udgør for indkomståret 1990 111,4.

Overgangsregler

§ 21. For indkomståret 1987 medregnes positiv kapitalindkomst, der overstiger 60.000 kr., til den personlige indkomst (overskydende positiv kapitalindkomst) ved beregning af skatten efter §§ 7-8. Ved beregning af skat efter § 8 nedsættes den positive kapitalindkomst med over-

skyderide positiv kapitalindkomst (positiv beregningsmæssig kapitalindkomst). Fra og med indkomståret 1988 nedsættes den del af kapitalindkomsten, der skal medregnes til den personlige indkomst, med yderligere 25.000 kr. for hvert indkomstår.

§ 22. For indkomståret 1987 fradrages negativ kapitalindkomst, der overstiger 35.000 kr., i den personlige indkomst (overskydende negativ kapitalindkomst). For indkomståret 1988 fradrages på tilsvarende måde negativ kapitalindkomst, der overstiger 60.000 kr., for indkomståret 1989 85.000 kr., for indkomståret 1990 110.000 kr. og for indkomståret 1991 130.000 kr. i den personlige indkomst. Fra og med indkomståret 1992 fradrages ingen del af negativ kapitalindkomst i den personlige indkomst. Negativ kapitalindkomst, der ikke fradrages i den personlige indkomst, fradrages alene ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Negativ kapitalindkomst ud over 150.000 kr. fradrages fra og med indkomståret 1987 alene ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Stk. 2. Til negativ kapitalindkomst efter stk. 1, der ikke fradrages i personlig indkomst, medregnes derudover for hvert af indkomstårene 1987-91 **25 pct.** af det beløb, som den skattepligtiges personlige indkomst reduceret med negativ kapitalindkomst under 150.000 kr. overstiger 200.000 kr.

§ 23. For ægtefæller, der er samlevende ved udgangen af indkomståret, opgøres overskydende positiv eller negativ kapitalindkomst samt den beregningsmæssige positive kapitalindkomst efter §§ 21 og 22 på grundlag af ægtefællernes samlede kapitalindkomst og personlige indkomst.

Stk. 2. Har den ene ægtefælle positiv og den anden negativ kapitalindkomst, henføres ægtefællernes samlede netto **kapitalindkomst** til den ægtefælle, hvis kapitalindkomst udgør det største positive eller negative beløb. I det omfang positiv kapitalindkomst hos den ene ægtefælle ved opgørelsen af ægtefællernes samlede kapitalindkomst modsvares af negativ kapitalindkomst hos den anden ægtefælle, medregnes disse beløb ikke ved opgørelsen af den overskydende positive eller negative kapitalindkomst og den beregningsmæssige positive kapitalindkomst

Stk. 3. Har begge ægtefæller enten positiv eller negativ kapitalindkomst, opdeles ægtefællernes samlede kapitalindkomst efter § 21 eller § 22 i overskydende kapitalindkomst og beregningsmæssig kapitalindkomst. Begge disse beløb fordeles mellem ægtefællerne i forhold til deres **kapitalindkomst**. Er den ene ægtefælles samlede kapitalindkomst mindre end halvdelen af begge ægtefællers beregningsmæssige kapitalindkomst, medregnes hele denne ægtefælles kapitalindkomst til den beregningsmæssige kapitalindkomst. Den del af den anden ægtefælles kapitalindkomst, der skal medregnes til den beregningsmæssige kapitalindkomst, nedsættes tilsvarende.

Stk. 4. Er ægtefællerne samlevende i hele indkomståret, og omfatter dette en periode af et helt år, beregnes skatten efter § 7 således :

- 1) For den ægtefælle, hvis personlige indkomst nedsat efter § 24 er størst (ægtefælle A), beregnes skatten af denne indkomst reguleret med overskydende positiv eller negativ kapitalindkomst (beregningmæssig personlig indkomst).
- 2) For den anden ægtefælle (ægtefælle B) beregnes skatten som nedenfor anført, idet den samlede skat udgør det efter a) beregnede beløb med tillæg af det efter b) eller fradrag af det efter c) beregnede beløb :
 - a) Skat af den personlige indkomst nedsat efter § 24, men uden regulering for overskydende kapitalindkomst.
 - b) Skat af positiv overskydende kapitalindkomst beregnet som den stigning i skatten efter § 7, der fremkommer, når ægtefælle A's beregningsgrundlag forhøjes med ægtefælle B's overskydende kapitalindkomst. Ved denne beregning ses der bort fra den del af positiv overskydende kapitalindkomst, der modsvares af ægtefælle B's negative personlige indkomst nedsat efter § 24.
 - c) Skatteværdien af negativ overskydende kapitalindkomst beregnet som den nedsættelse af skatten efter § 7, der fremkommer, når ægtefælle A's beregningsgrundlag nedsættes med ægtefælle B's negative overskydende **kapitalindkomst**. Dog medregnes kun den del af den negative overskydende kapitalindkomst, der modsvares af positiv personlig indkomst nedsat efter § 24.

Stk. 5. Hvis ægtefæller, der er omfattet af stk.

4. har lige store personlige indkomster nedsat efter § 24, skal den ægtefælle, hvis overskydende kapitalindkomst udgør det største positive eller negative beløb, beskattes efter stk. 4, nr. 1, og den anden ægtefælle efter stk. 4, nr. 2.

Stk. 6. Bliver den samlede indkomstskat efter stk. 4, nr. 2, og § 6 negativ, fragår beløbet i den anden ægtefælles indkomstskat.

Stk. 7. Ved nedsættelse af indkomst- og formueskat efter § 19 gælder de nedenfor anførte særlige regler:

- 1) Ved anvendelsen af § 19, stk. 1, træder den beregningsmæssige personlige indkomst i stedet for den personlige indkomst.
- 2) Ved anvendelsen af § 19, stk. 4, nr. 3, beregnes skat efter § 7 af den beregningsmæssige personlige indkomst hos den ægtefælle, der har den største personlige indkomst. Hertil lægges den anden ægtefælles positive overskydende kapitalindkomst bortset fra den del af denne, der modsvares af negativ personlig indkomst nedsat efter § 24. Er den anden ægtefælles overskydende kapitalindkomst negativ, fratrækkes denne, dog højst med et beløb svarende til denne ægtefælles personlige indkomst nedsat efter § 24.
- 3) Ved anvendelsen af § 19, stk. 4, nr. 4, beregnes skat efter § 8 af den beregningsmæssige personlige indkomst opgjort som anført under nr. 2 og forhøjet med ægtefællernes samlede positive beregningsmæssige nettokapitalindkomst. Beregningsgrundlaget nedsættes med ét bundfradrag.

§ 24. Fradragsberettigede udgifter, der kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, men ikke ved opgørelsen af personlig indkomst eller kapitalindkomst, fradrages dog i den personlige indkomst med den del af fradragerne, der for indkomståret 1987 oversti-

ger 20.000 kr., for indkomståret 1988 40.000 kr., for indkomståret 1989 60.000 kr., for indkomståret 1990 80.000 kr. og for indkomståret 1991 100.000 kr. (overskydende fradragsberettigede udgifter). Fra og med indkomståret 1992 gives ingen fradrag efter 1. pkt. i den personlige indkomst.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan fradraget i den personlige indkomst for indkomståret 1987 ikke overstige $\frac{1}{2}$ af de nævnte udgifter. For indkomståret 1988 kan fradraget ikke overstige $\frac{1}{3}$ for indkomståret 1989 $\frac{1}{4}$, for indkomståret 1990 $\frac{1}{5}$ og for indkomståret 1991 $\frac{1}{6}$.

§ 24 A. Skatteministeren kan bemyndige de statslige eller kommunale skattemyndigheder til at træffe afgørelser efter denne lov. Ministeren kan fastsætte regler om adgang til at klage over afgørelserne, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Ikrafttræden m.v.

§ 25. Loven har virkning fra og med indkomståret 1987.

§ 26. Skattemæssige underskud, der er konstateret i indkomstårene 1982-86 og fremført efter ligningslovens § 15, fremføres til fradrag efter § 13, stk. 1-2.

§ 27. Skatteministeren fastsætter de nærmere regler, der er nødvendige til lovens gennemførelse og administration.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om overførsel af fradrag efter § 8, stk. 4, og om overførsel af personfradrag efter § 10, stk. 9.

§ 28. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Skatteministeriet, den 22. oktober 1992

ANDERS FOGH RASMUSSEN

/ Carsten Vesterø Jensen

- ¹⁾ Denne lovbekendtgørelse indeholder bemærkninger om ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser for love, der er vedtaget i folketingsåret 1991-92. Bemærkninger om ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser for tidligere ændringer i personskatteloven er kun medtaget i det omfang, de skønnes at have betydning.
- ²⁾ Bestemmelsen i § 3, stk. 2, nr. 2, har i den her anførte affattelse virkning fra og med indkomståret 1992, jf. § 7, stk. 2 og 3, i lov nr. 887 af 21. december 1991.
- ³⁾ Bestemmelsen i § 4, stk. 1, nr. 5, har i den her anførte affattelse virkning for aktier, som er erhvervet senest den 31. december 1993, jf. § 11, stk. 16, i lov nr. 491 af 24. juni 1992.
- ⁴⁾ Bestemmelsen i § 4, stk. 1, nr. 12, har i den her anførte affattelse virkning for indkomst fra udlejning af aktiver, som den skattepligtige anskaffer den 30. april eller senere, jf. § 2, stk. 2, i lov nr. 492 af 24. juni 1992.
- ⁵⁾ Bestemmelsen i § 4, stk. 1, nr. 15, har i den her anførte affattelse virkning for forsikring og pensionsordning, der oprettes eller erhverves den 18. februar 1992 eller senere, jf. § 6, stk. 1, i lov nr. 569 af 24. juni 1992. Denne lov har dog ikke virkning for arv faldet den 18. februar 1992 eller senere af en forsikring oprettet før denne dato.
- ⁶⁾ Bestemmelsen i § 10, stk. 2, nr. 1, har i den her anførte affattelse virkning fra og med indkomståret 1991 og gælder for personer, der efter den 25. april 1990 første gang efter lov om social pension får udbetalt forskud på førtidspension, tilkendes førtidspension eller invaliditetsydelse med bistands- eller plejetillæg eller opfylder aldersbetingelsen for folkepension, jf. § 4, stk. 2, i lov nr. 895 af 21. december 1991. Bestemmelsen gælder ligeledes for personer, der før den 26. april 1990 første gang efter lov om social pension har fået udbetalt forskud på førtidspension, er tilkendt førtidspension eller invaliditetsydelse med bistands- eller plejetillæg eller har opfyldt aldersbetingelsen for folkepension, hvis en ændring af samlivsforhold eller ægteskabslig status efter den 25. april 1990 medfører, at de ikke er enlige. Bestemmelsen i § 10, stk. 2, nr. 2, har i den her anførte affattelse virkning fra og med indkomståret 1991. Bestemmelsen i § 10, stk. 2, nr. 3, har i den her anførte affattelse virkning for indgåelse af ægteskab fra og med indkomståret 1992. For personer, hvis indkomstår 1992 er påbegyndt inden den 10. december 1991, har bestemmelsen dog først virkning fra og med indkomståret 1993, jf. § 4, stk. 2, i lov nr. 895 af 21. december 1991.
- ⁷⁾ Bestemmelsen i § 10, stk. 6, træder i den her anførte affattelse i kraft den 27. juni 1992, jf. § 5, stk. 1, i lov nr. 489 af 24. juni 1992.
- ⁸⁾ Bestemmelsen i § 10, stk. 7, har i den her anførte affattelse virkning fra og med indkomståret 1992, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 234 af 8. april 1992. For personer, hvis indkomstår 1992 er påbegyndt inden den 10. december 1991, har bestemmelsen dog først virkning fra og med indkomståret 1993.
- ⁹⁾ Bestemmelsen i § 11 har i den her anførte affattelse virkning for indkomståret 1993 og senere indkomstår for ydelser efter 1. april 1993, jf. § 5 i lov nr. 499 af 24. juni 1992.
- ¹⁰⁾ Bestemmelsen i § 13, stk. 6, 4. pkt., træder i den her anførte affattelse i kraft den 20. december 1991, jf. § 3 i lov nr. 835 af 18. december 1991.

Uddrag af

Bekendtgørelse af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven)¹⁾

Herved bekendtgøres lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (**ligningsloven**), jf. lovbekendtgørelse nr. 735 af 5. november 1991 med de ændringer, der følger af lov nr. 887 af 21. december 1991, lov nr. 894 af 21. december 1991, lov nr. 5 af 3. januar 1992, lov nr. 190 af 23. marts 1992, lov nr. 219 af 3. april 1992, lov nr. 234 af 8. april 1992, lov nr. 236 af 8. april 1992, lov nr. 237 af 8. april 1992, lov nr. 240 af 8. april 1992, lov nr. 347 af 14. maj 1992, **lov nr. 487 af 24. juni 1992, lov nr. 490 af 24. juni 1992, lov nr. 491 af 24. juni 1992, lov nr. 498 af 24. juni 1992, lov nr. 499 af 24. juni 1992, lov nr. 500 af 24. juni 1992 og lov nr. 501 af 24. juni 1992.**

§ 1. Ved påligningen af indkomst- og formueskat til staten anvendes reglerne i lov nr. 149 af 10. april 1922 om indkomst- og formueskat til staten med de ændringer og tilføjelser, der fastsættes i denne lov.

§§ 2, 2 A, 2 B, 2 C, 3, 3 A og 4. (Ophævet)

§ 4 A. Ved opgørelsen af fortjeneste eller tab ved salg af fast ejendom efter § 5, stk. 1, litra a, i statsskattelov nr. 149 af 10. april 1922 kan sælgeren fradrage frigørelsesafgift, der i henhold til lov om frigørelsesafgift m.v. af fast ejendom er pålagt ejendommen i hans ejertid.

Stk. 2. Ved et dødsbos opgørelse efter § 5, stk. 1, litra a, i statsskatteloven kan boet fradrage frigørelsesafgift, som er pålagt i afdødes eller hans ægtefælles besiddelsestid. En arving, legatar eller afdødes ægtefælle, der indtræder i boets skattemæssige stilling med hensyn til ejendommen, kan ved senere salg på samme måde fradrage frigørelsesafgift, som er pålagt, medens ejendommen var i afdødes, ægtefælles eller boets besiddelse. Ved beregningen efter kildeskatteovens § 33 A, stk. 1 og 2, af passivposten vedrørende ejendommen skal der tages hensyn til dette fradrag. Reglen i 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse på en erhverver, der

indtræder i overdragerens skattemæssige stilling efter reglerne i § 33 C i kildeskatteoven.

Stk. 3. Længstlevende ægtefælle kan ligeledes fradrage frigørelsesafgift, der er pålagt, mens ejendommen var i afdødes besiddelse, når den er overgået til længstlevende som led i dennes overtagelse af fællesboet til hensidten i uskiftet bo. Det samme gælder, hvis længstlevende får udsættelse med pligten til at svare arveafgift af hele arvebeholdningen, bortset fra legater, efter bestemmelserne i § 14 A i lov om afgift af arv og gave, og når et bo udlægges til længstlevende uden skiftebehandling efter skiftelovens § 57, stk. 1.

Stk. 4. Stk. 1, 2 og 3 finder ikke anvendelse, hvis frigørelsesafgiften er tilbagebetalt eller bortfaldet i medfør af lov om frigørelsesafgift m.v. af fast ejendom § 8 A.

§ 4 B. Ejendomme, der omfattes af § 14, stk. 5, i lov om vurdering af landets faste ejendomme, medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige formue med ejendomsværdien, reguleret efter vurderingslovens § 2 A, efter fradrag af det differencebeløb, der er nævnt i vurderingslovens § 14, stk. 6, reguleret efter vurderingslovens § 2 A.

§ 5. Renteudgifter vedrørende gæld fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i det indkomstår, hvori renten forfalder til betaling, jf. dog stk. 2, 5, 6, 7 og 8. Det samme gælder for udgifter til løbende provisioner eller præmier for lån, som den skattepligtige optager, og for præmier og lignende løbende ydelser for kaution for den skattepligtiges gæld, jf. § 8, stk. 3, litra a og b.

Stk. 2. Fradrag for renteudgifter m.v., jf. stk. 1, som vedrører en længere periode end 6 måneder, og som forfalder mere end 6 måneder før udløbet af perioden, fordeles ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst og formue over den periode, renteudgiften m.v. vedrører.

Stk. 3. Stiftelsesprovisioner, engangspræmier og lignende engangsydelser for lån eller kaution, der omfattes af § 8, stk. 3, litra c, fradrages med højst 2,5 pct. af lånets hovedstol i det indkomstår, hvori provisionen m.v. forfalder til betaling. Fradraget for overskydende provision m.v. fordeles over den resterende låneperiode.

Stk. 4. Følgende selskaber m.v. fordeles renteudgifter og renteindtægter på den i stk. 5 nævnte måde:

- 1) selskaber omfattet af lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v.,
- 2) banker,
- 3) sparekasser,
- 4) selskaber omfattet af lov om visse kreditinstitutter,
- 5) forsikringsselskaber omfattet af lov om forsikringsvirksomhed,
- 6) investeringsforeninger, der er skattepligtige efter reglerne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 5 a,
- 7) fonde omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde og
- 8) institutter, der er skattepligtige efter reglerne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 5 b.

Tilsvarende gælder personer, der er hovedaktionærer eller hovedanpartshavere i selskaber som nævnt i 1. pkt., og som har mellemregning med disse.

Stk. 5. Ligningsrådet kan tillade, at fradraget for de i stk. 1 nævnte renteudgifter m.v. fordeles over den periode, renteudgiften m.v. vedrører, når den skattepligtiges renteindtægter tilsvarende fordeles over den periode, renteindtægten vedrører. Er den i 1. pkt. nævnte fordeling af indtægter og udgifter anvendt ved indkomst- og formueopgørelsen, skal samme fordeling anvendes i senere indkomstår, medmindre Lig-

ningsrådet tillader reglerne i stk. 1 anvendt. Ligningsrådet kan fastsætte nærmere vilkår for tilladelser efter 1. og 2. pkt.

Stk. 6. Ved indtræden eller ophør af skattepligt efter kildeskattelovens § 1 af anden grund end ved død fradrages den del af renteudgifterne m.v. efter stk. 1, som vedrører den periode, hvor den pågældende er skattepligtig, ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst og formue. Fradraget fordeles over den periode, renteudgifterne m.v. vedrører. Fordelingen omfatter kun renter for den periode, hvori skattepligten indtræder eller ophører.

Stk. 7. Renteudgifter m.v., jf. stk. 1, kan først fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i det indkomstår, hvori betaling sker, hvis renteudgifter m.v. for tidligere indkomstår i samme gældsforhold ikke er betalt inden udgangen af indkomståret. Dette gælder dog ikke, hvis den skattepligtige godtgør, at han ved udgangen af det år, indkomstopgørelsen vedrører, var i stand til at betale forfalden gæld eller stille betryggende sikkerhed herfor i sine aktiver. Renteudgifter m.v. anses ved anvendelsen af reglerne i dette stykke for betalt, når de af et pengeinstitut, en bankier eller vekselerer tilskrives den skattepligtiges kassekredit eller lignende løbende mellemværende, uden at krediten herved overstiger det aftalte maksimum.

Stk. 8. Hvis boet eller en efterlevende ægtefælle efter en skattepligtig, der var omfattet af bestemmelsen i stk. 7, 1. pkt., betaler de nævnte renteudgifter m.v., kan udgifterne fradrages i det indkomstår, de betales.

§ 5 A. Personer, der er skattepligtige efter kildeskattelovens § 1, kan ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst nedskrive de i et indkomstår forfaldne, ikke betalte renteindtægter til 0, selv om renteindtægten ikke kan anses for uerholdelig. Det er dog en betingelse, at det pågældende rentetilgodehavende ikke er betalt inden for fristen for rettidig indgivelse af selvangivelsen for det pågældende indkomstår, og at den manglende betaling er udtryk for skyldnerens misligholdelse. Nedskrivning efter 1. pkt. kan ikke ske, hvis den skattepligtige fordeles renteudgifter m.v. og renteindtægter efter § 5, stk. 5. Når et tilgodehavende, der er nedskrevet efter 1. pkt., bliver betalt, medregnes betalingen ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori den finder sted. Hvis skattepligten efter kildeskattelovens § 1 ophører af anden grund end ved død, med-

regnes tilgodehavendet dog efter sin værdi ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst senest for det indkomstår, hvori skattepligten op-
hører.

§ 5 B. Ved indtræden eller ophør af skattepligt efter kildeskattelovens § 1 af anden grund end ved død fordeles renteindtægter over den periode, de vedrører, på den måde, som er nævnt i § 5, stk. 6, ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst og formue.

§ 5 C. Vederlag for vedhængende eller godskrevne renter i forbindelse med overdragelse af rentebærende fordringer medregnes ved indkomstopgørelsen hos den, der har krav på vederlaget. Vederlaget fradrages ved indkomstopgørelsen hos den, der er forpligtet til at betale vederlaget. Vederlaget medregnes, henholdsvis fradrages, ved opgørelsen af den skattepligtiges renteindtægter for det indkomstår, hvori handelen afvikles. De til vederlaget svarende vedhængende eller godskrevne renter medregnes ved opgørelsen af den skattepligtiges renteindtægter for det indkomstår, hvori de forfalder til betaling.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for skattepligtige, der fordeler renteudgifter og renteindtægter på den måde, der er nævnt i § 5, stk. 5.

§ 6. (Ophævet)

§ 7. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke:

- a) Gaver, der hidrører fra indsamlede bidrag, forudsat at gaven er oppebåret én gang for alle og alene har karakter af en anerkendelse af modtagerens fortjenester.
- b) Hædersgaver udbetalt i henhold til lov nr. 93 af 20. marts 1940 om udbetaling af hædersgaver til danske sømænd og fiskere og deres efterladte.
- c) Understøttelser, der i henhold til lov udbetales i anledning af ulykkestilfælde på søen som følge af krigsbegivenheder under verdenskrigen 1914-18.
- d) Hædersgaver udbetalt i henhold til lov nr. 383 af 9. august 1945 om visse hædersgaver til danske søfarende og fiskere og deres efterladte.
- e) Hædersgaver udbetalt i henhold til lov nr. 378 af 10. juni 1940 om udbetaling af hæ-

dersgaver til efterladte efter faldne og til sårede **den** 9. april 1940.

- f) Hædersgaver, der i henhold til lov udbetales til sårede og til efterladte efter faldne af hær og flåde ved begivenhederne den 29. august 1943.
- g) Forsørgelsesbeløb ydet i henhold til lovbe-
kendtgørelse nr. 217 af 8. april 1949 til mili-
tære invalider i de sønderjyske landsdele
fra verdenskrigen 1914-18 og sådannes ef-
terladte samt understøttelser af tilsvarende
art, der ydes fra tysk side.
- h) Ydelser udbetalt i henhold til lov nr. 475 af
1. oktober 1945 om erstatning til besættel-
sestidens ofre, bortset fra de i nævnte lovs
§§ 14-18 ommeldte dagpenge, den i §§
19-21 ommeldte invaliditetserstatning, for
så vidt denne ydes i overensstemmelse med
reglerne i § 20 som en årlig rente, samt de i
§ 22 ommeldte renteydelser til efterladte.
- i) Invaliditetsbeløb, invaliditetsydelser og
førtidsbeløb, der er udbetalt i henhold til
lov om invalidepension og førtidspension
m.v., personlige tillæg og invaliditets-, bi-
stands- og plejetillæg, der er udbetalt i hen-
hold til lov om invalidepension og førtids-
pension m.v. eller folkepensionsloven.
- j)²⁾ Understøttelser og andre lignende ydelser,
som offentlige myndigheder og institution-
er udreder i henhold til lov om social bi-
stand. Skattefriheden omfatter ikke faste
revalideringsydelser efter lovens kapitel
10, herunder hjælp, der ydes som løn eller
løntilskud, godtgørelse efter lovens kapitel
11 til forældre med alvorligt syge børn un-
der 14 år, ungdomsydelser efter lovens § 49
a, jf. § 49 b, stk. 1-4, samt ydelser efter lo-
vens § 49 d, og heller ikke plejevederlag
ved pasning af døende efter lovens kapitel
12 a.
- k) Understøttelser, der udbetales i henhold til
fundatsen for »Hvide Sande Fondet«.
- l) Beløb udbetalt i henhold til lov nr. 242 af
10. juni 1960 om fordeling af en fra For-
bundsrepublikken Tyskland i henhold til
overenskomst af 24. august 1959 modtaget
ydelse, dog at skattefriheden ikke omfatter
årlige ydelser ifølge en i medfør af lovens
bestemmelser indkøbt livrente.
- m) Beløb udbetalt én gang for alle i henhold til
lov nr. 179 af 7. juni 1958 om fordelingen af
visse fra udlandet modtagne erstatninger,
for så vidt erstatningerne udredes for le-

gemsskade eller krænkelse af den personlige frihed.

n³⁾) (Ophævet).

o) Beløb, der hidrører fra udbetaling af beboerindskud (boligandele eller boligindskud) samt indekstillaæg hertil, for så vidt indskuddet vedrører lejligheder, der omfattes af de i lov om boligbyggeri fastsatte regler om almenlystlig boligvirksomhed.

p) Børnetilskud, forskudsvis udbetaling af børnebidrag og af særlige bidrag som nævnt i § 10, stk. 1.5. pkt., § 10 a, § 10 b og § 11.4. pkt., samt overgangsbeløb efter § 28 i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

r) Udetillaæg, hjemflytningstillaæg og bosættelsespenge, som oppebæres af danske statsborgere, der af den danske stat er udsendt til tjeneste uden for riget, samt andre lignende ydelser, der tjener til dækning af merudgifter som følge af tjenesten i udlandet.

s) Naturalydelser og kostpenge, der ydes værnepligtige i forsvaret og civilforsvaret i den periode, der er fastsat som den første samlede tjenestetid, samt frivilligt personel i den periode, der er fastsat som uddannelsesetid. Det samme gælder naturalydelser og kostpenge, der ydes ved aftjening af civil værnepligt.

t) Erstatninger, der udredes i henhold til forligsaftale af 5. november 1969 mellem det svenske aktieselskab Astra og repræsentanter for neurosedynskadede børn.

u) (Ophævet)

v) Hæderspriser, der udbetales i henhold til Nobelstiftelsens Grundstadgar, samt Nordisk Råds Litteratur- og Musikpris.

w) Gaver, gratialer og lignende fra den skattepligtiges arbejdsgiver, når udbetalingen sker én gang for alle enten i anledning af, at den virksomhed, hvori den skattepligtige eller dennes ægtefælle er eller har været ansat, har bestået i 25 år eller i et antal år, der er deleligt med 25, eller i en særlig anledning begrundet i den skattepligtiges forhold såsom jubilæum eller arbejdsophør på grund af alder eller sygdom, samt godtgørelse i anledning af fratræden af stilling. Gaver, gratialer og lignende og godtgørelser, der overstiger 6.000 kr. fra samme arbejdsgiver inden for et indkomstår, medregnes dog til den skattepligtige indkomst med 70 pct. af den del af værdien, der over-

stiger 6.000 kr. Uanset bestemmelserne i 1. og 2. pkt. medregnes godtgørelse i anledning af fratræden af stilling til den skattepligtige indkomst, i det omfang beløbet træder i stedet for, hvad modtageren ville have oppebåret i indtægt af stillingen for tiden efter fratrædelsen og indtil det tidspunkt, til hvilket modtageren kunne være opsagt i henhold til ~~sin kontrakt~~ eller lovgivningens almindelige regler, dog højst for en periode af et år.

x) Engangsbeløb, der udbetales ved udgangen af den måned, hvor den erstatningsberettigede fylder 67 år, efter lov om arbejdsskadeforsikring, lov om erstatning til tilskadekomne værnepligtige m. fi. og lov om erstatning for vaccinationsskader.

y) Beløb, der indbetales af plejeforældre på en uddannelseskonto efter lov om uddannelsesopsparing eller opspares i henhold til en boligsparekontrakt efter lov om boligsparekontrakter.

z) Ydelser til en person fra en fond, stiftelse, forening m.v., som er godkendt af socialministeren, og hvis formål er at støtte socialt eller sygdomsbekæmpende arbejde. Ydelser fra en fond m.v., der overstiger 5.000 kr. inden for et kalenderår, medregnes dog til den skattepligtige indkomst med den del af værdien, der overstiger 5.000 kr.

æ) Eftergivet studiegæld efter kapitel 3 og 4 i lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld.

ø) Tilskud i henhold til kapitel 4 i lov om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler til personer, som, når tilskuddet modtages, opfylder aldersbetingelsen efter lov om social pension for at modtage folkepension, som modtager eller får forskud på førtidspension, eller som modtager invaliditetsydelse med bistands- eller plejetillaæg.

§ 7 A. Skatteministeren kan tillade, at værdien af den ret, som et selskab giver de ansatte til at tegne aktier eller andelsbeviser i selskabet, ikke skal medregnes i de ansattes skattepligtige indkomst. Hvis tilladelse gives, anses aktierne m.v. ved senere afståelse for anskaffet til den pris, som de ansatte har erhvervet dem for.

Stk. 2. Skatteministeren kan tillade, at værdien af udbytteandele eller lignende, som et selskab udlodder til de ansatte i form af aktier, ik-

ke skal medregnes i de ansattes skattepligtige indkomst. Indkomstskattefritagelsen omfatter højst en udlodning på 6.000 kr. årligt til hver ansat. Selskabet kan ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst fratrække de udloddede udbytteandele som driftsudgift.

Stk. 3. Afhænder et selskab aktier m.v. af dets egen beholdning til de ansatte, skal selskabet opgøre en avance eller et tab svarende til forskellen mellem aktiernes handelsværdi på afhændelsestidspunktet og den kursværdi, hvortil selskabet har erhvervet aktierne, efter reglerne i lov om beskattning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v.

Stk. 4. Selskabet kan, når det afhænder aktier m.v. af dets egen beholdning til de ansatte, ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst fratrække forskellen mellem handelsværdien på afhændelsestidspunktet og den kursværdi, medarbejderne erhverver aktierne til, som driftsudgift.

Stk. 5. Skatteministeren fastsætter nærmere regler for meddelelse af tilladelse efter stk. 1 og 2.

Stk. 6. Det er en betingelse for meddelelse af tilladelse efter stk. 1, at der ikke kan ske overdragelse, pantsætning eller anden **råden** over aktierne før 5 år efter udløbet af det kalenderår, hvor erhvervelsen har fundet sted.

Stk. 7. Det er en betingelse for meddelelse af tilladelse efter stk. 2, at der ikke kan ske overdragelse, pantsætning eller anden **råden** over aktierne før 7 år efter udløbet af det kalenderår, hvor erhvervelsen har fundet sted. Det er endvidere en betingelse, at de udloddede aktier har mindst samme stemmевærdi som de aktier i selskabet, der har størst stemmевærdi. Skatteministeren kan dog fravige den sidstnævnte betingelse for selskaber, der står i koncernforbindelse med en fond, jf. aktieselskabslovens § 2, stk. 1 og 2.

Stk. 8. Det er en betingelse for meddelelse af tilladelse efter stk. 1 og 2, at ansøgningen er forsynet med en attestation fra selskabets revisor om rigtigheden af de afgivne oplysninger.

Stk. 9. Skatteministeren afgiver årligt en redegørelse til Folketinget om den i stk. 2 omhandlede medarbejderaktieordning.

§ 7 B. (Ophævet)

§ 7 C. Tilskud efter lov om statstilskud til produktudvikling samt beløb, der efter lov om »Fondet til fremme af teknisk og industriel ud-

vikling« ydes i form af tilskud eller gældsnedskrivning, medregnes ikke til den skattepligtige indkomst.

§ 7 D. (Ophævet)

§ 7 E. Tilskud til bygningsarbejder på frede- de bygninger ydet efter § 16, stk. 1, i lov om bygningsfredning medregnes ikke til modtagerens skattepligtige indkomst. Det samme gælder andre offentlige tilskud, der ydes til samme formål. Den del af udgifterne til bygningsarbejder, som dækkes af tilskudsbeløbet, kan ikke fradrages ved indkomstopgørelsen eller medregnes ved opgørelsen af grundlaget for skattemæssige afskrivninger og medregnes ikke til anskaffelsessummen ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste ved afståelse af ejendommen.

Stk. 2. Hvis der til et bygningsarbejde på en fredet bygning er ydet offentlig tilskud, der omfattes af bestemmelsen i stk. 1, kan Ligningsrådet tillade, at andre tilskud, der ydes til det samme bygningsarbejde, skattemæssigt behandles efter reglerne i stk. 1.

§ 7 F. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke:

- 1) boligstøtte ydet efter lov om individuel boligstøtte samt efter § 19 i lov om boliger for ældre og personer med handicap,
- 2) tilskud efter § 37, stk. 1-2 og 4, § 40, stk. 1-2, § 44, stk. 2, § 44 a, stk. 2, § 45, stk. 1, § 46, stk. 1-2, § 47, stk. 1, § 62, stk. 2-3, og § 74 a i lov om byfornyelse og boligforbedring,
- 3) tilskud efter lov om statstilskud til forbedringsarbejder m.v. i helårsboliger,
- 4)⁴⁾ tilskud efter § 64, stk. 3, i lov om social bistand,
- 5)⁵⁾ tilskud efter lov om statstilskud til omstilling af ældre boliger til kraftvarme.

Stk. 2. Den del af udgifterne, som svarer til tilskud m.v., der er skattefrie efter stk. 1, kan ikke fradrages ved indkomstopgørelsen eller medregnes ved opgørelsen af grundlaget for skattemæssige afskrivninger og medregnes ikke til anskaffelsessummen ved opgørelse af skattepligtig fortjeneste ved afståelse af fast ejendom.

§ 7 G. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke udlodning af beløb fra en andelsboligforening til andelshaverne, i det omfang be-

løbet hidrører fra et tilskud i henhold til byfornyelses- og boligforbedringslovens § 56, stk. 1, eller saneringslovens § 64 c.

§ 7 H. Ved opgørelsen af en arbejdstagers skattepligtige indkomst medregnes ikke bidrag til arbejdsmarkedsuddannelsesfonden, som arbejdsgiveren har tilbageholdt i arbejdstagerens løn.

§ 7 I.⁶⁾ Beløb, der af staten udbetales som inflationsgaranti i forbindelse med Danmarks Skibskreditfonds udstedelse af indeksregulerede obligationer til finansiering af ny- og ombygning af skibe, er skattefri for låntager.

§ 7 J.⁷⁾ Afdragsbidrag, der efter § 13 i lov om refinansiering af realkreditlån m.v. i landbrugs-ejendomme og §§ 2 b–d i lov om indeksregulerede realkreditlån af staten ydes til **jordbrugs**-lån, er skattefri for låntager. Afdragsbidrag ydet i henhold til § 6, stk. 1, jf. stk. 3, i lov nr. 850 af 20. december 1989 om Dansk Landbrugs Realkreditfond er ligeledes skattefri for låntager.

§ 7 K.⁸⁾ Legater, der er betinget af, at de anvendes til studierejser i udlandet, Færøerne og Grønland, er indkomstskattefri for modtageren, i det omfang de medgår til dækning af sædvanlige udgifter til rejse mellem Danmark og studiestedet, sædvanlige meromkostninger ved opholdet på studiestedet samt dokumenterede udgifter til betaling af undervisning, deltagerafgifter og lign., herunder betaling for kurser i studiestedets sprog.

Stk. 2. Udbetalinger efter lov om statens uddannelsessøtte er ikke omfattet af stk. 1 bortset fra støtte til betaling af studieafgifter efter § 5 i nævnte lov.

Stk. 3. Ligningsrådet fastsætter de i stk. 1 omtalte beløb for sædvanlige udgifter til rejse og beløb for sædvanlige meromkostninger ved opholdet på studiestedet.

Stk. 4. Legater, der er betinget af, at de anvendes til dækning af omkostninger ved videnskabelige arbejder, er indkomstskattefri.

Stk. 5. Udgifter, som dækkes af et **indkomst**-skattefrit legat, jf. stk. 1–4, kan ikke fradrages eller afskrives i den skattepligtige indkomst. Skattefriheden for ellers skattefri godtgørelser og lign. bortfalder, i det omfang udgifterne dækkes af et indkomstskattefrit legat.

§ 8. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst fradrages udgifter, som i forbindelse med den skattepligtiges erhverv er afholdt til rejser, reklame og lignende med det formål at opnå salg af varer og tjenesteydelser i det pågældende og senere indkomstår.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 **finder ikke** anvendelse i de tilfælde, hvor **den skattepligtige** indkomst opgøres som en procentdel af en forenings formue efter reglerne i lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v.

Stk. 3. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst fradrages :

- a) løbende provisioner eller præmier for lån, som den skattepligtige optager; eller for sikring af hans tilgodehavende,
- b) præmier og lignende løbende ydelser for kaution for den skattepligtiges gæld, og
- c) stiftelsesprovisioner, engangspræmier og lignende engangsydelser for lån, sikring af tilgodehavender eller kaution, som nævnt under a) og b), såfremt løbetiden er mindre end 2 år.

Stk. 4. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst fradrages udgifter til repræsentation dog kun med et beløb svarende til 25 pct. af de afholdte udgifter. Reglen i 1. **pkt.** omfatter dog ikke den skattepligtiges udgifter til udenlandske forretningsforbindelsers rejse og ophold, når udgifterne afholdes med det formål at opnå salg af varer eller tjenesteydelser til udlandet.

§ 8 A.⁹⁾ Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrages gaver, som det godtgøres, at giveren har ydet til foreninger, stiftelser, institutioner m.v., hvis midler anvendes i almenvelgørende eller på anden måde almennyttigt øjemed til fordel for en større kreds af personer. Det er en forudsætning for fradrag, at gaven til den enkelte forening, stiftelse, institution m.v. i det pågældende indkomstår har andraget mindst 500 kr. Fradrag kan endvidere kun indrømmes for det beløb, hvormed de gaver, som herefter kommer i betragtning, tilsammen overstiger 500 kr. årligt, og det kan ikke udgøre mere end 3.000 kr.

Stk. 2. Den i stk. 1 omhandlede fradragsret er betinget af, at skatteministeren for det kalenderår, hvori gaven ydes, har godkendt den pågældende forening m.v. som berettiget til at modtage gaver med den virkning, at gavebeløbet kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst efter reglerne i stk. 1. God-

kendelse kan første gang meddeles med virkning for gaver ydet i kalenderåret 1960. Andragende om godkendelse for 1961 og følgende kalenderår skal fremsættes inden den 1. oktober i det kalenderår, for hvilket godkendelsen første gang skal have virkning.

§ 8 B. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan udgifter, som afholdes til forsøgs- og forskningsvirksomhed i tilknytning til den skattepligtiges erhverv, bortset fra udgifter til efterforskning efter råstoffer, jf. stk. 2, efter den skattepligtiges valg enten fradrages fuldt ud i det indkomstår, hvori de er afholdt, eller afskrives med lige store årlige beløb over dette og de følgende 4 indkomstår. Det samme gælder udgifter til grundforskning, der afholdes af en igangværende virksomhed. Hvis udgifter som nævnt i 1. pkt. er afholdt, før den skattepligtige påbegyndte erhvervet, kan udgifterne først fradrages i det indkomstår, hvori erhvervet er påbegyndt, eller afskrives som anført fra og med dette indkomstår. Ligningsrådet kan dog tillade, at udgifterne fradrages eller afskrives som anført før påbegyndelsen af erhvervet.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrages udgifter, som afholdes til efterforskning efter råstoffer i tilknytning til den skattepligtiges erhverv. Hvis udgifterne er afholdt, før den skattepligtige påbegyndte erhvervet, afskrives de over en årrække efter regler, der fastsættes af skatteministeren. Det samme gælder, hvis udgifterne i det indkomstår, hvori de er afholdt, overstiger 30 pct. af den skattepligtiges overskud ved selvstændig erhvervsvirksomhed, opgjort uden fradrag og afskrivning efter dette stykke, men med tillæg af renteudgifter og valutakurstab og med fradrag af rente- og udbytteindtægter, samt **valutakurs**gevinst, som indgår i opgørelsen af overskuddet. Ligningsrådet kan tillade, at udgifter som omhandlet i 2. pkt. fradrages eller afskrives før igangsættelsen af den erhvervsvirksomhed, hvorpå efterforskningen tager sigte. Når omstændighederne taler derfor, kan Ligningsrådet desuden tillade, at udgifter som omhandlet i 3. pkt. fradrages på **én** gang.

Stk. 3. Uanset stk. 1 og 2 kan udgifter til anskaffelse af maskiner, inventar og lignende driftsmidler, skibe og fast ejendom kun fradrages eller afskrives efter loven om skattemæssige afskrivninger m.v.

§ 8 C. Afgifter i anledning af en virksomheds tilslutning til offentligt eller privat ejede anlæg, som har erhvervsmæssig betydning for virksomheden, herunder anlæg, der tjener til forebyggelse eller bekæmpelse af forurening eller støjulemper, kan fradrages i den skattepligtige indkomst eller afskrives på samme måde som angivet i § 8 B, stk. 1.

§ 8 D. (Ophævet)

§ 8 E. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst skal landbrugeres fradrag efter § 6, stk. 1, litra a, i statsskatteloven for udgifter til bjærgning og opbevaring m.v. af halm ikke begrænses under hensyn til, at halmen benyttes til fyring i anlæg, som forsyner den private bolig med varme.

§ 8 F. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrages 3 pct. af den personlige indkomst, dog højst 3.200 kr. Omfatter indkomstansættelsen en kortere periode end 1 år, er fradraget højst $\frac{1}{12}$ af 3.200 kr. for hver måned, ved hvis begyndelse skattepligtigt foreligger. Beløbene på 3.200 kr. reguleres efter § 20 i lov om indkomstskat og formueskat for personer m.v. (personskatteloven). Fradraget beregnes før den personlige indkomst eventuelt er reguleret efter § 13 i nævnte lov.

§ 8 G. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan selskaber, som er skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1-3 og 5-6, og stk. 2, 1. pkt., samt § 2, stk. 1, litra a, og fonde, som er skattepligtige efter fondsbeskatningsloven, fradrage et beløb svarende til 25 pct. af de udgifter, som afholdes i tilknytning til den skattepligtiges deltagelse i det fælleseuropæiske forskningsprojekt Eureka eller i tilknytning til den skattepligtiges deltagelse i EF-forskningsprojekterne Esprit, Brite eller Race. Det er en betingelse for ekstrafradraget, at det pågældende forskningsprojekt ved udgangen af indkomståret er godkendt som enten Eureka-projekt af Teknologistyrelsen eller som Esprit-projekt, Brite-projekt eller Race-projekt af **EF-Kommissionen**. Det er endvidere en betingelse for fradraget, at udgifterne er afholdt inden for det budget, som virksomheden opstiller med henblik på at opnå godkendelse fra Teknologistyrelsen, henholdsvis EF.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan selskaber, som er skattepligtige

efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1-3 og 5-6, og stk. 2, 1. pkt., samt § 2, stk. 1, litra a, og fonde, som er skattepligtige efter fondsbeskatningsloven, fradrage et beløb svarende til 25 pct. af de udgifter, som afholdes i tilknytning til den skattepligtiges deltagelse i det fælleseuropæiske forskningsprojekt Eureka, i programmer under Nordisk Industrifond, i EF-programmer i henhold til rammeprogrammet for Fællesskabets aktioner inden for forskning og teknologisk udvikling eller i EF-programmet Thermie. Det er en betingelse for ekstrafradraget, at det pågældende forskningsprojekt på forhånd er godkendt af industriministeren eller den, der bemyndiges dertil. Det er endvidere en betingelse, at det pågældende forskningsprojekt ved udgangen af indkomståret er godkendt enten som Eureka-projekt af Industri- og Handelsstyrelsen, som projekt af Nordisk Industrifond eller som EF-projekt af EF-Kommissionen. Det er endelig en betingelse for fradraget, at udgifterne er afholdt inden for det budget, som virksomheden opstiller med henblik på at opnå godkendelse af Industri- og Handelsstyrelsen, Nordisk Industrifond eller EF-Kommissionen.

Stk. 3. Ekstrafradraget efter stk. 1 og 2 berører ikke den skattepligtiges adgang til fradrag for driftsomkostninger og afskrivninger efter skattelovgivningens almindelige regler.

Stk. 4. Ekstrafradraget efter stk. 1 ydes kun på grundlag af udgifter, der er afholdt til projekter, der er godkendt inden udgangen af 1989.

Stk. 5. Ekstrafradraget efter stk. 2 ydes kun på grundlag af udgifter, der er afholdt til projekter, der er godkendt inden udgangen af 1993.

Stk. 6. Industriministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan fastsætte nærmere regler for gennemførelsen af den i stk. 2 nævnte forhåndsgodkendelse af projekter.

§ 8 H. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan selskaber, som er skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1-3 og 5-6, og stk. 2, 1. pkt., samt § 2, stk. 1, litra a, fradrage gaver, som det godtgøres at selskabet har ydet til almenvelgørende eller på anden måde almennyttige foreninger, stiftelser, institutioner m.v., der anvender deres midler, herunder de modtagne ydelser, til forskning. Foreningerne, stifterne og institutionerne skal være hjemmehørende her i landet.

Stk. 2. Fradrag efter stk. 1 er betinget af, at Planlægningsrådet for Forskningen for det ka-

lenderår, hvori gaven, ydes, har godkendt den pågældende forening, stiftelse, institution m.v. som berettiget til at modtage gaver med den virkning, at gavebeløbet kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Rådets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 8 I.¹⁰⁾ Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrages udgifter til undersøgelse af nye markeder med henblik på etablering af en erhvervsvirksomhed eller udvidelse af en bestående erhvervsvirksomhed.

Stk. 2. Udgifter til undersøgelse af nye markeder, der er afholdt før etableringen af en erhvervsvirksomhed, kan kun fradrages efter stk. 1, hvis undersøgelsen er medvirkende til etablering af erhvervsvirksomheden.

Stk. 3. Udgifter efter stk. 1 og stk. 2 kan efter den skattepligtiges valg enten fradrages fuldt ud i det indkomstår, hvori udgifterne er afholdt, dog tidligst i det indkomstår, hvori etableringen af erhvervsvirksomheden finder sted, eller afskrives med lige store årlige beløb over dette og de følgende 4 indkomstår.

Stk. 4. Udgifter til repræsentation kan kun fradrages efter reglerne i § 8, stk. 4.

§ 8 J.¹⁰⁾ Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrages udgifter til advokat og revisor, der er afholdt i forbindelse med etablering af en erhvervsvirksomhed eller udvidelse af en bestående erhvervsvirksomhed. Det samme gælder gebyrer til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Stk. 2. Udgifter, der er afholdt inden etableringen eller udvidelsen af erhvervsvirksomheden, kan først fradrages i det indkomstår, hvori etableringen eller udvidelsen af erhvervsvirksomheden finder sted.

Stk. 3. Udgifter, der må anses for tillæg til en købesum eller et fradrag i en salgssum for et aktiv, kan ikke fradrages efter stk. 1.

§ 8 K.¹¹⁾ Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan udgifter, der afholdes til nyplantning af fredskov, fradrages med indtil 20 pct. årligt. Overstiger udgifterne ikke 25.000 kr. pr. år pr. ejendom, kan beløbet dog fradrages i det indkomstår, hvori udgiften er afholdt. Såfremt ejendommen sælges eller det tilplantede areal ryddes efter brand, kan udgifter, der endnu ikke er fradraget efter 1. pkt., fratrækkes i det indkomstår, hvori salget eller rydningen sker. der

er en betingelse for fradrag, at det tilplantede areal pålægges fredskovspligt efter skovlovens bestemmelser herom, og at fredskovspligten tinglyses på ejendommen. Udgifter til genplantning af skov kan fradrages straks.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan udgifter til plantning af træer, der er bestemt til erhvervsmæssig anvendelse som juletræer eller pyntegrønt i kort omdrift, samt frugttræer og frugtbuske fradrages med indtil 20 pct. årligt. Overstiger udgifterne ikke 25.000 kr. pr. år pr. ejendom, kan beløbet dog fradrages i det indkomstår, hvori udgiften er afholdt. Udgifter til genplantning i skov af træer, der er bestemt til erhvervsmæssig anvendelse som juletræer eller pyntegrønt, kan dog uanset 1. pkt. fradrages straks. Såfremt ejendommen sælges eller det tilplantede areal ryddes, kan udgifter, der endnu ikke er fradraget efter 1. pkt., fratrækkes i det indkomstår, hvori salget eller rydningen sker.

Stk. 3. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan udgifter, der afholdes til anlæg af læhegn, jf. lov om læhegn, fradrages fuldt ud i den skattepligtige indkomst i det indkomstår, hvori udgiften er afholdt. Tilskud til læplantning ydet efter lov om læhegn medregnes i den skattepligtige indkomst i samme indkomstår, hvori udgifter efter 1. pkt. afholdes.

Stk. 4. Uanset stk. 1-3 kan udgifter til anskaffelse af maskiner, inventar og lignende driftsmidler og fast ejendom kun fradrages eller afskrives efter lov om skattemæssige afskrivninger m.v.

§ 8 L.¹⁾) Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan udgifter til erhvervelse af know-how og patentrettigheder i tilknytning til den skattepligtiges erhverv efter den skattepligtiges valg enten fradrages fuldt ud i det indkomstår, hvori udgifterne er afholdt, eller afskrives efter § 15, stk. 1, i lov om særlig indkomstskat m.v.

Stk. 2. Afhændes eller afstås knowhow eller patentrettigheder, hvis anskaffelsesudgift i medfør af stk. 1 er fradraget fuldt ud i den skattepligtige indkomst, skal afhændelses- eller afståelsessummen fuldt ud medregnes i den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori afhændelsen eller afståelsen finder sted. I disse tilfælde finder reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v. om beskatning af fortjeneste ikke anvendelse.

§ 9. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for lønmodtagere fradrages udgifter i forbindelse med udførelsen af det indtægtsgivende arbejde i det omfang, de samlede fradragsberettigede udgifter overstiger et grundbeløb på 3.000 kr. Grundbeløbet på 3.000 kr. reguleres efter personskatteovens § 20.

Stk. 2. Begrænsningen af fradraget efter stk. 1 omfatter ikke udgifter, som lønmodtagere kan fradrage efter §§ 9 B-9 D, § 13 i denne lov eller § 49, stk. 1, i lov om beskatningen af pensionsordninger m.v.

Stk. 3. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst fradrages udgifter til repræsentation dog kun med et beløb svarende til 25 pct. af de afholdte udgifter.

Stk. 4. Udgifter, der efter Ligningsrådets anvisning kan fradrages uden dokumentation for størrelsen, kan indgå i opgørelsen af de samlede udgifter efter stk. 1 med de af Ligningsrådet fastsatte satser.

Stk. 5. Godtgørelse, der udbetales af arbejdsgiveren, for udgifter, lønmodtageren påføres som følge af arbejdet, medregnes ved indkomstopgørelsen. Dette gælder dog ikke godtgørelse for rejse- og befordringsudgifter, såfremt godtgørelsen ikke overstiger satser, der fastsættes af Ligningsrådet. Rejse- og befordringsudgifter kan ikke fradrages ved indkomstopgørelsen i det omfang, de er godtgjort efter 2. pkt.

Stk. 6. Reglerne i stk. 5 finder tilsvarende anvendelse på rejse- og befordringsgodtgørelser, der udbetales til medlemmer af eller medhjælpere for bestyrelser, udvalg, kommissioner, råd og lignende.

Stk. 7. Såfremt arbejdsgiveren afholder lønmodtagerens udgifter ved rejse i udlandet efter regning, kan arbejdsgiveren udbetale et skattefrit beløb på indtil 60 pct. af Ligningsrådets satser for skattefri rejsegodtgørelse. Selv om arbejdsgiveren ikke udbetaler et skattefrit beløb efter 1. pkt., kan lønmodtageren ikke foretage et tilsvarende fradrag i den skattepligtige indkomst.

Stk. 8. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes ikke dagpenge og rejsegodtgørelser, der udbetales i forbindelse med udførelsen af offentligt hverv, der gør det nødvendigt for den skattepligtige at tage ophold uden for hjemstedskommunen, jf. statsskatteovens § 5, litra d. Statsskatteovens § 5, litra d, anvendes dog kun på udbetalinger fra staten,

danske kommuner og De Europæiske Fællesskaber.

Stk. 9. Reglerne i stk. 8 anvendes tillige på dagpenge og rejsegodtgørelser, som Kommunernes Landsforening eller Amdrætsforeningen i Danmark udbetaler til bestyrelsesmedlemmer for udførelse af deres hverv som bestyrelsesmedlemmer i disse foreninger. Disse dagpenge og rejsegodtgørelser kan dog ikke overstige beløb, som bestyrelsesmedlemmet har krav på for tilsvarende hverv som kommunalbestyrelsesmedlem eller amtsrådsmedlem.

Stk. 10.¹²⁾ Godtgørelse, der ydes for udgifter til kost og logi i forbindelse med formidlet døgnophold omfattet af §§ 66 og 68 a i lov om social bistand, medregnes ikke ved indkomstopgørelsen. Dette gælder dog kun den del af godtgørelsen, der ikke overstiger satser, som fastsættes efter lovens § 66 a, stk. 1. Udgifter, der er godtgjort efter 1. pkt., kan ikke fradrages ved indkomstopgørelsen. Reglerne i 1.-3. pkt. finder ikke anvendelse, hvis formidlet døgnophold udøves som selvstændig erhvervsvirksomhed.

§ 9 A. (Ophævet)

§ 9 B. Befordringsudgifter, der er nødvendig gjort ved skiftende arbejdssted eller flere samtidige arbejdssteder, kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, såfremt den skattepligtige har haft 2 eller flere arbejdssteder uden for sin bopæl eller dennes umiddelbare nærhed.

§ 9 C. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrag for befordring frem og tilbage mellem sædvanlig bopæl og arbejdsplads foretages med et beløb, som beregnes på grundlag af den normale transportvej ved bilkørsel efter en kilometertakst, der fastsættes af Ligningsrådet. Ved fastsættelsen af denne takst lægges udgiften til befordring med bil til grund.

Stk. 2. Fradrag kan dog kun foretages for den del af befordringen pr. arbejdsdag, der overstiger 20 kilometer.

Stk. 3. Udgør befordringen pr. arbejdsdag til og med 54 kilometer, beregnes fradraget med den kilometertakst, Ligningsrådet fastsætter. For befordring herudover beregnes fradraget med 25 pct. af den fastsatte kilometertakst.

Stk. 4. Anvender den skattepligtige egen bil til befordringen, og overstiger den daglige befordring 54 km, kan fradrag for befordring ud

over 20 km pr. arbejdsdag foretages med den kilometertakst, Ligningsrådet fastsætter for 1984. Dette gælder dog kun, såfremt offentlig befordring ikke kan anvendes.

Stk. 5. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om administrationen af stk. 1-4 herunder regler om, hvorledes den normale transportvej efter stk. 1 fastlægges. Hvor ganske særlige hensyn til de skattepligtige taler derfor, kan ministeren endvidere fastsætte regler, hvorefter bestemmelserne i stk. 1-4 fraviges.

Stk. 6. Medlemmer af Folketinget, ministre og danske medlemmer af **Europa-Parlamentet** kan ikke foretage fradrag efter stk. 1-4 for befordring i forbindelse med folketingshvervet. Det samme gælder, hvis de ovennævnte anvender et frikort eller frirejse til offentlige transportmidler i forbindelse med andre hverv eller andet arbejde.

§ 9 D. Godtgør den skattepligtige, at han som følge af invaliditet eller kronisk sygdom har særlige udgifter til befordring mellem hjem og arbejdsplads, finder reglerne i § 9 C ikke anvendelse. Den skattepligtige kan i stedet fradrage normal befordringsudgift i det omfang, den overstiger 2.000 kr., samt den del af den **faktiske** befordringsudgift, der overstiger normal befordringsudgift i det pågældende tilfælde. Normal befordringsudgift opgøres, hvor offentlig befordring kan anvendes, som udgiften til billigste offentlige befordringsmiddel og ellers som udgiften ved brug af eget befordringsmiddel efter kilometertakster, der fastsættes af Ligningsrådet.

§ 9 E. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan eksportmedarbejdere uanset § 9, stk. 5, sidste pkt., foretage fradrag for merudgifter i forbindelse med rejser og ophold i udlandet uden dokumentation for udgifterne. Det er en betingelse, at den pågældende i indkomståret enten har haft uafbrudt ophold i udlandet i 2 måneder, eller at opholdene i udlandet i løbet af indkomståret i alt har omfattet mindst 100 døgn.

Stk. 2. Som eksportmedarbejdere anses efter denne bestemmelse lønmodtagere, der for en dansk arbejdsgiver udfører arbejde i udlandet med sigte på at opnå salg til udlandet af arbejdsgiverens varer og tjenesteydelser eller at opfylde sådanne aftaler. Bestemmelsen omfatter ikke medarbejdere, der forestår transport af

varer m.v. eller er medlem af et selskabs direktion eller bestyrelse bortset fra **medarbejder**-valgte repræsentanter.

Stk. 3. Fradraget opgøres på grundlag af lønindkomsten for udlandsarbejdet efter de af Ligningsrådet fastsatte anvisninger for fradrag for merudgifter ved lønarbejde i udlandet.

Stk. 4. Den skattepligtige skal vedlægge selvangivelsen en erklæring fra arbejdsgiveren om karakteren af udlandsarbejdet, opholdenes varighed og om lønindkomsten under udlandsopholdene.

§ 9 F. Personer, der er skattepligtige efter kildeskattelovens § 2, stk. 1, litra a, og som er gift ved udløbet af indkomståret, kan fradrage et grundbeløb på 27.100 kr. ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Beløbet reguleres efter personskattelovens § 20. Fradraget gives kun i indkomst efter kildeskattelovens § 2, stk. 1, litra a, og kan ikke overstige sådan indkomst.

Stk. 2. Det er en betingelse, at den skattepligtige er samlevende med ægtefællen ved udgangen af indkomståret, og at ægtefællen ikke for dette år har opnået skattenedsættelse gennem personfradrag efter personskattelovens § 10.

§ 10. Bidrag, som i anledning af skilsmisse eller separation udredes af den ene af ægtefællerne til underhold af den anden ægtefælle eller af børn, der ikke opholder sig hos bidragyderen, kan fradrages i bidragyderens skattepligtige indkomst. Fradragsretten for de nævnte bidrag til underhold af børn er betinget af, at **bidrag**-yderen har forsørgerpligt over for det offentlige for barnet, og kun bidrag for tiden indtil barnets fyldte 18. år kan fradrages. Bidragene til underhold af den anden ægtefælle medregnes til denne ægtefælles skattepligtige indkomst. Bidragene til underhold af et barn medregnes til barnets skattepligtige indkomst for den del af bidragene, der overstiger det af socialministeren fastsatte normalbidrag. Særlige bidrag til barnets dåb og bidrag i anledning af, at barnet når konfirmationsalderen, medregnes dog ikke til barnets skattepligtige indkomst, i det omfang bidragene ikke overstiger for dåb 1 gang det månedlige normalbidrag og for bidrag i anledning af, at barnet når konfirmationsalderen, 3 gange det månedlige normalbidrag.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 finder tillige anvendelse på underholdsbidrag fra den ene ægtefælle til den anden ægtefælle og til børn, der ikke opholder sig hos bidragyderen, når

ægtefællerne på grund af faktisk adskillelse er ansat selvstændigt til statsskat, og bidraget er fastsat eller godkendt af det offentlige.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 finder, for så vidt angår bidrag i anledning af separation, kun anvendelse på bidrag, hvis størrelse er fastsat eller ændret efter ikrafttrædelsen af lov nr. 517 af 19. december 1942. ~~Med hensyn til bidrag i anledning af skilsmisse,~~ finder bestemmelserne kun anvendelse på bidrag, der er fastsat eller ændret efter ikrafttrædelsen af lov nr. 538 af 22. december 1941.

§ 11. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fratrækkes underholdsbidrag til børn uden for ægteskatj, med hensyn til hvilke der påhviler den skattepligtige forsørger- eller bidragspligt over for det offentlige, og som ikke opholder sig hos bidragyderen. Kun bidrag for tiden indtil barnets fyldte 18. år kan fradrages. Bidragene medregnes til barnets skattepligtige indkomst for den del af bidragene, der overstiger det af socialministeren fastsatte normalbidrag. Særlige bidrag til barnets dåb og bidrag i anledning af, at barnet når konfirmationsalderen, medregnes dog ikke til barnets skattepligtige indkomst, i det omfang bidragene ikke overstiger for dåb 1 gang det månedlige normalbidrag og for bidrag i anledning af, at barnet når konfirmationsalderen, 3 gange det månedlige normalbidrag.

§ 12. Udgifter til løbende ydelser, som den skattepligtige har forpligtet sig til at udrede, kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst efter reglerne i stk. 2-8.

Stk. 2. Udgifter til ensidigt påtagne forpligtelser som nævnt i stk. 1 kan fradrages, hvis ydelsen tilfalder foreninger, stiftelser, institutioner m.v. eller religiøse samfund som godkendt efter stk. 3. Fradrag indrømmes kun for årlige ydelser, der ikke overstiger 15 pct. af yderens personlige indkomst med tillæg af positiv kapitalindkomst For selskaber og andre skattepligtige institutioner indrømmes fradrag kun for årlige ydelser, der ikke overstiger 15 pct. af yderens skattepligtige indkomst. **Årlige** ydelser, der ikke overstiger 15.000 kr., kan dog fradrages fuldt ud uanset begrænsningen i 2. og 3. pkt.

Stk. 3. Fradragsret efter stk. 2 er betinget af, at skatteministeren har godkendt foreningen, stiftelsen, institutionen m.v. eller det religiøse samfund som berettiget til at modtage løbende

ydelse med den virkning, at yderen får fradrag for dem. Religiøse samfund kan godkendes, hvis de er hjemmehørende her i landet. Foreninger, stiftelser, institutioner m.v. kan godkendes, hvis de er hjemmehørende her i landet, er almenvelgørende eller på anden måde almennyttige og anvender deres midler, herunder de modtagne ydelser, til humanitære formål, til forskning eller til beskyttelse af naturmiljøet.

Stk. 4. Udgifter til ensidigt påtagne forpligtelser som nævnt i stk. 1, der tilfalder personer eller dødsboer, kan fradrages med i alt højst 10.000 kr. årligt. Ægtefæller, der er samlevende i hele indkomståret, kan dog kun opnå fradrag for den del af ægtefællernes samlede årlige ydelser, som ikke overstiger 10.000 kr. En eventuel nedsættelse til dette beløb foretages i den del af hver ægtefælles årlige ydelse, der overstiger 5.000 kr.

Stk. 5. Udgifter til ydelser som nævnt i stk. 1 kan fradrages, hvis ydelsen udredes i form af hel eller delvis fribolig for modtageren. Begrænsningen af fradragsretten i stk. 2 og 4 finder ikke anvendelse på sådanne ydelser.

Stk. 6. De i stk. 4 og 5 nævnte ydelser kan ikke fradrages i det omfang, yderen som gave eller arveforskud har forpligtet sig til at udrede dem til livsarvinger eller disses ægtefæller. Stedbørn og plejebørn sidestilles med livsarvinger. Bestemmelserne i 1. og 2. pkt. medfører ingen begrænsning i adgangen til at fradrage de i §§ 10 og 11 nævnte underholdsbidrag.

Stk. 7. Uanset begrænsningen i stk. 6 kan der indrømmes fradrag for ydelser som nævnt i stk. 4 og 5, hvis ydelsen tilfalder den skattepligtiges barnebarn. Fradrag indrømmes endvidere for ydelser, der tilfalder et barnebarn af den med den skattepligtige samlevende ægtefælle. Udgifter til sådanne ydelser kan fradrages med i alt højst 3.000 kr. årligt pr. barnebarn. Fradragsretten er betinget af, at en af barnebarnets forældre er afgået ved døden før indkomstårets begyndelse. Fradrag indrømmes ikke for ydelser, der forfalder til betaling efter udgangen af det kalenderår, hvori barnebarnet fylder 18 år.

Stk. 8. Udgifter til ydelser som nævnt i stk. 1 kan fradrages, hvis ydelsen udredes som et led i en gensidigt bebyrdende aftale. Udgifter til sådanne ydelser kan dog ikke fradrages, når yderen er forpligtet til at udrede dem til selvejende institutioner, stiftelser, fonde m.v., som er stiftet af den skattepligtige. Det samme gælder, hvis institutionen m.v. er stiftet af den skattepligtiges ægtefælle, af disses forældre eller livs-

arvinger, eller hvis disse personer har en bestemmende indflydelse over institutionen m.v. Stedbørn og plejebørn sidestilles med livsarvinger.

§ 12 A.¹³⁾ I tilfælde, hvor en bolig, som ville være omfattet af den procentvise **lejeværdiberegning** i ligningslovens §§ 15 B–15 I, såfremt ejeren selv benyttede boligen, stilles til rådighed for ejerens eller dennes ægtefælles forældre, stedforældre eller bedsteforældre, medregnes et beløb i den skattepligtige indkomst, der svarer til den lejeværdi, som ville blive beregnet, såfremt ejeren selv beboede boligen. Den del af en eventuel betaling, der **overstiger** det efter 1. pkt. beregnede beløb, medregnes dog altid i den skattepligtige indkomst. Det er en betingelse, at boligen, der stilles til rådighed, findes i tilknytning til en bolig, som den skattepligtige eller dennes ægtefælle bebor. Det er endvidere en betingelse, at én af forældrene, stedforældrene eller bedsteforældrene er førtidspensionist, efterlønsmodtager eller fyldt 67 år inden udgangen af indkomståret.

Stk. 2. Den skattepligtiges samlede gennemsnit af de sidste to år, inden friboligen stilles til rådighed, sidestilles med en ægtefælle.

§ 13. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrages udgifter til kontingenter til arbejdsgiverforeninger, fagforeninger og andre faglige sammenslutninger, der har til hovedformål at varetage de økonomiske interesser for den erhvervsgruppe, hvortil den skattepligtige hører. Erstatninger eller ydelser, der udbetales til medlemmerne af sådanne sammenslutninger, medregnes til modtagerens skattepligtige indkomst.

§ 14. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrages beløb, som i indkomståret er anvendt til skatter og afgifter på fast ejendom og næring, til forpagtningsafgifter og lignende byrder, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Udgifter til ejendomsskatter på ejendomme, der indeholder en eller to selvstændige lejligheder, kan ikke fradrages, hvis ejendommen i indkomståret har tjent til bolig for ejeren. Fradrag indrømmes endvidere ikke for udgifter til ejendomsskatter, som vedrører et stuehus med tilhørende grund og have, hvis stuehuset i indkomståret har tjent til bolig for ejeren. Begrænsningen i 2. pkt. gælder, når stuehuset er beliggende på en ejendom, der benyttes til

landbrug, gartneri, planteskole eller frugtplantage. Fradrag indrømmes heller ikke for udgifter til ejendomsskatter på ubebyggede grunde, der er erhvervet med henblik på privat benyttelse, og som ikke senere er overgået til erhvervmæssig benyttelse.

Stk. 3. Begrænsningen i stk. 2, 1.-3. pkt., gælder ikke i det omfang, ejendommen eller stuehuset er benyttet erhvervmæssigt i indkomståret. Der bortses dog fra uvæsentlig erhvervmæssig benyttelse.

Bekendtgørelse af Glyndeborgover

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover. I Medfør af den Kongelige Befaling af 12. April 1864 om Glyndeborgover.

Bekendtgørelse af Myndighedsloven

Herved bekendtgøres lov om umyndighed og vægemål (myndighedsloven), jfr. lovbekendtgørelse nr. 554 af 16. november 1976. med de ændringer, der følger af lov nr. 244 af 8. juni 1978, lov nr. 212 af 13. maj 1981 og love nr. 230 og 231 af 6. juni 1985.

Kapitel 1 *Om umyndige*

§ 1. Den, der er under 18 år, er umyndig. Den, der er 18 år eller derover, er myndig, men kan umyndiggøres efter reglerne i § 2.

Stk. 2. Personer, der er umyndige på grund af alder, betegnes i loven som mindreårige. Mindreårige og umyndiggjorte betegnes under ét som umyndige.

§ 2. Den, der er fyldt 18 år, kan umyndiggøres, såfremt han:

- 1) på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller anden sjælelig forstyrrelse er uskikket til at varetage sine anliggender;
- 2) ved ødselhed eller anden uforsvarlig adfærd udsætter sin eller sin families velvære for fare;
- 3) på grund af drikfældighed eller lignende last er uskikket til at varetage sine anliggender;
- 4) på grund af legemlig mangel, sygdom eller anden skrøbelighed er mindre skikket til at varetage sine anliggender og selv ønsker at blive umyndiggjort.

§ 3. (Ophævet).

§ 4. Umyndiggørelsesdekretet tinglyses i den underretskreds, hvor den umyndiggjorte har sit hjemting.

§ 5. Umyndiggørelsen skal ophæves, når den umyndiggjorte findes skikket til selv at varetage sine anliggender.

Kapitel 2 *Forældremyndighed*

§ 6. Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.

Forældremyndighedens indhold

§ 7. Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov.

Stk. 2. Forældremyndigheden medfører pligt til at beskytte barnet mod fysisk og psykisk vold og anden krænkende behandling.

Stk. 3. Forældrene kan anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling.

Indehavere af forældremyndighed

§ 8. Er forældrene gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ~~ægteskab~~, har de fælles forældremyndighed. Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen dog forældremyndigheden ~~alene~~.

medmindre samlivet mellem ægtefællerne genoptages.

Stk. 2. Er forældrene ikke gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene.

Aftale om fælles forældremyndighed

§ 9. Forældre, der ikke er gift med hinanden eller er separerede, kan med statsamtets godkendelse aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet.

Ophør af fælles forældremyndighed

§ 10. Lever forældre, der har fælles forældremyndighed, ikke sammen, eller agter en af dem at ophæve samlivet, kan enhver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre.

Stk. 2. Forældrene kan med statsamtets godkendelse aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet.

Stk. 3. Er forældrene uenige, eller nægtes godkendelse af deres aftale, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

Separation og skilsmisse

§ 11. Ved separation eller skilsmisse skal der tages stilling til, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, medmindre der tidligere er truffet aftale eller afgørelse herom.

Stk. 2. Forældrene kan med statsamtets eller rettens godkendelse aftale, at de fortsat skal have fælles forældremyndighed, eller at en af dem skal have forældremyndigheden alene. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Godkendelsen foretages af statsamtet, hvis separationen eller skilsmissen sker ved bevilning, og ellers af retten.

Stk. 3. Er forældrene uenige, eller nægtes godkendelse af deres aftale, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

Genoptagelse af samlivet

§ 12. Er der truffet aftale eller afgørelse efter § 10 eller § 11 om, at en af forældrene skal have forældremyndigheden alene, genindtræder den fælles forældremyndighed, hvis gifte, herunder separerede, forældre genoptager eller fortsætter samlivet. Er forældrene ugifte eller fraskilte, får de ikke på ny fælles forældremyndighed, medmindre de indgår aftale herom efter § 9. ∴

Overførelse af forældremyndighed ved aftale

§ 13. Forældremyndigheden kan ved aftale godkendt af statsamtet overføres til den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, eller til andre. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den ene af forældrene og dennes ægtefælle.

Overførelse af forældremyndighed ved dom

§ 14. Har ugifte forældre ikke haft fælles forældremyndighed, jfr. § 8. stk. 2, kan retten overføre forældremyndigheden fra moderen til faderen alene, hvis ændringen er bedst for barnet. Ved afgørelsen tages hensyn til faderens hidtidige forbindelse med barnet.

Forældremyndigheden efter dødsfald

§ 15. Har forældrene fælles forældremyndighed, og dør den ene, forbliver forældremyndigheden hos den anden. Bor barnet ved dødsfaldet ikke hos den efterlevende, kan en anden i forbindelse med dødsfaldet anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod, at forældremyndigheden forbliver hos den efterlevende.

Stk. 2. Har en af forældrene forældremyndigheden alene, og dør denne, eller bevirker et dødsfald i øvrigt, at ingen har forældremyndigheden, bestemmes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem der skal have forældremyndigheden. Anmoder den efterlevende af forældrene om forældremyndigheden, imødekommes anmodningen, medmindre hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod det.

Stk. 3. Forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den efterlevende af forældrene og dennes ægtefælle.

Stk. 4. Afgørelser efter stk. 1-3 træffes af statsamtet og kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 5. Statsamtets afgørelse kan inden 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, indbringes for retten under en sag mod den, statsamtet har tillagt forældremyndigheden.

§ 16. Indehavere af forældremyndigheden kan tilkendegive, hvem der efter deres død bør have tillagt forældremyndigheden. Tilkendegivelsen følges, medmindre hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler derimod. Den efterlevendes fortrinsstilling efter § 15 gælder dog uanset en modsat tilkendegivelse.

Ændring afforældremyndigheds)taler og afgørelser

§ 17. Er forældremyndigheden ved aftale eller dom tillagt en af forældrene alene, kan retten overføre forældremyndigheden til den anden, hvis det er påkrævet under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold.

Stk. 2. Stk. 1 gælder også, hvis faderen ikke har fået medhold under en sag efter § 14.

Stk. 3. Aftale efter § 13 eller afgørelse efter § 15 kan ændres af retten efter samme betingelser som nævnt i stk. 1.

Midlertidige afgørelser om forældremyndighed

§ 18. Er der anlagt retssag om forældremyndigheden, kan retten efter anmodning ved kendelse bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en dom, der kan fuldbyrdes, og bortfalder, hvis sagen hæves eller afvises.

§ 19. Har forældrene fælles forældremyndighed, og er der risiko for, at den ene af dem vil bringe barnet ud af landet og derved foregribe en afgørelse om forældremyndigheden, kan justitsministeren eller den, der be-

myndiges hertil, midlertidigt tillægge den anden af forældrene forældremyndigheden alene.

§ 20. Under en sag ved statsamtet om forældremyndighed efter en indehavers død, jfr. § 15, kan statsamtet, bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en afgørelse om forældremyndigheden, der kan fuldbyrdes.

§ 21. Er indehaveren eller begge indehavere af forældremyndigheden forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige forhold, kan statsamtet afgøre, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, så længe forhindringen varer.

§ 22. Midlertidig afgørelse efter §§ 18-21 kan ændres, hvis det er bedst for barnet. Er retssag anlagt, træffes afgørelsen af retten.

Samværsret

§ 23. Barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den, der ikke har del i forældremyndigheden, har ret til samvær med barnet.

§ 24. Statsamtet træffer efter anmodning afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværsretten og kan fastsætte de nødvendige bestemmelser i forbindelse hermed.

Stk. 2. Statsamtet kan afslå at fastsætte samværsret og kan ændre eller ophæve en afgørelse eller aftale om samværsret, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler derfor. Ved afgørelsen tages navnlig hensyn til den pågældendes hidtidige forbindelse med barnet.

§ 25. Behandles en sag om forældremyndighed ved retten eller statsamtet, træffer statsamtet efter anmodning afgørelse om midlertidig samværsret under sagen for en indehaver af forældremyndigheden efter reglerne i § 24. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en afgørelse eller aftale om forældremyndigheden, der kan fuldbyrdes.

Sagsbehandling

§ 26. Er et barn fyldt 12 år, skal der, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samværsret, finde en samtale sted med barnet herom. Samtalen kan dog undlades, hvis den må antages at være til skade for barnet eller uden nogen betydning for afgørelsen.

§ 27. Statsamtet skal indhente erklæring fra den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, inden der træffes afgørelse efter § 13 eller § 15, stk. 2, medmindre dette kan være til væsentlig skade for barnet eller medføre uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

§ 27 a. Statsamtet skal tilbyde forældre og barnet en børne- og familiesagkyndig rådgivning og vejledning ved uenighed om forældremyndighed og samværsret.

§ 28. Justitsministeren kan fastsætte regler om statsamternes behandling af sager efter dette kapitel.

Kapitel 3 *Værger*

§ 29. For børn og unge under 18 år er indehaveren af forældremyndigheden værge. For gifte under 18 år er den hidtidige indehaver af forældremyndigheden værge. Har forældrene fælles forældremyndighed, er de begge værger.

Stk. 2. Er der fælles forældremyndighed, og er den ene af indehaverne umyndig eller under lavværgemål, eller er værgemålet frataget denne, jfr. § 32, er den anden værge alene.

Stk. 3. Indtræder en af de i stk. 2 nævnte omstændigheder for en, der har forældremyndigheden alene, eller for begge indehavere, beskikkes en værge.

Stk. 4. Forældremyndighedens indehaver er værge uden beskikkelse.

§ 30. For umyndiggjorte beskikkes en værge.

§ 31. Den, der på grund af sygdom, alder eller anden særlig grund kun med betydelig vanskelighed kan udøve værgemål, kan afslå eller kræve sig fritaget for værgesbeskikkelse.

L.T.A. 188

§ 32. Værgemålet fratages værgen, hvis denne misbruger sin stilling eller i øvrigt viser sig uegnet til hvervet.

Stk. 2. Værgemålet ophører, hvis værgen bliver umyndiggjort eller sat under lavværgemål.

§ 33. Værger beskikkes, og værgemål fratages af statsamtet.

Stk. 2. I forbindelse med en umyndiggørelsesdom foretages værgesbeskikkelsen af den ret, der afsiger dommen.

Stk. 3. Skal værge beskikkes for en umyndiggjort eller for en mindreårig, der er fyldt 12 år, skal der finde en samtale sted herom med den pågældende, før afgørelsen træffes. Samtalen kan dog undlades, hvis den må antages at være unødvendig eller til skade for den pågældende.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler for statsamternes værgesbeskikkelser m.v.

Kapitel 4

Om umyndigheds retsvirkninger

§ 34. En umyndig kan ikke selv råde over sin formue eller forpligte sig ved retshandler, for så vidt ikke andet nedenfor er bestemt.

§ 35. En mindreårig, der har indgået ægteskab, træffer selv bestemmelse om indgåelse og ophævelse af aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde.

Stk. 2. Har en mindreårig med tilladelse af forældremyndighedens indehaver på egen hånd påtaget sig tjeneste eller andet personligt arbejde, hvorved han er blevet i stand til selv at sørge for sit underhold, kan han, for så vidt han er fyldt 15 år, selv ophæve aftalen og påtage sig arbejde af lignende art, medmindre andet bestemmes af forældremyndighedens indehaver.

§ 36. Aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde, som en mindreårig på egen hånd har truffet, kan forældremyndighedens indehaver ophæve, såfremt hensynet til den mindreåriges opdragelse eller velfærd kræver det. Ophævelsen skal dog så vidt muligt ske med rimeligt varsel, og hvor billighed taler derfor, kan der tillægges den anden part en passende erstatning.

§ 37. Det har sit forblivende ved lovgivningens særlige regler om lærlingeforhold.

§ 38. En umyndiggjort træffer, uanset umyndiggørelsen, selv bestemmelse om indgåelse og ophævelse af aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde. Dog kan retten, når hensynet til den umyndiggjortes velfærd kræver det, bestemme, at sådan aftale alene skal kunne indgås og ophæves af værgen. Er sådan bestemmelse truffet, kan værgen også ophæve en aftale, som den umyndiggjorte tidligere har indgået. Ophæveisen skal da så vidt muligt ske med rimeligt varsel, og hvor billighed taler derfor, kan der tillægges den anden part en passende erstatning.

Stk. 2. Bestemmelse i henhold til stk. 1, 2. pkt., kan træffes enten i forbindelse med umyndiggørelsen eller under særlig sag, på hvilken da reglerne i lov om rettens pleje af 11. april 1916 kapitei 43 finder tilsvarende anvendelse.

§ 39. En umyndig råder selv over, hvad han har erhvervet ved egen virksomhed efter sit fyldte 15. år eller, hvis han er umyndiggjort, efter umyndiggørelsen. Rådigheden omfatter også indtægten af det således erhvervede, og hvad der træder i stedet derfor. Den medfører ikke adgang til at påtage sig gældsforpligtelser.

Stk. 2. Den rådighed, der således tilkommer en mindreårig, kan, hvis det skønnes, at hans tarv kræver det, fratages ham af forældremyndighedens indehaver, ved at denne tager det erhvervede i sin varetægt. For så vidt angår mindreårige, der har indgået ægteskab, og umyndiggjorte, kan rådigheden under samme betingelser fratages dem af værgen med justitsministerens samtykke.

§ 40. Reglerne i § 39 finder tilsvarende anvendelse på, hvad en umyndig ved gave eller testamente har fået til egen rådighed.

§ 41. En umyndiggjort, som i henhold til § 49 har tilladelse til at udøve en næring eller virksomhed, kan på egen hånd indgå de retshandler, som falder inden for virksomhedens område.

Stk. 2. Tilbagekaldelse af tilladelsen får kun virkning over for tredjemand, når han kendte eller burde kende den.

§ 42. Det har sit forblivende ved ægteskabs- og arvelovgivningens regler om de derunder hørende retshandler.

§ 43. Har en umyndig på egen hånd truffet en aftale, som han ikke har haft hjemmel til at slutte, kan den anden part træde tilbage fra aftalen, medmindre denne forinden er godkendt eller er bindende opfyldt fra den umyndiges side.

Stk. 2. Vidste den anden part, at aftalen blev truffet med en umyndig, og havde han ikke grund til at tro, at denne havde hjemmel til at slutte den, kan han dog først træde tilbage efter udløbet af den tid, som ved aftalens indgåelse blev fastsat til at indhente godkendelse, eller som med rimelighed måtte forudsættes at medgå dertil. Heller ikke kan den anden part træde tilbage fra en aftale om personligt arbejde fra den umyndiges side, så længe denne opfylder aftalen.

Stk. 3. Tilbagetrædelsen kan meddeles også til den umyndige selv.

§ 44. Bliver en aftale ugyldig på grund af umyndighed, skal hver af parterne tilbageleve, hvad han har modtaget eller, hvis tilbagelevering ikke kan ske, erstatte dets værdi. Den umyndige er dog kun pligtig at yde sådan erstatning i det omfang, hvori det modtagne er brugt til passende underhold for ham eller i øvrigt skønnes at være kommet ham til nytte.

Stk. 2. Har en umyndig ved urigtige anbringender om sin hjemmel til at træffe en aftale forledet den anden part til at slutte denne, kan det, uanset om nogen opfyldelse af aftalen har fundet sted, i det omfang, hvori det findes billigt, pålægges ham at erstatte det tab, som aftalen har medført. Har den umyndige ved aftalens indgåelse gjort sig skyldig i strafbart forhold, påhviler der ham erstatningspligt efter lovgivningens almindelige regler.

Kapitel 5

Om værgens beføjelser og pligter

§ 45. For så vidt ikke andet særlig er bestemt, bestyrer værgen den umyndiges formue og handler på hans vegne i retsforhold vedrørende formuen.

§ 46. For så vidt retten skønner, at den umyndiggjorte er ude af stand til selv at drage tilbørlig omsorg for sin person, påhviler dette værgen. Bestemmelse herom kan træffes enten i forbindelse med umyndiggørelsen eller under særlig sag, på hvilken da lov om rettens pleje af 11. april 1916 kapitel 43 finder tilsvarende anvendelse.

§ 47. For så vidt den umyndiges midler står under værgens bestyrelse, skal han på passende måde sørge for deres bevaring og frugtbargørelse og deres anvendelse til bedste for den umyndige.

§ 48. En umyndig kan ikke forpligtes ved kaution eller anden sikkerhedsstillelse for tredjemands gæld.

§ 49. Værgen for en umyndiggjort kan med justitsministerens samtykke give den umyndiggjorte tilladelse til på egen hånd at udøve en næring eller anden virksomhed. Denne tilladelse kan tilbagekaldes af værgen med justitsministerens samtykke.

§ 50. I vigtige anliggender skal værgen så vidt muligt indhente erklæring fra den umyndige, hvis han er fyldt 15 år, og har den umyndige en ægtefælle, med hvem han samlever, tillige fra denne.

§ 50 a. Når forældrene i forening er værgen for mindreårigt ægtebarn, kan enhver af dem give den anden fuldmagt til i almindelighed eller med hensyn til nærmere bestemte anliggender at udøve værgemålet alene.

Stk. 2. Enhver af forældrene kan med virkning over for tredjemand modtage og kvittere for ydelser, der lovligt kan erlægges til en værgen, medmindre den anden til vedkommende tredjemand har anmeidt, at han ønsker at medvirke.

Stk. 3. Er den ene af forældrene ved fraværelse, sygdom eller af anden grund midlertidigt forhindret i at deltage i en under værgemålet hørende afgørelse, som ikke uden ulempe kan opsættes, udøves bestemmelsesretten af den anden.

§ 51. Justitsministeren fører tilsyn med værgemålene og udfærdiger nærmere bestemmelser om værgens forhold til tilsynsmyndigheden, om værgens bestyrelse af den umyn-

diges formue og aflæggelse af regnskab herfor samt om, i hvilket omfang der kan tillægges værgen vederlag for bestyrelsen.

§ 52. Udøves værgemålet for mindreårigt ægtebarn af forældrene i forening, og er de uenige om en afgørelse, træffes denne af justitsministeren.

§ 53. Værgen skal varetage den umyndiges interesser med omhu og efter bedste evne. Han er erstatningspligtig over for den umyndige for den skade, han forvolder ham ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

Kapitel 6

Om lavværgemål

§ 54. Når det er påkrævet af hensyn til en persons uerfarenhed eller i øvrigt på grund af mangler ved hans legemlige eller sjælelige tilstand, kan han sættes under lavværgemål, såfremt han selv ønsker det.

Stk. 2. Lavværgemål kan anordnes med virkning fra det fyldte 18. år.

§ 55. Den, der er sat under lavværgemål, kan kun i forbindelse med sin lavværgeråde over sin formue og forpligte sig ved retshandler. Dog træffer han selv bestemmelse om indgåelse og ophævelse af aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde.

§ 56. Reglerne i §§ 4. 5, 31-33, 39, stk. 1, 40, 43, 44, 50 og 53 finder tilsvarende anvendelse ved lavværgemål.

§ 57. (Ophævet).

Kapitel 7

Om værger beskikkede til særligt hverv og testamentariske værger

§ 58. Til udførelsen af et bestemt hverv for en umyndig kan der i fornødent fald beskikkes en særlig værgen. En sådan bliver altid at beskikke, når værgens interesse i et foreliggende retsforhold kan komme i strid med den umyndiges.

§ 59. Er nogen ved sygdom eller fraværelse midlertidigt forhindret i at varetage sine anliggender, kan der i fornødent fald beskikkes en værgen til, så længe tilstanden består,

at varetage hans anliggender i nærmere angivet omfang. Forinden beskikkelsen sker, skal den pågældendes samtykke så vidt muligt indhentes.

§ 60. Værgebeskikkelsen foregår på det sted, hvor hvervet skal udføres, eller, når værge skal beskikkes for en syg, på det sted, hvor denne bor.

Stk. 2. Bestemmelse om fratagelse af værgemålet træffes af den myndighed, der har foretaget beskikkelsen.

§ 61. Reglerne i §§ 31-32, 33. stk. 1 og 4, 50, 51 og 53 finder tilsvarende anvendelse på værger beskikkede til særligt hverv. Dog foretages beskikkelse efter § 58 i anledning af et skifte af skifteretten.

§ 62. En arvelader kan ved testamente bestemme, hvem der som værge skal bestyre en arv, der tilfalder en umyndig efter ham. Arveladerens bestemmelse kan tilsidesættes af justitsministeren, såfremt den findes stridende mod den umyndiges tarv.

Stk. 2. Reglerne i §§ 32, 33, stk. 1 og 4, 50, 51 og 53 finder tilsvarende anvendelse på testamentariske værger.

Stk. 3. Tilsidesættes arveladerens bestemmelse om testamentarisk værget eller ønsker denne ikke at overtage værgemålet, finder lovens almindelige regler anvendelse. Det samme gælder, hvis værgemålet fratages værger eller ophører af andre grunde.

Kapitel 8

Om umyndiges og sindssyges erstatningsansvar og om sindssyges retshandler

§ 63. Barn under 15 år er erstatningspligtigt for skadegørende handlinger efter samme regler som personer over denne alder; dog kan erstatningen nedsættes eller endog helt bortfalde, for så vidt det findes billigt på grund af manglende udvikling hos barnet, handlingens beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt, derunder navnlig forholdet mellem den skadegørendes og den skadelidendes evne til at bære tabet og udsigten til, at skaden kan fås godtgjort hos andre.

§ 64. En person, som på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet

evnen til at handle fornuftmæssigt, er erstatningspligtig for skadegørende handlinger efter samme regler som sjælssunde personer dog kan erstatningen nedsættes eller **endog** helt bortfalde, for så vidt det findes billigt under hensyn til personens sindstilstand, handlingens beskaffenhed eller **omstændighederne** i øvrigt, derunder navnlig forholdet mellem den skadegørendes og den skadelidendes evne til at bære tabet og udsigten **til**, at skaden kan fås godtgjort hos andre.

Stk. 2. Har den skadegørende ved misbrug af beruselsesmidler eller på lignende måde forbigående hensat sig i en sindstilstand som ovenfor nævnt, er en lempelse i erstatningsansvaret udelukket.

§ 65. Har en person, som på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand manglede evnen til at handle fornuftmæssigt, truffet en aftale, er denne ikke bindende for ham, og enhver af parterne skal tilbagelevere, hvad han har modtaget, eller hvis tilbagelevering ikke kan ske, erstatte dets værdi. Den, som manglede evnen til at handle fornuftmæssigt, er dog kun pligtig at yde sådan erstatning i det omfang, hvori det modtagne er brugt til passende underhold for ham eller i øvrigt skønnes at være kommet ham til nytte.

Stk. 2. Var den anden part i god tro, kan der, uanset om nogen opfyldelse af aftalen har fundet sted, i det omfang, hvori det findes billigt, tillægges ham erstatning for det tab, som aftalen har medført.

Kapitel 9

Forskellige bestemmelser og overgangsbestemmelser

§ 66. Denne lov træder i kraft den 1. oktober 1922.

§§ 67-70. (Overgangsbestemmelser udeladt).

§ 71. Fra denne lovs ikrafttræden ophæves Christian den Femtes Danske Lov 1. bog, 23. kap., art. 9 og 12, og 24. kap., art. 9; 3. bog, 17. kap., 5. bog, 3. kap., art. 10; 6. bog, 13. kap., an. 2, og 19. kap., art. 10; for Færøernes vedkommende samme konges **Norske** Lov 1. bog, 21. kap., an. 9 og 12, og 22. kap.,

art. 9; 3. bog, 19. kap.: 5. bog, 3. kap., art. 6. bog, 13. kap., art. 2, og 19. kap., art. 12. pr. 14. maj 1754 §§ 1-3; fundats 7. maj 1788, 2. kap. § 5; Fr. 24. april 1839: pi. 10. april 1841; lov nr. 75 af 7. april 1899 § 10; lov nr. 36 af 13. marts 1903; lov nr. 130 af 27. maj 1908 § 10, stk. 5; lov nr. 133 af 27. maj 1908 §§ 1-3 og lov om retsforholdet mellem husbond og medhjælper af 6. maj 1921?" Stk. 2. Endvidere bortfalder, hvad der i øvrigt i lovgivningen måtte være stridende mod denne lov.

~ Lov nr. 17 af 6. februar 1957 indeholder i § 2, stk. 2-3, følgende bestemmelse:

- Lov nr. 277 af 30. juni 1922 om umyndighed og værgemål som ændret ved nærværende lov kan ved kgl. anordning sættes i kraft i Grønland med de ændringer og tilføjelser, som måtte findes hensigtsmæssige under hensyn til de særlige forhold i denne landsdel.

Efter forhandling med det færøske hjemmestyre kan nærværende lov ved kgl. anordning sættes i kraft på Færøerne med de ændringer, som måtte findes hensigtsmæssige under hensyn til de særlige forhold på øerne.

Lov nr. 578 af 19. december 1969¹⁾ indeholder følgende bestemmelser:

§ 2. Loven træder i kraft den 1. januar 1970.

§ 3. Uanset bestemmelsen i § 1, nr. 1, kan begæring om skifte efter arvelovens § 18, stk. 1, når arvelader er død før lovens ikrafttræden, først fremsættes, når vedkommende arving er fyldt 21 år. Det samme gælder en arvings begæring om udbetaling af arv, når arvelader er død før lovens ikrafttræden, og der er givet henstand med arvens betaling efter skiftelovens § 63 eller tidligere gældende regler. Er henstanden givet under skifte af uskiftet bo, finder bestemmelsen i 2. pkt. dog kun anvendelse, såfremt begæringen om skiftet er fremsat før lovens ikrafttræden.

Lov nr. 312 af 10. juni 1976²⁾ indeholder følgende bestemmelser:

§ 2. Loven træder i kraft den 1. november 1976.

§ 3. Uanset § 1. nr. 1, kan begæring om skifte efter arvelovens § 18, stk. 1, når arvelader er død mellem den 1. januar 1970 og lovens ikrafttræden, først fremsættes, når vedkommende arving er fyldt 20 år. Det samme gælder en arvings begæring om udbetaling af arv, når arvelader er død i det nævnte tidsrum, og der er givet henstand med arvens betaling efter skiftelovens § 63. Er henstanden givet under skifte af uskiftet bo, finder 2. pkt. dog kun anvendelse, hvis begæringen om skiftet er fremsat før lovens ikrafttræden.

Lov nr. 230 af 6. juni 1985³⁾ indeholder følgende bestemmelser:

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 1986.

§ 4

Stk. 1. Er der før lovens ikrafttræden anlagt retssag om separation eller skilsmisse eller indgivet ansøgning om bevilling til separation eller skilsmisse, anvendes den tidligere lovgivnings regler.

Stk. 2. Såfremt begge ægtefæller anmoder derom, inden endelig dom afsiges eller bevilling meddeles, anvendes dog bestemmelserne i §§ 1 og 2.

Stk. 3. Er der før lovens ikrafttræden truffet aftale eller afgørelse om forældremyndighed, der ikke skal gælde for en senere separation eller skilsmisse, skal der under en separations- eller skilsmissesag tages stilling til, hvem forældremyndigheden skal tilkomme.

§ 5

Stk. 1. Behandler statsamtet ved lovens ikrafttræden en sag efter de hidtidige regler i myndighedslovens § 24, stk. 1, § 26, § 28, stk. 4, § 30, stk. 1, 3. pkt., eller § 32, stk. 2, anvendes den tidligere lovgivnings regler. Det samme gælder, hvis skifteretten behandler en sag om værgebeskikkelse efter den hidtidige regel i myndighedslovens § 10.

Stk. 2. Såfremt parterne er enige derom, inden afgørelse træffes af statsamtet eller skifteretten, anvendes dog bestemmelserne i §

§ 6

Stk. 1. Er der ikke for lovens ikrafttræden afsagt endelig dom i en sag efter den hidtidige regel i myndighedslovens § 28, stk. 2, anvendes § 14, som affattet ved § 1.

Stk. 2. Ændring af afgørelser efter den hidtidige regel i myndighedslovens § 28, stk. 2, sker efter § 17, som affattet ved § 1.

§ 7

Bestemmelsen i myndighedslovens § 33, som affattet ved § 1, anvendes kun på sager om værgebeskikkelse, der rejses efter lovens ikrafttræden.

§ 8

Bestemmelserne i myndighedslovens § 17 og § 24, stk. 2, som affattet ved § 1, anvendes også på aftaler eller afgørelser om forældremyndighed og samværsret truffet før lovens ikrafttræden.

Ændringslovene nr. 220 af 8. juni 1966, nr. 257 af 4. juni 1969, nr. 578 af 19. december 1969, nr. 280 af 7. juni 1972, nr. 312 af 10. juni 1976, nr. 244 af 8. juni 1978, nr. 212 af 13. maj 1981, nr. 230 og nr. 231 af 6. juni 1985 indeholder alle bestemmelser om, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men ved kgl. anordning kan sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Justitsministeriet, den 3. oktober 1985

ERIK NINN-HANSEN

/ M. Levv

¹⁾ hvorved myndighedsalderen blev nedsat til 20 år.

²⁾ hvorved myndighedsalderen blev nedsat til 18 år.

³⁾ hvorved kapitel 2 og 3 fik ny affattelse.

Cirkulære om offentlige forlystelser

(Til politidirektøren i København og politimestre)

Efter de gældende politivedtægter må en række forlystelser ikke afholdes offentligt uden politiets tilladelse.

Ved meddelelse af tilladelser til forlystelser på offentlige forlystelsessteder, som for eksempel faste og omrejsende tivolier, byfester, markeder og dyrskuer, skal nedenstående regler iagttages.

Ved meddelelse af tilladelser til opstilling af ikke-gevinstgivende spilleautomater og afholdelse af visse forestillinger skal reglerne i § 13 og § 15 iagttages, uanset om forlystelsen afholdes på et offentligt forlystelsessted. § 13 finder dog ikke anvendelse i lokaler, der er omfattet af lov om restaurations- og hotelvirksomheder m.v.

Bestemmelserne i § 10 og §§ 16-19 finder tillige anvendelse ved tilladelser til drift af gevinstgivende spilleautomater i henhold til § 26 i lov om restaurations- og hotelvirksomheder m.v.

Politiet skal holde sig underrettet om de enkelte kommunalbestyrelses almindelige stilling til, at der meddeles tilladelser til offentlige forlystelser i kommunen. Kommunalbestyrelsens holdning er vejledende for politiet ved afgørelsen af de enkelte ansøgninger.

Kapitel 1

Personlige betingelser

§ 1. Tilladelse til at drive forlystelser, herunder karruseller, gynger, skydebaner, lykkespil, behændighedsspil og lignende, kan kun gives, hvis det efter de foreliggende oplysninger om ansøgerens og eventuelle medhjælperes personlige forhold må antages, at virksomheden vil blive drevet på forsvarlig måde.

Stk. 2. Er ansøgeren et selskab, gælder stk. 1 tilsvarende for den, der er ansvarlig for forly-

stelsen, og den pågældendes eventuelle medhjælpere.

Stk. 3. Tilladelsen skal gives på vilkår af:

- 1) at eventuelle medhjælpere er fyldt 16 år, og
- 2) at der for eventuelle medhjælpere mellem 16 og 18 år foreligger skriftligt samtykke til hvervet fra forældremyndighedens indehaver, medmindre ansøgeren eller dennes ægtefælle er indehaver af forældremyndigheden. For disse medhjælpere kan der stilles vilkår om en begrænset daglig arbejdstid.

Stk. 4. Det skal endvidere fremgå af tilladelsen, at den helt eller delvist kan tilbagekaldes:

- 1) hvis vilkårene ikke overholdes,
- 2) hvis der forekommer overtrædelse af anden lovgivning,
- 3) hvis tilladelsens benyttelse giver anledning til uorden eller væsentlig gene for omboende eller forbipasserende, eller
- 4) hvis det i øvrigt antages, at virksomheden ikke længere vil blive drevet på forsvarlig måde.

Kapitel 2

Generelle betingelser

§ 2. Den plads, hvor forlystelserne anbringes, skal godkendes af politiet. Der skal lægges særlig vægt på til- og frakørselsforhold, parkeringsmuligheder og sanitære forhold.

Stk. 2. Der bør så vidt muligt ikke godkendes pladser, der er beliggende i umiddelbar nærhed af beboelseshuse. Markedspladser og lignende steder, der fra tidligere tid har været benyttet til forlystelser af samme art, kan dog godkendes, hvis der kun vanskeligt kan findes anden egnet plads.

§ 3. Tilladelsen bor normalt betinges af, at der kun holdes åbent for publikum i tiden mellem klokken 11.00 og kl. 24.00, jf. endvidere de særlige regler i helligdagslovgivningen.

Stk. 2. Politiet kan fastsætte kortere **åbnings-**tider, for eksempel således, at særligt støjende **forlystelser** (højttaleranlæg, mekaniske musik-instrumenter og lignende) eller særligt risiko-betonede forlystelser (gynger, karruseller, sky-debaner og lignende) skal ophøre tidligere end de øvrige forlystelser.

Stk. 3. Det skalfremgå af tilladelsen, i hvilket tidsrum forlystelserne må være åbne.

§ 4. Tilladelser til forlystelser på markeder og dyrskuer bør kun meddeles i passende omfang ved hvert enkelt arrangement, således at der tages hensyn til, at formålet med markedet eller dyrskuet ikke tilsidesættes.

Kapitel 3

De enkelte forlystelser Lykkespil

§ 5. Politiet kan tillade lykkespil på offentlige forlystelsessteder under forudsætning af, at det underholdende i spillet er så overvejende, at det har karakter af en forlystelse.

Stk. 2. Politiet kan tillade indtil 40 gevinstgivende spilleautomater for hver 2 bemandede køreforretninger i et forlystelsesarrangement under forudsætning af, at arrangementet fortsat har karakter af et egentligt forlystelsessted.

Stk. 3. Politiet kan tillade tombola eller lignende under forudsætning af, at tombolaen indgår som et naturligt, underholdende led i det samlede forlystelsesarrangement.

§ 6. Tilladelsen skal i øvrigt gives på vilkår af, at reglerne i §§ 7-11 overholdes.

§ 7. Spil om penge eller stærke drikke er ikke tilladt. Spillemærker eller andre gevinster må ikke ombyttes med penge.

Stk. 2. Spillemærker må kun anvendes på samme eller tilsvarende forlystelsesarrangementer til:

- 1) fortsat spil,
- 2) adgang til andre forlystelser,
- 3) køb af varer, der typisk sælges på offentlige forlystelsessteder, som for eksempel ballo-

ner, postkort, turisteffekter og lignende af mindre værdi, eller

- 4) køb af is, popcorn, pølser, bøf og lignende, men ikke spise- og drikkevarer i øvrigt.

§ 8. I lykkespil om varer må hver spillers indsats pr. spil ikke overstige 5 kr. pr. felt eller lignende. Hvis der ydes rabat ved indsats på flere felter eller lignende, må hver spillers indsats ikke overstige 20 kr. pr. **spil**. indkøbsprisen på de enkelte varer må ikke overstige 300 kr. Det er tilladt at udbetale sidegevinster i form af spillemærker, såfremt værdien af disse gevinster ikke overstiger 10 kr. i spillemærker.

§ 9. I roulettespil må hver spillers indsats højst udgøre 5 kr. Indsatsen på ét felt må dog ikke overstige 1 kr. Gevinsten må ikke overstige værdien af 50 kr. i spillemærker.

§ 10. I andre lykkespil om spillemærker, herunder gevinstgivende spilleautomater (enarmede tyveknægte), må hver spillers indsats ikke overstige 50 øre. Gevinsten må ikke overstige værdien af 300 kr. i spillemærker.

§ 11. I en tombola eller lignende må prisen pr. lod ikke overstige 5 kr. Gevinsten skal bestå af varer, hvis indkøbspris ikke må overstige 300 kr., eller af spillemærker til en værdi af højst 300 kr. i spillemærker.

Behændighedsspil

§ 12. Tilladelsen skal gives på vilkår af:

- 1) at hver spillers indsats ikke overstiger 5 kr., eller 20 kr., hvis der ydes rabat, og
- 2) at gevinsten består af varer, hvis indkøbspris ikke må overstige 300 kr., eller af spillemærker til en værdi af højst 300 kr. i spillemærker.

Stk. 3. Tilladelsen skal i øvrigt gives på vilkår af, at reglerne i § 7 overholdes.

Morskabsautomater

§ 13. Politiet kan tillade spil på ikke-gevinstgivende spilleautomater (morskabsautomater).

Stk. 2. Tilladelsen skal gives på vilkår af, at hver spillers indsats ikke overstiger 5 kr., og at spilleautomaten ikke kan overføre points til følgende spil. For særligt avancerede automa-

ter kan indsatsen dog tillades at udgøre højst.10 kr.

Stk. 3. Om antallet af morskabsautomater gælder § 5, stk. 2, tilsvarende.

Stk. 4. Uden for offentlige forlystelsessteder kan politiet endvidere tillade opstilling af et passende antal morskabsautomater på steder, hvor publikum i forvejen må antages at indfinde sig med henblik på underholdning, for eksempel i biografer.

Særlige forlystelsesapparater

§ 14. Politiet kan tillade brug af karruseller, luftgynger, rutchebaner, radiobiler, skydebaner og lignende forlystelsesapparater under forudsætning af:

- 1) at der, inden forlystelsesapparatet tages i brug, forevises godkendelse i form af attesteret tilsynsbog i henhold til § 22, § 23 og § 25 og eventuelt tillige i henhold til § 24,
- 2) at det, inden forlystelsesapparatet tages i brug, godtgøres ved forevisning af police og præmiekvittering, at de forsikringer, der er nævnt i § 27, er tegnede.

Visse forestillinger

§ 15. Politiet må ikke tillade, at der afholdes offentlige hypnotiske, spiritistiske eller lignende forestillinger, hverken på eller uden for offentlige forlystelsessteder.

Stk. 2. Forestillinger med tankelæsning, suggestion og lignende må kun tillades, hvis publikum ikke deltager.

Kapitel 4

Kontrol m.v.

Syn af spilleautomater

§ 16. Tilladelse til opstilling af gevinstgivende spilleautomater skal betinges af, at der forevises en inden for de sidste 3 år udstedt erklæring fra Dantest eller et andet autoriseret laboratorium godkendt af Statens Tekniske Prøvenævn og Justitsministeriet.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte erklæring skal attestere:

- 1) at automaten ikke kan give gevinst i form af rede penge,
- 2) at gevinstchancen svarer til den gevinsttabel, som er anbragt på automaten,

3) at indsats ikke kan overstige de tilladte maksima,

4) at gevinst ikke kan ~~overstige~~ de tilladte maksima,

5) at der ikke er sket konstruktive ændringer af automaten siden sidste eftersyn,

6) at automaten er forsynet med et skilt fra laboratoriet, der ikke må kunne fjernes, uden at det ødelægges, og hvoraf automatens navn og nummer samt afprøvningens måned og år fremgår, og

7) at laboratoriet har plomberet billedbånd og indekshjul eller elektroniske komponenter til sikring af, at der ikke kan foretages konstruktive ændringer af automaten.

§ 17. Hvis der foretages konstruktive ændringer af automaten, må denne ikke bruges, før politiet har fået forevist erklæring som nævnt i § 16, stk. 2, nr. 1-4 og 6-7.

§ 18. Politiet kan foranstalte kontrolsyn af en spilleautomat, når omstændighederne taler derfor.

§ 19. Udgifterne ved de i §§ 16-18 nævnte syn afholdes af automatejeren.

Syn af særlige forlystelsesapparater

§ 20. Politiet kan godkende særlige forlystelsesapparater, jfr. § 14.

§ 21. Ansøgning om godkendelse af forlystelsesapparater, der ikke tidligere har været benyttet her i landet, indgives af ejeren eller brugeren til politiet i den politikreds, hvor ansøgeren har bopæl, hvor apparatet er fremstillet, eller hvor det første gang agtes taget i brug.

Stk. 2. Ansøgningen vedlægges en erklæring fra Dantest eller fra et af de teknologiske institutter i København, Århus eller Odense om, at apparatet er synet til sikring af, at benyttelsen ikke frembyder fare for publikum eller for det personale, der skal betjene det. Erklæringen skal angive de betingelser, der af sikkerhedsmæssige grunde stilles med hensyn til apparatets konstruktion, opstilling og anvendelse.

Stk. 3. Erklæringen skal være bilagt to eksemplarer af de til dokumentation af sikkerheden nødvendige tegninger, herunder en skitse med angivelse af apparatets hovedmål, beskri-

velse og beregninger samt betjeningsvejledning, der skal være udarbejdet af leverandøren.

§ 22. Godkendelsen skal være skriftlig og angive de betingelser, der af sikkerhedsmæssige grunde stilles med hensyn til apparatets konstruktion, opstilling og anvendelse, jfr. §21, stk. 2.

Stk. 2. Samtidig med godkendelsen forsynes de medfulgte bilag med politiets stempel, hvorefter det ene sæt "bilag udleveres til ejeren (brugeren) af apparatet.

Stk. 3. Endvidere udleveres til ejeren (brugeren) af apparatet en tilsynsbog. Tilsynsbogen skal indeholde de i godkendelsesskrivelsen anførte betingelser, rubrikker til notering af senere eftersyn og af eventuelle mangler, der vil være at afhjælpe, samt en skitse med angivelse af apparatets hovedmål, og en betjeningsvejledning. Tilsynsbogen skal endvidere på første side være forsynet med følgende påtegning: »Ejeren eller brugeren af det i nærværende tilsynsbog omhandlede forlystelsesapparat er pligtig at give det personale, der betjener apparatet, fornøden vejledning om dets betjening og at føre et efter forholdene rimeligt tilsyn. Tilsynsbogen skal opbevares ved forlystelsesapparatet og på forlangende forevises for politiet«. Tilsynsbogen udfærdiges på blanket P 467.

§ 23. Politiet kan godkende, at et forlystelsesapparats **konstruktion** ændres.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 21 og 22 finder tilsvarende anvendelse. Godkendes ændringen anføres dette i tilsynsbogen. Endvidere berigtiges de tegninger, beskrivelser og beregninger m.v., som fulgte med den første ansøgning om godkendelse af apparatet.

§ 24. Såfremt et forlystelsesapparat efter den første godkendelse eller efter et senere syn flyttes til et andet sted, skal politiet på stedet, inden apparatet tages i brug, konstatere, om det er forsvarligt vedligeholdt og opstillet. Hvis politiet er i tvivl om, hvorvidt det er forsvarligt, at apparatet tages i brug, kan politiet kræve det synet af en sagkyndig. Som sagkyndig kan efter

politiets bestemmelse f.eks. anvendes Justitsministeriets bilinspektører, ~~ingeniører~~, eller fagkyndige håndværkere.

Stk. 2. Findes apparatet i orden, udstedes attest herom.

§ 25. Et forlystelsesapparat skal synes hvert kalenderår, umiddelbart inden det tages i brug, til sikring af, at der ikke er foretaget ændringer i den godkendte **konstruktion**, at det er forsvarligt vedligeholdt, og at det i øvrigt ikke frembyder fare for publikum eller for det personale, der skal betjene det. Hvor særlige forhold gør det påkrævet (komplicerede eller særlig stærkt benyttede apparater), kan politiet stille krav om syn flere gange i løbet af et kalenderår. Om disse syn tilføres der tilsynsbogen bemærkning.

Stk. 2. Syn efter stk. 1 foretages af Dantest eller af et af de teknologiske institutter i København, Århus eller **Odense**.

§ 26. Udgifterne ved de i §§ 21-25 nævnte syn afholdes af ejeren (brugeren) af forlystelsesapparatet. Ejeren (brugeren) betaler dog ikke politiets udgifter vedrørende syn efter § 24.

Forsikring

§ 27. Der skal tegnes lovpligtig arbejdsskadeforsikring for eventuel medhjælp og ansvarsforsikring, som skal dække et eventuelt erstatningsansvar over for publikum. Ansvarsforsikringen skal som minimum udgøre 5 mill. kr. ved personskade og 2 mill. kr. ved tingsskade.

Kapitel 5

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 28. Cirkulæret træder i kraft den 5. februar 1988. Samtidig ophæves Justitsministeriets cirkulære nr. 83 af 14. maj 1987.

§ 29. For faste forlystelsesparker, der inden den 15. maj 1987 havde tilladelse til opstilling af et større antal gevinstgivende spilleautomater end angivet i § 5, stk. 2, kan politiet fortsat tillade dette antal.

Justitsministeriet, den 4. februar 1988

ERIK NINN-HANSEN

/ Johan Reimann

Cirkulære om ændring af Justitsministeriets cirkulære om offentlige forlystelser.

(Til politidirektøren i København og politimestrene).

I Justitsministeriets cirkulære af 4. februar 1988 om offentlige forlystelser affattes § 10 således:

"§ 10. I andre lykkespil om spillemarker, herunder gevinstgivende spilleautomater, må hver spillers indsats pr. spil ikke overstige 50 øre. Indkast kan gøres såvel i form af 25 ører og 50 ører som i 1, 5, 10 og 20 kroner eller i spillemærker af tilsvarende værdi.

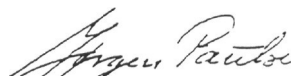
Stk. 2. Spilleautomater kan indrettes således, at de ved indkast af 50 øre giver 2 spil eller ved indkast af 1 kr. giver 2 eller 4 spil, uden at det er muligt at få eventuelt overskydende beløb tilbagebetalt. Det skal ved skiltning på spilleautomaterne tydeligt fremgå, at de er indrettet på denne måde.

Stk. 3. Såfremt der i en spilleautomat er indkastet mere end indsatsen, skal indkastet med fradrag af indsatser for gennemførte spil, til enhver tid kunne tilbagebetales i form af spillemærker. Det er dog tilladt at tilbageholde gevinster på 1 kr. eller derunder på betingelse af, at beløbet kan benyttes til fortsat spil.

Stic. 4. Gevinsten i et spil må ikke overstige værdien af 300 kr. i spillemærker. Gevinster må kun udbetales i spillemærker og skal til enhver tid fuldt ud kunne udbetales. Ved gevinstudbetaling eller fortsat spil finder reglerne i stk. 3, dog tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Spilleautomater må kun betjenes ved direkte møntindkast og udbetaling af gevinster må kun ske direkte fra spilleautomaterne."

JUSTITSMINISTERIET, den 18. febr. 1988

.....

7

Bekendtgørelse af Lov om folkeskolen

Herved bekendtgøres lov om folkeskolen, jfr. lovbekendtgørelse nr. 385 af 20. august 1980, med de ændringer, der følger af § 1, nr. 30, i lov nr. 242 af 8. juni 1983, lov nr. 287 af 6. juni 1984, lov nr. 288 af 6. juni 1984, lov nr. 270 af 6. juni 1985 og § 22 i lov nr. 217 af 23. april 1986.

Kapitel 1

Folkeskolens begreb og formål

§ 1. Folkeskolen er den kommunale skole, der tilbyder undervisning efter denne lov.

§ 2. Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at give eleverne mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen må i hele sit arbejde søge at skabe sådanne muligheder for oplevelse og selvvirksomhed, at eleven kan øge sin lyst til at lære, udfolde sin fantasi og opøve sin evne til selvstændig vurdering og stillingtagen.

Stk. 3. Folkeskolen forbereder eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund og til medansvar for løsningen af fælles opgaver. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed og demokrati.

Kapitel 2

Undervisningens ordning

§ 3. Folkeskolen omfatter en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og en 1-årig 10. klasse.

Stk. 2. Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk

bistand. Undervisningsministeren fastsætter regler herom, og kan i denne forbindelse fravige §§ 4, 6, 7, 12 og 14.

Stk. 3. Folkeskolen kan tilbyde eleverne undervisning i deres fritid.

Stk. 4. Folkeskolen kan endvidere tilbyde børnene mulighed for leg og beskæftigelse uden for skoletiden. Undervisningsministeren kan fastsætte regler herom.

§ 3 a. Efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, tilbydes der specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan godkende, at der tilbydes elever, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, undervisning i 11 år.

§ 4. Undervisningen i den 9-årige grundskole omfatter for alle elever:

- 1) dansk, regning/matematik og idræt på alle klassetrin,
- 2) kristendomskundskab på alle klassetrin undtagen 7. eller 8. klassetrin,
- 3) formning og musik på 1.-5. klassetrin,
- 4) historie på 3.-9. klassetrin, geografi og biologi på 3.-7. klassetrin og samtidsorientering på 8. og 9. klassetrin,
- 5) håndarbejde, sløjd og hjemkundskab på henholdsvis 4., 5. og 6. klassetrin,
- 6) engelsk på 5.-9. klassetrin og

7) fysik/kemi på 7.-9. klassetrin.

Stk. 2. Der skal tilbydes eleverne undervisning i tysk på 7.-9. klassetrin.

Stk. 3. Undervisningen i dansk, regning/matematik, idræt, formning og musik kan tilrettelægges som ikke-fagdelt undervisning på 1. og 2. klassetrin. Det samme gælder undervisningen i historie, geografi og biologi på 3.-5. klassetrin.

Stk. 4. Undervisningen i formning, musik, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab kan gives i videre omfang end fastsat i stk. 1, nr. 3 og 5. Undervisningen kan da tilrettelægges således, at eleverne kan vælge mellem de fag, der ikke er obligatoriske efter stk. 1.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen i de enkelte fag eller faggrupper og udsender vejledende timestfordelingsplaner og læseplaner, jfr. § 16, stk. 1.

Stk. 6. Til elever, der har været uden undervisning gennem længere tid, eller som har skiftet skole, kan der gives supplerende undervisning eller anden faglig støtte. Undervisningsministeren fastsætter regler herom og kan endvidere bestemme, at der skal tilbydes fremmedsprogede elever undervisning i deres modersmål.

§ 5. Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom.

Stk. 2. Et barn skal efter anmodning fritages for at deltage i undervisningen i kristendomskundskab, når forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning. Fritagelse kan normalt kun ske fra begyndelsen af et skoleår. Er barnet fyldt 15 år, kan fritagelse kun ske med dets samtykke.

§ 6. I undervisningen i grundskolen indgår:

- 1) færdslære.
- 2) seksualoplysning,
- 3) norsk og svensk,
- 4) fremmede religioner og andre livsanskuelser,
- 5) uddannelses- og erhvervsorientering,
- 6) sundhedslære og oplysning om udbredte nydelses- og rusmidler.

Stk. 2. På hvert klassetrin skal der afsættes en fast ugentlig time til varetagelse af klasse-lærerens særlige opgaver i samvær med klassen.

Stk. 3. Undervisningsministeren, i København skoledirektionen, fastsætter regler om undervisning efter stk. 1 og kan godkende, at andre emner indgår i den obligatoriske undervisning.

§ 7. I 10. klasse skal der tilbydes eleverne undervisning i dansk, regning/matematik, idræt, kristendomskundskab/religion, samtidsoorientering, engelsk, tysk, fransk og fysik/kemi.

Stk. 2. Vælger en elev ikke dansk, skal undervisningen omfatte dele af dette fag, og vælger en elev ikke samtidsoorientering, skal undervisningen omfatte dele af dette fag samt dele af arbejds-kundskab.

Stk. 3. § 4, stk. 5 og 6 og § 6, stk. 2, gælder også 10. klasse.

§ 8. Undervisningen i regning/matematik, engelsk og tysk på 8.-10. klassetrin og i fysik/kemi på 9. og 10. klassetrin gives i to kurser af forskelligt indhold. Kurserne benævnes grundkursus og udvidet kursus.

Stk. 2. Eleverne skal i hvert af fagene kunne vælge mellem de to kurser.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan efter indstilling fra skolenævnet, lærerrådet og skolekommissionen godkende, at delingen i to kurser efter stk. 1 undlades på 8. og 9. klassetrin i et eller flere af fagene. Forslag herom indsendes gennem kommunalbestyrelsen, i København gennem skoledirektionen med dennes indstilling.

§ 9. Ud over den undervisning, som skal tilbydes efter §§ 4 og 7, jfr. § 8, kan der tilbydes eleverne på 8.-10. klassetrin undervisning i følgende fag og emner:

- 1) maskinskrivning og fotolære,
- 2) drama og filmkundskab,
- 3) geografi og biologi,
- 4) formning, musik, håndarbejde*, sløjd og hjemkundskab,
- 5) motorlære og andre værkstedsfag,
- 6) kendskab til uddannelsesforhold og til vilkårene i arbejdslivet, herunder besøg og praktikophold i virksomheder og institutioner,

7) datalære.

Stk. 2. Der kan tilbydes eleverne i 10. klasse undervisning i historie og latin.

Stk. 3. Skolen kan endvidere tilbyde alle elever i en klasse på 8.-10. klassetrin, at de i kortere perioder udsendes i praktik i virksomheder og institutioner eller deltager i kursus i andre skoleformer, jfr. § 13, stk. 3.

Stk. 4. Undervisningsministeren, i København skoledirektionen, kan fastsætte regler om undervisning og praktik efter stk. 1-3 og kan godkende, at der tilbydes eleverne undervisning i andre praktisk eller kunstnerisk betonedede fag eller emner. For eleverne i 10. klasse kan godkendelsen tillige omfatte undervisning inden for andre fagområder.

Stk. 5. Tilbuddet om undervisning efter stk. 1 og 2 skal for den enkelte elev have mindst samme omfang som tilbuddet efter § 4, stk. 2, og halvdelen af tilbuddet efter § 7, stk. 1.

§ 10. Undervisningen i børnehaveklasser gives overvejende i form af leg og andre udviklende aktiviteter. Det tilstræbes at gøre børnene fortrolige med skolens daglige liv.

§ 11. Eleverne undervises på det klassetrin i grundskolen, der svarer til deres skolealder. En elev kan dog med forældrenes samtykke, jfr. § 46, undervises på samme klassetrin i to år, hvis eleven har været uden undervisning gennem længere tid, eller andre særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste. Ligeledes kan en elev under ganske særlige omstændigheder springe et klassetrin over.

Stk. 2. Henviſning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker på grundlag af skolepsykologisk undersøgelse og efter samråd med eleven og forældrene.

Stk. 3. Afgørelse om valg af fag eller kurser, jfr. § 4, stk. 2, § 7, stk. 1, § 8 og § 9, og om fortsat skolegang i 10. klasse træffes af forældrene, jfr. § 46, efter samråd mellem forældrene, eleven og skolen.

§ 12. Eleverne og forældrene, jfr. § 46, skal regelmæssigt underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen. På 8.-10.klassetrin udtrykkes bedømmelsen af elevernes standpunkt i de fag, der er omfattet af stk. 3-6, ved hjælp af karakterer. Det samme

gælder for elever, der går ud af skolen efter 7. klassetrin.

Stk. 2. Skolen udfærdiger afgangſbevis for elever, der går ud af skolen efter 7. klassetrin eller senere. Afgangsbeviset skal indeholde oplysning om, i hvilken undervisning eleven har deltaget og om de senest givne standpunktskarakterer (årſkarakterer) samt om eventuelle prøvekarakterer, jfr. stk. 3-6.

Stk. 3. Ved afslutningen af 9. klassetrin kan eleverne i hvert af fagene dansk, regning/matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi indstille sig til en afgangsprøve, der er fælles for alle elever uanset valget af kursus efter § 8. Prøverne benævnes Folkeskolens afgangsprøve i det pågældende fag.

Stk. 4. Ved afslutningen af 10. klasse kan eleverne, ligeledes i hvert af de nævnte fag, indstille sig enten til Folkeskolens afgangsprøve eller til en udvidet prøve, som i fagene regning/matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi forudsætter, at eleven har gennemgået udvidet kursus i 10. klasse. Disse prøver benævnes Folkeskolens udvidede afgangsprøve i det pågældende fag.

Stk. 5. I fagene latin og fransk kan eleverne indstille sig til afgangsprøve ved undervisningens afslutning.

Stk. 6. I fagene håndarbejde, sløjd, hjemkundskab og maskinskrivning kan eleverne indstille sig til afgangsprøve ved afslutningen af 8. klassetrin eller senere. Undervisningsministeren kan bestemme, at det samme skal gælde andre praktisk betonedede fag, der er omfattet af § 9.

Stk. 7. De skriftlige opgaver ved prøverne stilles af undervisningsministeren. De øvrige opgaver stilles af læreren eller af censor efter ministerens nærmere bestemmelse.

Stk. 8. Afgørelse om indstilling til prøverne træffes af eleven efter samråd med forældrene, jfr. § 46, og skolen.

Stk. 9. Undervisningsministeren fastsætter regler om kravene i de enkelte fag ved prøverne, om indstilling til prøverne, om prøvernes afholdelse, om bedømmelse og karaktergivning og om afgangſbevisernes udformning.

§ 13. Skoleåret begynder den 1. august og omfatter normalt 200 skoledage, som fordeles på ugens fem første hverdage. Undervisningsministeren kan dog tillade, at undervis-

ningen i særlige tilfælde henlægges til en lørdag.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter hvert år antallet af ferie- og fridage samt sommerferiens begyndelsestidspunkt og udsender en vejledende ferieplan.

Stk. 3. Undervisningen i en klasse kan midlertidigt indstilles i et timetal svarende til højst 10 skoledage årligt på 1.-7. klassetrin, 20 skoledage på 8. klassetrin og 30 skoledage på 9. klassetrin med henblik på elevernes deltagelse i lejrskoleophold, skolerejser, udsendelse i praktik eller lignende. I 10. klasse kan skoledage anvendes til sådanne formål efter behov.

§ 14. Den ugentlige undervisningstid for eleverne er:

- 1) på 1. klassetrin 15-22 timer,
- 2) på 2. klassetrin 15-23 timer,
- 3) på 3. klassetrin 18-23 timer,
- 4) på 4. klassetrin 20-27 timer,
- 5) på 5. klassetrin 23-29 timer,
- 6) på 6. og 7. klassetrin 24-30 timer og
- 7) på de følgende klassetrin 24-34 timer.

Stk. 2. Den daglige undervisningstid for eleverne må ikke overstige:

- 1) på 1.-3. klassetrin 5 timer,
- 2) på 4. og 5. klassetrin 6 timer,
- 3) på 6. og 7. klassetrin 7 timer og
- 4) på de følgende klassetrin 8 timer.

Stk. 3.1 10. klasse er den ugentlige undervisningstid for den enkelte elev normalt mindst 24 timer.

Stk. 4. Ved fastlæggelsen af undervisningstiden efter stk. 1-3 regnes 45 minutters undervisning lig med 1 time. Den undervisning, der er frivillig for eleverne efter §§ 4, 7 og 9, medregnes. Det samme gælder de timer, der afsættes i henhold til § 6, stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om frikvarter og spisepauser.

Stk. 5. Reglerne i stk. 1-4 omfatter ikke undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, eller supplerende undervisning efter § 4, stk. 6.

Stk. 6. Børnehaveklassernes mødetid er 3-4 timer daglig inden for sædvanlig skoletid ved skolen.

Stk. 7. Ved årgangsdelte skoler, hvor der undervises efter § 23, stk. 3, skal den ugentlige undervisningstid i de pågældende klasser være mindst 20 timer.

§ 15. Elevtallet i grundskolens klasser må ikke ved skoleårets begyndelse overstige 28.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte rammer for kommunernes forbrug af lærerskematimer pr. elev på de enkelte klassetrin i grundskolen og i 10. klasse. Rammerne baseres på et gennemsnitligt elevtal i grundskolens klasser på højst 22.

Stk. 3. Børnetallet i en børnehaveklasse må ikke ved skoleårets begyndelse overstige 22, medmindre klassen deles i to grupper med hver højst 14 børn.

§ 16. For hver skole udarbejdes en undervisningsplan, der skal indeholde bestemmelser om følgende:

- 1) Undervisningens ordning på hvert klassetrin, jfr. §§ 4 og 6-9, herunder timetallet for de enkelte fag eller faggrupper (timefordelingsplanen).
- 2) Undervisningens indhold i de enkelte fag, faggrupper og emner, angivet ved centrale kundskabs- og færdighedsområder eller belyst ved eksempler (læseplaner).
- 3) Det samlede ugentlige timetal på hvert klassetrin, jfr. § 14, stk. 1 og 6, og for specialundervisning efter § 3, stk. 2, og § 3 a, stk. 2.
- 4) Ferieplanen, jfr. § 13.

Stk. 2. Det ugentlige timetal for den obligatoriske undervisning på 8. og 9. klassetrin, jfr. § 4, stk. 1, og § 6, stk. 2, må ikke overstige 24 timer. Undervisningsministeren kan fastsætte regler, som sikrer de i § 4, stk. 1, nr. 3 og 5, nævnte fag en forholdsmæssig andel af det samlede timetal for undervisningen på 1.-7. klassetrin.

Stk. 3. I de fag, hvor eleverne kan indstille sig til afgangsprøver, jfr. § 12, skal undervisningens indhold fastlægges således, at kravene i de enkelte fag ved prøverne kan opfyldes.

Stk. 4. Undervisningens nærmere planlægning og tilrettelæggelse, herunder valget af undervisningsformer, -metoder og -stof, skal i videst muligt omfang foregå i samarbejde mellem læreren og eleverne.

§ 17. De nødvendige undervisningsmidler skal stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne. Dette gælder dog ikke instrumenter og udstyr, som anvendes ved undervisning i fri-

tiden efter § 3, stk. 3, og som hjemtages af eleverne til eget brug.

§ 18. Undervisningsministeren kan efter indstilling fra de kommunale skolemyndigheder fravige reglerne i kapitel 2 i det omfang, det er nødvendigt for at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan endvidere efter indstilling fra de kommunale skolemyndigheder fravige reglerne i kapitel 2 med henblik på opretholdelsen af små skoler.

Kapitel 3 *Skolevæsenets ordning*

§ 19. Det påhviler kommunen at oprette børnehaveklasser og at sørge for undervisning i grundskolen og 10. klasse, herunder specialundervisning, af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i kommunen, og hvis forældre ønsker dem optaget i folkeskolen, jfr. § 46. Endvidere påhviler det kommunen at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 2. Uden for Københavns og Frederiksberg kommuner påhviler det dog amtskommunen efter de af undervisningsministeren godkendte skole- og udbygningsplaner at sørge for specialundervisning af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i amtskommunen, og hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte. Tilsvarende påhviler det amtskommunen at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan godkende, at specialundervisning af den i stk. 2 nævnte karakter indrettes i kostskoleform.

Stk. 4. Undervisningsministeren udfærdiger vejledende retningslinier for udarbejdelsen af de i stk. 2 nævnte udbygningsplaner.

Stk. 5. Elever, som i løbet af skoleåret flytter fra kommunen eller fylder 18 år, har ret til at fortsætte skolegangen i kommunen i resten af skoleåret.

§ 20. En kommune kan efter overenskomst med staten, private skoler eller andre kommuner henvise elever til undervisning i statsskoler, private skoler eller en anden kommunes skoler. Amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner kan

på tilsvarende måde efter overenskomst med staten, en kommune, private skoler eller med en anden amtskommune henvise elever til specialundervisning af den i § 19, **stk. 2**, nævnte karakter i statsskoler, i **kommunale** skoler, i private skoler eller i en anden amtskommunes skoler.

Stk. 2. Overenskomster med private skoler skal godkendes af undervisningsministeren.

Stk. 3. Henvisning til private skoler kan kun ske med forældrenes samtykke, jfr. § 46.

Stk. 4. Henvisning til en anden kommunes skoler kan kun omfatte elever på 7.-10. klassetrin og elever, der skal undervises i specialklasser eller specialskoler, samt elever fra kommunens yderdistrikter, der har nærmere til nabokommunens skole.

§ 21. Elever, der gennem længere tid på grund af smittefare eller af hensyn til deres sundhed eller velfærd ikke kan undervises i skolen, undervises i deres hjem eller på den institution, hvor de opholder sig.

Stk. 2. Det påhviler kommunen at indrette undervisning efter stk. 1 på de i kommunen beliggende sygehuse, hospitaler og andre institutioner, som modtager børn i alderen 6-18 år, medmindre der på anden måde sørges for børnenes undervisning. Undervisningen kan tillige indrettes af amtskommunen. Institutionen skal stille egnede lokaler til rådighed.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om undervisning efter stk. 1 og 2 og kan herunder bestemme, at kommunernes budgetter for denne undervisning skal forelægges amtsrådet til godkendelse.

§ 22. Til hver skole hører et skoledistrikt, der kan være større for skolens ældre end for dens yngre klassetrin, jfr. dog § 23, stk. 1. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at kommunen kan danne skoledistrikter, der er fælles for flere skoler, herunder fastsætte regler om, at det distrikt, der er nævnt i stk. 5, for den enkelte skole kan omfatte en nærmere angiven del af skoledistriktet.

Stk. 2. Undervisning i henhold til § 7, stk. 1, § 8 og § 9 kan være fælles for elever fra flere skoler. Amtsrådet, i København kommunalbestyrelsen, kan i særlige tilfælde tillade, at der i en skoles børnehaveklasser optages børn fra flere skoledistrikter.

Stk. 3. Undervisning i henhold til § 7, stk. 1, og § 9 kan tilrettelægges i samarbejde med den kommunale ungdomsskole, således at eleverne om nødvendigt henvises hertil. Eleverne skal dog, hvis de ønsker det, kunne modtage undervisning inden for folkeskolen i hele det ugentlige timetal, der er fastsat i undervisningsplanen, jfr. § 16, stk. 1, nr. 3.

Stk. 4. Omlægning af distriktsgrænser mellem bestående skoler skal så vidt muligt være uden virkning for børn, der allerede er optaget i skolen, og hvis forældre ønsker, at de skal forblive i samme skole. Dette gælder dog ikke, hvis klassen kan overflyttes samlet.

Stk. 5. Har en kommunalbestyrelse besluttet at nedlægge en skole, skal dette bekendtgøres i et eller flere af de lokale blade. Frem sætter mindst 50 pct. af de beboere i det pågældende skoledistrikt, der har valgtret til kommunalbestyrelsen, inden 4 uger efter bekendtgørelsen skriftlig begæring derom, skal kommunalbestyrelsen afholde en afstemning om skolens nedlæggelse. Stemmeberettigede ved afstemningen er de beboere i skoledistriktet, der har valgtret til kommunalbestyrelsen. De nærmere regler om sådanne afstemninger fastsættes af undervisningsministeren. Bliver resultatet af afstemningen, at mindst 60 pct. af de stemmeberettigede ønsker skolen opretholdt, kan den først nedlægges efter udløbet af den følgende valgperiode og da kun, hvis kommunalbestyrelsen på ny træffer beslutning herom. Der kan ikke over for denne beslutning begæres afstemning blandt beboerne.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 5 gælder ikke ved nedlæggelse af skoler, der ligger mindre end 1,5 km fra den eller de skoler, hvortil den overvejende del af eleverne overflyttes.

Stk. 7. Hvor resultatet af en afstemning efter stk. 5 er til hinder for nedlæggelsen af en skole, kan undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen i ganske særlige tilfælde godkende, at der på ny afholdes en afstemning efter stk. 5 om skolens nedlæggelse. Bliver resultatet af den fornyede afstemning, at skolen fortsat ønskes opretholdt, er det den første afstemning, der er afgørende for, hvornår skolen kan nedlægges.

§ 23. Hver skole skal omfatte mindst 3 sammenhængende klassetrin med samme skoledistrikt. Børnehaveklasser betragtes her-

ved som yngste klassetrin. Skoler for de 3 eller 4 yngste klassetrin kan henlægges under en anden skoles ledelse, medmindre børnetallet overstiger 100.

Stk. 2. Skolerne deles i klasser efter antallet af elever, jfr. § 15, stk. 1. En klasse kan om nødvendigt omfatte flere klassetrin inden for 1.-6. klassetrin. Desuden kan undervisning i henhold til § 4, stk. 4, og § 9 samt i idræt være fælles for elever fra flere klassetrin. Ved mindre skoler gælder dette på 1.-7. klassetrin også anden undervisning i højst 15 pct. af de pågældende klassers timetal. I forbindelse hermed kan § 4, stk. 1, nr. 5, fraviges.

Stk. 3. En klasse kan uanset stk. 2 omfatte børnehaveklasse og 1. og 2. klassetrin, eller der kan på anden måde ske en samordning af undervisningen for børn fra disse klassetrin. Dog kan samtlige undervisningstimer i fagene dansk og regning/matematik kun ved små skoler være fælles for elever fra flere klassetrin. I særlige tilfælde kan undervisningsministeren tillade, at en klasse foruden børnehaveklasse og 1. og 2. klassetrin også omfatter ældre klassetrin.

Stk. 4. Ved fordelingen af børn i 1. klasser i kommunens skoler skal det tilstræbes, at den enkelte klasse kan bevares samlet på de følgende klassetrin i grundskolen. Der kan ikke foretages ny klassedeling på grundlag af valget af kurser og fag efter § 11, stk. 3.

Stk. 5. Amdtsrådet, i København kommunalbestyrelsen, kan i særlige tilfælde fravige reglerne i stk. 1 og stk. 2, 2. pkt.

§ 24. For hver kommune udarbejdes en skoleplan, der skal indeholde bestemmelser om følgende:

- 1) Skolernes navne og distrikter, jfr. § 22. Det kan herunder bestemmes, at der kan foretages mindre distriktsomlægninger i forbindelse med den årlige indskrivning.
- 2) Hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning efter § 3, stk. 2, og § 3 a, stk. 2, undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, og skolefritidsordning efter § 3, stk. 4.
- 3) Specialpædagogisk bistand efter § 3 a, stk. 1, til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

- 4) Indretning af specialundervisning efter overenskomst med amtskommunen, jfr. § 20, stk. 1.
- 5) Henvisning til undervisning i andre skoler ifølge overenskomst, jfr. § 20.
- 6) Undervisning på institutioner i området, jfr. § 21, stk. 2.
- 7) Normeringen af stillinger som tjenestemænd i folkeskolen, timelærere og faste vikarer samt disse stillingers klassificering, for så vidt den ikke følger af almindelige regler.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om grundlaget for normering af stillinger efter stk. 1, nr. 7, herunder om antallet af tjenestemandstillinger i forhold til det samlede **normeringsgrundlag**.

§ 25. Kommunen skal sørge for befordring mellem skolen og hjemmet eller dets nærhed af:

- 1) børn, der har længere skolevej end 2Vi km i børnehaveklasser og på 1.-3. klassetrin, 6 km på 4.-6. klassetrin, 7 km på 7.-9. klassetrin og 9 km i 10. klasse, og
- 2) børn, der har kortere skolevej, hvis hensynet til børnenes sikkerhed i trafikken gør det særlig påkrævet.

Undervisningsministeren kan fastsætte regler herom.

Stk. 2. Kommunen skal endvidere sørge for befordring til og fra skole af syge og invaliderede elever efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 3. Amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner skal sørge for befordring til og fra skole af elever, der modtager undervisning af den i § 19, stk. 2 nævnte karakter, efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på befordring mellem skole og daginstitution eller formidlet dagpleje i henhold til lov om social bistand af elever, der uden for skoletiden er anbragt i daginstitution m.v.

Stk. 5. Forpligtelsen til at sørge for befordring efter stk. 1 kan opfyldes ved at henvise eleverne til offentlige trafikmidler eller ved at godtgøre deres udgifter til egen befordring.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1 omfatter ikke elever, som i medfør af § 19, stk. 5, eller

§ 36, stk. 4, undervises i en anden skole end deres distriksskole.

Stk. 7. Amtsrådet kan i særlige tilfælde fravige reglerne i stk. 1.

§ 26. Kommunen kan med forældrenes samtykke, jfr. § 46, sørge for indlogering i skolebyen af elever på 7.-10. klassetrin, hvis daglige befordring mellem hjemmet og skolen ville være særlig usikker eller tidkrævende.

Stk. 2. Indlogeringen kan ordnes ved henvisning til en kostskole, jfr. § 20, stk. 1-4.

Kapitel 4

Lærerne

§ 27. For at kunne varetage undervisning i grundskolen og i 10. klasse skal den pågældende have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen, jfr. dog stk. 2 og 3, eller anden læreruddannelse, der er godkendt af undervisningsministeren i denne henseende. Undervisningsministeren, i København skoledirektionen, kan i særlige tilfælde fravige denne bestemmelse.

Stk. 2. Ved skoler, hvor de tjenestemandsansatte lærere eller timelærere ikke kan påtage sig undervisningen i alle de fag, undervisningsplanen omfatter, kan der ansættes faglærere med særlig uddannelse.

Stk. 3. Forskolelærere og småbørnslærere, der er uddannet efter lovgivningen herom, kan varetage undervisning på 1.-4. klassetrin og i idræt, håndarbejde og hjemkundskab på de øvrige klassetrin.

§ 28. For at kunne forestå undervisningen i en børnehaveklasse skal den pågældende have gennemført uddannelsen til **børnehave-**eller fritidspædagog eller en af de uddannelser, der er nævnt i § 27, stk. 3, eller anden tilsvarende uddannelse, der er godkendt af undervisningsministeren i denne henseende. Undervisningsministeren, i København skoledirektionen, kan i særlige tilfælde fravige denne bestemmelse.

§ 28 a. Undervisningen efter § 23, stk. 3, varetages af personale med uddannelse som nævnt i § 27 eller § 28.

§ 29. Til at varetage undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, eller andre pædagogiske

arbejdsopgaver, som ikke er omfattet af § 27 eller § 28, kan der ansættes personale med særlig uddannelse. Undervisningsministeren, i København kommunalbestyrelsen, fastsætter nærmere regler herom.

§ 30. Undervisningsministeren fastsætter regler om ansættelsesvilkårene for timelærere, vikarer og faglærere i folkeskolen uden for København.

§ 31. En lærer fritages efter anmodning for at undervise i kristendomskundskab. Kan der på grund af fritagelsen ikke tillægges ham fuld tjenestetid, nedsættes hans lønning tilsvarende, dog uden nedsættelse af pensionsalderen.

Kapitel 5

Undervisningspligt. Indskrivning og optagelse i folkeskolen

§ 32. Ethvert barn, der bor her i landet, er undervisningspligtigt efter reglerne i §§ 33–35, medmindre det omfattes af bestemmelser om undervisningspligt i anden lovgivning. Det samme gælder børn, der skal opholde sig her i landet i mindst 6 måneder.

§ 33. Undervisningspligten medfører pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller i en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Børn, der følger undervisningen i en anmeldt friskole, i en anerkendt privat realskole eller gymnasieskole, i en statsskole eller i en kommunal eller amtskommunal gymnasieskole, eller som modtager hjemmeundervisning efter reglerne i kapitel 4 i lov om friskoler og private realskoler m.v., skal ikke deltage i folkeskolens undervisning. Det samme gælder elever, som efter at have gennemgået 7. klassetrin deltager i kurser på en godkendt efterskole eller husholdningsskole eller på en ungdomskostskole, eller som er optaget på et anerkendt kursus, hvis undervisning svarer til folkeskolens. Undervisningsministeren fastsætter regler for, i hvilket omfang undervisningspligten hermed kan anses for opfyldt ud over kursustiden.

Stk. 3. Undervisningspligten kan endvidere efter det 7. klassetrin opfyldes ved deltagelse i heltidsundervisning i den kommunale

ungdomsskole i henhold til lov om fritidsundervisning m.v.

Stk. 4. Skolenævnet kan efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, tillade, at en elev efter 7 års undervisning helt eller delvis opfylder undervisningspligten ved at deltage i er-, hvervsmæssig uddannelse eller beskæftigelse, når særlige grunde taler for, at det er til elevens bedste. For elever, der er omfattet af stk. 2, træffes afgørelsen af skolekommissionen, i København af skoledirektionen. Tilladelsen kan betinges af, at eleven deltager i supplerende undervisning i ungdomsskolen.

§ 34. Undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 7 år, og ophører den 31. juli, efter at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år, hvori undervisning i børnehaveklassen ikke medregnes. Undervisningspligten ophører dog senest den 31. juli i det kalenderår, hvor barnet fylder 17 år eller har afsluttet grundskolen eller hermed ligestillet uddannelse, jfr. § 33, stk. 2–4.

Stk. 2. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan efter forældrenes anmodning eller med deres samtykke, jfr. § 46, godkende, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i barnets udvikling. Godkendelsen kan betinges af, at barnet optages i en børnehave eller en børnehaveklasse.

§ 35. Forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, skal medvirke til, at det opfylder undervisningspligten, og må ikke lægge hindringer i vejen herfor.

§ 36. Et barn kan efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, indskrives i en skole fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år. Barnet indskrives i skolen i det distrikt, hvor det bor eller opholder sig, jfr. dog stk. 4.

Stk. 2. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan bestemme, at anmodning om indskrivning skal indgives inden en vis frist.

Stk. 3. Optagelse i folkeskolen finder sted ved skoleårets begyndelse. I tilfælde af sygdom eller under andre særlige omstændigheder kan optagelse ske i skoleårets løb.

Stk. 4. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan tillade, at et barn optages eller forbliver i en anden skole end dets distriktsskole. Tilladelsen skal så vidt muligt gives, hvis barnet har søskende i samme skole.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om indskrivning og udskrivning af undervisningspligtige børn.

§ 37. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, optages i en børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, eller senere, jfr. § 34, stk. 2.

Stk. 2. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, optages i børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet inden 1. oktober fylder 5 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i børnehaveklassen med henblik på at kunne gå i 1. klasse året efter.

§ 38. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, optages i 1. klasse i det kalenderår, hvor barnet inden 1. oktober fylder 6 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i klassen.

§ 39. Lærerne påser, at de undervisningspligtige børn, der er optaget i skolen, deltager i undervisningen. Det samme gælder børn, der er optaget i 1. klasse før undervisningspligtens indtræden, jfr. § 38.

Stk. 2. Er en elev udeblevet fra undervisningen, skal forældrene, jfr. § 35, personligt eller skriftligt give skolen oplysning om grunden hertil. Skyldes udeblivelsen sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolen forlange lægeattest herfor.

Stk. 3. Skolens leder underretter skolenævnet forud for hvert møde om alle udeblivelser, der ikke skyldes sygdom eller anden gyldig grund.

Stk. 4. Er en elev udeblevet fra undervisningen uden gyldig grund, kan skolenævnet:

- 1) anmode forældrene om personligt eller skriftligt at give nærmere forklaring om grunden til udeblivelsen,
- 2) pålægge skolen at søge nærmere kontakt med forældrene,
- 3) pålægge skolen at indstille eleven til skolepsykologisk undersøgelse.

4) henstille til forældrene at søge bistand hos familievejledningen eller andre institutioner eller

5) indberette sagen til det sociale udvalg.

Stk. 5. Er der grund til at antage, at en elevs udeblivelse fra undervisningen overvejende skyldes særlige forhold i skolen, bør skolenævnet søge disse forhold ændret eller stille forslag om, at eleven overflyttes til en anden skole.

Kapitel 6

Udgifterne til folkeskolen

§ 40. Alle udgifter til folkeskolen påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er udtrykkelig lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten, amtskommunerne eller andre.

Stk. 2. Udgifterne til specialundervisning i henhold til § 19, stk. 2, påhviler amtskommunerne, bortset fra et af undervisningsministeren fastsat beløb pr. elev, der påhviler kommunerne.

Stk. 3. Udgifterne til undervisning på institutioner uden for Københavns og Frederiksberg kommuner, jfr. § 21, stk. 2, påhviler amtskommunerne.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, hvilken kommune og hvilken amtskommune udsiften endeligt påhviler.

§ 41. Udgiften til pensioner til tjenestemænd i folkeskolen og deres efterladte, herunder efterindtægt af pensioner, samt pligtige præmier afholdes af staten.

Stk. 2. Statens udgifter efter stk. 1 til Københavns kommune fastsættes på grundlag af de pensionsregler, der gælder uden for København.

§ 42. Kommunen kan kræve betaling af forældrene for elever, som deltager i undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3.

Stk. 2. Kommunen opkræver betaling af forældre til børn, der er optaget i skolefritidsordning, jfr. § 3, stk. 4.

§ 43. Efter undervisningsministerens bestemmelse kan staten yde tilskud til forsøgs- virksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Kapitel 7

Andre bestemmelser

»§ 43 a. Undervisningsministeren kan bemyndige ministeriets direktorater til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte bestemmelser om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder om at afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren.«

§ 44. Undervisningsministeren kan fastsætte almindelige regler om foranstaltninger til fremme af god orden i skolerne og om skolernes tilsyn med eleverne i skoletiden.

§ 45. Tiden for konfirmationsforberedelsen fastsættes ved forhandling mellem skolekommissionen og præsterne i kommunen, i København ved forhandling mellem skoledirektionen og provsterne. Kan der ikke opnås enighed mellem parterne, træffes afgørelsen af kommunalbestyrelsen efter forhandling med de berørte menighedsråd. Kommunalbestyrelsens afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 2. Der skal sikres konfirmationsforberedelsen den nødvendige tid inden for de rammer, der er angivet i § 14, stk. 2.

§ 46. Forældrenes rettigheder efter §§ 11, 12, 19, 20, 26, 33, 34 og 36–38 og de i medfør af loven givne regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældremyndighed, træffer selv afgørelse efter § 11, stk. 1 og 3, § 12, stk. 8, § 19, stk. 1,

§ 20, stk. 3, og § 26, stk. 1.

Stk. 2. Bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed kan skolen anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne.

§ 47. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved gennemførelse af skolebyggeri.

Kapitel 8

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 47 a. I folketingsåret 1986-87 fremsætter undervisningsministeren forslag om revision af lovens regler om skolefritidsordninger.

§ 48. Loven træder i kraft den 1. august 1976.

Stk. 2. §§ 32-39 har dog virkning fra den 1. august 1975.

§ 48 a. § 9, stk. 1, nr. 7, har kun gyldighed indtil 31. juli 1990.

§ 49. Lov om folkeskolen, jfr. lovbekendtgørelse nr. 172 af 8. maj 1972, ophæves den 1. august 1976, jfr. dog stk. 2-5.

Stk. 2. (Overgangsbestemmelse, udeladt).

Stk. 3. Lovens § 6 finder fortsat anvendelse for de skoleforbund, som består den 1. august 1976.

Stk. 4. (Overgangsbestemmelse, udeladt).

Stk. 5. (Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 50. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

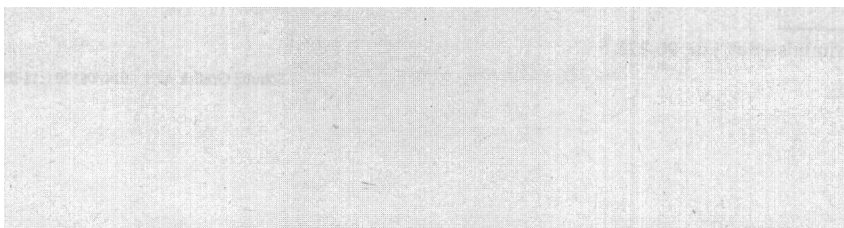
Undervisningsministeriet, den 21. august 1986

BERTEL HAARDER

/ Liselotte Nielsen

18

18

Lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Denne lov omfatter:

- 1) Selvstændig erhvervsvirksomhed ved servering af spise- og drikkevarer.
- 2) Selvstændig erhvervsvirksomhed ved modtagelse af overnattende gæster med mulighed for servering.
- 3) Servering af spise- og drikkevarer ved enkeltstående arrangementer, jf. § 22.
- 4) Udlevering af stærke drikke til nydelse på eller ved forretningsstedet, jf. § 24.

Stk. 2. For andelsforeninger og andre foreninger gælder loven, i det omfang deres virksomhed udadtil fremtræder som erhvervsvirksomhed eller der serveres stærke drikke for medlemmerne mod betaling.

Stk. 3. Ved servering forstås i denne lov salg af spise- eller drikkevarer til nydelse på eller ved salgsstedet.

Stk. 4. Ved stærke drikke forstås i denne lov

- 1) vin, frugtvin og andre ved alkoholgæring fremkomne drikke med over 2,5 pet. vol. alkohol,
- 2) destillerede alkoholiske (etanolholdige) drikke,
- 3) øl med 2,8 pet. vol. alkohol (etanol) eller derover og
- 4) drikke tilsat de i nr. 1-3 nævnte drikke.

Stk. 5. Offentlige institutioners virksomhed omfattes ikke af lovens kapitel 2 og 3.

Kapitel 2

Almindelige bestemmelser

Næringsbrev

§ 2. Enhver, der driver erhverv som nævnt i § 1, skal til hvert forretningssted have næringsbrev som restauratør og hotelvært, jf. dog kapitel 4 og 5.

Stk. 2. I ansvarlige interessentskaber og i kommanditselskaber skal alle fuldt ansvarlige deltagere have næringsbrev.

Stk. 3. Næringsbrev udstedes af politimesteren i den politikreds, hvor forretningsstedet findes, i København af magistraten. Forretningsstedets adresse anføres på næringsbrevet.

Stk. 4. Virksomheden må ikke påbegyndes, før næringsbrev er udstedt, og før vedkommende myndighed har godkendt de pågældende lokaler. Er lokalerne godkendt, kan et aktieselskab eller et anpartsselskab under stiftelse dog drive virksomhed, indtil næringsbrevet kan udstedes efter registreringen, når selskabet er anmeldt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og politimesteren, i København magistraten, har udstedt erklæring om, at de udpegede direktører og bestyrelsesmedlemmer opfylder betingelserne i § 3.

§ 3. Personer har ret til næringsbrev, når de

- 1) har bopæl her i riget,
- 2) er myndige og
- 3) ikke har anmeldt betalingsstandsning eller er under konkurs.

Stk. 2. Næringsbrev kan nægtes, såfremt ansøgeren har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 50.000 kr. og derover. Næringsbrev kan endvidere nægtes under de omstændigheder, der er nævnt i borgerlig straffelovs § 78, stk. 2.

Stk. 3. Kravet i stk. 1 om bopæl her i riget bortfalder, i det omfang dette har hjemmel i international aftale eller ved bestemmelser fastsat af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Stk. 4. Politimesteren, i København magistraten, kan tillade, at der udstedes næringsbrev til personer, som ikke opfylder betingelserne i stk. 1, nr. 1 og 2. Gives tilladelse til en person, der ikke har bopæl her i riget eller er umyndig uden at have fået tilladelse efter myndighedsloven til at drive virksomhed på egen hånd, skal virksomheden ledes af en bestyrer, der opfylder betingelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, jf. stk. 2, 2. pkt.

§ 4. Her i landet registrerede aktieselskaber og anpartsselskaber har ret til næringsbrev, såfremt direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i § 3. Det samme gælder andre her i landet hjemmehørende selskaber med begrænset ansvar (herunder selskaber med vekslende medlemstal eller vekslende kapital), foreninger, fonde og andre selvejende institutioner. Næringsbrev kan nægtes, såfremt det selskab, den forening m.v., hvortil der søges næringsbrev, har betydelig forfalden gæld til det offentlige. Ved betydelig forfalden gæld forstås beløb i størrelsesordenen 50.000 kr. og derover.

Stk. 2. Filialer af udenlandske selskaber m.v. af den i stk. 1 nævnte art har ret til næringsbrev, såfremt dette er hjemlet i international aftale eller ved bestemmelser fastsat af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Næringsbrev kan herudover udstedes efter tilladelse af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Ansøgning, gebyr og navn på forretningssted

§ 5. Ansøgning om næringsbrev, alkoholbevilling, tilladelser eller dispensationer kan indgives til politimesteren, i København magistraten.

Stk. 2. For næringsbrev betales gebyr efter bestemmelser fastsat af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Gebyret tilfalder staten, i København dog kommunen.

Stk. 3. **På** forretningssteder og automater skal indehaverens navn være anført på et iøjnefaldende sted.

Næringsområdet

§ 6. Restaurations- og hotelvirksomhed skal drives fra fast forretningssted.

Stk. 2. Ud af huset må der kun sælges tillavet mad, brød og kager samt drikkevarer dog ikke stærke drikke. Har virksomheden alkoholbevilling, kan stærke drikke dog sælges sammen med og som forholdsmæssigt tilbehør til tillavet mad.

Bortfald af næringsbrev

§ 7. Retten til at drive næring bortfalder, når indehaveren af næringsbrevet dør, jf. dog stk. 3. Det samme gælder, hvis næringsbrevindehaveren ikke længere opfylder betingelserne i § 3, stk. 1, for at få næringsbrev. Betalingsstandsning medfører dog ikke bortfald af næringsbrev. Politimesteren, i København magistraten, kan undtage fra bestemmelsen i 2. pkt.

Stk. 2. Retten til at drive næring kan fratages af politimesteren, i København magistraten, såfremt den næringsdrivende har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 100.000 kr. og derover. Næringsbrevet kan fratages for et tidsrum af 1 til 5 år eller indtil videre. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgang til domstolsprøvelse og om fristen herfor.

Stk. 3. En afgørelse efter stk. 2 kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Anmodning herom skal fremsættes over for politimesteren, i København magistraten, inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Politimesteren, i København magistraten, anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former. Anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning, men retten kan bestemme, at den pågældende under sagens behandling skal have adgang til at udøve virksomheden. Ankes en dom, hvorved en fratagelse ikke findes lovlig, kan den ret, der har afsagt dommen, eller den ret, hvortil sagen er indbragt, bestemme, at virksomheden ikke må udøves under ankesagens **behandling**.

Stk. 4. En afgørelse efter stk. 2 kan til enhver tid efter ansøgning ophæves af politimesteren, i København magistraten. Hvis en ansøgning

herom afslås, kan ansøgeren forlange afgørelsen prøvet ved domstolene, såfremt fratagelsen er sket indtil videre og der er forløbet mindst 5 år efter fratagelsen og mindst 2 år efter, at ophævelsen senest er nægtet ved dom. Bestemmelserne i stk. 3, 2. og 3. pkt, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Efter anmeldelse til politimesteren, i København magistraten, kan et dødsbo, en ægtefælle, der sidder i uskiftet bo, et konkursbo eller en værge for en umyndiggjort uden næringsbrev fortsætte afdødes, skyldnerens eller den umyndiggjortes virksomhed med henblik på afvikling, afhændelse eller **lignende**. Adgangen hertil gælder kun indtil et år efter dødsfaldet, konkursdekretet eller umyndiggørelsen. I særlige tilfælde **kan** politimesteren, i København magistraten, forlænge fristen.

Bestyrere

§ 8. Den daglige drift af virksomheden skal ledes af næringsbrevindehaveren selv eller af en bestyrer. Drives virksomhed fra flere forretningssteder, må kun ét af disse ledes af næringsbrevindehaveren. Hvert af de øvrige forretningssteder skal ledes af en bestyrer.

Stk. 2. Er næringsbrevindehaveren et af de i § 4 nævnte selskaber eller lignende, skal hvert af virksomhedens forretningssteder ledes af en bestyrer. Det samme gælder for de i § 7, stk. 5, nævnte boer.

Stk. 3. Bestyrere skal opfylde betingelserne i § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, jf. stk. 2, 2. pkt. Politimesteren, i København magistraten, kan undtage fra betingelsen i § 3, stk. 1, nr. 1.

Stk. 4. Bestyrere skal anmeldes til politimesteren, i København magistraten.

Stk. 5. Politimesteren, i København magistraten, kan tillade, at en person som indehaver eller bestyrer leder mere end ét forretningssted.

Stk. 6. Bestyreren har samme strafferetlige ansvar for virksomhedens drift som indehaveren af næringsbrevet.

Kapitel 3

Alkoholbevilling

Restaurationslokalers forbindelse med andre lokaler

§ 9. Virksomhed med servering af stærke drikke må ikke drives i lokaler, der benyttes til anden næringsvirksomhed, eller i lokaler, som

står i forbindelse med andre salgslokaler, medmindre lokalerne har hver sin indgang fra et sted, hvortil der er offentlig adgang.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 må der

- 1) i lokaler med forretninger, hvor det samlede gulvareal i salgslokalerne er mindst 800 m², drives virksomhed med servering af stærke drikke,
- 2) i lokaler i hoteller udøves frisørvirksomhed og sælges varer til personlig brug for gæsterne og varer, der må sælges fra kiosker, jf. lov om butikstid, samt gaveartikler,
- 3) i lokaler i idrætshaller og i foreningslokaler sælges varer til personlig brug for medlemmerne og varer, der må sælges fra kiosker, samt sportsrekvisitter og -udstyr, emblemer og lignende og
- 4) afholdes salgsudstillinger i de almindelige restaurations- og hotellokaler.

Stk. 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte regler, der giver mulighed for servering eller salg i videre omfang end nævnt i stk. 2, nr. 1-3.

Bevillingsmyndigheden

§ 10. Stærke drikke må kun serveres i virksomheder med alkoholbevilling, jf. dog kapitel 4 og 5.

Stk. 2. Alkoholbevilling gives og fornys af kommunalbestyrelsen efter forhandling med politiet. For virksomheder omfattet af § 11, stk. 2, gives og fornys bevilling dog af Landsbevillingsnævnet. Bevillingen gælder et bestemt forretningssted og for et tidsrum af 8 år. Bevillingen kan efter omstændighederne begrænses og betinges.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan nedsætte et bevillingsnævn til at træffe afgørelser, der efter denne lov er henlagt til kommunalbestyrelsen. Bevillingsnævnet består af politimesteren og indtil 6 andre medlemmer. Personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af nævnet. I København består nævnet af borgmesteren for den magistratsafdeling, under hvilken næringssager hører, som formand, 5 medlemmer valgt af Borgerrepræsentationen ved forholdstalsvalg og en repræsentant for politiet valgt af politidirektøren.

Stk. 4. Et bevillingsnævns afslag kan indbringes for kommunalbestyrelsen, i København den samlede magistrat, inden 4 uger efter, at afslaget er givet. Afslaget skal indeholde

oplysning om adgangen til at indbringe afgørelsen for kommunalbestyrelsen, i København magistraten, og om fristen herfor.

Landsbevillingsnævnet

§ 11. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen nedsætter et Landsbevillingsnævn bestående af en formand, der har bestået juridisk kandidateksamen, og 2 andre medlemmer, hvoraf 1 repræsenterer kommunale interesser. Medlemmerne udnævnes for et tidsrum af 4 år ad gangen. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fastsætter nævnets forretningsorden.

Stk. 2. Kun Landsbevillingsnævnet kan give og forny alkoholbevillinger, når virksomheden drives

- 1) i ejendomme, der tilhører staten,
- 2) i ejendomme, der tilhører en kommune for så vidt ejendommene overvejende er indrettet til restaurations- eller hotelvirksomhed,
- 3) i tog, turistbusser, fly og skibe i fart eller
- 4) i busser i international rutefart, hvor rutens længde er mindst 200 km.

Behandling af bevillingsansøgninger

§ 12. Bevillingsmyndigheden skal ved afgørelsen af, om alkoholbevilling vil kunne gives, iagttage samfundsmæssige, ærdeligheds- og ordensmæssige og dermed sammenhængende hensyn. Der kan herved navnlig lægges vægt på,

- 1) om der af bevillingsansøgeren, medlemmer af direktion eller bestyrelse eller andre, der kan øve en bestemmende indflydelse på virksomhedens drift, er udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at virksomheden ikke vil blive drevet på forsvarlig måde,
- 2) bevillingsansøgerens forretningsmæssige kvalifikationer, herunder om det må antages, at ansøgeren vil være egnet til at drive restaurationsvirksomhed på betryggende måde,
- 3) bevillingsansøgerens økonomiske forhold og finansieringsplan, driftsbudget samt likviditetsbudget for virksomheden, herunder om det må anses for godt gjort, at virksomheden vil blive drevet for ansøgerens egen regning og risiko,
- 4) størrelse, indretning og karakter i øvrigt af **restaurationsvirksomheden**,

- 5) restaurationens beliggenhed, hvorved der kan anlægges byplanmæssige betragtninger, således at der kan vises tilbageholdenhed med at give tilladelse til nyoprettede restaurationsvirksomheder med servering af stærke drikke i egentlige boligkvarterer eller nær skoler eller andre institutioner, der søges af unge,
- 6) om der som følge af en for stærk lokal koncentration af restaurationsvirksomheder med alkoholbevilling kan befrygtes uforvarselig restaurationsdrift eller andre ærdeligheds- eller ordensmæssige problemer, eller
- 7) om der foreligger andre konkrete ærdeligheds- og dermed sammenhængende sociale og politimæssige forhold, der gør det betænkeligt, at alkoholbevilling gives.

Alkoholbevilling til personer

§ 13. Alkoholbevilling kan kun meddeles personer, der opfylder nedenstående betingelser:

- 1) ansøgeren har **næringsbrev** til det pågældende forretningssted,
- 2) er fyldt 25 år eller, hvis ansøgeren har afsluttet en uddannelse inden for hotel- og restaurationsfaget, 23 år,
- 3) ikke er umyndiggjort eller under **lavværge**-mål, og
- 4) der ikke foreligger forhold, som efter § 16, stk. 2 og 4, er til hinder for meddelelse af bevilling.

Stk. 2. I ansvarlige interessentskaber og i kommanditselskaber skal alle fuldt ansvarlige deltagere have alkoholbevilling.

Alkoholbevilling til selskaber

§ 14. Alkoholbevilling kan kun meddeles selskaber m.v., jf. § 4, der opfylder nedenstående betingelser:

- 1) selskabet har næringsbrev til det pågældende forretningssted,
- 2) direktionens medlemmer og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i § 13, stk. 1, nr. 2 og 3, og
- 3) der ikke foreligger forhold, som efter § 16, stk. 1, 2 og 5, er til hinder for meddelelse af bevilling.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden kan undtage fra bestemmelsen i stk. 1, nr. 2.

Stk. 3. Såfremt der i selskaber m.v. indtræder nye medlemmer i direktionen eller bestyrelsen, eller såfremt en aktionær eller en anpartshaver efter bevillingens meddelelse opnår besiddelse af 30 pct. eller mere af selskabskapitalen, skal dette inden 4 uger anmeldes til politimesteren, i København magistraten. Oplysningerne forelægges herefter for bevillingsmyndigheden til prøvelse af, om bevillingen er bortfaldet efter § 18.

Ansatte i virksomheder med alkoholbevilling

§ 15. Bestyrere i virksomheder, der har alkoholbevilling, skal opfylde betingelserne i § 13, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 16, stk. 2. De skal have bopæl her i riget, medmindre bevillingsmyndigheden undtager fra denne betingelse. Endvidere må de ikke have udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at de ikke vil lede virksomheden på forsvarlig måde.

Stk. 2. Bestyrere i virksomheder med alkoholbevilling skal godkendes af bevillingsmyndigheden. Godkendelsen bortfalder, hvis bestyreren ikke længere opfylder betingelserne i stk. 1, 1. og 2. pkt., og kan tilbagekaldes, såfremt bestyreren ikke længere opfylder betingelserne i stk. 1, 3. pkt.

Stk. 3. Bevillingsmyndigheden kan træffe bestemmelse om, at andre ansatte eller bestemte kategorier af ansatte i virksomheder med alkoholbevilling skal være godkendt af politiet. Godkendelse af ansatte kan nægtes eller tilbagekaldes, såfremt den pågældende har udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at vedkommende ikke vil kunne udføre hvervet på betryggende måde. Kan en person, der er ansat på det tidspunkt, hvor bevillingsmyndigheden træffer afgørelse om, at godkendelse skal finde sted, ikke godkendes, betragtes det som en tilbagekaldelse af en godkendelse, jf. stk. 4 og 5.

Stk. 4. En tilbagekaldelse efter stk. 2 og 3 af en godkendelse kan ske for et tidsrum af 1 til 5 år eller indtil videre. En afgørelse om tilbagekaldelse kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen hertil og om fristen herfor.

Stk. 5. Anmodning om domstolsprøvelse efter stk. 4 skal fremsættes inden fire uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Anmodningen skal fremsættes over for den myndighed, der har truffet afgørelsen. Fremsættes

anmodningen over for politiet, indbringes sagen for retten efter reglerne om straffesager. Fremsættes anmodningen over for bevillingsmyndigheden, anlægger denne sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former. Anmodning om indbringelse af sagen for retten har opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling ikke må udøve hvervet. Ankes en dom, hvorved en fratagelse ikke findes lovlig, kan den ret, der har afsagt dommen, eller hvortil sagen er indbragt, bestemme, at hvervet ikke må udøves under ankesagens behandling.

Finansiering m.v.

§ 16. Alkoholbevilling kan uden tilladelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kun meddeles selskaber m.v., såfremt disses vedtægter indeholder bestemmelser om, at

- 1) aktier, anparter eller andelsbeviser ikke kan udstedes eller overdrages til nogen, der fremstiller eller forhandler drikkevarer,
- 2) alle aktier eller andelsbeviser skal lyde på og noteres på navn,
- 3) overdragelse af aktier, anparter eller andelsbeviser kræver samtykke fra bestyrelsen eller for et anpartsselskab uden bestyrelse samtykke fra direktionen.

Stk. 2. Personer og selskaber m.v., der har alkoholbevilling, og bestyrere for disse virksomheder må ikke uden tilladelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen lade sig finansiere helt eller delvis ved lån under nogen form, indskud, usædvanlig kredit eller sikkerhedsstillelse af nogen, som fremstiller eller forhandler drikkevarer, eller som er medlem af direktion eller bestyrelse i selskaber m.v., som fremstiller eller forhandler drikkevarer. Tilsvarende gælder modtagelse af gaver af ikke ubetydelig værdi bestemt til anvendelse i bevillingshaverens virksomhed.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 2 finder ikke anvendelse med hensyn til lån, indskud eller sikkerhedsstillelse ydet af finansieringsinstitutter, hvis vedtægter sikrer en sådan uafhængighed af leverandører af drikkevarer, at de kan godkendes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Stk. 4. Alkoholbevilling kan ikke uden tilladelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen meddeles personer, som fremstiller eller forhandler drikkevarer, eller personer, der er medlem af

direktion eller bestyrelse i selskaber m.v., som fremstiller eller forhandler drikkevarer.

Stk. 5. Alkoholbevilling kan ikke uden tilladelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen meddeles selskaber m.v., som fremstiller eller forhandler drikkevarer, eller i hvilke noget medlem af direktion eller bestyrelse fremstiller eller forhandler drikkevarer eller er medlem af direktion eller bestyrelse i andre selskaber, som fremstiller eller forhandler drikkevarer.

Gebyr og midlertidig tilladelse

§ 17. For alkoholbevilling betales gebyr til kommunen efter bestemmelser fastsat af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Stk. 2. Når ansøgning om bevilling er indgivet, kan politimesteren, i København politidirektøren, tillade, at stærke drikke serveres. Tilladelse gives for et bestemt tidsrum, dog længst indtil endelig afgørelse er truffet.

Bortfald af alkoholbevilling

§ 18. En alkoholbevilling bortfalder,

- 1) når bevillingshaveren dør, jf. dog stk. 3,
- 2) når bevillingens gyldighedstid udløber, uden at fomyelse finder sted,
- 3) når bevillingshaveren ikke længere udnytter alkoholbevillingen,
- 4) hvis bevillingshaveren ikke længere har næringsbrev eller opfylder betingelserne i § 13, stk. 1, nr. 3, eller § 14, stk. 1, nr. 2,
- 5) hvis bevillingshaveren ikke længere opfylder betingelserne i § 16, stk. 1, 4 eller 5, for at opnå alkoholbevilling, eller
- 6) når en i medfør af § 10, stk. 2, 4. pkt., stillet betingelse for bevillingen ikke længere er opfyldt.

Stk. 2. Det påhviler bevillingshaveren at underrette bevillingsmyndigheden, hvis bevillingen ikke udnyttes.

Stk. 3. Afdødes ægtefælle har ret til at overtage bevillingen, hvis vedkommende har samlevet med afdøde indtil dennes død og opfylder betingelserne i § 13, stk. 1. Bevillingsmyndigheden kan tillade, at en efterlevende ægtefælle, der ikke er fyldt 25 år, overtager bevillingen.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 7, stk. 5, gælder for alkoholbevillinger.

Fratagelse af alkoholbevilling

§ 19. Har en bevillingshaver gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse i virksomheden, kan bevillingsmyndigheden efter forslag fra politiet inddrage bevillingen. Det samme gælder, hvis virksomheden drives på en sådan **måde**, at drukkenskab, prostitution, uterlighed eller strafbare handlinger derved vil kunne fremmes, og politiet tidligere har advaret bevillingshaveren.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan af bevillingshaveren kræves indbragt for domstolene. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen hertil og om fristen herfor.

Stk. 3. Begæring efter stk. 2 skal fremsættes over for bevillingsmyndigheden inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Bevillingsmyndigheden anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 4. Begæring om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, i hvilket omfang den pågældende under sagens behandling må drive virksomheden. Såfremt bevillingsmyndighedens afgørelse ved dommen findes lovlig, kan det i denne dom bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-4 gælder for bestyrere, der er godkendt efter § 15.

Kapitel 4

Virksomhed, hvortil der ikke kræves næringsbrev

§ 20. Til kantinevirksomhed kræves ikke næringsbrev. Ved kantinevirksomhed forstås servering i dertil indrettede lokaler i eller i tilknytning til arbejdspladser og tilsvarende steder for personer, der er beskæftiget i virksomheden, og for personer med ærinde i virksomheden.

Stk. 2. Såfremt der i kantinen serveres stærke drikke, skal den daglige drift varetages af en person, der opfylder betingelserne i § 3, stk. 1, nr. 1, og § 13, stk. 1, nr. 2 og 3. På kantineindehavere og kantinebestyrere finder bestemmelserne i § 16, stk. 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3.1 kantiner må der ikke serveres, nydes eller udleveres andre stærke drikke end øl og bordvin.

Stk. 4. Fra kantiner må der, også til medtagelse uden for virksomheden, sælges tillavet

mad, brød, kager og drikkevarer, dog ikke stærke drikke, samt varer til brug i virksomheden og varer, der må sælges fra kiosker, jf. lov om butikstid.

Stk. 5. Politiet kan forbyde driften af en kantine, hvis reglerne for kantinevirksomhed tilsidesættes eller kanten drives på en måde som nævnt i § 19, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 6. Kantiner må holdes åbne fra i time før arbejdstidens begyndelse til li time efter arbejdstidens ophør. I lukketiden må der ikke serveres i kantine-lokalerne. Dette gælder dog ikke ved sammenkomster, som bekostes af vedkommende virksomhed, eller som foranstalles af virksomhedens personale. Endvidere kan lokalene i lukketiden anvendes i henhold til lejlighedstilladelse, jf. § 22, stk. 2-7.

§ 21. Næringsbrev kræves ikke for personer ved

- 1) modtagelse i mindst 30 dage af overnattende gæster med mulighed for servering eller
- 2) modtagelse af overnattende gæster med mulighed for servering alene af morgenmåltid, når der ikke modtages gæster i mere end 3 værelser med tilsammen højst 8 sengepladser og der ikke serveres stærke drikke.

Kapitel 5

Enkeltstående arrangementer

§ 22. Ved fester, møder og lignende særlige lejligheder kan en af loven omfattet virksomhed udøves uden adkomst af en person, der er fyldt 18 år, såfremt serveringen alene omfatter brød, kager, is, pølser, burgere, smørrebrød og lignende enkel bespisning samt drikkevarer, dog ikke stærke drikke. Foregår serveringen udendørs, skal politiet underrettes senest 3 dage før arrangementets afholdelse. Serveringen kan tillige omfatte øl af skatteklasse I og bordvin, såfremt den foregår indendørs for højst 150 personer og udøves af en person, der er fyldt 25 år. Politiet kan fastsætte **vilkår** for virksomhedens udøvelse eller forbyde virksomheden.

Stk. 2. Politiet kan ved de lejligheder, som er nævnt i stk. 1, tillade, at en person, der er fyldt 25 år, forestår servering af de i stk. 1, 1. og 3. pkt., nævnte spise- og drikkevarer, uanset om serveringen foregår udendørs, og uanset om deltagerantallet omfatter flere end 150 personer.

Stk. 3. Politiet kan i øvrigt ved de lejligheder, som er nævnt i stk. 1, tillade, at en person, der har alkoholbevilling, enten alene eller sammen med en person, der er fyldt 25 år, udøver en af loven omfattet virksomhed. Hvis et arrangement afholdes med et velgørende formål eller der i øvrigt foreligger særlige forhold, kan politiet tillade, at serveringen forestås af en person, der er fyldt 25 år. Det samme gælder, hvis ingen bevillingshaver vil påtage sig servering.

Stk. 4. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte bestemmelser om gebyr for tilladelser efter stk. 2 og 3.

Stk. 5. Serveringspersonalet skal være fyldt 18 år, såfremt der serveres stærke drikke.

Stk. 6. Bestemmelserne i § 16, stk. 2 og 4, finder tilsvarende anvendelse ved arrangementer efter stk. 2 og 3.

Stk. 7. Med bevillingshaver i stk. 3 sidestilles en godkendt bestyrer, jf. § 15, stk. 2.

Stk. 8. Højskoler, landbrugsskoler og lignende institutioners servering ved fælles måltider for deltagere ved institutionens sammenkomster og møder kan ske uden tilladelse fra politiet.

Kapitel 6

Forskellige bestemmelser

Automatsalg af stærke drikke

§ 23. Salg af stærke drikke fra automater og lignende må kun ske i forretningslokaler.

Stk. 2. Stærke drikke må kun sælges fra automater og lignende til nydelse på stedet, hvis salget finder sted i restaurationslokaler med alkoholbevilling eller i kantine-lokaler. I kantine-lokaler må dog kun sælges øl og bordvin.

Stk. 3. Politiet kan forbyde opstilling af automater, hvorfra der kan købes stærke drikke, hvis disse er opstillet på steder, hvor der ikke er konstant tilsyn.

Udlevering af stærke drikke fra butikker m.v.

§ 24. I og fra butikker og lignende forretningslokaler må der ikke udleveres stærke drikke til nydelse på eller ved forretningsstedet.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 må der vederlagsfrit udleveres stærke drikke

- 1) i forretningslokaler og på udstillinger for næringsdrivende, der i væsentligt omfang fremstiller eller forhandler stærke drikke,

- 2) på udstillinger, hvortil der ikke er adgang for offentligheden, og
- 3) ved receptioner, jubilæer og lignende enkeltstående tilfælde.

Stk. 3. Politiet kan i de situationer, der er nævnt i stk. 2, forbyde udlevering af stærke drikke, hvis forholdene giver anledning dertil.

Stk. 4. Udlevering af stærke drikke må ikke finde sted til de i § 29, stk. 1, nr. 2, omhandlede personer.

Lokaler

§ 25. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte regler om indretning og benyttelse af lokaler og lignende, der anvendes i forbindelse med den af loven omfattede virksomhed, herunder regler om virksomhedens udøvelse fra faste stadepladser under åben himmel eller i lokaler i tog, busser, fly og skibe.

Spilleautomater og optræden

§ 26.1 restaurationer må der uden tilladelse opstilles 3 spilleautomater, såfremt der gives meddelelse herom til politiet.

Stk. 2. Opstilling af mere end 3 spilleautomater må kun ske med politiets tilladelse. Tilladelsen kan tilbagekaldes, hvis den giver anledning til misbrug.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om spilleautomater, herunder om opstilling, benyttelse, godkendelse og syn af spilleautomater.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen **kan** fastsætte, at der for opstillede spilleautomater betales en afgift til kommunen. Afgiften opkræves kvartalsvis. Afgiften vil kunne fastsættes som et fast beløb for hver automat eller som en procentdel af det indspillede beløb eller som en kombination heraf. Afgiften må dog ikke overstige de i stk. 5 og 6 nævnte beløb.

Stk. 5. Den årlige afgift for gevinstgivende spilleautomater må højst udgøre 20.000 kr. for den første spilleautomat, 24.000 kr. for den anden og 28.000 kr. for hver af de følgende spilleautomater.

Stk. 6. Der betales ikke afgift for indtil to ikkegevinstgivende spilleautomater. Den årlige afgift for de følgende spilleautomater må højst udgøre 4.000 kr. for hver spilleautomat.

Stk. 7. I restaurationer må optræden for offentligheden kun ske med politiets tilladelse.

Stk. 8. Politiet kan forbyde offentlig dans, musik, spil og lignende i restaurationer.

Unge personers beskæftigelse

§ 27. På serveringssteder, hvor der serveres stærke drikke, må personer under 18 år ikke være beskæftiget i serveringslokaler, garderober eller toiletter i åbningstiden. Dette gælder dog ikke personer, der er under uddannelse i tjenerfaget eller er uddannet i dette fag, eller værtens børn og børnebørn.

Stk. 2. På serveringssteder, hvor der ikke serveres stærke drikke, kan politiet forbyde ansættelse af personer under 18 år til beskæftigelse i serveringslokaler, garderober eller toiletter i åbningstiden.

Lukketid

§ 28. Restaurationer og andre serveringssteder, hvortil der er offentlig adgang, skal være lukket i tiden fra kl. 24 til kl. 5. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte, at den almindelige lukketid kan være kortere, dog skal der være lukket i tiden fra kl. 2 til kl. 5. Kommunalbestyrelsens beslutninger om ændring af den almindelige lukketid skal offentliggøres mindst 2 gange i et eller flere blade, der har almindelig udbredelse i kommunen. I lukketiden kan servering ske for overnattende gæster uden for de almindelige restaurationslokaler. Den almindelige lukketid gælder ikke for tog, busser, fly og skibe i fart, jf. § 11, stk. 2, nr. 3 og 4.

Stk. 2. Ved særlige lejligheder såsom større byfester og lignende lokalt prægede arrangementer samt nytårsnat kan politiet tillade længere åbningstid end nævnt i stk. 1 for restaurationer i politikredsen eller en del af denne.

Stk. 3. Den stedlige bevillingsmyndighed, jf. § 10, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3 og 4, kan med politiets samtykke tillade længere åbningstid, når virksomheden drives på jernbanestationer, lufthavne, skibsekspeditioner, rutebilstationer samt færgers og ruteskibes anløbspladser.

Stk. 4. Den stedlige bevillingsmyndighed kan med politiets samtykke tillade, at visse restaurationer har åbent i den almindelige lukketid, jf. stk. 1, såfremt det ud fra miljø- og samfundsmæssige samt ordens- og ædruelighedsmæssige hensyn sammenholdt med virksomhedens karakter og driftsform skønnes forsvarligt.

Stk. 5. Den stedlige bevillingsmyndighed kan inden påbegyndelsen af en virksomhed træffe afgørelse om, at virksomheden skal holdes lukket fra et tidligere tidspunkt end den almindelige lukketids begyndelse, jf. stk. 1, såfremt dette findes påkrævet af miljømæssige hensyn.

Stk. 6. Den stedlige bevillingsmyndighed kan efter indstilling fra politiet træffe afgørelse om, at bestemte restaurationer og andre serveringssteder skal holdes lukket fra et tidligere tidspunkt end den almindelige lukketids begyndelse, jf. stk. 1, såfremt dette findes påkrævet af hensyn til den offentlige orden eller af ædruelighedsmæssige hensyn.

Stk. 7. Politiet kan ud fra de hensyn, som er nævnt i stk. 6, med øjeblikkelig virkning begrænse en restaurations åbningstid i op til 30 dage, dog længst indtil den stedlige bevillingsmyndighed har truffet afgørelse om åbningstiden, jf. stk. 6.

Stk. 8. I lukketiden bortset fra det første kvarter af denne må ingen uden politiets tilladelse opholde sig i en restaurations lokaler, medmindre dette er nødvendigt for opgørelsen af dagssalgets regnskab og lokalernes rengøring og bevogtning. I lukketiden vil sammenkomster af foreninger eller sluttede selskaber, rejseselskaber og lignende kun kunne foregå i særlige fra restaurationen adskilte selskabslokaler, medmindre der foreligger tilladelse fra politiet

Stk. 9. Indtil et år efter, at kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om en kortere almindelig lukketid, jf. stk. 1, kan den stedlige bevillingsmyndighed bestemme, at en igangværende virksomhed skal holdes lukket fra et tidligere tidspunkt end den almindelige lukketids begyndelse, såfremt det findes påkrævet af miljømæssige hensyn.

Forbud mod servering af stærke drikke

§ 29.1 restaurationer og andre serveringssteder er det forbudt enhver at servere eller lade servere, herunder gennem automater, stærke drikke for personer, der

- 1) **ikke** er fyldt 18 år, eller
- 2) om hvem der er grund til at antage, at de ved yderligere indtagelse af stærke drikke vil give anledning til fare for sig selv eller fare eller ulempe for andre.

Stk. 2. I restaurationer og andre serveringssteder, hvor der serveres stærke drikke, har be-

villingshaveren pligt til på et sted, der er iøjnefaldende for gæsterne, at anbringe opslag om, at det er forbudt at servere stærke drikke for personer, der ikke er fyldt 18 år.

Stk. 3. I restaurationer, hvor der serveres stærke drikke, har bevillingshaveren pligt til at drage omsorg for, at der også er mulighed for at få serveret andre drikke. Denne pligt omfatter pligt til at føre lyst øl, alkoholfrit øl og kaffe. Det skal fremgå af prislister, vinkort eller klart læselige opslag, at de nævnte drikkevarer føres.

Stk. 4. Politiet kan, såfremt det er nødvendigt af hensyn til den offentlige ro og orden, midlertidigt forbyde, at stærke drikke serveres og forhandles i nærmere angivne virksomheder eller i hele politikredsen.

Stk. 5. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, gælder ikke servering i selskabslokaler og virksomheder omfattet af § 21, nr. 1.

Virksomheder uden alkoholbevilling

§ 30. I virksomheder, der ikke har alkoholbevilling, eller som ikke er omfattet af § 20, § 21, nr. 1, eller § 22, stk. 8, må der ikke

- 1) af gæster, værter eller betjening nydes stærke drikke i serveringslokalerne,
- 2) stilles lokaler til rådighed til nydelse af stærke drikke.

Stk. 2. Fra de i stk. 1 omhandlede forretningssteder eller fra lokaler, der står i forbindelse hermed, må der ikke sælges eller udleveres stærke drikke. Dette gælder dog ikke lokaler, der omfattes af § 9, stk. 2, nr. 1.

Forbud mod ophold

§ 31. Politiet kan under særlige forhold forbyde restauratører og hotelværter at lade personer under 18 år opholde sig som gæster i vedkommende virksomhed.

Stk. 2. Politiet kan forbyde personer, der søger fortjeneste ved prostitution, eller som tidligere i forbindelse med restaurationsbesøg har gjort sig skyldige i strafbare handlinger, at opholde sig som gæster i bestemte virksomheder. Politiet kan tillige forbyde de pågældende restauratører at modtage disse personer som gæster.

Forstyrrelse af den offentlige orden

§ 32.1 restaurationer, hoteller og andre ser-

veringssteder, hvortil der er offentlig adgang, er det forbudt at udvise støjende, voldelig, fornærmelig eller lignende adfærd, der er egnet til at forstyrre den offentlige orden eller medføre ulempe for andre tilstedeværende eller ombøende.

Stk. 2. Såfremt nogen overtræder stk. 1, skal værten eller dennes stedfortræder påtale forholdet og om fornødent bortvise den pågældende eller tilkalde politiet.

Stk. 3. Har slagsmål eller anden betydelig uorden fundet sted i en virksomhed omfattet af stk. 1, kan politiet beordre den lukket for resten af dagen.

Begrænsninger og betingelser for tilladelser m.v.

§ 33. Tilladelser og dispensationer, der gives i medfør af loven, kan efter vedkommende myndigheds bestemmelse begrænses og betinges.

Klage over afgørelser

§ 34. Politiets afgørelser om nægtelse af godkendelse efter § 15, stk. 3, samt politiets afgørelser efter § 26, stk. 2, 7 og 8, § 29, stk. 4, og § 31 kan indbringes for justitsministeren. Andre afgørelser efter denne lov, der træffes af politimesteren, i København af politidirektøren eller magistraten, kan med de i § 35 nævnte undtagelser indbringes for Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 35. Afgørelser truffet af politimesteren, i København af politidirektøren eller magistraten, i medfør af nedenstående bestemmelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed: § 7, stk. 2, 4 og stk. 5, 3. pkt. § 8, stk. 5, § 10, stk. 4, 1. pkt., § 17, stk. 2, § 19, stk. 1, § 23, stk. 3, § 24, stk. 3, § 27, stk. 2, § 28, stk. 3, 4, 6, 7 og 8, og § 32, stk. 3.

Stk. 2. Afgørelser truffet af politimesteren, i København af politidirektøren, om tilbagekaldelse af en godkendelse efter § 15 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 36. Industriministeren kan fastsætte regler om, at visse afgørelser skal kunne indbringes for et ankenævn.

Kapitel 7

Straffebestemmelser m.v.

§ 37. Med bøde straffes den, der

- 1) overtræder § 2, stk. 1, 2 og stk. 4, 1. pkt., § 5, stk. 3, § 6, § 8, stk. 1, 2 og 4, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1, § 14, stk. 3, 1. pkt., § 16, stk. 2, § 18, stk. 2, § 20, stk. 2, 3, 4 og stk. 6, 1. og 2. pkt., § 22, stk. 1, 2. pkt., og stk. 5, § 23, stk. 1 og 2, § 24, stk. 1 og 4, § 26, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 7, § 27, stk. 1, 1. pkt., § 28, stk. 1, 1. pkt., og stk. 8, § 29, stk. 1, 2 og 3, § 30, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., og § 32, stk. 1 og 2,
- 2) tilsidesætter betingelser eller begrænsninger fastsat af bevillingsmyndigheden i medfør af § 10, stk. 2, 4. pkt., og § 33 eller
- 3) overtræder forbud i henhold til § 20, stk. 5, § 22, stk. 1, 4. pkt., § 23, stk. 3, § 24, stk. 3, § 26, stk. 8, § 27, stk. 2, § 29, stk. 4, og § 31.

Stk. 2. Under skærpende omstændigheder eller i gentagelsestilfælde kan straffen efter stk. 1 stige til hæfte.

Stk. 3. Den, der nyder, køber eller på anden måde skaffer sig spise- eller drikkevarer i strid med loven, straffes med bøde.

Stk. 4.1 forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne. Det samme gælder for overtrædelse af forbud givet i medfør af forskrifterne.

Stk. 5. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan bødeansvar pålægges virksomheden som sådan. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan bødeansvar pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab.

Stk. 6. Der kan pålægges restauratører, hotelværter, kantineindehavere og disses bestyrelse bødeansvar for overtrædelse af § 28, stk. 8, § 29, stk. 1, og af forbud i henhold til § 31, stk. 1, der begås af ansatte i virksomheden, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes dem som forsætlig eller uagtsom. Er restauratøren, hotelværten eller kantineindehaveren et selskab, jf. § 4, staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges selskabet, staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar. For bødeansvaret fastsættes ingen forvandlingsstraf.

§ 38. Politiet har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid uden retskendelse adgang til lokaler eller rum, som hører til virksomheder, der omfattes af denne lov. Dette gælder dog ikke værelser, der er udlejet til overnatning.

Kapitel 8

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 39. Loven træder i kraft den 1. august 1993.

Stk. 2. Lov nr. 121 af 25. marts 1970 om restaurations- og hotelvirksomhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 186 af 25. marts 1988, som ændret senest ved lov nr. 936 af 27. december 1991, ophæves.

Stk. 3. Tidligere udstedte næringsbreve som restauratør og hotelvært giver fremtidig alene adgang til at drive virksomhed fra allerede etablerede forretningssteder.

Stk. 4. Alkoholbevillinger, tilladelser, dispensationer og forbud givet inden lovens ikrafttræden bevarer deres gyldighed.

Stk. 5.1 lov om frikommuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 1224 af 18. december 1992, som senest ændret ved § 2 i lov nr. 185 af 14. april 1993, ophæves § 21 b.

§ 40. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Christiansborg Slot, den 6. maj 1993

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Jan Trøjborg

Bekendtgørelse
af
FN-konvention af 20. november 1989 om
Barnets Rettigheder

I henhold til kgl. resolution af 5. juli 1991, og efter at Folketinget den 31. maj 1991 har meddelt sit samtykke dertil, har Danmark ratificeret en på De Forenede Nationers generalforsamling den 20. november 1989 vedtagen konvention om Barnets Rettigheder.

Konventionen har følgende ordlyd (den arabiske, kinesiske, russiske og spanske tekst er udeladt her):

Convention on the Rights of the Child

PREAMBLE

The States Parties to the present Convention,

Considering that, in accordance with the principles proclaimed in the Charter of the United Nations, recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,

Bearing in mind that the peoples of the United Nations have, in the Charter, reaffirmed their faith in fundamental human rights and in the dignity and worth of the human person, and have determined to promote social progress and better standards of life in larger freedom,

Recognizing that the United Nations has, in the Universal Declaration of Human Rights and in the International Covenants on Human Rights, proclaimed and agreed that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status,

Recalling that, in the Universal Declaration of Human

Convention relative aux droits de l'enfant

PREAMBULE

Les Etats parties à la présente Convention,

Considérant que, conformément aux principes proclamés dans la Charte des Nations Unies, la reconnaissance de la dignité inhérente à tous les membres de la famille humaine ainsi que l'égalité et le caractère inaliénable de leurs droits sont le fondement de la liberté, de la justice et de la paix dans le monde,

Ayant présent à l'esprit le fait que les peuples des Nations Unies ont, dans la Charte, proclamé à nouveau leur foi dans les droits fondamentaux de l'homme et dans la dignité et la valeur de la personne humaine, et qu'ils ont résolu de favoriser le progrès social et d'instaurer de meilleures conditions de vie dans une liberté plus grande,

Reconnaissant que les Nations Unies, dans la Déclaration universelle des droits de l'homme et dans les Pactes internationaux relatifs aux droits de l'homme, ont proclamé et sont convenues que chacun peut se prévaloir de tous les droits et de toutes les libertés qui y sont énoncés, sans distinction aucune, notamment de race, de couleur, de sexe, de langue, de religion, d'opinion politique ou de toute autre opinion, d'origine nationale ou sociale, de fortune, de naissance ou de toute autre situation,

Rappelant que, dans la Déclaration universelle des droits

Konvention om barnets rettigheder

PRÆAMBEL

De i denne konvention delta-

gende stater, som finder - i overensstemmelse med de i De Forenede Nationers Pagt erklærede principper - at anerkendelsen af menneskets naturlige værdighed og af hele menneskehedens lige og umistelige rettigheder danner grundlaget for frihed, retfærdighed og fred i verden,

tager hensyn til, at alle De Forenede Nationers folk i Pagten har bekræftet deres tro på grundlæggende menneskerettigheder og på menneskets personlige værdighed og værdi og har besluttet at fremme sociale fremskridt og bedre levestandarder i større frihed,

*anerkender, at De Forenede Nationer i Verdenserklæringen om Menneskerettigheder (Generalforsamlingsresolution 217A (III)) og i de internationale konventioner om menneskerettigheder (Generalforsamlingsresolution 2200A (XXI), bilag) har erklæret og er blevet enige om, at enhver er berettiget til alle de rettigheder og friheder, der er indeholdt deri, uden forskelsbehandling af **nogen** art, herunder som følge af race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden stilling,*

erindrer om, at De Forenede Nationer i Verdenserklæringen

Rights, the United Nations has proclaimed that childhood is entitled to **special care** and assistance,

Convinced that the family, as the fundamental group of society and the natural environment for the growth and well-being of all its members and particularly children, should be afforded the necessary protection and assistance so that it can fully assume its responsibilities within the community,

Recognizing that the child, for the full and harmonious development of his or her personality, should grow up in a family environment, in an atmosphere of happiness, love and understanding,

Considering that the child should be fully prepared to live an individual life in society, and brought up in the spirit of the ideals proclaimed in the Charter of the United Nations, and in particular in the spirit of peace, dignity, tolerance, freedom, equality and solidarity,

Bearing in mind that the need to extend particular care to the child has been stated in the Geneva Declaration of the Rights of the Child of 1924 and in the Declaration of the Rights of the Child adopted by the General Assembly on 20 November 1959 and recognized in

de l'homme, les Nations Unies ont proclamé que l'enfance a droit à une aide et à une assistance spéciales,

Convaincus que la famille, unité fondamentale de la société et milieu naturel pour la croissance et le bien-être de tous ses membres, et en particulier des enfants, doit recevoir la protection et l'assistance dont elle a besoin pour pouvoir jouer pleinement son rôle dans la communauté,

Reconnaissant que l'enfant, pour l'épanouissement harmonieux de sa personnalité, doit grandir dans le milieu familial, dans un climat de bonheur, d'amour et de compréhension,

Considérant qu'il importe de préparer pleinement l'enfant à avoir une vie individuelle dans la société, et de l'élever dans l'esprit des idéaux proclamés dans la Charte des Nations Unies, et en particulier dans un esprit de paix, de dignité, de tolérance, de liberté, d'égalité et de solidarité,

Ayant présent à l'esprit que la nécessité d'accorder une protection spéciale à l'enfant a été énoncée dans la Déclaration de Genève de 1924 sur les droits de l'enfant et dans la Déclara-

om Menneskerettigheder har udtalt, at børn har ret til særlig omsorg og bistand,

er overbeviste om, at familien som den grundlæggende enhed i samfundet og naturlige ramme for alle sine medlemmer og særligt børns vækst og trivsel bør gives den nødvendige beskyttelse og hjælp, således at den fuldt ud kan påtage sig sine forpligtelser i samfundet,

anerkender, at barnet med henblik på fuld og harmonisk udvikling af sin personlighed bør vokse op i et familiemiljø, i en atmosfære af glæde, kærlighed og forståelse,

finder, at barnet fuldt ud bør forberedes til at leve sit eget liv i samfundet og opdrages i lyset af de idealer, der er udtrykt i De Forenede Nationers Pagt, og særligt i en atmosfære af fred, værdighed, tolerance, frihed, lighed og solidaritet,

tager hensyn til, at behovet for at yde barnet særlig omsorg er blevet fastslået i **Genève-Erklæringen** af 1924 om Barnets Rettigheder og i Erklæringen om Barnets Rettigheder vedta-

the Universal Declaration of Human Rights, in the International Covenant on Civil and Political Rights (in particular in articles 23 and 24), in the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (in particular in article 10) and in the statutes and relevant instruments of specialized agencies and international organizations concerned with the welfare of children,

Bearing in mind that, as indicated in the Declaration of the Rights of the Child, "the child, by reason of his physical and mental immaturity, needs special safeguards and care, including appropriate legal protection, before as well as after birth",

Recalling the provisions of the Declaration on Social and Legal Principles relating to the Protection and Welfare of Children, with Special Reference to Foster Placement and Adoption Nationally and Internationally; the United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (The Beijing Rules); and the Declaration on the Protection of Women and Children in Emergency and Armed Conflict,

tion des droits de l'enfant adoptée par l'Assemblée générale le 20 novembre 1959, et qu'elle a été reconnue dans la Déclaration universelle des droits de l'homme, dans le Pacte international relatif aux droits civils et politiques (en particulier aux articles 23 et 24), dans le Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels (en particulier à l'article 10) et dans les statuts et instruments pertinents des institutions spécialisées et des organisations internationales qui se préoccupent du bien-être de l'enfant,

Ayant présent à l'esprit que, comme indiqué dans la Déclaration des droits de l'enfant, « l'enfant, en raison de son manque de maturité physique et intellectuelle, a besoin d'une protection spéciale et de soins spéciaux, notamment d'une protection juridique appropriée, avant comme après la naissance »,

Rappelant les dispositions de la Déclaration sur les principes sociaux et juridiques applicables à la protection et au bien-être des enfants, envisagés surtout sous l'angle des pratiques en matière d'adoption et de placement familial sur les plans national et international, de l'Ensemble de règles minima des Nations Unies concernant l'administration de la justice pour mineurs (Règles de Beijing), et de la Déclaration sur la protection des femmes et des enfants en période d'urgence et de conflit armé,

get af De Forenede Nationer i 1959 (Generalforsamlingsresolution 1386 (XIV)) og anerkendt i Verdenserklæringen om Menneskerettigheder, i Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (især i artiklerne 23 og 24), i Den Internationale Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder (især i artikel 10) og i vedtægterne og relevante dokumenter for særorganisationer og internationale organisationer, der tager sig af børns velfærd,

tager hensyn til - som angivet i Erklæringen om Barnets Rettigheder vedtaget af De Forenede Nationers Generalforsamling den 20. november 1959 - at »barnet som følge af sin fysiske og psykiske umodenhed, har behov for særlig beskyttelse og omsorg, herunder passende juridisk beskyttelse, både før og efter fødslen«,

erindrer om bestemmelserne i Erklæringen om Sociale og Juridiske Principper for Beskyttelse af Børns Velfærd med Særligt Henblik på Anbringelse i Pleje og Adoption på Nationalt eller Internationalt Plan (**Generalforsamlingsresolution 41/85 af 3. december 1986**), De Forenede Nationers **Standard-minimumsregler for Retspleje over for Mindreårige** (Beijing-reglerne) (Generalforsamlingsresolution 40/33 af 29. november 1985) og Erklæringen om Beskyttelse af Kvinder og Børn i Nødssituationer og Under Væbnet Konflikt (Generalforsamlingsresolution 3318 (XXIX) af 14. december 1975),

Recognizing that, in all countries in the world, there are children living in exceptionally difficult conditions, and that such children need special consideration,

Taking due account of the importance of the traditions and cultural values of each people for the protection and harmonious development of the child,

Recognizing the importance of international co-operation for improving the living conditions of children in every country, in particular in the developing countries,

Have agreed as follows :

PART I

Article 1

For the purposes of the present Convention, a child means every human being below the age of eighteen years unless, under the law applicable to the child, majority is attained earlier.

Article 2

1. States Parties shall respect and ensure the rights set forth in the present Convention to each child within their jurisdiction without discrimination of any kind, irrespective of the child's or his or her parent's or legal guardian's race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic or social origin, property, disability, birth or other status.

Reconnaissant qu'il y a dans tous les pays du monde des enfants qui vivent dans des conditions particulièrement difficiles, et qu'il est nécessaire d'accorder à ces enfants une attention particulière,

Tenant dûment compte de l'importance des traditions et valeurs culturelles de chaque peuple dans la protection et le développement harmonieux de l'enfant,

Reconnaissant l'importance de la coopération internationale pour l'amélioration des conditions de vie des enfants dans tous les pays, et en particulier dans les pays en développement,

Sont convenus de ce qui suit :

PREMIERE PARTIE

Article 1

Au sens de la présente Convention, un enfant s'entend de tout être humain âgé de moins de dix-huit ans, sauf si la majorité est atteinte plus tôt en vertu de la législation qui lui est applicable.

Article 2

1. Les Etats parties s'engagent à respecter les droits qui sont énoncés dans la présente Convention et à les garantir à tout enfant relevant de leur juridiction, sans distinction aucune, indépendamment de toute considération de race, de couleur, de sexe, de langue, de religion, d'opinion politique ou autre de l'enfant ou de ses parents ou représentants légaux, de leur origine nationale, ethnique ou sociale, de leur situation de fortune, de leur incapacité,

anerkender, at der i alle lande i verden er børn, der lever under særligt vanskelige forhold, og at sådanne børn kræver særlig hensyntagen,

tager behørigt hensyn til betydningen af hvert folks traditioner og kulturelle værdier med henblik på barnets beskyttelse og harmoniske udvikling,

anerkender betydningen af internationalt samarbejde for at forbedre børns levevilkår i alle lande, særligt i udviklingslandene,

er blevet enige om følgende:

KAPITEL I

Artikel 1

I denne konvention forstås ved et barn ethvert menneske under 18 år, medmindre barnet bliver myndigt tidligere efter den lov, der gælder for barnet.

Artikel 2

1. Deltagerstaterne skal respektere og sikre de rettigheder, der er fastsat i denne konvention, for ethvert barn inden for deres jurisdiktion, uden forskelsbehandling af nogen art og uden hensyn til barnets eller dets forældres eller værges race, hudfarve, køn, sprog, religion, politiske eller anden anskuelse, national, etnisk eller social oprindelse, formueforhold, handicap, fødsel eller anden stilling.

de leur naissance ou de toute autre situation.

2. States Parties shall take all appropriate measures to ensure that the child is protected against all forms of discrimination or punishment on the basis of the status, activities, expressed opinions, or beliefs of the child's parents, legal guardians, or family members.

Article 3

1. In all actions concerning children, whether undertaken by public or private social welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the best interests of the child shall be a primary consideration.

2. States Parties undertake to ensure the child such protection and care as is necessary for his or her well-being, taking into account the rights and duties of his or her parents, legal guardians, or other individuals legally responsible for him or her, and, to this end, shall take all appropriate legislative and administrative measures.

3. States Parties shall ensure that the institutions, services and facilities responsible for the care or protection of children shall conform with the standards established by competent authorities, particularly in the areas of safety, health, in the number and suitability of their staff, as well as competent supervision.

2. Les Etats parties prennent toutes les mesures appropriées pour que l'enfant soit effectivement protégé contre toutes formes de discrimination ou de sanction motivées par la situation juridique, les activités, les opinions déclarées ou les convictions de ses parents, de ses représentants légaux ou des membres de sa famille.

Article 3

1. Dans toutes les décisions qui concernent les enfants, qu'elles soient le fait des institutions publiques ou privées de protection sociale, des tribunaux, des autorités administratives ou des organes législatifs, l'intérêt supérieur de l'enfant doit être une considération primordiale.

2. Les Etats parties s'engagent à assurer à l'enfant la protection et les soins nécessaires à son bien-être, compte tenu des droits et des devoirs de ses parents, de ses tuteurs ou des autres personnes légalement responsables de lui, et ils prennent à cette fin toutes les mesures législatives et administratives appropriées.

3. Les Etats parties veillent à ce que le fonctionnement des institutions, services et établissements qui ont la charge des enfants et assurent leur protection soit conforme aux normes fixées par les autorités compétentes, particulièrement dans le domaine de la sécurité et de la santé et en ce qui concerne le nombre et la compétence de leur personnel ainsi que l'existence d'un contrôle approprié.

2. Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at sikre, at barnet beskyttes mod alle former for forskelsbehandling eller straf på grund af barnets forældres, værges eller familiemedlemmers stilling, virksomhed, udtrykte anskuelser eller tro.

Artikel 3

1.1 alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velvære, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række.

2. Deltagerstaterne påtager sig at sikre barnet den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for dets trivsel under hensyntagen til de rettigheder og pligter, der gælder for barnets forældre, værge eller andre personer med juridisk ansvar for barnet, og skal med henblik herpå træffe alle passende lovgivningsmæssige og administrative forholdsregler.

3. Deltagerstaterne skal sikre, at institutioner, tjenester og organer med ansvar for omsorg for eller beskyttelse af børn skal være i overensstemmelse med de standarder, der er fastsat af kompetente myndigheder, særligt med hensyn til sikkerhed, sundhed, personalets antal og egnethed samt sagkyndigt tilsyn.

Article 4

States Parties shall undertake all appropriate legislative, administrative, and other measures for the implementation of the rights recognized in the present Convention. With regard to economic, social and cultural rights, States Parties shall undertake such measures to the maximum extent of their available resources and, where needed, within the framework of international co-operation.

Article 4

Les Etats parties s'engagent à prendre toutes les mesures législatives, administratives et autres qui sont nécessaires pour mettre en oeuvre les droits reconnus dans la présente Convention. Dans le cas des droits économiques, sociaux et culturels, ils prennent ces mesures dans toutes les limites des ressources dont ils disposent et, s'il y a lieu, dans le cadre de la coopération internationale.

Artikel 4

Deltagerstaterne skal gennemføre al passende lovgivning samt administrative og andre forholdsregler til gennemførelsen af de i denne konvention anerkendte rettigheder. Med hensyn til økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder skal deltagerstaterne gennemføre sådanne forholdsregler, i videst muligt omfang inden for de ressourcer, der er til rådighed, og, hvor der er behov for det, inden for rammerne af internationalt samarbejde.

Article 5

States Parties shall respect the responsibilities, rights and duties of parents or, where applicable, the members of the extended family or community as provided for by local custom, legal guardians or other persons legally responsible for the child, to provide, in a manner consistent with the evolving capacities of the child, appropriate direction and guidance in the exercise by the child of the rights recognized in the present Convention.

Article 5

Les Etats parties respectent la responsabilité, le droit et le devoir qu'ont les parents ou, le cas échéant, les membres de la famille élargie ou de la communauté, comme prévu par la coutume locale, les tuteurs ou autres personnes légalement responsables de l'enfant, de donner à celui-ci, d'une manière qui corresponde au développement de ses capacités, l'orientation et les conseils appropriés à l'exercice des droits que lui reconnaît la présente Convention.

Artikel 5

Deltagerstaterne skal respektere det ansvar og de rettigheder og pligter, som forældrene har, eller, hvor dette finder anvendelse, tilsvarende ansvar, rettigheder og pligter for så vidt angår medlemmerne af den udvidede familie eller samfundet i overensstemmelse med stedlig sædvane, samt værger eller andre personer med juridisk ansvar for barnet, til på en måde, der svarer til den løbende udvikling af barnets evner, at yde passende vejledning og støtte til barnet i udøvelsen af rettighederne anerkendt i denne konvention.

Article 6

1. States Parties recognize that every child has the inherent right to life.
2. States Parties shall ensure to the maximum extent possible the survival and development of the child.

Article 6

1. Les Etats parties reconnaissent que tout enfant a un droit inhérent à la vie.
2. Les Etats parties assurent dans toute la mesure possible la survie et le développement de l'enfant.

Artikel 6

1. Deltagerstaterne anerkender, at ethvert barn har en naturlig ret til livet.
2. Deltagerstaterne skal i videst muligt omfang sikre barnets overlevelse og udvikling.

Article 7

1. The child shall be registered immediately after birth and shall have the right from birth to a name, the right to acquire a nationality and, as far

Article 7

1. L'enfant est enregistré aussitôt sa naissance et a dès celle-ci le droit à un nom, le droit d'acquérir une nationalité et,

Artikel 7

1. Barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og skal fra fødslen have ret til et navn, ret til at opnå et statsbor-

as possible, the right to know and be cared for by his or her parents.

2. States Parties shall ensure the implementation of these rights in accordance with their national law and their obligations under the relevant international instruments in this field, in particular where the child would otherwise be stateless.

Article 8

1. States Parties undertake to respect the right of the child to preserve his or her identity, including nationality, name and family relations as recognized by law without unlawful interference.

2. Where a child is illegally deprived of some or all of the elements of his or her identity, States Parties shall provide appropriate assistance and protection, with a view to speedily re-establishing his or her identity.

Article 9

1. States Parties shall ensure that a child shall not be separated from his or her parents against their will, except when competent authorities subject to judicial review determine, in accordance with applicable law and procedures, that such separation is necessary for the best interests of the child. Such determination may be necessary in a particular case such as one involving abuse or neglect of the child by the parents, or one where the parents are living separately and a decision must be made as to the child's place of residence.

dans la mesure du possible, le droit de connaître ses parents et d'être élevé par eux.

2. Les Etats parties veillent à mettre ces droits en œuvre conformément à leur législation nationale et aux obligations que leur imposent les instruments internationaux applicables en la matière, en particulier dans les cas où faute de cela l'enfant se trouverait apatride.

Article 8

1. Les Etats parties s'engagent à respecter le droit de l'enfant de préserver son identité, y compris sa nationalité, son nom et ses relations familiales, tels qu'ils sont reconnus par loi, sans ingérence illégale.

2. Si un enfant est illégalement privé des éléments constitutifs de son identité ou de certains d'entre eux, les Etats parties doivent lui accorder une assistance et une protection appropriées, pour que son identité soit rétablie aussi rapidement que possible.

Article 9

1. Les Etats parties veillent à ce que l'enfant ne soit pas séparé de ses parents contre leur gré, à moins que les autorités compétentes ne décident, sous réserve de révision judiciaire et conformément aux lois et procédures applicables, que cette séparation est nécessaire dans l'intérêt supérieur de l'enfant. Une décision en ce sens peut être nécessaire dans certains cas particuliers, par exemple lorsque les parents maltraitent ou négligent l'enfant, ou lorsqu'ils vivent séparément et qu'une décision doit être prise au sujet du lieu de résidence de l'enfant.

gerskab og, så vidt muligt, ret til at kende og blive passet af sine forældre.

2. Deltagerstaterne skal sikre gennemførelsen af disse rettigheder i overensstemmelse med deres nationale lovgivning og deres forpligtelser ifølge de relevante internationale instrumenter på dette område, især hvis barnet ellers ville blive statsløs.

Artikel 8

1. Deltagerstaterne påtager sig at respektere barnets ret til at bevare sin identitet, herunder statsborgerskab, navn og familieforhold, som anerkendt af loven og uden ulovlig indblanding.

2. Hvis et barn ulovligt berøves en del af eller hele sin identitet, skal deltagerstaterne yde passende bistand og beskyttelse med henblik på hurtigt at genoprette barnets identitet.

Artikel 9

1. Deltagerstaterne skal sikre, at barnet ikke adskilles fra sine forældre mod deres vilje, undtagen når kompetente myndigheder, hvis afgørelser er undergivet retlig prøvelse, i overensstemmelse med gældende lov og praksis bestemmer, at en sådan adskillelse er nødvendig af hensyn til barnets tarv. En sådan beslutning kan være nødvendig i særlige tilfælde, f.eks. ved forældres misbrug eller vanrøgt af barnet, eller hvor forældrene lever adskilt og der skal træffes beslutning om barnets bopæl.

2. In any proceedings pursuant to paragraph 1 of the present article, all interested parties shall be given an opportunity to participate in the proceedings and make their views known.

3. States Parties shall respect the right of the child who is separated from one or both parents to maintain personal relations and direct contact with both parents on a regular basis, except if it is contrary to the child's best interests.

4. Where such separation results from any action initiated by a State Party, such as the detention, imprisonment, exile, deportation or death (including death arising from any cause while the person is in the custody of the State) of one or both parents or of the child, that State Party shall, upon request, provide the parents, the child or, if appropriate, another member of the family with the essential information concerning the whereabouts of the absent member(s) of the family unless the provision of the information would be detrimental to the well-being of the child. States Parties shall further ensure that the submission of such a request shall of itself entail no adverse consequences for the person(s) concerned.

Article 10

1. In accordance with the obligation of States Parties under article 9, paragraph 1, applications by a child or his or her parents to enter or leave a State Party for the purpose of family reunification shall be dealt with by States Parties in a positive, humane and expeditious manner. States Parties shall further ensure that the sub-

2. Dans tous les cas prévus au paragraphe 1 du présent article, toutes les parties intéressées doivent avoir la possibilité de participer aux délibérations et de faire connaître leurs vues.

3. Les Etats parties respectent le droit de l'enfant séparé de ses deux parents ou de l'un d'eux d'entretenir régulièrement des relations personnelles et des contacts directs avec ses deux parents, sauf si cela est contraire à l'intérêt supérieur de l'enfant.

4. Lorsque la séparation résulte de mesures prises par un Etat partie, telles que la détention, l'emprisonnement, l'exil, l'expulsion ou la mort (y compris la mort, quelle qu'en soit la cause, survenue en cours de détention) des deux parents ou de l'un d'eux, ou de l'enfant, l'Etat partie donne sur demande aux parents, à l'enfant ou, s'il y a lieu, à un autre membre de la famille les renseignements essentiels sur le lieu où se trouve le membre ou les membres de la famille, à moins que la divulgation de ces renseignements ne soit préjudiciable au bien-être de l'enfant. Les Etats parties veillent en outre à ce que la présentation d'une telle demande n'entraîne pas en elle-même de conséquences fâcheuses pour la personne ou les personnes intéressées.

Article 10

1. Conformément à l'obligation incombant aux Etats parties en vertu du paragraphe 1 de l'article 9, toute demande faite par un enfant ou ses parents en vue d'entrer dans un Etat partie ou de le quitter aux fins de réunification familiale est considérée par les Etats parties dans un esprit positif, avec humanité et diligence. Les

2. I behandlingen af enhver sag i medfør af stykke 1 skal alle interesserede parter gives mulighed for at deltage i sagsbehandlingen og fremføre deres synspunkter.

3. Deltagerstaterne skal respektere retten for et barn, der er adskilt fra den ene eller begge forældre, til at opretholde regelmæssig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre, undtagen hvis dette strider mod barnets tarv.

4. Hvor en sådan adskillelse er en følge af en handling iværksat af en deltagerstat, såsom tilbageholdelse, fængsling, udvisning, forvisning eller død (herunder dødsfald af en hvilken som helst årsag, mens personen er i statens varetægt) af den ene eller begge forældre eller af barnet, skal deltagerstaten efter anmodning give forældrene, barnet eller om nødvendigt et andet medlem af familien de væsentlige oplysninger om, hvor den eller de fraværende medlemmer af familien befinder sig, medmindre afgivelsen af oplysningerne ville være skadelig for barnets velfærd. Deltagerstaterne skal desuden sikre, at fremsættelsen af en sådan anmodning ikke i sig selv medfører skadelige følger for vedkommende person eller personer.

Artikel 10

1. I overensstemmelse med deltagerstaternes forpligtelse i henhold til artikel 9, stk. 1, skal ansøgninger fra et barn eller dets forældre om indrejse i eller udrejse fra en deltagende stat med henblik på familiesammenføring behandles på en positiv, human og hurtig måde af deltagerstaterne. Deltagerstaterne skal endvidere sikre, at

mission of such a request shall entail no adverse consequences for the applicants and for the members of their family.

2. A child whose parents reside in different States shall have the right to maintain on a regular basis, save in exceptional circumstances personal relations and direct contacts with both parents. Towards that end and in accordance with the obligation of States Parties under article 9, paragraph 2, States Parties shall respect the right of the child and his or her parents to leave any country, including their own, and to enter their own country. The right to leave any country shall be subject only to such restrictions as are prescribed by law and which are necessary to protect the national security, public order (ordre public), public health or morals or the rights and freedoms of others and are consistent with the other rights recognized in the present Convention.

Article 11

1. States Parties shall take measures to combat the illicit transfer and non-return of children abroad.

2. To this end, States Parties shall promote the conclusion of bilateral or multilateral agreements or accession to existing agreements.

Article 12

1. States Parties shall assure to the child who is capable of forming his or her own views

Etats parties veillent en outre à ce que la présentation d'une telle demande n'entraîne pas de conséquences fâcheuses pour les auteurs de la demande et les membres de leur famille.

2. Un enfant dont les parents résident dans des Etats différents a le droit d'entretenir, sauf circonstances exceptionnelles, des relations personnelles et des contacts directs réguliers avec ses deux parents. A cette fin, et conformément à l'obligation incombant aux Etats parties en vertu du paragraphe 2 de l'article 9, les Etats parties respectent le droit qu'ont l'enfant et ses parents de quitter tout pays, y compris le leur, et de revenir dans leur propre pays. Le droit de quitter tout pays ne peut faire l'objet que des restrictions prescrites par la loi qui sont nécessaires pour protéger la sécurité nationale, l'ordre public, la santé ou la moralité publiques, ou les droits et libertés d'autrui, et qui sont compatibles avec les autres droits reconnus dans la présente Convention.

Article 11

1. Les Etats parties prennent des mesures pour lutter contre les déplacements et les non-retours illicites d'enfants à l'étranger.

2. A cette fin, les Etats parties favorisent la conclusion d'accords bilatéraux ou multilatéraux ou l'adhésion aux accords existants.

Article 12

1. Les Etats parties garantissent à l'enfant qui est capable de discernement le droit d'ex-

indgivelse af en sådan ansøgning ikke medfører negative virkninger for ansøgere og deres familiemedlemmer.

2. Et barn, hvis forældre har fast bopæl i forskellige stater, skal have ret til, undtagen under særlige omstændigheder, regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre. Med henblik herpå og i overensstemmelse med deres forpligtelser i medfør af artikel 9, stk. 1 skal deltagerstaterne respektere barnets og dets forældres ret til at forlade et hvilket som helst land, herunder deres eget, og til at indrejse i deres eget land. Retten til at forlade et hvilket som helst land skal kun underkastes sådanne begrænsninger, som er fastsat ved lov, og som er nødvendige for at beskytte den nationale sikkerhed, den offentlige orden (ordre public), folkesundheden eller sædeligheden, eller andre personers rettigheder og friheder, og som er i overensstemmelse med de øvrige rettigheder, der er anerkendt i denne konvention.

Artikel 11

1. Deltagerstaterne skal træffe forholdsregler til at bekæmpe børns ulovlige fjernelse til og manglende tilbagevenden fra udlandet.

2. Med henblik herpå skal deltagerstaterne fremme indgåelse af bilaterale og multilaterale aftaler eller tiltrædelse af eksisterende aftaler.

Artikel 12

1. Deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter,

the right to express those views freely in all matters affecting the child, the views of the child being given due weight in accordance with the age and maturity of the child.

2. For this purpose, the child shall in particular be provided the opportunity to be heard in any judicial and administrative proceedings affecting the child, either directly, or through a representative or an appropriate body, in a manner consistent with the procedural rules of national law.

Article 13

1. The child shall have the right to freedom of expression; this right shall include freedom to seek, receive and impart information and ideas of all kinds, regardless of frontiers, either orally, in writing or in print, in the form of art, or through any other media of the child's choice.

2. The exercise of this right may be subject to certain restrictions, but these shall only be such as are provided by law and are necessary:

- (a) For respect of the rights or reputations of others; or
- (b) For the protection of national security or of public order (ordre public), or of public health or morals.

Article 14

1. States Parties shall respect the right of the child to freedom of thought, conscience and religion.

2. States Parties shall respect the rights and duties of the parents and, when applicable,

primer librement son opinion sur toute question l'intéressant, les opinions de l'enfant étant dûment prises en considération eu égard à son âge et à son degré de maturité.

2. A cette fin, on donnera notamment à l'enfant la possibilité d'être entendu dans toute procédure judiciaire ou administrative l'intéressant, soit directement, soit par l'intermédiaire d'un représentant ou d'un organisme approprié, de façon compatible avec les règles de procédure de la législation nationale.

Article 13

1. L'enfant a droit à la liberté d'expression. Ce droit comprend la liberté de rechercher, de recevoir et de répandre des informations et des idées de toute espèce, sans considération de frontières, sous une forme orale, écrite, imprimée ou artistique, ou par tout autre moyen du choix de l'enfant.

2. L'exercice de ce droit ne peut faire l'objet que des seules restrictions qui sont prescrites par la loi et qui sont nécessaires:

- (a) Au respect des droits ou de la réputation d'autrui ; ou
- (b) A la sauvegarde de la sécurité nationale, de l'ordre public, de la santé ou de la moralité publiques.

Article 14

1. Les Etats parties respectent le droit de l'enfant à la liberté de pensée, de conscience et de religion.

2. Les Etats parties respectent le droit et le devoir des parents ou, le cas échéant, des représentants légaux de l'enfant,

retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

2. Med henblik herpå skal barnet især gives mulighed for at udtale sig i enhver behandling ved dømmende myndighed eller forvaltningsmyndighed af sager, der vedrører barnet, enten direkte eller gennem en repræsentant eller et passende organ i overensstemmelse med de i national ret foreskrevne fremgangsmåder.

Artikel 13

1. Barnet skal have ytringsfrihed; denne ret omfatter frihed til uanset territoriale grænser at søge, modtage og videregive oplysninger og tanker af enhver art, enten mundtligt, skriftligt eller på tryk i form af kunst eller gennem en hvilken som helst anden udtryksmåde, barnet måtte vælge.

2. Udøvelsen af denne ret kan underkastes visse begrænsninger, men kun sådanne som følger af lovgivningen, og som er nødvendige:

- (a) af hensyn til andres rettigheder eller omdømme; eller
- (b) til beskyttelse af national sikkerhed, offentlig orden (ordre public), folkesundhed eller sædelighed.

Artikel 14

1. Deltagerstaterne skal respektere barnets ret til tankefrihed, samvittigheds- og religionsfrihed.

2. Deltagerstaterne skal respektere rettigheder og pligter for forældrene, og i påkommende tilfælde værger, til på en

legal guardians, to provide direction to the child in the exercise of his or her right in a manner consistent with the evolving capacities of the child.

3. Freedom to manifest one's religion or beliefs may be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary to protect public safety, order, health or morals, or the fundamental rights and freedoms of others.

de guider celui-ci dans l'exercice du droit susmentionné d'une manière qui corresponde au développement de ses capacités.

3. La liberté de manifester sa religion ou ses convictions ne peut être soumise qu'aux seules restrictions qui sont prescrites par la loi et qui sont nécessaires pour préserver la sûreté publique, l'ordre public, la santé et la moralité publiques, ou les libertés et droits fondamentaux d'autrui.

måde, der svarer til barnets gradvise udvikling af dets evner, at give retningslinier til barnet med henblik på udøvelsen af dets ret.

3. Frihed til at udøve sin religion eller overbevisning kan kun underkastes sådanne begrænsninger, som er foreskrevet ved lov, og som er nødvendige for at beskytte den offentlige sikkerhed, orden, folkesundheden, sædeligheden, eller andre menneskers grundlæggende rettigheder og friheder.

Article 15

1. States Parties recognize the rights of the child to freedom of association and to freedom of peaceful assembly.

2. No restrictions may be placed on the exercise of these rights other than those imposed in conformity with the law and which are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, public order (ordre public), the protection of public health or morals or the protection of the rights and freedoms of others.

Article 15

1. Les Etats parties reconnaissent les droits de l'enfant à la liberté d'association et à la liberté de réunion pacifique.

2. L'exercice de ces droits ne peut faire l'objet que des seules restrictions qui sont prescrites par la loi et qui sont nécessaires dans une société démocratique, dans l'intérêt de la sécurité nationale, de la sûreté publique ou de l'ordre public, ou pour protéger la santé ou la moralité publiques, ou les droits et libertés d'autrui.

Artikel 15

1. Deltagerstaterne anerkender barnets ret til foreningsfrihed og dets frihed til at deltage i fredelige forsamlinger.

2. Udøvelsen af disse rettigheder må ikke underkastes andre indskrænkninger end sådanne, som er foreskrevet ved lov, og som er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale eller offentlige sikkerhed, den offentlige orden (ordre public), beskyttelse af folkesundheden eller sædeligheden eller beskyttelse af andres rettigheder og friheder.

Article 16

1. No child shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his or her privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful attacks on his or her honour and reputation.

2. The child has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

Article 16

1. Nul enfant ne fera l'objet d'immixtions arbitraires ou illégales dans sa vie privée, sa famille, son domicile ou sa correspondance, ni d'atteintes illégales à son honneur et à sa réputation.

2. L'enfant a droit à la protection de la loi contre de telles immixtions ou de telles atteintes.

Artikel 16

1. Intet barn må udsættes for vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privat- og familieliv, sit hjem eller sin brevveksling, eller ulovlige angreb på sin ære eller sit omdømme.

2. Barnet har ret til lovens beskyttelse mod sådan indblanding eller sådanne angreb.

Article 17

States Parties recognize the important function performed by the mass media and shall ensure that the child has access to information and material from a diversity of national and international sources, especially those aimed at the promotion of his or her social, spiritual and moral well-being and physical and mental health. To this end, States Parties shall:

- (a) Encourage the mass media to disseminate information and material of social and cultural benefit to the child and in accordance with the spirit of article 29;
- (b) Encourage international co-operation in the production, exchange and dissemination of such information and material from a diversity of cultural, national and international sources;
- (c) Encourage the production and dissemination of children's books;
- (d) Encourage the mass media to have particular regard to the linguistic needs of the child who belongs to a minority group or who is indigenous;
- (e) Encourage the development of appropriate guidelines for the protection of the child from information and material injurious to his or her well-being, bearing in mind the provisions of articles 13 and 18.

Article 18

1. States Parties shall use their best efforts to ensure recognition of the principle that

Article 17

Les Etats parties reconnaissent l'importance de la fonction remplie par les médias et veillent à ce que l'enfant ait accès à une information et à des matériels provenant de sources nationales et internationales diverses, notamment ceux qui visent à promouvoir son bien-être social, spirituel et moral ainsi que sa **santé** physique et mentale. A cette fin, les Etats parties :

- (a) Encouragent les médias à diffuser une information et des matériels qui présentent une utilité sociale et culturelle pour l'enfant et répondent à l'esprit de l'article 29;
- (b) Encouragent la coopération internationale en vue de produire, d'échanger et de diffuser une information et des matériels de ce type provenant de différentes sources culturelles, nationales et internationales ;
- (c) Encouragent la production et la diffusion de livres pour enfants;
- (d) Encouragent les médias à tenir particulièrement compte des besoins linguistiques des enfants autochtones ou appartenant à un groupe minoritaire;
- (e) Favorisent l'élaboration de principes directeurs appropriés destinés à protéger l'enfant contre l'information et les matériels qui nuisent à son bien-être, compte tenu des dispositions des articles 13 et 18.

Article 18

1. Les Etats parties s'efforcent de leur mieux à assurer la reconnaissance du principe

Artikel 17

Deltagerstaterne erkender massemediernes vigtige rolle og skal sikre, at barnet har adgang til information og materiale fra forskellige nationale og internationale kilder, særligt sådanne, hvis formål er at fremme barnets sociale, åndelige og moralske velfærd og fysiske og psykiske sundhed. Med henblik herpå skal deltagerstaterne:

- (a) tilskynde massemediene til at udbrede information og materiale, der er af social og kulturel værdi for barnet og i overensstemmelse med ånden i artikel 29 ;
- (b) tilskynde til internationalt samarbejde om produktion, udveksling og spredning af sådan oplysning og materiale fra forskellige kulturelle, nationale og internationale kilder;
- (c) tilskynde til produktion og udbredelse af børnebøger;
- (d) tilskynde massemediene til at tage særligt hensyn til de sproglige behov hos børn, der tilhører et mindretal eller en urbefolkning;
- (e) tilskynde til udvikling af passende retningslinier for beskyttelse af barnet mod oplysning og materiale, der skader dets velfærd, jf. bestemmelse i artikel 13 og 18.

Artikel 18

1. Deltagerstaterne skal bestræbe sig på at sikre anerkendelse af princippet om, at begge

both parents have common responsibilities for the upbringing and development of the child. Parents or, as the case may be, legal guardians, have the primary responsibility for the upbringing and development of the child. The best interests of the child will be their basic concern.

2. For the purpose of guaranteeing and promoting the rights set forth in the present Convention, States Parties shall render appropriate assistance to parents and legal guardians in the performance of their child-rearing responsibilities and shall ensure the development of institutions, facilities and services for the care of children.

3. States Parties shall take all appropriate measures to ensure that children of working parents have the right to benefit from child-care services and facilities for which they are eligible.

Article 19

1. States Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social and educational measures to protect the child from all forms of physical or mental violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation, including sexual abuse, while in the care of parents), legal guardian(s) or any other person who has the care of the child.

selon lequel les deux parents ont une responsabilité commune pour ce qui est d'élever l'enfant et d'assurer son développement. La responsabilité d'élever l'enfant et d'assurer son développement incombe au premier chef aux parents ou, le cas échéant, à ses représentants légaux. Ceux-ci doivent être guidés avant tout par l'intérêt supérieur de l'enfant.

2. Pour garantir et promouvoir les droits énoncés dans la **présente** Convention, les Etats parties accordent l'aide appropriée aux parents et aux représentants légaux de l'enfant dans l'exercice de la responsabilité qui leur incombe d'élever l'enfant et assurent la mise en place d'institutions, d'établissements et de services chargés de veiller au bien-être des enfants.

3. Les Etats parties prennent toutes les mesures appropriées pour assurer aux enfants dont les parents travaillent le droit de bénéficier des services et établissements de garde d'enfants pour lesquels ils remplissent les conditions requises.

Article 19

1. Les Etats parties prennent toutes les **mesures** législatives, administratives, sociales et éducatives appropriées pour protéger l'enfant contre toute forme de violence, d'atteinte ou de brutalités physiques ou mentales, d'abandon ou de négligence, de mauvais traitements ou d'exploitation, y compris la violence sexuelle, pendant qu'il est sous la garde de ses parents ou de l'un d'eux, de son ou ses représentants légaux ou de toute autre personne à qui il est confié.

forældre har fælles ansvar for barnets opdragelse og udvikling. Forældrene, eller i givet fald værger, har hovedansvaret for barnets opdragelse og udvikling. Barnets tarv skal for dem komme i første række.

2. Med henblik på at sikre og fremme de rettigheder, der er indeholdt i denne konvention, skal deltagerstaterne yde passende bistand til forældre og værger ved disses udførelse af deres pligter som opdragere af børn og skal sikre udviklingen af institutioner, ordninger og tjenesteydelser til omsorg for børn.

3. Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at sikre, at børn af arbejdende forældre har ret til at nyde godt af omsorgsforanstaltninger for børn, som de er berettigede til.

Artikel 19

1. Deltagerstaterne skal træffe alle passende lovgivningsmæssige, administrative, sociale og uddannelsesmæssige forholdsregler til beskyttelse af barnet mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forfølgelse eller udnyttelse, herunder seksuel misbrug, medens barnet er i forældrenes, værgers eller andre personers varetagt.

2. Such protective measures should, as appropriate, include effective procedures for the establishment of social programmes to provide necessary support for the child and for those who have the care of the child, as well as for other forms of prevention and for identification, reporting, referral, investigation, treatment and follow-up of instances of child maltreatment described heretofore, and, as appropriate, for judicial involvement.

2. Ces mesures de protection comprendront, selon qu'il conviendra, des procédures efficaces pour l'établissement de programmes sociaux visant à fournir l'appui nécessaire à l'enfant et à ceux à qui il est confié, ainsi que pour d'autres formes de prévention, et aux fins d'identification, de rapport, de renvoi, d'enquête, de traitement et de suivi pour les cas de mauvais traitements de l'enfant décrits ci-dessus, et comprendre également, selon qu'il conviendra, des procédures d'intervention judiciaire.

2. Sådanne beskyttende foranstaltninger bør i passende omfang omfatte virkningsfulde retningslinier, såvel for uddannelse af sociale programmer, der kan yde den nødvendige støtte til barnet og til dem, der har barnet i deres varetægt, som til andre former for forebyggelse og identifikation, rapportering, henvisning, undersøgelse, behandling og opfølgning af tilfælde af børnemishandling som beskrevet ovenfor og om nødvendigt til retsforfølgelse.

Article 20

1. A child temporarily or permanently deprived of his or her family environment, or in whose own best interests cannot be allowed to remain in that environment, shall be entitled to special protection and assistance provided by the State.

2. States Parties shall in accordance with their national laws ensure alternative care for such a child.

3. Such care could include, inter alia, foster placement, kafalah of Islamic law, adoption or if necessary placement in suitable institutions for the care of children. When considering solutions, due regard shall be paid to the desirability of continuity in a child's upbringing and to the child's ethnic, religious, cultural and linguistic background.

Article 20

1. Tout enfant qui est temporairement ou définitivement privé de son milieu familial, ou qui dans son propre intérêt ne peut être laissé dans ce milieu, a droit à une protection et une aide spéciales de l'Etat.

2. Les Etats parties prévoient pour cet enfant une protection de remplacement conforme à leur législation nationale.

3. Cette protection de remplacement peut notamment avoir la forme du placement dans une famille, de la kafalah de droit islamique, de l'adoption ou, en cas de nécessité, du placement dans un établissement pour enfants approprié. Dans le choix entre ces solutions, il est dûment tenu compte de la nécessité d'une certaine continuité dans l'éducation de l'enfant, ainsi que de son origine ethnique, religieuse, culturelle et linguistique.

Artikel 20

1. Et barn, der midlertidigt eller konstant er afskåret fra sine familiemæssige omgivelser eller som af hensyn til sit eget bedste ikke kan tillades at forblive i disse omgivelser, har ret til særlig beskyttelse og bistand fra statens side.

2. Deltagerstaterne skal i overensstemmelse med deres nationale ret sikre alternativ omsorg for et sådant barn.

3. Sådant omsorg kan blandt andet omfatte anbringelse i pleje, Kafalah efter islamisk ret, adoption eller om nødvendigt anbringelse i passende børneinstitutioner. Ved overvejelse af mulige løsninger skal der tages tilbørligt hensyn til ønskeligheden af sammenhæng i et barns opvækst og til barnets etniske, religiøse, kulturelle og sproglige baggrund.

Article 21

States Parties that recognize and/or permit the system of adoption shall ensure that the

Article 21

Les Etats parties qui admettent et/ou autorisent l'adoption s'assurent que l'intérêt su-

Artikel 21

De deltagerstater, der anerkender og/eller tillader adoption, skal sikre, at barnets tarv

best interests of the child shall be the paramount consideration and they shall:

- (a) Ensure that the adoption of a child is authorized only by competent authorities who determine, in accordance with applicable law and procedures and on the basis of all pertinent and reliable information, that the adoption is permissible in view of the child's status concerning parents, relatives and legal guardians and that, if required, the persons concerned have given their informed consent to the adoption on the basis of such counselling as **may** be necessary;
- (b) Recognize that inter-country adoption may be considered as an alternative means of child's care, if the child cannot be placed in a foster or an adoptive family or cannot in any suitable manner be cared for in the child's country of origin;
- (c) Ensure that the child concerned by inter-country adoption enjoys safeguards and standards equivalent to those existing in the case of national adoption ;
- (d) Take all appropriate measures to ensure that, in inter-country adoption, the placement does not result in improper financial gain for those involved in it;
- (e) Promote, where appropriate, the objectives of the present article by concluding bilateral or multilateral

périeur de l'enfant est la considération primordiale en la matière, et:

- (a) Veillent à ce que l'adoption d'un enfant ne soit autorisée que par les autorités compétentes, qui vérifient, conformément à la loi et aux procédures applicables et sur la base de tous les renseignements fiables relatifs au cas considéré, que l'adoption peut avoir lieu eu égard à la situation de l'enfant par rapport à ses père et mère, parents et représentants légaux et que, le cas échéant, les personnes intéressées ont donné leur consentement à l'adoption en connaissance de cause, après s'être entourées des avis nécessaires;
- (b) Reconnassent que l'adoption à l'étranger peut être envisagée comme un autre moyen d'assurer les soins nécessaires à l'enfant, si celui-ci ne peut, dans son pays d'origine, être placé dans une famille nourricière ou adoptive ou être convenablement élevé ;
- (c) Veillent, en cas d'adoption à l'étranger, à ce que l'enfant ait le bénéfice de garanties et **de** normes équivalentes à celles existant en cas d'adoption nationale ;
- (d) Prennent toutes les mesures appropriées pour veiller à ce que, en cas d'adoption à l'étranger, le placement de l'enfant ne se traduise pas par un profit matériel indu pour les personnes qui en sont responsables;
- (e) Poursuivent les objectifs du présent article en concluant des arrangements ou des accords bilatéraux ou mul-

skal være af altafgørende betydning og skal:

- (a) sikre, at adoptionen af barnet kun kan godkendes af kompetente myndigheder, der i overensstemmelse med gældende ret og praksis og på grundlag af alle relevante og pålidelige oplysninger afgør, at adoption er tilladelig i betragtning af barnets stilling i forhold til forældre, pårørende og værger, og at, om nødvendigt, personer, der berøres, på oplyst grundlag har meddelt deres indforståelse med adoptionen på baggrund af den fornødne rådgivning;
- (b) anerkende, at international adoption kan overvejes som en alternativ **måde** at drage omsorg for et barn på, hvis barnet ikke kan anbringes i pleje eller i adoption hos en familie, eller der ikke på anden passende måde kan drages omsorg for barnet i dets hjemland ;
- (c) sikre, at vedkommende barn ved international adoption nyder beskyttelse efter regler svarende til dem, der gælder for national adoption;
- (d) i tilfælde af international adoption, tage alle passende forholdsregler for at sikre, at anbringelsen ikke fører til upassende økonomisk gevinst for dem, der har medvirket ved adoptionen;
- (e) fremme, hvor det er hensigtsmæssigt, formålene med denne artikel ved indgåelse af bilaterale eller

arrangements or agreements, and endeavour, within this framework, to ensure that the placement of the child in another country is carried out by competent authorities or organs.

Article 22

1. States Parties shall take appropriate measures to ensure that a child who is seeking refugee status or who is considered a refugee in accordance with applicable international or domestic law and procedures shall, whether unaccompanied or accompanied by his or her parents or by any other person, receive appropriate protection and humanitarian assistance in the enjoyment of applicable rights set forth in the present Convention and in other international human rights or humanitarian instruments to which the said States are Parties.

2. For this purpose, States Parties shall provide, as they consider appropriate, co-operation in any efforts by the United Nations and other competent intergovernmental organizations or non-governmental organizations co-operating with the United Nations to protect and assist such a child and to trace the parents or other members of the family of any refugee child in order to obtain information necessary for reunification with his or her family. In cases where no parents or other members of the family can be found, the child shall be accorded the same protection as any other child permanently or temporarily deprived of his or her family environment for

tilatéraux, selon les cas, et s'efforcent dans ce cadre de veiller à ce que les placements d'enfants à l'étranger soient effectués par des autorités ou des organes compétents.

Article 22

1. Les Etats parties prennent les mesures appropriées pour qu'un enfant qui cherche à obtenir le statut de réfugié ou qui est considéré comme réfugié en vertu des règles et procédures du droit international ou national applicable, qu'il soit seul ou accompagné de ses père et mère ou de toute autre personne, bénéficie de la protection et de l'assistance humanitaire voulues pour lui permettre de jouir des droits que lui reconnaissent la présente Convention et les autres instruments internationaux relatifs aux droits de l'homme ou de caractère humanitaire auxquels lesdits Etats sont parties.

2. A cette fin, les Etats parties collaborent, selon qu'ils le jugent nécessaire, à tous les efforts faits par l'Organisation des Nations Unies et les autres organisations intergouvernementales ou non gouvernementales compétentes collaborant avec l'Organisation des Nations Unies pour protéger et aider les enfants qui se trouvent en pareille situation et pour rechercher les père et mère ou autres membres de la famille de tout enfant réfugié en vue d'obtenir les renseignements nécessaires pour le réunir à sa famille. Lorsque ni le père, ni la mère, ni aucun autre membre de la famille ne peut être retrouvé, l'enfant se voit accorder, selon les principes énoncés

multilaterale ordninger **eller** aftaler og tilstræbe inden for disse rammer at sikre, at anbringelsen af barnet i et andet land sker gennem ansvarlige myndigheder eller organer.

Artikel 22

1. Deltagerstaterne skal tage passende forholdsregler til at sikre, at et barn, som søger flygtningestatus, eller som anses som flygtning i overensstemmelse med gældende international eller national ret og praksis, uanset om det kommer alene eller er ledsaget af sine forældre eller af en anden person, får passende beskyttelse og humanitær bistand og nyder de rettigheder, som er angivet i denne konvention og i andre internationale instrumenter vedrørende menneskerettigheder eller humanitære forhold, hvori den pågældende stat deltager.

2. Med dette for øje skal deltagerstaterne i det omfang, de anser det for passende, samarbejde om enhver bestræbelse udfoldet af De Forenede Nationer og andre ansvarlige mellemstatslige organisationer eller private organisationer, der samarbejder med De Forenede Nationer, med henblik på at beskytte og bistå et sådant barn og på at spore forældrene eller andre medlemmer af familien til ethvert barn, der er flygtning, med det formål at opnå de oplysninger, der er nødvendige for at barnet skal kunne genfindes med sin familie. Såfremt ingen af forældrene eller andre familiemedlemmer kan findes, skal barnet nyde samme beskyttelse som ethvert andet

any reason, as set forth in the present Convention.

Article 23

1. States Parties recognize that a mentally or physically disabled child should enjoy a full and decent life, in conditions which ensure dignity, promote self-reliance and facilitate the child's active participation in the community.

2. States Parties recognize the right of the disabled child to special care and shall encourage and ensure the extension, subject to available resources, to the eligible child and those responsible for his or her care, of assistance for which application is made and which is appropriate to the child's condition and to the circumstances of the parents or others caring for the child.

3. Recognizing the special needs of a disabled child, assistance extended in accordance with paragraph 2 of the present article shall be provided free of charge, whenever possible, taking into account the financial resources of the parents or others caring for the child, and shall be designed to ensure that the disabled child has effective access to and receives education, training, health care services, rehabilitation services, preparation for employment and recreation opportunities in a manner conducive to the child's achieving the fullest possible social integration and individual development, including his or her cul-

dans la présente Convention, la même protection que tout autre enfant définitivement ou temporairement privé de son milieu familial pour quelque raison que ce soit.

Article 23

1. Les Etats parties reconnaissent que les enfants mentalement ou physiquement handicapés doivent mener une vie pleine et décente, dans des conditions qui garantissent leur dignité, favorisent leur autonomie et facilitent leur participation active à la vie de la collectivité.

2. Les Etats parties reconnaissent le droit des enfants handicapés de bénéficier de soins spéciaux et encouragent et assurent, dans la mesure des ressources disponibles, l'octroi, sur demande, aux enfants handicapés remplissant les conditions requises et à ceux qui en ont la charge, d'une aide adaptée à l'état de l'enfant et à la situation de ses parents ou de ceux à qui il est confié.

3. Eu égard aux besoins particuliers des enfants handicapés, l'aide fournie conformément au paragraphe 2 du présent article est gratuite chaque fois qu'il est possible, compte tenu des ressources financières de leurs parents ou de ceux à qui l'enfant est confié, et elle est conçue de telle sorte que les enfants handicapés aient effectivement accès à l'éducation, à la formation, aux soins de santé, à la rééducation, à la préparation à l'emploi et aux activités créatives, et bénéficient de ces services de façon propre à assurer une intégration sociale aussi complète que possible et leur épanouissement personnel, y

barn, der permanent eller midlertidigt er afskåret fra sine familiemæssige omgivelser uanset årsagen, i overensstemmelse med denne konvention.

Artikel 23

1. Deltagerstaterne anerkender, at et psykisk eller fysisk handicappet barn bør have et indholdsrigt og menneskeværdigt liv under forhold, der sikrer værdighed, fremmer selvtiliden og medvirker til barnets aktive deltagelse i samfundslivet.

2. Deltagerstaterne anerkender det handicappede barns ret til særlig omsorg og skal inden for rammerne af de midler, der er til rådighed, arbejde for at sikre det berettigede barn og dem, der er ansvarlige for dets omsorg, bistand, hvorom der er indgivet ansøgning, og som er rimelig under hensyn til barnets tilstand og til omstændighederne for forældrene eller andre, der passer barnet.

3. I erkendelse af et handicappet barns særlige behov skal bistand, der ydes i henhold til stk. 2, være gratis, når dette er muligt, idet der tages hensyn til forældrenes økonomiske formåen eller den økonomiske formåen hos andre, der passer barnet, og skal udformes med henblik på at sikre, at det handicappede barn har fuld adgang til og modtager undervisning, uddannelse, sundhedspleje, revalidering, forberedelse til arbejdslivet og muligheder for fritidsadspredelse, alt på en måde, der bedst muligt fremmer barnets sociale **tilpasning** og personlige udvikling, herunder dets kulturelle og åndelige udvikling.

tural and spiritual development.

4. States Parties shall promote, in the spirit of international co-operation, the exchange of appropriate information in the field of preventive health care and of medical, psychological and functional treatment of disabled children, including dissemination of and access to information concerning methods of rehabilitation, education and vocational services, with the aim of enabling States Parties to improve their capabilities and skills and to widen their experience in these areas. In this regard, particular account shall be taken of the needs of developing countries.

compris dans le domaine culturel et spirituel.

4. Dans un esprit de coopération internationale, les Etats parties favorisent l'échange d'informations pertinentes dans le domaine des soins de santé préventifs et du traitement médical, psychologique et fonctionnel des enfants handicapés, y compris par la diffusion d'informations concernant les méthodes de rééducation et les services de formation professionnelle, ainsi que l'accès à ces données, en vue de permettre aux Etats parties d'améliorer leurs capacités et leurs compétences et d'élargir leur expérience dans ces domaines. A cet égard, il est tenu particulièrement compte des besoins des pays en développement.

4. Deltagerstaterne skal i det internationale samarbejdes ånd fremme udveksling af passende information om forebyggende sundhedspleje og medicinsk, psykologisk og funktionel behandling af handicappede børn, herunder spredning af og adgang til information om former for revalidering, undervisning og erhvervsvejledning, med henblik på at gøre det muligt for deltagerstaterne at forbedre deres formåen og kunnen og at udvide deres erfaring på disse områder. I den henseende skal der tages særligt hensyn til udviklingslandenes behov.

Article 24

1. States Parties recognize the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health and to facilities for the treatment of illness and rehabilitation of health. States Parties shall strive to ensure that no child is deprived of his or her right of access to such health care services.

2. States Parties shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures:

- (a) To diminish infant and child mortality;
- (b) To ensure the provision of necessary medical assistance and health care to all children with emphasis on the development of primary **health care**;
- (c) To combat disease and malnutrition, including

Article 24

1. Les Etats parties reconnaissent le droit de l'enfant de jouir du meilleur état de santé possible et de bénéficier de services médicaux et de rééducation. Ils s'efforcent de garantir qu'aucun enfant ne soit privé du droit d'avoir accès à ces services.

2. Les Etats parties s'efforcent d'assurer la réalisation intégrale du droit susmentionné et, en particulier, prennent les mesures appropriées pour:

- (a) Réduire la mortalité parmi les nourrissons et les enfants;
- (b) Assurer à tous les enfants l'assistance médicale et les soins de santé nécessaires, l'accent étant mis sur le développement des soins de santé primaires;
- (c) Lutter contre la maladie et la malnutrition, y compris

Artikel 24

1. Deltagerstaterne anerkender barnets ret til at nyde den højest opnåelige sundhedstilstand, adgang til at få sygdomsbehandling og genoprettelse af helbredet. Deltagende stater skal stræbe mod at sikre, at intet barn fratages sin ret til adgang til at opnå sådan behandling og pleje.

2. Deltagerstaterne skal arbejde for fuld gennemførelse af denne ret og især tage passende forholdsregler for:

- (a) at formindske spædbørns- og **børnedødeligheden**;
- (b) at sikre ydelsen af nødvendig lægelig bistand og sundhedspleje til alle børn med særlig vægt på udvikling af den primære sundhedspleje;
- (c) at bekæmpe sygdom og underernæring, herunder in-

within the framework of primary health care, through, inter alia, the application of readily available technology and through the provision of adequate nutritious foods and clean drinking-water, taking into consideration the dangers and risks of environmental pollution;

- (d) To ensure appropriate pre-natal and post-natal health care for mothers ;
- (e) To ensure that all segments of society, in particular parents and children, are informed, have access to education and are supported in the use of basic knowledge of child health and nutrition, the advantages of breast-feeding, hygiene and environmental sanitation and the prevention of accidents;
- (f) To develop preventive health care, guidance for parents and family planning education and services.

3. States Parties shall take all effective and appropriate measures with a view to abolishing traditional practices prejudicial to the health of children.

4. States Parties undertake to promote and encourage international co-operation with a view to achieving progressively the full realization of the right recognized in the present article. In this regard, particular account shall be taken of the needs of developing countries.

dans le cadre des soins de santé primaires, grâce notamment à l'utilisation de techniques **aisément** disponibles et à la fourniture d'aliments nutritifs et d'eau potable, compte tenu des dangers et des risques de pollution du milieu naturel;

- (d) Assurer aux mères des soins prénatals et postnatals appropriés;
- (e) Faire en sorte que tous les groupes de la société, en particulier les parents et les enfants, reçoivent une information sur la santé et la nutrition de l'enfant, les avantages de l'allaitement au sein, l'hygiène et la salubrité de l'environnement et la prévention des accidents, et bénéficient d'une aide leur permettant de mettre à profit cette information ;
- (f) Développer les soins de santé préventifs, les conseils aux parents et l'éducation et les services en matière de planification familiale.

3. Les Etats parties prennent toutes les mesures efficaces appropriées en vue d'abolir les pratiques traditionnelles préjudiciables à la santé des enfants.

4. Les Etats parties s'engagent à favoriser et à encourager la coopération internationale en vue d'assurer progressivement la pleine réalisation du droit reconnu dans le présent article. A cet égard, il est tenu particulièrement compte des besoins des pays en développement.

den for rammerne af den primære sundhedspleje, blandt andet ved anvendelse af let tilgængelig teknologi og gennem ydelse af tilstrækkelig og nærende mad og rent drikkevand under hensyntagen til de farer og risici, der er knyttet til forurening af miljøet;

- (d) at sikre kvinder passende svangerskabs- og barselspleje;
- (e) at sikre, at alle grupper i samfundet, særligt forældre og børn, oplyses om og har adgang til undervisning og støttes i brugen af grundlæggende viden om børns sundhed og ernæring, fordelene ved amning, hygiejne og rengøring af omgivelserne og forebyggelse af uheld;
- (f) at udvikle forebyggende sundhedspleje, rådgivning af forældre, samt undervisning og bistand i forbindelse med familieplanlægning.

3. Deltagerstaterne skal tage alle effektive og passende forholdsregler med henblik på afskaffelse af traditionsbundne ritualer, som er skadelige for børns sundhed.

4. Deltagerstaterne forpligter sig til at fremme og opmuntre internationalt samarbejde med henblik på gradvis at opnå fuldstændig gennemførelse af den i denne artikel anerkendte ret. I denne henseende skal der tages særligt hensyn til udviklingslandenes behov.

Article 25

States Parties recognize the right of a child who has been placed by the competent authorities for the purposes of care, protection or treatment of his or her physical or mental health, to a periodic review of the treatment provided to the child and all other circumstances relevant to his or her placement.

Article 25

Les Etats parties reconnaissent à l'enfant qui a été placé par les autorités compétentes pour recevoir des soins, une protection ou un traitement physique ou mental, le droit à un examen périodique dudit traitement et de toute autre circonstance relative à son placement.

Artikel 25

Deltagerstaterne anerkender retten for et barn, der af de ansvarlige myndigheder er blevet anbragt for at få pleje, beskyttelse eller behandling af hensyn til sin fysiske eller psykiske sundhed, til periodisk gennemgang af den behandling, som barnet får, og af alle andre omstændigheder vedrørende dets anbringelse.

Article 26

1. States Parties shall recognize for every child the right to benefit from social security, including social insurance, and shall take the necessary measures to achieve the full realization of this right in accordance with their national law.

2. The benefits should, where appropriate, be granted, taking into account the resources and the circumstances of the child and persons having responsibility for the maintenance of the child, as well as any other consideration relevant to an application for benefits made by or on behalf of the child.

Article 26

1. Les Etats parties reconnaissent à tout enfant le droit de bénéficier de la sécurité sociale, y compris les assurances sociales, et prennent les mesures nécessaires pour assurer la pleine réalisation de ce droit en conformité avec leur législation nationale.

2. Les prestations doivent, lorsqu'il y a lieu, être accordées compte tenu des ressources et de la situation de l'enfant et des personnes responsables de son entretien, ainsi que de toute autre considération applicable à la demande de prestation faite par l'enfant ou en son nom.

Artikel 26

1. Deltagerstaterne skal anerkende ethvert barns ret til at nyde godt af social sikkerhed, herunder social forsikring, og skal tage de nødvendige forholdsregler for at opnå uindskrænket opnåelse af denne ret i overensstemmelse med national ret.

2. Hvor det er hensigtsmæssigt bør bistanden ydes under hensyntagen til de forhåndenværende midler og omstændighederne, for barnet og de personer, der har ansvaret for barnets underhold, og til enhver anden omstændighed af betydning for en bistandsansøgning indgivet af barnet eller på dets vegne.

Article 27

1. States Parties recognize the right of every child to a standard of living adequate for the child's physical, mental, spiritual, moral and social development.

2. The parent(s) or others responsible for the child have the primary responsibility to secure, within their abilities and financial capacities, the conditions of living necessary for the child's development.

Article 27

1. Les Etats parties reconnaissent le droit de tout enfant à un niveau de vie suffisant pour permettre son développement physique, mental, spirituel, moral et social.

2. C'est aux parents ou autres personnes ayant la charge de l'enfant qu'incombe au premier chef la responsabilité d'assurer, dans les limites de leurs possibilités et de leurs moyens financiers, les conditions de vie nécessaires au développement de l'enfant.

Artikel 27

1. Deltagerstaterne anerkender ethvert barns ret til den levestandard, der kræves for barnets fysiske, psykiske, åndelige, moralske og sociale udvikling.

2. Forældrene eller andre med ansvar for barnet har hovedansvaret for efter evne og økonomisk formåen at sikre de levevilkår, der er nødvendige for barnets udvikling.

3. States Parties, in accordance with national conditions and within their means, shall take appropriate measures to assist parents and others responsible for the child to implement this right and shall in case of need provide material assistance and support programmes, particularly with regard to nutrition, clothing and housing.

4. States Parties shall take all appropriate measures to secure the recovery of maintenance for the child from the parents or other persons having financial responsibility for the child, both within the State Party and from abroad. In particular, where the person having financial responsibility for the child lives in a State different from that of the child, States Parties shall promote the accession to international agreements or the conclusion of such agreements, as well as the making of other appropriate arrangements.

3. Les Etats parties adoptent les mesures appropriées, compte tenu des conditions nationales et dans la mesure de leurs moyens, pour aider les parents et autres personnes ayant la charge de l'enfant à mettre en oeuvre ce droit et of- frent, en cas de besoin, une assistance matérielle et des programmes d'appui, notamment en ce qui concerne l'alimenta- tion, le vêtement et le logement.

4. Les Etats parties prennent toutes les mesures appropriées en vue d'assurer le recouvre- ment de la pension alimentaire de l'enfant auprès de ses pa- rents ou des autres personnes ayant une responsabilité finan- cière à son égard, que ce soit sur leur territoire ou à l'étran- ger. En particulier, pour tenir compte des cas où la personne qui a une responsabilité finan- cière à l'égard de l'enfant vit dans un Etat autre que celui de l'enfant, les Etats parties favo- risent l'adhésion à des accords internationaux ou la conclu- sion de tels accords ainsi que l'adoption de tous autres arran- gements appropriés.

3. Deltagerstaterne skal i overensstemmelse med natio- nale forhold og inden for deres evner og økonomiske mulighe- der træffe passende forholds- regler for at bistå forældre og andre med ansvar for barnet med at gennemføre denne ret og skal i tilfælde af behov der- for yde materiel bistand og ud- arbejde støtteprogrammer, især med hensyn til ernæring, be- klædning og bolig.

4. Deltagerstaterne skal træf- fe alle passende forholdsregler til at sikre inddrivelse af under- holdsbidrag til barnet fra foræl- drene eller andre personer med økonomisk ansvar for barnet, både i deltagerstaten og i ud- landet. Især i tilfælde, hvor den person, der har det økonomiske ansvar for barnet er bosat i en anden stat end barnet, skal del- tagerstaterne fremme tilslut- ning til internationale aftaler eller til indgåelse af sådanne af- taler samt indføre andre pas- sende ordninger.

Article 28

1. States Parties recognize the right of the child to educa- tion, and with a view to achiev- ing this right progressively and on the basis of equal oppor- tunity, they shall, in particular:

- (a) Make primary education compulsory and available **free to all**;
- (b) Encourage the develop- ment of different forms of secondary education, in- cluding general and voca- tional education, make them available and ac- cessible to every child, and

Article 28

1. Les Etats parties recon- naissent le droit de l'enfant à l'éducation, et en particulier, en vue d'assurer l'exercice de ce droit progressivement et sur la base de l'égalité des chances :

- (a) Ils rendent l'enseignement primaire obligatoire et gra- tuit pour **tous** ;
- (b) Ils encouragent l'organisa- tion de différentes formes d'enseignement secon- daire, tant général que pro- fessionnel, les rendent ouvertes et accessibles à tout enfant, et prennent des

Artikel 28

1. Deltagerstaterne anerken- der barnets ret til uddannelse, og med henblik på gradvis at opnå denne ret og på grundlag af ligestillingsprincippet skal de især:

- (a) gøre grunduddannelse tvungen og gratis tilgænge- lig for **alle** ;
- (b) opmuntre udviklingen af forskellige former for ud- dannelse, der følger efter grunduddannelsen, herun- der almindelig og faglig ud- dannelse, gøre disse tilgæn- gelige og opnåelige for et-

take appropriate measures such as the introduction of free education and offering financial assistance in case **of need**;

- (c) Make higher education accessible to all on the basis of capacity by every appropriate means ;
- (d) Make educational and vocational information and guidance available and accessible to all children;
- (e) Take measures to encourage regular attendance at schools and the reduction of drop-out rates.

2. States Parties shall take all appropriate measures to ensure that school discipline is administered in a manner consistent with the child's human dignity and in conformity with the present Convention.

3. States Parties shall promote and encourage international co-operation in matters relating to education, in particular with a view to contributing to the elimination of ignorance and illiteracy throughout the world and facilitating access to scientific and technical knowledge and modern teaching methods. In this regard, particular account shall be taken of the needs of developing countries.

mesures appropriées, telles que l'instauration de la gratuité de l'enseignement et l'offre d'une aide financière en cas de besoin ;

- (c) Ils assurent à tous l'accès à l'enseignement supérieur, en fonction des capacités de chacun, par tous les moyens appropriés;
- (d) Ils rendent ouvertes et accessibles à tout enfant l'information et l'orientation scolaires et professionnelles;
- (e) Ils prennent des mesures pour encourager la régularité de la fréquentation scolaire et la réduction des taux d'abandon scolaire.

2. Les Etats parties prennent toutes les mesures appropriées pour veiller à ce que la discipline scolaire soit appliquée d'une manière compatible avec la dignité de l'enfant en tant qu'être humain et conformément à la présente Convention.

3. Les Etats parties favorisent et encouragent la coopération internationale dans le domaine de l'éducation, en vue notamment de contribuer à éliminer l'ignorance et l'analphabétisme dans le monde et de faciliter l'accès aux connaissances scientifiques et techniques et aux méthodes d'enseignement modernes. A cet égard, il est tenu particulièrement compte des besoins des pays en développement.

hvert barn og træffe passende forholdsregler, såsom indførelse af gratis uddannelse og tilbud om økonomisk bistand i trangstiltælde;

- (c) gøre højere uddannelse opnåelig for alle inden for rammerne af deres evner og med alle passende midler;
- (d) gøre studievejledning og erhvervsvejledning tilgængelig og opnåelig for alle børn;
- (e) træffe forholdsregler for at opmuntre regelmæssig deltagelse i skolegang og begrænse frafald.

2. Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at sikre, at disciplinen i skolen administreres på en måde, der tilgodeser barnets værdighed som menneske og er i overensstemmelse med denne konvention.

3. Deltagerstaterne skal fremme og støtte internationalt samarbejde om uddannelsesspørgsmål, især med henblik på at bidrage til afskaffelse af uvidenhed og analfabetisme overalt i verden og lette adgangen til videnskabelig og teknisk viden og moderne undervisningsmetoder. I denne henseende skal der tages særligt hensyn til udviklingslandenes behov.

Article 29

1. States Parties agree that the education of the child shall be directed to :

- (a) The development of the child's personality, talents and mental and physical abilities to their fullest potential;
- (b) The development of respect for human rights and fundamental freedoms, and for the principles enshrined in the Charter of the United Nations;
- (c) The development of respect for the child's parents, his or her own cultural identity, language and values, for the national values of the country in which the child is living, the country from which he or she may originate, and for civilizations different from his or her **own**;
- (d) The preparation of the child for responsible life in a free society, in the spirit of understanding, peace, tolerance, equality of sexes, and friendship among all peoples, ethnic, national and religious groups and persons of indigenous origin;
- (e) The development of respect for the natural environment.

2. No part of the present article or article 28 shall be construed so as to interfere with the liberty of individuals and bodies to establish and direct educational institutions, subject always to the observance of the principles set forth in paragraph 1 of the present article and to the requirements that

Article 29

1. Les Etats parties conviennent que l'éducation de l'enfant doit viser à :

- (a) Favoriser l'épanouissement de la **personnalité** de l'enfant et le développement de ses dons et de ses aptitudes mentales et physiques, dans toute la mesure de leurs potentialités ;
- (b) Inculquer à l'enfant le respect des droits de l'homme et des libertés fondamentales, et des principes consacrés dans la Charte des Nations Unies;
- (c) Inculquer à l'enfant le respect de ses parents, de son identité, de sa langue et de ses valeurs culturelles, ainsi que le respect des valeurs nationales du pays dans lequel il vit, du pays duquel il peut être originaire et des civilisations différentes de la sienne;
- (d) Préparer l'enfant à assumer les responsabilités de la vie dans une société libre, dans un esprit de compréhension, de paix, de tolérance, d'égalité entre les sexes et d'amitié entre tous les peuples et groupes ethniques, nationaux et religieux, et avec les personnes d'origine autochtone;
- (e) Inculquer à l'enfant le respect du milieu naturel.

2. Aucune disposition du présent article ou de l'article 28 ne sera interprétée d'une manière qui porte atteinte à la liberté des personnes physiques ou morales de créer et de diriger des établissements d'enseignement, à condition que les principes énoncés au paragraphe 1 du présent article

Artikel 29

1. Deltagerstaterne er enige om, at uddannelsen af barnet skal have til hensigt at

- (a) udvikle barnets muligheder i relation til personlighed, evner og psykiske og fysiske formåen fuldt **ud**;
- (b) udvikle respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder og for de principper, der er nedfældet i De Forenede Nationers Pagt;
- (c) udvikle respekt for barnets forældre, dets egen kulturelle identitet, sprog og værdier, og for de nationale værdier i det land, hvor barnet er bosat, og i landet, hvorfra barnet oprindeligt stammer og for kulturer, der adskiller sig fra barnets egen kultur;
- (d) forberede barnet til et ansvarligt liv i et frit samfund i en ånd af forståelse, fred, tolerance, ligestilling af kønnene og venskab mellem alle folk, etniske, nationale og religiøse grupper og personer, som tilhører urbefolkninger;
- (e) udvikle respekt for det naturlige miljø.

2. Ingen del af denne artikel eller artikel 28 må fortolkes som indblanding i enkeltpersoners eller organisationers frihed til at oprette og lede undervisningsinstitutioner. Der skal dog til enhver tid tages hensyn til de i denne artikels stykke 1 fastslåede principper samt til kravene om, at uddannelse i så-

the education given in such institutions shall conform to such minimum standards as may be laid down by the State.

Article 30

In those States in which ethnic, religious or linguistic minorities or persons of indigenous origin exist, a child belonging to such a minority or who is indigenous shall not be denied the right, in community with other members of his or her group, to enjoy his or her own culture, to profess and practise his or her own religion, or to use his or her own language.

Article 31

1. States Parties recognize the right of the child to rest and leisure, to engage in play and recreational activities appropriate to the age of the child and to participate freely in cultural life and the arts.

2. States Parties shall respect and promote the right of the child to participate fully in cultural and artistic life and shall encourage the provision of appropriate and equal opportunities for cultural, artistic, recreational and leisure activity.

Article 32

1. States Parties recognize the right of the child to be protected from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development.

soient respectés et que l'éducation dispensée dans ces établissements soit conforme aux normes minimales que l'Etat aura prescrites.

Article 30

Dans les Etats où il existe des minorités ethniques, religieuses ou linguistiques ou des personnes d'origine autochtone, un enfant autochtone ou appartenant à une de ces minorités ne peut être privé du droit d'avoir sa propre vie culturelle, de professer et de pratiquer sa propre religion ou d'employer sa propre langue en commun avec les autres membres de son groupe.

Article 31

1. Les Etats parties reconnaissent à l'enfant le droit au repos et aux loisirs, de se livrer au jeu et à des activités récréatives propres à son âge, et de participer librement à la vie culturelle et artistique.

2. Les Etats parties respectent et favorisent le droit de l'enfant de participer pleinement à la vie culturelle et artistique, et encouragent l'organisation à son intention de moyens appropriés de loisirs et d'activités récréatives, artistiques et culturelles, dans des conditions d'égalité.

Article 32

1. Les Etats parties reconnaissent le droit de l'enfant d'être protégé contre l'exploitation économique et de n'être astreint à aucun travail comportant des risques ou susceptible de compromettre son éducation ou de nuire à sa santé ou à son développement physique, mental, spirituel, moral ou social.

danne institutioner opfylder de af staten foreskrevne minimumsregler.

Artikel 30

I stater, hvor der er etniske, religiøse eller sproglige mindretal eller personer tilhørende urbefolkninger, skal et barn, der tilhører et sådant mindretal eller en sådan urbefolkning, ikke nægtes retten til i fællesskab med andre medlemmer af sin gruppe, at udøve sin egen kultur, at bekende sig til og udøve sin egen religion eller at bruge sit eget sprog.

Artikel 31

1. Deltagerstaterne anerkender barnets ret til hvile og fritid, til at lege og dyrke fritidsinteresser, som er passende for barnets alder, og til frit at deltage i det kulturelle og kunstneriske liv.

2. Deltagerstaterne skal respektere og fremme barnets ret til fuld deltagelse i det kulturelle og kunstneriske liv og skal opmuntre til, at der stilles passende og lige muligheder til rådighed for kulturel, kunstnerisk, fritidspræget og rekreativ udfoldelse.

Artikel 32

1. Deltagerstaterne anerkender barnets ret til beskyttelse mod økonomisk udnyttelse og mod at skulle udføre arbejde, som kan være farligt, gribe ind i barnets uddannelse, eller skade barnets sundhed eller dets fysiske, psykiske, åndelige, moralske eller sociale udvikling.

2. States Parties shall take legislative, administrative, social and educational measures to ensure the implementation of the present article. To this end, and having regard to the relevant provisions of other international instruments, States Parties shall in particular:

- (a) Provide for a minimum age or minimum ages for admission to employment;
- (b) Provide for appropriate regulation of the hours and conditions of employment;
- (c) Provide for appropriate penalties or other sanctions to ensure the effective enforcement of the present article.

Article 33

States Parties shall take all appropriate measures, including legislative, administrative, social and educational measures, to protect children from the illicit use of narcotic drugs and psychotropic substances as defined in the relevant international treaties, and to prevent the use of children in the illicit production and trafficking of such substances.

Article 34

States Parties undertake to protect the child from all forms of sexual exploitation and sexual abuse. For these purposes, States Parties shall in particular take all appropriate national, bilateral and multilateral measures to prevent:

2. Les Etats parties prennent des mesures législatives, administratives, sociales et éducatives pour assurer l'application du présent article. A cette fin, et compte tenu des dispositions pertinentes des autres instruments internationaux, les Etats parties, en particulier :

- (a) Fixent un âge minimum ou des âges minimums d'admission à l'emploi ;
- (b) Prévoient une réglementation appropriée des horaires de travail et des conditions d'emploi ;
- (c) Prévoient des peines ou autres sanctions appropriées pour assurer l'application effective du présent article.

Article 33

Les Etats parties prennent toutes les mesures appropriées, y compris des mesures législatives, administratives, sociales et éducatives, pour protéger les enfants contre l'usage illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, tels que les définissent les conventions internationales pertinentes, et pour empêcher que des enfants ne soient utilisés pour la production et le trafic illicites de ces substances.

Article 34

Les Etats parties s'engagent à protéger l'enfant contre toutes les formes d'exploitation sexuelle et de violence sexuelle. A cette fin, les Etats prennent en particulier toutes les mesures appropriées sur les plans national, bilatéral et multilatéral pour empêcher:

2. Deltagerstaterne skal træffe lovgivningsmæssige, administrative, sociale og uddannelsesmæssige foranstaltninger for at sikre gennemførelsen af denne artikel. Med henblik herpå og under hensyn til vedkommende bestemmelser i andre internationale instrumenter, skal deltagerstaterne især:

- (a) fastsætte en minimumsalder eller minimumsaldre for adgang til ansættelse ;
- (b) fastsætte en passende regulering af arbejdstider og arbejdsvilkår, og
- (c) fastsætte passende straf eller andre sanktioner for at sikre effektiv håndhævelse af denne artikel.

Artikel 33

Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler, herunder lovgivningsmæssige, administrative, sociale og uddannelsesmæssige forholdsregler for at beskytte børn mod ulovlig brug af narkotika og psykotrope stoffer som defineret i vedkommende internationale traktater, og til at forebygge, at børn anvendes til ulovlig produktion af og handel med sådanne stoffer.

Artikel 34

Deltagerstaterne påtager sig at beskytte barnet mod alle former for seksuel udnyttelse og seksuel misbrug. Med henblik herpå skal deltagerstaterne især tage alle passende nationale, bilaterale og multilaterale forholdsregler for at forhindre :

(a) The inducement or coercion of a child to engage in any unlawful sexual activity; (b) The exploitative use of children in prostitution or other unlawful sexual practices; (c) The exploitative use of children in pornographic performances and materials.	(a) Que des enfants ne soient incités ou contraints à se livrer à une activité sexuelle illégale; (b) Que des enfants ne soient exploités à des fins de prostitution ou autres pratiques sexuelles illégales; (c) Que des enfants ne soient exploités aux fins de la production de spectacles ou de matériel de caractère pornographique.	(a) at et barn overtales eller tvinges til at deltage i nogen form for ulovlig seksuel aktivitet; (b) at børn udnyttes til prostitution eller andre former for ulovlig seksuel aktivitet; (c) at børn udnyttes i pornografiske forestillinger og materialer.

Article 35

States Parties shall take all appropriate national, bilateral and multilateral measures to prevent the abduction of, the sale of or traffic in children for any purpose or in any form.

Article 35

Les Etats parties prennent toutes les mesures appropriées sur les plans national, bilatéral et multilatéral pour empêcher l'enlèvement, la vente ou la traite d'enfants à quelque fin que ce soit et sous quelque forme que ce soit.

Artikel 35

Deltagerstaterne skal træffe alle passende nationale, bilaterale og multilaterale forholdsregler med henblik på at forebygge bortførelse, salg eller handel med børn til noget formål og i nogen form.

Article 36

States Parties shall protect the child against all other forms of exploitation prejudicial to any aspects of the child's welfare.

Article 36

Les Etats parties protègent l'enfant contre toutes autres formes d'exploitation préjudiciables à tout aspect de son bien-être.

Artikel 36

Deltagerstaterne skal beskytte barnet mod alle andre former for udnyttelse, der på nogen måde kan skade barnet.

Article 37

States Parties shall ensure that:

- (a) No child shall be **subjected** to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. Neither capital punishment nor life imprisonment without possibility of release shall be imposed for offences committed by persons below eighteen years of age;
- (b) No child shall be deprived of his or her liberty unlawfully or arbitrarily. The arrest, detention or imprisonment of a child shall be in conformity with the law

Article 37

Les Etats parties veillent à ce que:

- (a) Nul enfant ne soit soumis à la torture ni à des peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants. Ni la peine capitale ni l'emprisonnement à vie sans possibilité de libération ne doivent être prononcés pour les infractions commises par des personnes **agées** de moins de dix-huit **ans**;
- (b) Nul enfant ne soit privé de liberté de **façon** illégale ou arbitraire. L'arrestation, la détention ou l'emprisonnement d'un enfant doit être en conformité avec la loi,

Artikel 37

Deltagerstaterne skal sikre, at:

- (a) intet barn gøres til genstand for tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Hverken dødsstraffer eller fængsel på livstid uden mulighed for løsladelse skal kunne idømmes for forbrydelser begået af **personer under 18 år**;
- (b) intet barn ulovligt eller vilkårligt berøves sin frihed. Anholdelse, tilbageholdelse eller fængsling af et barn skal følge lovens forskrifter og må kun bruges som en

and shall be used only as a measure of last resort and for the shortest appropriate period of time;

- (c) Every child deprived of liberty shall be treated with humanity and respect for the inherent dignity of the human person, and in a manner which takes into account the needs of persons of his or her age. In particular, every child deprived of liberty shall be separated from adults unless it is considered in the child's best interest not to do so and shall have the right to maintain contact with his or her family through correspondence and visits, save in exceptional circumstances;
- (d) Every child deprived of his or her liberty shall have the right to prompt access to legal and other appropriate assistance, as well as the right to challenge the legality of the deprivation of his or her liberty before a court or other competent, independent and impartial authority, and to a prompt decision on any such action.

Article 38

1. States Parties undertake to respect and to ensure respect for rules of international humanitarian law applicable to them in armed conflicts which are relevant to the child.

2. States Parties shall take all feasible measures to ensure that persons who have not attained the age of fifteen years do not take a direct part in hostilities.

n'être qu'une mesure de dernier ressort, et être d'une durée aussi brève que possible ;

- (c) Tout enfant privé de liberté soit traité avec humanité et avec le respect dû à la dignité de la personne humaine, et d'une manière tenant compte des besoins des personnes de son âge. En particulier, tout enfant privé de liberté sera séparé des adultes, à moins que l'on n'estime préférable de ne pas le faire dans l'intérêt supérieur de l'enfant, et il a le droit de rester en contact avec sa famille par la correspondance et par des visites, sauf circonstances exceptionnelles ;
- (d) Les enfants privés de liberté aient le droit d'avoir rapidement accès à l'assistance juridique ou à toute autre assistance appropriée, ainsi que le droit de contester la légalité de leur privation de liberté devant un tribunal ou une autre autorité compétente, indépendante et impartiale, et à ce qu'une décision rapide soit prise en la matière.

Article 38

1. Les Etats parties s'engagent à respecter et à faire respecter les règles du droit humanitaire international qui leur sont applicables en cas de conflit armé et dont la protection s'étend aux enfants.

2. Les Etats parties prennent toutes les mesures possibles dans la pratique pour veiller à ce que les personnes n'ayant pas atteint l'âge de quinze ans ne participent pas directement aux hostilités.

sidste udvej og for det kortest mulige passende tidsrum;

- (c) ethvert barn, der er berøvet friheden, behandles menneskeligt og med respekt for menneskets naturlige værdighed og på en måde, der tager hensyn til deres aldersmæssige behov. Især skal ethvert barn, der er berøvet friheden, holdes adskilt fra voksne, medmindre en sådan adskillelse ikke anses at tjene barnets tarv, og skal have ret til at opretholde kontakt med sin familie gennem brevveksling og besøg, bortset fra under særlige omstændigheder;
- (d) ethvert barn, der er berøvet sin frihed, har ret til hurtig juridisk og anden passende bistand samt ret til at få lovligheden af sin frihedsberøvelse prøvet ved en domstol eller anden kompetent, uafhængig og upartisk myndighed og til hurtig afgørelse af enhver sådan sag.

Artikel 38

1. Deltagerstaterne påtager sig at respektere og sikre respekt for de bestemmelser i international humanitær ret, der er anvendelige på dem under væbnede konflikter, og som er af betydning for barnet.

2. Deltagerstaterne skal træffe alle gennemførlige forholdsregler for at sikre, at personer under 15 år ikke tager direkte del i fjendtligheder.

3. States Parties shall refrain from recruiting any person who has not attained the age of fifteen years into their armed forces. In recruiting among those persons who have attained the age of fifteen years but who have not attained the age of eighteen years, States Parties shall endeavour to give priority to those who are oldest.

4. In accordance with their obligations under international humanitarian law to protect the civilian population in armed conflicts, States Parties shall take all feasible measures to ensure protection and care of children who are affected by an armed conflict.

Article 39

States Parties shall take all appropriate measures to promote physical and psychological recovery and social reintegration of a child victim of: any form of neglect, exploitation, or abuse; torture or any other form of cruel, inhuman or degrading treatment or punishment; or armed conflicts. Such recovery and reintegration shall take place in an environment which fosters the health, self-respect and dignity of the child.

Article 40

1. States Parties recognize the right of every child alleged as, accused of, or recognized as having infringed the penal law to be treated in a manner consistent with the promotion of the child's sense of dignity and worth, which reinforces the child's respect for the human rights and fundamental freedoms of others and which takes

3. Les Etats parties s'abstiennent d'enrôler dans leurs forces armées toute personne n'ayant pas atteint l'âge de quinze ans. Lorsqu'ils incorporent des personnes de plus de quinze ans mais de moins de dix-huit ans, les Etats parties s'efforcent d'enrôler en priorité les plus âgées.

4. Conformément à l'obligation qui leur incombe en vertu du droit humanitaire international de protéger la population civile en cas de conflit armé, les Etats parties prennent toutes les mesures possibles dans la pratique pour que les enfants qui sont touchés par un conflit armé bénéficient d'une protection et de soins.

Article 39

Les Etats parties prennent toutes les mesures appropriées pour faciliter la réadaptation physique et psychologique et la réinsertion sociale de tout enfant victime de toute forme de négligence, d'exploitation ou de sévices, de torture ou de toute autre forme de peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants, ou de conflit armé. Cette réadaptation et cette réinsertion se déroulent dans des conditions qui favorisent la santé, le respect de soi et la dignité de l'enfant.

Article 40

1. Les Etats parties reconnaissent à tout enfant suspecté, accusé ou convaincu **d'infraction** à la loi pénale le droit à un traitement qui soit de nature à favoriser son sens de la dignité et de la valeur personnelle, qui renforce son respect pour les droits de l'homme et les libertés fondamentales d'autrui, et qui tienne compte de son âge ainsi

3. Deltagerstaterne skal afstå fra at rekruttere nogen person, der ikke er fyldt 15 år, i deres væbnede styrker. Ved rekruttering blandt personer, som er fyldt 15 år, men ikke 18 år, skal deltagerstaterne bestræbe sig på først at udvælge de ældste.

4. I overensstemmelse med deres forpligtelser i medfør af international humanitær ret til at beskytte civilbefolkningen under væbnede konflikter skal deltagerstaterne træffe alle gennemførlige forholdsregler for at sikre beskyttelse af og omsorg for børn, der er berørt af en væbnet konflikt.

Artikel 39

Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at fremme fysisk og psykisk helbredelse og resocialisering af et barn, der har været udsat for enhver form for forsømmelse, udnyttelse eller misbrug, tortur eller anden form for grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf eller væbnede konflikter. Sådan helbredelse og resocialisering skal finde sted i omgivelser, der fremmer barnets sundhed, selvrespekt og værdighed.

Artikel 40

1. Deltagerstaterne anerkender retten for ethvert barn, der mistænkes eller anklages for eller er fundet skyldig i at have begået strafbart forhold, til at blive behandlet på en måde, der er i overensstemmelse med fremme af barnets sans for værdighed og værdi, som styrker barnets respekt for andres menneskerettigheder og fundamen-

5. The elections shall be held at meetings of States Parties convened by the Secretary-General at United Nations Headquarters. At those meetings, for which two thirds of States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

6. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. They shall be eligible for re-election if re-nominated. The term of five of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election, the names of these five members shall be chosen by lot by the Chairman of the meeting.

7. If a member of the Committee dies or resigns or declares that for any other cause he or she can no longer perform the duties of the Committee, the State Party which nominated the member shall appoint another expert from among its nationals to serve for the remainder of the term, subject to the approval of the Committee.

8. The Committee shall establish its own rules of procedure.

9. The Committee shall elect its officers for a period of two years.

10. The meetings of the Committee shall normally be held at United Nations Headquarters or at any other convenient place as determined by the Committee. The Committee shall normally meet annually. The duration of the meetings of the Committee shall be deter-

5. Les élections ont lieu lors des réunions des Etats parties, convoquées par le Secrétaire général au Siège de l'Organisation des Nations Unies. A ces réunions, pour lesquelles le quorum est constitué par les deux tiers des Etats parties, les candidats élus au Comité sont ceux qui obtiennent le plus grand nombre de voix et la majorité absolue des voix des représentants des Etats parties présents et votants.

6. Les membres du Comité sont élus pour quatre ans. Ils sont rééligibles si leur candidature est présentée à nouveau. Le mandat de cinq des membres élus lors de la première élection prend fin au bout de deux ans. Les noms de ces cinq membres seront tirés au sort par le président de la réunion immédiatement après la première élection.

7. En cas de décès ou de démission d'un membre du Comité, ou si, pour toute autre raison, un membre déclare ne plus pouvoir exercer ses fonctions au sein du Comité, l'Etat partie qui avait présenté sa candidature nomme un autre expert parmi ses ressortissants pour pourvoir le poste ainsi vacant jusqu'à l'expiration du mandat correspondant, sous réserve de l'approbation du Comité.

8. Le Comité adopte son règlement intérieur.

9. Le Comité élit son bureau pour une période de deux ans.

10. Les réunions du Comité se tiennent normalement au Siège de l'Organisation des Nations Unies, ou en tout autre lieu approprié déterminé par le Comité. Le Comité se réunit normalement chaque année. La durée de ses sessions est déterminée et modifiée, si néces-

5. Valgene finder sted på møder mellem deltagerstaterne, som indkaldes af Generalsekretæren ved FNs hovedsæde. Ved disse møder, der for at være beslutningsdygtige kræver deltagelse af 2/3 af deltagerstaterne, indvælges i Komiteen de personer, der opnår flest stemmer og absolut flertal af de stemmer, der afgives af de tilstedeværende og stemmeafgivende repræsentanter for deltagerstaterne.

6. Komiteens medlemmer vælges for et tidsrum af fire år. De kan genvælges, såfremt de genindstilles. Embedsperioden for fem af de medlemmer, der er valgt ved det første valg, udløber dog efter to år; straks efter første valg udpeges disse fem medlemmer ved lodtrækning, foretaget af formanden for mødet.

7. Hvis et medlem af Komiteen dør, nedlægger sit hverv eller erklærer, at han eller hun af anden grund ikke længere kan varetage sine forpligtelser i Komiteen, udpeger den deltagerstat, som indstillede vedkommende, med forbehold af Komiteens godkendelse, en anden ekspert blandt sine statsborgere til at virke i den resterende del af perioden.

8. Komiteen fastsætter selv sin forretningsorden.

9. Komiteen vælger personer til at beklæde sine tillidsposter for en periode på to år.

10. Komiteens møder afholdes som regel ved FNs hovedsæde eller et andet passende sted efter Komiteens bestemmelse. Komiteen mødes normalt årligt. Varigheden af Komiteens møder fastlægges, og gennemgås om nødvendigt, på et møde mellem deltagerstater-

mined, and reviewed, if necessary, by a meeting of the States Parties to the present Convention, subject to the approval of the General Assembly.

saire, par une **réunion** des Etats parties à la présente Convention, sous réserve de l'approbation de l'Assemblée générale.

ne i denne konvention, med forbehold af FN-Generalforsamlingens godkendelse.

11. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Convention.

11. Le Secrétaire général de l'**Organisation** des Nations Unies met à la disposition du **Comité** le personnel et les installations qui lui sont nécessaires pour s'acquitter efficacement des fonctions qui lui sont confiées en vertu de la présente Convention.

11. De Forenede Nationers Generalsekretær stiller i nødvendigt omfang personale og øvrige faciliteter til rådighed for Komiteen, således at denne effektivt kan udøve sine funktioner i henhold til denne konvention.

12. With the approval of the General Assembly, the members of the Committee established under the present Convention shall receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the Assembly may decide.

12. Les membres du Comité institué en vertu de la présente Convention reçoivent, avec l'approbation de l'Assemblée générale, des émoluments prélevés sur les ressources de l'Organisation des Nations Unies dans les conditions et selon les modalités fixées par l'Assemblée générale.

12. Med Generalforsamlingens godkendelse modtager medlemmerne af Komiteen, der er oprettet i henhold til denne konvention, vederlag af De Forenede Nationers midler på de vilkår og betingelser, som Generalforsamlingen beslutter.

Article 44

1. States Parties undertake to submit to the Committee, through the Secretary-General of the United Nations, reports on the measures they have adopted which give effect to the rights recognized herein and on the progress made on the enjoyment of those rights :

- (a) Within two years of the entry into force of the Convention for the State Party concerned ;
- (b) Thereafter every five years.

2. Reports made under the present article shall indicate factors and difficulties, if any, affecting the degree of fulfilment of the obligations under

Article 44

1. Les Etats parties s'engagent à soumettre au Comité, par l'entremise du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, des rapports sur les mesures qu'ils auront adoptées pour donner effet aux droits reconnus dans la présente Convention et sur les progrès réalisés dans la jouissance de ces droits :

- (a) Dans les deux ans à compter de la date de l'entrée en vigueur de la présente Convention pour les Etats parties intéressés ;
- (b) Par la suite, tous les cinq ans.

2. Les rapports établis en application du présent article doivent, le cas échéant, indiquer les facteurs et les difficultés empêchant les Etats parties de

Artikel 44

1. Deltagerstaterne forpligter sig til gennem De Forenede Nationers Generalsekretær at afgive beretninger til Komiteen om de foranstaltninger, de har truffet for at virkeliggøre de rettigheder, der er anerkendt i konventionen, og om de fremskridt, der er gjort med hensyn til nydelsen af disse rettigheder:

- (a) inden to år fra konventionens ikrafttræden i den pågældende deltagerstat,
- (b) herefter hvert femte år.

2. Beretninger aflagt i medfør af denne artikel skal angive forhold og eventuelle vanskeligheder, der indvirker på omfanget af opfyldelsen af forpligtelser-

the present Convention. Reports shall also contain sufficient information to provide the Committee with a comprehensive understanding of the implementation of the Convention in the country concerned.

3. A State Party which has submitted a comprehensive initial report to the Committee need not, in its subsequent reports submitted in accordance with paragraph 1 (b) of the present article, repeat basic information previously provided.

4. The Committee may request from States Parties further information relevant to the implementation of the Convention.

5. The Committee shall submit to the General Assembly, through the Economic and Social Council, every two years, reports on its activities.

6. States Parties shall make their reports widely available to the public in their own countries.

Article 45

In order to foster the effective implementation of the Convention and to encourage international co-operation in the field covered by the Convention:

(a) The specialized agencies, the United Nations Children's Fund, and other United Nations organs shall be entitled to be represented at the consideration of the implementation of such provisions of the present Convention as fall within the scope of their mandate. The Committee may invite the specialized agencies, the

s'acquitter pleinement des obligations prévues dans la présente Convention. Ils doivent également contenir des renseignements suffisants pour donner au Comité une idée précise de l'application de la Convention dans le pays considéré.

3. Les Etats parties ayant présenté au Comité un rapport initial complet n'ont pas, dans les rapports qu'ils lui présentent ensuite conformément à l'alinéa b du paragraphe 1 du présent article, à répéter les renseignements de base antérieurement communiqués.

4. Le Comité peut demander aux Etats parties tous renseignements complémentaires relatifs à l'application de la Convention.

5. Le Comité soumet tous les deux ans à l'Assemblée générale, par l'entremise du Conseil économique et social, un rapport sur ses activités.

6. Les Etats parties assurent à leurs rapports une large diffusion dans leur propre pays.

Article 45

Pour promouvoir l'application effective de la Convention et encourager la coopération internationale dans le domaine visé par la Convention:

(a) Les institutions spécialisées, le Fonds des Nations Unies pour l'enfance et d'autres organes des Nations Unies ont le droit de se faire représenter lors de l'examen de l'application des dispositions de la présente Convention qui relèvent de leur mandat. Le Comité peut inviter les institutions spécialisées, le Fonds des Nations Unies

ne ifølge denne konvention. Beretningerne skal også indeholde tilstrækkelig oplysning til at gøre det muligt for Komiteen at få omfattende forståelse af konventionens gennemførelse i vedkommende land.

3. En deltagerstat, som har aflagt en omfattende første beretning til Komiteen, behøver ikke i sine efterfølgende beretninger aflagt i henhold til stykke 1 (b) at gentage grundlæggende oplysninger, der er givet tidligere.

4. Komiteen kan anmode deltagerstaterne om yderligere oplysninger vedrørende konventionens gennemførelse.

5. Komiteen skal hvert andet år gennem Det Økonomiske og Sociale Råd aflægge beretning om sin virksomhed til De Forenede Nationers Generalforsamling.

6. Deltagerstaterne skal gøre sine beretninger almindeligt tilgængelige for offentligheden i deres egne lande.

Artikel 45

Med henblik på at fremme en effektiv gennemførelse af konventionen og det internationale samarbejde på det område, der er omfattet af konventionen,

(a) skal særorganisationerne, UNICEF og andre af De Forenede Nationers organer have adgang til at være repræsenteret under gennemgangen af gennemførelsesforanstaltningerne, vedrørende de bestemmelser i denne konvention, som falder inden for rammerne af deres mandat. Komiteen kan opfordre særorganisationer, UNI-

United Nations Children's Fund and other competent bodies as it may consider appropriate to provide expert advice on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their respective mandates. The Committee may invite the specialized agencies, the United Nations Children's Fund, and other United Nations organs to submit reports on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their activities ;

- (b) The Committee shall transmit, as it may consider appropriate, to the specialized agencies, the United Nations Children's Fund and other competent bodies, any reports from States Parties that contain a request, or indicate a need, for technical advice or assistance, along with the Committee's observations and suggestions, if any, on these requests or indications ;
- (c) The Committee may recommend to the General Assembly to request the Secretary-General to undertake on its behalf studies on specific issues relating to the rights of the child;
- (d) The Committee may make suggestions and general recommendations based on information received pursuant to articles 44 and 45 of the present Convention. Such suggestions and general recommendations shall be transmitted to any State Party concerned and reported to the General Assembly, together with comments, if any, from States Parties.

pour l'enfance et tous autres organismes compétents qu'il jugera appropriés à donner des avis spécialisés sur l'application de la Convention dans les domaines qui relèvent de leurs mandats respectifs. Il peut inviter les institutions spécialisées, le Fonds des Nations Unies pour l'enfance et d'autres organes des Nations Unies à lui présenter des rapports sur l'application de la Convention dans les secteurs qui relèvent de leur domaine d'activité ;

- (b) Le Comité transmet, s'il le juge nécessaire, aux institutions spécialisées, au Fonds des Nations Unies pour l'enfance et aux autres organismes compétents tout rapport des Etats parties contenant une demande ou indiquant un besoin de conseils ou d'assistance techniques, accompagné, le cas échéant, des observations et suggestions du Comité touchant ladite demande ou indication ;
- (c) Le Comité peut recommander à l'Assemblée générale de prier le Secrétaire général de procéder pour le Comité à des études sur des questions spécifiques touchant les droits de l'enfant ;
- (d) Le Comité peut faire des suggestions et des recommandations d'ordre général fondées sur les renseignements reçus en application des articles 44 et 45 de la présente Convention. Ces suggestions et recommandations d'ordre général sont transmises à tout Etat partie intéressé et portées à l'attention de l'Assemblée générale, accompagnées, le cas échéant, des

CEF og andre kompetente organer, som den finder egnete, til at yde sagkyndig rådgivning om konventionens gennemførelse på områder, der falder inden for rammerne af deres respektive mandater. Komiteen kan opfordre særorganisationerne, UNICEF og andre organer af De Forenede Nationer til at aflægge beretning om konventionens gennemførelse på områder inden for rammerne af deres virksomhed.

- (b) Komiteen fremsender, når den anser det for hensigtsmæssigt, til særorganisationerne, UNICEF og andre kompetente organer alle de beretninger fra deltagerstaterne, der indeholder en anmodning om eller viser et behov for teknisk rådgivning eller bistand, tillige med Komiteens bemærkninger og eventuelle forslag vedrørende disse anmodninger eller behov.
- (c) Komiteen kan henstille til Generalforsamlingen at anmode Generalsekretæren om for Komiteens regning at foretage undersøgelser af særlige emner vedrørende barnets rettigheder.
- (d) Komiteen kan fremkomme med forslag og generelle anbefalinger på grundlag af de oplysninger, som er modtaget i medfør af artiklerne 40 og 45 af denne konvention. Sådanne forslag og generelle anbefalinger oversendes til enhver berørt deltagerstat og indberettes til Generalforsamlingen tilligemed eventuelle bemærkninger fra deltagerstaterne.

observations des Etats parties.

PART III

Article 46

The present Convention shall be open for signature by all States.

Article 47

The present Convention is subject to ratification. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 48

The present Convention shall remain open for accession by any State. The instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 49

1. The present Convention shall enter into force on the thirtieth day following the date of deposit with the Secretary-General of the United Nations of the twentieth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying or acceding to the Convention after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after the deposit by such State of its instrument of ratification or accession.

Article 50

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secre-

TROISIEME PARTIE

Article 46

La présente Convention est ouverte à la signature de tous les Etats.

Article 47

La présente Convention est sujette à ratification. Les instruments de ratification seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

Article 48

La présente Convention restera ouverte à l'adhésion de tout Etat. Les instruments d'adhésion seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

Article 49

1. La présente Convention entrera en vigueur le trentième jour qui suivra la date du dépôt auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies du vingtième instrument de ratification ou d'adhésion.

2. Pour chacun des Etats qui ratifieront la présente Convention ou y adhéreront après le dépôt du vingtième instrument de ratification ou d'adhésion, la Convention entrera en vigueur le trentième jour qui suivra le dépôt par cet Etat de son instrument de ratification ou d'adhésion.

Article 50

1. Tout Etat partie peut proposer un amendement et en déposer le texte auprès du Secrétaire général de l'Organisation

KAPITEL III

Artikel 46

Denne konvention kan undertegnes af enhver stat.

Artikel 47

Denne konvention skal ratificeres. Ratifikationsinstrumenter skal deponeres hos De Forenede Nationers Generalsekretær.

Artikel 48

Denne konvention skal forblive åben for tiltrædelse for alle stater. Tiltrædelsesinstrumenter skal deponeres hos De Forenede Nationers Generalsekretær.

Artikel 49

1. Denne konvention træder i kraft den 30. dag efter datoen for deponering af det 20. ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument hos De Forenede Nationers Generalsekretær.

2. For enhver stat, der ratificerer eller tiltræder denne konvention efter deponeringen af det 20. ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, træder konventionen i kraft på den 30. dag efter deponeringen af statens eget ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 50

1. Enhver deltagerstat kan stille ændringsforslag til konventionen og indsende det til De Forenede Nationers Gene-

tary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties, with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly for approval.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of States Parties.

3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Convention and any earlier amendments which they have accepted.

Article 51

1. The Secretary-General of the United Nations shall receive and circulate to all States the text of reservations made by States at the time of ratification or accession.

des Nations Unies. Le Secrétaire général communique alors la proposition d'amendement aux Etats parties, en leur demandant de lui faire savoir s'ils sont favorables à la convocation d'une conférence des Etats parties en vue de l'examen de la proposition et de sa mise aux voix. Si, dans les quatre mois qui suivent la date de cette communication, un tiers au moins des Etats parties se prononcent en faveur de la convocation d'une telle conférence, le Secrétaire général convoque la conférence sous les auspices de l'Organisation des Nations Unies. Tout amendement adopté par la majorité des Etats parties présents et votants à la conférence est soumis pour approbation à l'Assemblée générale.

2. Tout amendement adopté conformément aux dispositions du paragraphe 1 du présent article entre en vigueur lorsqu'il a été approuvé par l'Assemblée générale des Nations Unies et accepté par une majorité des deux tiers des Etats parties.

3. Lorsqu'un amendement entre en vigueur, il a force obligatoire pour les Etats parties qui l'ont accepté, les autres Etats parties demeurant liés par les dispositions de la présente Convention et par tous amendements antérieurs acceptés par eux.

Article 51

1. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies recevra et communiquera à tous les Etats le texte des réserves qui auront été faites par les Etats au moment de la ratification ou de l'adhésion.

ralsekretær. Generalsekretæren skal derefter sende ændringsforslaget til deltagerstaterne med anmodning om at disse meddele, hvorvidt de ønsker, at deltagerstaterne indkaldes til en konference med det formål at behandle og stemme om forslagene. Såfremt mindst en trediedel af deltagerstaterne inden fire måneder efter datoen for en sådan udsendelse af ændringsforslag fremsætter ønske om en sådan konference, skal Generalsekretæren indkalde til konferencen i De Forenede Nationers regi. Enhver ændring, som vedtages af et flertal af de deltagerstater, der er til stede og afgiver deres stemme på konferencen, skal forelægges De Forenede Nationers Generalforsamling til godkendelse.

2. Et ændringsforslag, der vedtages i overensstemmelse med denne artikels stk. 1, træder i kraft, når det er godkendt af De Forenede Nationers Generalforsamling og er blevet vedtaget med to trediedels flertal af deltagerstaterne.

3. Når en ændring træder i kraft, er den bindende for de deltagerstater, som har godkendt den, mens de øvrige deltagerstater stadig er bundet af bestemmelserne i denne konvention og eventuelle tidligere ændringer, som de har godkendt.

Artikel 51

1. De Forenede Nationers Generalsekretær skal modtage og til alle stater udsende teksten til forbehold, som staterne har taget på tidspunktet for ratifikation eller tiltrædelse.

2. A reservation incompatible with the object and purpose of the present Convention shall not be permitted.

3. Reservations may be withdrawn at any time by notification to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall then inform all States. Such notification shall take effect on the date on which it is received by the Secretary-General.

Article 52

A State Party may denounce the present Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Denunciation becomes effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

Article 53

The Secretary-General of the United Nations is designated as the depositary of the present Convention.

Article 54

The original of the present Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

In witness thereof the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Convention.

2. Aucune réserve incompatible avec l'objet et le but de la présente Convention n'est autorisée.

3. Les réserves peuvent être retirées à tout moment par notification adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, lequel en informe tous les Etats parties à la Convention. La notification prend effet à la date à laquelle elle est reçue par le Secrétaire général.

Article 52

Tout Etat partie peut dénoncer la présente Convention par notification écrite adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies. La dénonciation prend effet un an après la date à laquelle la notification a été reçue par le Secrétaire général.

Article 53

Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies est désigné comme dépositaire de la présente Convention.

Article 54

L'original de la présente Convention, dont les textes anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe sont également foi, sera déposé auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

En foi de quoi les plénipotentiaires soussignés, dûment habilités par leurs gouvernements respectifs, ont signé la présente Convention.

2. Et forbehold, der er uforeneligt med denne konventions hensigt og formål, skal ikke tillades.

3. Forbehold kan til enhver tid trækkes tilbage ved meddelelse herom til De Forenede Nationers Generalsekretær, som derefter skal give meddelelse derom til alle stater. En sådan meddelelse træder i kraft den dag, hvor den modtages af Generalsekretæren.

Artikel 52

En deltagerstat kan opsigde denne konvention ved skriftlig meddelelse til De Forenede Nationers Generalsekretær. Opsigelsen træder i kraft ét år efter den dag, hvor Generalsekretæren har modtaget denne.

Artikel 53

De Forenede Nationers Generalsekretær er udpeget til deponitar for denne konvention.

Artikel 54

Originalen af denne konvention, hvis arabiske, kinesiske, engelske, franske, russiske og spanske tekster har lige gyldighed, deponeres hos De Forenede Nationers Generalsekretær.

Til bekræftelse heraf har undertegnede befuldmægtigede, der af deres respektive regeringer er behørigt bemyndiget her til, undertegnet denne konvention.

Foruden Danmark har følgende lande på de angivne datoer henholdsvis ratificeret eller tiltrådt konventionen:

Ghana	5.	februar	1990
Vietnam	28.	februar	1990
Ecuador	23.	marts	1990
Vatikanstaten	20.	april	1990
Belize	2.	maj	1990
Guatemala	6.	juni	1990
Sierra Leone	18.	juni	1990
Bolivia	26.	juni	1990
Sverige	29.	juni	1990
Mongoliet	5.	juli	1990
Egypten	6.	juli	1990
El Salvador	10.	juli	1990
Guinea	13.	juli	1990
St. Kitts-Nevis	24.	juli	1990
Mauritius	26.	juli	1990
Kenya	30.	juli	1990
Senegal	31.	juli	1990
Bhutan	1.	august	1990
Togo	1.	august	1990
Bangladesh	3.	august	1990
Benin	3.	august	1990
Sudan	3.	august	1990
Frankrig	7.	august	1990
Gambia	8.	august	1990
Honduras	10.	august	1990
Chile	13.	august	1990
Sovjetunionen	16.	august	1990
Uganda	17.	august	1990
Guinea-Bissau	20.	august	1990
Costa Rica	21.	august	1990
Filippinerne	21.	august	1990
Burkina Faso	31.	august	1990
Peru	4.	september	1990
Indonesien	5.	september	1990
Seychellerne	7.	september	1990
Zimbabwe	11.	september	1990
Venezuela	13.	september	1990
Nepal	14.	september	1990
Mali	20.	september	1990
Den Demokratiske Folkerepublik Korea	21.	september	1990
Mexico	21.	september	1990
Portugal	21.	september	1990
Brasilien	24.	september	1990
Paraguay	25.	september	1990
Zaire	27.	september	1990
Rumænien	28.	september	1990
Malta	30.	september	1990
Namibia	30.	september	1990
Niger	30.	september	1990
Den Hviderussiske Socialistiske Sovjetrepublik	1.	oktober	1990
Chad	2.	oktober	1990

Nicaragua	5.	oktober	1990
Barbados	9.	oktober	1990
Burundi	19.	oktober	1990
Grenada	5.	november	1990
Pakistan	12.	november	1990
Uruguay	20.	november	1990
Argentina	4.	december	1990
Angola	5.	december	1990
Djibouti	6.	december	1990
Spanien	6.	december	1990
Panama	12.	december	1990
Australien	17.	december	1990
Malawi	2.	januar	1991
Jugoslavien	3.	januar	1991
Tjekkoslaviet	7.	januar	1991
Norge	8.	januar	1991
Guyana	14.	januar	1991
Rwanda	24.	januar	1991
Columbia	28.	januar	1991
Elfenbenskysten	4.	februar	1991
Cypern	7.	februar	1991
Maldiverne	11.	februar	1991
Bahama-øerne	20.	februar	1991
Dominica	13.	marts	1991
Madagaskar	19.	marts	1991
Nigeria	19.	april	1991
Yemen	1.	maj	1991
Laos	8.	maj	1991
Ethiopien	14.	maj	1991
Jamaica	14.	maj	1991
Libanon	14.	maj	1991
Sao Tome og Principe	14.	maj	1991
Mauritanien	16.	maj	1991
Jordan	24.	maj	1991
Bulgarien	3.	juni	1991
Polen	7.	juni	1991
Tanzania	10.	juni	1991
Den Dominikanske Republik	11.	juni	1991
Finland	20.	juni	1991
Sri Lanka	12.	juli	1991
Cuba	21.	august	1991
Ukraine	28.	august	1991
Italien	5.	september	1991

Der er ved ratifikationen eller tiltrædelsen af konventionen taget forbehold eller afgivet erklæringer som følger:

Argentina: Erklæring om at Argentina fortolker artikel 1 således, at konventionens beskyttelse indtræder fra tidspunktet for barnets undfangelse.
 Forbehold over for artikel 21, (b), (c), (d) og (e).
 Erklæring angående artikel 24, (f), om at spørgsmål vedrørende familieplanlægning alene er et forældreanliggende, som skal udøves i overensstemmelse med etiske og moralske principper. Det fastslås, at det er statens pligt at sørge for for-

ældrevejledning og for uddannelse med henblik på ansvarlig udøvelse af forældrehvervet.

Desuden er der givet erklæring om, at Argentina vil fortolke artikel 38 i overensstemmelse med landets nationale lovgivning (jf. artikel 41) således, at børn ikke må deltage i væbnet kamp.

- Australien:* Forbehold over for artikel 37, (c), 2. pkt., for så vidt angår forpligtelsen til at adskille børn fra voksne i fængsler.
- Bahama-øerne:* Forbehold over for forpligtelsen i artikel 2 for så vidt angår tildeling af statsborgerskab til børn.
- Bangladesh :* Forbehold over for artikel 14, stk. 1 og 21.
- Columbia:* Forbehold om at mindstealderen i artikel 38, stk. 2 og 3, skal forstås som værende 18 år.
- Cuba :* Under henvisning til artikel 1 erklæring om at myndighedsalderen ifølge cubansk lov ikke opnås ved det fyldte 18. år i relation til alle borgerlige rettigheder.
- Djibouti:* Erklæring om at landet ikke betragter sig som bundet af bestemmelser eller artikler i konventionen, som er uforenelige med sharia, religion eller traditionelle værdier.
- Egypten:* Forbehold over for alle de artikler og bestemmelser i konventionen, som angår adoption, navnlig artikel 20 og 21.
- Frankrig:* Forbehold over for artikel 40, stk. 2, (b), (v), således at begrænsede undtagelser kan gøres ved lov.
Erklæring om at konventionen, navnlig artikel 6, ikke skal forstås som værende til hinder for anvendelse af fransk lovgivning om frivillig abort.
Desuden er der afgivet erklæring om, at artikel 30 ikke finder anvendelse for Frankrig.
- Indonesien:* Erklæring om at konventionen ikke finder anvendelse for så vidt angår rettigheder, der ligger uden for den indonesiske grundlovs grænser eller for så vidt angår rettigheder, som går ud over dem, der er nævnt i den indonesiske grundlov.
Desuden er der afgivet erklæring om, at artikel 1, 14, 16, 17, 21, 22 og 29 vil blive fortolket i overensstemmelse med den indonesiske grundlov.
- Jordan :* Forbehold om at Kongeriget Jordan ikke anser sig som bundet af artikel 14, 20 og 21, som angår barnets ret til religionsfrihed og spørgsmålet om adoption, idet disse rettigheder er i strid med forskrifterne i den islamiske Shariah.
- Jugoslavien:* Forbehold over for artikel 9, stk. 1, for så vidt angår forpligtelsen til at undergive tvangsfjernelse af børn forudgående retlig prøvelse.
- Maldiverne:* Forbehold over for forpligtelserne i artikel 14 og 21.
- Mali:* Erklæring om at artikel 16 ikke findes anvendelse for Mali.
- Malta:* Forbehold over for artikel 26, således at Malta kun er forpligtet i overensstemmelse med den nuværende maltesiske lovgivning om social sikkerhed.

Mauritius : Forbehold over for artikel 22.

Norge: Forbehold over for forpligtelsen i artikel 40, stk. 2, (b), (v)..

Pakistan: Forbehold om at konventionens bestemmelser skal fortolkes i lyset af islamisk lov og islamiske værdier.

Polen: Forbehold over for artikel 7, således at et adoptivbarns ret til at kende sine biologiske forældre skal være underlagt de begrænsninger, som ved lov sikrer, at adoptivforældre kan opretholde fortrolighed om barnets herkomst.

Forbehold over for artikel 38, således at polsk lov skal fastsætte den tilladte aldersgrænse for indkaldelse til militær eller lignende tjeneste og til deltagelse i militære operationer. Aldersgrænsen må ikke være lavere end den i artikel 38 nævnte.

Erklæring om at Polen mener, at et barns rettigheder, som de er defineret i konventionen, navnlig artikel 12 til 16, skal udøves med respekt af forældremyndigheden i overensstemmelse med polske skikke og traditioner for så vidt angår barnets plads i og uden for familien.

Desuden er der afgivet erklæring vedrørende artikel 24, (f), således at familieplanlægning samt undervisning og bistand i den forbindelse skal være i overensstemmelse med moralens principper.

Spanien : Erklæring om at Spanien forstår artikel 21, (d), således, at den aldrig må fortolkes på en sådan måde, at den tillader andre økonomiske fordele end dem, som er absolut nødvendige for at dække udgifter vedrørende adoption af børn fra andre lande.

Desuden er der afgivet erklæring om, at Spanien mener, at aldersgrænsen i artikel 38, stk. 2 og 3, er utilstrækkelig, idet børn på 15 år i henhold til konventionen kan blive indkaldt og må deltage i væbnet konflikt.

Tjekkoslaviet: Erklæring ifølge hvilken landet ikke anser uigenkaldelige, anonyme adoptioner som værende i strid med konventionen.

Uruguay: Forbehold om at mindstealderen for deltagelse i væbnet konflikt (artikel 38, stk. 2 og 3) er for lav. Uruguay vil ikke indkalde nogen person under 18 år til militærtjeneste eller lade sådanne deltage i væbnet konflikt.

Vatikanstaten: Forbehold over for artikel 24, stk. 2, (f), således at »undervisning og bistand i forbindelse med familieplanlægning« i den pågældende artikel alene skal forstås som de familieplanlægningsmidler, der betragtes som moralsk acceptable, dvs. de naturlige metoder for familieplanlægning.

Forbehold om at Vatikanstaten fortolker konventionens artikler på en sådan måde, at den beskytter forældres primære og umistelige rettigheder, særlig for så vidt angår følgende rettigheder: uddannelse (artikel 13 og 28), religion (artikel 14), foreningsfrihed (artikel 15) og privatliv (artikel 16).

Forbehold om at konventionens anvendelse i praksis skal være i overensstemmelse med Vatikanstatens særlige natur og med dens objektive love (art. 1, Law of 7 June 1929, n. 11), og i betragtning af dens begrænsede udstrækning, være i overensstemmelse med Vatikanstatens lovgivning vedrørende statsborgerskab, adgang og ophold.

Venezuela: Erklæring om at artikel 21, (b), skal forstås som angående internationale adoptioner og ikke også som angående anbringelse hos plejefamilier uden for landet.

Artikel 21 skal ej heller fortolkes således, at den forringer statens pligt til at sikre barnet passende beskyttelse.

Erklæring vedrørende artikel 21, (d), ifølge hvilken bestemmelsen skal forstås således, at hverken adoption eller anbringelse udenfor hjemmet må resultere i økonomisk fordel for nogen af de involverede parter.

Desuden er der afgivet erklæring om, at artikel 30 skal forestås som omfattet af forpligtelserne i medfør af artikel 2.

Danmark har ved ratifikationen afgivet erklæring om ikke at være bundet af artikel 40, stk. 2, (b), (v).

Danmark har taget foreløbigt territorialt forbehold for så vidt angår Færøerne og Grønland.

Konventionen trådte i henhold til artikel 49, stk. 1, i kraft den 2. september 1990. For Danmarks vedkommende trådte den i henhold til artikel 49, stk. 2, i kraft den 18. august 1991.

Udenrigsministeriet, den 16. januar 1992

UFFE **ELLEMANN-JENSEN**

Bekendtgørelse

Nr. 232.
19.
Maj.

om

Danmarks Tiltrædelse af en af den internationale Arbejdskonference i Washington i Aaret 1919 vedtagen Konvention vedrørende Lavalder for Børns Arbejde i industrielle Virksomheder.

Under 27. November 1922 har Kongeriget Danmark for Kongerigets Vedkommende, Grønland undtaget, tiltraadt den af den internationale Arbejdskonference i Washington i Aaret 1919 vedtagne Konvention vedrørende Lavalder for Børns Arbejde i industrielle Virksomheder.

Konventionen er saalydende:

Nr. 232.

19.

Maj.

CONVENTION

fixant l'âge minimum d'admission des enfants aux travaux industriels, adoptée par la Conférence Internationale du Travail à la première session annuelle à Washington, 29 octobre—29 novembre 1919.

CONVENTION

fixing the minimum age for admission of children to industrial employment, adopted by the International Labour Conference at its first annual meeting held in Washington, 29 October—29 November 1919.

Article 1.

Pour l'application de la présente Convention, seront considérés comme „établissements industriels“ notamment:

(a) Les mines, carrières et industries extractives de toute nature;

(b) Les industries dans lesquelles des produits sont manufacturés, modifiés, nettoyés, réparés, décorés, achevés, préparés pour la vente, ou dans lesquelles les matières subissent une transformation; y compris la construction des navires, les industries de démolition de matériel, ainsi que la production, la transformation et la transmission de la force motrice en général et de l'électricité;

(c) La construction, la reconstruction, l'entretien, la réparation, la modification ou la démolition de tous bâtiments et édifices, chemins de fer, tramways, ports, docks, jetées, canaux, installations pour la navigation intérieure, routes, tunnels, ponts, viaducs, égouts collecteurs, égouts ordinaires, puits, installations télégraphiques ou téléphoniques, installations électriques, usines à gaz, distribution d'eau, ou autres travaux de construction, ainsi que les travaux de préparation et de fondation précédant les travaux ci-dessus;

Article 1.

For the purpose of this Convention, the term „industrial undertaking“ includes particularly:

(a) Mines, quarries and other works for the extraction of minerals from the earth.

(b) Industries in which articles are manufactured, altered, cleaned, repaired, ornamented, finished, adapted for sale, broken up or demolished, or in which materials are transformed; including ship-building, and the generation, transformation, and transmission of electricity and motive power of any kind.

(c) Construction, reconstruction, maintenance, repair, alteration, or demolition of any building, railway, tramway, harbor, dock, pier, canal, inland waterway, road, tunnel, bridge, viaduct, sewer, drain, well, telegraphic or telephonic installation, electrical undertaking, gas work, water work, or other work of construction, as well as the preparation for or laying the foundations of any such work or structure.

KONVENTION

*vedrørende Lavalalder for Børns Arbejde i industrielle Virksomheder,
vedtaget af den internationale Arbejdskonference paa dennes første
Aarsmøde i Washington fra 29. Oktober til 29. November 1919.*

Art. 1.

Ved Udtrykket »industrielt Foretagende« forstaas i denne Konvention særligt:

- a) Miner, Stenbrud og andre Virksomheder, i hvilke Mineralier udvindes af Jorden.
- b) Industrier, i hvilke Genstande forfærdiges, forandres, renses, repareres, udsmykkes, gøres færdige, gøres rede til Salg, demoleres, eller i hvilke Materialer undergaar Forandring; herunder indbefattet Skibsbygning og Frembringelse, Transformering og Overføring af Elektricitet og Drivkraft af enhver Art.
- c) Opførelse, Genopførelse, Vedligeholdelse, Reparation, Forandring eller Nedrivning af alle Slags Bygninger, Jernbaner, Sporveje, Havne, Dokker, Moler, Kanaler, Indretninger for Flod- og Kanalseilads, Veje, Tunneler, Broer, Viadukter, Kloaker, Vandafløb, Brønde, Telegraf- eller Telefoninstallationer, elektriske Virksomheder, Gasværker, Vandværker eller andre Bygningsværker saavel som Arbejder med Forberedelse til eller Grundlæggelse af saadanne Værker eller Bygninger.

Nr. 232.
19.
Maj.

(d) Le transport de personnes ou de marchandises par route, voie ferrée ou voie d'eau, y compris la manutention des marchandises dans les docks, quais, wharfs et entrepôts, à l'exception du transport à la main.

Dans chaque pays, l'autorité compétente déterminera la ligne de démarcation entre l'industrie, d'une part, le commerce et l'agriculture, d'autre part.

Article 2.

Les enfants de moins de quatorze ans ne peuvent être employés ou travailler dans les établissements industriels, publics ou privés, ou dans leurs dépendances, à l'exception de ceux dans lesquels sont seuls employés les membres d'une même famille.

Article 3.

Les dispositions de l'article 2 ne s'appliqueront pas au travail des enfants dans les écoles professionnelles, à la condition que ce travail soit approuvé et surveillé par l'autorité publique.

Article 4.

Dans le but de permettre le contrôle de l'application des dispositions de la présente Convention, tout chef d'établissement industriel devra tenir un registre d'inscription de toutes les personnes de moins de seize ans employées par lui avec l'indication de la date de leur naissance.

Article 5.

En ce qui concerne l'application de la présente Convention au Japon, les modifications ci-après à l'article 2 sont autorisées:

(a) Les enfants de plus de douze ans pourront être admis au travail s'ils ont achevé leur instruction primaire;

(b) En ce qui concerne les enfants entre douze et quatorze ans déjà au travail, des dispositions transitoires pourront être adoptées.

La disposition de la loi japonaise actuelle qui admet les enfants de moins de douze ans à certains travaux faciles et légers sera rapportée.

(d) Transport of passengers or goods by road or rail or inland waterway, including the handling of goods at docks, quays, wharves, and warehouses, but excluding transport by hand.

The competent authority in each country shall define the line of division which separates industry from commerce and agriculture.

Article 2.

Children under the age of fourteen years shall not be employed or work in any public or private industrial undertaking, or in any branch thereof, other than an undertaking in which only members of the same family are employed.

Article 3.

The provisions of Article 2 shall not apply to work done by children in technical schools, provided that such work is approved and supervised by public authority.

Article 4.

In order to facilitate the enforcement of the provisions of this Convention, every employer in an industrial undertaking shall be required to keep a register of all persons under the age of sixteen years employed by him, and of the dates of their births.

Article 5.

In connection with the application of this Convention to Japan, the following modifications of Article 2 may be made:

(a) Children over twelve years of age may be admitted into employment if they have finished the course in the elementary school;

(b) As regards children between the ages of twelve and fourteen already employed, transitional regulations may be made.

The provision in the present Japanese law admitting children under the age of twelve years to certain light and easy employments shall be repealed.

- d) Transport af Personer eller Gods ad Vej, Jernbane eller indenlandsk Vandvej, herunder indbefattet Flytning af Varer ved Dokker, Kajer, Skibsbroer eller Værehuse, dog undtages Budtjeneste.

Rette vedkommende Myndigheder i hvert Land skal fastsætte Skillelinien mellem Industri paa den ene Side og Handel og Landbrug paa den anden.

Art. 2.

Børn under 14 Aar maa ikke beskæftiges eller arbejde i nogen offentlig eller privat industriel Virksomhed eller i nogen Gren deraf, undtagen i Virksomheder, i hvilke kun samme Families Medlemmer er beskæftigede.

Art. 3.

Bestemmelsen i Art. 2 kommer ikke til Anvendelse paa Arbejde, som udføres af Børn i tekniske Skoler, for saa vidt saadant Arbejde er godkendt og under Kontrol af offentlige Myndigheder.

Art. 4.

For at lette Gennemførelsen af denne Konventions Bestemmelser skal enhver industriel Arbejdsgiver være forpligtet til at fore Bog over alle de af ham beskæftigede Personer, der er under 16 Aar, med Angivelse af deres Fødselsaar og -dag.

Art. 5.

For saa vidt angaar denne Konventions Anvendelse i Japan kan Bestemmelsen i Art. 2 modificeres paa følgende Maade:

- a) Børn over 12 Aar kan antages til Arbejde, hvis de har fuldstændt den forberedende Skoleuddannelse:

- b) Med Hensyn til Børn mellem 12 og 14 Aar, der allerede er i Arbejde, kan der fastsættes Overgangsbestemmelser.

Bestemmelsen i den nugældende japanesiske Lovgivning, ifølge hvilken Børn under 12 Aar maa beskæftiges ved særligt let Arbejde, skal ophæves.

Nr. 232.

19.
Maj.

Article 6.

Les dispositions de l'article 2 ne s'appliqueront pas à l'Inde, mais dans l'Inde les enfants de moins de douze ans ne seront pas occupés:

(a) Dans les manufactures employant la force motrice et occupant plus de dix personnes;

(b) Dans les mines, carrières et industries extractives de toute nature;

(c) Dans le transport par voie ferrée de passagers, de marchandises, et de services postaux, et dans la manipulation des marchandises dans les docks, quais et wharfs, à l'exception du transport à la main.

Article 7.

Les ratifications officielles de la présente Convention, dans les conditions prévues à la Partie XIII du Traité de Versailles du 28 juin 1919, et du Traité de Saint-Germain du 10 septembre 1919, seront communiquées au Secrétaire Général de la Société des Nations et par lui enregistrées.

Article 8.

Tout Membre de l'Organisation Internationale du Travail qui ratifie la présente Convention s'engage à l'appliquer à celles de ses colonies ou possessions ou à ceux de ses protectorats qui ne se gouvernent pas pleinement eux-mêmes, sous les réserves suivantes:

(a) Que les dispositions de la Convention ne soient pas rendues inapplicables par les conditions locales,

(b) Que les modifications qui seraient nécessaires pour adapter la Convention aux conditions locales puissent être introduites dans celle-ci.

Chaque Membre devra notifier au Bureau International du Travail sa décision en ce qui concerne chacune de ses colonies ou possessions ou chacun de ses protectorats ne se gouvernant pas pleinement eux-mêmes.

Article 9.

Aussitôt que les ratifications de deux Membres de l'Organisation Internationale du Travail auront été enregistrées au Secré-

Article 6.

The provisions of Article 2 shall not apply to India, but in India children under twelve years of age shall not be employed.

(a) In manufactories working with power and employing more than ten persons;

(b) In mines, quarries, and other works for the extraction of minerals from the earth;

(c) In the transport of passengers or goods, or mails, by rail, or in the handling of goods at docks, quays, and wharves, but excluding transport by hand.

Article 7.

The formal ratifications of this Convention, under the conditions set forth in Part XIII of the Treaty of Versailles of 28 June, 1919, and of the Treaty of St. Germain of 10 September, 1919, shall be communicated to the Secretary General of the League of Nations for registration.

Article 8.

Each Member of the International Labour Organization which ratifies this Convention engages to apply it to its colonies, protectorates, and possessions which are not fully self-governing:

(a) Except where owing to the local conditions its provisions are inapplicable; or

(b) Subject to such modifications as may be necessary to adapt its provisions to local conditions.

Each Member shall notify to the International Labour Office the action taken in respect to each of its colonies, protectorates, and possessions which are not fully self-governing.

Article 9.

As soon as the ratifications of two Members of the International Labour Organization have been registered with the

Art. 6.

Bestemmelsen i Art. 2 finder ikke Anvendelse i Indien; men i Indien maa Børn under 12 Aar ikke beskæftiges:

- a) i Fabriker, der anvender Kraftmaskiner, og som beskæftiger mere end 10 Personer,
- b) i Miner, Stenbrud og andre Virksomheder, i hvilke Mineralier udvindes af Jorden,
- c) ved Transport ad Jernbane af Personer, Gods eller Post eller ved Flytning af Gods ved Dokker, Kajer eller Skibsbroer; dog undtages Budtjeneste.

Art. 7.

De officielle Ratifikationer af denne Konvention skal under de i Afsnit XIII i Versailles-Traktaten af 28. Juni 1919 og i St. Germain-Traktaten af 10. September 1919 indeholdte Betingelser meddeles Generalsekretæren for Folkenes Forbund til Registrering.

Art. 8.

Ethvert Medlem af den internationale Arbejdsorganisation, som ratificerer denne Konvention, forpligter sig til at bringe den til Anvendelse i sine Kolonier, Protektorater og Besiddelser, som ikke er fuldt selvstyrende.

- a) undtagen hvor lokale Forhold gør dens Bestemmelser uanvendelige, eller
- b) med saadanne Ændringer, som maatte være nødvendige for at tillempe dens Forskrifter efter lokale Forhold.

Ethvert Medlem skal meddele det internationale Arbejdsbureau, hvilke Skridt der i denne Henseende er foretaget i hver enkelt af dets ikke fuldt selvstyrende Kolonier, Protektorater og Besiddelser.

Art. 9.

Saasnt to Medlemmer af den internationale Arbejdsorganisation har ratificeret Konventionen, og dette er registreret af Sekretariatet, skal Ge-

Nr. 232. Bek. af 19. Maj om Konvent. vedr. Lavalder for Børns Arbejde i industr. Virksomh.

Nr. 232. tariat, le Secrétaire Général de la Société des
19. Nations notifiera ce fait à tous les Membres
Maj. de l'Organisation Internationale du Travail.

Secretariat, the Secretary General of the
League of Nations shall so notify all the
members of the International Labour Or-
ganization.

Article 10.

La présente Convention entrera en vigueur à la date où cette notification aura été effectuée par le Secrétaire Général de la Société des Nations; elle ne liera que les Membres qui auront fait enregistrer leur ratification au Secrétariat. Par la suite, cette Convention entrera en vigueur au regard de tout autre Membre à la date où la ratification de ce Membre aura été enregistrée au Secrétariat.

Article 10.

This Convention shall come into force at the date on which such notification is issued by the Secretary General of the League of Nations, but it shall then be binding only upon those Members which have registered their ratifications with the Secretariat. Thereafter this Convention will come into force for any other Member at the date on which its ratification is registered with the Secretariat.

Article 11.

Tout Membre qui ratifie la présente Convention s'engage à appliquer ses dispositions au plus tard le 1er juillet 1922 et à prendre telles mesures qui seront nécessaires pour rendre effectives ces dispositions.

Article 11.

Each Member which ratifies this Convention agrees to bring its provisions into operation not later than 1 July, 1922, and to take such action as may be necessary to make these provisions effective.

Article 12.

Tout Membre ayant ratifié la présente Convention peut la dénoncer à l'expiration d'une période de dix années après la date de la mise en vigueur initiale de la Convention, par un acte communiqué au Secrétaire Général de la Société des Nations et par lui enregistré. La dénonciation ne prendra effet qu'une année après avoir été enregistrée au Secrétariat.

Article 12.

A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Secretary General of the League of Nations for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered with the Secretariat.

Article 13.

Le Conseil d'Administration du Bureau International du Travail devra, au moins une fois par dix années, présenter à la Conférence Générale un rapport sur l'application de la présente Convention et décidera s'il y a lieu d'inscrire à l'ordre du jour de la Conférence la question de la révision ou de la modification de la dite Convention.

Article 13.

At least once in ten years, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention, and shall consider the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision or modification.

Article 14.

Les textes français et anglais de la présente Convention feront foi l'un et l'autre.

Article 14.

The French and English texts of this Convention shall both be authentic.

Art. 10.

Denne Konvention skal træde i Kraft paa den Dag, Generalsekretæren for Folkenes Forbund udsender Meddelelse herom, men den er da kun bindende for de Medlemmer, der har registreret deres Ratifikation i Sekretariatet. Derefter vil Konventionen blive bindende for andre Medlemmer fra den Dag, paa hvilken deres Ratifikation registreres i Sekretariatet.

Art. 11.

Enhvert Medlem, som ratificerer denne Konvention, forpligter sig til at bringe dens Bestemmelser til Anvendelse senest den 1. Juli 1922 og til at træffe de til Gennemførelse af disse Bestemmelser fornødne Forholdsregler.

Art. 12.

Enhvert Medlem, som har ratificeret denne Konvention, kan opsiges den efter 10 Aars Forlob at regne fra den Dag, Konventionen først traadte i Kraft, ved at tilstille Generalsekretæren for Folkenes Forbund Meddelelse desangaaende til Registrering.

Saadan Opsigelse faar først Virkning 1 Aar efter Datoen for dens Registrering i Sekretariatet.

Art. 13.

Mindst en Gang hvert 10de Aar skal Styrelsen for det internationale Arbeidsbureau forelægge en Rapport for Generalkonferencen angaaende denne Konventions Anvendelse og skal overveje Ønskeligheden af paa Konferencens Dagsorden at fremsætte Spørgsmaalet om dens Revision eller Forandring.

Art. 14.

Denne Konventions franske og engelske Tekster er begge autentiske.

Nr. 232.
19
Maj.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab med Tilføjende, at Danmarks Tiltræden af den nævnte Konvention under 4. Januar 1923 er registreret af Folkeforbundets Generalsekretariat.

Indenrigsministeriet, den 19. Maj 1923.

Kragh.

J. Bülow.

Bilag 31

Document Title: A list of the documents and photographs
Washington, D.C. 20540
The following documents and photographs are included:

1. A list of the documents and photographs included in the
document, including the following: a list of the documents
and photographs included in the document, a list of the
documents and photographs included in the document, a list
of the documents and photographs included in the document.

Document Title: A list of the documents and photographs

Bekendtgørelse

om

Nr. 233
19.
Maj.

Danmarks Tiltrædelse af en af den internationale Arbejdskonference i Washington i Aaret 1919 vedtagen Konvention angaaende unge Menneskers Natarbejde i Industrien.

Under 27. November 1922 har Kongeriget Danmark for Kongerigets Vedkommende, Grønland undtaget, tiltraadt den af den internationale Arbejdskonference i Washington i Aaret 1919 vedtagne Konvention angaaende unge Menneskers Natarbejde i Industrien.

Konventionen er saalydende:

Nr. 233.
19.
Maj.

CONVENTION

concernant le travail de nuit des enfants dans l'industrie, adoptée par la Conférence Internationale du Travail à la première session annuelle à Washington, 29 octobre—29 novembre 1919.

Article 1.

Pour l'application de la présente Convention, seront considérés comme „établissements industriels“ notamment:

(a) Les mines, carrières et industries extractives de toute nature.

(b) Les industries dans lesquelles des produits sont manufacturés, modifiés, nettoyés, réparés, décorés, achevés, préparés pour la vente, ou dans lesquelles les matières subissent une transformation; y compris la construction des navires, les industries de démolition de matériel, ainsi que la production, la transformation et la transmission de la force motrice en général et de l'électricité.

(c) La construction, la reconstruction, l'entretien, la réparation, la modification, ou la démolition de tous bâtiments et édifices, chemins de fer, tramways, ports, docks, jetées, canaux, installations pour la navigation intérieure, routes, tunnels, ponts, viaducs, égouts collecteurs, égouts ordinaires, puits, installations télégraphiques ou téléphoniques, installations électriques, usines à gaz, distribution d'eau, ou autres travaux de construction, ainsi que les travaux de préparation et de fondation précédant les travaux ci-dessus.

CONVENTION

concerning the night work of young persons employed in industry, adopted by the International Labour Conference at its first annual meeting held in Washington, 29 October—29 November 1919.

Article 1.

For the purpose of this Convention, the term „industrial undertaking“ includes particularly:

(a) Mines, quarries, and other works for the extraction of minerals from the earth.

(b) Industries in which articles are manufactured, altered, cleaned, repaired, ornamented, finished, adapted for sale, broken up, or demolished, or in which materials are transformed; including ship-building, and the generation, transformation, and transmission of electricity or motive power of any kind.

(c) Construction, reconstruction, maintenance, repair, alteration, or demolition of any building, railway, tramway, harbor, dock, pier, canal, inland waterway, road, tunnel, bridge, viaduct, sewer, drain, well, telegraphic or telephonic installation, electrical undertaking, gas work, waterwork, or other work of construction as well as the preparation for or laying the foundations of any such work or structure.

KONVENTION

angaaende unge Menneskers Natarbejde i Industrien, vedtagen af den internationale Arbejdskonference paa dennes første Aarsmøde i Washington fra 29. Oktober til 29. November 1919.

Art. 1.

Ved Udtrykket »industrielt Foretagende« forstaas i denne Konvention særligt:

- a) Miner, Stenbrud og andre Virksomheder, i hvilke Mineralier udvindes af Jorden.
- b) Industrier, i hvilke Genstande forfærdiges, forandres, renses, repareres, udsmykkes, gøres færdige, gøres rede til Salg, demoleres, eller i hvilke Materialer undergaar Forandring; herunder indbefattet Skibsbygning og Frembringelse, Transformering og Overføring af Elektricitet og Drivkraft af enhver Art.
- c) Opførelse, Genopførelse, Vedligeholdelse, Reparation, Forandring eller Nedrivning af alle Slags Bygninger, Jernbaner, Sporveje, Havne, Dokker, Moler, Kanaler, Indretninger for Flod- og Kanalsejls, Veje, Tunneler, Broer, Viadukter, Kloaker, Vandafløb, Brønde, Telegraf- eller Telefoninstallationer, elektriske Virksomheder, Gasværker, Vandværker eller andre Bygningsværker saavel som Arbejder med Forberedelse til eller Grundlæggelse af saadanne Værker eller Bygninger.

19.
Maj.

Dans chaque pays, l'autorité compétente déterminera la ligne de démarcation entre l'industrie, d'une part, le commerce et l'agriculture, d'autre part.

Il est interdit d'employer pendant la nuit les enfants de moins de dix-huit ans dans les établissements industriels, publics ou privés, ou dans leurs dépendances, à l'exception de ceux dans lesquels sont seuls employés les membres d'une même famille, sauf dans les cas prévus ci-après.

L'interdiction du travail de nuit ne s'appliquera pas aux enfants au-dessus de seize ans qui sont employés, dans les industries énumérées ci-après, à des travaux qui, en raison de leur nature, doivent nécessairement être continués jour et nuit :

(a) Usines de fer et d'acier; travaux où l'on fait emploi des fours à réverbère ou à régénération, et galvanisation de la tôle et du fil de fer (excepté les ateliers de décapage).

(b) **Verreries.**

(c) **Papeteries.**

(d) Sucreries où l'on traite le sucre brut.

(e) Réduction du minerai d'or.

Pour l'application de la présente Convention, le terme „nuit“ signifie une période d'au moins onze heures consécutives, comprenant l'intervalle écoulé entre dix heures du soir et cinq heures du matin.

Dans les mines de charbon et de lignite, une dérogation pourra être prévue en ce qui concerne la période de repos visée au paragraphe précédent, lorsque l'intervalle entre les deux périodes de travail comporte ordinairement quinze heures, mais jamais lorsque cet intervalle comporte moins de treize heures.

(d) Transport of passengers or goods by road or rail, including the handling of goods at docks, quays, wharves, and warehouses, but excluding transport by hand.

The competent authority in each country shall define the line of division which separates industry from commerce and agriculture.

Young persons under eighteen years of age shall not be employed during the night in any public or private industrial undertaking, or in any branch thereof, other than an undertaking in which only members of the same family are employed, except as hereinafter provided for.

Young persons over the age of sixteen may be employed during the night in the following industrial undertakings on work which by reason of the nature of the process, is required to be carried on continuously day and night:

(a) Manufacture of iron and steel: processes in which reverberatory or regenerative furnaces are used, and galvanizing of sheet metal or wire (except the pickling process).

(b) Glass works.

(c) Manufacture of paper.

(d) Manufacture of raw sugar.

(e) Gold mining reduction work.

For the purpose of this Convention, the term „night“ signifies a period of at least eleven consecutive hours, including the interval between ten o'clock in the evening and five o'clock in the morning.

In coal and lignite mines work may be carried on in the interval between ten o'clock in the evening and five o'clock in the morning, if an interval of ordinarily fifteen hours, and in no case of less than thirteen hours, separates two periods of work.

- d) Transport af Personer eller Gods ad Vej, Jernbane eller Vandvej,*) herunder indbefattet Flytning af Varer ved Dokker, Kajer, Skibsbroer eller Varehuse, dog undtages Budtjeneste."

Nr. 233.
19.
Maj.

Rette vedkommende Myndigheder i hvert Land skal fastsætte Skillelinien mellem Industri paa den ene Side og Handel og Landbrug paa den anden.

Art. 2.

Unge Mennesker under 18 Aar maa ikke beskæftiges om Natten i noget offentligt eller privat industrielt Foretagende eller i nogen Gren deraf, bortset fra Virksomheder, i hvilke kun den samme Families Medlemmer er beskæftigede; dog gælder nedennævnte Undtagelser:

Unge Mennesker over 16 Aar kan beskæftiges om Natten i følgende Industrier ved Arbejde, der som Følge af dets Natur maa foregaa kontinuerligt Dag og Nat:

- a) Jern- og Stålfabrikation; Virksomheder, i hvilke liggende Flaameovne eller Regeneratorovne anvendes, og i hvilke Galvanisering af Plademetal og Metaltraad finder Sted (undtagen Gulbrænding).
- b) Glasværker.
- c) Papirmøller.
- d) Fabrikation af Raasukker.
- e) Guldminearbejde.

Art. 3.

Ved Udtrykket »Nat« forstaas i denne Konvention en Periode paa i det mindste 11 paa hinanden følgende Timer, i hvilken Tidsrummet mellem Kl. 10 Aften og 5 Morgen skal være indbefattet.

I Kul- og Brunkulminer kan Arbejde finde Sted i Tidsrummet mellem Kl. 10 Aften og 5 Morgen, dersom en Periode paa almindeligvis 15 Timer og under ingen Omstændigheder mindre end 13 Timer adskiller to Arbejdsperioder.

*) Et til Ordene »ou eau« i den franske Tekst svarende Udtryk mangler i den engelske Tekst.

Nr. 233. Lorsque la législation du pays interdit le travail de nuit à tout le personnel dans la boulangerie, on pourra substituer, dans cette industrie, la période comprise entre neuf heures du soir et quatre heures du matin, à la période de dix heures du soir à cinq heures du matin.

19.
Maj.

Dans les pays tropicaux où le travail est suspendu pendant un certain temps au milieu de la journée, la période de repos de nuit pourra être inférieure à onze heures, pourvu qu'un repos compensateur soit accordé pendant le jour.

Article 4.

Les dispositions des articles 2 et 3 ne s'appliqueront pas au travail de nuit des enfants âgés de seize à dix-huit ans lorsqu'un cas de force majeure qui ne pouvait être prévu ou empêché, et qui ne présente pas un caractère périodique, met obstacle au fonctionnement normal d'un établissement industriel.

Article 5.

En ce qui concerne l'application de la présente Convention au Japon, jusqu'au 1er juillet 1925, l'article 2 ne s'appliquera qu'aux enfants âgés de moins de quinze ans, et, à partir de la date susmentionnée, ledit article 2 ne s'appliquera qu'aux enfants âgés de moins de seize ans.

Article 6.

En ce qui concerne l'application de la présente Convention à l'Inde, le terme „établissement industriel” comprendra seulement les „fabriques” définies comme telles dans la „Loi des fabriques” de l'Inde (*Indian factory act*), et l'article 2 ne s'appliquera pas aux enfants du sexe masculin âgés de plus de quatorze ans.

Article 7.

Lorsque, en raison de circonstances particulièrement graves, l'intérêt public l'exigera, l'interdiction du travail de nuit pourra être suspendue par une décision de l'autorité publique, en ce qui concerne les enfants âgés de seize à dix-huit ans.

Where night work in the baking industry is prohibited for all workers, the interval between nine o'clock in the evening and four o'clock in the morning may be substituted in the baking industry for the interval between ten o'clock in the evening and five o'clock in the morning.

In those tropical countries in which work is suspended during the middle of the day, the night period may be shorter than eleven hours if compensatory rest is accorded during the day.

Article 4.

The provisions of Article 2 and 3 shall not apply to the night work of young persons between the ages of sixteen and eighteen years in cases of emergencies which could not have been controlled or foreseen, which are not of a periodical character, and which interfere with the normal working of the industrial undertaking.

Article 5.

In the application of this Convention to Japan, until 1 July, 1925, Article 2 shall apply only to young persons under fifteen years of age and thereafter it shall apply only to young persons under sixteen years of age.

Article 6.

In the application of this Convention to India, the term „industrial undertaking” shall include only „factories” as defined in the Indian Factory Act, and Article 2 shall not apply to male young persons over fourteen years of age.

Article 7.

The prohibition of night work may be suspended by the Government, for young persons between the ages of sixteen and eighteen years, when in case of serious emergency the public interest demands it.

Hvor Natarbejde i Bagerier er forbudt for alle Arbejdere, kan i saadanne Virksomheder Tidsrummet fra Kl. 9 om Aftenen til 4 om Morgen træde i Stedet for Tidsrummet fra Kl. 10 Aften til 5 Morgen.

Nr. 233.
19.
Maj

I tropiske Lande, hvor Arbejdet standses midt paa Dagen, kan Nattetiden paa 11 Timer forkortes, hvis der gives tilsvarende Hviletid i Løbet af Dagen.

Art. 4.

Bestemmelserne i Art. 2 og 3 kommer ikke til Anvendelse for saa vidt angaar unge Mennesker mellem 16 og 18 Aar i Tilfælde af uforudseelige Omstændigheder, der hindrer Virksomhedens normale Drift, og som ikke er af periodisk Karakter.

Art. 5.

Ved denne Konventions Anvendelse i Japan skal Art. 2 indtil 1. Juli 1925 kun anvendes paa unge Mennesker under 15 Aar og derefter kun paa Personer under 16 Aar.

Art. 6.

Ved denne Konventions Anvendelse i Indien skal Udtrykket »industrielt Foretagende« kun omfatte »Fabriker«, saaledes som dette Begreb er defineret i den indiske Fabriklov (Indian factory act), og Art. 2 skal ikke gælde for unge Mænd over 14 Aar.

Art. 7.

Forbudet mod Natarbejde kan, for saa vidt angaar unge Mennesker mellem 16 og 18 Aar, suspenderes af vedkommende Regering, naar paa Grund af særlig alvorlige Omstændigheder det aimene Vel kræver det.

r. 233.

19.
Maj.

Article 8.

Les ratifications officielles de la présente Convention, dans les conditions prévues à la Partie XIII du Traité de Versailles du 28 juin 1919, et du Traité de St. Germain du 10 septembre 1919, seront communiquées au Secrétaire Général de la Société des Nations et par lui enregistrées.

Article 9.

Tout Membre de l'Organisation Internationale du Travail qui ratifie la présente Convention s'engage à l'appliquer à celles de ses colonies ou possessions ou à ceux de ses protectorats qui ne se gouvernent pas pleinement eux-mêmes, sous les réserves suivantes:

(a) Que les dispositions de la Convention ne soient pas rendues inapplicables par les conditions locales;

(b) Que les modifications qui seraient nécessaires pour adapter la Convention aux conditions locales puissent être introduites dans celle-ci.

Chaque Membre devra notifier au Bureau International du Travail sa décision en ce qui concerne chacune de ses colonies ou possessions ou chacun de ses protectorats ne se gouvernant pas pleinement eux-mêmes.

Article 10.

Aussitôt que les ratifications de deux Membres de l'Organisation Internationale du Travail auront été enregistrées au Secrétariat, le Secrétaire Général de la Société des Nations notifiera ce fait à tous les Membres de l'Organisation Internationale du Travail.

Article 11.

La présente Convention entrera en vigueur à la date où cette notification aura été effectuée par le Secrétaire Général de la Société des Nations; elle ne liera que les Membres qui auront fait enregistrer leur ratification au Secrétariat. Par la suite, la présente Convention entrera en vigueur au regard de tout autre Membre, à la date où la ratification de ce Membre aura été enregistrée au Secrétariat.

Nr. 233. Bek. af 19. Maj om Konvent. ang. unge Menneskers Natarbejde i Industrien.

Article 8.

The formal ratifications of this Convention, under the conditions set forth in Part XIII of the Treaty of Versailles of 28 June, 1919, and of the Treaty of St. Germain of 10 September, 1919, shall be communicated to the Secretary General of the League of Nations for registration.

Article 9.

Each Member of the International Labour Organization which ratifies this Convention engages to apply it to its colonies, protectorates and possessions which are not fully self-governing:

(a) Except where owing to the local conditions its provisions are inapplicable; or

(b) Subject to such modifications as may be necessary to adapt its provisions to local conditions.

Each Member shall notify to the International Labour Office the action taken in respect of each of its colonies, protectorates and possessions which are not fully self-governing.

Article 10.

As soon as the ratifications of two Members of the International Labour Organization have been registered with the Secretariat, the Secretary General of the League of Nations shall so notify all the Members of the International Labour Organization.

Article 11.

This Convention shall come into force at the date on which such notification is issued by the Secretary General of the League of Nations, and it shall then be binding only upon those Members which have registered their ratifications with the Secretariat. Thereafter this Convention will come into force for any other Member at the date on which its ratification is registered with the Secretariat.

Art. 8.

De officielle Ratifikationer af denne Konvention skal under de i Af-snit XIII i Versailles-Traktaten af 28. Juni 1919 og i St. Germain-Trak-taten af 10. September 1919 indeholdte Betingelser meddeles General-sekretæren for Folkenes Forbund til Registrering.

Nr. 233.

19.
Maj.

Art. 9.

Ethvert Medlem af den internationale Arbejdsorganisation, som rati-ficerer denne Konvention, forpligter sig til at bringe den til Anvendelse i sine Kolonier, Protektorater og Besiddelser, som ikke er fuldt selvstyrende.

- a) undtagen hvor lokale Forhold gør dens Bestemmelser uanvendelige, eller
- b) med saadanne Endringer, som maatte være nødvendige for at tillemppe dens Forskrifter efter lokale Forhold.

Ethvert Medlem skal meddele det internationale Arbejdsbureau, hvilke Skridt der i denne Henseende er foretaget i hver enkelt af dets ikke fuldt selvstyrende Kolonier, Protektorater og Besiddelser.

Art. 10.

Saa snart to Medlemmer af den internationale Arbejdsorganisation har ratificeret Konventionen, og dette er registreret af Sekretariatet, skal Ge-neralsekretæren for Folkenes Forbund give alle Medlemmer i den inter-nationale Arbejdsorganisation Meddelelse desangaaende.

Art. 11.

Denne Konvention skal træde i Kraft paa den Dag, Generalsekre-tæren for Folkenes Forbund udsender Meddelelse herom, men den er da kun bindende for de Medlemmer, der har registreret deres Ratifikation i Sekretariatet. Derefter vil Konventionen blive bindende for andre Med-lemmer fra den Dag, paa hvilken deres Ratifikation registreres i Sekre-tariatet.

Nr. 233.

19.
Maj.

Article 12.

Tout Membre qui ratifie la présente Convention s'engage à appliquer ses dispositions au plus tard le 1er juillet 1922 et à prendre telles mesures qui seront nécessaires pour rendre effectives ces dispositions.

Article 13.

Tout Membre ayant ratifié la présente Convention peut la dénoncer à l'expiration d'une période de dix années après la date de la mise en vigueur initiale de la Convention, par un acte communiqué au Secrétaire Général de la Société des Nations et par lui enregistré. La dénonciation ne prendra effet qu'une année après avoir été enregistrée au Secrétariat.

Article 14.

Le Conseil d'Administration du Bureau International du Travail devra, au moins une fois par dix années, présenter à la Conférence Générale un rapport sur l'application de la présente Convention et décidera s'il y a lieu d'inscrire à l'ordre du jour de la Conférence la question de la révision ou de la modification de la dite Convention.

Article 15.

Les textes français et anglais de la présente Convention feront foi l'un et l'autre.

Article 12.

Each Member which ratifies this Convention agrees to bring its provisions into operation not later than 1 July, 1922, and to take such action as may be necessary to make these provisions effective.

Article 13.

A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Secretary General of the League of Nations for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered with the Secretariat.

Article 14.

At least once in ten years the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention, and shall consider the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision or modification.

Article 15.

The French and English texts of this Convention shall both be authentic.

Art. 12.

Nr. 233.
19.
Maj.

Ethvert Medlem, som ratificerer denne Konvention, forpligter sig til at bringe dens Bestemmelser til Anvendelse senest den 1. Juli 1922 og til at træffe de til Gennemførelse af disse Bestemmelser fornødne Forholdsregler.

Art. 13.

Ethvert Medlem, som har ratificeret denne Konvention, kan opsiges den efter 10 Aars Forløb at regne fra den Dag, Konventionen først traadte i Kraft, ved at tilstille Generalsekretæren for Folkenes Forbund Meddelelse desangaaende til Registrering.

Saadan Opsigelse faar først Virkning 1 Aar efter Datoen for dens Registrering i Sekretariatet.

Art. 14.

Mindst én Gang hvert 10de Aar skal Styrelsen for det internationale Arbejdsbureau forelægge en Rapport for Generalkonferencen angaaende denne Konventions Anvendelse og skal overveje Ønskeligheden af paa Konferencens Dagsorden at fremsætte Spørgsmaalet om dens Revision eller Forandring.

Art. 15.

Denne Konventions franske og engelske Tekster er begge autentiske.

•Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab med Tilføjende, at Danmarks Tiltræden af den nævnte Konvention under 4. Januar 1923 er registreret i Folkeforbundets Generalsekretariat.

Indenrigsministeriet, den 19. Maj 1923.

Kragh.

J. Bülow.

Beim Vergleich der in der Untersuchung durchgeführten
1. Die verschiedenen Verfahren zur Bestimmung der
2. Die verschiedenen Verfahren zur Bestimmung der
3. Die verschiedenen Verfahren zur Bestimmung der
4. Die verschiedenen Verfahren zur Bestimmung der

Ergebnisse der Untersuchung

8. Juli

Nr. 200.

Bekendtgørelse om en af den internationale Arbejdskonference i Genua 1920 vedtagen Konvention vedrørende Lavalder for Børns Arbejde til Søs.

Under 29. April d. A. har Kongeriget Danmark for Kongerigets Vedkommende, Grønland undtaget, tiltraadt den af den internationale Arbejdskonference i Genua 1920 vedtagne Konvention vedrørende Lavalder for Børns Arbejde til Søs.

Konventionen er saalydende:

KONVENTION

angaaende Lavalder for Børns Arbejde til Søs, vedtaget af den internationale Arbejdskonference paa dennes 2det Aarsmøde i Genua fra 15. Juni til 10. Juli 1920.

Art. 1.

Ved Udtrykket »Skibe« forstaas i denne Konvention ethvert Skib eller Fartøj, af hvilken som helst Art, i offentlig eller i privat Besiddelse, der gaar i Fart udenfor indre Farvande, dog med Undtagelse af Krigsskibe.

Art. 2.

Børn under 14 Aar maa ikke beskæftiges med Arbejde til Søs undtagen paa saadanne Skibe, hvorpaa der kun er ansat Medlemmer af en og samme Familie.

Art. 3.

Bestemmelsen i Artikel 2 kommer ikke til Anvendelse paa Børns Arbejde paa Skoleskibe, saafremt Reglerne for dette Arbejde er godkendt og kontrolleres af offentlige Myndigheder.

Art. 4.

For at muliggøre Kontrollen med Anvendelsen af de i denne Konvention indeholdte Bestemmelser, skal hver Skibsfører føre et Register eller en Bemandingsliste, hvori alle Personer under 16 Aar, der er beskæftigede om Bord, skal opføres med Angivelse af Fødselsdag og -aar.

Art. 5.

Ethvert Medlem af den internationale Arbejds-Organisation, der ratificerer denne Konvention, forpligter sig til at bringe den til Anvendelse

i dets Kolonier, Besiddelser og Protektorater, der ikke er fuldt selvstyrende:

- a) undtagen hvor lokale Forhold gør dens Bestemmelser uanvendelige, eller
- b) med saadanne Ændringer, som vil være nødvendige for at bringe den i Overensstemmelse med de lokale Forhold.

Hvert Medlem skal meddele det internationale Arbejdsbureau, hvilke Skridt der i denne Henseende foretages med Hensyn til hver af dets ikke fuldt selvstyrende Kolonier, Besiddelser og Protektorater.

Art. 6.

De officielle Ratifikationer af denne Konvention skal under de i Afsnit XIII af Versailles-Traktaten af 28. Juni 1919, Saint Germain-Traktaten af 10. September 1919, Neuilly-Traktaten af 27. November 1919 og Grand-Trianon-Traktaten af 4. Juni 1920 indeholdte Betingelser meddeles General-Sekretæren for Nationernes Forbund og indregistreres af ham.

Art. 7.

Saa snart Ratifikationen af to Medlemmer af den internationale Arbejds-Organisation er indregistreret af Sekretariatet, skal General-Sekretæren for Nationernes Forbund meddele alle Medlemmerne af den internationale Arbejds-Organisation dette.

Art. 8.

Denne Konvention træder i Kraft den Dag, denne Meddelelse er udsendt af General-Sekretæren for Nationernes Forbund; den er da kun bindende for de Medlemmer, hvis Ratifikation er registreret. For ethvert andet Medlem træder derefter denne Konvention i Kraft samme Dag, som dette Medlems Ratifikation er blevet registreret i Sekretariatet.

Art. 9.

Under Forbehold af de i Artikel 7 nævnte Betingelser forpligter hvert Medlem, der ratificerer denne Konvention, sig til at bringe dens Bestemmelser til Anvendelse senest den 1. Juli 1922 og til at tage saadanne Forholdsregler, som er nødvendige for disse Bestemmelser Overholdelse.

Art. 10.

Ethvert Medlem, der har ratificeret denne Konvention, kan opsaige den efter 10 Aars Forløb at regne fra den Dag, Konventionen først traadte i Kraft, ved at sende til Registrering i Nationernes Forbunds Generalsekretariat en Meddelelse desangaaende. Saadan Opsigelse gælder tidligst fra Aarsdagen efter dens Registrering i Sekretariatet.

Art. 11.

Mindst en Gang hvert tiende Aar skal Bestyrelsen for det internationale Arbejdsbureau forelægge General-Konferencen en Rapport over Virkningerne af denne Konvention og træffer tillige Bestemmelse om, hvorvidt der paa Konferencens Dagsorden vil være at opføre Spørgsmaalet om dens Revision eller Ændring.

Art. 12.

Denne Konvention franske og engelske Tekster er begge autentiske.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab med Tilføjende, at Danmarks Tiltræden af den nævnte Konvention under 12. Maj 1924 er registreret af Folkeforbundets Generalsekretariat.

Socialministeriet, den 8. Juli 1924.

F. J. Borgbjerg.

H. de Jonquieres.
Fm.

1. The first part of the report deals with the general situation in the country and the results of the survey. It is divided into two main sections: a description of the country and a description of the survey.

2. The second part of the report deals with the results of the survey. It is divided into two main sections: a description of the results of the survey and a description of the conclusions drawn from the survey.

3. The third part of the report deals with the conclusions drawn from the survey.

Bekendtgørelse om en af den internationale Arbejdskonference i Genève 1921 vedtagen Konvention vedrørende Fastsættelse af Lavalder for Anvendelse af unge Mennesker som Kullempere eller Fyrbødere.

Under 29. April d. A. har Kongeriget Danmark for Kongerigets Vedkommende, Grønland undtaget, tiltraadt den af den internationale Arbejdskonference i Genève 1921 vedtagne Konvention vedrørende Fastsættelse af Lavalder for Anvendelse af unge Mennesker som Kullempere eller Fyrbødere.

Konventionen er saalydende:

KONVENTION

angaaende Fastsættelse af Lavalder for Anvendelse af unge Mennesker som Kullempere eller Fyrbødere, vedtaget af den internationale Arbejdskonference fra dennes 3die Aarsmøde i Genève fra 25. Oktober til 19. November 1921.

Art. 1.

Ved Betegnelsen »Skibe« forstaas i denne Konvention alle Baade, Skibe eller Fartøjer af en hvilken som helst Art, i offentlig eller i privat Eje, der sejler udenfor indre Farvande, dog med Undtagelse af Krigsskibe.

Art. 2.

Unge Mennesker under 18 Aar maa ikke beskæftiges ved Arbejde som Kullempere eller Fyrbødere om Bord i Skibe.

Art. 3.

Bestemmelser i Art. 2 kommer ikke til Anvendelse:

- a) paa unge Menneskers Arbejde i Skole- eller Øvelsesskibe, saafremt saadant Arbejde er godkendt af og kontrolleres af en offentlig Myn-
dighed;
- b) paa Arbejde om Bord i Skibe, der overvejende benytter anden Driv-
kraft end Damp;
- c) paa unge Mennesker, der er mindst 16 Aar gamle, og hvis fysiske
Kvalifikationer godkendes ved Lægeundersøgelse, naar de beskæftiges
som Kullempere eller Fyrbødere paa Skibe, der udelukkende gaar i
Kystfart paa Indien eller paa Japan, i Overensstemmelse med nærmere
Regler, som vil være at fastsætte efter Forhandling med disse Landes
vigtigste Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer.

Art. 4.

Naar det er nødvendigt at antage en Fyrbøder eller en Kullempers i en Havn, hvor det kun er muligt at skaffe unge Arbejdere under 18 Aar til saadan Beskæftigelse, kan saadanne unge Arbejdere under 18 Aar, men dog over 16 Aar antages til dette Arbejde, men i saadant Tilfælde skal der antages to unge Arbejdere for hver Fyrbøder- og Kullempers-Plads.

Art. 5.

For at muliggøre Kontrollen med Anvendelsen af denne Konventions Bestemmelser skal hver Skibsfører føre en Bemandingsliste, hvori alle Personer under 18 Aar, der er beskæftigede om Bord skal optages med Angivelse af Fødselsdag og -aar.

Art. 6.

Forhyringskontrakter skal indeholde en kort Oversigt over denne Konventions Bestemmelser.

Art. 7.

De formelle Ratifikationer af denne Konvention skal paa de i Versailles-Traktaten, Afsnit XIII og de herhenhørende Bestemmelser i de øvrige Fredstraktater fastsatte Betingelser meddeles Folkeforbundets Generalsekretær til Registrering.

Art. 8.

Denne Konvention træder i Kraft paa den Dag, da to Medlemmer af den internationale Arbejds-Organisation har ratificeret Konventionen, og dette er registreret af Generalsekretæren.

Den er kun bindende for de Medlemmer, hvis Ratifikationer er blevet registrerede i Sekretariatet.

Derefter træder Konventionen i Kraft for hvert enkelt Medlem paa

den Dag, paa hvilken dets Ratifikation er bleven registreret i Sekretariatet.

Art. 9.

Saa snart to Medlemmer af den internationale Arbejds-Organisation har ratificeret Konventionen, og dette er blevet registreret af Sekretariatet, skal Folkeforbundets Generalsekretær udsende Meddelelse herom til alle Medlemmer af den internationale Arbejds-Organisation. Han skal ligeledes udsende Meddelelse om Registrering af samtlige de Ratifikationer, som siden bliver sendt ham til Registrering af Organisationens andre Medlemmer.

Art. 10.

Med Forbehold af Bestemmelserne i Art. 3 skal ethvert Medlem, som ratificerer denne Konvention, forpligte sig til at lade Bestemmelserne i Art. 1 træde i Kraft senest 1. Januar 1924 og at træffe saadanne Foranstaltninger, som er nødvendige, for at gøre disse Bestemmelser effektive.

Art. 11.

Ethvert Medlem af den internationale Arbejds-Organisation, som ratificerer denne Konvention, forpligter sig til at bringe den i Anvendelse i sine Kolonier, Besiddelser og Protektorater i Overensstemmelse med Bestemmelsen i Versailles-Fredstraktatens Art. 421 og de herhenhørende Artikler i de andre Fredstraktater.

Art. 12.

Ethvert Medlem, der har ratificeret denne Konvention, kan opsig den efter Forløbet af 10 Aar fra den Dag, da Konventionen først traadte i Kraft ved at sende Meddelelse herom til Registrering i Folkeforbundets Sekretariat. Saadan Opsigelse faar først Gyldighed et Aar efter Sekretariatets Registrering.

Art. 13.

Det internationale Arbejdsbureaus Styrelse skal mindst een Gang hvert 10. Aar aflægge Rapport til Generalkonferencen om denne Konventions Anvendelse, og den skal overveje Ønskeligheden af paa Konferencens Dagsorden at fremsætte Spørgsmaal om dens Revision eller Forandring.

Art. 14.

Denne Konventions franske og engelske Tekster er begge autentiske.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab med Tilføjende, at Danmarks Tiltræden af den nævnte Konvention under 12. Maj 1924 er registreret af Folkeforbundets Generalsekretariat.

Socialministeriet, den 8. Juli 1924.

F. J. Borghjerg.

H. de Jonquières.
Fm.

Beskrivning

an

Danmarks Regeration er den 11. April 1875 bleven bekendt, at den danske Regeration har besluttet at sende en dansk Delegation til den i Canada afholdte Verdensudstilling. Delegationen skal bestaa af en dansk Regerationskommissioner, som skal have til opgave at undersøge de afholdte Udstillinger i Canada, og at rapportere derom til den danske Regeration. Delegationen skal ogsaa have til opgave at undersøge de afholdte Udstillinger i Canada, og at rapportere derom til den danske Regeration.

Den danske Regeration har besluttet at sende en dansk Delegation til den i Canada afholdte Verdensudstilling. Delegationen skal bestaa af en dansk Regerationskommissioner, som skal have til opgave at undersøge de afholdte Udstillinger i Canada, og at rapportere derom til den danske Regeration. Delegationen skal ogsaa have til opgave at undersøge de afholdte Udstillinger i Canada, og at rapportere derom til den danske Regeration.

Bekendtgørelse

om

Danmarks Ratifikation af den af den internationale Arbejdskonference under dens tredje Møde i Genève fra den 25. Oktober—19. November 1921 vedtagne internationale Konvention angaaende tvungen Lægeundersøgelse af Børn og unge Mennesker, der arbejder om Bord paa Skibe.

Ved kgl. Resolution af 12. April 1938 har Danmark for Kongerigets Vedkommende, Grønland undtaget, ratificeret følgende Konvention, til hvis Ratifikation Rigsdagen under 8. April 1937 havde meddelt sit Samtykke:

Konvention nr. 16

CONVENTION

concernant l'examen médical obligatoire des enfants et des jeunes gens employés à bord des bateaux, adoptée par la Conférence Internationale du Travail à sa troisième session à Genève, 25 octobre—19 novembre 1921.

Article 1.

Pour l'application de la présente Convention, le terme „navire“ doit être entendu de tous les bateaux, navires ou bâtiments quels qu'ils soient, de propriété publique ou privée, effectuant une navigation maritime, à l'exclusion des navires de guerre.

Article 2.

A l'exception des navires sur lesquels ne sont occupés que les membres d'une même famille, les enfants et jeunes gens de moins de dix-huit ans ne pourront être employés à bord que sur présentation d'un certificat médical attestant leur aptitude à ce travail et signé par un médecin approuvé par l'autorité compétente.

Article 3.

L'emploi de ces enfants ou jeunes gens au travail maritime ne pourra être continué que moyennant renouvellement de l'examen médical à des intervalles ne dépassant pas une année, et présentation, après chaque nouvel examen, d'un certificat médical attestant l'aptitude au travail maritime. Toutefois, si le terme du certificat est atteint au cours d'un voyage, il sera prorogé jusqu'à la fin du voyage.

CONVENTION

concerning the compulsory medical examination of children and young persons employed at sea, adopted by the International Labour Conference at its third session at Geneva, 25 october—19 november 1921.

Article 1.

For the purpose of this Convention, the term "vessel" includes all ships and boats, of any nature whatsoever, engaged in maritime navigation, whether publicly or privately owned: it excludes ships of war.

Article 2.

The employment of any child or young person under eighteen years of age on any vessel, other than vessels upon which only members of the same family are employed, shall be conditional on the production of a medical certificate attesting fitness for such work, signed by a doctor who shall be approved by the competent authority.

Article 3.

The continued employment at sea of any such child or young person shall be subject to the repetition of such medical examination at intervals of not more than one year, and the production, after each such examination, of a further medical certificate attesting fitness for such work. Should a medical certificate expire in the course of a voyage, it shall remain in force until the end of the said voyage.

KONVENTION

angaaende tvungen Lægeundersøgelse af Born og unge Mennesker, der arbejder om Bord paa Skibe, vedtaget af den internationale Arbejdskonference under dens tredie Møde i Genève fra den 25. Oktober—19. November 1921.

- - -

Artikel 1.

Ved Udtrykket »Skib« forstaas i denne Konvention Skibe og Fartøjer af en hvilken som helst Art, i offentlig eller privat Eje, der gaar i Fart udenfor indre Farvande, dog med Undtagelse af Krigsskibe.

Artikel 2.

Med Undtagelse af Skibe, paa hvilke der kun beskæftiges Medlemmer af en og samme Familie, maa Born og unge Mennesker under atten Aar kun anvendes til Arbejde ombord, naar der forelægges Lægeattest som godtgør den paagældendes Egnethed til saadant Arbejde; en saadan Lægeattest skal være udfærdiget af en af vedkommende Myndighed godkendt Læge.

Artikel 3.

Saadanne Born og unge Menneskers fortsatte Beskæftigelse ved Arbejde til Sos skal være betinget af, at der med Mellemrum, der ikke maa overskride et Aar, finder fornyet Lægeundersøgelse Sted, og at der efter hver ny Lægeundersøgelse forelægges Lægeattest, der godtgør, at den paagældende er egnet til Arbejde til Sos. Skulde Fristen for en Lægeattests Gyldighed udlobe under en Rejse, bevarer Attesten dog sin Gyldighed indtil Rejsens Afslutning.

Article 4.

Dans les cas d'urgence, l'autorité compétente pourra admettre un jeune homme âgé de moins de dix-huit ans à embarquer sans avoir été soumis aux examens prévus aux articles 2 et 3 de la présente Convention, à la condition toutefois que cet examen soit passé au premier port où le bâtiment toucherait ultérieurement.

Article 5.

Les ratifications officielles de la présente Convention dans les conditions prévues à la Partie XIII du Traité de Versailles et aux Parties correspondantes des autres Traités de Paix, seront communiquées au Secrétaire général de la Société des Nations et par lui enregistrées.

Article 6.

La présente Convention entrera en vigueur dès que les ratifications de deux Membres de l'Organisation internationale du Travail auront été enregistrées par le Secrétaire général.

Elle ne liera que les Membres dont la ratification aura été enregistrée au Secrétariat.

Par la suite, cette Convention entrera en vigueur pour chaque Membre à la date où sa ratification aura été enregistrée au Secrétariat.

Article 7.

Aussitôt que les ratifications de deux Membres de l'organisation internationale du Travail auront été enregistrées au Secrétariat, le Secrétaire général de la Société des Nations notifiera ce fait à tous les Membres de l'Organisation internationale du Travail. Il leur notifiera également l'enregistrement des ratifications qui lui seront ultérieurement communiquées par tous autres Membres de l'Organisation.

Article 8.

Sous réserve des dispositions de l'article 6, tout Membre qui ratifie la présente Convention s'engage à appliquer les dis-

Article 4.

In urgent cases, the competent authority may allow a young person below the age of eighteen years to embark without having undergone the examination provided for in Articles 2 and 3 of this Convention, always provided that such an examination shall be undergone at the first port at which the vessel calls.

Article 5.

The formal ratifications of this Convention under the conditions set forth in Part XIII of the Treaty of Versailles and of the corresponding Parts of the other Treaties of Peace, shall be communicated to the Secretary-General of the League of Nations for registration.

Article 6.

This Convention shall come into force at the date on which the ratifications of two Members of the International Labour Organisation have been registered by the Secretary-General.

It shall be binding only upon those Members whose ratifications have been registered with the Secretariat.

Thereafter, the Convention shall come into force for any Member at the date on which its ratification has been registered with the Secretariat.

Article 7.

As soon as the ratifications of two Members of the International Labour Organisation have been registered with the Secretariat, the Secretary-General of the League of Nations shall so notify all the Members of the International Labour Organisation. He shall likewise notify them of the registration of ratifications which may be communicated subsequently by other Members of the Organisation.

Article 8.

Subject to the provisions of Article 6, each Member which ratifies this Convention agrees to bring the provisions of Articles 1,

Artikel 4.

I paatrængende Tilfælde kan vedkommende Myndighed tillade, at et ungt Menneske under atten Aar forhyres, uanset at han ikke har været underkastet Lægeundersøgelse, som omtalt i Artiklerne 2 og 3, men kun paa Betingelse af, at saadan Lægeundersøgelse finder Sted i den første Havn, Skibet derefter anløber.

Artikel 5.

De officielle Ratifikationer af denne Konvention skal under de i Afsnit XIII af Versailles-Traktaten og de tilsvarende Afsnit i de andre Fredstraktater indeholdte Betingelser tilstilles Generalsekretæren for Folkenes Forbund og registreres af ham.

Artikel 6.

Denne Konvention skal træde i Kraft den Dag, paa hvilken Generalsekretæren har registreret at to Medlemmer af den internationale Arbejdsorganisation har ratificeret Konventionen.

Den er kun bindende for de Medlemmer, hvis Ratifikation er blevet registreret i Sekretariatet.

Derefter træder Konventionen i Kraft for ethvert Medlem den Dag, paa hvilken dets Ratifikation er blevet registreret i Sekretariatet.

Artikel 7.

Saa snart Ratifikation af to Medlemmer af den internationale Arbejdsorganisation er blevet registreret i Sekretariatet, skal Generalsekretæren for Folkenes Forbund sende Meddelelse herom til alle Medlemmer af den internationale Arbejdsorganisation. Han skal ligeledes underrette dem om Registreringen af de Ratifikationer, som senere maatte blive tilstillet ham af andre Medlemmer af Organisationen.

Artikel 8.

Under Forbehold af de i Artikel 6 nævnte Bestemmelser forpligter ethvert Medlem, der ratificerer denne Konvention, sig til at bringe Bestemmelserne i Artiklerne 1, 2, 3 og 4 til Anvendelse senest den 1. Januar 1924

positions des articles 1, 2, 3 et 4, au plus tard le 1er janvier 1924 et à prendre telles mesures qui seront nécessaires pour rendre effectives ces dispositions.

Article 9.

Tout Membre de l'Organisation internationale du Travail qui ratifie la présente Convention s'engage à l'appliquer à ses colonies, possessions et protectorats, conformément aux dispositions de l'article 421 du Traité de Versailles et des articles correspondants des autres Traités de Paix.

Article 10.

Tout Membre ayant ratifié la présente Convention peut la dénoncer à l'expiration d'une période de dix années après la date de la mise en vigueur initiale de la Convention par un acte communiqué au Secrétaire général de la Société des Nations et par lui enregistré. La dénonciation ne prendra effet qu'une année après avoir été enregistrée au Secrétariat.

Article 11.

Le Conseil d'administration du Bureau international du Travail devra, au moins une fois tous les dix ans, présenter à la Conférence générale un rapport sur l'application de la présente Convention et décidera s'il y a lieu d'inscrire à l'ordre du jour de la Conférence la question de la revision ou de la modification de la dite Convention.

Article 12.

Les textes français et anglais de la présente Convention feront foi l'un et l'autre.

2, 3 and 4 into operation not later than 1 January 1924 and to take such action as may be necessary to make these provisions effective.

Article 9.

Each Member of the International Labour Organisation which ratifies this Convention engages to apply it to its colonies, possessions and protectorates, in accordance with the provisions of Article 421 of the Treaty of Versailles and of the corresponding Articles of the other Treaties of Peace.

Article 10.

A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Secretary-General of the League of Nations for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered with the Secretariat.

Article 11.

At least once in ten years, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall consider the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision or modification.

Article 12.

The French and English texts of this Convention shall both be authentic.

og at træffe saadanne Foranstaltninger, som er nødvendige for at gøre disse Bestemmelser effektive.

Artikel 9.

Ethvert Medlem af den internationale Arbejdsorganisation, som ratificerer denne Konvention, forpligter sig til at bringe den til Anvendelse i dets Kolonier, Besiddelser og Protektorater i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Versailles-Traktatens Artikel 421 og de tilsvarende Artikler i de andre Fredstraktater.

Artikel 10.

Ethvert Medlem, der har ratificeret denne Konvention, kan opsige den efter ti Aars Forløb at regne fra den Dag, Konventionen først traadte i Kraft, ved en Meddelelse derom, som skal tilstilles Generalsekretæren for Folkenes Forbund og registreres af ham. Saadan Opsigelse faar først Gyldighed et Aar efter dens Registrering i Sekretariatet.

Artikel 11.

Mindst en Gang hvert tiende Aar skal Bestyrelsen for det internationale Arbejdsbureau forelægge Generalkonferencen en Rapport om Anvendelsen af denne Konvention, og den skal tillige træffe Bestemmelse om, hvorvidt det vil være ønskeligt, at Spørgsmaalet om Revision af eller Ændringer i nævnte Konvention opføres paa Konferencens Dagsorden.

Artikel 12.

Denne Konventions franske og engelske Tekster er begge autentiske.

Danmarks Ratifikation af Konventionen blev registreret i Folkeforbundets Sekretariat den 23. April d. A., og Konventionen traadte i Overensstemmelse med dens Art. 6, 3. Stk., i Kraft for Danmarks Vedkommende, Grønland undtaget, fra nævnte Dag at regne.

Konventionen er i Kraft mellem følgende Lande:

Argentina, Australien (Papua, Norfolk og Mandatomraaderne Ny Guinea og Nauru undtaget), Belgien (med Forbehold af senere Bestemmelse forsaavidt angaar Konventionens Gyldighed i Belgisk Kongo og belgiske Mandatomraader), Brasilien, Bulgarien, Chile, Columbia, Cuba, Danmark (Grønland undtaget), Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Indien, Irland, Italien, Japan, Jugoslavien, Kanada, Kina, Letland, Luxemborg, Mexico, Nederlandene, Nicaragua, Polen, Rumænien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, Ungarn og Uruguay.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Udenrigsministeriet, den 7. Maj 1938.

P. Munch.

Bekendtgørelse

om

Danmarks ratifikation af konventionen angående lavalder for børns
arbejde til søs. (revideret 1936).

Ved kgl. resolution af 3. maj 1955 har Danmark ratificeret følgende konvention,
til hvis ratifikation folketinget den 25. januar 1955 havde meddelt sit samtykke.

Convention fixant l'âge minimum d'admission des enfants au travail maritime.
(révisée 1936).

La Conférence générale de l'Organisation internationale du Travail,

Convoquée à Genève par le Conseil d'administration du Bureau international du Travail, et s'y étant réunie le 22 octobre 1936 en sa vingt-deuxième session,

Après avoir décidé d'adopter diverses propositions relatives à la revision partielle de la convention fixant l'âge minimum d'admission des enfants au travail maritime adoptée par la Conférence à sa deuxième session, question inscrite à l'ordre du jour de la présente session,

Considérant que ces propositions doivent prendre la forme d'une convention internationale,

adopte, ce vingt-quatrième jour d'octobre mil neuf cent trente-six, la convention ci-après qui sera dénommée Convention (révisée) sur l'âge minimum (travail maritime), 1936:

Convention Fixing the Minimum Age for the Admission of Children to Employment at Sea. (Revised 1936).

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Twenty-second Session on 22 October 1936, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the partial revision of the Convention fixing the minimum age for admission of children to employment at sea adopted by the Conference at its Second Session, the question forming the agenda of the present Session, and

Considering that these proposals must take the form of an international Convention,

adopts this twenty-fourth day of October of the year one thousand nine hundred and thirty-six the following Convention, which may be cited as the Minimum Age (Sea) Convention (Revised), 1936:

Konvention angående lavalder for børns arbejde til søs.
(revideret 1936).

Den internationale arbejdsorganisations generalkonference, som blev sammenkaldt i Genève af det internationale arbejdsbureaus styrelsesråd, og som er trådt sammen til sit 22. møde den 22. oktober 1936,

har besluttet at vedtage nogle forslag vedrørende delvis revision af konventionen angående lavalder for børns arbejde til søs, vedtaget af konferencen på dens 2. samling, hvilke spørgsmål udgør dagsordenen for nuværende samling, og

vedtager ud fra den formening, at disse forslag bør fastsættes i en international konvention,

herved den 24. oktober 1936 følgende konvention, der kan kaldes konvention om lavalder til søs. (revideret 1936).

Article 1.

Pour l'application de la présente convention, le terme « navire » doit être entendu de tous les bateaux, navires ou bâtiments, quels qu'ils soient, de propriété publique ou privée, effectuant une navigation maritime, à l'exclusion des navires de guerre.

Article 1.

For the purpose of this Convention, the term "vessel" includes all ships and boats, of any nature whatsoever, engaged in maritime navigation, whether publicly or privately owned; it excludes ships of war.

Artikel 1.

Ved udtrykket „skib“ forstås i denne konvention ethvert skib eller fartøj, af hvilken som helst art, i offentlig eller i privat besiddelse, der går i fart uden for indre farvande, dog med undtagelse af krigsskibe.

Article 2.

1. Les enfants de moins de quinze ans ne peuvent être employés au travail à bord des navires, autres que ceux sur lesquels sont seuls employés les membres d'une même famille.

2. Toutefois, la législation nationale peut autoriser la délivrance de certificats permettant aux enfants âgés de quatorze ans au moins d'être employés dans les cas où une autorité scolaire ou une autre autorité appropriée désignée par la législation nationale s'est assurée, après avoir dûment pris en considération la santé et l'état physique de l'enfant, ainsi que les avantages futurs aussi bien qu'immédiats que l'emploi envisagé peut comporter pour lui, que cet emploi est dans l'intérêt de l'enfant.

Article 2.

1. Children under the age of fifteen years shall not be employed or work on vessels, other than vessels upon which only members of the same family are employed.

2. Provided that national laws or regulations may provide for the issue in respect of children of not less than fourteen years of age of certificates permitting them to be employed in cases in which an educational or other appropriate authority designated by such laws or regulations is satisfied, after having due regard to the health and physical condition of the child and to the prospective as well as to the immediate benefit to the child of the employment proposed, that such employment will be beneficial to the child.

Artikel 2.

1. Børn under 15 år må ikke beskæftiges med arbejde om bord undtagen på sådanne skibe, hvor udelukkende medlemmer af en og samme familie er beskæftiget.

2. Dog kan den nationale lovgivning tilstede udfærdigelse af certifikater, der tillader børn på mindst 14 år at være ansat om bord i skibe i sådanne tilfælde, hvor en skolemyndighed eller en anden af den nationale lovgivning udpeget, dertil egnet myndighed — efter at have taget behørigt hensyn til barnets sundhed og fysik, samt de fremtidige såvel som de øjeblikkelige fordele, den planlagte ansættelse kan medføre for barnet — er overbevist om, at ansættelsen vil være i barnets interesse.

Article 3.

Les dispositions de l'article 2 ne s'appliqueront pas au travail des enfants sur les bateaux-écoles, à la condition que ce travail soit approuvé et surveillé par l'autorité publique.

Article 3.

The provisions of Article 2 shall not apply to work done by children on school-ships or training-ships, provided that such work is approved and supervised by public authority.

Artikel 3.

Bestemmelserne i artikel 2 kommer ikke til anvendelse på børns arbejde om bord i skoleskibe, såfremt reglerne for dette arbejde er godkendt og kontrolleres af offentlige myndigheder.

Article 4.

Dans le but de permettre le contrôle de l'application des dispositions de la présente convention, tout capitaine

Article 4.

In order to facilitate the enforcement of the provisions of this Convention, every shipmaster shall be required

Artikel 4.

For at muliggøre kontrollen med anvendelsen af de i denne konvention indeholdte bestemmelser skal enhver

ou patron devra tenir un registre d'inscription ou un rôle d'équipage mentionnant toutes les personnes de moins de seize ans employées à bord, avec l'indication de la date de leur naissance.

to keep a register of all persons under the age of sixteen years employed on board his vessel, or a list of them in the articles of agreement, and of the dates of their births.

skibsfører føre et register eller en bemandingsliste, hvori alle personer under 16 år, der er beskæftiget om bord, skal opføres med angivelse af fødselsår og -dag.

Article 5.

La présente convention n'entrera en vigueur qu'après l'adoption, par la Conférence internationale du Travail, d'une convention portant revision de la convention fixant l'âge minimum d'admission des enfants aux travaux industriels (1919) et d'une convention portant revision de la convention concernant l'âge d'admission des enfants aux travaux non industriels (1932).

Article 5.

This Convention shall not come into force until after the adoption by the International Labour Conference of a Convention revising the Convention fixing the minimum age for admission of children to industrial employment, 1919, and a Convention revising the Convention concerning the age for admission of children to non-industrial employment, 1932.

Artikel 5.

Nærværende konvention træder først i kraft, når den internationale arbejdskonference har vedtaget en konvention, der reviderer konventionen om lavalder for børns arbejde i industrien (1919), samt en konvention, der reviderer konventionen om lavalder for børns arbejde i ikke-industrielle erhverv (1932).

Article 6.

Les ratifications officielles de la présente convention seront communiquées au Directeur général du Bureau international du Travail et par lui enregistrées.

Article 6.

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Artikel 6.

De officielle ratifikationer af denne konvention skal meddeles det internationale arbejdsbureaus generaldirektør til indregistrering.

Article 7.

1. La présente convention ne liera que les Membres de l'Organisation internationale du Travail dont la ratification aura été enregistrée par le Directeur général.

Article 7.

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

Artikel 7.

1. Nærværende konvention er kun bindende for de medlemmer af den internationale arbejdsorganisation, hvis ratifikationer er blevet indregistreret i det internationale arbejdsbureau.

2. Sous réserve des dispositions de l'article 5 ci-dessus, elle entrera en vigueur douze mois après que les ratifications de deux Membres auront été enregistrées par le Directeur général.

2. Subject to the provisions of Article 5 above it shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

2. Under forbehold af de i ovenstående artikel 5 nævnte betingelser træder den i kraft 12 måneder efter den dag, da 2 medlemmer af organisationen har ladet deres ratifikation indregistrere i det internationale arbejdsbureau.

3. Par la suite, cette convention entrera en vigueur pour chaque Membre douze mois après la date où sa ratification aura été enregistrée.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

3. Derefter træder konventionen i kraft for hvert enkelt medlem 12 måneder efter den dag, på hvilken dets ratifikation er blevet indregistreret.

Article 8.

Aussitôt que les ratifications de deux Membres de l'Organisation internationale du Travail auront été enregistrées, le Directeur général du Bureau international du Travail notifiera ce fait à tous les Membres de l'Organisation internationale du Travail. Il leur notifiera également l'enregistrement des ratifications qui lui seront ultérieurement communiquées par tous autres Membres de l'Organisation.

Article 8.

As soon as the ratifications of two Members of the International Labour Organisation have been registered, the Director-General of the International Labour Office shall so notify all the Members of the International Labour Organisation. He shall likewise notify them of the registration of ratifications which may be communicated subsequently by other Members of the Organisation.

Artikel 8.

Såsnart 2 af den internationale arbejdsorganisations medlemmers ratifikationer er blevet indregistreret, skal det internationale arbejdsbureaus generaldirektør udsende meddelelse herom til alle medlemmer af den internationale arbejdsorganisation. Han skal ligeledes sende dem meddelelse om registreringen af ratifikationer, som senere tilstilles ham af andre medlemmer af organisationen.

Article 9.

1. Tout Membre ayant ratifié la présente convention peut la dénoncer à l'expiration d'une période de dix années après la date de la mise en vigueur initiale de la convention, par un acte communiqué au Directeur général du Bureau international du Travail, et par lui enregistré. La dénonciation ne prendra effet qu'une année après avoir été enregistrée.

2. Tout Membre ayant ratifié la présente convention qui, dans un délai d'une année après l'expiration de la période de dix années mentionnée au paragraphe précédent, ne fera pas usage de la faculté de dénonciation prévue par le présent article sera lié pour une nouvelle période de dix années, et, par la suite, pourra dénoncer la présente convention à l'expiration de chaque période de dix années dans les conditions prévues au présent article.

Article 9.

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Artikel 9.

1. Ethvert medlem, der har ratificeret denne konvention, kan opsig den efter udløbet af en periode på 10 år fra den dag, da konventionen først trådte i kraft, ved at sende meddelelse herom til registrering af det internationale arbejdsbureaus generaldirektør. Sådan opsigelse får først gyldighed 1 år efter den dag, på hvilken den er registreret.

2. Ethvert medlem, der har ratificeret denne konvention, og som ikke inden 1 år efter udløbet af den i nærværende artikels stk. 1 omtalte 10 års periode gør brug af opsigelsesretten efter nærværende artikel, skal være bundet for en ny periode på 10 år og kan derefter opsig denne konvention ved udløbet af hver periode på 10 år på de i nærværende artikel fastsatte betingelser.

Article 10.

A l'expiration de chaque période de dix années à compter de l'entrée en vigueur de la présente convention, le

Article 10.

At the expiration of each period of ten years after the coming into force of this Convention, the Governing

Artikel 10.

Ved udløbet af hver periode på 10 år at regne fra denne konventions ikrafttræden skal det internationale ar-

Conseil d'administration du Bureau international du Travail devra présenter à la Conférence générale un rapport sur l'application de la présente convention et décidera s'il y a lieu d'inscrire à l'ordre du jour de la Conférence la question de sa revision totale ou partielle.

Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall consider the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

bejdsbureaus styrelsesråd forelægger for den almindelige konference en beretning om anvendelse af nærværende konvention og bestemmer, om der er anledning til at optage spørgsmålet om konventionens fuldstændige eller delvise revision på konferencens dagsorden.

Article 11.

1. Au cas où la Conférence adopterait une nouvelle convention portant revision totale ou partielle de la présente convention, et à moins que la nouvelle convention ne dispose autrement:

a) la ratification par un Membre de la nouvelle convention portant revision entraînerait de plein droit, nonobstant l'article 9 ci-dessus, dénonciation immédiate de la présente convention, sous réserve que la nouvelle convention portant revision soit entrée en vigueur;

b) à partir de la date de l'entrée en vigueur de la nouvelle convention portant revision, la présente convention cesserait d'être ouverte à la ratification des Membres.

2. La présente convention demeurerait en tout cas en vigueur dans sa forme et teneur pour les Membres qui l'auraient ratifiée et qui ne ratifieraient pas la convention portant revision.

Article 11.

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides,

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 9 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Artikel 11.

1. Såfremt konferencen vedtager en ny konvention, der helt eller delvis reviderer nærværende konvention, og den nye konvention ikke indeholder anden bestemmelse:

a. skal et medlems ratifikation af den nye, reviderede konvention ipso jure medføre øjeblikkelig opsigelse af nærværende konvention uden hensyn til den i ovenstående artikel 9 fastsatte frist, dog under forudsætning af, at den nye reviderede konvention er trådt i kraft.

b. skal nærværende konvention ophøre at stå åben for medlemmernes ratifikation fra den dag at regne, da den nye, reviderede konvention træder i kraft.

2. Dog forbliver nærværende konvention i dens nuværende form og indhold i kraft for de medlemmer, der har ratificeret den, men som ikke har ratificeret den nye, reviderede konvention.

Article 12.

Les textes français et anglais de la présente convention feront foi l'un et l'autre.

Article 12.

The French and English texts of this Convention shall both be authentic.

Artikel 12.

De franske og engelske tekster af denne konvention er begge autentiske.

Danmarks ratifikation af konventionen blev registreret af Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør den 4. juni 1955, og konventionen trådte i overensstemmelse med dens art. 7 stykke 3, for Danmarks vedkommende i kraft 12 måneder fra nævnte dato at regne.

Danmarks ratifikation omfatter indtil videre ikke Færøerne.

Følgende lande har hidtil deponeret deres ratifikationsdokumenter vedrørende konventionen: Amerikas forenede Stater, Argentina, Belgien, Brasilien, Bulgarien, Canada, Cuba, Frankrig, Irak, Italien, Mexico, Nederlandene, New Zealand, Norge, Sverige og Uruguay.

Udenrigsministeriet, den 19. november 1956.

H. C. Hansen.

forhøringskontrakten skal indeholde om fiskerens aflønning, nemlig således, at kontrakten ikke blot skulle angive lønnens størrelse eller (for fiskere, der får andel i fangsten) den procentdel, som fiskerens andel udgør, men også, på hvilket grundlag denne procentdel skal beregnes.

Ved den endelige afstemning vedtoges konventionen om lavalder med 160 stemmer (hovedsagelig regerings- og arbejderrepræsentanter) mod 46 (de fleste arbejdsgiverrepræsentanter), medens 29 (hovedsagelig regeringsrepræsentanter) undlod at stemme. Konventionen om lægeundersøgelse vedtoges med 159 stemmer mod 45, medens 33 undlod at stemme, og konventionen om forhøringskontrakten vedtoges med 155 stemmer mod 41, medens 37 undlod at stemme.

De tre konventioner har følgende ordlyd:

Konvention nr. 112 om lavalder for adgang til beskæftigelse om bord på fiskerfartøjer.

Den internationale Arbejdsorganisations generalkonference,

der er blevet sammenkaldt i Genève af det internationale Arbejdsbureaus styrelsesråd, og som er trådt sammen til sit 43. møde den 3. juni 1959, og

som er blevet enig om vedtagelsen af visse forslag med hensyn til lavalderen for adgang til beskæftigelse om bord på fiskerfartøjer, der er optaget som 5. punkt på mødets dagsorden, og

som har besluttet, at disse forslag skal tage form af en international konvention,

vedtager i dag den 19. juni 1959 følgende konvention:

Artikel 1.

1. I nærværende konvention omfatter udtrykket „fiskerfartøj“ alle skibe og både af en hvilken som helst art, hvad enten de er i offentlig eller privat eje, som anvendes til saltvandsfiskeri.

2. Nærværende konvention finder ikke anvendelse på fiskeri i havne eller flodmundinger og omfatter ikke lystfiskere.

Artikel 2.

1. Børn under 15 år må ikke beskæftiges eller arbejde på fiskerfartøjer.

2. De i nærværende artikels stk. 1 omhandlede personer må dog lejlighedsvis tage del i arbejdet om bord på fiskerfartøjer i skoleferier under forud-

sætning af, at det arbejde, hvorved de er beskæftiget,

- a) ikke er skadeligt for deres sundhed eller normale udvikling;
- b) ikke er af en sådan art, at det går ud over deres skolegang; og
- c) ikke udføres med henblik på erhvervsmæssig fortjeneste.

3. Endvidere kan det ved nationale love eller administrative forskrifter bestemmes, at børn, der er fyldt 14 år, kan få tilladelse til sådan beskæftigelse, såfremt en i henhold til disse love eller administrative forskrifter udpeget skolemyndighed eller anden myndighed finder det godtgjort, at denne beskæftigelse under behørig hensyntagen til barnets sundhed og fysiske tilstand samt til de fremtidige og øjeblikkelige fordele, som den pågældende beskæftigelse indebærer for barnet, vil være i barnets interesse.

Artikel 3.

Unge mennesker under 18 år må ikke beskæftiges eller arbejde som kullemper eller fyrbødere om bord på fiskerfartøjer, der drives ved kulfyr.

Artikel 4.

Bestemmelserne i artiklerne 2 og 3 finder ikke anvendelse på arbejde, der udføres af børn om bord på skoleskibe, forudsat at dette arbejde er godkendt og underkastet tilsyn af en offentlig myndighed.

Artikel 5.

De officielle ratifikationer af nærværende konvention skal fremsendes til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør til indregistrering.

Artikel 6.

1. Nærværende konvention er kun bindende for de medlemmer af Den internationale Arbejdsorganisation, hvis ratifikationer er blevet indregistreret hos generaldirektøren.

2. Den træder i kraft 1 år efter det tidspunkt, da 2 medlemsstats ratifikation er blevet indregistreret hos generaldirektøren.

3. Derefter træder nærværende konvention i kraft for enhver medlemsstat 1 år efter, at dens ratifikation er blevet indregistreret.

Artikel 7.

1. En medlemsstat, som har ratificeret nærværende konvention, kan opsig den efter 10 års forløb fra tidspunktet for konventionens første ikrafttræden ved afgivelse af en erklæring, der fremsendes til Det internationale Arbejdsbureaus general-

direktor til indregistrering. En sådan opsigelse træder først i kraft 1 år efter datoen for dens indregistrering.

2. Enhver medlemsstat, som har ratificeret nærværende konvention, og som ikke inden for 1 år efter udløbet af den i foregående stykke omhandlede 10 års-periode benytter sig af den i nærværende artikel hjemlede opsigelsesret, er forpligtet i yderligere 10 år og kan derefter opsiges konventionen ved udløbet af hver 10 års-periode på de i nærværende artikel anførte betingelser.

Artikel 8.

1. Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektor skal underrette alle Den internationale Arbejdsorganisations medlemmer om indregistreringen af de ratifikationer og opsigelser, han modtager fra organisationens medlemmer.

2. Samtidig med, at generaldirektoren underretter organisationens medlemmer om indregistreringen af ratifikation nr. 2, skal han gøre dem opmærksom på konventionens ikrafttrædelsesdato.

Artikel 9.

Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektor skal i medfør af artikel 102 i De forenede Nationers pakt fremsende udførlige oplysninger om de ratifikationer og opsigelser, han har indregistreret i henhold til bestemmelserne i de foregående artikler, til De forenede Nationers generalsekretær til indregistrering.

Artikel 10.

Når Det internationale Arbejdsbureaus styrelsesråd måtte anse det for nødvendigt, skal det forelægge generalkonferencen en redegørelse for gennemførelsen af nærværende konvention og overveje ønskeligheden af at sætte spørgsmålet om en hel eller delvis revision af den på konferencens dagsorden.

Artikel 11.

1. Såfremt konferencen vedtager en ny konvention, der helt eller delvis ændrer nærværende konvention, skal, medmindre andet måtte være bestemt i den nye konvention,

- a) en medlemsstats ratifikation af den nye, ændrede konvention *ipso jure* medføre øjeblikkelig opsigelse af nærværende konvention uanset bestemmelserne i artikel 7 ovenfor, såfremt og så snart den nye, ændrede konvention træder i kraft;
- b) nærværende konvention ikke længere kunne ratificeres af medlemsstaterne fra den dato at regne, da den nye, ændrede konvention træder i kraft.

2. Nærværende konvention skal under alle omstændigheder forblive i kraft i dens foreliggende form og indhold for de medlemsstater, som har ratificeret den, men som ikke har ratificeret den ændrede konvention.

Konvention nr. 113 om lægeundersøgelse af fiskere.

Den internationale Arbejdsorganisations generalkonference,

der er blevet sammenkaldt i Genève af Det internationale Arbejdsbureaus styrelsesråd, og som er trådt sammen til sit 43. møde den 3. juni 1959, og som er blevet enig om vedtagelsen af visse forslag med hensyn til lægeundersøgelse af fiskere, der er optaget som 5. punkt på mødets dagsorden, og som har besluttet, at disse forslag skal tage form af en international konvention,

vedtager i dag den 19. juni 1959 følgende konvention:

Artikel 1.

1. I nærværende konvention omfatter udtrykket „fiskerfartøj“ alle skibe og både af en hvilken som helst art, hvad enten de er i offentlig eller privat eje, som anvendes til saltvandsfiskeri.

2. Vedkommende myndighed kan efter forhandling med de pågældende organisationer af fiskerbådsejere og fiskere, hvor sådanne findes, tillade afvigelse fra nærværende konventions bestemmelser med hensyn til fartøjer, som sædvanligvis ikke er til søs mere end 3 dage ad gangen.

3. Nærværende konvention finder ikke anvendelse på fiskeri i havne eller flodmundinger og omfatter ikke lystfiskere.

Artikel 2.

Ingen må antages til beskæftigelse af nogensomhelst art på et fiskerfartøj, medmindre han kan fremvise en erklæring, der bekræfter hans egnethed til det arbejde, ved hvilket han skal beskæftiges på søen, og som er underskrevet af en praktiserende læge, der er godkendt af vedkommende myndighed.

Artikel 3.

1. Vedkommende myndighed skal efter forhandling med de pågældende organisationer af fiskerbådsejere og fiskere, hvor sådanne findes, fastsætte arten af den lægeundersøgelse, der skal foretages, samt de oplysninger, som lægeerklæringen skal omfatte.

2. Ved bestemmelsen af lægeundersøgelsens art skal der tages hensyn til den pågældendes alder og karakteren af det arbejde, der skal udføres.

1990

1991

1992

1993

1994

1995

1996

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

2031

2032

2033

2034

2035

2036

2037

2038

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

2031

2032

2033

2034

2035

2036

2037

2038

2039

2040

2041

2042

2043

2044

Konvention nr. 158 om mindstealder for adgang til beskæftigelse.

Den internationale Arbejdsorganisations generalkonference, der er blevet sammenkaldt i Genève af Det internationale Arbejdsbureaus styrelsesråd, og som den 6. juni 1975 er trådt sammen til sin 58. samling, og

som er blevet enig om vedtagelsen af visse forslag med hensyn til mindstealder for adgang til beskæftigelse, hvilket spørgsmål er opført som 4. punkt på mødets dagsorden, og

som henviser til bestemmelserne i konventionen om mindstealder for beskæftigelse i industrien (1919), konventionen om mindstealder for beskæftigelse til søs (1920), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i landbruget (1921), konventionen om mindstealder for beskæftigelse som kullempere eller fyrbodere (1921), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i ikke-industrielle erhverv (1932), konventionen om mindstealder for beskæftigelse til søs (revideret 1956), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i industrien (revideret 1957), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i ikke-industrielle erhverv (revideret 1957), konventionen om mindstealder for beskæftigelse på fiskerfartøjer (1959) og konventionen om mindstealder for beskæftigelse ved underjordisk arbejde i miner (1965), og

som mener, at tiden er inde til et almindeligt regelsæt om dette spørgsmål, som efterhånden kunne afløse de bestående regler, der gælder for begrænsede dele af erhvervslivet, med henblik på en fuldstændig afskaffelse af børns arbejde, og

som har besluttet, at et sådant regelsæt skal tage form af en international konvention, vedtager idag den 26. juni 1975 følgende konvention, der betegnes konventionen om mindstealder af 1975:

Artikel 1.

Enhver medlemsstat, for hvilken denne konvention er gældende, forpligter sig til at fore en national politik, der tager sigte på en effektiv afskaffelse af børns arbejde og på gradvis at hæve mindstealderen for adgang til beskæftigelse eller arbejde til et niveau, der svarer til

unge menneskers fulde fysiske og åndelige udvikling.

Artikel 2.

1. Enhver medlemsstat, som ratificerer denne konvention, skal i en erklæring, der er vedhæftet dens ratifikation, angive en mindstealder for adgang til beskæftigelse eller arbejde inden for dens område og ved de transportmidler, der er indregistreret på dens område; ingen, der er under denne alder, må beskæftiges ved eller arbejde i noget erhverv, jfr. dog artiklerne 4-8.

2. Enhver medlemsstat, som har ratificeret denne konvention, kan senere ved afgivelse af yderligere erklæringer meddele Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektion, at den forhøjer den tidligere angivne mindstealder.

3. Den i henhold til stk. 1 angivne mindstealder må ikke være lavere end alderen for lovlig udskrivning af skolen og under alle omstændigheder ikke under 15 år.

4. Uanset bestemmelserne i stk. 3, kan en medlemsstat, hvis økonomi og uddannelsesfaciliteter er utilstrækkeligt udviklet, efter forhandling med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer, hvor sådanne findes, i en overgangsperiode angive en alder af 14 år.

5. Enhver medlemsstat, som i medfør af stk. 4 har angivet en mindstealder af 14 år, skal i sine rapporter om gennemførelsen af denne konvention i henhold til artikel 22 i Den internationale Arbejdsorganisations statut tilkænde- give,

- a) at dens begrundelse herfor stadig består; eller
- b) at den giver afkald på sin ret til at gøre brug af de pågældende bestemmelser fra et nærmere anført tidspunkt.

Artikel 3.

1. Mindstealderen for adgang til enhver art af beskæftigelse eller arbejde, som efter sin beskaffenhed eller de forhold, hvorunder det udføres, må antages at være farligt for unge menneskers sundhed, sikkerhed eller moral, skal mindst være 18 år.

2. Det skal ved national lovgivning eller administrative forskrifter eller af den kompetente myndighed efter forhandling med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer, hvor sådanne findes, fastsættes, hvilke arter af beskæftigelse eller arbejde der er omfattet af stk. 1.

3. Uanset bestemmelserne i stk. 1, kan det ved national lovgivning eller administrative forskrifter eller af den kompetente myndighed efter forhandling med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer, hvor sådanne findes, tillades, at unge mennesker, der er fyldt 16 år, får adgang til beskæftigelse eller arbejde, under forudsætning af, at de unge menneskers sundhed, sikkerhed og moral beskyttes fuldtud, og at de unge mennesker har fået hensigtsmæssig, direkte instruktion eller faglig oplæring inden for det pågældende arbejdsområde.

Artikel 4.

1. Den kompetente myndighed kan i fornødent omfang, efter forhandling med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer, hvor sådanne findes, fra denne konventions anvendelse undtage begrænsede kategorier af beskæftigelse eller arbejde, hvor en sådan anvendelse ville skabe særlige og væsentlige problemer.

2. Enhver medlemsstat, som ratificerer denne konvention, skal i sin første rapport om konventionens gennemførelse, der aflægges i henhold til artikel 22 i Den internationale Arbejdsorganisations statut, angive de kategorier, som måtte være blevet undtaget i henhold til stk. 1, samt begrundelsen herfor, og skal i senere rapporter angive stillingen med hensyn til lov og praksis for de undtagne kategorier med oplysning om, i hvilket omfang konventionen er bragt i anvendelse eller foreslås bragt i anvendelse på disse kategorier.

3. Beskæftigelse eller arbejde, der er omfattet af artikel 3, kan ikke undtages fra konventionens anvendelse i henhold til denne artikel.

Artikel 5.

1. En medlemsstat, hvis økonomi og administrationsapparat er utilstrækkeligt udviklet, kan efter forhandling med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer, hvor sådanne findes, i en overgangsperiode begrænse denne konventions anvendelse.

2. Enhver medlemsstat, som gør brug af bestemmelsen i stk. 1, skal i en erklæring, der er vedhæftet dens ratifikation, angive, på hvilke erhvervsområder eller arter af virksomheder den vil anvende konventionens bestemmelser.

3. Konventionens bestemmelser skal som minimum finde anvendelse på følgende erhvervsområder: minedrift og stenbrydning, fabrikation, bygge- og anlægsarbejde, elektricitet, gas og vand, sanitetsbranchen, transport, lager- og pakhusarbejde og samferdsel samt plantager og andre landbrugsvirksomheder, der hovedsageligt drives kommercielt, bortset fra familieforetagender og mindre brug, hvis produktion afsættes på det lokale marked, og som ikke normalt beskæftiger fremmed arbejdskraft.

4. Enhver medlemsstat, som i henhold til denne artikel har begrænset område for konventionens anvendelse,

- a) skal i sine rapporter i henhold til artikel 22 i Den internationale Arbejdsorganisations statut angive den almindelige stilling med hensyn til unge menneskers og børns beskæftigelse eller arbejde inden for de erhvervsgrene, der er undtaget fra konventionens anvendelse, samt ethvert fremskridt, der måtte være sket med hensyn til en udvidet anvendelse af konventionens bestemmelser;
- b) kan nåsommelst udvide området for konventionens anvendelse gennem afgivelse af en erklæring til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektor.

Artikel 6.

Denne konvention finder ikke anvendelse på arbejde, der udføres af børn og unge mennesker i skoler for almen, faglig eller teknisk uddannelse eller i andre uddannelsesinstitutioner, eller på arbejde, der udføres af personer, der er fyldt 14 år, i virksomheder, hvor dette arbejde udføres under iagttagelse af de betingelser, der er foreskrevet af den kompetente myndighed efter forhandling med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer, hvor sådanne findes, og er et fast led i

- a) et uddannelseskursus oprettet af en skole eller en anden uddannelsesinstitution;
- b) et uddannelsesprogram, der hovedsagelig eller fuldtud gennemføres i en virksomhed.

og som er godkendt af den kompetente myndighed;
eller

- c) et erhvervsorienteringsprogram, der tager sigte på at lette valg af beskæftigelse eller uddannelse.

Artikel 7.

1. Det kan ved national lovgivning eller administrative forskrifter tillades, at unge mennesker i alderen 15 til 15 år beskæftiges ved lettere arbejde, som

- a) ikke kan antages at være til skade for deres sundhed eller udvikling; og
- b) som ikke er af en sådan art, at det kan gå ud over deres skolegang, deres deltagelse i erhvervsorienterings- eller uddannelsesprogrammer, der er godkendt af den kompetente myndighed, eller deres mulighed for at få udbytte af den givne undervisning.

2. Det kan ligeledes ved national lovgivning eller administrative forskrifter tillades, at unge mennesker, der er fyldt 15 år, men endnu ikke lovligt udskrevet af skolen, beskæftiges ved arbejde, der opfylder de krav, der er angivet i stk. 1, a) og b).

3. Den kompetente myndighed skal afgøre, på hvilke områder beskæftigelse eller arbejde kan tillades i henhold til stk. 1 og 2, og skal fastsætte arbejdstiden og andre arbejdsvilkår for udførelsen af sådan beskæftigelse eller arbejde.

4. Uanset bestemmelserne i stk. 1 og 2, kan en medlemsstat, der har gjort brug af bestemmelserne i artikel 2, stk. 4, i stedet for alderen 15 til 15 år i stk. 1 sætte alderen 12 til 14 år og i stedet for alderen 15 år i stk. 2 sætte alderen 14 år, så længe den gør brug af disse bestemmelser.

Artikel 8.

1. Efter forhandling med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer, hvor sådanne findes, kan den kompetente myndighed i det enkelte tilfælde dispensere fra det i artikel 2 fastsatte forbud mod beskæftigelse eller arbejde, f.eks. med henblik på deltagelse i kunstneriske forestillinger.

2. Ved sådanne dispensationer skal arbejdstidens længde og arbejdsvilkårene for beskæftigelsen nærmere fastsættes.

Artikel 9.

1. Den kompetente myndighed skal træffe alle fornødne foranstaltninger, herunder indførelse af egnede straffebestemmelser, for at sikre en effektiv overholdelse af denne konventions bestemmelser.

2. Det skal ved national lovgivning eller administrative forskrifter eller af den kompetente myndighed bestemmes, hvem der har ansvaret for overholdelse af de bestemmelser, der sætter konventionen i kraft.

3. Det skal ved national lovgivning eller administrative forskrifter eller af den kompetente myndighed bestemmes, hvilke registre eller andre fortegnelser der skal føres og stilles til rådighed af arbejdsgiveren: sådanne registre eller fortegnelser skal indeholde navn og alder eller fødselsdato, om muligt behørigt attesteret, på de personer under 18 år, han beskæftiger, eller som arbejder for ham.

Artikel 10.

1. Denne konvention ændrer konventionen om mindstealder for beskæftigelse i industrien (1919), konventionen om mindstealder for beskæftigelse til søs (1920), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i landbruget (1921), konventionen om mindstealder for beskæftigelse som kullempor eller fyrboder (1921), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i ikke-industrielle erhverv (1932), konventionen om mindstealder for beskæftigelse til søs (revideret 1936), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i industrien (revideret 1937), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i ikke-industrielle erhverv (revideret 1937), konventionen om mindstealder for beskæftigelse på fiskerfartøier (1959) og konventionen om mindstealder for beskæftigelse ved underjordisk arbejde i miner (1965), som nedenfor anført.

2. Denne konventions ikrafttræden afskærer ikke fra yderligere ratifikation af konventionen om mindstealder for beskæftigelse til søs (revideret 1936), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i industrien (revideret 1937), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i ikke-industrielle erhverv (revideret 1937), konventionen om mindstealder for beskæftigelse på fiskerfartøier (1959) eller konventionen om mindstealder for beskæftigelse ved underjordisk arbejde i miner (1965).

3. Konventionen om mindstealder for beskæftigelse i industrien (1919), konventionen om mindstealder for beskæftigelse til søs (1920), konventionen om mindstealder for beskæftigelse i landbruget (1921) og konventionen om mindstealder for beskæftigelse som kuller eller fyrboder skal være lukket for yderligere ratifikation, når alle de medlemsstater, der har ratificeret dem, går med til en sådan lukning enten ved at ratificere denne konvention eller ved at afgive en erklæring herom til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektor.

4. Fra denne konventions ikrafttræden at regne

- a) medfører den omstændighed, at en medlemsstat, som har ratificeret konventionen om mindstealder for beskæftigelse i industrien (revideret 1937), accepterer nærværende konventions forpligtelser og i henhold til dens artikel 2 fastsætter en mindstealder af ikke under 15 år, *ipso jure* øjeblikkelig opsigelse af den forstnævnte konvention;
- b) medfører den omstændighed, at en medlemsstat, som har ratificeret konventionen om mindstealder for beskæftigelse i ikke-industrielle erhverv (1952), accepterer nærværende konventions forpligtelser, for så vidt angår ikke-industrielt arbejde, således som det er defineret i den forstnævnte konvention, *ipso jure* øjeblikkelig opsigelse af konventionen af 1952;
- c) medfører den omstændighed, at en medlemsstat, som har ratificeret konventionen om mindstealder for beskæftigelse i ikke-industrielle erhverv (revideret 1937), accepterer nærværende konventions forpligtelser, for så vidt angår ikke-industrielt arbejde, således som det er defineret i den forstnævnte konvention, og i henhold til nærværende konventions artikel 2 fastsætter en mindstealder af ikke under 15 år, *ipso jure* øjeblikkelig opsigelse af konventionen af 1937;
- d) medfører den omstændighed, at en medlemsstat, som har ratificeret konventionen om mindstealder for beskæftigelse til søs (revideret 1936), accepterer nærværende konventions forpligtelser, for så vidt angår beskæftigelse til søs, og enten i henhold til dens artikel 2 fastsætter en mindstealder af ikke under 15 år eller tilkendegiver, at dens

artikel 3 finder anvendelse på beskæftigelse til søs, *ipso jure* øjeblikkelig opsigelse af konventionen af 1936;

- e) medfører den omstændighed, at en medlemsstat, som har ratificeret konventionen om mindstealder for beskæftigelse på fiskerfartøjer (1959), accepterer nærværende konventions forpligtelser, for så vidt angår saltvandsfiskeri, og enten i henhold til dens artikel 2 fastsætter en mindstealder af ikke under 15 år eller tilkendegiver, at dens artikel 3 finder anvendelse på saltvandsfiskeri, *ipso jure* øjeblikkelig opsigelse af konventionen af 1959;
- f) medfører den omstændighed, at en medlemsstat, som har ratificeret konventionen om mindstealder for beskæftigelse ved underjordisk arbejde i miner (1965), accepterer nærværende konventions forpligtelser og enten i henhold til dens artikel 2 fastsætter en mindstealder, der ikke er lavere end den alder, der er angivet i henhold til den forstnævnte konvention, eller tilkendegiver, at en sådan alder i henhold til nærværende konventions artikel 3 gælder for beskæftigelse ved underjordisk arbejde i miner, *ipso jure* øjeblikkelig opsigelse af konventionen af 1965.

5. Fra denne konventions ikrafttræden at regne

- a) medfører acceptering af dens forpligtelser opsigelse af konventionen om mindstealder for beskæftigelse i industrien (1919) i henhold til dennes artikel 12;
- b) medfører acceptering af dens forpligtelser, for så vidt angår landbruget, opsigelse af konventionen om mindstealder for beskæftigelse i landbruget (1921) i henhold til dennes artikel 9;
- c) medfører acceptering af dens forpligtelser, for så vidt angår beskæftigelse til søs, opsigelse af konventionen om mindstealder for beskæftigelse til søs (1920) i henhold til dennes artikel 10 og af konventionen om mindstealder for beskæftigelse som kuller eller fyrboder (1921) i henhold til dennes artikel 12.

Artikel 11.

De officielle ratifikationer af denne konvention skal sendes til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektor til indregistrering.

Artikel 12.

1. Denne konvention er kun bindende for de medlemmer af Den internationale Arbejdsorganisation, hvis ratifikationer er blevet indregistreret hos generaldirektøren.

2. Den træder i kraft 1 år efter den dato, da to medlemsstaters ratifikation er blevet indregistreret hos generaldirektøren.

3. Derefter træder konventionen i kraft for enhver medlemsstat 1 år efter at dens ratifikation er blevet indregistreret.

Artikel 13.

1. En medlemsstat, som har ratificeret denne konvention, kan opsig den efter 20 års forløb fra datoen for konventionens første ikrafttræden ved afgivelse af en erklæring, der sendes til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektor til indregistrering. Opsigelsen får først virkning 1 år efter datoen for indregistreringen.

2. Enhver medlemsstat, som har ratificeret denne konvention, og som ikke inden 1 år efter udløbet af den i stk. 1 omhandlede 10-års periode benytter sig af den hjemlede opsigelsesret, er forpligtet i yderligere 10 år og kan derefter opsig konventionen ved udløbet af hver 10-års periode under de i denne artikel fastsatte betingelser.

Artikel 14.

1. Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektor skal underrette alle Den internationale Arbejdsorganisations medlemmer om indregistreringen af de ratifikationer og opsigelser han modtager fra organisationens medlemmer.

2. Samtidig med at generaldirektøren underretter organisationens medlemmer om indregistreringen af ratifikation nr. 2, skal han gøre dem opmærksom på konventionens ikrafttrædelsesdato.

Artikel 15.

Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektor skal i medfør af artikel 102 i De forenede Nationers pagt sende udførlige oplysninger om de ratifikationer og opsigelser, han har indregistreret i henhold til bestemmelserne i de foregående artikler, til De forenede Nationers generalsekretær til indregistrering.

Artikel 16.

Når Det internationale Arbejdsbureaus styrelsesråd måtte anse det for nødvendigt, skal det forelægge generalkonferencen en rapport om gennemførelsen af denne konvention og overveje ønskeligheden af at sætte spørgsmålet om en hel eller delvis ændring af den på konferencens dagsorden.

Artikel 17.

1. Dersom konferencen vedtager en ny konvention, der helt eller delvis ændrer denne konvention, skal, medmindre andet måtte være bestemt i den nye konvention,

- a) en medlemsstats ratifikation af den nye, ændrede konvention *ipso jure* medføre øjeblikkelig opsigelse af denne konvention, uanset bestemmelserne i artikel 13, såfremt og så snart den nye, ændrede konvention træder i kraft;
- b) denne konvention ikke længere kunne ratificeres af medlemsstaterne fra den dato at regne, da den nye, ændrede konvention træder i kraft.

2. Denne konvention skal under alle omstændigheder forblive i kraft i den foreliggende form og med det foreliggende indhold for de medlemsstater, som har ratificeret den, men som ikke har ratificeret den ændrede konvention.

Henstilling nr. 146 om mindstealder for adgang til beskæftigelse.

Den internationale Arbejdsorganisations generalkonference, der er blevet sammenkaldt i Genève af Det internationale Arbejdsbureaus styrelsesråd, og som den 6. juni 1975 er trådt sammen til sin 58. samling, og

som erkender, at en effektiv afskaffelse af børns arbejde og en gradvis forhøjelse af mindstealderen for adgang til beskæftigelse kun udgør ét af problemerne i arbejdet for børns og unge menneskers beskyttelse og udvikling.

som har bemærket sig de bestræbelser, der udfoldes af De Forenede Nationers organer for at sikre en sådan beskyttelse og udvikling, og

som har vedtaget konventionen om mindstealder af 1973, og

som ønsker nærmere at præcisere visse sider af den politik, der bør forfølges på dette område, og som henhører under Den internationale Arbejdsorganisations kompetence, og

som er blevet enig om vedtagelsen af visse forslag med hensyn til mindstealder for adgang til beskæftigelse, hvilket spørgsmål er opført som 4. punkt på mødets dagsorden, og

som har besluttet, at disse forslag skal tage form af en henstilling, der supplerer konvention om mindstealder af 1973.

vedtager idag den 26. juni 1975 følgende henstilling, der betegnes henstillingen om mindstealder af 1975:

I. Den nationale politik.

1. Opfyldelsen af det mål, der er angivet i artikel 1 i konventionen om mindstealder af 1973 kræver, at de nødvendige bestræbelser for at tilgodese børns og unge menneskers behov samt en gradvis udvidelse af de nødvendige koordinerede foranstaltninger for tilvejebringelse af de bedst mulige forudsætninger for børns og unge menneskers fysiske og åndelige udvikling prioriteres højt i den nationale politik og de nationale udviklingsprogrammer.

2. I denne forbindelse bør man i særlig grad have opmærksomheden henvendt på sådanne forhold som:

- a) en fast vilje til at forfølge en politik, der går ud på gennemførelse af fuld beskæftigelse, i overensstemmelse med konventionen og henstillingen om beskæftigelsespolitik af 1964, samt vedtagelse af foranstaltninger, der tager sigte på at fremme en beskæftigelsesrettet udvikling i land- og byområder;
- b) en gradvis udvidelse af andre økonomiske og sociale foranstaltninger til bekæmpelse af fattigdom, hvor den findes, og til sikring af en sådan levestandard og indtægt for de enkelte familier, at de ikke behøver lade børnene udføre erhvervsmæssigt arbejde;
- c) en udbygning og gradvis udvidelse, uden nogen form for diskrimination, af den sociale sikring og familiefødelser, der har til formål at sikre børns underhold, herunder børnetilskud;
- d) en udbygning og gradvis udvidelse af tilstrækkelige faciliteter for almindelig uddannelse, erhvervsorientering og erhvervsmæssig uddannelse, der i form og indhold er afpasset efter de pågældende børns og unge menneskers behov;
- e) en udbygning og gradvis udvidelse af egne faciliteter med henblik på børns og unge menneskers beskyttelse og velfærd, herunder unge mennesker i erhvervslivet, samt fremme af deres udvikling.

3. Der bør i fornødent omfang tages særligt hensyn til behovene for børn og unge mennesker, som ikke har familie eller ikke lever sammen med deres familie, samt for vandreende børn og unge mennesker, der lever og rejser med deres familie. De foranstaltninger, der gennemføres for sådanne børn og unge mennesker, bør omfatte ydelse af stipendier samt erhvervsmæssig uddannelse.

4. Fuld skolegang eller deltagelse i velkendte erhvervsorienterings- eller uddannelsesprogrammer bør være obligatorisk og sikres effektivt indtil en alder, der mindst svarer til den alder, der er angivet for adgang til beskæftigelse i henhold til artikel 2 i konventionen om mindstealder af 1973.

5. (1) Det bør overvejes at gennemføre foranstaltninger, f.eks. forberedende oplæring, der ikke er forbundet med fare, i sådanne arter af beskæftigelse eller arbejde, hvor den mindstealder, der er foreskrevet i henhold til artikel

5 i konventionen om mindstealder af 1973, er højere end alderen for lovlig udskrivning af skolen.

(2) Lignende foranstaltninger bør overvejes, hvor de faglige krav i et bestemt erhverv forudsætter en mindstealder for beskæftigelse, der er højere end alderen for lovlig udskrivning af skolen.

II. Mindestalder.

6. Den fastsatte mindstealder bør være den samme for alle grene af erhvervslivet.

7. (1) Medlemsstaterne bør sætte sig som mål at forhøje den mindstealder, der er fastsat i henhold til artikel 2 i konventionen om mindstealder af 1973 for adgang til beskæftigelse eller arbejde, til 16 år.

(2) Hvor mindstealderen for beskæftigelse eller arbejde, der er omfattet af artikel 2 i konventionen om mindstealder af 1973, stadig er under 15 år, bør der hurtigt tages skridt til at hæve den til det nævnte niveau.

8. Hvor det ikke er muligt straks at fastsætte en mindstealder for al beskæftigelse i landbruget og tilsvarende virksomhed i landområder, bør der i hvert fald fastsættes en mindstealder for beskæftigelse i plantager og i de øvrige landbrugsvirksomheder, der er nævnt i artikel 5, stk. 3, i konventionen om mindstealder af 1973.

III. Farlig beskæftigelse eller arbejde.

9. Hvor mindstealderen for adgang til sådanne arter af beskæftigelse eller arbejde, som må antages at være farligt for unge menneskers sundhed, sikkerhed eller moral, stadig er under 18 år, bør der øjeblikkeligt tages skridt til at forhøje den til den nævnte alder.

10. (1) Ved afgørelsen af, hvilke arter af beskæftigelse eller arbejde der skal være omfattet af artikel 3 i konventionen om mindstealder af 1973, bør der i fuldt omfang tages hensyn til de pågældende ILO-normer, f.eks. vedrørende farlige stoffer, påvirkninger eller arbejdsprocesser (herunder ioniserende stråling), lofning af tunge byrder samt arbejde under jorden.

(2) Fortegnelsen over de pågældende arter af beskæftigelse eller arbejde bør gennemgås periodisk og ændres i fornødent omfang, navnlig på baggrund af de fremskridt, der er sket i den videnskabelige og teknologiske viden.

11. Hvor der som følge af artikel 5 i kon-

ventionen om mindstealder af 1973 ikke straks fastsættes en mindstealder for visse erhvervs-grene eller arter af virksomheder, bør egnede bestemmelser om mindstealder sættes i kraft for disse erhvervs-grene eller virksomheder, for så vidt angår beskæftigelse eller arbejde, der frembyder fare for unge mennesker.

IV. Beskæftigelsesvilkår.

12. (1) Der bør træffes foranstaltning til at sikre, at de forhold, hvorunder børn og unge mennesker er beskæftiget eller arbejder, til enhver tid er tilfredsstillende. Der bør føres nøje tilsyn hermed.

(2) Der bør ligeledes træffes foranstaltning til at sikre og kontrollere de forhold, hvorunder børn og unge mennesker gennemgår erhvervsorientering og erhvervsmæssig uddannelse i virksomheder, uddannelsesinstitutioner samt skoler for faglig eller teknisk uddannelse, og til at udarbejde bestemmelser for deres beskyttelse og udvikling.

13. (1) I forbindelse med anvendelsen af pkt. 12 samt ved gennemførelsen af artikel 7, stk. 3, i konventionen om mindstealder af 1973 bør man i særlig grad have opmærksomheden henvendt på følgende forhold:

- a) ydelse af en rimelig aflønning samt lønbeskyttelse under hensyntagen til ligestemsprincippet;
- b) en nøje begrænsning af den daglige og ugentlige arbejdstid samt forbud mod overarbejde, således at der bliver tilstrækkelig tid til uddannelse og oplæring (herunder den nødvendige tid til det hermed forbundne hjemmearbejde), hvilepauser under arbejdet samt fritidsbeskæftigelse;
- c) ydelse af en samlet hvileperiode på mindst 12 timer i døgnet uden mulighed for dispensation, undtagen hvor der er tale om en nødssituation, samt af sædvanemæssige ugentlige hviledage;
- d) ydelse af en årlig ferie med løn på mindst 4 uger og i hvert fald ikke kortere end den ferie, der ydes voksne;
- e) adgang til ordninger for social sikring, herunder tilskadekomst under arbejdet, sygebehandling og sygedagpengeordninger, uanset beskæftigelses- eller arbejds-vilkårene;
- f) opretholdelse af tilfredsstillende normer for arbejderbeskyttelse, herunder passende oplæring i brugen af sikkerhedsanordninger, og arbejdstilsyn.

(2) Stk. (1) finder anvendelse på unge sofa-
rende, for så vidt de med hensyn til de deri
omhandlede forhold ikke er omfattet af ILO-
konventioner eller henstillinger, der specielt
vedrører beskæftigelse til søs.

V. Gennemførelse.

14. (1) Foranstaltninger til sikring af en ef-
fektiv gennemførelse af konventionen om
mindstealder af 1973 og af denne henstilling
bør omfatte:

- a) en styrkelse af arbejdstilsynet og dermed
forbundne organer i fornødent omfang,
f. eks. ved at oplære de tilsynsførende i at
påvise misbrug ved børns og unge menne-
skers beskæftigelse eller arbejde og i at for-
hindre sådanne misbrug; og
- b) en styrkelse af arbejdet for en forbedring af
og tilsyn med oplæring i virksomhederne.

(2) Der bør lægges vægt på den rolle, som
de tilsynsførende kan spille med hensyn til for-
midling af oplysning og vejledning om effek-
tive midler til overholdelse af de pågældende
bestemmelser og sikring af deres gennemfø-
relse.

(3) Arbejdstilsynet og tilsynet med oplæring
i virksomhederne bør nøje koordineres for at
tilvejebringe den størst mulige økonomiske ef-
fektivitet, og arbejdsadministrationen bør i al-
mindelighed virke i et snævert samarbejde med
de organer, der beskæftiger sig med uddan-
nelse, oplæring, velfærd og vejledning af børn
og unge mennesker.

15. Man bør i særlig grad have opmærksom-
heden henvendt på:

- a) gennemførelse af bestemmelser for sådanne
arter af beskæftigelse eller arbejde, som
frembyder fare; og
- b) i det omfang, hvori uddannelse eller oplæ-
ring er obligatorisk, at udelukke børns og
unge menneskers beskæftigelse eller ar-
bejde i det tidsrum, hvor undervisningen
foregår.

16. Der bør træffes følgende foranstaltnin-
ger for at lette alderskontrollen:

- a) det offentlige bør drage omsorg for et ef-
fektivt system til registrering af fødsler, der
bør omfatte udstedelse af fødselsattester;
- b) arbejdsgiverne bør forpligtes til at fore og
stille til rådighed for den kompetente myn-
dighed protokoller eller andre dokumenter,
der angiver navn og alder eller fødselsdato,
om muligt behørigt attesteret, ikke blot for
de børn og unge mennesker de beskæftiger,
men også for dem, der modtager erhvervs-
orientering eller faglig oplæring i deres virk-
somheder;
- c) til børn og unge mennesker, der arbejder på
gaden, på markedspladser eller på offent-
lige steder, ved omforing af varer eller
under andre forhold, som umuliggør en
kontrol med sådanne protokoller eller
andre dokumenter, bør der udstedes licens
eller andre dokumenter, der attesterer, at
de opfylder betingelserne for beskæftigelse
ved det pågældende arbejde.

